ISSN 2538-7979

Lietuvos Respublikos Seimo

septintoji sesija

2023 m. rugsėjo 10–28 d.

297–309 posėdžiai

Stenogramos

23

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
POSĖDŽIŲ STENOGRAMŲ RINKINYS

Septintoji sesija
2023 m. rugsėjo 10–28 d.
297–309 posėdžiai

© LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KANCELIARIJA, 2024

TURINYS

VII (RUDENS) SESIJA

2023 m. rugsėjo 10–28 d.

Posėdis Nr. 297 (*2023 m. rugsėjo 10 d.*)

Seimo Pirmininkės V. Čmilytės-Nielsen kalba Seimo VII (rudens) sesijos pradžios proga 23

Respublikos Prezidento G. Nausėdos sveikinimas Seimo VII (rudens) sesijos pradžios proga, perskaitytas Respublikos Prezidento vyriausiojo patarėjo P. Baltoko 24

Informaciniai pranešimai 25

Seimo 2023 m. rugsėjo 10 d. (sekmadienio) posėdžio darbotvarkės tvirtinimas 25

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo VII (rudens) sesijos darbų programos patvirtinimo“ projekto Nr. XIVP-3060 pateikimas 25

Seimo Pirmininkės V. Čmilytės-Nielsen kalba 25

Ministrės Pirmininkės I. Šimonytės kalba 27

Seimo nario A. Butkevičiaus kalba (*Demokratų frakcijos „Vardan Lietuvos“ vardu*) 30

Seimo nario V. Mitalo kalba (*Laisvės frakcijos vardu*) 31

Seimo narės O. Leiputės kalba (*Lietuvos socialdemokratų partijos frakcijos vardu*) 31

Seimo narės A. Norkienės kalba (*Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcijos vardu*) 33

Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo Nr. IX-1675 3, 6, 7, 9, 10, 11, 15, 17, 21 ir 23 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-2883 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2928(2) svarstymas 38

Seimo nario L. Kukuraičio kalba (*Demokratų frakcijos „Vardan Lietuvos“ vardu*) 38

Seimo narės M. Navickienės kalba 40

Strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių įstatymo Nr. XIII-992 4 priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2976 pateikimo tęsinys (A. Kupčinskas) 41

Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo Nr. IX-751 19 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2926 pateikimo tęsinys (L. Savickas) 45

Seimo savaitės (2023-09-11 – 2023-09-15) – 2023 m. rugsėjo 12 d. (antradienio) ir 14 d. (ketvirtadienio) posėdžių darbotvarkės pateikimas ir tvirtinimas 50

Seimo narių pareiškimai

Seimo nario D. Kepenio pareiškimas 51

Seimo nario V. Valkiūno pareiškimas 51

Seimo nario E. Zingerio pareiškimas 52

Rytinis posėdis Nr. 298 (*2023 m. rugsėjo 12 d.*)

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarės Vidmantės Jasukaitytės 75-ųjų gimimo metinių paminėjimas

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro R. Gudaičio kalba 53

Seimo nario R. Šarknicko kalba 55

Signatarų klubo prezidentės B. Valionytės kalba 56
Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarės V. Jasukaitytės dukters V. K. Dineikaitės kalba 56

Seimo seniūnų sueigos patikslintos 2023 m. rugsėjo 12 d. (antradienio) posėdžių darbotvarkės tvirtinimas 57
Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo Nr. IX-1675 3, 6, 7, 9, 10, 11, 15, 17, 21 ir 23 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-2883 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2928(2) priėmimas 57
Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo Nr. VIII-1183 6, 9 straipsnių ir 4 priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2284(2), Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo Nr. VIII-1183 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-3158 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2914(2), Atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 32^1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2915(2) ir Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo Nr. IX-517 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2916(2) svarstymas 60
Seimo nario K. Adomaičio kalba 60
Privalomojo turto ir verslo vertinimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3007, Administracinių nusižengimų kodekso 196 ir 589 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 196^1 straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-3008, Nekilnojamojo turto kadastro įstatymo Nr. VIII-1764 1 ir 2 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 17^1 straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-3009, Nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo Nr. X-233 2, 8, 9, 10 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3010, Žemės mokesčio įstatymo Nr. I-2675 2, 9, 10, 11 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3011 ir Su nekilnojamuoju turtu susijusio kredito įstatymo Nr. XII-2769 3, 6, 14 ir 16 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3012 pateikimas (G. Skaistė) 62
Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo Nr. IX-1675 3, 6, 7, 9, 10, 11, 15, 17, 21 ir 23 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-2883 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2928(2) priėmimo tęsinys 67
Šio įstatymo priėmimas 67
Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo Nr. VIII-1183 6, 9 straipsnių ir 4 priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2284(2), Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo Nr. VIII-1183 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-3158 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2914(2), Atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 32^1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2915(2) ir Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo Nr. IX-517 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2916(2) svarstymo tęsinys 68
Savanoriškos veiklos įstatymo Nr. XI-1500 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3014 pateikimas (M. Navickienė) 68
Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo Nr. X-1666 5, 6, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 20, 23, 24^1 ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymo (projekto Nr. XIVP-2740GR) (*Respublikos Prezidento grąžinto Seimui pakartotinai svarstyti*) pateikimas (A. Kabišaitis) 72
Baudžiamojo kodekso 114, 119, 120 ir 121 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3001 pateikimas (A. Kabišaitis) 75
Seimo nutarimo „Dėl Audronės Kartanienės atleidimo iš Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjo pareigų“ projekto Nr. XIVP-3040 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (A. Kabišaitis) 78
Seimo nutarimo „Dėl pritarimo atleisti Albiną Bielskį iš Lietuvos apeliacinio teismo teisėjo pareigų“ projekto Nr. XIVP-3041 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (A. Kabišaitis) 78
Farmacijos įstatymo Nr. X-709 2 ir 59^2 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3006 pateikimas (I. Segalovičienė) 78
Trakų rajono, Vilniaus miesto ir Vilniaus rajono savivaldybių teritorijų ribų keitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3002 pateikimas (S. Ščajevienė) 82

Savanoriškos veiklos įstatymo Nr. XI-1500 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3014 pateikimo tęsinys ... 83

Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo Nr. X-1666 5, 6, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 20, 23, 24^1 ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymo (projekto Nr. XIVP-2740GR) (*Respublikos Prezidento grąžinto Seimui pakartotinai svarstyti*) pateikimo tęsinys ... 84

Baudžiamojo kodekso 114, 119, 120 ir 121 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3001 pateikimo tęsinys ... 84

Seimo nutarimo „Dėl Audronės Kartanienės atleidimo iš Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjo pareigų“ projekto Nr. XIVP-3040 priėmimo tęsinys ... 84

Šio nutarimo priėmimas ... 85

Seimo nutarimo „Dėl pritarimo atleisti Albiną Bielskį iš Lietuvos apeliacinio teismo teisėjo pareigų“ projekto Nr. XIVP-3041 priėmimo tęsinys ... 85

Šio nutarimo priėmimas ... 85

Farmacijos įstatymo Nr. X-709 2 ir 59^2 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3006 pateikimo tęsinys ... 85

Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 6, 10, 22, 22^1, 23, 26 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3034 ir Motorinių transporto priemonių registracijos mokesčio įstatymo Nr. XIII-2690 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3035 pateikimas (S. Ščajevienė) ... 85

Vakarinis posėdis Nr. 299 (*2023 m. rugsėjo 12 d.*)

Informaciniai pranešimai ... 89

Vyriausybės pusvalandis

Švietimo, mokslo ir sporto ministro Gintauto Jakšto pranešimas

Švietimo, mokslo ir sporto ministro G. Jakšto kalba ... 89

Švietimo, mokslo ir sporto ministro G. Jakšto atsakymai į Seimo narių klausimus ... 92

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2011 m. balandžio 14 d. nutarimo Nr. XI-1322 „Dėl Lietuvos muzikos ir teatro akademijos statuto patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-2954 pateikimas (G. Jakštas) ... 96

Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 2, 9, 10, 14, 17, 22, 23, 27^2 straipsnių ir priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 22^1 straipsniu ir 2 priedu įstatymo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3036 pateikimas (S. Ščajevienė) ... 96

Karo padėties įstatymo Nr. VIII-1721 2, 8, 9, 11, 12, 13, 28 straipsnių, VI skyriaus pavadinimo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 8^1 straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-2978 pateikimas (L. Kasčiūnas) ... 98

Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 6, 10, 22, 22^1, 23, 26 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3034 ir Motorinių transporto priemonių registracijos mokesčio įstatymo Nr. XIII-2690 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3035 pateikimo tęsinys ... 102

Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 2, 9, 10, 14, 17, 22, 23, 27^2 straipsnių ir priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 22^1 straipsniu ir 2 priedu įstatymo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3036 pateikimo tęsinys ... 102

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2011 m. balandžio 14 d. nutarimo Nr. XI-1322 „Dėl Lietuvos muzikos ir teatro akademijos statuto patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-2954 pateikimo tęsinys ... 103

Baudžiamojo kodekso 42, 67, 72^3 ir 153 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2991, Baudžiamojo proceso kodekso 342 ir 357 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2992, Administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo ir Kodekso papildymo 98^2 straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-2993 ir Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 30 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2994 pateikimas (A. Bilotaitė) 103

Baudžiamojo proceso kodekso 55 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2974 pateikimas (I. Haase) 107

Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 2 straipsnio pakeitimo ir papildymo 11^4 straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-3015 pateikimas (M. Skritulskas) 107

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Prano Kuconio peticijos“ projekto Nr. XIVP-2941 pateikimo tęsinys, svarstymas ir priėmimas (E. Pupinis) 111

Šio nutarimo priėmimas 112

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Prano Kuconio peticijos“ projekto Nr. XIVP-2942(2) pateikimas, svarstymas ir priėmimas (E. Pupinis) 112

Šio nutarimo priėmimas 113

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Kotrynos Žalėnaitės peticijos“ projekto Nr. XIVP-2985 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (E. Pupinis) 113

Šio nutarimo priėmimas 113

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Jono Bukausko peticijos“ projekto Nr. XIVP-2986 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (E. Pupinis) 113

Šio nutarimo priėmimas 114

Rytinis posėdis Nr. 300 (*2023 m. rugsėjo 14 d.*)

Seimo Pirmininkės V. Čmilytės-Nielsen kalba Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarui L. N. Rasimui atminti 115

Seimo seniūnų sueigos patikslintos 2023 m. rugsėjo 14 d. (ketvirtadienio) posėdžių darbotvarkės tikslinimas ir tvirtinimas 115

Vidaus vandenų transporto kodekso 27^1, 40 ir 47 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3048 pateikimas (L. Maskaliovienė) 116

Aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 8, 15, 19, 19^1, 19^2 ir 19^3 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3019 pateikimas (R. Radavičienė) 117

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 13 d. nutarimo Nr. XIV-6 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo seniūnų sueigos sudarymo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-3074 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (J. Razma) 118

Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo Nr. IX-987 2 ir 4 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3000 pateikimas (K. Navickas) 118

Rinkimų kodekso 51 ir 52 straipsnių pakeitimo konstitucinio įstatymo projekto Nr. XIVP-3044 pateikimas (A. Vyšniauskas) 119

Pilietybės įstatymo Nr. XI-1196 45 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2943 pateikimas (A. Armonaitė) 120

Valstybės vėliavos ir kitų vėliavų įstatymo Nr. I-1497 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3017 pateikimas (A. Kupčinskas) 121

Administracinių nusižengimų kodekso 12, 33, 223, 321, 325, 327, 401, 413^1, 558, 560, 569, 578, 579, 589, 608, 609, 610, 611, 617, 618, 620, 621, 644, 664, 665 straipsnių, XXXIX skyriaus pavadinimo ir priedo pakeitimo ir 323 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo Nr. XIV-785 19 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3032 pateikimas (I. Haase) 123

Administracinių nusižengimų kodekso 29, 212, 589 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 188^4 straipsniu įstatymo Nr. XIV-1949 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3033 pateikimas (I. Haase) 124

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Natalios Haselton ir Thomo Miles'o Haseltono peticijos“ projekto Nr. XIVP-3050 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (E. Pupinis) 124

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Mariaus Kadelsko peticijos“ projekto Nr. XIVP-3051 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (E. Pupinis) 125

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Prano Kuconio peticijos“ projekto Nr. XIVP-3052 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (E. Pupinis) 126

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Edvardo Laužinsko peticijos“ projekto Nr. XIVP-3053 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (E. Pupinis) 127

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Tomo Puodžiūno peticijos“ projekto Nr. XIVP-3054 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (E. Pupinis) 127

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Mindaugo Gedeikio peticijos“ projekto Nr. XIVP-3055 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (E. Pupinis) 127

Seimo savaitės (2023-09-18 – 2023-09-22) – 2023 m. rugsėjo 19 d. (antradienio) ir 21 d. (ketvirtadienio) posėdžių darbotvarkės pateikimas ir tvirtinimas 128

Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 27, 34 ir 38 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3046 pateikimas (R. Tamašunienė) 129

Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 3, 22, 35, 36, 38, 39, 40, 41 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2996 pateikimas (K. Vilkauskas) 132

Vidaus vandenų transporto kodekso 27^1, 40 ir 47 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3048 pateikimo tęsinys 133

Aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 8, 15, 19, 19^1, 19^2 ir 19^3 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3019 pateikimo tęsinys 133

Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo Nr. IX-987 2 ir 4 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3000 pateikimo tęsinys 133

Rinkimų kodekso 51 ir 52 straipsnių pakeitimo konstitucinio įstatymo projekto Nr. XIVP-3044 pateikimo tęsinys 133

Pilietybės įstatymo Nr. XI-1196 45 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2943 pateikimo tęsinys 134

Valstybės vėliavos ir kitų vėliavų įstatymo Nr. I-1497 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3017 pateikimo tęsinys 134

Administracinių nusižengimų kodekso 12, 33, 223, 321, 325, 327, 401, 413^1, 558, 560, 569, 578, 579, 589, 608, 609, 610, 611, 617, 618, 620, 621, 644, 664, 665 straipsnių, XXXIX skyriaus pavadinimo ir priedo pakeitimo ir 323 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo Nr. XIV-785 19 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3032 pateikimo tęsinys 134

Administracinių nusižengimų kodekso 29, 212, 589 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 188^4 straipsniu įstatymo Nr. XIV-1949 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3033 pateikimo tęsinys 134

Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 27, 34 ir 38 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3046 pateikimo tęsinys 134

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Natalios Haselton ir Thomo Miles'o Haseltono peticijos“ projekto Nr. XIVP-3050 priėmimo tęsinys 135

Šio nutarimo priėmimas ... 135
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Mariaus Kadelsko peticijos“ projekto Nr. XIVP-3051 priėmimo tęsinys ... 135
Šio nutarimo priėmimas ... 135
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Prano Kuconio peticijos“ projekto Nr. XIVP-3052 priėmimo tęsinys ... 135
Šio nutarimo priėmimas ... 135
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Edvardo Laužinsko peticijos“ projekto Nr. XIVP-3053 priėmimo tęsinys ... 135
Šio nutarimo priėmimas ... 135
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Tomo Puodžiūno peticijos“ projekto Nr. XIVP-3054 priėmimo tęsinys ... 136
Šio nutarimo priėmimas ... 136
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Mindaugo Gedeikio peticijos“ projekto Nr. XIVP-3055 priėmimo tęsinys ... 136
Šio nutarimo priėmimas ... 136
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 13 d. nutarimo Nr. XIV-6 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo seniūnų sueigos sudarymo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-3074 priėmimo tęsinys ... 136
Šio nutarimo priėmimas ... 136
Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 3, 22, 35, 36, 38, 39, 40, 41 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2996 pateikimo tęsinys (K. Vilkauskas) ... 136

Vyriausybės valanda

Ministrės Pirmininkės I. Šimonytės, švietimo, mokslo ir sporto ministro G. Jakšto, susisiekimo ministro M. Skuodžio, aplinkos ministro S. Gentvilo, krašto apsaugos ministro A. Anušausko ir socialinės apsaugos ir darbo ministrės M. Navickienės atsakymai į Seimo narių klausimus ... 139

Vakarinis posėdis Nr. 301 (*2023 m. rugsėjo 14 d.*)

Įstatymo „Dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Malaizijos Vyriausybės pagrindų susitarimo dėl partnerystės ir bendradarbiavimo ratifikavimo“ projekto Nr. XIVP-3042 pateikimas (J. Neliupšienė) ... 148
Įstatymo „Dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Tailando Karalystės pagrindų susitarimo dėl visapusiškos partnerystės ir bendradarbiavimo ratifikavimo“ projekto Nr. XIVP-3043 pateikimas (J. Neliupšienė) ... 150
Nepaprastosios padėties įstatymo Nr. IX-938 18 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2792 ir Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo Nr. VIII-971 40 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2793 pateikimas (A. Sysas) ... 151
Atmintinų dienų įstatymo Nr. VIII-397 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2881 pateikimas (E. Pupinis) ... 152
Sodininkų bendrijų įstatymo Nr. IX-1934 16 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2998 pateikimas (K. Starkevičius) ... 153
Kelių įstatymo Nr. I-891 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3018 pateikimas (A. Kupčinskas) ... 154
Kelių įstatymo Nr. I-891 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3016 pateikimas (G. Kindurys) ... 157

Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 8 ir 26 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3020 pateikimas (S. Tumėnas) ... 160

Įstatymo „Dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Malaizijos Vyriausybės pagrindų susitarimo dėl partnerystės ir bendradarbiavimo ratifikavimo“ projekto Nr. XIVP-3042 pateikimo tęsinys ... 162

Įstatymo „Dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Tailando Karalystės pagrindų susitarimo dėl visapusiškos partnerystės ir bendradarbiavimo ratifikavimo“ projekto Nr. XIVP-3043 pateikimo tęsinys ... 162

Nepaprastosios padėties įstatymo Nr. IX-938 18 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2792 ir Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo Nr. VIII-971 40 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2793 pateikimo tęsinys ... 163

Atmintinų dienų įstatymo Nr. VIII-397 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2881 pateikimo tęsinys ... 163

Sodininkų bendrijų įstatymo Nr. IX-1934 16 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2998 pateikimo tęsinys ... 163

Kelių įstatymo Nr. I-891 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3018 pateikimo tęsinys ... 163

Kelių įstatymo Nr. I-891 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3016 pateikimo tęsinys ... 164

Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 3, 22, 35, 36, 38, 39, 40, 41 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2996 pateikimo tęsinys ... 164

Rytinis posėdis Nr. 302 (*2023 m. rugsėjo 19 d.*)

Seimo seniūnų sueigos patikslintos 2023 m. rugsėjo 19 d. (antradienio) posėdžių darbotvarkės tikslinimas ir tvirtinimas ... 165

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo VII (rudens) sesijos darbų programos patvirtinimo“ projekto Nr. XIVP-3060(2) svarstymas ... 166

Seimo nario A. Syso kalba (*Lietuvos socialdemokratų partijos frakcijos vardu*) ... 167

Seimo nario S. Skvernelio kalba (*Demokratų frakcijos „Vardan Lietuvos“ vardu*) ... 168

Seimo nario V. Fiodorovo kalba (*Darbo partijos frakcijos vardu*) ... 169

Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo Nr. X-1666 5, 6, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 20, 23, 24^1 ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymo (projekto Nr. XIVP-2740GR) (*Respublikos Prezidento grąžinto Seimui pakartotinai svarstyti*) svarstymas ir priėmimas ... 170

Seimo nario A. Vinkaus kalba ... 170

Seimo nario V. Semeškos kalba ... 171

Seimo nutarimo „Dėl valstybės pripažinimo suteikimo Senovės baltų religinei bendrijai „Romuva“ projekto Nr. XIVP-893(3) svarstymas ... 172

Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo Nr. I-1367 36 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3023, Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo Nr. VIII-729 19 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3024 ir Centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojo įstatymo Nr. XII-791 4 ir 6 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3025 pateikimas (J. Razma) ... 173

Seimo rezoliucijos „Dėl Ukrainos pakvietimo prisijungti prie NATO“ projekto Nr. XIVP-3075 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (Ž. Pavilionis) ... 175

Seimo nario V. Semeškos kalba ... 178

Seimo narės D. Šakalienės kalba ... 179

Seimo nario E. Zingerio kalba ... 179

Seimo nario P. Gražulio kalba 180
Šios rezoliucijos priėmimas 182
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo VII (rudens) sesijos darbų programos patvirtinimo“ projekto Nr. XIVP-3060(2) svarstymo tęsinys ir priėmimas 182
Šio nutarimo priėmimas 185
Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo Nr. X-1666 5, 6, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 20, 23, 24^1 ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymo (projekto Nr. XIVP-2740GR) (*Respublikos Prezidento grąžinto Seimui pakartotinai svarstyti*) priėmimo tęsinys 185
Šio įstatymo priėmimas 186
Švietimo įstatymo Nr. I-1489 28, 37, 42, 43, 44, 66 ir 67 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2759(2) priėmimo tęsinys 186
Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo Nr. I-1367 36 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3023, Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo Nr. VIII-729 19 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3024 ir Centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojo įstatymo Nr. XII-791 4 ir 6 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3025 pateikimo tęsinys 186
Seimo nutarimo „Dėl valstybės pripažinimo suteikimo Senovės baltų religinei bendrijai „Romuva“ projekto Nr. XIVP-893(3) svarstymo tęsinys 186
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo specialiosios tyrimo komisijos pateikto siūlymo pradėti apkaltos procesą Lietuvos Respublikos Seimo nariui Remigijui Žemaitaičiui pagrįstumui ištirti ir išvadai dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą parengti sudarymo“ projekto Nr. XIVP-3085(2) pateikimas, svarstymas ir priėmimas (A. Vyšniauskas) 187
Seimo nario P. Gražulio kalba 193

Seimo narių pareiškimai

Seimo nario V. Gapšio pareiškimas 195

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo specialiosios tyrimo komisijos pateikto siūlymo pradėti apkaltos procesą Lietuvos Respublikos Seimo nariui Remigijui Žemaitaičiui pagrįstumui ištirti ir išvadai dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą parengti sudarymo“ projekto Nr. XIVP-3085(2) priėmimo tęsinys 196
Šio nutarimo priėmimas 196

Vakarinis posėdis Nr. 303 (*2023 m. rugsėjo 19 d.*)

Vyriausybės pusvalandis
Energetikos ministro Dainiaus Kreivio pranešimas
apie energetikos sektoriaus pokyčius ir ateities perspektyvas

Energetikos ministro D. Kreivio kalba 197
Energetikos ministro D. Kreivio atsakymai į Seimo narių klausimus 199

Baudžiamojo kodekso 7, 8, 13, 18, 25, 27, 30, 37, 38, 39, 40, 42, 43, 47, 48, 52, 54, 59, 61, 62, 64, 65, 66, 67, 69, 70, 72^1, 72^2, 74, 75, 76, 82, 84, 85, 87, 89, 90, 92, 93, 97, 98, 243 ir 244 straipsnių pakeitimo bei Kodekso papildymo 5^1, 40^1, 58^1, 72^5, 72^6, 72^7, 72^8 ir 72^9 straipsniais įstatymo projekto Nr. XIVP-3066 ir Baudžiamojo proceso kodekso 53, 217, 307, 338, 357, 392 ir 405 straipsnių pakeitimo bei Kodekso papildymo 357^1 straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-3067 pateikimas (E. Dobrowolska) 202

Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo Nr. I-1367 15^1, 15^2, 15^3, 36 ir 45 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2987 pateikimas (A. Pečkauskas) 204

Civilinio turto konfiskavimo įstatymo Nr. XIII-2825 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 7^1 straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-2656 pateikimas (A. Stončaitis) 209

Valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1985 1 ir 2 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2923(2) pateikimas (L. Kasčiūnas) 210

Baudžiamojo kodekso 7, 8, 13, 18, 25, 27, 30, 37, 38, 39, 40, 42, 43, 47, 48, 52, 54, 59, 61, 62, 64, 65, 66, 67, 69, 70, 72^1, 72^2, 74, 75, 76, 82, 84, 85, 87, 89, 90, 92, 93, 97, 98, 243 ir 244 straipsnių pakeitimo bei Kodekso papildymo 5^1, 40^1, 58^1, 72^5, 72^6, 72^7, 72^8 ir 72^9 straipsniais įstatymo projekto Nr. XIVP-3066 ir Baudžiamojo proceso kodekso 53, 217, 307, 338, 357, 392 ir 405 straipsnių pakeitimo bei Kodekso papildymo 357^1 straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-3067 pateikimo tęsinys 214

Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo Nr. I-1367 15^1, 15^2, 15^3, 36 ir 45 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2987 pateikimo tęsinys 214

Civilinio turto konfiskavimo įstatymo Nr. XIII-2825 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 7^1 straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-2656 pateikimo tęsinys 214

Laisvės gynėjo teisinio statuso įstatymo Nr. XIV-389 1, 2, 9 straipsnių pakeitimo, papildymo 8^1 straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-993 ir Laisvės gynėjo teisinio statuso įstatymo Nr. XIV-389 1, 2, 9 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 8^1 straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-2924 pateikimas (L. Kasčiūnas) 215

Laisvės gynėjo teisinio statuso įstatymo Nr. XIV-389 1, 2, 9 straipsnių pakeitimo, papildymo 8^1 straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-993 pateikimo tęsinys 218

Laisvės gynėjo teisinio statuso įstatymo Nr. XIV-389 1, 2, 9 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 8^1 straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-2924 pateikimo tęsinys 218

Melioracijos įstatymo Nr. I-323 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1346(2) svarstymas 218

Seimo nutarimo „Dėl atsisakymo suteikti valstybės pripažinimą Senovės baltų religinei bendrijai „Romuva“ projekto Nr. XIVP-3071 pateikimas (T. V. Raskevičius) 218

Rytinis posėdis Nr. 304 (*2023 m. rugsėjo 21 d.*)

Vilniaus geto likvidavimo 80-ųjų metinių paminėjimas

Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkės V. Čmilytės-Nielsen kalba 221

Europos Parlamento Pirmininkės R. Metsolos laiškas, perskaitytas Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkės V. Čmilytės-Nielsen 222

Izraelio Kneseto Pirmininko A. Ohanos kalba (*vaizdo įrašas*) 222

Lenkijos Respublikos Senato Pirmininko T. Grodzkio kalba, perskaityta Lenkijos Respublikos Senato Pirmininko pavaduotojo M. Kaminskio 223

Lietuvos žydų bendruomenės pirmininkės F. Kukliansky kalba 224

Pasaulinio Holokausto atminimo centro pirmininko D. Dajano kalba 225

Vilniuje gimusio ir Holokaustą išgyvenusio žydų kilmės dailininko ir rašytojo S. Bako kalba (*vaizdo įrašas*) 227

Pasaulio tautų teisuolės, 1926–1927 m. Seimo narės S. Paliulytės-Ladigienės anūkės, Seimo narės L. Pociūnienės kalba 229

Istoriko, Klaipėdos universiteto, Baltijos regiono istorijos ir archeologijos instituto mokslo darbuotojo ir mokslinės monografijos „Atminties miškas. Paneriai istorijoje, kultūroje ir politikoje“ autoriaus dr. Z. Vitkaus kalba 230

Visuomenininkės, Šiaulių apskrities žydų bendruomenės narės V. Ražinskytės kalba 232

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro, ilgamečio Seimo nario, Tarpparlamentinių ryšių su Izraelio Valstybe grupės pirmininko, Valstybinio Vilniaus Gaono žydų muziejaus steigėjo E. Zingerio kalba 233

Seimo seniūnų sueigos patikslintos 2023 m. rugsėjo 21 d. (ketvirtadienio) posėdžių darbotvarkės tikslinimas ir tvirtinimas 236

Policijos įstatymo Nr. VIII-2048 1, 2, 6, 7, 10, 16, 17, 18, 19, 27, 29, 30 straipsnių ir priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 6^1 straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-2957, Viešojo saugumo tarnybos įstatymo Nr. X-813 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. XIVP-2958, Administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2959, Bausmių vykdymo kodekso 73 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2960, Įstatymo „Dėl Europos Sąjungos valstybių narių sprendimų baudžiamosiose bylose tarpusavio pripažinimo ir vykdymo“ Nr. XII-1322 12, 13, 14, 55, 58 ir 87 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2961, Karinės jėgos naudojimo statuto 2 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2962, Karo padėties įstatymo Nr. VIII-1721 2, 8, 11 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2963, Karo prievolės įstatymo Nr. I-1593 26 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2964, Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 3, 14 ir 18 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2965, Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo Nr. VIII-971 16 ir 35 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2966, Nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo Nr. VIII-49 priedėlio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2967, Saugiųjų dokumentų ir saugiųjų dokumentų blankų gamybos įstatymo Nr. IX-1601 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2968, Suėmimo vykdymo įstatymo Nr. I-1175 26 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2969, Vidaus tarnybos statuto 4, 25 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2970 ir Įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Norvegijos Karalystės Vyriausybės susitarimo dėl nuosprendžių baudžiamosiose bylose, kuriais paskirtos laisvės atėmimo bausmės ar su laisvės atėmimu susijusios priemonės, pripažinimo ir vykdymo ratifikavimo“ Nr. XII-800 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2971 pateikimas 238

Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo Nr. VIII-500 2, 10, 12 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1104(2) priėmimas 239

Šio įstatymo priėmimas 242

Laukinės gyvūnijos įstatymo Nr. VIII-498 8 ir 24 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1105(2) priėmimas 243

Šio įstatymo priėmimas 244

Saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymo Nr. VIII-499 10^2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3090 pateikimas (A. Gedvilienė) 244

Policijos įstatymo Nr. VIII-2048 1, 2, 6, 7, 10, 16, 17, 18, 19, 27, 29, 30 straipsnių ir priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 6^1 straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-2957, Viešojo saugumo tarnybos įstatymo Nr. X-813 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. XIVP-2958, Administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2959, Bausmių vykdymo kodekso 73 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2960, Įstatymo „Dėl Europos Sąjungos valstybių narių sprendimų baudžiamosiose bylose tarpusavio pripažinimo ir vykdymo“ Nr. XII-1322 12, 13, 14, 55, 58 ir 87 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2961, Karinės jėgos naudojimo statuto 2 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2962, Karo padėties įstatymo Nr. VIII-1721 2, 8, 11 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2963, Karo prievolės įstatymo Nr. I-1593 26 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2964, Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 3, 14 ir 18 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2965, Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo Nr. VIII-971 16 ir 35 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2966, Nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo Nr. VIII-49 priedėlio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2967,

Saugiųjų dokumentų ir saugiųjų dokumentų blankų gamybos įstatymo Nr. IX-1601 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2968, Suėmimo vykdymo įstatymo Nr. I-1175 26 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2969, Vidaus tarnybos statuto 4, 25 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2970 ir Įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Norvegijos Karalystės Vyriausybės susitarimo dėl nuosprendžių baudžiamosiose bylose, kuriais paskirtos laisvės atėmimo bausmės ar su laisvės atėmimu susijusios priemonės, pripažinimo ir vykdymo ratifikavimo“ Nr. XII-800 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2971 pateikimo tęsinys (A. Bilotaitė) 245

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 28, 37, 42, 43, 44, 66 ir 67 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2759(2) priėmimo tęsinys 252

Vyriausybės valanda

Ministrės Pirmininkės I. Šimonytės, vidaus reikalų ministrės A. Bilotaitės, švietimo, mokslo ir sporto ministro G. Jakšto, socialinės apsaugos ir darbo ministrės M. Navickienės, energetikos ministro D. Kreivio, finansų ministrės G. Skaistės, žemės ūkio ministro K. Navicko ir krašto apsaugos ministro A. Anušausko atsakymai į Seimo narių klausimus 253

Seimo narių pareiškimai

Seimo nario V. Ąžuolo pareiškimas 259

Vakarinis posėdis Nr. 305 (*2023 m. rugsėjo 21 d.*)

Seimo narių pareiškimai

Seimo narės L. Girskienės pareiškimas 260

Įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 5, 79, 113, 115, 125, 126, 140^{8}, 140^{10}, 140^{13}, 140^{14} ir 140^{19} straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3047ES pateikimas (A. Bilotaitė) 261

Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo Nr. VIII-1183 6, 9 straipsnių ir 4 priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2284(2) priėmimas 264

Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo Nr. VIII-1183 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-3158 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2914(2) priėmimas 265

Atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 32^{1} straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2915(2) priėmimas 265

Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo Nr. IX-517 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2916(2) priėmimas 265

Biudžeto sandaros įstatymo Nr. I-430 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3061, Valstybės socialinių fondų biudžetų sandaros įstatymo Nr. IX-547 3, 4 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3062, Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 14 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3063, Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 15, 35, 61 ir 66 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3064 ir Administracinių nusižengimų kodekso 186 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3065 pateikimas (G. Skaistė) 265

Įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 5, 79, 113, 115, 125, 126, 140^{8}, 140^{10}, 140^{13}, 140^{14} ir 140^{19} straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3047ES pateikimo tęsinys 269

Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo Nr. VIII-1183 6, 9 straipsnių ir 4 priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2284(2) priėmimo tęsinys 270

Šio įstatymo priėmimas 270
Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo Nr. VIII-1183 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-3158 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2914(2) priėmimo tęsinys 270
Šio įstatymo priėmimas 270
Atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 32^1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2915(2) priėmimo tęsinys 270
Šio įstatymo priėmimas 270
Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo Nr. IX-517 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2916(2) priėmimo tęsinys 271
Šio įstatymo priėmimas 271
Laukinės gyvūnijos įstatymo Nr. VIII-498 14 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3079 ir Saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymo Nr. VIII-499 15 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3080 pateikimas (A. Pocius) 271
Mažmeninės prekybos įmonių nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo Nr. XI-626 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2989 pateikimas (V. Pranckietis) 274
Seimo savaitės (2023-09-25 – 2023-09-29) – 2023 m. rugsėjo 26 d. (antradienio) ir 28 d. (ketvirtadienio) posėdžių darbotvarkės pateikimas ir tvirtinimas 275

Rytinis posėdis Nr. 306 (*2023 m. rugsėjo 26 d.*)

Seimo nario M. Skamarako priesaika 276
Informaciniai pranešimai 277
Seimo seniūnų sueigos patikslintos 2023 m. rugsėjo 26 d. (antradienio) posėdžių darbotvarkės tikslinimas ir tvirtinimas 277
Rinkimų kodekso 32, 64, 69, 76, 78, 79, 80, 81, 85, 87, 88, 89, 93, 97, 99, 100, 102, 110, 114, 125, 138, 163, 181, 185 ir 193 straipsnių pakeitimo konstitucinio įstatymo projekto Nr. XIVP-2709(3) svarstymas 277
Rinkimų kodekso 11, 69, 76, 85 ir 118 straipsnių pakeitimo konstitucinio įstatymo projekto Nr. XIVP-2706(3) svarstymas 278
Baudžiamojo kodekso 68^1 straipsnio pakeitimo ir 68^2 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. XIVP-2708(2) ir Baudžiamojo proceso kodekso 342 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2707(2) svarstymas 278
Rinkimų kodekso 26 straipsnio pakeitimo konstitucinio įstatymo projekto Nr. XIVP-2439(2) svarstymas 278
Seimo nario V. Semeškos kalba 279
Rinkimų kodekso 17 straipsnio pakeitimo konstitucinio įstatymo projekto Nr. XIVP-2557(2) svarstymas 279
Seimo nario A. Vyšniausko kalba 280
Seimo narės D. Asanavičiūtės kalba 280
Rinkimų kodekso 172 straipsnio pakeitimo konstitucinio įstatymo projekto Nr. XIVP-2566(2) svarstymas 280
Rinkimų kodekso 76, 81 ir 85 straipsnių pakeitimo konstitucinio įstatymo projekto Nr. XIVP-2696(2) svarstymas 281
Seimo nario P. Gražulio kalba 281
Rinkimų kodekso 95 ir 97 straipsnių pakeitimo konstitucinio įstatymo projekto Nr. XIVP-2747(2) ir Administracinių nusižengimų kodekso 12 ir 93 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2748(2) svarstymas 282
Rinkimų kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo konstitucinio įstatymo Nr. XIV-1381 129 ir 143 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2804 svarstymas 282

Rinkimų kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo konstitucinio įstatymo Nr. XIV-1381 137, 138 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2619 svarstymas 283

Baudžiamojo proceso kodekso 55 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2974(2) svarstymas 284

Sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 2, 9, 10, 12, 26, 32, 38^1, 41, 46, 49, 62, 63, 64, 65, 68 ir 69 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2808(2), Slaugos praktikos ir akušerijos praktikos įstatymo Nr. IX-413 11, 11^1 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2809(2), Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2810(2) ir Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 43 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2811(2) svarstymas 284

Seimo nario A. Matulo kalba 285

Seimo nario A. Verygos kalba 285

Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo Nr. VIII-500 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3076, Administracinių nusižengimų kodekso 584 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3077 ir Baudžiamojo proceso kodekso 53 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3078 pateikimas (I. Pakarklytė) 287

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 19 d. nutarimo Nr. XIV-17 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų sudėties patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-3106 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (J. Razma) 289

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 17 d. nutarimo Nr. XIV-12 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų narių skaičiaus“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-3107 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (J. Razma) 290

Seimo rezoliucijos „Dėl Vilniaus geto likvidavimo 80-ųjų metinių minėjimo“ projekto Nr. XIVP-3095(3) pateikimas, svarstymas ir priėmimas (E. Zingeris) 290

Šios rezoliucijos priėmimas 294

Rinkimų kodekso 32, 64, 69, 76, 78, 79, 80, 81, 85, 87, 88, 89, 93, 97, 99, 100, 102, 110, 114, 125, 138, 163, 181, 185 ir 193 straipsnių pakeitimo konstitucinio įstatymo projekto Nr. XIVP-2709(3) svarstymo tęsinys 294

Rinkimų kodekso 11, 69, 76, 85 ir 118 straipsnių pakeitimo konstitucinio įstatymo projekto Nr. XIVP-2706(3) svarstymo tęsinys 295

Baudžiamojo kodekso 68^1 straipsnio pakeitimo ir 68^2 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. XIVP-2708(2) ir Baudžiamojo proceso kodekso 342 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2707(2) svarstymo tęsinys 295

Rinkimų kodekso 26 straipsnio pakeitimo konstitucinio įstatymo projekto Nr. XIVP-2439(2) svarstymo tęsinys 295

Rinkimų kodekso 17 straipsnio pakeitimo konstitucinio įstatymo projekto Nr. XIVP-2557(2) svarstymo tęsinys 295

Rinkimų kodekso 172 straipsnio pakeitimo konstitucinio įstatymo projekto Nr. XIVP-2566(2) svarstymo tęsinys 295

Rinkimų kodekso 76, 81 ir 85 straipsnių pakeitimo konstitucinio įstatymo projekto Nr. XIVP-2696(2) svarstymo tęsinys 295

Rinkimų kodekso 95 ir 97 straipsnių pakeitimo konstitucinio įstatymo projekto Nr. XIVP-2747(2) ir Administracinių nusižengimų kodekso 12 ir 93 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2748(2) svarstymo tęsinys 296

Rinkimų kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo konstitucinio įstatymo Nr. XIV-1381 129 ir 143 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2804 svarstymo tęsinys 296

Rinkimų kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo konstitucinio įstatymo Nr. XIV-1381 137, 138 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2619 svarstymo tęsinys 296

Sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 2, 9, 10, 12, 26, 32, 38[1], 41, 46, 49, 62, 63, 64, 65, 68 ir 69 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2808(2), Slaugos praktikos ir akušerijos praktikos įstatymo Nr. IX-413 11, 11[1] ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2809(2), Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2810(2) ir Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 43 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2811(2) svarstymo tęsinys 296

Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo Nr. VIII-500 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3076, Administracinių nusižengimų kodekso 584 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3077 ir Baudžiamojo proceso kodekso 53 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3078 pateikimo tęsinys 296

Baudžiamojo proceso kodekso 55 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2974(2) svarstymo tęsinys 298

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 19 d. nutarimo Nr. XIV-17 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų sudėties patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-3106 priėmimo tęsinys 298

Šio nutarimo priėmimas 298

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 17 d. nutarimo Nr. XIV-12 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų narių skaičiaus“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-3107 priėmimo tęsinys 298

Šio nutarimo priėmimas 298

Seimo nutarimo „Dėl kreipimosi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą su paklausimu, ar Europos Tarybos konvencijos dėl smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir kovos su juo nuostatos neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ projekto Nr. XIVP-2983(2) svarstymas 298

Seimo nario V. Valkiūno kalba 299

Seimo narės A. Armonaitės kalba (*Laisvės frakcijos vardu*) 299

Seimo nario A. Gedvilo kalba 300

Seimo nario M. Puidoko kalba 301

Seimo nario T. V. Raskevičiaus kalba 302

Įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos ir Jungtinių Arabų Emyratų sutarties dėl savitarpio teisinės pagalbos baudžiamosiose bylose ratifikavimo“ projekto Nr. XIVP-3086, Įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos ir Jungtinių Arabų Emyratų sutarties dėl ekstradicijos ratifikavimo“ projekto Nr. XIVP-3087 ir Įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos ir Jungtinių Arabų Emyratų sutarties dėl nuteistųjų perdavimo ratifikavimo“ projekto Nr. XIVP-3088 pateikimas (E. Dobrowolska) 304

Seimo nutarimo „Dėl kreipimosi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą su paklausimu, ar Europos Tarybos konvencijos dėl smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir kovos su juo nuostatos neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ projekto Nr. XIVP-2983(2) svarstymo tęsinys 305

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 28, 37, 42, 43, 44, 66 ir 67 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2759(2) priėmimo tęsinys 305

Seimo narių pareiškimai

Seimo narės L. Pociūnienės pareiškimas 306

Seimo nario V. Ąžuolo pareiškimas 307

Seimo nario R. Šarknicko pareiškimas 307

Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 16 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2955 pateikimas (J. Džiugelis) 308

Vakarinis posėdis Nr. 307 (*2023 m. rugsėjo 26 d.*)

Vyriausybės pusvalandis

Aplinkos ministro Simono Gentvilo pranešimas apie Aplinkos ministerijos aktualijas

Aplinkos ministro S. Gentvilo kalba 310

Aplinkos ministro S. Gentvilo atsakymai į Seimo narių klausimus 312

Seimo nutarimo „Dėl pritarimo Lyros Jakulevičienės, Gedimino Sagačio ir Editos Žiobienės kandidatūrų siūlymui į Europos Žmogaus Teisių Teismo teisėjus“ projekto Nr. XIVP-3070 pateikimas (I. Šimonytė) 315

Kandidatės į Europos Žmogaus Teisių Teismo teisėjus L. Jakulevičienės kalba 316

Kandidato į Europos Žmogaus Teisių Teismo teisėjus G. Sagačio kalba 316

Kandidatės į Europos Žmogaus Teisių Teismo teisėjus E. Žiobienės kalba 317

Kandidatų į Europos Žmogaus Teisių Teismo teisėjus L. Jakulevičienės, G. Sagačio ir E. Žiobienės atsakymai į Seimo narių klausimus 318

Vystomojo bendradarbiavimo ir humanitarinės pagalbos įstatymo Nr. XII-311 7 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3083 pateikimas (J. Neliupšienė) 320

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 10 d. nutarimo Nr. XIV-69 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų narių pavaduotojų patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-3110 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (J. Razma) 321

Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 2, 5, 6, 8, 9, 9^1, 10, 12, 12^1, 15, 17, 21, 22, 23, 26, 30, 43 straipsnių ir II skyriaus pavadinimo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 3^1 straipsniu įstatymo Nr. XIV-1942 13, 15, 16 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2984 pateikimas (A. Matulas) 322

Politinių organizacijų įstatymo Nr. XIVP-1280 19 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3082 pateikimas (D. Griškevičius) 322

Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo Nr. VIII-2032 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3092 pateikimas (A. Bagdonas) 324

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 46 straipsnio 2 dalies pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2975 pateikimas (V. Fiodorovas) 327

Vystomojo bendradarbiavimo ir humanitarinės pagalbos įstatymo Nr. XII-311 7 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3083 pateikimo tęsinys 330

Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 16 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2955 pateikimo tęsinys 330

Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 2, 5, 6, 8, 9, 9^1, 10, 12, 12^1, 15, 17, 21, 22, 23, 26, 30, 43 straipsnių ir II skyriaus pavadinimo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 3^1 straipsniu įstatymo Nr. XIV-1942 13, 15, 16 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2984 pateikimo tęsinys 330

Politinių organizacijų įstatymo Nr. XIVP-1280 19 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3082 pateikimo tęsinys 330

Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo Nr. VIII-2032 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3092 pateikimo tęsinys 331

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 28, 37, 42, 43, 44, 66 ir 67 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2759(2) priėmimo tęsinys 331

Šio įstatymo priėmimas 331

Profesinio mokymo įstatymo Nr. VIII-450 33 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2761(2) priėmimo tęsinys 331

Šio įstatymo priėmimas ... 331
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 10 d. nutarimo Nr. XIV-69 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų narių pavaduotojų patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-3110 priėmimo tęsinys ... 331
Šio nutarimo priėmimas ... 331

Rytinis posėdis Nr. 308 (*2023 m. rugsėjo 28 d.*)

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų Algirdo Vaclovo Patacko 80-ųjų gimimo metinių ir Jono Šimėno 70-ųjų gimimo metinių paminėjimas

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro A. Saudargo kalba ... 333
Seimo nario V. Rakučio kalba ... 335
Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro S. Kropo kalba ... 336
Seimo nario J. Urbanavičiaus kalba ... 337
Signatarų klubo prezidentės B. Valionytės kalba ... 338

Seimo seniūnų sueigos patikslintos 2023 m. rugsėjo 28 d. (ketvirtadienio) posėdžių darbotvarkės tikslinimas ir tvirtinimas ... 339
Seimo nutarimo „Dėl kreipimosi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą su paklausimu, ar Europos Tarybos konvencijos dėl smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir kovos su juo nuostatos neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ projekto Nr. XIVP-2983(2) priėmimas ... 339
Trakų rajono, Vilniaus miesto ir Vilniaus rajono savivaldybių teritorijų ribų keitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3002(2) svarstymas ... 340
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. rugsėjo 20 d. nutarimo Nr. XI-2226 „Dėl Lietuvos švietimo tarybos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-2888(2) svarstymas ... 340
Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 21 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2440(3) pateikimas (V. Gapšys) ... 340
Želdynų įstatymo Nr. X-1241 5, 7, 8, 13, 22 ir 24 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3100 ir Administracinių nusižengimų kodekso 281 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3101 pateikimas (S. Gentvilas) ... 346
Mėgėjų žvejybos įstatymo Nr. IX-2389 3, 6, 10 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3108 pateikimas (A. Gedvilienė) ... 347
Seimo nutarimo „Dėl kreipimosi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą su paklausimu, ar Europos Tarybos konvencijos dėl smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir kovos su juo nuostatos neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ projekto Nr. XIVP-2983(2) priėmimo tęsinys ... 351
Šio nutarimo priėmimas ... 353
Trakų rajono, Vilniaus miesto ir Vilniaus rajono savivaldybių teritorijų ribų keitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3002(2) svarstymo tęsinys ... 354
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. rugsėjo 20 d. nutarimo Nr. XI-2226 „Dėl Lietuvos švietimo tarybos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-2888(2) svarstymo tęsinys ... 355
Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 21 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2440(3) pateikimo tęsinys ... 355

Želdynų įstatymo Nr. X-1241 5, 7, 8, 13, 22 ir 24 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3100 ir Administracinių nusižengimų kodekso 281 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3101 pateikimo tęsinys 355

Seimo narių pareiškimai

Seimo nario D. Gaižausko pareiškimas 356

Vyriausybės valanda

Ministrės Pirmininkės I. Šimonytės, sveikatos apsaugos ministro A. Dulkio, susisiekimo ministro M. Skuodžio, švietimo, mokslo ir sporto ministro G. Jakšto, vidaus reikalų ministrės A. Bilotaitės, aplinkos ministro S. Gentvilo, ekonomikos ir inovacijų ministrės A. Armonaitės ir kultūros ministro S. Kairio atsakymai į Seimo narių klausimus 357

Vakarinis posėdis Nr. 309 (*2023 m. rugsėjo 28 d.*)

Opozicinės Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcijos darbotvarkė

Diskusija „Regioninės politikos status quo ir perspektyvos Lietuvoje“

Seimo nario G. Surplio pranešimas „Iki šiol vykdyta regioninė politika buvo labiau deklaratyvi“ ... 366

Lietuvos savivaldybių asociacijos viceprezidento, Klaipėdos rajono savivaldybės mero B. Markausko pranešimas „Savivaldos stiprinimas kaip prielaida tolygiam vystymuisi“ (*nuotoliniu būdu*) 368

Lietuvos verslo konfederacijos prezidento A. Romanovskio pranešimas „Regioninė politika: iššūkiai ir galimybės verslo akimis“ 369

Atsakingo už regioninę politiką Lietuvos pramonininkų konfederacijos viceprezidento A. Stulpino pranešimas „Pramonės svarba tvariai Lietuvos plėtrai“ 371

Lietuvos gydytojų sąjungos prezidento profesoriaus L. Labanausko pranešimas „Kieno sąskaita bus vykdomi pokyčiai sveikatos sistemoje“ 372

Seimo nario, Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcijos pirmininko pavaduotojo A. Verygos pranešimas „Valstybė arti žmogaus, kur jis begyventų“ 374

Pranešėjų atsakymai į Seimo narių klausimus 375

Valstybės vėliavos ir kitų vėliavų įstatymo Nr. I-1497 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-700(3) svarstymas 381

Seimo nario S. Tumėno kalba 382

Seimo 2023 m. spalio 10 d. (antradienio) posėdžių darbotvarkės pateikimas ir tvirtinimas 383

Papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros įstatymo Nr. XIII-2771 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2582(2) pateikimas (A. Veryga) 384

Socialinės paramos mokiniams įstatymo Nr. X-686 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2457 pateikimas (R. Šalaševičiūtė) 387

Periodinės pensijos išmokos įstatymo projekto Nr. XIVP-2472(2) pateikimas (R. Šalaševičiūtė) 390

Nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymo Nr. XII-717 4 ir 8 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2040(2) pateikimas (L. Girskienė) 392

Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13^1, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 27, 29, 30 straipsnių pakeitimo ir papildymo ir Įstatymo papildymo 18^1 straipsniu įstatymo Nr. XI-111 23 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2546 pateikimas (L. Girskienė) 394

Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo Nr. X-764 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3073 pateikimas (L. Girskienė) 395

Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo Nr. XIII-2166 19 ir 99 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3028 pateikimas (G. Kindurys) 397

Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 59 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3049 pateikimas (A. Norkienė) 398

Darbo kodekso 134 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3056 ir Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 22 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3057 pateikimas (G. Burokienė) 399

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 31 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3102 pateikimas 399

ASMENVARDŽIŲ RODYKLĖ 400

SANTRUMPOS

DFVL – Demokratų frakcija „Vardan Lietuvos“
DPF – Darbo partijos frakcija
LF – Laisvės frakcija
LSDPF – Lietuvos socialdemokratų partijos frakcija
LSF – Liberalų sąjūdžio frakcija
LVŽSF – Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcija
MSNG – Mišri Seimo narių grupė
TS-LKDF – Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcija

A – alternatyvus teisės aktas
ES – su Europos Sąjungos teise susijęs teisės aktas
GR – Respublikos Prezidento grąžintas Seimui pakartotinai svarstyti įstatymas
NKL – teisės aktas, įgyvendinantis Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane „Naujos kartos Lietuva“ numatytus įsipareigojimus
VK – su Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės rekomendacijų įgyvendinimu susijęs teisės aktas

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

VII (RUDENS) SESIJOS
POSĖDŽIO NR. 297
STENOGRAMA

2023 m. rugsėjo 10 d.

Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkė V. ČMILYTĖ-NIELSEN
ir Seimo Pirmininko pirmasis pavaduotojas J. RAZMA

PIRMININKĖ (V. ČMILYTĖ-NIELSEN). Gerbiami kolegos, labas rytas. Kviečiu užimti vietas. Sveikinu visus su Seimo rudens sesijos pradžia. Taigi pradedame Seimo rudens sesiją ir rugsėjo 10 dienos posėdį. (*Gongas*)

Giedamas Lietuvos valstybės himnas

Gerbiami kolegos, norėčiau paprašyti jūsų dėmesio. Liepos 19 dieną eidama 66-uosius metus mirė buvusi Seimo narė, žurnalistė I. Rozova. Eidamas 89-uosius metus rugpjūčio 2 dieną mirė matematikas, pedagogas, buvęs Seimo narys I. S. Uždavinys. Prašome buvusius kolegas pagerbti tylos minute.

Tylos minutė

Šiandieną svečiuojasi ir mūsų posėdį stebi ypatingas svečias – Moldovos Respublikos parlamento pirmininkas I. Grosu su delegacija. Sveikiname. (*Plojimai*)

Toliau pirmininkavimą norėčiau perduoti pirmajam pavaduotojui J. Razmai.

PIRMININKAS (J. RAZMA, *TS-LKDF*). Laba diena. O aš tuomet savo ruožtu sveikinimo žodį noriu suteikti Seimo Pirmininkei. Bet kadangi vasarą buvo ir Seimo Pirmininkės jubiliejus, tai mes turime, manau, audringais plojimais ją pasveikinti, o aš įteiksiu gėlių. (*Plojimai*) Matau daugiau norinčių sveikinti. Prašom.

V. PRANCKIETIS (*LSF*). XII Seimo vardu gėlės Seimo Pirmininkei. (*Plojimai*)

PIRMININKAS. O dabar Pirmininkė pasveikins kitus jubiliatus, vasarą minėjusius didesnius ar mažesnius jubiliejus.

V. ČMILYTĖ-NIELSEN. Aš laikysiuosi to plano, kurį buvau užsibrėžusi, ir labai norėčiau pasveikinti gerbiamą V. Pranckietį, visai neseniai minėjusį gražų jubiliejų. (*Plojimai*) Taip pat norėčiau pakviesti ir nuoširdžiai pasveikinti E. Dobrowolską, minėjusią labai jaunatvišką jubiliejų. (*Plojimai*) Ir norėčiau pasveikinti M. Danielę su tuo pačiu labai jaunatvišku jubiliejumi.

Dėkui, kolegos. Tuomet pereinu prie dalykinės dalies.

PIRMININKAS. Gerbiami kolegos, Moldovos delegacija neilgai pas mus planavo pabūti. Išlydėkime padėkoję, kad buvo dėmesingi mūsų posėdžiui, susipažino su mūsų Seimo darbu, ir palinkėkime jiems kuo didžiausios sėkmės. (*Plojimai*)

10.07 val.

Seimo Pirmininkės Viktorijos Čmilytės-Nielsen kalba Seimo VII (rudens) sesijos pradžios proga

V. ČMILYTĖ-NIELSEN. Kolegos Seimo nariai, gerbiami svečiai, žiniasklaidos atstovai, šiandien pradedame rudens sesiją. Ji, kaip ir ankstesnės, vyks ir išorės, ir vidaus iššūkių fone. Rusijos agresija Ukrainoje tęsiasi ir geopolitinė situacija regione išlieka įtempta. Prie išorės veiksnių turime pridėti ir sudėtingą padėtį pasaulio rinkose. Nors Lietuvos ekonomikos situacija neblogėja, mes netgi demonstruojame geresnius rezultatus nei kitos Baltijos šalys, į tai ekspertai atkreipia dėmesį kaip į mūsų stiprybę, būti dar gali visko. Todėl natūralu, kad prie išorės veiksnių prisideda ir vidaus iššūkiai.

Pagrindinis šios sesijos uždavinys bus priimti 2024 metų biudžeto įstatymą. Jo svarstymus tikrai palies priešrinkiminės nuotaikos. Tai galima pajusti jau ir dabar. Tačiau neturėtume pamiršti, kad partijos pasirašiusios du nacionalinius susitarimus krašto apsaugos ir švietimo politikos srityje, todėl natūralu, kad šalia strateginių infrastruktūrinių projektų šiems susitarimams įgyvendinti turėtų būti skiriamas pirmaeilis dėmesys. Subalansuoti visus interesus ir įvairias objektyvias bei politinio ciklo padiktuotas įtampas prireiks nemažai politinės išminties. Jos, aš labai tikiuosi, nepristigsime.

Esminiai mūsų kadencijos prioritetai nesikeičia. Vienas pagrindinių – tai visa apimantis saugumas. Apie tai esu kalbėjusi jau ne kartą anksčiau, tai išlieka aktualu ir pradedant šį naują politinį sezoną. Yra nacionalinio saugumo lygmuo, kai akcentuojamas valstybės pasirengimas efektyviai pasipriešinti išorės agresijai. Valstybė turi būti pasirengusi atremti grėsmes ir apsaugoti savo piliečius.

Ne mažiau svarbus kitas saugumo lygmuo – socialinis saugumas ir pažeidžiamiausių žmonių apsauga. Čia ir pragyvenimo lygis, užtikrinantis orų gyvenimą, ir žmogaus teisės ir laisvės, kurių liberalioje demokratijoje negalima nei aukoti dėl kitų nacionalinių interesų, nei priešpriešinti atskirų grupių ekonominiam ar kitam saugumui. Ne supriešindami, o sutelkdami mes turime pasirūpinti visų mūsų valstybės visuomenės grupių žmogaus teisėmis. Artėjant rinkimams neišvengiamai stiprės populistinė retorika, turime būti tam pasirengę. Nors populizmas tam tikra prasme yra natūrali demokratijos dalis, tačiau, kuriant tvarią, visa apimančio saugumo principu grįstą gerovės visuomenę, jį reikėtų atpažinti ir jo vengti. Pernelyg paprasti problemų sprendimai dažniausiai pasirodo esantys klaidingi ar sąmoningai klaidinantys, todėl pabaigoje jau tradiciškai leiskite palinkėti mums visiems atsakomybės ir išmintingų sprendimų. Dėkoju. (*Plojimai*)

PIRMININKAS. Ir esame sulaukę dar vieno sveikinimo, tai yra iš Respublikos Prezidento. Jį perskaitys Prezidento vyriausiasis patarėjas P. Baltokas. Kviečiu į tribūną.

10.11 val.

Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimas Seimo VII (rudens) sesijos pradžios proga, perskaitytas Respublikos Prezidento vyriausiojo patarėjo Pauliaus Baltoko

P. BALTOKAS. „Gerbiami Seimo nariai, sveikinu jus susirinkus į Seimo rudens sesiją. Praėjusi vasara mums visiems buvo išskirtinai darbinga šalies saugumo ir tarptautinės politikos plotmėje: Rusijai tęsiant karinę agresiją prieš Ukrainą, Lietuva priėmė NATO šalių parlamentų pirmininkus, o vėliau ir šalių lyderius, NATO viršūnių susitikimas tapo istoriniu įvykiu, kuris reikšmingai padidins Aljanso, o tai reiškia – ir mūsų šalies, atgrasymo bei gynybos pajėgumus. Sutelkę jėgas mes dar kartą sau ir kitiems parodėme, kiek daug galime nuveikti: sunkiu darbu išsikovojome teisę būti geriau matomi ir girdimi, visam pasauliui perdavėme aiškią ir nedviprasmę žinią, kad Ukrainos vieta euroatlantinėje šeimoje. Tikiu, kad ir toliau padėsime šaliai, kuri šiandien kovoja ne tik už savo, bet ir už visos Europos, taigi ir Lietuvos, ateitį.

Rimto požiūrio į šalies nacionalinį saugumą svarbu neiššvaistyti ir paskutiniais politinio ciklo metais, todėl svarbu priimti sprendimus dėl Lietuvos gynybos pramonės, nusikaltimų valstybei, taip pat ribojimų nedraugiškų valstybių piliečiams. Nacionalinis saugumas turi atsispindėti ir tvirtinant valstybės biudžetą. Juk būtent biudžete ryškiausiai atsiskleidžia tikrieji nacionaliniai prioritetai, todėl jis turi būti ne tik socialiai jautrus, atliepti sutartinius įsipareigojimus, bet ir užtikrinti šalies saugumą. Biudžetas taip pat turi būti subalansuotas ne tik 2024 metų laikotarpiui, bet ir nepalikti neįveikiamų užduočių 2025 metų biudžetui. Papildomų pajamų šaltiniu galėtų tapti mokesčių reforma, pastaruoju metu, deja, praradusi tempą. Siekdami kokybinio pokyčio, turime rasti būdą, kaip apsaugoti vidurinę gyventojų klasę, įvesti mokesčių progresyvumą ir pradėti kreipti dėmesį ne tik į pajamas, bet ir į tomis pajamomis išlaikomų asmenų skaičių.

Kviečiu Seimą kuo skubiau imtis ir kitų vakarykštės dienos darbų. Sprendimas reikšmingai pakelti teisėjų atlyginimus, nors ir reikalingas bei sveikintinas, pavojingai išbalansavo šalies teisėtvarkos sistemą, laiku nepakėlus prokurorų atlyginimų. Ilgalaikės priežiūros įstatymas, turėjęs

išspręsti mūsų senstančios visuomenės globos paslaugų prieinamumą, taip pat turi kuo greičiau išvysti dienos šviesą.

Reaguodamas į visuomenės poreikius, šį rudenį Seimui siūlysiu suteikti daugiau vilties sergantiems labai retomis ligomis, taip pat teiksiu pasiūlymus dėl lankstesnės, patrauklesnės II pensijų pakopos bei transporto lengvatų pakeitimų, palankių pažeidžiamiausioms visuomenės grupėms.

Kviečiu gerbiamus Seimo narius susitelkti bendriems darbams, kurie kalbėtų garsiau nei politiniai skandalai. Linkiu atsakingų sprendimų, kurie būtų grįsti ne politinio ciklo tempu, o Lietuvos žmonių poreikiais. Vardan mūsų visų, vardan Lietuvos!“ Pasirašo G. Nausėda, Lietuvos Respublikos Prezidentas. (*Plojimai*)

PIRMININKAS. Dėkojame Respublikos Prezidentui už sveikinimą ir linkėjimus.

Ir dabar jau formalioji mūsų dienos dalis, kuri bus pradedama nuo įprastos procedūros – registracijos.

Užsiregistravo 117 Seimo narių.

10.15 val.

Informaciniai pranešimai

Pirmiausia paskelbsiu pirmąją šios sesijos balsų skaičiavimo grupę: K. Adomaitis – Laisvės frakcija, A. Bagdonas – Liberalų sąjūdžio frakcija, V. Bakas – Demokratų frakcija „Vardan Lietuvos“, A. Dumbrava – Valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcija, V. Kanopa – Lietuvos socialdemokratų partijos frakcija, Č. Olševskis – Mišri Seimo narių grupė, L. Pociūnienė – Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcija ir V. Valkiūnas – Darbo partijos frakcija.

10.16 val.

Seimo 2023 m. rugsėjo 10 d. (sekmadienio) posėdžio darbotvarkės tvirtinimas

Ir dabar darbotvarkės tvirtinimas. Ar būtų pastabų, pasiūlymų dėl darbotvarkės? Nematau. Taigi drįstu skelbti, kad patvirtiname darbotvarkę bendru sutarimu. Nematau prieštaravimų, darbotvarkė patvirtinta.

Informuoju apie vieną Respublikos Prezidento grąžintą įstatymo projektą. Tai yra projektas, kurio registracijos Nr. XIVP-2740 – Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas. Kaip numatyta, jo pateikimas bus kitą antradienį.

10.17 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo VII (rudens) sesijos darbų programos patvirtinimo“ projektas Nr. XIVP-3060 (*pateikimas*)

Dabar dirbame pagal patvirtintą darbotvarkę. Joje pirmiausia bus Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo VII (rudens) sesijos darbų programos patvirtinimo“ projektas. Čia numatyta keletas pranešėjų. Pirmiausia į tribūną kviečiu Seimo Pirmininkę V. Čmilytę-Nielsen.

V. ČMILYTĖ-NIELSEN. Dėkoju, gerbiamas posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, į rudens sesijos darbotvarkę yra įtraukti 469 įstatymų projektai (be lydimųjų). Siūlymų dėl rudens sesijos darbų programos pateikė visi Seimo komitetai ir frakcijos. Respublikos Prezidentas siūlo svarstyti 10, o Vyriausybė – 82 teisės aktų projektų paketus.

Tradiciškai svarbiausias Seimo rudens sesijos uždavinys – apsvarstyti ir priimti kitų metų valstybės ir savivaldybių, Valstybinio socialinio ir Privalomojo sveikatos draudimo fondų biudžetus. Dar pavasario sesijoje pradėta svarstyti mokestinių įstatymų pertvarka, pasiūlyta Vyriausybės. Seimo nariai, tiek priklausantys daugumai, tiek ir priklausantys opozicijai, pateikė dėl jos pasiūlymų. Svarbus šios sesijos uždavinys kruopščiai įvertinti, atsakingai apsvarstyti šiuos pasiūlymus, suderinti juos tarpusavyje ir su valstybės finansinėmis galimybėmis.

Ir politinėje darbotvarkėje, ir dažno kasdienybėje dominuojant Rusijos agresijos prieš Ukrainą temai, natūralu, Seimo rudens sesijoje daug dėmesio ir laiko bus skiriama nacionalinio saugu-

mo klausimams. Išskirčiau Karo padėties įstatymo pakeitimą, kuriuo siekiama ginkluotosioms pajėgoms įvedus karo padėtį priskirti Valstybės sienos apsaugos tarnybos, Viešojo saugumo tarnybos, Vadovybės apsaugos tarnybos rezervus ir komendantinius Šaulių sąjungos ginkluotojo pasipriešinimo vienetus. Taip pat numatomi labai svarbūs Karo prievolės įstatymo pakeitimai, kuriais siūloma tobulinti šaukimo į privalomąją karo tarnybą tvarką, pritraukti daugiau karo prievolininkų į profesinę karo tarnybą. Įgyvendinant Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimą, šiuo projektu tobulinamas alternatyviosios karo tarnybos teisinis reguliavimas. Mūsų informaciniam saugumui taip pat svarbūs Visuomenės informavimo įstatymo pakeitimai, kuriais siekiama spręsti aktualią vadinamąją *botų* fermų problemą.

Spręsdami nacionalinio saugumo klausimus turime nepamiršti ir pagarbos prigimtinėms kiekvieno žmogaus teisėms ir laisvėms. Jau pačioje veiklos pradžioje Konstitucinis Teismas, kuris kaip tik kitą savaitę minės 30-metį, suformulavo šiuo klausimu aiškią doktriną: žmogaus teisių ribojimai tik tada laikomi pagrįstais, jeigu yra ne tik teisėti, tai yra nustatyti įstatymu, bet ir būtinai reikalingi demokratinei visuomenei. Sprendžiant klausimą, ar konkretus ribojimas yra būtinai reikalingas, pirmiausia reikia išsiaiškinti ribojimo tikslą ir nustatyti, ar ribojimas yra proporcingas šiam tikslui. Šioje kadencijoje mums teko skubiai priimti žmogaus teisių ribojimus, nes reikėjo nedelsiant reaguoti į nedraugiškų valstybių hibridinius veiksmus ar grėsmes žmonių sveikatai. Šiuo metu Ukrainos kova su agresore ir mūsų pačių pastangos stiprinti pasienio apsaugą modernizuojant kariuomenę, kuriant pilietinio pasipriešinimo sistemą leidžia mums būsimus sprendimus tinkamai apsvarstyti ir suderinti su paminėta konstitucine doktrina. Prašau jūsų, kolegos, nepamiršti apie tai, jei į Seimo salę sugrįžtų, pavyzdžiui, papildomų ribojimų Baltarusijos piliečiams Lietuvoje ar kitoms grupėms klausimai.

Ši Seimo sesija – dar viena proga nuoširdžiai, be dviveidiškumo atsigręžti į žmogaus teises, visas jas, nes jos apima tikrai labai daug sričių. Nederėtų jų skirstyti į politiškai patogias ir ne ar juolab jų supriešinti. Žmogaus teisių apsauga nėra ir negali būti ne pirmo būtinumo, antraeilis ar nereikšmingas klausimas, nes tai taip pat Lietuvos nacionalinio saugumo ir visuomenės atsparumo reikalas.

Šioje sesijoje bus proga žengti pirmąjį žingsnį Europos Tarybos konvencijos dėl smurto prieš moteris, smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir kovos su juo ratifikavimo kelyje ir antrą kartą Lietuvos parlamentarizmo istorijoje kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl išvados, ar tarptautinės sutarties nuostatos neprieštarauja Konstitucijai. Pats laikas priimti ir svarbius religinių bendrijų teisinio reguliavimo sprendimus, tai yra įgyvendinti Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimą dėl „Romuvos“, patobulinti Religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymą.

Sukuriant teisinį migrantų priėmimo ir apgyvendinimo sistemos pertvarkos pagrindą ir įgyvendinant Konstitucinio Teismo sprendimą, planuojami įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ pakeitimai.

Taip pat mums liko tik vienas žingsnis iki istorinio politinio sprendimo – civilinės sąjungos instituto įtvirtinimo mūsų teisinėje sistemoje.

Rudens Seimo sesija – tai ir tinkamas laikas tęsti kitas esmines valstybės valdymo ir viešojo sektoriaus pertvarkas. Prioritetinės sritys yra švietimas ir sveikatos apsauga. Vyriausybės pateiktą ir Seimo komitetų gerokai patobulintą Švietimo įstatymo pakeitimo projekto ir su juo susijusių įstatymų projektų paketą turime priimti nedelsdami. Tokios skubos poreikį diktuoja ne tik siekis įgyvendinti Konstitucinio Teismo nutarimą, bet ir būtinybė būtent įstatymu įtvirtinti mokyklų tinklo kūrimo ir finansavimo kriterijus, aiškiau reglamentuoti švietimo pažangos ir tęstinės veiklos priemonių finansavimą.

Po Kremliaus invazijos į Ukrainą suteikėme prieglobstį tūkstančiams nepilnamečių ukrainiečių, kurie baigia mokyklas Lietuvoje. Būtina kuo skubiau spręsti jų pretendavimo į valstybės finansuojamas vietas aukštosiose mokyklose klausimą ir keisti Mokslo ir studijų įstatymą. Atitinkamą projektą yra pateikusi Vyriausybė.

Prie projektų, aktualių jaunimui, priskirčiau ir mano pateiktą Jaunimo politikos pagrindų įstatymo projektą, kuriuo siekiama įstatymiškai įtvirtinti jaunimo darbuotojo institutą, taip gerinant darbo su jaunimu kokybę.

Kaip vieną iš prioritetinių sveikatos apsaugos srities projektų paminėčiau Odontologų rūmų įstatymo, kuris grąžina odontologų profesinei savivaldai viešojo administravimo įgaliojimus, priėmimą. Šio įstatymo projektas yra parengtas iš esmės visų Seimo frakcijų atstovų ir pateiktas Seimui prieš dvejus metus, tačiau jis yra svarstomas pernelyg lėtai, nors šių pakeitimų priėmimas ne tik įtvirtintų realią odontologų profesinę savivaldą ir savireguliaciją, bet ir sudarytų sąlygas asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybei ir odontologijos pacientų saugai gerinti.

Be abejo, sveikatos apsaugos sričiai didelę įtaką turės ir Sveikatos draudimo įstatymo pakeitimai, kuriais siekiama optimizuoti ir efektyvinti PSDF veiklą, taip pat Pacientų teisių ir žalos atlyginimo įstatymo pakeitimo projektas, kuriuo siūloma spręsti vis dažniau sveikatos sektoriaus darbuotojų iš pacientų patiriamo smurto problemą.

Esminės pertvarkos numatomos ir daugelyje kitų sričių. Taupydama jūsų laiką paminėsiu tik kelis iš įstatymų paketų gausos. Tai Diplomatinės tarnybos įstatymo, Vidaus tarnybos statuto ir kiti antrojo valstybės tarnybos pertvarkos etapo įstatymų projektai, kurių nuostatos turėtų būti suderinamos su jau priimta valstybės tarnybos pertvarka. Saugomų teritorijų įstatymo, Miškų įstatymo ir Atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimai, kuriais įgyvendinami mūsų įsipareigojimai dėl žaliojo kurso. Kaip itin svarbus paminėtinas ir Seimo nutarimo „Dėl Valstybės pažangos strategijos „Lietuvos ateities vizija „Lietuva 2050“ patvirtinimo“ projektas.

Gerbiami kolegos, mūsų laukia daug reikšmingų sprendimų, todėl šiandieną noriu visiems palinkėti, kad ir šioje, ir likusiose šios kadencijos sesijose dirbtume taip, kad drąsiai galėtume pasakyti, kad įvykdėme savo įsipareigojimus Lietuvai bei jos žmonėms. Linkiu sėkmingos sesijos. Ačiū. (*Plojimai*)

PIRMININKAS. Ačiū. Darbų programos svarbią dalį visada sudaro Vyriausybės teikimai, todėl kviečiu į tribūną Ministrę Pirmininkę pristatyti Vyriausybės siūlymus.

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Gerbiami Seimo nariai, kadangi nebuvo progos ir kai bus kita proga pristatant Vyriausybės metinę ataskaitą jau turbūt daug dalykų bus nuėję užmarštin ta prasme, kad jau bus seniai įvykę, tai pradžioje norėčiau pasidžiaugti ne tik tuo, kad per laiką, kurį Seimas neposėdžiavo, buvo, pavyko Vyriausybei labai sklandžiai suorganizuoti NATO vadovų susirinkimą, ir visos institucijos, kurios prie to prisidėjo, nusipelno kuo didžiausios padėkos ir pagarbos, bet taip pat per tą patį laikotarpį Vyriausybei pavyko užfiksuoti susitarimus su mūsų kolegomis Latvijoje ir Estijoje dėl sinchronizacijos su kontinentinės Europos tinklais, nusistatant labai konkrečias datas tiek ministrų pirmininkų susitarimo, tiek ir tinklo operatorių susitarimo lygiu.

Žinoma, pakeliui vyko kiti darbai švietimo, sveikatos ir kitose srityse, susiję su Vyriausybės kitomis vykdomomis reformomis. Na, o šiam rudeniui Vyriausybė pasiūlė į Seimo darbotvarkę įtraukti iš viso 82 teisės aktų projektų paketus. Iš jų šiuo metu Seime yra įregistruota daugiau negu trečdalis, tai yra 29 projektų paketai yra registruoti dabar Seime, kiti bus pateikti papildomai.

Pagal mėnesius, kaip Vyriausybė siūlo svarstyti šiuos klausimus, darbotvarkė pasiskirsto gana tolygiai. Palyginti su paskutinėmis dviem sesijomis, sakyčiau, Vyriausybė sumažino savo siūlomų įstatymų projektų paketų skaičių, ir tai yra susiję ne tik su tuo, kad kadencijos antrojoje pusėje prioritetą teikiame priimtiems sprendimams įgyvendinti ir todėl projektų, naujų projektų, siūlome svarstyti mažiau, bet ir todėl, kad iš esmės daug įstatymų, daug sprendimų, kurie buvo numatyti Vyriausybės programoje, jau buvo priimta anksčiau. Žinoma, tebėra vis dar projektų, kurie įgyvendina Vyriausybės programą arba įgyvendina „Naujos kartos Lietuvos“ planą, taip pat įgyvendina Konstitucinio Teismo sprendimus, Valstybės kontrolės rekomendacijas ar derina nacionalinę teisę su Europos Sąjungos teise, bet šiuos projektus konkrečiau pakomentuos ministrai, jeigu bus klausimų.

Kalbant apie tuos įstatymų projektus, tuos Seimo sprendimus, kurie yra susiję su Ministro Pirmininko reformų portfeliu, tai, kaip jūs puikiai atsimenate, pavasario sesijoje Seimas priėmė valstybės tarnybos reformos įstatymus ir dabar, šį rudenį, priderinant prie to pagrindinio įstatymo, bus teikiamas įstatymų paketas, skirtas reguliuoti tuos pačius santykius diplomatinėje tarnyboje, vidaus statuto reguliuojamoje tarnyboje, taip pat biudžetinėse įstaigose ir viešosiose įstaigose, kurios priklauso valstybei ar savivaldybėms, bei, kas jau čia buvo minėta, taip pat ir prokura-

tūroje. Tokiu būdu bus siekiama sudaryti nuoseklią, logišką ir tarpusavyje derančią valstybės tarnybos ir viešojo administravimo darbo užmokesčio sistemą.

Bet, žinoma, rudens sesija visada yra biudžeto sesija ir ji visada pasižymi sunkiu darbu suderinti neribotus pageidavimus su ribotomis galimybėmis. Šį kartą tai vyks dar ir artėjančių rinkimų kontekste, kai kažkam galbūt pasirodys, kad galima bandyti mokesčių mokėtojų pinigais finansuoti savo rinkimų kampaniją.

Nepaisant nuolat nuo I ketvirčio pabaigos mušamų būgnų apie dramatišką ekonomikos situaciją, verta paminėti, kad kai nedemonstruoji tokios neapykantos skaičiams kaip kai kurie politikai, o juos ne tik pažįsti, bet ir bandai suprasti, tai galima pamatyti, jog, nepaisant iššūkių, situacija žmonėms išlieka palanki. Vidutinio darbo užmokesčio augimas vėl viršys prognozes, o infliacija sparčiai lėtėja. Situacija energetikos sektoriuje, ženkliai kritusios pasaulinės išteklių kainos leidžia tikėtis žymiai pigesnės šildymo sezono pradžios nei praėjusį rudenį. Jau II ketvirtį buvo fiksuotas realių pajamų augimas, lyginant su praėjusiais metais, kol kas dar tik viešajame sektoriuje, kuriuo oponentai kaltina Vyriausybę nesirūpinant, nors tie patys „šalti“ skaičiai sako visai ką kita. Privačiam sektoriui šiek tiek dar pritrūko, bet antrojoje metų pusėje ši tendencija taps universali, nes infliacija lėtėja toliau ir jau 4 mėnesius iš eilės fiksuota mėnesinė defliacija. Šį procesą kiek sulėtins naftos kainų šoktelėjimas, tačiau poveikis neturėtų būti itin ženklus.

Svarbu, kad per šį laikotarpį, skirtingai nei per finansų krizę, kai išorės paklausos sumažėjimą ir problemas vidaus rinkoje įmonės sprendė masiškai atleisdamos darbuotojus ir mažindamos darbo užmokestį, šiuo metu net susidūrusios su sumažėjusia paklausa iš mūsų pagrindinių eksporto partnerių, įmonės šią situaciją vertina kaip laikiną ir prioritetą teikia turimų darbuotojų išsaugojimui, todėl ne tik kad nematome ir neprognozuojame ženklaus nedarbo pokyčio, bet ir darbo užmokestis auga dviženkliais skaičiais, nors kitąmet ir turėtų kiek sulėtėti. Bet kuriuo atveju bet kas, kas nejaučia neapykantos ne tik skaičiams, bet ir grafikams, gali įvertinti, jog net ir sulėtėjusi Lietuvos pramonė išlieka gerokai aukščiau už ilgametę augimo trajektoriją, kuri pokovidiniais metais tiesiog šovė staigiai į viršų dešimtimis procentų.

Per šį itin spartaus augimo laikotarpį sukaupti rekordiniai pelnai leidžia turėti rezervą dabartiniams iššūkiams atliepti. Neįmanoma tikėtis, kad mūsų prekybos partnerių ekonomikos lėtėjimas mums neatsilieps, Lietuvos ekonomika yra labai atvira ekonomika, kad Vokietijos pramonė, susidūrusi su rusiškų dujų atsisakymo iššūkiu, neturės prisitaikymo problemų, – turės ir jos veiks ir jos partnerius Lietuvoje. Tačiau ši kaita mums labai svarbi geopolitiškai, nes leis iš esmės mažinti Europos ekonomikos priklausomybę nuo nusikalstamų režimų. Tad nors galutines projekcijas, tapsiančias pagrindu kitų metų biudžetams, Finansų ministerija paskelbs tik rytoj, net jų nematę galime drąsiai teigti, kad būsimus biudžetus – valstybės, savivaldybių, socialinio draudimo, sveikatos draudimo – turėsime planuoti nuosaikaus augimo, vis dar spartaus, bet lėtesnio darbo užmokesčio augimo ir smarkiai sulėtėjusios infliacijos sąlygomis. Tai reiškia, kad ir biudžetų pajamos, ir bendros išlaidos augs nuosaikiai, o planuoti 7, 5 ar dar kokių panašių procentų deficito jau nebegalėsime, nes tuo pačiu metu reikės grįžti prie europinių fiskalinės drausmės taisyklių.

Galima nekęsti ne tik skaičių, bet ir taisyklių, ypač kai prieš 13 metų dėl rinkiminių užgaidų esi ištaškęs visą „Sodros“ rezervą, kurio būtų užtekę Lietuvos pensininkams praplaukti krizės sukeltą „Sodros“ pajamų sumažėjimą, bet jų laikytis ne tik svarbu, bet ir išmintinga, kadangi ne tik žmonėms nepatinka tai, ką jie mato mokėdami kintamas palūkanas už savo kreditus ir lizingus, nei man, nei finansų ministrei nepatinka palūkanos, kurias tenka mokėti už valstybės skolą po kelerių metų laikotarpio, kai brangi skola dėl Europos Centrinio Banko pinigų politikos buvo perfinansuojama pigesne… baigėsi. Tad tik nuo visų čia esančių atsakingumo priklausys, kiek lėšų teks atimti nuo savęs ir atidėti skolos aptarnavimui ateityje.

Todėl kiekvienas, kas siūlys naujas niekuo nepadengtas lengvatas ar įvairiausias išlaidas, kurių iniciatyvų tikrai turbūt netrūks, turės atsakyti sau į klausimą, kokių išlaidų bus pasirengęs atsisakyti, kad neleistų palūkanoms už populizmo skolą ėsti finansavimo socialinei apsaugai, švietimui, sveikatos apsaugai, viešajai tvarkai ir infrastruktūrai. Kolegoms opozicijoje tai dabar

gali atrodyti kaip nereikalingas ir betikslis moralizavimas, bet ši salė matė politikų, kurie, naudodamiesi politine konjunktūra, sugebėjo įmušti keletą įvarčių G. Kirkilo Vyriausybei, bet paskui turėjo traukti iš tinklo ne tik tai, ką padarė skaičių nekenčianti tuometinė ministrė, bet ir tai, prie ko prisidėjo patys.

Karas nesibaigė ir tuo požiūriu Lietuvos padėtis išlieka iki galo neapibrėžta. Mes ir toliau turime būti pasirengę priimti Ukrainos karo pabėgėlius, vaikus ir moteris, ir skirti jiems nustatytą paramą. Mes turime remti žmones Ukrainoje teikdami karinę, energetinę ir kitokią paramą. Mes privalome dalyvauti tarptautiniuose finansiniuose instrumentuose, skirtuose padėti Ukrainai apsimokėti kasdienes sąskaitas per Europos Sąjungą ir per kitas tarptautines institucijas. Lietuva, kaip ir kitos šalys, dvišališkai tarsis su Ukraina dėl prisijungimo prie G7 deklaracijos modalumų. Tai darysime didindami Lietuvos skolą, bet Ukraina šiandien moka palūkanas už taikos kreditą, kurį esame gavę mes, ir moka savo gyvybėmis, todėl tai yra moralu.

Mūsų vidinės reikmės bus tenkinamos planuojant be jokio populizmo. Biudžetas nebus niekieno rinkiminės kampanijos piniginė – nei pozicijos, nei opozicijos, nei Prezidento, nutarusio, kad 35 % mokesčių pajamų su BVP santykio pasiekimas, žadėtas 2019 metais, yra bergždžias reikalas ir todėl dabar gerovę reikia kurti mažinant mokesčius, didinant išlaidas, o sąskaitas pasiūlius apmokėti Vyriausybei, tiksliau, rinkėjams ir, žinoma, didesne nepigia skola.

Daugelį būsimų išlaidų diktuoja labai aiškios įstatymų gairės, kaip antai pensijų ir socialinių išmokų indeksavimo, kurios bus įgyvendintos ir kurioms reikia skirti daugiau nei 800 mln. papildomų eurų.

Kalbant apie diskrecines priemones, erdvės išlaidoms augti nebus itin daug. Todėl natūralu, kad prioritetas bus skiriamas, ką ir Seimo Pirmininkė jau paminėjo, įgyvendinti tai, dėl ko yra susitarusios visos parlamentinės partijos – susitarimą dėl gynybos ir susitarimą dėl švietimo. Susitarimas dėl švietimo, kuris numato, jog 2024 metų pabaigoje mokytojų atlyginimų vidurkis turi pasiekti 130 % šalies vidutinio darbo užmokesčio, o dėstytojų ir mokslininkų – 150 %, bus įvykdytas ir ne neapibrėžtoje metų pabaigoje, o nuo rugsėjo 1 dienos. Dabar tenka girdėti daug kvestionavimo ir bandymo teigti, kad kažkas kažką kažkaip ne taip skaičiuoja, kad reikia kalbėti apie kone 50 % darbo užmokesčio didinimą, darbo užmokesčio skaičiavimą be priemokų ir premijų, nors visoje šalies ekonomikoje jis skaičiuojamas būtent taip, ir taip toliau.

Noriu labai aiškiai pabrėžti du dalykus. Pirmiausia, planuodami darbo užmokesčio didinimą remiamės Valstybės duomenų agentūros informacija apie faktą ir Finansų ministerijos prognozėmis. Ir negalima lyginti obuolių su apelsinais ar su skylėmis sienoje vien todėl, kad jos apvalios. Statistika yra metodiškas ir kruopštus darbas ir ji suteikia sprendimų priėmėjams duomenis, kurie yra tarpusavyje palyginami.

Antra, kadangi pastaraisiais metais vidutinio darbo užmokesčio augimas ekonomikoje nuolat pralenkdavo prognozę, tad per pirmuosius Nacionalinio susitarimo galiojimo metus, nepaisant darbo užmokesčio finansavimo didinimo dviženkliais skaičiais, reikšmingai pagerinti vidutinio mokytojų atlyginimo santykio su šalies vidutiniu darbo užmokesčiu nepavyko. Tai reiškia, kad 2024 metais laukiantis žingsnis bus labai didelis ir šįkart aplenks vidutinio darbo užmokesčio augimą ženkliai.

Visgi tam padidinimui ir pačiam santykiui išlaikyti 2025 metais reikės numatyti labai panašiai tiek papildomų lėšų kaip ir kitąmet, kol nuo 2026 metų papildomų lėšų poreikis turėtų normalizuotis ir augti daugmaž biudžeto augimo tempu. Čia yra mano mandagus pasiūlymas ir paraginimas oponentams už karštų norų paremti tuos, kas kelia neįgyvendinamus reikalavimus Vyriausybei, tikintis, kad tai padės laimėti rinkimus, išties įsivaizduoti save tuos rinkimus laimėjusius ir dėliojančius 2025 metų biudžetą. Lengva nebus, nes nuosaikus ūkio augimas yra tai, ką šiuo metu Lietuvai artimiausiems trejiems metams prognozuoja pačios optimistiškiausios prognozės.

Todėl labai noriu tikėti, kad tai, dėl ko sutarėme visi, ir yra tai, ką bandysime bendromis jėgomis įgyvendinti, suprasdami, kad įvarčių mušimas dabartinei Vyriausybei įmuš įvartį ir kitai, kurią galbūt formuos tie, kurie to atkakliai siekia ir dabar jau užkulisiuose išsidalino ministrų portfelius. O tokių savo įsimuštų kamuolių traukimas būna itin nemalonus reikalas. Ačiū už dėmesį. (*Plojimai*)

PIRMININKAS. Ačiū premjerei. Kaip žinote, šioje kadencijoje plėtodami parlamentinę demokratiją esame įvedę naują tradiciją, kai sudaromos galimybės ir frakcijų atstovams pristatyti savo prioritetus, savo teikimus darbų programoje. Tos frakcijos, kurios pageidauja tai padaryti, galės dabar tai ir atlikti. Abėcėlės tvarka aš klausiu, ar frakcijos pageidauja. Ar Darbo partijos frakcija pageidauja? Nematau. Demokratų frakcija „Vardan Lietuvos“? A. Butkevičius pasirengęs. Prašom.

A. BUTKEVIČIUS (*DFVL*). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Pirmiausia dėl Seimo rudens darbų programos. Aš truputį nesupratau premjerės kalbos. Prieš 13 metų konservatoriai buvo valdžioje. Kalbėjote apie biudžeto iššvaistymą. Viena tokia pastaba.

Antras dalykas. Kaip politikas tikrai mėgstu skaičius, skaičių kalba šneku, skaičiai niekada nemeluoja. Bet dabar dėl pačios darbų programos. (*Balsas salėje*) Sakote? Galima tik manipuliuoti skaičiais, o ne meluoti. Čia yra kitas klausimas. Čia jau nuo gebėjimų kai kurių ekonomistų, tai, ką dažnai matome viešojoje erdvėje.

Bet dabar pakalbėkime apie darbų programą. Pažiūrėkime, pinigų politika, taip? Iš viso žadama 13 įstatymų projektų šioje sesijoje svarstyti, 11 neregistruotų. 84,6 %, jeigu kalbame… Toliau „Stipri ir saugi Lietuva“. Žadama penki, keturi neregistruoti, 80 %. „Aukštos pridėtinės vertės ekonomika“. Žadama šeši, penki neregistruoti, 83,3 %. Kitų neminėsiu, panaši situacija yra ir su kitais. Bet kodėl paminėjau tuos? Jūs šiandien skyrėte savo kalboje labai didžiulį dėmesį biudžeto planavimui. Tikrai pritariu toms mintims, kad reikia elgtis labai atsakingai. Bet šiandien aš matau kitą situaciją, su ja tikriausiai jūs irgi sutiksite, visi politikai turi žinoti. Viena vertus, mes gyvename pinigų rojuje. Pažiūrėkime paskutinę informaciją apie Lietuvos komercinių bankų pelnus. „Swedbankas“ I pusmetį gavo 195 mln. grynojo pelno, 4,3 karto daugiau negu praeitais metais tuo pačiu laikotarpiu. Panašiai ir kiti didieji komerciniai bankai. Pinigų daug, indėliai didžiuliai, taip? Bankų likvidumo perteklius viršija tris kartus, perteklinės lėšos Lietuvos banke, už tai mokame palūkanas. Vadinasi, už perteklines lėšas ir už suteiktų paskolų palūkanų pajamas bankai sukaupė didžiules pajamas. Bet jeigu žiūrėtume tuos pačius bankus Švedijoje, ten pelno augimas yra tik nuo 12 % iki 18 %. Kyla kitas klausimas. Kitas klausimas – pinigų pertekliaus panaudojimas.

Bet galutinę išvadą darau, to niekas negali paneigti, vadinasi, pinigų daug, bet bankai tiek verslui, tiek namų ūkiams taiko pačią didžiausią palūkanų normą. Dabar su Estija lenktyniaujame tarp visų euro zonos šalių, o paskolų prieinamumas tarp visų Europos Sąjungos šalių Lietuvos verslui ir namų ūkiams yra pats blogiausias. Aš manau, čia irgi turi būti mūsų kaip politikų viena iš tokių prioritetinių sričių.

RRF'as. Galėtume irgi kalbėti. Aš manau, klausimas yra jautrus. V. Dombrovskis, Europos Komisijos viceprezidentas, ką tik lankėsi Lietuvoje, teko susitikti ir kalbėti apie mokesčių reformą. Ar bus pakeisti su mokesčių reforma susiję įstatymų projektai, šiandien mes tikrai neturime atsakymo. O Europos Komisija aiškiai pasakė, V. Dombrovskis irgi paminėjo, kad Lietuva 2022 metais įsipareigojo mokestinius įstatymus priimti ir įsipareigojo, kad nuo 2023 m. sausio 1 d. jie jau veiks Lietuvoje. Tos lėšos, turinčios pasiekti Lietuvą šiais metais, 230 mln. eurų, vis dėlto dar nėra gautos, neaišku, ar jos bus gautos. Aš manau, jos tikriausiai yra suplanuotų šių metų biudžetų išlaidose, tai yra sveikatos sistemai, švietimo sistemai, skaitmenizacijai ir taip toliau. Jeigu tų lėšų negausime, vėl kyla klausimas, ar mes finansuosime iš savo biudžetų suplanuotų išlaidų, ar tiesiog kai kurių priemonių įgyvendinimą perkelsime vėlesniam laikotarpiui?

Dabar posėdžio pirmininko buvo paminėta apie įstatymų projektus. Vadinasi, frakcijos. Mūsų Demokratų frakcija „Vardan Lietuvos“ yra numačiusi teikti 34 projektus, 15 iš jų jau yra įregistruoti. Įregistruoti, manau, kad jie bus sėkmingai pateikti. Šiandien, kiek aš matau, jau vienas įstatymo projektas bus svarstomas čia. Premjere, tikrai pritariu šitai situacijai, ypač tam, ką jūs kalbėjote, kad gamyba visoje Europoje traukiasi. Šių metų I pusmečio teigiamiems rezultatams, galima sakyti, euro zonos šalyse, Europos Sąjungoje arba su mažu kritimu, kaip sakyti, vartojimo sektorius praktiškai turėjo didžiausią įtaką. Manau, kad pasižiūrėjus į Lietuvos eksportą, kuriuo mes didžiuojamės, kad Lietuva yra atvira, eksportuojanti, tai liepos mėnesį mūsų lietuviškos kilmės eksportas pasiekė pačią žemiausią eksporto kritimo ribą – buvo 26 % eksporto sumažėjimas liepos mėnesį, lyginant su praeitų metų tuo pačiu laikotarpiu. Kas eksportą dar gelbsti? Toliau reeksportas į Azijos šalis: Kirgiziją, Kazachstaną, Uzbekistaną, netgi ir į Rusiją. Į Rusiją 12 % irgi

yra išaugęs. Matome, turėsime tikrai daug darbo, daug diskusijų. Tikrai pritariu jūsų minčiai, kad ateinančių metų biudžetas turi būti planuojamas labai atsargiai, jeigu vertinsime 2025–2026 metus, kur laukia didžiulis refinansavimas ankstesnių paimtų paskolų. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Tik dar kartą norėčiau akcentuoti, kad frakcijų atstovų pasisakymai yra skirti jų teikimams darbų programai apibūdinti, o diskusija dėl sesijos darbų programos bus kitą savaitę, kur bus galima išsakyti kritiką ir Vyriausybei, ir dėl kitų teikimų. Tiesiog, kolegos, laikykimės šiek tiek žaidimo taisyklių. Premjerė pageidauja dabar kalbėti be eilės, tai trumpai suteikiame žodį, įjungsime mikrofoną, nes pasisakyme buvo keletas dalykų, į kuriuos, matyt, nori reaguoti premjerė.

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Aš tikrai nekomentuosiu kitų dalykų, bet ponas A. Butkevičius puikiai žino, apie ką aš kalbu, kai kalbu apie „Sodros“ rezervo išdalinimą prieš rinkimus. Taip, metų išties praėjo jau net 15. Pagalvokite. Tai jeigu kas nors nori dar mane *rentinti* šiuo klausimu, tai taip, padariau klaidą, 15. Jau prastai mato akys, bet esmės tas visiškai nekeičia. Galiu ir apsiverkti, jeigu reikia.

PIRMININKAS. Gerai, patikslinome kai kuriuos svarbius momentus. Dabar klausiu: ar pageidauja savo teikimus pristatyti Laisvės frakcija? V. Mitalas. Prašau.

V. MITALAS (*LF*). Gerbiamieji ponios ir ponai, po vasaros, po NATO *samito* mes ir vėl čia, faktiškai nepasikeitę, gal kiek įdegę. Šiandien pradedame naują Seimo sesiją, su kuo visus ir sveikinu, ir nedaugžodžiausiu, kaip J. Razma ir prašė. Man atrodo, kad šioje sesijoje reikia pabaigti pradėtus darbus, kuo daugiau pabaigsime pradėtų darbų, tuo geriau gyvensime ateityje. Ir žvelgiant iš tolo, atrodo, nėra reikalo baisiai išgyventi, kaip ta Lietuva gyvena. Lietuvos žmonės rodo savo tvirtybę, remia Ukrainą, kantriai dirba, augina vaikus, kaip anksčiau, taip ir dabar. Lietuvos ekonomika net ir per sunkiausius pandemijos ir karo vandenis tikrai demonstruoja atsparumą ir prisitaikymą, už tai norisi padėkoti visiems kuriantiems ir dirbantiems.

Tačiau makrožvilgsnis nėra visiškai tapatus su tuo, ką žmonės jaučia. Didžioji dauguma Lietuvos žmonių tikrai nėra tikri iki galo dėl savo ateities, kuriančią ir auginančią vaikus vidurinę klasę smaugia, ir ypač smaugia kasdienių prekių ir paslaugų infliacija, drastiškai padidėjusios įmokos už būsto paskolas. Tai lemia, kad jie keičia savo elgseną, atsisako atostogų planų, trumpina vaikų vasaros stovyklas ir kitus dalykus.

Man atrodo, kad atotrūkį tarp šito faktų pasaulio ir jausmų ir reikia pabandyti įveikti, kuo labiau sumažinti šitoje Seimo sesijoje arba iki kadencijos pabaigos. Lietuvos žmonės nori plano, kaip gyvensime toliau, ir vilties, kad bus tikrai geriau. Džiaugiuosi, kad šitoje atmosferoje, kai yra daug netikrų ir neaiškių faktorių, mes sutarėme į mokesčių reformą žiūrėti labiau kaip į lėtą tango, o ne į greitą fokstrotą. Dėl to tikrai niekas neturi atsistatydinti – tai kaip tik yra brandžios visuomenės ir politinės bendruomenės ženklas, kad mes labai svarbių dalykų nesvarstome karštomis galvomis.

Tačiau su civiline sąjunga lėtas tango tikrai kiek užsitęsė. Atrodo, jau šokių aikštelėje prigeso šviesos ir žmonės tikrai nori labai aiškios vilties ir labai aiškaus signalo iš Seimo, iš Lietuvos valstybės. Man atrodo, kad visi kampai, visi niuansai jau yra iš esmės apsvarstyti, visi variantai yra tikrai aptarti ir šį klausimą, kaip ir kitus pradėtus klausimus, norėtųsi užsibrėžti rudens sesijoje pabaigti. Manęs dažnai žmonės klausia, ką aš darysiu, ką Laisvės partija darys, Laisvės frakcija darys, jei bus taip, anaip, jei trečiaip, jei ketvirtaip, jei penktaip. Visiems noriu priminti, kad mes vieni, be Seimo daugumos paramos net ir darbotvarkės pasitvirtinti tikrai negalėtume. Tikrai tos daugumos ieškome ir tikrai apeliuoju į kiekvieną Seimo narį, kuriam svarbu, kad tie darbai, apie kuriuos daug šnekėjome, kurie yra ne vienos ar kitos politinės partijos darbai, bet labai aiškūs visos Lietuvos žmonių, visų Lietuvos žmonių gyvenimą keičiantys dalykai, galėtų būti pabaigti šitą gražų rudenį. Labai jums ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Ar pageidaus Liberalų sąjūdžio frakcijos atstovai? Ne. Tada klausiu Socialdemokratų partijos frakcijos? O. Leiputė, matau, eina link tribūnos. Prašau.

O. LEIPUTĖ (*LSDPF*). Dėkoju. Gerbiami kolegos, šiandien mes iš Seimo Pirmininko pirmojo pavaduotojo išgirdome pamokėlių, ką kalbėti, ko nekalbėti, kad tiktai apie tai, ką mes teikiame, tačiau turbūt reikėjo išsakyti ir tokią pamokėlę, kad kai kalba Seimo Pirmininkė ar premjerė, bent

jų frakcijų nariai turėtų klausyti ir girdėti, nes tikrai buvo sunku girdėti, kas buvo pasisakoma, o dar sunkiau, aš įsivaizduoju, yra kalbėti į mikrofoną, kai niekas neklauso.

Kadangi šiandien startavo rudens sesija, kaip ir neseniai startavę naujieji mokslo metai, tai kaipgi mes pasitikome tą naują pradžią? Ogi šviežiai dirbti pradėjęs švietimo ministras naujuosius mokslo metus pradėjo grasinimais profsąjungoms spręsti streiko klausimą teisinėmis priemonėmis – „puikus“ švietimo sektoriaus vadovo dialogo su socialiniais partneriais pavyzdys.

Tai ko mes galime tikėtis šioje rudens sesijoje? Kokį demonstruosime dialogą ir darbą dėl žmonių? Kas šiandien svarbu žmonėms? Kalbėti reikėtų apie žmonių finansinį saugumą ir nuo žmonių tolstančias viešąsias paslaugas. Įvairios apklausos rodo, kad gyventojus baugina augantys pragyvenimo kaštai. Apie 85 % apklaustųjų nerimauja dėl skurdo ir atskirties. Šie skaičiai neatrodytų taip baisiai, jeigu valstybė siūlytų kokybiškų viešųjų paslaugų paketą, užtikrinantį, kad žmogus jaustų valstybės paramą sunkiu laikotarpiu. Konservatorių, liberalų ir laisviečių vykdomą politiką galima įvardinti kaip paprasčiausią buhalteriją, kai viskas matuojama tik lentelėmis, nuolat ieškant, kaip panaikinti kokią nors svarbią socialinę, bet pelno neatnešančią funkciją. Visa tai įvardyti galima būtų tokiais žodžiais kaip žiauri optimizacija. Tokia ta valdančiųjų politika, kurią jie vykdo jau beveik trejus metus.

Daugelis svarbių sričių, ypač sveikatos ir švietimo sektoriai, skendi nesibaigiančiose reformose, kurių nesupranta nei pati valdžia, nei Lietuvos žmonės. Palyginę vidutinius darbo užmokesčius regionuose ir didžiuosiuose miestuose, pamatysime, kad pajamų ir galimybių skirtumas Lietuvoje išlieka dramatiškas. Galimi sprendimai: neapmokestinamojo pajamų dydžio sulyginimas su minimaliąja alga, PVM lengvata būtiniausiems maisto produktams, galų gale Prezidento siūlymai, kaip taikliau padėti šeimoms. Visa tai gerintų finansinę žmonių padėtį.

Suprantame geopolitinę situaciją, tačiau trejus metus temptos mokesčių reformos negalima vadinti reforma, nes tai kažkoks chaotiškas pasiūlymų dėl atskirų segmentų kratinys. Tiek Pasaulio bankas, tiek Europos Komisija ragina Lietuvą reformuoti ydingą, neteisingą mūsų sistemą, kai didžiausius mokesčius moka pagal darbo sutartis dirbantys, taigi mūsų vidurinė klasė, o milijonieriai per kitas schemas apmokestinami kur kas mažiau.

Siūlomas nekilnojamojo turto mokesčio modelis irgi labai diskutuotinas, net Lietuvos bankas apie tokio įstatymo neteisingumą prabilo savo ekspertinėje išvadoje. Mes Seimo frakcijos vardu esame įvertinę, kad siūlomi nekilnojamojo turto mokesčio pakeitimai – įrodymas, kad ši reforma yra per daug sudėtinga, neefektyvi, vėl lipama ant grėblio, nes taikomi įvairūs įverčiai, medianos ir panašiai. Tai komplikuoja sistemą, patiems žmonėms neįmanoma suskaičiuoti, kiek jiems reikia mokėti mokesčių. Akivaizdu, kad konservatoriai pavėlavo pateikti reformą Seimui, todėl kadencijai einant į pabaigą neturi kitos išeities, tik bandyti prastumti atskiras pertvarkos dalis.

Socialdemokratai yra pateikę pasiūlymų dėl mokesčių pertvarkos. Mes ir šiemet, ir pernai, ir užpernai siūlėme priemonių, kvietėme ir raginome Vyriausybę imtis iniciatyvų, kurios galėtų bent amortizuoti maisto kainų augimą. Tai, kaip jau ir anksčiau minėjau, lengvatinis pridėtinės vertės mokestis būtiniausiems maisto produktams ir aktyvi institucijų, atsakingų už rinkos priežiūrą, veikla. Taip, lengviausia rekordinį maisto kainų augimą suversti vien išorinėms priežastims, bet kainas gali paveikti ir įvairūs įmonių susitarimai. Siūlome dėl maisto kainų steigti nepriklausomą maisto tarybą kaip platformą, kurioje akademikai, ūkininkai, perdirbėjai, mažmenininkai ieškotų galimų sprendimų ir siūlymų.

Siūlome palengvinti gyventojams finansinę naštą, susijusią ir su naudojimusi viešuoju transportu. Mūsų nuomone, itin mažas pajamas gaunantys senjorai, neįgalieji, sergantys sunkiomis ligomis galėtų nemokamai važiuoti miesto ir priemiestiniu viešuoju transportu.

Mes raginame Seimo daugumą atsimerkti, įsiklausyti į gydytojų ir pacientų balsus ir peržiūrėti vykdomą sveikatos reformą. Paslaugos kol kas ne artėja, o tolsta nuo žmonių, gydytojų trūksta beveik visur, o slaugytojai grasina streikais.

Ir toliau siūlysime Seimui keisti pensijų kaupimo tvarką. Yra įregistruota iniciatyva suteikti galimybę pensijų fonde sukauptą turtą panaudoti nesulaukus pensinio amžiaus, o prireikus II pakopos pensijų fonde sukauptomis lėšomis naudotis iš karto gaunant vienkartinę išmoką. Taip pat

siūlome atsisakyti prievartinio įtraukimo į II pakopos pensijų fondus, leisti žmonėms iš jų pasitraukti.

Matydami kritišką šalies kelių būklę, įregistravome įstatymo pataisas, kuriomis siūlome automobilių taršos mokesčio pajamas skirti keliams tvarkyti. Taip pat siūlome suteikti kariams savanoriams daugiau socialinių garantijų, siekiant didinti Lietuvos piliečių motyvaciją stoti į savanoriškąją nenuolatinę karo tarnybą. Taip pat siūlome pataisą dėl teisės streikuoti užtikrinimo.

Tai tik dalis mūsų pasiūlymų. Esame įregistravę jų beveik 50. Sesijos pradžioje, kaip buvo užsiminta ir Seimo Pirmininkės, vis dėlto nesinorėtų, kad rinkimų retorika užgožtų realiai daromus darbus.

PIRMININKAS. Dėkui, malonu buvo pabaigoje išgirsti ir jūsų siūlymus. Dabar klausiu Valstiečių ir žaliųjų frakcijos. Ar pageidauja? Prašau. Seniūnė A. Norkienė.

A. NORKIENĖ (*LVŽSF*). Gera diena, mieli kolegos, Seimo Pirmininke, posėdžio pirmininke. Sveikinu visus, susirinkusius į naują mūsų rudens sesijos sezoną, ir tikiuosi, kad ši mūsų rudens sesija nevirs tik viešu politinių jėgų šou, nes artėja treji rinkimai. Mūsų frakcija iš tikrųjų pateikė, manau, tikrai visuomenei reikalingų ir naudingų įstatymų projektų. Labiausiai nesinorėtų šią sesiją diskutuoti vien tik apie tuos projektus, kuriems daugelis Lietuvos žmonių iš esmės nepritaria. Tad dabar turbūt ir pristatysiu mūsų frakcijos rudens sesijos metu siūlomus įstatymus. Turbūt vienas iš svarbiausių mums įstatymų – Asmenų, įtariamų ar nuteistų už seksualinius nusikaltimus, užkardymo įstatymo projektas. Tikrai siekiame, kad Lietuvoje atsirastų būtent teistų už seksualinius nusikaltimus prieš vaikus asmenų registras ir su tuo susijęs žemėlapis. Tikrai kreipiuosi į visas frakcijas ir prašysimės pas jus į frakcijų posėdžius, norėsime pristatyti šitą registrą ir tikrai kviesime visus ieškoti bendrų sprendimų, kad šitas registras Lietuvoje atsirastų.

Taip pat siūlysime įstatymu įteisinti galimybę sprendimą kaupti pensijų fonde piliečiams pasirinkti savanoriškai ir turėti galimybę gauti sukauptą išmoką.

Taip pat sieksime papildyti teisinį reguliavimą, kuris nustatytų, kad valstybės tarnyboje, valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose dirbtų tik Lietuvos Respublikai lojalūs, patikimi, nepriekaištingos reputacijos asmenys, dėl kurių nekyla jokių abejonių. Lietuvos valstybė turi pagrindą abejoti asmenimis, kurie slapta bendradarbiavo su buvusios SSRS specialiosiomis tarnybomis ir kurie iki šiol neįrodė lojalumo Lietuvos Respublikai, jos konstitucinei santvarkai ir konstitucinėms vertybėms.

Žinoma, didžioji projektų dalis yra skirta būtent šeimoms puoselėti. Frakcija siūlo krašto apsaugos darbuotojams, auginantiems ir vieną vaiką, skirti papildomą poilsio dieną. Šiuo metu 1 poilsio papildomą dieną gauna tik tie darbuotojai, kurie augina neįgalų vaiką iki 18 metų arba du vaikus iki 12 metų. Taip pat siūlome įteisinti, kad vaikui prižiūrėti būtų suteiktos atostogos ir vaiko tėvų globėjams mokant jiems vaiko priežiūros išmoką, nes pasitaiko tokių atvejų, kai vaiko tėvai turi tik globėjus, kuriems negali būti suteikiamos atostogos vaikui prižiūrėti ir nėra galimybės gauti vaiko priežiūros išmoką.

Taip pat frakcija palaikys Prezidento inicijuojamą projektą dėl papildomo neapmokestinamojo pajamų dydžio atsiradimo vaikus auginantiems dirbantiems tėvams. Šiame projekte mes tikrai įžvelgėme būtent praėjusioje Seimo kadencijoje dar Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos vykdytos vaikų pinigų politikos dalį. Tikrai Lietuvos visuomenė sensta, todėl itin svarbu, kad valstybė siųstų aiškų signalą tiems, kurie ketina kurti šeimas, kad valstybė įsipareigoja finansiškai juos remti.

Dėl Sveikatos apsaugos ministerijos vykdomų reformų pritarimo mes tam nematome, bet teikiame ir savo siūlymus. Tai Papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros įstatymo projektas, taip pat Alkoholio kontrolės įstatymo pakeitimo projektas bei Farmacijos įstatymo pakeitimo projektas. Tikrai gauname daug gyventojų skundų dėl paslaugų prieinamumo ir kokybės, o medikams, pacientams trūksta konstruktyvaus bendradarbiavimo, aiškumo, kas planuojama, kaip planuojama viena ar kita reforma ir kaip toliau jie turėtų organizuoti darbą. Tai ar išties yra logikos, kad gydymo įstaigas paliekame tik didžiuosiuose miestuose, bet čia retorinis klausimas. Manau, apie tai mes tikrai šią sesiją diskutuosime.

Daugiau teisių suteikti norėtumėme vietos savivaldai. Aš čia dabar kalbu apie mokyklų tinklą, apie galimybę vis dėlto savivaldybėms reguliuoti mokyklų tinklą, o ne nuleisti iš viršaus. Aš turbūt daugiau čia irgi neišsiplėsiu.

Tikiuosi, kad valdančioji dauguma neblokuos mūsų pasiūlymų. Ta patirtis tokia vis dėlto sufleruoja, kad nors ir geriausius, racionaliausius pasiūlymus… vis dėlto jie yra atmetami, dalis paskui yra perkeliama į pačių projektus. Tikimės to geranoriškumo, vis dar tikimės. Ir požiūris į opoziciją, ir nuostatos, aš tikiuosi, keisis nuo šio rudens. Dėkui, kolegos.

PIRMININKAS. Dėkoju kolegei A. Norkienei už konstruktyvų pasisakymą pristatant savo frakcijos siūlymus.

Toliau klausiu Mišrios Seimo narių grupės, kuri turi frakcijos teises, ar pageidautų? Nematau. Ir klausiu Tėvynės sąjungos frakcijos seniūnės, ar pageidautų? Nepageidauja taip pat. Tai frakcijų atstovų pasisakymai baigti.

Dabar klausimai, atsakymai. Klausiančiųjų prašyčiau nurodyti, kieno klausiama, galima klausti ir Seimo Pirmininkės, ir premjerės, ir ministrų. Eilės tvarka tada pirmasis klausia A. Sysas.

A. SYSAS (*LSDPF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Nuoširdžiai dėkoju Ministrei Pirmininkei už gerą pasirodymą tribūnoje. Daug įvarčių įmušta, man labai patiko būtent obuolio, apelsino ir skylės palyginimas. Tikiuosi, kad tų apvalių daiktų yra dar daugiau ir įvarčiai šiandien čia nekris. Kris gal S. Dariaus ir S. Girėno stadione vakare. To ir palinkėkime Lietuvos rinktinei. Džiaugiuosi, kad sužinojau, kad kai kas lankė šokių būrelius vasarą ir žino šokių pavadinimus, bet aš manau, kad visi šokiai dažniausiai baigiasi polka su ragučiais, ypač jeigu mes kalbame apie mokesčių klausimus.

Mano du trumpi klausimai. Kadangi pirmasis skirsnis vadinasi „Atsakinga finansų politika“, tai ar gyvulių ūkio bus mažiau, ar daugiau, kaip sako jūsų vienas patarėjas?

Antras klausimas dėl antrojo skirsnio „Socialiai pažeidžiamų visuomenės grupių įgalinimas“. Nerandu nė vieno įstatymo, kuris ką nors įgalintų. Arba gal nesuprantu, labai užmaskuota? Ačiū.

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Labai ačiū. Kaip aš galiu jums atsakyti į tą pirmą klausimą? Turbūt teisingiausias atsakymas būtų – ponų valia, nes, kaip žinote, Vyriausybė įstatymų projektus jau yra Seimui atidavusi.

Sulaukėme labai daug kritikos, ta kritika yra gluminanti, nes vienu metu yra kritikuojama ir už tai, kad yra per daug, ir už tai, kad yra per mažai. Tą aš galėčiau suprasti, jeigu kritikuotų skirtingų politinio spektro pusių žmonės, bet to paties politinio spektro žmonės, paprastai šito, kritikuoja, kad reformoje yra visko per daug, ir registruoja daugybę pasiūlymų, yra įregistravę, pavardžių neminėsiu, kad pakeitimai, kurie mažina apmokestinimo skirtumus tarp skirtingų pajamų, ir toliau išliktų. Akivaizdu, kad Vyriausybė be Seimo kokio nors įsitraukimo ir dalyvavimo jokių sprendimų šitoje srityje priimti negali. Aš visiškai nenoriu gąsdinti Seimo narių tuo, kad jeigu galiausiai kažkuriuo metu įstatymų pakeitimai nebus priimti, tai greičiausiai Lietuvai tai kainuos tam tikrą sumą RRF'o lėšų, bet čia irgi valstybės pasirinkimas. Jeigu valstybė mano, kad ji yra pakankamai turtinga ir gali įgyvendinti savo uždavinius be tų lėšų, tai tada, matyt, gali mokesčių sistema ir nesikeisti.

Visgi aš turiu apie tai kitą nuomonę. Tai yra mano nuomonė, ne visi mano kolegos su manimi sutinka. Mano nuomone, tie skirtumai, kurie yra istoriškai susiklostę dėl įvairių priežasčių, yra sunkiai pateisinami dabartinėmis sąlygomis. Aš taip pat esu pastebėjusi tokį paradoksą, kad žmonės, kuriuos tiesiogiai liestų tie pakeitimai, kurie dabar turi tam tikrą preferencinę apmokestinimo tvarką, labai dažnai yra labai reiklūs dėl valstybės paslaugų ir tikrai gana reikliai reikalauja ir daugiau lėšų gynybai, ir daugiau lėšų švietimui, bet kažkodėl yra įsitikinę, kad vis tiek proporcingai daugiau už tai turėtų susimokėti kažkas kitas. Mano lūkestis buvo, kad vasarą Seimas galbūt skirtų šitoms diskusijoms daugiau laiko, bet kadangi jau taip neatsitiko, tai rudenį, dabar, kai visi grįžo į savo darbo vietas, Seimas susirinko, manau, kad tikrai galima diskutuoti ir ieškoti sprendimo, kuris, pageidautina, būtų gerai, kad būtų kažkaip sutartas bent jau plačiai. Bet jeigu, na, tarkime, jūs ar jūsų kolegos laikysis tos nuostatos, kad šitos diskusijos dėl mokesčių sistemos yra kokios nors konservatorių ir liberalų tarpusavio muštynės, tai, aišku, jūs tose muštynėse nu-

spręsite nedalyvauti. Kodėl turėtumėte? Bet man atrodo, kad jokių muštynių čia nėra, čia yra tiesiog nelengva diskusija apie tai, kaip padaryti mokesčių sistemą teisingesnę.

O dėl antrojo klausimo gal Monikos paprašyčiau pakomentuoti.

M. NAVICKIENĖ (*TS-LKDF*). Labai ačiū, premjere. Ačiū už klausimą. Aš manau, kad kaip tik turbūt šioje Seimo sesijoje tai, kiek mes planuojame įtraukių projektų, rodo tą tęstinumą, kurį pradėjome nuo pat kadencijos pradžios. Visų pirma paminėčiau Socialinių paslaugų įstatymo pakeitimą, kuriuo yra įtvirtinama laikino atokvėpio paslauga tam, kad būtų galima geriau derinti galimybes žmonėms, kurie tikrai sunkiai dirba prižiūrėdami savo artimus, negalią turinčius arba vaikus, arba pagyvenusius asmenis, kad jie galėtų jais pasirūpinti ir kartu gauti valstybės tinkamą pagalbą dėl savo asmeninių iššūkių. Taip pat atsiranda fiziniai asmenys kaip socialinių paslaugų teikėjai, ko iki šiol nebuvo, kad galėtume padidinti ir socialinių paslaugų aprėptį, ir prieinamumą, ir kartu suteikti galimybę fiziniams asmenims rinktis galimybę vykdyti būtent socialinių paslaugų teikimą, taip pat ir patiems turėti galimybę iš to uždirbti.

Taip pat Užimtumo įstatymo pakeitimo projektai, kurie, mano įsitikinimu, yra labai labai svarbūs Lietuvai tuo, kad būtų galima kuo daugiau žmonių įtraukti į legalią darbo rinką, tai yra traukti iš šešėlio mažinant antstolių išskaitas už jų įsiskolinimus, taip pat ir didinant baudas už nelegalų darbą. Man atrodo, šita kryptis kaip tik demonstruoja, jog mes siekiame įtraukti kuo daugiau žmonių į saugią darbo rinką, kad jie galėtų ir sumokėti mokesčius, bet taip pat ir gauti socialines paslaugas tada, kada jų reikia. Ir čia taip pat yra labai, sakyčiau, svarbus įtraukties projektas. Nekalbant apie pensijų socialinio draudimo įstatymus – stengsimės turėti diskusiją apie sunkią negalią turinčių pensinio amžiaus asmenų geresnes galimybes. Tų projektų yra ir daugiau, bet gal apsistosiu prie šių.

PIRMININKAS. Toliau klausia R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (*LVŽSF*). Dėkoju. Aš ne apie muštynes, o apie norą susikalbėti, išgirsti, norėčiau apie tai kalbėti. Ir noriu palinkėti Vyriausybei daugiau kalbėti apie vertybes, kurios šiek tiek šlubuoja, turiu galvoje lietuvių kalbą, etninę kultūrą ar J. Marcinkevičių ir panašiai. Ačiū.

Norėjau paklausti gerbiamo švietimo ministro. Čia buvo kalbama apie žmogaus teises, Seimo Pirmininkė kalbėjo iš tribūnos gražiai, tai norėčiau paklausti apie tėvų teises, jų bendruomenes. Kadangi dabar mokyklose bus įvedama programa, jau turbūt yra įvedama, apie gyvenimo įgūdžių pamokas, atsiranda savivaldybių, kurios jau atsisako apie tai kalbėtis ir nenori, kad mokyklose būtų dėstoma ta programa, mokoma. Kaip jūs į tai reaguosite? Nes jau ir Širvintų, ir Radviliškio savivaldybės apie tai kalba. Kokia bus jūsų ministerijos reakcija?

G. JAKŠTAS. Ačiū už klausimą. Girdime, paminėtas Širvintų pavyzdys. Tai buvo sarkazmo forma, kad atsisakoma, tai yra privalomas dalykas ir jo bus mokoma visose mokyklose. Tai yra apie vaikų socialinį, emocinį intelektą, į ką pastaraisiais metais buvo nepakankamai investuota, teoriškai tie dalykai buvo pasklidę per visus mokomuosius dalykus, bet praktiškai tam dėmesio buvo nepakankamai. Džiaugiamės, kad startuoja Gyvenimo įgūdžių programa, ir tai veiks visose savivaldybėse. Tai nėra pasirenkamasis dalykas ir nebus atsisakoma niekur.

PIRMININKAS. Toliau klausia A. Širinskienė.

A. ŠIRINSKIENĖ (*MSNG*). Aš iš premjerės įžanginės kalbos, kurioje buvo primintos 15 metų senumo socialdemokratų nuodėmės, supratau, kad, matyt, labai konstruktyvios sesijos neturėsime. Bet turėčiau Seimo Pirmininkei klausimą apie tuos numatytus tyrimus. Aš jūsų klausiau to paties ir neviešame mūsų susitikime. Tai norėčiau to patikinimo. Kad R. Žemaitaitį tyrinės Seimas, tai mes žinome, bet kita tyrimo komisija, kuri buvo planuojama ir dėl kurios buvo diskutuojama, tai dėl Prezidento. Ar valdantieji šiuo atveju numato įtraukti į darbotvarkę vėliau, nes dabar jos nėra, ar vis dėlto jau nuo šitos temos yra atsitraukiama, kadangi jau ir rinkimų kampanija yra iš esmės beprasidedanti?

V. ČMILYTĖ-NIELSEN. Dėkoju, miela kolege. Atsiprašau, garsiai. Visų pirma, mūsų susitikimas buvo viešas, darbotvarkėje atsispindėjo. Reikėtų gal į tai atkreipti dėmesį. Dėl jūsų klausimo dėl R. Žemaitaičio. Taip, tikriausiai bus toks teikimas Seimui. Tiesą pasakius, aš labai pasigendu ir jūsų, kaip frakcijos seniūnės, pozicijos dėl jūsų kolegos pasisakymų, viešų pasisakymų, galima sakyti, kasdienių, tolokai išeinančių už bet kokių parlamentaro ar šiaip padoraus žmogaus raiškos

ribų. Labai kviečiu frakciją aiškiai pasisakyti, kaip jūs vertinate R. Žemaitaičio žodžius, įrašus socialinėje erdvėje, juos, tikiu, esate mačiusi.

Jei kalbėtume apie kitas galimas iniciatyvas, galinčias kilti kokiems nors Seimo nariams, aš negalėčiau prognozuoti. Seimo rudens darbų programa yra pateikta, jūs su ja tikrai susipažinote, ji yra tokia, kokią pateikė frakcijos, komitetai, Vyriausybė ir Prezidentas.

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Jeigu aš galėčiau šiek tiek papildyti. Ponia A. Širinskienė, kaip įprastai, pasakė remarką, bet neuždavė klausimo. Bet aš irgi pasakysiu šiokią tokią remarką. Yra labai gudru, bet nelabai protinga nuolat kalbėti apie tai, kad skaičiai yra šalti, kažkas mato tik skaičius, kažkas mato tiktai lenteles ir taip toliau, ir panašiai. Bet taip jau atsitinka dienų gale, kad vis dėlto… Aš suprantu, kad daug žmonių nemėgo matematikos mokykloje, gal net jaučia kokius nors sunkius jausmus savo matematikos mokytojams, bet vis dėlto dienų gale, patinka mums ar nepatinka, prie tų skaičių tenka visiems sugrįžti. Galima tikrai labai karštai visada cituoti poeziją, verkti ir visais kitais būdais apeliuoti į sentimentus, bet kai esi atsakingas už valstybės ūkį, už valstybės raidą, už tai, kad valstybė galėtų veikti, na, žinokite, be skaičių aš dar nemačiau nė vieno, kuris sugebėjo tą padaryti. Ačiū.

PIRMININKAS. Toliau klausia V. Valkiūnas.

V. VALKIŪNAS (*DPF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Darbo partiją domina, jūs, kaip atsakinga už ūkį, už Lietuvą. Kas per planas „Naujos kartos Lietuva“? Čia jūsų asmeninis planas, Vyriausybės planas? Iki kurių metų čia tas planas sugalvotas ir kokia nauda Lietuvai bus iš to jūsų plano?

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Aš bandau dabar atspėti, kur jūs buvote pastaruosius dvejus metus, o gal net ir visus ketverius? Pradėsiu iš toli. Kaip žinome, Europos Sąjunga sutarė dėl papildomo biudžeto, šimtų milijardų biudžeto, skirto valstybėms narėms įveikti postkovidines pasekmes. Dar jisai yra vadinamas RRF'u, „Naujos kartos“ planu ir įvairiais kitokiais žodžiais. Lietuvoje planas, pagal kurį yra susitarta su Komisija dėl Lietuvai tenkančių pagal proporcijas lėšų skyrimo, vadinasi „Naujos kartos Lietuva“. Taip vadinamas šis planas. Jis veikia jau antri metai. Džiaugiuosi, kad domitės. Daugiau neturiu ką pasakyti. (*Juokas salėje*)

PIRMININKAS. Gerai. Toliau V. Gapšys klausia.

V. GAPŠYS (*DPF*). Dėkui. Aišku, būtų labai malonu ir įdomu padiskutuoti apie tuos skaičius, šaltus, šiltus ar kokius, kartais pasižiūrėti, ar tikrai tik vienas skaičius buvo supainiotas su nuo socialdemokratų valdžių prabėgusiais metais. Kažkaip užmiršote Tarptautinį valiutos fondą, pabloginusį Lietuvos augimo prognozes. Bet tiek to, manau, padiskutuosime apie tai, kai gausime tam tikras Finansų ministerijos prognozes. Taip bus geriau matyti.

Bet aš norėčiau klausimą užduoti turbūt ir premjerei, ir krašto apsaugos ministrui dėl kibernetinio saugumo. Peržiūrėjus jūsų teikiamas iniciatyvas, nieko nematyti susijusio su kibernetiniu saugumu. Vis dėlto mes matėme ir tam tikras atakas NATO susitikimo metu, jos gal ir nebuvo visos pavojingos, gal kai kurios ir neviešos. Ar jūs neturite minčių, ar jūs manote, kad su kibernetiniu saugumu Lietuvoje viskas gerai ir jokių teisės aktų taisyti nebereikia?

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Mes ne tik minčių turime, mes dar ir darbus dirbame. Tiesa, ne visi darbai yra daromi priimant vieną ar kitą įstatymą ir tai nebūtinai reikalauja Seimo kokių nors sprendimų. Tai kolega Arvydas mane, žinoma, papildys, bet grįžtu prie Valiutos fondo. Labai džiaugiuosi, kad jūs domitės, tai yra labai labai svarbu, bet jūs taip pat turėjote atkreipti dėmesį ir į pastabą, kad Tarptautinio valiutos fondo projekcijos buvo padarytos anksčiau, negu buvo paskelbti II ketvirčio duomenys. Neabejoju, kad jeigu Tarptautinis valiutos fondas darytų savo prognozes dabar, turėdamas II ketvirčio duomenis, tie skaičiai būtų visiškai kitokie.

A. ANUŠAUSKAS (*TS-LKDF*). Galiu papildyti šiek tiek?

PIRMININKAS. Prašau.

A. ANUŠAUSKAS (*TS-LKDF*). Į klausimą, ar viskas gerai. Ne, ne viskas gerai, be abejonės. Tam yra numatyti ir institucijoms papildomi pinigai, tačiau mes kalbame tik apie instituciną finansavimą kibernetinio saugumo. Šitoje erdvėje veikia daugybė privačių kompanijų, kurios irgi ne mažiau svarbios, tačiau atsakomybės klausimas neišsprendžiamas vien tiktai pinigais. Kiek metų mes beskatintume vis dėlto peržiūrėti savo saugumo sistemas, aš manau, be bankų, kurie dirba su pinigais, daugelis kompanijų labai abejingai žiūri ir į duomenų laikymą, jų saugumą, dėl to vie-

nas po kito anksčiau ar vėliau kyla, matyt, ir kils tų skandalų. Kaip tai, tą atsakomybę, įstatyminiu būdu sureguliuoti? Žinokite, administracines baudas galima išrašyti, tačiau jos irgi neišspręs duomenų saugumo problemų. Atsakomybė, atsakomybė ir dar kartą atsakomybė. Šiuo atveju aš manau, kad verslo dalis tai supranta, bet yra nemenka dalis tų, kurie į tai, į šią sritį, žiūri labai, sakyčiau, abejingai.

PIRMININKAS. Taip. Ir E. Pupinis.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Tai galbūt gerbiamos premjerės norėčiau paklausti. Na, iš tikrųjų šiandieną vėl daugiausiai kalbame pagal tam tikrą žanrą, kuris turbūt ir priklauso opozicijai, kad visiems būtų geriau. Turbūt, kalbant ir apie Europos Tarybos rekomendacijas, na, ne visai tai kalbama, kad visiems būtų geriau, bet kad būtų teisingiau. Bet šiandieną iš tiesų turbūt nustebino dar vienas dalykas, kalbant apie tam tikrą paramą šeimoms, auginančioms vaikus, na, kai buvo labai daug kalbama, pereinant prie vaiko pinigų. Šiandien mes išgirdome net sveikinimo metu, kad bus kalbama vėl apie neapmokestinamąjį pajamų dydį šeimoms, kurios augina vaikus. Tai iš tikrųjų girdėjome iš pasisakymų, kad tą palaikys tie, kurie sakė, kad reikia teisingesnio būdo, kad tiesiogiai turi būti mokami pinigai vaikams ir taip toliau, o šiandien jau kalba apie tai, kad turėsime vėl grįžti prie lengvatų iš kitos pusės. Tai kaip čia bus ir kas čia yra? Ar iš tikrųjų teisinga palaikyti tą, dėl ko buvo kovojama, kad tas būtų panaikinta? Ačiū.

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Ačiū už klausimą. Aš žiūriu į kolegą L. Kukuraitį, kuris buvo socialinės apsaugos ir darbo ministras ir kurio darbo Vyriausybėje metu buvo pateiktas pasiūlymas atsisakyti papildomo neapmokestinamojo pajamų dydžio ir pereiti prie universalios vaiko išmokos. Motyvai buvo keli, bet pagrindiniai motyvai, kurie buvo girdimi, kad vaikai yra tam tikra prasme diskriminuojami tada, jeigu jų tėvai gauna mažesnes pajamas arba jeigu jų tėvai negauna iš viso jokių pajamų, kad galėtų prisitaikyti neapmokestinamąjį pajamų dydį. Ir tada mes daug diskutavome. Mano nuomone, buvo tam tikrų būdų, kuriais buvo galima ir išlaikant neapmokestinamąjį pajamų dydį tą problemą spręsti, bet dienų gale Seimas sutarė ir perėjo prie vaiko pinigų. Bet jau tuomet sakiau, kad pradžioje vaiko pinigai augs pakankamai sparčiai, vėliau jie pradės augti lėčiau, jie bus indeksuojami pagal infliaciją, ir tada, kada jie pradės augti lėčiau, nes tokios bus biudžeto galimybės, būtinai ateis kas nors ir pasakys: o tai dabar ant viršaus, nesvarbu, kad mes vieną sistemą pakeitėme kita, o tai dabar ant viršaus uždėkime dar ir tą seną sistemą.

Tai aš ką noriu pasakyti? Biudžetas turi dvi puses – pajamų ir išlaidų. Jeigu Vyriausybė turėtų galimybę sparčiau didinti vaiko pinigus, ji tą ir darytų, ji ir didintų vaiko pinigus, o ne kurtų dar vieną paralelią sistemą ar grąžintų tą sistemą, kurios buvo atsisakyta tam, kad galėtų paadministruoti *biškį* per mokesčius, *biškį* per išlaidas, nes tai yra nelogiška. Mes turime vieną labai aiškią sistemą – vienos išmokos vaikui ir per ją yra labai paprasta mokėti tiek pinigų, kiek valstybė gali sau leisti. Tai aš čia matau tiesiog tą faktą, kad rinkimai jau prasidėjo ir kampanija jau prasidėjo, ir nieko daugiau. Labai tiesiai pasakysiu, kad negirdėjau jokio pasiūlymo, kuo būtų galima tas mažėjančias biudžeto pajamas kompensuoti. Girdėjau kažkur, kad buvo pasiūlyta kompensuoti iš mokesčių reformos, kuri nėra priimta. Tuomet galėtų, aišku, teikėjai siūlyti ir tą patį mokesčių padidinimą, bet jie to nedaro. Dėl to atleiskite, bet dėl nuoširdumo šitų pastangų aš šiek tiek dvejoju.

PIRMININKAS. Visi, kurie buvo užsirašę ir pageidavo klausti, tai galėjo padaryti.

Dabar motyvai: vienas – už, vienas – prieš. V. Semeška už nutarimo projektą dėl darbų programos tvirtinimo.

V. SEMEŠKA (*TS-LKDF*). Dėkoju, gerbiamas posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, aš manyčiau, kad vis dėlto ši Vyriausybė yra geriausia, kas galėjo nutikti Lietuvai, tai yra mūsų valstybei. Lygiai taip pat manyčiau, kad geriausia, kas galėjo atsitikti mūsų valstybei krizių metu, karo Ukrainoje akivaizdoje. Ši Seimo dauguma yra geriausias sprendimas mūsų valstybei, taip pat ir ši opozicija yra geriausias sprendimas mūsų valstybei. Taip, linkiu opozicijai išsirinkti savo lyderį (galbūt pavyks).

Vis dėlto ši Seimo rudens sesija yra ypatinga tuo, ką ir pasakė premjerė, kad biudžeto patvirtinimas bus kertinis akmuo ir šis biudžetas nebus nė vienos partijos rinkimų kampanijos biudžetas. Linkiu mūsų valstybei stabilumo, nes to tikisi iš mūsų piliečiai, ir laikytis principo, kad mažiau yra daugiau, o tai ir užtikrins stabilumą. Dėl to kviečiu palaikyti darbų programą. Ačiū.

PIRMININKAS. Prieš pasisako D. Kepenis.

D. KEPENIS (*LVŽSF*). Dėkoju. Na, visi puikiai suprantame, kad Lietuvos piliečiai laukia iš Seimo darbų, kurie daugiau padėtų Lietuvai gyventi darnoje, susiklausant ir susitelkti vykdyti bendrus darbus. Bet pažiūrėkite į šią Seimo darbų programą ir pamatysite, kad ne viskas taip yra. Štai Seimo Pirmininkė pasakė, kad bus istorinis įvykis, kurio metu mes priimsime Civilinės sąjungos įstatymą. Na, puikiai žinome, kokiai mažai žmonių grupei priklauso ši idėja. Tai toks Trojos arklys, po kurio eis partnerystė, po to šeima ir taip toliau. Bet ar to mums dabar reikia, kai didžioji visuomenės dalis sako, kad kol kas apie tai dar nekalbėkime, dar neatėjo laikas?

Lygiai taip pat, kai šnekame apie tai, kas kelia įtampą, dabar puikiai girdime apie Gyvenimo įgūdžių programą ir aiškiai matome, kad tai dar vienas Trojos arklys arba Overtono langas, per kurį globalgenderistai siekia tvirkinti visuomenę. Taip ir vadina žmonės – visuomenės tvirkinimo programa.

Dar vienas momentas, kuris kalba apie tai, kad mes daiktus vadiname ne savo vardais, tiesiog pakeičiame. Štai šios programos šeštajame skirsnyje kalbama apie ilgą ir visavertį sveiko žmogaus gyvenimą – suprask, kad kalbėsime apie prevenciją, apie sveikatą. Deja, čia yra kalbama vien apie sveikatos sistemos medikalizaciją – jūs daugiau sirkite, o mes daugiau gydysime. Kaip gydysime, čia jau ne jūsų reikalas. Aš manau, kad reikia čia dar gerokai padirbėti, kad žmonės suprastų teisingai tą mūsų darbų programą, ir išbraukti iš jos tuos punktus, kurie kelia įtampą visuomenėje. Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū. Gerbiami kolegos, esame pasiekę darbotvarkėje fiksuotą balsavimų intervalą, kuris buvo numatytas 11 val. 15 min. Dabar turime balsuoti dėl šio nutarimo projekto. Kviečiu visus grįžti į savo vietas ir balsuosime dėl nutarimo projekto dėl sesijos darbų programos, ar pritariame po pateikimo. Kviečiu ir P. Saudargą, ir Seimo Pirmininkę. Balsuosime dėl nutarimo projekto.

Balsavo 107: už – 59, prieš – 8, susilaikė 40. Po pateikimo darbų programos projektui pritarta.

Kaip žinote, visi komitetai yra svarstantys šį projektą ir kol kas siūloma Seime svarstyti 14 dieną. Taip tada ir sutariame.

11.30 val.

Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo Nr. IX-1675 3, 6, 7, 9, 10, 11, 15, 17, 21 ir 23 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-2883 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2928(2) (*svarstymas*)

Kitas darbotvarkės projektas Nr. XIVP-2928(2) – Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas. Svarstymo stadija. Išklausysime Socialinių reikalų ir darbo komiteto išvadą, ją turėtų pateikti komiteto pirmininkas J. Džiugelis.

J. DŽIUGELIS (*TS-LKDF*). Ačiū, Seimo vicepirmininke. Labas rytas, gerbiami kolegos. Socialinių reikalų ir darbo komitetas rugpjūčio 8 dieną svarstė Piniginės socialinės paramos įstatymo projektą ir jam pritarė. Balsavimo rezultatai: už – 8, prieš – 1, susilaikė 3. Taip pat Socialinių reikalų ir darbo komitetas siūlo taikyti skubą dėl šio įstatymo projekto dėl numatytos įsigaliojimo datos.

PIRMININKAS. Dėkoju, dabar diskusija. Pirmasis joje pasisakys L. Kukuraitis. Frakcijos vardu.

L. KUKURAITIS (*DFVL*). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, kadangi šis įstatymo pakeitimas iš esmės daugiausia palies būsto šildymo lengvatas, tai aptarsiu jas.

Pradėsiu nuo to, kas yra pasikeitę nuo to laiko, kai turėjome dar prieškovidinį laikotarpį ir laikotarpį prieš energetinę krizę. Tai nuo to laiko įvairiais įstatymų pakeitimais teisę gauti būsto šildymo ir kitas lengvatas esame padidinę tris keturis kartus. Tris keturis kartus. Mano skaičiavimu, pagal pajamas šiuo metu būsto šildymo ir kitomis lengvatomis gali pasinaudoti iki 70 % Lietuvos gyventojų. (*Balsas salėje*) Taip, taip, iki 70 %. Vadinasi, nemaža dalis mūsų, čia esančių, gali pasinaudoti būsto šildymo lengvatomis, priklausomai nuo to, kokios yra būsto šildymo išlaidos ir kokia yra šeiminė padėtis bei sutuoktinių pajamos.

Taigi energetinės krizės metu mes visi iš tiesų labai siekėme, kad kiek galima daugiau žmonių pasinaudotų šia lengvata. Dėl to drastiškai buvo padidinta teisė ją gauti. Taip pat šios, pabrė-

žiu, šios, Vyriausybės iniciatyva pratęsta turto nevertinimo nuostata iki 2024 metų balandžio mėnesio imtinai. Jinai, šita nuostata, galioja iki kitų metų balandžio mėnesio. Akivaizdžiai tuo metu norėta įtraukti ir artėjantį šildymo sezoną. Šiuo metu Vyriausybė galvotrūkčiais skubos tvarka bando panaikinti turto nevertinimą skiriant šią paramą.

Kas gi per vasarą pasikeitė? Užduosiu keletą retorinių klausimų. Ar artėjančio sezono šildymo kainos ir našta gyventojams bus ženkliai mažesnė? Ar tikrai? Ar tikrai mes galime tai patvirtinti, ypač kai šildymo kainos skirtingose savivaldybėse skiriasi?

Antras klausimas. Ar per daug žmonių gauna paramą, šią paramą? Kaip minėjau, šildymo ir kitas kompensacijas pagal pajamas galėtų gauti apie 70 %. Šiuo metu gauna apie 17 %. Ar sumažės šios paramos administravimas? Jūs turbūt juokaujate. Šiuo metu dar yra laukiančių šildymo kompensacijų už praėjusį sezoną. Šiuo metu. Tuoj prasidės naujas, o jie dar negavę už praeitą. Ir taip yra didmiesčiuose. Kai kuriems didmiesčiams tai buvo neįveikiamas iššūkis. Dabar mes savivaldybių administracijoms pasakysime: pradėkite vertinti visų 250 tūkst. gyventojų turtą, pradėkite vertinti. Tas neįveikiamas iššūkis užklups visą Lietuvą, ne tik didmiesčius. Ministerija teigia, kad tai palies apie 27 tūkst. žmonių (tą galime rasti aiškinamajame rašte), kurie turi didesnį turtą, negu leistų įstatymas. Ar tikrai dėl 10 % gavėjų mes turime savivaldybes įvesti į administracinį košmarą, kuris truktų visą sezoną?

Kitas klausimas. Ar pasikeitė žmonių neteisingumo jausmas, kad tie, kurie turi daugiau turto, taip pat gali gauti lengvatas? Mano klausimas yra toks. Ar tuo metu, kai mes prieš metus siūlėme elektros kompensavimą, kaip šiuo metu už šildymą ir vandenį, taip pat užtikrinti per paramos sistemą ir šiame Seime atmetėme valdančiųjų balsais, o Vyriausybė tuo metu teikė elektros kompensavimą visiems, nepaisant nieko, žmonių neteisingumo jausmas nuo to laiko kažkiek pasikeitė? Ne. Už elektrą kompensaciją gavo visi, nes buvo sunkus laikas. Tai lygiai tas pats galėtų būti tęsiama ir toliau.

Dar vienas klausimas. Ar gali būti, kad savivaldybės nebeturi pinigų kompensacijoms? Taip, iš tiesų, savivaldybės nebeturi pinigų kompensacijoms. Ir kiek girdėti, kai kurios iš jų negauna jau keletą mėnesių ir nežino, iš ko apmokėti. Bet ar tas 10 % šeimų, kurias išbrauksime iš 250 tūkst. gaunančiųjų, tikrai esmingai sumažins savivaldybių išlaidas? Primenu, kad apie 50 % visuomenės nepasinaudojo šia kompensacija, nors galėtų pasinaudoti. Taigi, problema – išlaidų dydis – yra ne turto vertinimas, o tai, kad labai iškelta teisė mums naudotis šiomis kompensacijomis. Jeigu mes nevertinsime turto, o visi žmonės, kurie turi teisę, ateis gauti kompensacijų, šią žiemą neatlaikys jokie savivaldybių ir valstybės biudžetai, nes teisė yra per didelė.

Taigi, šis pakeitimas augančių savivaldybių išlaidų nesumažins. Jas sumažinti gali du dalykai: pajamų ribų mažinimas gauti teisę į išmoką, tokiu būdu nuo 70 % sumažinti bent iki 40 % gyventojų, kurie turėtų teisę gauti šias išmokas; o antras, kad valstybės biudžetas pasiimtų didesnę kaštų naštą sau. Tuo metu, prieš metus, mes teikėme įstatymo pakeitimus, kad valstybės biudžetas savivaldybėms kompensuotų visas būsto šildymo išlaidas, kurios viršytų 2021 metų lygį. Seimas atmetė, nenorėjome prisidėti prie savivaldybių, o dabar, kai savivaldybės sako: darykite ką nors, mes staiga joms užkrauname milžinišką administracinę naštą.

Taigi apibendrinant. Jeigu priimsime įstatymą, gausime tokią situaciją, kai itin dideles pajamas, tris VDU, gali uždirbti šeima ir gaus kompensacijas. Jie gaus kompensaciją, jeigu neturės turto, jeigu nuomos ir taip toliau, bet turės labai dideles pajamas ir gaus kompensaciją. Arba turės tik vieną būstą ir gaus kompensaciją su trimis VDU, keturiais VDU netgi tam tikromis šeimos sąlygomis. O žmogus, šeima, uždirbanti minimalius atlyginimus ir turinti papildomą sodą, paveldėtą sodybą, daugiau gyvulių, negaus kompensacijos už šildymą. Tai kuriems bus sunkiau šią žiemą? Taip pat sukursime tam tikrą administracinį košmarą savivaldybėse, taip pat visų, kuriems priklauso kompensacija, visų 250 tūkst. bus pradėtas vertinti turtas, o tai tikrai nėra maloni situacija, kai pas jus ateina ir vertina turtą dėl tų 10 %, kuriems nepriklauso.

Žinoma, artėja žiemos sezonas, o kokios šildymo kainos, mes dar nežinome. Svarbiausia, kad tikrieji sprendimai, kurie leistų suvaldyti šią situaciją, net nėra priimami, nėra teikiami. Dėl šių pasekmių, dėl to, kad įstatymas nėra sisteminis, ir dėl to, kad kitų metų balandžio pabaigoje ši nuostata bet kuriuo atveju bus pašalinta, jinai bus panaikinta, ir aš tam pritariu, kviečiu, mūsų frakcija kviečia dėl šio įstatymo susilaikyti. Labai ačiū.

PIRMININKAS. Toliau diskusijoje pasisakys ministrė M. Navickienė.

M. NAVICKIENĖ (*TS-LKDF*). Labai ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Gerbiamieji kolegos, aš norėčiau šiek tiek faktų ir apskritai pasidžiaugti turbūt, ką pavyko pasiekti mums visiems šildymo kompensacijų išplėtimu praėjusį šildymo sezoną, kai dvigubai padidinus VRP kompensacijai apskaičiuoti tikrai daug didesnis žmonių skaičius galėjo šita kompensacija pasinaudoti, kas penktas šeimos ūkis. Iš tikrųjų tai buvo labai ženkli parama tada, kada energijos kainos buvo labai aukštos. Drauge su kitomis kompensacinėmis priemonėmis tai, aš manau, buvo tikrai labai didelis palengvinimas žmonėms, kad galėtų likti kuo daugiau lėšų kitoms išlaidoms padengti.

2023 metų I pusmečio duomenimis, vidutiniškai per mėnesį 243 tūkst. asmenų tokias kompensacijas gavo. Ir ką mums pavyko padaryti, aš manau, labai teisingai? Žmonės sužinojo, kad jie gali kreiptis tokios kompensacijos, kad nebūtinai turi priklausyti nuo kokio nors socialinio rėmimo, kad gali kreiptis ir vidutines pajamas gaunančios šeimos. Visi gali pasinaudoti skaičiuokle, apsiskaičiuoti, ar jiems ta kompensacija priklauso, ir tą kompensaciją gauti.

Dabar dėl lėšų. Piniginės socialinės paramos lėšų, skiriamų kasmet kompensacijoms, suma yra 223,3 mln. eurų. Kadangi praėjęs šildymo sezonas tikrai buvo ypač brangus ir kainos buvo didelės, tai savivaldybės išnaudojo joms skirtą lėšų sumą. Tačiau papildomai 47 savivaldybėms šiai funkcijai atlikti buvo pervesta 36,2 mln. eurų, nes tai yra valstybės pareiga, įstatyminė pareiga užtikrinti, kad savivaldybės tas lėšas gautų ir kompensacijas žmonėms galėtų mokėti.

Dabar koks yra tikslas? Mūsų tikslas yra ir toliau, kad žmonės, tie, kuriems reikia gauti šildymo kompensacijas, jas gautų. Aš manau, kad mes užtikrinsime tą dalyką. Tai nėra susiję su lėšų klausimu, tai yra susiję su keliais kitais aspektais. Visų pirma, mes laukiame daug pigesnio šildymo sezono ir tą galime dabar jau prognozuoti pagal prognozuojamas kainas.

Visų antra, pačios savivaldybės per Savivaldybių asociaciją kreipėsi ir paprašė tokios galimybės, kad jos turėtų teisę įvertinti, ar visi asmenys, besikreipiantieji šildymo kompensacijai gauti, yra tie, kurie turi realų ir tikrą poreikį. Šitas pakeitimas yra tik dėl to. Turbūt ir jūs, ir aš – mes puikiai suprantame, kad Savivaldybių asociacija nesikreiptų dėl pakeitimo, jeigu neturėtų sverto priimti sprendimą išimties tvarka net ir dėl tų žmonių, kurie turi papildomo turto. Jeigu žmogus gauna mažas pajamas ir turi sodo namelį ar ten kokį nors miško gabalą, kuris negeneruoja jam jokių pajamų, savivaldybė tą įvertins ir tokiam žmogui kompensaciją tikrai galės skirti. Čia yra tas pats klausimas dėl tam tikro teisingumo, kai, iš kitos pusės, savivaldybės teigia, kad net matydamos, kai žmogus turi papildomų pajamų ar turto, iš kurio gauna papildomų pajamų, jos negali tokiam žmogui, žinodamos, kad jis gali susimokėti už šildymą, kompensacijos neskirti.

Ką buvęs ministras kalbėjo apie horizontalias priemones, kompensacijas už tą pačią elektrą, tai aš taip ir nesupratau, kur yra tas jūsų norimas teisingumas. Ar kad daugiau horizontalumo, ar kad daugiau taiklumo? Mano įsitikinimu, mano įsitikinimu, kad valstybės valdysena turi būti paremta duomenimis ir taiklumu. Tada, kai reikėjo greitai reaguoti į energijos kainų šuolį, valstybė neturėjo galimybės taikliai išsipjaustyti duomenų. Todėl reikėjo reaguoti greitai, reikėjo priimti tokius sprendimus. Ar jie yra teisingi? Aš abejočiau. Aš manau, kad mes turime eiti prie taiklios paramos, kuri galėtų užtikrinti, kad visi tie, kuriems tikrai reikia, paramą gautų, o savivaldybės drauge turėtų svertą prisiimti atsakomybę už tai, kurie žmonės gauna, ir kad jos galėtų tą dalyką įvertinti. Tai tie 27 tūkst. žmonių, kurie yra minimi aiškinamajame rašte, kad gavo kompensaciją nevertinant turto, pagrindinė mano žinutė yra ta, kad nebūtinai negaus kompensacijos, nes savivaldybės galės individualiai įvertinti tų žmonių situaciją.

O kitas dalykas dėl tos administracinės naštos, tai, kaip ir minėjau, buvo pačių savivaldybių kreipimasis ir prašymas tokią galimybę joms suteikti.

Dar vieną nedidelį ir trumpą aspektą noriu pasakyti, ką ministerijai pavyko padaryti per šį laikotarpį. Bendradarbiaujant su Valstybės duomenų agentūra buvo sukurtas įrankis, savivaldybėms papildomas įrankis, kuris leidžia apie gyventojus duomenis, kurie reikalingi piniginei socialinei paramai skirti, susirinkti vieno mygtuko paspaudimu. Tai yra automatizuotas įrankis, visą sprendimui priimti būtiną informaciją surenkantis į vieną vietą, ir paprastesni prašymai bus išnagrinėjami dar operatyviau. Tikiu, kad tai leis savivaldybėms geriau planuoti laiką, išteklius ir

resursus, o įvertinti kiekvieno žmogaus individualų poreikį bus ir šiaip turėtų būti savivaldybės atsakomybė. Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū. Dabar motyvai dėl svarstomo projekto. J. Džiugelis pasisakys už.

J. DŽIUGELIS (*TS-LKDF*). Labai ačiū. Tiesą pasakius, sunku buvo suprasti kolegos komiteto nario pasisakymą, nes neaišku, ar kalbėjo už, ar prieš šitą įstatymo projektą. Visgi aš norėčiau atkreipti dėmesį į kelis aspektus. Pirmiausia šitas pokytis suteiks daugiau socialinio teisingumo, nes parama bus skirta tiems žmonėms, kuriems iš tiesų labiausiai reikia, o ne tiems, kurie valdo ne vieną nekilnojamojo turto objektą ir yra apsukresni gauti paramą savivaldybėse.

Antras labai svarbus dalykas – šita iniciatyva kilo iš tiesų iš Savivaldybių asociacijos, ir savivaldybės, būdamos arčiau paramos gavėjų, tiksliau nustatė, kad šitos pataisos yra būtinos socialiniam teisingumui atkurti arba sukurti. Todėl kviesčiau Seimo narius pritarti šitam įstatymo projektui, kuris atneš daugiau socialinio teisingumo labiausiai pažeidžiamiems Lietuvos gyventojams, kuriems ir reikia šių paramos formų. Ačiū.

PIRMININKAS. Ir prieš pasisakys T. Tomilinas.

T. TOMILINAS (*DFVL*). Gerbiami kolegos, pirmiausia noriu padėkoti ministrei už korektišką diskusiją. Bet, kolegos, ministrės teiginys, kad išimties tvarka žmonės gaus paramą, na, yra toks šventas naivumas, kurį paneigia 20 metų šitos sistemos praktika. Krizių laikotarpiu – ir anos seniai vykusios krizės, ir dabartinės krizės metu – kompensacijų gavėjų ratas padidėja iki 8, 9 %. Taip buvo tada ir dabar. Normaliu laikotarpiu kompensacijas gauna 2, 3, 4 % gyventojų. Nėra jokios pašalpinių armijos, kažkokių egoistiškai nusiteikusių grupių žmonių, kuriais dažnai paspekuliuoja politikai, bet tai yra labai žalinga spekuliacija. Mes kalbame šituo sprendimu apie 1 %, net ne visą procentą, žmonių, apie 20 tūkst. gyventojų, iš kurių atimsime teisę kreiptis dėl būsto šildymo kompensacijos prieš pat šildymo sezoną.

Žmonės, mes gyvename visuomenėje, kurioje 90 % būsto yra žmonių nuosavybė, labai išskirtinis skaičius Europos mastu. Ir dėl to kenčia įvairiausi rodikliai, pavyzdžiui, darbo jėgos mobilumas, renovacijos procesas yra labai lėtas. Bet tai sukuria dar vieną labai didelę problemą – socialinės paramos nepaėmimas. Ir, beje, jūsų Vyriausybės programoje parašyta: mes spręsime socialinės paramos nepaėmimo problemą. Ekspertai, jūsų samdomi ekspertai, jums aiškina, kad Lietuvoje apie 20 % žmonių nepaima socialinės paramos. Jūs mokate už tas ekspertizes, bet jomis nesinaudojate, nes taip, žmogaus vasarnamis yra kliūtis paimti paramą, kai šildymo sezono metu žmogus tiesiog nesuduria galo su galu ir gyvenimo sunkumus jis sprendžia emigruodamas, degraduodamas, nusižudydamas, negimdydamas ir taip toliau. Šitos pasekmės kainuoja kur kas daugiau, net daugiau negu šitos dešimtimis milijonų skaičiuojamos kompensacijos. Aš manau, kad tai yra klaidingas sprendimas, mes turėtume nepaėmimo problemą spręsti. Pasakysiu Seimo Pirmininkės žodžiais, šiandien nuskambėjusiais: pernelyg paprasti politikų sprendimai paprastai yra klaidingi.

PIRMININKAS. Laikas, seniai laikas. Motyvai išsakyti. Dabar balsuosime, ar pritariame Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektui po svarstymo.

Balsavo 113: už – 88, prieš – 4, susilaikė 21. Projektui po svarstymo pritarta.

Socialinių reikalų ir darbo komitetas siūlo taikyti skubos tvarką. Balsuojame, ar pritariame skubai.

Balsavo 107: už – 81, prieš – 10, susilaikė 16. Skubai pritarta. Baigėme svarstyti šį projektą.

11.50 val.

Strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių įstatymo Nr. XIII-992 4 priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2976 (*pateikimo tęsinys*)

Dabar Strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių įstatymo 4 priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2976. Pranešėjas – A. Kupčinskas. Buvo padaryta pertrauka iki kito posėdžio. Pertrauka buvo pačioje klausimų pradžioje. Pranešėjas viską nuo pradžių teikia ir užsirašome klausti.

A. KUPČINSKAS (*TS-LKDF*). Laba diena, gerbiami kolegos, sveiki pailsėję po vasaros. Pabaigėme pavasario sesiją ir šis įstatymo projektas buvo atidėtas, pertrauka. Tikiuosi, ir opozicijai tikrai buvo galimybė detaliau panagrinėti, pabendrauti su savivalda ir pasiaiškinti šio projekto aplinkybes. Esmė yra noras sugrąžinti situaciją į 2018 metus ir grąžinti tiek Pociūnų aerodromą, tiek Alytaus aerodromą į Strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių sąrašą. Pasakysiu kodėl. Esmė – nuo sausio 1 dienos nelieka Nacionalinės žemės tarnybos. Matome, kad būtent šiems dviem aerodromams yra iškilusi reali grėsmė netekti aerodromo statuso. Tai sąlygoja, kad iš šių aerodromų gali būti atimta licencija. Kreipęsi į Nacionalinę žemės tarnybą matome intencijas ir ketinimus formuoti žemės sklypus aplink aerodromus. Paminėsiu, kad būtent tie infrastruktūriniai aerodromo įrenginiai yra ne vien tiktai žemė ar statiniai, bet būtent ir oro erdvė, atitinkami kubai, galima sakyti, tai sąlygoja pačios licencijos gavimą ar netekimą. Matome, kad šiuose aerodromuose irgi vyksta reikšminga veikla, pavyzdžiui, Pociūnų aerodrome susijusi su parašiutininkų veikla, bet tai nėra vien pramoginiai šuoliai, čia treniruojasi ir Lietuvos kariuomenės savanoriai, ir kariai, taip pat ukrainiečių kariai mokosi ir praktikuojasi.

Jei kalbėtume apie Alytaus aerodromą, jau aiškiai matome ketinimus, kad tenai yra noras įkurti laisvąją ekonominę zoną. Šiam aerodromui turbūt labiausiai yra iškilusi grėsmė netekti aerodromo statuso. O kalbėdami tiek su kariškiais, tiek su aviatoriais matome realų poreikį būtent dronams bandyti ir įsteigti atitinkamą aerodromą dronų veiklai. Lietuvoje tokios bazės, deja, kol kas nėra. Mes labai tikimės, kad mūsų konstruktoriai, aviatoriai imsis ir tokios veiklos, nes vien tiktai importuoti šio ginklo, sakykime… reikšmę turinčių įrenginių mes kol kas neturime.

Siūlau jums nagrinėti šį įstatymo projektą ir grįžti į 2018 metus, nes buvusi Vyriausybė kažkodėl… Aišku, nebuvo ir karo pradžios tuo metu, kitaip vertintos aplinkybės, tačiau šie abu aerodromai yra būtent Suvalkų koridoriuje. Mes turime tą infrastruktūrą, ją sukūrė valstybė, ne savivaldybė sukūrė, aš manau, mes turime ją išlaikyti, ateityje jinai turės tikrai didelę reikšmę ir mūsų gynybiniams pajėgumams.

Laukiu klausimų ir mielai į juos atsakysiu. Ačiū.

PIRMININKAS. Prieš klausimus pastebėsiu, kad artėja balsavimo intervalo pabaiga, įrašyta darbotvarkėje. Informuoju, kad balsavimo intervalą pratęsiu iki 12 val. 40 min. Balsuosime po kiekvieno iš dviejų likusių projektų.

Dabar klausimai dėl šio projekto. Pirmasis klausia V. Bakas.

V. BAKAS (*DFVL*). Labai ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiamas kolega, iš tiesų esu rinktas Alytuje ir dėl to, ką jūs vadinate aerodromu, pavyzdžiui, 100 hektarų žemės Alytuje, galiu pasakyti, kad jis dirvonuoja daugybę metų, ar valdė konservatoriai, ar socialdemokratai, ar buvo koalicijos. Kitaip tariant, viena vertingiausių miesto gyvybiškumo atkūrimo – ekonominio, socialinio, politinio, kultūrinio – žemių iš esmės yra nenaudojama. Tie, kurie ją valdo… Aš ten nemačiau nė karto nei vaikų, nei suaugusių, nei dronų – nieko. Neseniai kalbėjau su Alytaus meru, kokia jo nuomonė apie šį nutarimo projektą, tai jisai apie jį pirmąkart girdėjo. Mano klausimas: kolega, prieš teikdamas tokį projektą, kur daroma intervencija į geriausią Alytaus krašto žemę, su kuo konkrečiai jus konsultavotės, ar jūs nematote prasmės konsultuotis bent su miesto bendruomene?

Antras klausimas. Jeigu jūs teikiate tokį projektą, ar už jį siūlote kokį nors konkretų investicijų paketą, pavyzdžiui, kad, suderinę su Krašto apsaugos ministerija, gal ten tikrai kas nors ką nors gamins, dronus ar bus lėktuvai?

Ir trečias klausimas. Kokią ekonominę vertę, be abejo, tai gali būti ir laisvoji zona, tai gali būti ir strateginis objektas, bet kokią vertę visam kraštui, regionui sukurs šitas jūsų projektas, konkrečiai, ne vienam žmogui ar dviem, kurie dabar užsiima neva tuo „aerodromu“, bet visai bendruomenei?

A. KUPČINSKAS (*TS-LKDF*). Gerbiamas kolega, ačiū už klausimą. Pirmiausia dėl gyvybiškumo. Noriu pasakyti, kad Alytus iki galo neišnaudoja savo pramonės parko. Jeigu jūs atkreipsite dėmesį, ten tikrai yra merdėjančių pastatų, merdėjančių teritorijų. Suprantu, kad plyno lauko investicija galbūt jus labiausiai domina, ar jus, ar Alytaus miesto merą, bet aš nematau čia jokios intervencijos. Iš tiesų, jeigu yra įgytas aerodromo statusas, tai aerodromas nesuteikia galimybės

auginti grūdus ar užsiimti žemdirbyste. Šiuo atveju aš manau, kad būtent yra aerodromas pagal išduotą Transporto kompetencijų agentūros licenciją ir ten turi būti vykdoma būtent aerodromo veikla, o ne vykdoma kokia nors žemdirbystė. Tai taip atsakau dėl intervencijos.

Kokią dabar ekonominę vertę sukuria pats aerodromas? Jo vertė ir yra, kad jisai yra aerodromas, tai ne pastatų vystymas, nekilnojamojo turto ar atskirų sklypų žemės pardavinėjimas atskirais sklypukais. Šiuo atveju aš matau, kad Alytaus aerodromas taip pat turi strateginę reikšmę ir jisai turėjo visą laiką iki 2018 metų. Kaip jau minėjau, nesupratau, kodėl buvusi Vyriausybė išbraukė iš Nacionaliniam saugumui svarbių objektų sąrašo. Aišku, galima sakyti, tada nebuvo prasidėjęs karas, bet, mano įsitikinimu, tikrai ir kalbantis tiek su kariškiais, tiek su aviatoriais, jisai… Aš matau, kad ta 100 hektarų teritorija tikrai masina ir nekilnojamojo turto ekspertus, ir valdytojus, ir tikrai matau, kad būtent čia yra privatus interesas privačių ketinimų turinčių įmonių, kurios galbūt nenorėtų eiti per Vyriausybės komisiją, kurios galėtų tenai vykdyti veiklą. Tai čia aš matau didesnes grėsmes.

PIRMININKAS. Klausia O. Leiputė.

O. LEIPUTĖ (*LSDPF*). Gerbiamas kolega, aš labiau norėčiau paklausti apie Prienų aerodromą. Ar jūs esate įsitikinęs, kad šis įtraukimas į Strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių objektų sąrašą netrukdys arba kitaip neveiks toje teritorijoje veikiančių organizacijų veiklos arba įmonių, kurios jau tenai yra, ar tai neapribos jų veiklos? Ir ar išdiskutavote, nes pradžia buvo kaip ir Prienų savivaldybėje padaryta, ar išdiskutavote iki galo ir atsirado aiškumas, ar tai nėra tik perteklinis noras, nes Krašto apsaugos ministerijos rašte, kurį matėme birželio mėnesį, lyg ir buvo minima, kad jiems tai nėra reikalinga? Ačiū.

A. KUPČINSKAS (*TS-LKDF*). Ačiū, gerbiamoji kolege, už klausimą. Tai dar kartą norėčiau pasakyti – vartokime tinkamus terminus, tai yra ne įtraukimas, o grąžinimas į tą patį sąrašą. Iki 2018 metų tame sąraše Pociūnai taip pat buvo. Ar diskutavome? Mes kartu – ir jūs, ir K. Starkevičius, ir kiti kolegos – buvome, atrodo, rugpjūčio mėnesį Prienų savivaldybėje. Aišku, daugiau diskutavome apie Vyriausybės programoje numatytą kelią Kaunas–Prienai, bet po to kaip kitą klausimą aptarėme ir šį klausimą. Pati savivaldybė, aš matau, labiau baiminasi, kad tai bus paėmimas visuomenės reikmėms. Jokiu būdu – tai nėra paėmimas visuomenės reikmėms, tai yra įtraukimas į Strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių sąrašą. Kaip jūs žinote, pavyzdžiui, tas pats S. Dariaus ir S. Girėno aerodromas Kaune taip pat įtrauktas į šį sąrašą ir jį valdo savivaldybė. Esmė, kad tai yra statuso suteikimas. Įtraukimas į šių objektų sąrašą suteikia būtent atitinkamą apsaugą ir būtent tokį statusą. Man atrodo, jeigu mes turime bene dešimt aerodromų, mes turėtume juos ir toliau puoselėti, numatyti jiems veiklą, užimtumą, o ne vien tiktai išdraskyti, išparceliuoti juos. Mano toks įsitikinimas, mano ir kolegų bendraautorių, kurie teikia šį projektą.

Taip pat klausėte dėl Krašto apsaugos ministerijos. Taip, aš suprantu, kad Krašto apsaugos ministerijai, ką ir parašė, svarbiausia, kad kariuomenė, savanoriai, kiti daliniai galėtų vykdyti atitinkamą veiklą, ar tai šuolius, ar visa kita. Aišku, įsipareigojimų turinti kariuomenė, tiek Krašto apsaugos ministerija neturi pakankamai lėšų. Galbūt ateityje, kai bus skiriama 3 % BVP, galėtų ir daugiau objektų apimti Krašto apsaugos ministerija, bet aš manau, kad tą sukurtą infrastruktūrą mes ir turime išlaikyti. Kolegos, pavyzdžiui, lenkai taip pat visus aerodromus yra įtraukę, bet jie kažkaip kažkodėl matydami kaimyninę agresiją, kaimynus, prastai nusiteikusius jų atžvilgiu, tokių dalykų nedaro, neišbraukia iš strateginių objektų sąrašo.

PIRMININKAS. Klausia K. Mažeika.

K. MAŽEIKA (*DFVL*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Kolega, turiu, pirmiausia, turbūt klausimą. Čia tiek aistrų dėl Alytaus aerodromo, turbūt, aišku, savivaldybės nuomonė irgi svarbu, bet jūsų pastaba dėl ekonominėje zonoje esančių sklypų… Turbūt suprantame, kad tai yra privatūs sklypai, greičiausiai ne savivaldybės, ir vertinti, kad yra apleista, turbūt tas pats, kas vakare žiūrėti, kiek daugiabutyje nedega šviesų. Tą daugiabutį būtų galima nugriauti, jeigu jame dega mažiau negu pusė, ar ne? Turbūt klaidingas vertinimas toksai būtų.

Jūs paminėjote lenkų pavyzdį. Aš pasigendu tame sąraše, kodėl nėra, pavyzdžiui, Sasnavos aerodromo, esančio Marijampolės savivaldybėje, jis yra greta Suvalkų koridoriaus, ten tikrai vyk-

doma reali veikla: ir klubas, ir šventės didžiulės organizuojamos. Galbūt reikės, manau, padiskutuoti apie tai. Kitas dalykas turbūt dėl pačios savivaldybės nuomonės. Jūsų manymu, ar yra jau visos išnaudotos galimybės, kad išsitektų ir aerodromas, ir šalia kur nors krašte būtų galima vystyti galbūt ir plėtrą tos ekonominės zonos, kur turbūt yra savivaldybės interesas? Ačiū.

A. KUPČINSKAS (*TS-LKDF*). Ačiū kolegai už klausimą. Man atrodo, jūsų kolega priekyje paminėjo apie tą dirvonuojamą žemę, ne aš sakiau apie tą ekonominę veiklą. Dabar dėl Sasnavos. Jeigu būtų pritarta po pateikimo, tikrai reikėtų žiūrėti. Aš žinau, ir kolegė Laima, pavyzdžiui, dėl Mažeikių rūpinasi. Bet, kaip jau ir minėjau, artėja sausio 1 diena ir aš matau tam tikrų pagundų, ypač kai žemė, jos administravimas pereis savivaldybių nuosavybėn, kad yra kėsinamasi į tam tikrus objektus. Aišku, visada išparceliuoti žemę yra labai paprasta ir pagundų tikrai tam daug. Man norėtųsi tikrai sumažinti tų pagundų.

Dėl Sasnavos. Nesu buvęs tenai, prisipažinsiu. Alytuje ne kartą su kolega L. Kasčiūnu lankėmės, tikrai susipažinęs. Pociūnuose dar daugiau kartų esu lankęsis, net ir su sklandytuvais skraidęs, tai šiuo atveju tikrai matau tuos veikiančius aerodromus. O dėl Sasnavos galbūt, kaip ir dėl Mažeikių, diskusijų metu būtų galima papildyti, bet nesu įsitikinęs, nesu lankęsis tenai, nežinau, kokia ten infrastruktūra.

PIRMININKAS. Klausia K. Starkevičius.

K. STARKEVIČIUS (*TS-LKDF*). Gerbiamasis pranešėjau, jus paskatino šį projektą teikti (mes kartu teikiame) įvykiai, kurie buvo prieš gerą dešimtmetį Kaune, kai iš tikrųjų buvo labai puolamas istorinis S. Dariaus ir S. Girėno oro uostas, kad jis irgi nereikalingas Kaunui, kad mes turime naują oro uostą, todėl šis oro uostas nereikalingas ir jame gali būti puiki pramoninė zona, galbūt ir gyvenamieji namai. Ar jūs nematote čia analogų su kitais oro uostais, kuriuos mes turime? Ir mūsų mažoji aviacija, tai, ką mes turime iš aviacijos, tai dabar yra išlikusi tik mažoji aviacija, kuri vystosi, tų lėktuvų daugėja. Ar tai nesusiję, kaip jūs galvojate?

A. KUPČINSKAS (*TS-LKDF*). Gerbiamas kolega, jūs visiškai teisus. Jūsų kolega ir mano kolega V. Juozapaitis, taip pat rinktas toje apygardoje, mato, kad ir dabar yra tam tikrų kėslų dėl S. Dariaus ir S. Girėno aerodromo Aleksote. Bet, visa laimė, jisai nesiūlomas išbraukti iš to sąrašo ir jisai yra tame sąraše.

Kas buvo prieš dešimtmetį, tai jūs puikiai atpasakojote tą istoriją. Man tuo metu teko eiti mero pareigas, žinau tas visas peripetijas, buvo planų netgi ir golfo laukus tenai įrengti. Taip pat nebuvo žiūrima strategiškai. Tada nebuvo nei Krymo įvykių, nei karo kur nors artimoje kaimynystėje. Šiuo atveju išties Lietuvoje, palyginus gyventojų skaičių, mes jau matome registruotų virš 1 tūkst. lengvųjų orlaivių ir tas poreikis tikrai didėja. Čia panašiai kaip kokioje Svencelėje ar Rusnėje, daugėja Lietuvoje ir jachtų, pakankamai tos uosto infrastruktūros yra. Bet aš matau ganėtiną poreikį, didėjantį poreikį būtent ir tai mažajai aviacijai. Tai jūs visiškai teisingai pastebėjote ir aš manau, kad tam taip pat pasitarnautų ir Pociūnų, ir Alytaus oro uostai. Aerodromai, atsiprašau.

PIRMININKAS. Dėkoju pranešėjui. Klausti skirtas laikas baigėsi. Dabar motyvai. L. Kasčiūnas kalbės už.

L. KASČIŪNAS (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, aš labai trumpai. Iš tikrųjų įtraukimas į strateginių objektų sąrašą leistų mums kontroliuoti, ar kokios nors interesų grupės, verslo struktūros, susijusios su trečiosiomis šalimis, su mums priešiškomis šalimis, neturi kėslų perimti šitą infrastruktūrą. Aš manau, kad mes turime dar atidžiai persvarstyti viską, sukurti instrumentą tokiems procesams kontroliuoti.

Mes, kaip besirūpinantys nacionaliniu saugumu, man atrodo, turime pritarti bent po pateikimo šiam pasiūlymui. Tada, be jokios abejonės, matyt, vėl paprašysime Vyriausybės išvados, Krašto apsaugos ministerija irgi įvertins savo poreikius nacionalinio saugumo požiūriu ir galėsime turėti rimtą diskusiją komitetuose. Tikrai po pateikimo pritarkime, judėkime į priekį, įvertinkime iš naujo, nes tikrai reikalingas instrumentas, nes tai yra infrastruktūra, kuri gali būti panaudota ir priešiškų valstybių prieš mus, o mes galime ją išnaudoti savo gynybai stiprinti. Ačiū.

PIRMININKAS. Prieš pasisako V. Bakas.

V. BAKAS (*DFVL*). Gerbiami kolegos, šiandien girdėjote argumentus, nacionalinio saugumo argumentai iš esmės remiasi politiniais motyvais, kai ateina pateikėjas ir sako: štai mes nepasitiki-

me savivalda, užtai siūlome, kad jai būtų uždėtas apynasris, jog negalėtų valdyti žmonės savo žemės. Bet šiandien nebuvo pasakyta jokių argumentų, kodėl tas objektas yra svarbus nacionalinio saugumo požiūriu. Nė vieno. Todėl mes taip, pirma, diskredituojame nacionalinio saugumo objektų sąrašą realiai po tuo paslėpdami kažkokius siaurus interesus. O siauri interesai yra tokie, kad dabar tuos 100 hektarų, daugiau nei 100 hektarų, žemės valdo siaura interesų grupė, kuri visiškai nesirūpina nei kad ten būtų aerodromas, nei kad ten skraidytų kažkokie lėktuvėliai, būtų ugdomi bent jau vaikai. Tiesiog vertingas žemės sklypas daugelį metų yra nedidelės žmonių grupės rankose.

Todėl mano siūlymas yra: jeigu teikiame tokius projektus ir norime paskelbti strateginiu objektu, tai teikime ir investicinį paketą, kuris leistų sukurti ten reikiamą infrastruktūrą ar dronams gaminti, ar juos bandyti, ar kažkokiai lėktuvų pramonei plėtoti. Bet šiandien šio projekto visiškai nelydi jokie finansiniai valstybės įsipareigojimai, nes tai yra atsakomybė, jeigu nepasitikime savivalda.

Antra. Vis dėlto aš kreipiuosi į krašto apsaugos ministrą. Jeigu šis objektas yra svarbus nacionalinio saugumo požiūriu, tai kur yra investicijos į šį projektą? Jų nėra. Tai tikrai reikėtų atsakyti į klausimą: jeigu jis yra svarbus, kodėl iki šiol į jį neinvestuojama?

Ir trečia. Aš vis dėlto kviesčiau įstatymo projekto teikėjus, na, bent jau ne užgrobti žemės iš savivaldos, iš bendruomenės ir mus daryti tam tikrais bendrininkais, bet bent jau prieš tokius sprendimus tartis su bendruomene.

PIRMININKAS. Laikas, laikas atėjo.

V. BAKAS (*DFVL*). Todėl mano siūlymas tikrai prašyti Vyriausybės išvados ir kreiptis į STT dėl antikorupcinio vertinimo.

PIRMININKAS. Motyvai išsakyti. Dabar balsuosime, ar pritariame šiam projektui po pateikimo.

Balsavo 104: už – 67, prieš – 1, susilaikė 36.

Tikiuosi, bendru sutarimu galime prašyti Vyriausybės išvados, kaip čia buvo minėta. Nematau prieštaraujančių. Dabar pagrindiniu komitetu būtų Ekonomikos komitetas. Ar Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas nepageidauja čia pasisakyti, kadangi kaip ir jų sritis? Pageidauja. Tai papildomu komitetu skiriamas Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas.

Ir dar V. Bakas per šoninį mikrofoną.

V. BAKAS (*DFVL*). Kadangi šiandien paaiškėjo, jog nė vietos bendruomenė nežino apie sprendimą, netgi krašto apsaugos ministras, kiek suprantu, savo raštuose nenurodo, kad tai svarbus objektas nacionalinio saugumo požiūriu, man atrodo, kad tai yra neskaidrus projektas. Aš siūlau kreiptis į STT dėl antikorupcinio vertinimo išvados.

PIRMININKAS. Na, gerbiamas kolega, kas čia gali būti neskaidraus, jeigu siūloma palikti kažkokį objektą viešu objektu? Jeigu į privačias rankas būtų siūloma atiduoti… Mes, man atrodo, be reikalo mojuojame kartais tais antikorupciniais vertinimais. Bet yra jūsų oficialus siūlymas, aš teiksiu balsuoti.

V. BAKAS (*DFVL*). Kolegos, jis nėra kažkoks viešas objektas, tiesiog dabar šį objektą valdo, na, tam tikri žmonės per viešąsias įstaigas ir visiškai juo nesirūpina. Tai dėl to aš siūlau ir kreiptis į Specialiųjų tyrimų tarnybą įvertinti, ar čia nėra atstovaujami tų žmonių, tos grupės interesai.

PIRMININKAS. Gerai, yra išsakytas siūlymas užsakyti antikorupcinį vertinimą. Prašau balsuoti. Kas pritaria V. Bako siūlymui, balsuoja už, kas nepritaria, balsuoja kitaip.

Balsavo 87: už – 49, prieš – 12, susilaikė 26. Tai pritarta. Bus kreipiamasi į STT.

Taip, toliau kitas. Tiesa, svarstymo datos aš nefiksavau. Tai siūloma spalio 19 diena, tikintis, kad Vyriausybės išvada bus tuo momentu. Sutariame bendru sutarimu.

12.14 val.

Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo Nr. XIVP-751 19 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2926 (*pateikimo tęsinys*)

Ir darbotvarkės klausimas – Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 19 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2926. Pateikimo tęsinys. Pranešėjas – L. Savickas.

L. SAVICKAS (*DFVL*). Labai ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, praėjusios sesijos pabaigoje atrodė, kad, na, buvo jau užkurtas mokesčių reformos buldozeris ir, per vasarą įsibėgėjęs, rudenį, jau tikėjomės, demonstruos išgrįstą kelią į mokesčių reformos priėmimą, tačiau buvo atsitraukta tiek nuo principo – viskas arba nieko, tiek nuo beatodairiškos skubos argumentuojant, kad bus sudarytos visos reikiamos galimybės tam, kad būtų išdiskutuoti aktualūs klausimai. Vienas tokių klausimų šiuo metu yra būtent PVM lengvata maitinimo sektoriui. Šiandien noriu jums pristatyti kartu su kolegomis parengtą įstatymo projektą, kuris būtent siūlo pratęsti šią pridėtinės vertės mokesčio lengvatą.

Manau, yra svarbu visiems prisiminti, kad dar 2020 metų balandį premjerė kartu su buvusiu kolega M. Majausku registravo identišką įstatymo projektą, kuris siūlė neribotą laiką taikyti PVM lengvatos tarifą maitinimo paslaugas teikiančiam sektoriui. Aiškinamajame rašte pateikė ganėtinai įtikinamus argumentus dėl neriboto laiko, kodėl tokios lengvatos reikia. „Siūloma pataisa padėtų spręsti tokias įsisenėjusias šio sektoriaus problemas: tiek sulygintų PVM lengvatos taikymą su daugeliu kitų Europos Sąjungos šalių, tiek suminkštintų specifines pandemijos ir karantino pasekmes bei padėtų sektoriui greičiau atsitiesti situacijai normalizavusis.“

Antroji citata: „Net ir normaliomis sąlygomis PVM lengvata maitinimo paslaugų sektoriui esant palankiems valstybės resursams yra tikslinga ekonomiką stimuliuojanti priemonė.“

Ir trečioji citata: „Didžiulius sunkumus patiriantį verslą svarbu patikinti, jog valstybė suteiks paramą ne tik karantino laikotarpiu, bet ir jam pasibaigus, gerai suprasdama, jog karantino pabaiga nereiškia sunkumų verslui pabaigos.“ Čia trijų citatų pabaigos.

Taigi nepraėjus nė ketveriems metams premjerė išsižada savo pačios įstatymo projekto, negirdi ir savo kolegų valdančiųjų atstovų, kurie dar 2022 metais teikė Seimui siūlymus šią lengvatą pratęsti dar pusmetį. Dėl to ypač keista matyti tokį iš tikrųjų didelį pasipriešinimą.

Noriu apeliuoti į kolegas nesiblaškyti ir išlikti nuosekliems tiek žarstant rinkėjams pažadus, tiek priimant sprendimus. Primenu, lengvatinis 9 % PVM tarifas maitinimo paslaugoms įsigaliojo 2021 metų liepą kaip pagalba verslui siekiant sušvelninti COVID-19 pandemijos padarinius ir buvo vis pratęsiama. Per pandemiją lengvata leido įmonėms išgyventi sunkų laikotarpį, paskatino veikti skaidriau ir leido mokėti joms tokius taikomus mokesčius. Taip pat šis lengvatinis tarifas susidūrus su sunkumais leido išsaugoti darbo vietas, ir tikėtina, kad būtent toks PVM lengvatos taikymas sudarė galimybę išlaikyti viešojo maitinimo paslaugų įperkamumą, atsižvelgiant į tai, kad esant bendro vartojimo ekonomikai kritimo sąlygomis vartotojai pirmiausia mažina nebūtinų prekių ir paslaugų vartojimą.

Dabar išgirskite: iš 27 Europos Sąjungos šalių pridėtinės vertės lengvatą maitinimui taiko net 23 valstybės, 19 šalių ši lengvata nuolatinė, keturios šalys ją ėmė taikyti prasidėjus pandemijai. Dar iki pandemijos Europos Sąjungos šalyse galiojo sumažintas PVM tarifas maitinimo sektoriui, o kai kurios valstybės, siekdamos amortizuoti pandemijos kiekį, šį tarifą dar labiau sumažino. Pavyzdžiui, Liuksemburge taikomas 3 % lengvatinis tarifas, Vokietijoje – 7 %. Taigi Europos pavyzdys rodo, kad daugumos šalių vyriausybės išskiria šį sektorių kaip ypač svarbų infliacijos suvaldymo, emigracijos stabdymo, vartojimo didėjimo įrankį, kadangi beveik visas šiame versle dalyvaujantis kapitalas lieka šalyje mokesčių ir pelno pavidalu.

Lietuvoje lengvatinis 9 % PVM tarifas turėtų baigti galioti šių metų pabaigoje, tačiau, matydami ekonominę situaciją šalyje, geopolitinius iššūkius, vis augančią mokestinę naštą, manome, kad būtų tikslinga šią lengvatą palikti visam laikui ir prie šio klausimo nebereikėtų grįžti dar ir dar, ir dar kartą. Lengvatinis PVM tarifas neribotam laikui leistų užtikrinti sektoriaus skaidrėjimą, šešėlinių pajamų legalizavimą, išsaugoti ir sukurti naujas darbo vietas, užtikrinti biudžeto pajamų augimą, įsidarbinimo galimybes pažeidžiamiausioms visuomenės grupėms – jaunimui, moterims, žemos kvalifikacijos darbuotojams, karo pabėgėliams. Papildomas pajamas atneštų ir išaugęs vartojimas, gausesnis skaičius veiklą išlaikyti sugebėjusių įmonių, kurios moka ir kitus mokesčius. Statistika yra iškalbinga: 2022 metais sektoriaus bendrai sumokėtų mokesčių balansas yra viso labo tik 16 % mažesnis negu 2019 metais. Šių metų I pusmetį, palyginus su atitinkamu pusmečiu, viso labo 6 %, tai yra akivaizdu, kad netektys jau yra beveik amortizuotos. O po šių

metų gruodžio 31 dienos, nelikus lengvatinio tarifo maitinimo paslaugoms, didesnė mokestinė našta ne tik stabdys šio sektoriaus plėtrą, atlyginimų augimą, bet ir, tikėtina, turės ženklią įtaką bankrotų skaičiui sektoriuje, ir tai yra jau šių metų I pusmetį daugiau negu 100 įmonių. Nepamirškime, kad šis pasiūlymas, garsiai kažkodėl siejamas vien su pagalba verslui, kavinėms, restoranams, iš tiesų apima gerokai platesnį gavėjų ratą – tai ir mokyklos, darželiai, ligoninės, jų maitinimo paslaugos. Taip pat įvertinkime tai, kad didžiausios 15 įmonių sudaro viso labo tik 16 % viso sektoriaus nuo visų likusių 6 tūkst. įmonių.

Taigi, kolegos, kviečiu atidėti emocijas į šalį, nepaisant to, kad prasidėjo paskutiniai šios kadencijos metai, ir priimti racionalius sprendimus. Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū. Jūsų paklausti yra nemažai užsirašiusių. Žinoma, nuo jūsų atsakymų trukmės priklausys, kiek jų spės paklausti. Pirmasis – A. Butkevičius.

A. BUTKEVIČIUS (*DFVL*). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Gerbiamasis kolega, mums visiems yra žinoma, kad 23 Europos Sąjungos šalys kaip tik taiko mažesnį PVM tarifą visuomeniniam maitinimui, restoranams. Labai trumpai. Aš nenoriu plėstis dėl to, kad paslaugų sektorius, kaip ir minėjau jau prieš tai stovėdamas tribūnoje, faktiškai yra didžiausia varomoji ekonomikos jėga šiuo metu visoje Europoje. Ar jums žinoma, ar kitos keturios šalys, kurios buvo sumažinusios tą PVM mokesčio tarifą, ruošiasi vėl sugrįžti prie ankstesnių, buvusių standartinių PVM tarifų?

Ir antras dalykas, gal jums pavyko gauti informaciją ar iš Finansų ministerijos, kaip ruošiasi kompensuoti globos namų maitinimo pabrangimą, sveikatos apsaugos sistemos įstaigų pabrangimą, švietimo sistemos ir taip toliau? Ačiū.

L. SAVICKAS (*DFVL*). Labai ačiū už klausimus. Iš tikrųjų patys aktualiausi duomenys, kuriuos tenka matyti apie kitas Europos Sąjungos valstybes, kaip ir sakiau, atsiremia į tas 23, kurios taiko, keturias, kurios naujai taiko. Kol kas, kiek turiu informacijos, nė viena iš valstybių šio laikinai sumažinto tarifo negrąžino į savo standartinį, taigi lieka tos keturios valstybės, vienintelės valstybės, kurios netaiko sumažinto, tai yra Malta, Estija, Latvija ir Danija.

O dėl finansavimo tai akivaizdu, man atrodo, kad tas klausimas bus didžiulė dalis mūsų svarstomo biudžeto. Kol kas reikšmingo pokyčio, kuris, na, bandytų atliepti tą papildomą finansavimą, kurio reikėtų šios lengvatos nepratęsus, kiek reikėtų papildomų lėšų tuomet dėl brangstančių paslaugų įvairiausiems sektoriams, tiek švietimo sektoriui, tiek sveikatos, dar tikrai nematyti, negirdėti.

PIRMININKAS. Klausia A. Gedvilas.

A. GEDVILAS (*MSNG*). Ačiū. Nėra jokių abejonių, kad siūlomas projektas pasitarnaus tiek smulkaus ir vidutinio verslo stabilesniam darbui, tiek ir lankytojų gerovei. Manau, kad šis klausimas apskritai yra tapęs tam tikro žaidimo įrankiu, todėl labai tikiuosi, kad sėkmės atveju galų gale bus padėtas taškas.

Tačiau dėl aiškumo vis tik norėčiau paklausti. Ar jums žinoma statistika, kaip, sakykim, per pastaruosius metus po pandemijos paveikė įmones ir kiek jų bankrutavo? Ir ar manote, kad reikėtų dar kokių nors papildomų paramos formų šiam sektoriui?

L. SAVICKAS (*DFVL*). Dėkoju už klausimą. Tikiuosi, kad pavyks sėkmingai pateikti šiandien projektą, nes jis yra didelio aktualumo ir laikas spaudžia. Kalbant apie situaciją, kaip atrodo šiame sektoriuje bankroto tendencijos, tai matome, kad būtent šiame sektoriuje bankrotas yra vienas didžiausių. Vien per šių metų I pusmetį paskelbta 130 skirtingų įmonių, kurios jau paskelbė bankrotą, o lygindami šių metų II ketvirtį su atitinkamu 2019 metų ketvirčiu matome, kad bankrotų tendencijos išaugusios daugiau negu 82 %.

PIRMININKAS. Toliau – M. Lingė.

M. LINGĖ (*TS-LKDF*). Tęsdamas jūsų pradėtą citatų žanrą noriu pacituoti Demokratų frakcijos „Vardan Lietuvos“, jums artimos politinės bendruomenės, tokį programos punktą: „Atsisakysime mokestinių išimčių, sudarančių galimybes tam tikroms verslo ir gyventojų grupėms optimizuoti mokamus mokesčius kitų mokesčių mokėtojų sąskaita.“ Norisi klausti, kada jūs esate sąžiningi ir atviri, ar kai deklaruojate viena, ar kai registruojate priešingus siūlymus, lobistinius siūlymus, būtent tų asociacijų, kurios buvo spaudoje pavasarį apsiskelbusios, kad ieškos Seimo narių grupės, kuri įregistruotų tokį siūlymą pratęsti?

L. SAVICKAS (*DFVL*). Ačiū, gerbiamas kolega. Aš tikiu, kad tiek aš, registruodamas šį įstatymo projektą, tiek prieš tai įregistravę buvę jūsų kolegos, tiek buvęs kolega M. Majauskas, tiek premjerė I. Šimonytė nemanė, kad tai yra siaurų interesų įstatymo projektas, o interesas, paliečiantis daugiau negu 40 tūkst. dirbančiųjų, paliečiantis kiekvieną šių paslaugų gavėją ir sprendžiantis tikrai opų prieinamumo klausimą.

PIRMININKAS. Toliau klausia premjerė I. Šimonytė.

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Labai ačiū. Laukiau šito momento, nes ne tik jūs turite gerą atmintį, bet ir aš turiu gerą atmintį. Skaitau išvadą, kurią jūs parašėte, jūsų Vyriausybė parašė dėl mano anuomet registruoto projekto. Aš čia ilgai neskaitysiu, nes čia daug visokiausių dalykų parašyta, bet buvo parašyta, kad iš esmės būtų nepagrįsta išskirti vieną iš jų, tai yra vieną iš verslo sektorių. Susidūrė daug verslo sektorių, todėl būtų nepagrįsta išskirti vieną iš jų ir jo teikiamoms prekėms ir paslaugoms nustatyti PVM lengvatas. Sakyčiau, kad čia yra rimtesnis persiavimas ore, ypač turint mintyje, kad nuo to laiko labai daug kas pasikeitė. Jūs puikiai žinote, kad per visą šitą laikotarpį, kurį galiojo PVM lengvata, apimtys maitinimo sektoriuje palyginamomis sąlygomis, tai yra atmetus kainas, augo kone sparčiausiai, o kainos, nepaisant PVM lengvatos, taip pat augo kone sparčiausiai. Po maisto, būsto, energetikos ir transporto išlaidų tai buvo turbūt ketvirta eilutė.

Dabar mane domintų štai toksai klausimas. Dėl tų 23 šalių irgi vis dėlto turėtumėte pasakyti, kad tos šalys taip pat taiko ir PVM lengvatą maistui. Kai šalyje galioja PVM lengvata maistui, PVM lengvata maitinimo paslaugoms yra daug logiškesnė. PVM lengvatos maistui mes neturime. Jeigu vertinsime, kad maždaug 170 mln. mažiau pajamų surinktų biudžetas dėl šios lengvatos pratęsimo, pasakykite labai konkrečiai, kokias būsimo biudžeto išlaidas jūs pasiūlysite sumažinti arba kokias pajamas pasiūlysite padidinti, kad valstybei nereikėtų daugiau skolintis tam, kad galėtų išlaikyti lengvatinį tarifą, kurio pagrindinis *beneficiaras* yra ne mokyklos, ne ligoninės, o tinklinės maitinimo įstaigos?

L. SAVICKAS (*DFVL*). Ačiū. Ačiū, gerbiama premjere, aš taip pat nekantriai laukiau jūsų klausimo. Tikrai norisi pasakyti, kad verta politikoje visuomet turėti gerą politinę atmintį ir prisiminti skirtingas situacijas. Ne veltui nuo to pradėjome ir šiandien tęsiame svarstydami šį įstatymo projektą. Prisiminkime, 2020 metai, kuomet buvo svarstomas jūsų ir M. Majausko įstatymo projektas, tai buvo metai, kai mes turėjome sudėtingą laikotarpį, kovido pandemijos laikotarpį, į jį Vyriausybė atsakė bene vienais ryžtingiausių sprendimų – greita finansinė tikslinė pagalba tiksliniams sektoriams, ten, kur jos tuo metu reikėjo labiausiai. Tas projektas būtent buvo tas atsakymas, Vyriausybės išvada aiškiai adresavo, kad šiuo metu Vyriausybė turi aiškų, konkretų planą tikslinėmis priemonėmis padėti tiems sektoriams, kuriems tos pagalbos labiausiai reikia. Tačiau situacija akivaizdžiai rodo, kad šis sektorius net ir po pandemijos praėjus tiek daug laiko vis dar susiduria su didžiuliais sunkumais, vis dar yra nuo pandemijos laikotarpio daugiau negu 4 mln. negrąžintų, atidėtų mokesčių. Sektorius susiduria su bene didžiausiais bankrotų skaičiais. Tai rodo, kad tų priemonių vis dar neužteko, šis sektorius vis dar yra kitokioje situacijoje nei daugelis kitų ir reikia tolesnių sisteminių sprendimų tai situacijai atliepti.

Jūs daug kalbėjote apie biudžeto netektis. Aš tik pakartosiu, kad lyginant šių metų I pusmetį sumokėta tik 4 mln. eurų mažiau, negu sumokėta 2019 metais tuo pačiu laikotarpiu. Jau šios netektys faktiškai yra amortizuotos, tai nėra netektys, dėl kurių mes turėtume kalbėti. Viso labo 4 mln.

PIRMININKAS. Klausia A. Vyšniauskas.

A. VYŠNIAUSKAS (*TS-LKDF*). Gerbiamas kolega, tikrai įdomus įstatymo projektas. Mano klausimas būtų gal šiek tiek ne apie turinį, o apie formą. Gal galėtumėte pasidalinti, kas yra šio įstatymo projekto autorius: ar jūs pats rašėte, ar kas nors jums atnešė šį įstatymo projektą? Ir gal įvardintumėte, kas yra tie fiziniai ar juridiniai asmenys, kurie, matyt, jums padėjo rašyti šį įstatymo projektą?

L. SAVICKAS (*DFVL*). Ačiū, gerbiamasis Andriau. Iš tikrųjų įstatymo projekto pasiūlymas, jeigu žiūrėjote, yra ganėtinai paprastas. Jis yra identiškas tam, koks buvo įregistruotas gerbiamosios premjerės ir M. Majausko.

PIRMININKAS. Paskutinė, matyt, klausia V. Targamadzė.

V. TARGAMADZĖ (*DFVL*). Ačiū. Aš noriu atkreipti dėmesį, kad situacija turi labai tokią gerą ir įdomią savybę – ji yra kintanti, ypač kinta kontekstai. Taip pat reikėtų kalbėti ir apie kontekstus, jeigu kalbame apie tam tikrus faktus.

Aš noriu paklausti. Jeigu nebus grąžintas šis PVM, kokį poveikį turės bendrojo ugdymo įstaigoms (aš turiu omenyje bendrojo ugdymo mokyklas ir darželius, taip pat sveikatos įstaigas), nes ir dabar yra gana sudėtinga gauti paslaugos teikėjus, yra labai brangu? Kepsnys, aš galiu priminti, kaimiškoje vietovėje kainuoja 3 eurus 80 centų.

L. SAVICKAS (*DFVL*). Ačiū, gerbiamoji kolege. Iš tikrųjų klausimas labai opus ir mes dažnai klaidingai nukrypstame mintimis, diskutuodami apie būtent šią lengvatą, apie restoranus ir kavines, nors tikrai didelė dalis to yra maitinimas viešosiose įstaigose. Neišvengiamai šios lengvatos panaikinimas nuo šių metų pabaigos reikštų, kad reikalingos papildomos investicijos į visas viešąsias įstaigas, norint atliepti tos lengvatos atšaukimą atgal.

PIRMININKAS. Tai klausimai baigti. Matau, A. Vyšniauskas – dėl vedimo tvarkos. Taip, jūs galite grįžti. Tuoj įjungsiu.

A. VYŠNIAUSKAS (*TS-LKDF*). Gerbiamasis posėdžio pirmininke, man atrodo, yra svarbu, kad iš tribūnos būtų sakoma tiesa. Tai aš tik vieną faktą paminėsiu. Gerbiamas kolega L. Savickas pagal deklaracijos duomenis birželio 14 dieną patyrė lobistinę įtaką konkrečiai dėl šio įstatymo iš Lietuvos viešbučių ir restoranų asociacijos, kuri jam atnešė Pridėtinės vertės mokesčio įstatymą apie šiuos klausimus. Tai nėra kolegos iniciatyva.

PIRMININKAS. Viskas gerai, deklaruota pagal Lobistinės veiklos įstatymą. Matyt, iniciatorius pamiršo, kaip ten buvo. Tai prašom. Gerbiamas D. Griškevičius – dėl vedimo tvarkos.

D. GRIŠKEVIČIUS (*DFVL*). Ačiū už suteiktą žodį. Tai visų pirma ne L. Savicko projektas, o daugelio Seimo narių, kaip įstatymas ir numato. Taip, buvo įvairiausių diskusijų, man atrodo, ir Konservatorių frakcija susitinka su įvairiomis asociacijomis, įvairiomis interesų grupėmis, diskutuoja ir po įvairių diskusijų reaguodama priima vienokius ar kitokius pakeitimus, pasiūlymus. Man atrodo, čia salė tam ir skirta, kad mes diskutuojame ir keliame problemas, ir ieškome geriausių sprendimų. Tiktai primenu gerbiamam A. Vyšniauskui, kad ir patiems ne kartą teko būtent dėl panašių lobistinių veiklų po to atsakinėti, ar kažkas tenai teikė pats savo vardu, ar ne savo vardu. Tai visada pasižiūrėkite istoriją patys ir, man atrodo, kitiems tada mokyti reikės mažiau.

PIRMININKAS. Gerbiami kolegos, lobistinė veikla yra teisiškai reglamentuotas dalykas ir viskas čia gerai. Žinoma, iniciatoriams derėtų nepamiršti, kai konkrečiai paklausiama, kad buvo tokia įtaka.

Gerai, čia per daug apie tą lobizmą užtęsėme. Tai dabar motyvai dėl projekto. K. Mažeika – už.

K. MAŽEIKA (*DFVL*). Ačiū, gerbiamasis posėdžio pirmininke. Tikrai man niekas poveikio nedarė, esu vienas iš šio projekto iniciatorių. Turbūt reikėtų tikrai kalbėti apie kontekstą. Ir nežinau, gal kai kurie Seimo nariai turbūt užsiima stručio politika ar kokia, bet negirdėti to, kas vyksta, ypač vienmandatininkams, kalbant apie vaikų maitinimą mokyklose, apie maitinimą senelių namuose, ligoninėse, tai turbūt yra aiškus signalas. Nežinau, galbūt tiktai tos antraštės, kur kolegos skaito, kad už 1 centą galima pamaitinti mokinius mokykloje, mokinukus, ikimokyklinio amžiaus vaikus, na, tai neišsigąskite, nuo 1 cento tas lengvatinis PVM yra tikrai nedideli pinigai.

Turbūt tikrai nekalbame apie dideles sumas, jeigu jūs galvojate, kad už 1 centą galima pamaitinti vieną vaiką. Iš tiesų turbūt tikrai logiškas ir adekvatus siūlymas, nes kitu atveju tos eilės prie savivaldybių, prie seniūnijų dar labiau ilgės dėl kompensacijų ir dėl visų kitų dalykų. Adekvačiai reaguoti į situaciją šiandien yra turbūt ypač didelis poreikis. Kviečiu, kolegos, palaikyti ir toliau tęsti diskusijas. Ačiū.

PIRMININKAS. G. Skaistė pasisakys prieš.

G. SKAISTĖ (*TS-LKDF*). Primenu argumentus, kodėl jau tuomet Vyriausybės išvada buvo, kad pritarti nereikėtų. Pradedu nuo to, kad bent daugiau kaip pusė maitinimo įstaigų net nėra pridėtinės vertės mokesčio mokėtojos, todėl joms dėl šitos lengvatos, na, nei šilta, nei šalta. Antra, pridėtinės vertės mokesčio lengvatos nėra socialiai teisingos ir bent jau socialdemokratai turėtų tą žinoti, nes pasiskirsto nauda tarp tų, kas perka daugiausia. Taip pat sakyčiau, kad mūsų atveju, jeigu

žvelgtume į šios lengvatos naudos gavėjus, tai tikrai ne mokyklų kotletai yra tikslinė auditorija. Pažvelgus į Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenis, kas yra didžiausi šios lengvatos naudos gavėjai (yra žiniasklaidoje parašyta, nieko slapto nepasakysiu), pirmoje vietoje yra „McDonald'sas", antroje vietoje yra „Hesburgeris", toliau keliauja visos kitos greitojo maisto įstaigos ir tinklinės picerijos, kiti tinkliniai restoranai, kurie susigrąžina. Tiesą sakant, jie ne tik kad nemoka pridėtinės vertės mokesčio po šios lengvatos – jie susigrąžina iš valstybės biudžeto dalį pridėtinės vertės mokesčio. Sakyčiau, kad, mano nuomone, tai neteisinga.

Kitas dalykas, jeigu kalbame apie švietimo poreikius, kur čia kalbama apie mažutėlius, taip pat reikia atkreipti dėmesį į švietimo susitarimą, kuriame visos partijos, kurios pasirašė, įsipareigojo ieškoti mokestinių šaltinių tam, kad būtų galima įgyvendinti švietimo susitarimą. Jeigu žvelgtume į šios lengvatos kainą, tai yra apie 170 mln. Grubiai tariant, tai yra apie du trečdalius to, ko mokesčiams, atlyginimams padidinti ir švietimo susitarimui įgyvendinti apskritai kitų metų biudžete reikia. Jeigu visgi mes matome švietimą kaip prioritetą, tai tą prioritetą, manau, galėtume labai aiškiai įvardinti savo balsavimu dabar atsisakydami lengvatos, kuri yra neteisinga, įvesta pandemijos metu kaip pagalbos priemonė, ir prioritetą skirti ten, kur šiandien tikrai reikia, tai yra švietimo susitarimui įgyvendinti ir mokytojų atlyginimams didinti.

PIRMININKAS. Motyvai išsakyti. Dabar balsuosime. Replikos po balsavimo paskui. Balsuojame, ar pritariame aptartam Pridėtinės vertės mokesčio lengvatos įstatymo projektui po pateikimo.

Balsavo 104: už – 39, prieš – 43, susilaikė 22. Nepritarta.

Dabar alternatyvus balsavimas. Kas už, bus už grąžinimą tobulinti, kas prieš – už atmetimą.

Už – 44, prieš – 56. Taigi projektas yra atmetamas.

K. Mažeika – replika po balsavimo.

K. MAŽEIKA (*DFVL*). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Tiktai trumpai. Į tai, ką ministrė pasakė, turbūt ji puikiai įsigilinusi. Tikrai buvo galima svarstymo stadijoje, na, separuoti būtent tuos didžiausius paramos gavėjus, juos atskirti, kad jie tos paramos negautų ir būtų atskirti. Tai iš tiesų turbūt skirtingas požiūris, bet manau, kad atėjus laikui turbūt grįšime prie šito klausimo. Ačiū.

PIRMININKAS. A. Butkevičius dar nori repliką pasakyti. Prašom.

A. BUTKEVIČIUS (*DFVL*). Labai trumpai. Aš irgi galiu pasakyti finansų ministrei, kad kiekvieną mėnesį stebiu mažmeninės apyvartos mažėjimą ir taip pat stebiu visuomeninio maitinimo įstaigų, taip pasakyčiau, pokyčius kiekvieną mėnesį, kaip kinta jų apyvarta. Ir mažėjimą, pavyzdžiui, visuomeninio maitinimo ir restoranų apyvartos matome jau nuo šių metų kovo mėnesio, mažmeninės apyvartos mažėjimas jau vyksta nuo gegužės mėnesio. Bus galima suskaičiuoti ir tiesiog kas mėnesį sudėlioti tuos apyvartos pasikeitimus ir kitais metais ir taip pat suskaičiuoti, kokios PVM dalies netekome dėl padidinto PVM. Ačiū.

PIRMININKAS. Ką gi, replikos išsakytos.

12.40 val.

Seimo savaitės (2023-09-11 – 2023-09-15) – 2023 m. rugsėjo 12 d. (antradienio) ir rugsėjo 14 d. (ketvirtadienio) posėdžių darbotvarkės pateikimas ir tvirtinimas

Dabar turėtų būti rezervinis klausimas – savaitės darbotvarkių pateikimas. Gal neprieštarausite, kad aš trumpai, kadangi esu pats pranešėjas, iš čia pateikčiau.

Kitos savaitės darbotvarkės planuojamos gana neįtemptos ir pagal trukmę, ir pagal turinį dėl tam tikro mūsų politinio įsibėgėjimo po buvusios pertraukos. Antradienį planuojame pradėti posėdį pagerbdami Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarę V. Jasukaitytę minint jos 75-ąsias gimimo metines. Toliau šiandien svarstyto Piniginės socialinės paramos įstatymo pataisų projekto priėmimas, keletas Vyriausybės pateikimų, taip pat Seimo narių pateikimai.

Ketvirtadienį taip pat daugiausia įvairūs pateikimai, tas yra natūralu sesijos pradžioje. Skirsime dėmesį Baudžiamojo kodekso tobulinimui, eismo saugumui ir kitiems dalykams, taip pat apsispręsime dėl susikaupusių peticijų.

Matau, kad niekas nenori klausti. Tikiuosi, galime fiksuoti, kad pritariame bendru sutarimu. Ačiū.

12.42 val.
Seimo narių pareiškimai

Dabar paskutinis darbotvarkės punktas – Seimo narių pareiškimai. D. Kepenis pirmasis.

D. KEPENIS (*LVŽSF*). Ačiū, pirmininke. Iš tikrųjų aš šiandien neužsirašiau čia kalbėti, bet įvyko istorinis įvykis – pirmą kartą Seimo istorijoje Seimo narys po 2 mėnesių gauna teisę padaryti pareiškimą. Liepos viduryje, kai mes išėjome, mes čia norėjome padaryti labai rimtą pareiškimą, bet žiūriu šiandien vėl (labai ačiū, kad priminėte), tai, ką norėjau pasakyti prieš 2 mėnesius, niekas nepasikeitė. Situacija dar rimtesnė. Aš norėjau palinkėti vasarą visiems pasižiūrėti, kaip reikalai su vaikų, jaunimo, moksleivių, studentų sveikata, kaip mūsų valstybės tarnybos, ką sprendė veikti ir ką nuveikė, kokių laimėjimų pasiekė per šią vasarą.

Galiu nuliūdinti, kad, deja, jokių rimtų darbų, jokių rimtų laimėjimų per tuos 2 mėnesius neįvyko. Priešingai. Teko pasidomėti mūsų sveikatos biurų darbuotojais, kaip jie sutiko naujus mokslo metus ir kaip įvertino atvykusius pirmokus, antrokus ir kitų klasių moksleivius, kokios potencijos, kokios sveikatos būklės jie atėjo į mokyklą ir kaip ta būklė šiandien atrodo, kokias rekomendacijas pateikė tėvams, kūno kultūros specialistams ir kitiems. Deja, pasirodo, apie tai šiandien nekalbama. Mes net negalime pasakyti, kas šiandien mūsų moksleiviams yra negerai su sveikata: ar raumenys silpni, ar širdies ir kraujagyslių sistema prastai veikia, gal trūksta sąnarių lankstumo. O pasirodo, daugiausia trūksta psichologinių savybių, nes dėl jų į karo tarnybą negalime pakviesti net dviejų trečdalių. Šiandien, kaip paaiškėjo vasarą, girdėjome visi, Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitete buvo pasakyta, kad tik kas trečias moksleivis tinka karo tarnybai. Per vasarą jokių teigiamų poslinkių neįvyko, niekas apie tai nešnekėjo.

Netgi galiu nuliūdinti ir dėl to, kad mes ir toliau liekame labiausiai skęstanti Europos šalis, nes nė vienas (nė vienas, kartoju) moksleivis jokiose valstybinėse mokymo plaukti programose nedalyvavo, nes atviruose vandens telkiniuose, pasirodo, mokyti plaukti negalima.

Na, nežinau, čia turbūt visi išmokome plaukti tiktai ežeruose, upėse, jūroje. Dabar jau nebegalima, o, deja, ne visi baseinai galėjo tam pasitarnauti ir toliau liekame labai prastos būklės.

Bet, kaip pamenate, tą dieną, kai mes atsisveikinome išeidami į tą 2 mėnesių tarpuvaldį tarp praeito Seimo ir šio, aš visiems, kiekvienai frakcijai pristačiau Vydūno knygą „Sveikata. Jaunumas. Grožė“. Galiu patvirtinti, kad būtent ši knyga suvaidino vieną tokių efektyviausių, gražiausių darbų Lietuvos vaikų ir jaunimo sveikatai. Netgi, pasirodo, Klaipėdos universitetas, kuris savo laiku kūrė Medicinos fakultetą, įkūrė Sveikatos fakultetą, nes jo kūrėjai susipažino su Vydūnu, jo knyga ir nutarė kurti Sveikatos fakultetą būtent pagal Vydūną.

Šiandien tie, kurie tos knygos neturite, o aš ją per vasarą išplatinau daugybėje Lietuvos bibliotekų, ją visi galite išgirsti audioformatu. Arba tiesiog dabar pat paimkite savo telefonus ir įveskite gūgle arba jutube du žodžius: „Vydūno šviesa“. Jūs per 6 valandas išgirsite Vydūno knygą „Sveikata. Jaunumas. Grožė“, kuri tikrai, daugybės žmonių nuomone, padarė jų gyvenime didžiulį poveikį ir atliko permainas.

Taigi, aš dar sykį raginu visas mūsų valstybines institucijas, kurios žada, nori arba įsipareigoja atlikti darbus gelbėdamos mūsų vaikus ir jaunimą nuo kasmet blogėjančios sveikatos, pirmiausia pradėti nuo šios knygos – Vydūnas „Sveikata. Jaunumas. Grožė“. Su šiais linkėjimais ir noriu palinkėti visiems padirbėti, ypač kolegas raginu pasidomėti jūsų apygardose, jūsų teritorijose, kaip tie darbai vyksta, ir jeigu jau nėra kažko tokio, ką būtų galima pasiūlyti, pasiūlykite Vydūną – „Sveikata. Jaunumas. Grožė“. Ačiū, būkite sveiki.

PIRMININKAS. Dėkoju. Žinoma, pareiškimų žanras neįsivaizduojamas be V. Valkiūno. Kviečiu į tribūną.

V. VALKIŪNAS (*DPF*). Gerbiamieji, nebūčiau kalbėjęs, jeigu ne tokie bjaurūs dalykai, kas dedasi Seime. Dar pavasario sesijoje, liepos 4 dieną ir anksčiau, pasirodė diktatoriški simptomai atskirų Seimo narių. J. Razma, vesdamas posėdį, jau ne pirmą kartą galimai piktnaudžiauja savo tarnybine padėtimi ir diktatoriškai cenzūruoja Seimo narius, ir nukreipia procesą destruktyvių jėgų naudai. Ir šiandien nedavė pristatyti Darbo partijos darbų programos, proveržio programos, kuri numato daug drastiškų proveržių, kaip pensijų didinimas 50 %, nes matote, kad ir atlygini-

mai mokytojų, nėra iš kur gauti slaugytojų, dabar be dvigubo atlyginimų padidinimo niekas neišeina.

Šiandien Ministrė Pirmininkė irgi kalbėjo apie „Naujos kartos Lietuvos“ planus. Tai kas tie planai? Jinai paaiškino: tai RRF'o lėšos. Vadinasi, laukia iš Briuselio dvejus metus Briuselio pakišos, o dabar jau nieko nedaro. O infliacija *tipo* mažėja. Iš pradžių padidėjo 50 % maisto produktams ir beveik iki 100 % paslaugoms, o dabar pora procentų sumažėjo, ir ne dėl ministrų ar kitų ten nuopelnų.

Tai dramatiška, kaip ir sakė Ministrė Pirmininkė, dramatiška ekonominė situacija. Ir čia gąsdino, kad Europa stoja, kad strateginių planų neturi. O Darbo partija, mes turime planus ir norėtume būti, aišku, ir pozicijoje, kad daug darbų padarytume ir dirbtume kartu su Vyriausybe. Tačiau kai karo skatinimo grupuotė, pasivadinusi pozicija, kalba tiktai apie karą ir nieko racionalaus nedaro dėl Lietuvos valstybės gerovės, mums tai netinka ir nepriimtinas toks darbas. Čia ne darbas, galima sakyti, galimai kenkėjiški veiksmai prieš Lietuvą. Darbo partija už racionalų, naudingą darbą. Palaikysime kolegų darbą, jeigu jis neš naudą Lietuvos žmonėms, o ne „Naujos kartos Lietuvos“ planą. Tai Lietuvos homoseksualizavimas, dar kiti tai vadina *pideralizacija*. Mes už tėvų pensiją kaip strateginį sprendimą nugalint demografinę krizę. Visi daug kalba, tačiau nieko nepasiūlo. Darbo partija pasirengusi ne tik kalbėti, bet ir dirbti.

PIRMININKAS. Ir E. Zingeris. Paskutinis pareiškimas šiandien.

E. ZINGERIS (*TS-LKDF*). Ačiū, gerbiamasis pirmininke. Na, aš nekalbėsiu apie karo partiją, aš manau, kad mes matome, kas vyksta prie mūsų sienų.

Gerbiami kolegos, pasirengimas atremti galimą agresiją yra adekvatus mūsų reagavimas į visa tai, kas vyksta už mūsų valstybės ribų į rytus, tai yra Maskvoje ir Minske. Norėčiau tiktai priminti, kad mes po 10 dienų turime Lietuvos Holokausto 80 metų minėjimą. 80 metų, kai pusės daugelio Lietuvos miestelių gyventojų nebeliko, jie buvo nužudyti nacių ir vietinių kolaborantų. Begalė talentingų žmonių – medikų, mokytojų, jaunimo, netgi tų, kurie dalyvavo 1918 metų nepriklausomybės kovose, – buvo vietoje užkapoti, sunaikinti, nuvesti į duobes. Todėl mes prašome jūsų per tą minėjimą pakankamos moralinės paramos mūsų bendram Lietuvos valstybės atminimui ir tiems žmonėms, kurie kūrė kartu su mumis per paskutinius 700 metų Lietuvą.

Antras dalykas, kurį norėjau mandagiai ir bičiuliškai priminti, kad signatarų grupė – profesorius V. Landsbergis, A. Januška, P. Vaitiekūnas ir aš teikiame jums, Užsienio reikalų komitete suradome visišką paramą nuo Ž. Pavilionio iki visų opozicijos atstovų dėl to, kas susiję su Ukraina, kad mes kviečiame Ukrainą prisijungti prie NATO. Šitas žingsnis pirmyn mums yra be galo svarbus. Tai nėra kritika to *samito*, gerbiamasis pirmininke, kuris įvyko Vilniuje, jis įvyko tvarkingai. Mes, žinoma, norėjome, kad Ukraina būtų pakviesta, bet visi dalyviai, jeigu jūs atsimenate, pasakė, kada visos narės pritars. Tai va ir pradedame tą pritarimą Ukrainos narystei NATO ateityje. Tai yra pakvietimas ateičiai ir tikimės, kad visos narės viena po kitos ratifikuos tokio pat pobūdžio rezoliucijas. Negalime palikti, leisti, kad Ukraina nuslinktų į antruosius laikraščių puslapius, negalime leisti, kad ji neturėtų moralinės paramos. Tiktai nubrėžę galutinę raudoną liniją, kad ji yra būsima mūsų NATO šeimos narė, mes galime tikėtis taikos, kada Rusija užmirš apie savo įtakas, užmirš apie savo vadinamąją artimąją kaimynystę, sugalvotą pačios Rusijos. Gavusi kandidato statusą, Ukraina gaus ir būsimą pakvietimą į NATO.

Tik tiek norėjau pasakyti. Užsienio reikalų komitete svarstymas praėjo puikiai, pritarė visi visų partijų atstovai ir greitai ši rezoliucija atsidurs jūsų rankose. Tikimės, kad jūs jai vieningai pritarsite. Aš iniciatorių vardu, turiu galvoje vardu signatarų, kurie inicijavo visa tai, noriu padėkoti Užsienio reikalų komitetui, visiems Seimo nariams, kurie jau pritarė būsimai rezoliucijai. Tikiuosi jūsų palaikymo. Ačiū, tiek trumpai. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkui E. Zingeriui. Šia svarbia tema ir baigsime šios dienos posėdį. Registracijos neskelbsime, kad nesiektume rekordo. (*Gongas*)

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

VII (RUDENS) SESIJOS
RYTINIO POSĖDŽIO NR. 298
STENOGRAMA

2023 m. rugsėjo 12 d.

Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkė V. ČMILYTĖ-NIELSEN
ir Seimo Pirmininko pavaduotojas P. SAUDARGAS

PIRMININKĖ (V. ČMILYTĖ-NIELSEN). Labas rytas, gerbiami kolegos. Pradedame rugsėjo 12 dienos rytinį Seimo posėdį. (*Gongas*)

10.00 val.

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarės Vidmantės Jasukaitytės 75-ųjų gimimo metinių paminėjimas

Posėdį pradėsime nuo Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarės V. Jasukaitytės 75-ųjų gimimo metinių paminėjimo. Pradedame minėjimą, skirtą Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo deputatės, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarės V. Jasukaitytės 75-osioms gimimo metinėms.

Posėdyje dalyvauja Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarės V. Jasukaitytės giminės ir artimieji. Prašau pagerbti signatarės atminimą tylos minute.

Tylos minutė

Ačiū. Kviečiu pasidalinti prisiminimais apie Nepriklausomybės Akto signatarę V. Jasukaitytę Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo deputatą, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarą R. Gudaitį. Prašau.

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro Romo Gudaičio kalba

R. GUDAITIS. Gerbiama Pirmininke, gerbiamieji Seimo nariai ir kolegos, mieli V. Jasukaitytės artimieji. Mes čia tik iš parodos atėjome, žiūrėjome dabar nuotraukas, ikonografinę medžiagą apie mūsų kolegę. Aš su dideliu džiaugsmu sužinojau, kad Tauragės teatre yra pastatytos jos „Golgotos vynuogės“, kad „Golgotos vynuogės“ bus rodomos Bernardinų bažnyčioje spalio mėnesį. Nuoširdžiausia padėka jums, atradusiems laiko šiandien paminėti V. Jasukaitytę, Nepriklausomybės Akto signatarę, mūsų kolegę ir sesę, žymią lietuvių rašytoją, Sąjūdžio ir Atgimimo žmogų.

Sąjūdis atėjo, anot J. Marcinkevičiaus, iš toli, pradedant pirmuoju tautiniu atgimimu, sava nepriklausoma valstybe, tautos kovomis už savo laisvę, bet jis atėjo ir su brandžiomis, originaliomis asmenybėmis, jų veikla ir pozicija, jų kūryba. V. Jasukaitytė, kaip ryški ir talentinga poetė, prozininkė, dramaturgė, jau buvo veržte įsiveržusi į lietuvių literatūrą. Ugningo temperamento kūrėja, debiutinę knygą pavadinusi „Ugnis, kurią reikia pereiti“, negalėjo likti nuošalyje, kai Atgimimo ir Sąjūdžio metu tauta pakilo šventai kovai už savo laisvę. Liudiju, ji buvo su mumis dar Sąjūdžio priešaušryje, Rašytojų sąjungoje ir visur, kur reikėjo rašytojos žodžių, kur jausmingo V. Jasukaitytės balso reikėjo. Buvo tiesi ir drąsi. Kūryba jai vienai būdingu visuomeniniu veikimu…

Susivienijusių bendram tikslui – nepriklausomybei – tuo metu nestigo. Tačiau nepamirškime tuometinio literatūros vaidmens, rašytojų autoriteto. Rašytojų, susiejusių savo likimą su Sąjūdžiu ir Atgimimu, būryje Vidmantė išsiskyrė laikysena, tarsi primindama mums ir Lietuvai didžiąsias moteris – G. Petkevičaitę-Bitę ir Žemaitę. Tikrai neatsitiktinai Vidmantė parašė puikią pjesę apie

pastarąją rašytoją. Tikrai neatsitiktinai milžiniško pasisekimo sulaukė šis I. Bučienės režisuotas spektaklis, ir tai tuo metu, kada dėmesys teatrui buvo gerokai priblėsęs.

Visi prisimename Sąjūdžio sroves ir įtekmes. Toks buvo Vidmantės vedamas Lietuvos kareivių motinų sąjūdis, kovojęs už mūsų jaunuolius sovietinėje armijoje, už saugų jų sugrįžimą namo į Tėvynę. Šį reikalavimą Vidmantė Moterų sąjungos vardu karštai išklojo į akis M. Gorbačiovui. Tokia buvo Vidmantė kultūrinėse „Sietyno“ kultūros fondo iniciatyvose. Susitikimas su B. Brazdžioniu. Jo jaudinančios odisėjos po pasiilgtąją Lietuvą. Juk visur vykusi Vidmantė, jai organizuojant, įkvėptus vidmantiškus santykius su poezija ir skaitytoju nuspalvinant.

Vidmantės veikla negalėjo likti nepastebėta rinkimuose į Aukščiausiąją Tarybą Vilkaviškio apygardoje. Kovo 11-ąją V. Jasukaitytė ryžtingai balsavo už nepriklausomos demokratinės Lietuvos valstybės atkūrimą. Ir tai yra istorinis faktas. Rašytojas, menininkas ir parlamentas, meninės psichologijos nenuspėjamumas ir racionalumas kaip būtina parlamentinio darbo metodologinė sąlyga. Nenustygstanti, nerimstanti V. Jasukaitytė Aukščiausiojoje Taryboje demonstratyviai šalinosi frakcijų ir partijų, liko tikrai nepriklausoma, tikrai principinga ir kovinga, įtaigi ir neteisybę demaskuojanti, balsavo taip, kaip liepė širdis, daugeliu atvejų dėl nepriklausomos valstybės konstitucingumo ir įstatymų teisinės esmės. Gal ne tiek daug parlamentinių pasiūlymų, karštai pradėtų, bet nespėtų užbaigti darbų, užtat kaip drąsiai eidavo į tribūną Vidmantė, kai reikėjo kolegų susitelkimo ir vienybės. Tokia būdavo ji šiuose rūmuose rūsčiausiomis, dramatiškiausiomis akimirkomis, tokia ji išlieka mūsų atmintyje – Tautos pašauktoji, Nepriklausomybei ir tiktai Tautai atskaitinga, išdidi ir verta tokia būti.

Vidmantė tarp tų kūrėjų, kurie susidegina, sudega per anksti. „Ugnis, kurią reikia pereiti“ – toks pirmos knygos pavadinimas ir jos fatališkai poezijai, ir prozai, ir gyvenimui. Rašė daug, leido knygą po knygos, buvo populiari, godžiai skaitoma, tačiau už literatūros, meninių idėjų ir emocijų lauko. Per tiesi, niekados nesilankstanti, nediplomatiška, greitai užsiplieksdavo, reaguodavo spontaniškai. Kartais toms reakcijoms reikėjo ir ramesnio apgalvojimo, apibendrinimų, tačiau tokie dalykai ne Vidmantei, mylimai ir laukiamai, tačiau, deja, ir priešiškumo susilaukiančiai. Kam čia patiks protestuojančioji prieš formalią, ramią, reglamentinę aplinką ne vien kūrybinėje, ne vien savo kūrybinėje sąjungoje, kažkodėl besigriebianti nederančių veiklų, priešingų rašytojos prigimčiai ir pašaukimui? Dabar galvoju, galėdavome būti ir taktiškesni, kai tai jai primindavome. Kodėl, kokia teise primindavome, kam?

Didžioji dvasinė atrama – mylimas vyras V. Dineika, šeima, dukra, sūnūs – brangiausias gyvenimo ir kūrybos leitmotyvas. Dar nuo „Stebuklingos patvorių žolės“ iki kūrinių, parašytų Subačiaus gatvėje, viršum buvusio geto. Eilėraščių ciklai, rinkiniai, romanai – tarsi viena vienintelė V. Jasukaitytės poetinio įkvėpimo knyga. Tačiau be jos dar signatarės atsakomybė už savosios valstybės likimą, aistringas savosios tiesos sakymas ir ieškojimas, ir klaidos, kurių nelemta išvengti.

Iš pasalų klastingai puolė liga. Pati gydanti kitus, turinti hipnotizuojančių galių, ne vienam iš mūsų, bėdai ištikus, tą Vidmantės gydymą teko patirti, o su nepagydomai susirgusiomis kolegėmis B. Nedzinskiene, R. Hofertiene ji liko iki paskutinio jų atodūsio. Vidmantė grūmėsi su liga ir vis grįždavo į gyvenimą ir kūrybą. Aš pasveikau, sakė ji tą paskutinį kartą sugrįžusi. Knygoms, jų bus neaprėpiamai daug, vaikams, gyvenimui sugrįžusi. Tu nemirsi, Vidmante, galvojau tada. Žavi, vitališka, gyvenimą ir žmones mylinti, lemtį, skaitytojus ir save užburianti – nemirsi! Ne vienas taip galvojome. O Vidmantė ilgai įtaigiai pasakojo, kodėl dabar bus sveika, laisva nuo visų rūpesčių, tik kūrybai pasišventusi ir nepriklausoma nuo pinigų leidybai, parašys dar daugybę knygų. Ji rašys, o Lietuva skaitys ir lauks. Tada ji vėl. Todėl neužgeso dangaus skliaute V. Jasukaitytės žvaigždė, Nepriklausomybės Akto signatarės, poetės, prozininkės, dideliu talentu apdovanotos kūrėjos žvaigždė, todėl „Po mūsų nebebus mūsų“ tėra tik puikaus romano pavadinimas.

Mes lenkiamės V. Jasukaitytės žygiui į amžininkų ir vis kitų kartų širdis. Dievas miršta vienišas – taip pat tik metafora. Įskėlusioji dieviškąją kūrybos kibirkštį mums ir kartų kartoms po mūsų nemiršta. Tai ne mūsų jai dedikuota metafora, o Vidmantės sielos testamentas mums. Ačiū už jūsų dėmesį V. Jasukaitytei. (*Plojimai*)

PIRMININKĖ. Dėkoju signatarui R. Gudaičiui už jautrią kalbą.

Į tribūną norėčiau pakviesti Seimo narį R. Šarknicką.

Seimo nario Roberto Šarknicko kalba

R. ŠARKNICKAS (*LVŽSF*). Gerbiami artimieji, gerbiamas signataras R. Gudaitis jautriai papasakojo apie kolegę istoriją, apie jos kūrybą, turbūt nekartosiu. Noriu padėkoti Signatarų rūmams ir žmonėms, kurie pasiūlė man pristatyti šią iškilią asmenybę. Iš tikrųjų esu sujaudintas.

Gerbiama signatarė V. Jasukaitytė yra išleidusi keturis poezijos rinkinius, dvi apysakų knygas, parašiusi pjesių, scenarijų kino filmui „Žolės šaknys“, Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio dalyvė, 1990–1992 metais buvo Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo deputatė, dirbo Švietimo, mokslo ir kultūros komisijoje.

Apie Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimą politikė, rašytoja sakė: „Ėjau tuo keliu visą gyvenimą vedama širdies ir intuicijos.“

Rašytojų sąjungos narė itin ryškiai įsiminė Atgimimo metais lietuvių rašytojų susitikimą su tuometiniu Sovietų Sąjungos Prezidentu M. Gorbačiovu. Tuomet Vilniuje į M. Gorbačiovo pasakymą, kad derėtų atsargiai žvelgti į Lietuvos Nepriklausomybės atstatymą, rašytoja drąsiai atsakė: „Gulsime ant bėgių, bet Nepriklausomybės vis tiek reikės.“

Vėliau, pasukusi į politiką, ne visuomet sutikdavo su parankia politika, kas sukėlė būrelį jos kritikų. Dėl to rašytoja smarkiai išgyveno, nors turėjo didelį visuomenininkų palaikymą.

Ne paslaptis, signatarė buvo apdovanota įžvalgos dovana. Ji pirmiau nei kiti numanė, numatė ne vieną Lietuvos įvykį, vieno ar kito politiko iškėlimą ar krytį ir ypač skaudžiai išgyveno politikų nutolimą nuo Tautos vertybių, kad nesilaikoma Konstitucijos, dėl kurios pati yra balsavusi. „Mūsų politika grindžiama ekonomika, bet dažniausiai tai yra dūmų uždanga. Dažniausiai viskas baigiasi kitaip. Ši politika moralės neturi“, – iš šių jos žodžių galima suprasti, kad signatarė buvo drąsi moteris, nebijanti pasakyti tiesos, buvo narsi kovotoja dėl Lietuvos vertybių ir tradicijų puoselėjimo bei jos tęstinumo išsaugojimo. Sakydavo: „Netiesa, kad politikai nereikia laikytis moralės principų. Aiškiausias įrodymas – nacizmas ir komunistinis laikotarpis. Visos šalys turi savo pamatines vertybes, kurių niekada neatsisako, kurias dažnai gina ginklu, vienos iš jų – kalba, kultūra, etninės žemės, tradicijos. Su teritorijomis būna visko, bet kai išnyksta kalba ir kultūra, tautos nebėra, valstybės institucija pereina svetimiems. Nekalbėsiu apie kalbinius dalykus, jau tiek prirašė filologijos specialistai, profesoriai, tačiau daliai politikų nė motais, tarsi nemokėtų ne tik skaityti, bet ir nesuprastų, kas yra kalbotyros mokslas, pagal kurį sprendžiama apskritai apie mūsų kalbos kultūros raidą. Paslėptas sumanymas – kištis prie vietovardžių“, – tada kalbėjo signatarė.

Neabejoju, kad jeigu signatarė būtų tarp mūsų, greičiausiai dirbtų Kultūros komitete ir atsakingai dirbtų Lietuvos kultūros lauke, puoselėtų tradicijas, rūpintųsi jų išsaugojimu įstatyminiu lygmeniu, drąsiai pasisakytų, kas dabar ne taip vyksta Lietuvoje, nebijotų paprieštarauti Seimo priimamiems sprendimams, net jei jos nuomonė neatitiktų daugumos Seimo narių pozicijos. Ji drąsiai pasisakytų už lietuvybės, lietuviškų simbolių, lietuviškų tradicijų ir vertybių, lietuviškos kultūros ir lietuvių kalbos išsaugojimą bei puoselėjimą. Signatarė jau tada nujautė, kas laukia Lietuvos ateityje. Atrodo, kad viskas ir pildosi.

Gerbiami kolegos, tegu šis priminimas apie signatarę V. Jasukaitytę lieka mums kaip ženklas, kad lietuvių kalba, kultūra yra mūsų tautos ginklai. Prisiminkime, kaip susikibę rankomis su lietuviška poezija ir dainomis iškovojome laisvę:

Laukai gražiai sugulę,
miškai žaliai sužėlę,
baltoji mano gulbe,
juodų arimų gėle!

Kiek rovė – neišrovė.
Kiek skynė – nenuskynė.
Todėl, kad tu – šventovė.
Todėl, kad tu – tėvynė.

Vienų namie mylėta,
kitų svetur vadinta –
mamos skara gėlėta,
muziejuj pakabinta.

Atrodo, kad lig šiolei
per lietų, vėją, sniegą
visi mes, tartum broliai,
po ta skara užmiegam.

Užmik ir tu, motule,
juodų arimų gėle!
Vaikai gražiai sugulę.
Rugiai žaliai sužėlę.

Ačiū. (*Plojimai*)

PIRMININKĖ. Dėkoju Seimo nariui R. Šarknickui ir kviečiu į tribūną Signatarų klubo prezidentę B. Valionytę.

Signatarų klubo prezidentės Birutės Valionytės kalba

B. VALIONYTĖ. Gerbiama Seimo Pirmininke, Seimo nariai, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai, V. Jasukaitytės artimieji ir bendražygiai. Vidmantė išėjo palikusi šį pasaulį būdama 70. Jau prabėgo penkeri metai, kai jos nėra tarp mūsų. Norėčiau trumpai pasakyti štai ką: Vidmantė buvo žmogus, puikiai valdęs žodį. Kaip vienas signataras yra pasakęs – rašantis žmogus. Vidmantė, kas yra labai reta, kai tik prasižiodavo, iš jos burnos pasipildavo ne atskiri žodžiai, bet labai prasmingi sakiniai, kurių redaguoti po to nereikėdavo, – tai yra labai reta. Jinai puikiai mokėjo pasakyti tai, ką jautė, ir išreikšti tai. Vidmantė iš tikrųjų buvo jausmo žmogus su be galo tvirta savo nuostata ir labai principingai to laikėsi. Lietuvybė, lietuvių kalba – pamatas mūsų tautos – jai buvo be galo brangu ir šventa. Ji tikrai gynė nuomonę ir jinai visada buvo ten, kur aštriausi. Kai reikėjo Kremliui parodyti Lietuvos moterų poziciją, ir ne tik Lietuvos moterų poziciją, bet visos Sovietų Sąjungos moterų poziciją apie padėtį sovietinėje armijoje, Vidmantė buvo priešakyje. Į tą garsiąją jos frazę „Gulsiuos po bėgiais, bet ten turi pasikeisti“, nors ir kaip keista, Kremlius sureagavo.

Vidmantė ne tik toleravo ir sakė kitiems, ką ji mano, bet ji giliai tuo tikėjo ir įgyvendino savo šeimoje. Ji užaugino du puikius sūnus Algirdą ir Kęstutį ir dukrą, įsiklausykite, Vaižgantę Kunigundą. Aš linkiu, kad ir Seimo nariai savo vaikus vadintų tokiais vardais ir prisimintų, kad jie tokie egzistuoja, ne Lėjom, Lijom ar dar kažkuo – čia yra mūsų šaknys. Vidmantė buvo žmogus, mylinti, gerbianti, sauganti ir puoselėjanti mūsų tautos šaknis.

Miela Kunigunda, šiandien esi su mumis, nes broliai negalėjo atvykti. Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų klubas jums dovanoja garso paveikslą su ištartais žodžiais „Kovo 11-oji“ V. Augūnaitės, kuri gimė 1990 m. kovo 11 d. Pati esi perėmusi mamos genus, pasukai taip pat kultūros lauko pėdomis – esi dailininkė ir lygiai tiek pat skleidi mamos šilumą ir mamos idėjas. Sėkmės pačiai ir pačios auginamoms atžaloms. Ačiū. (*Plojimai*)

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarės Vidmantės Jasukaitytės dukters Vaižgantės Kunigundos Dineikaitės kalba

V. K. DINEIKAITĖ. Labai ačiū. Aš nesu paruošusi jokios kalbos, bet klausydamasi iškilių ir vyrų, ir moterų šiandien ir parodos atidaryme, fotoparodos, galvojau, kad norėčiau… Aš esu dukra. Visi čia esantys žmonės, kurie kalbėjo, kalbėjo apie Vidmantę kaip apie rašytoją ir Nepriklausomybės Akto signatarę. Bet ji buvo ir mama. Galiu pasakyti, kad aš, kaip vaikas, kaip duktė,

nekenčiau šito Seimo, Aukščiausiosios Tarybos, nes jinai čia leisdavo dienas nuo ryto iki vakaro, naktimis pareidavo. Vienintelis geras dalykas, ką pamenu, tai buvo saldainiai su pienu „Kurkuma“, jų atnešdavo. Tai būdavo… Ačiū Seimui, kad čia buvo galima nusipirkti saldainių „Kurkuma“. Kodėl? Todėl, kad po kiekvienos ryškesnės kalbos, ypač po pasisakymo M. Gorbačiovui, prie mūsų namų buvo paliktas karstas, dažnai degdavo kapinių žvakutės, buvo grasinančių skambučių. Man buvo šešeri metai, vienuolika metų. Aš bijojau. Mokyklose mes patirdavome terorą. Tokie laikai buvo.

Aš nuoširdžiai nesuprantu, kaip mano mama išbalansavo, būdama kūrėja iš prigimties, profesionali rašytoja, motina, kaip jinai mus užaugino. Aš dėkoju Dievui, kad mane nuleido į tą šeimą – labai vargingai gyvenančią, dramatišką, aistringą, išmintingą, fantastišką. Bet moteriai trys vaikai, Seimas, skalbimo mašinų nėra, indaplovių nėra. Važiuojame į sodybą, visus skalbinius vežamės, šulinio vanduo šaltas, plauname, grįžtame. Čia idėjos, Lietuva dega širdy, kūrybinės idėjos irgi visur virpa. Kaip? Kaip išbalansuoti, kaip išbūti?

Kadangi aš pati esu kūrėja, suprantu, kodėl mano mama, išėjusi iš Seimo, dešimt metų nerašė, padarė pertrauką. Šitas darbas buvo uzurpavęs jos visą gyvenimą, bet jinai tai darė su meile ir iki pat pabaigos, iki pat mirties. Lietuva, Lietuva, Lietuva – jinai visą laiką būdavo ir galvoje, ir širdyje, čia. Ir aš vėl jau kaip ir suaugusi moteris, bet vis dar jos vaikas sakydavau: „Mama, ai, eik rašyti geriau, eik, parašyk eilėraštį.“ Sako, aš jau parašiau. Sakau, dar parašyk. Sakau, tie žmonės eina pas tave, kažko reikalauja, gal gali parašyti kalbą, gal gali pasisakyti, gal gali ten kažkur kažką išspausdinti. Ir ji eidavo. Na, ji tokia buvo, jos buvo daug, aistringa, kupina meilės žmonėms, gyvenimui, vaikams. Todėl ji gynė ir tuos vaikus, kurie keliaudavo tarnauti Sovietų Sąjungai, nes ji buvo motina.

Tai labai jums ačiū. Tikiuosi, kad jūs savo širdyje jai irgi meilės pliūpsnį nusiųsite, ir būčiau jums labai dėkinga, jeigu perskaitytumėte nors vieną eilėraštį arba romaną. Labai ačiū. (*Plojimai*)

PIRMININKĖ. Dėkoju jums už jautrią kalbą. Dėkoju signatarės V. Jasukaitytės artimiesiems. Dėkoju B. Valionytei, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarams, kurie šiandien dalyvavo minėjime, ir visiems, dalyvavusiems šiame minėjime, ir skelbiu minėjimą baigtą.

Gerbiamieji kolegos, grįžtame į šios dienos posėdį. Norėčiau pakviesti visus pamažu užimti savo vietas ir skelbiu registraciją.

Užsiregistravo 113 Seimo narių.

10.28 val.

Seimo seniūnų sueigos patikslintos 2023 m. rugsėjo 12 d. (antradienio) posėdžių darbotvarkės tvirtinimas

Gerbiami kolegos, darbotvarkės 1-2 klausimas – darbotvarkės tvirtinimas. Ar turite pastabų dėl darbotvarkės? Nematau. Ar galime darbotvarkę patvirtinti bendru sutarimu? Ačiū, patvirtinta.

10.28 val.

Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo Nr. IX-1675 3, 6, 7, 9, 10, 11, 15, 17, 21 ir 23 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-2883 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2928(2) (*priėmimas*)

Darbotvarkės 1-3 klausimas – Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2928(2). Tai yra priėmimas. Priėmimo stadija. Priėmimas pastraipsniui. Du straipsniai sudaro. Pasiūlymo nėra gauta nė dėl vieno iš jų. Ar galime kiekvienam straipsniui pritarti bendru sutarimu? Dėkui, pritarta.

Motyvai. Dėl motyvų užsirašė kalbėti daug Seimo narių. Pirmasis už kalba A. Bagdonas.

A. BAGDONAS (*LSF*). Dėkoju, gerbiama Seimo Pirmininke, už suteiktą žodį. Praėjusiais metais iš tiesų energetinių kainų šuolis buvo milžiniškas ir Seimas, reaguodamas į tai, praplėtė paramos gavėjų sąrašą, praplėtė skaičių tų žmonių, kurie gali gauti kompensacijas už šildymą. Manau, kad šiais metais, kuomet energetinės kainos ženkliai sumažėjo, mes tikrai einame teisinga

linkme. Pradėsime vėl vertinti asmenų turimą turtą. Gal žmogus turi vieną būstą, o gal jis turi net penkis ir šiuo metu gali gauti kompensaciją. Tai nėra sąžininga tų žmonių, kurie moka mokesčius, atžvilgiu, nes jų sąskaita būtų mokamos tos kompensacijos. Tačiau, manau, nereikėtų sustoti. Ir mes esame išplėtę gavėjų ratą, padidinę labai viršutinę sumą, nuo kurios galima gauti kompensaciją. Manau, kad šiam šildymo sezonui pakaktų ir turto vertinimo, tačiau, kaip ir minėjau, kviečiu nesustoti ties tuo ir visgi tų asmenų, kurie gali gauti kompensaciją už šildymą, ratą pradėti mažinti, nes reikia, kad už šildymą gautų kompensacijas tik tie asmenys, kurie iš tiesų negali susimokėti, kurie neturi pajamų tiek, kad galėtų padengti šildymo sąskaitas. Aš manau, kad, na, parama turėtų būti labai tikslinga tik tiems asmenims, kuriems iš tiesų to reikia. Tad palaikau šį įstatymo projektą ir kviečiu balsuoti už.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Motyvai prieš – R. Tamašunienė.

R. TAMAŠUNIENĖ (*MSNG*). Ačiū, Pirmininke. Na, pirmiausia, kolegos, paskaitykime įstatymo projekto pavadinimą – Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo pakeitimo projektas. Taigi pats įstatymo pavadinimas sako, kad jis yra skiriamas žmonėms, kuriems neužtenka pajamų. Juo labiau mes kalbame apie artėjantį šildymo sezoną. Žmonės pakankamai ramiai ruošėsi šiam žiemos sezonui ir štai sesijos pradžia – matome, kad yra keičiami dar jam neprasidėjus terminai, neaišku, kokios bus šildymo kainos. Ir dabar žmogaus, kuris galbūt ir gyvena Vilniaus bute, bet jis yra pensininkas arba turi turto, kuris negeneruoja jokių pajamų, kaip koks ten, sakykime, didesnis namų valdos žemės sklypas ir taip toliau, tas turtas vėl bus skaičiuojamas. Būtent yra tas lūkestis, kad bus sudėtinga išgyventi visą tą žiemos sezoną, nes net ir su kompensacija už šildymą iš tiesų tai sudaro gyventojams, na, pakankamai reikšmingą dalį tų išlaidų, ypač kalbant apie nepasiturinčius gyventojus. Todėl aš manyčiau, kad vis dėlto vieną kartą pasakę, kad tikrai, kol dar vis tiek infliacijos rodikliai yra pakankamai dideli ir energetikos išteklių kainos rinkoje nekrenta taip ženkliai, vis dėlto tuos terminus reikėtų išsaugoti iki šio šildymo sezono pabaigos. Aš tikrai nepritariu tam įstatymo projektui ir niekaip tas turtas, kurį žmogus turi… jis nebūtinai generuoja lėšas. Todėl prašyčiau kolegų pagalvoti ir palikti šitą šildymo sezoną tokį, koks buvo, ir tą tvarką, kokia galiojo iki šiol. Ačiū.

PIRMININKĖ. Motyvai už – J. Džiugelis.

J. DŽIUGELIS (*TS-LKDF*). Labai ačiū. Tai keletas pastabų. Pirmiausia šita iniciatyva kilo iš savivaldybių ir komitete ne vieną kartą Savivaldybių asociacija… Kaip praktikai, skirstydami kompensacijas, atkreipė dėmesį, kad apsukresni gyventojai, turėdami ne vieną nekilnojamojo turto objektą ir tikrai prabangius objektus, visgi taip pat prašo būsto šildymo kompensacijų net ir dėl butų ar namų, kuriuose jie patys faktiškai negyvena.

Antras dalykas yra labai svarbus, jog savivaldybės galės individualiai ir toliau vertinti žmogaus pajamas ir įvertinti, ar žmogus gali, ar negali susimokėti už komunalinius ir kitus patarnavimus. Todėl šitas pataisymas suteiks daugiau socialinės teisybės ir pagelbės būtent tiems žmonėms, kurie būdami sudėtingoje socialinėje padėtyje nesuspėjo, pavyzdžiui, užpildyti paraiškų arba ne taip greitai susigaudė, kad jas reikia užpildyti. Šitas įstatymo projektas suteiks daugiau socialinio teisingumo. Kviečiu palaikyti.

PIRMININKĖ. Motyvai prieš – T. Tomilinas.

T. TOMILINAS (*DFVL*). Gerbiami kolegos, dėl kovido ir karo sukelto kainų šoko mes supratome, kad kompensacijų gavėjais galime tapti iš esmės mes visi, mūsų tėvai, mūsų pažįstami, tai sistema ne pašalpiniams, o bet kam, kas susiduria su laikinais finansiniais sunkumais, ji operatyviai, lanksčiai ateina į pagalbą. Taip šiandien regione, pavyzdžiui, Anykščiuose, apie 17 % gauna tokios pagalbos, Vilniuje tas skaičius yra gerokai žemesnis kaip 10 %, bet tai yra ta sistema, kuri padeda išgyventi esant sunkumams. Ir taip piešiamas paveikslas, kad yra pavieniai atvejai, kai žmogus prašo paramos ir turi butus Vilniuje gal tris ar keturis. Tai tokiu atveju (man teko bendrauti ir su socialiniais darbuotojais) yra pakankamai aiškiai jam pasakoma, kad jūs turite nelegalių pajamų arba galite turėti pajamų iš nuomos, ir ta parama nėra skiriama.

Lietuvos specifika yra ta, kad mūsų žmonės dažniausiai yra butų savininkai ir būtent tai tampa labai rimta kliūtimi didžiajai daliai – 90 % žmonių iš viso dalyvauti šitoje pagalbos siste-

moje, nes sodo namelis, žemės sklypas, butas kažkur, iš kurio nėra pajamų, gali tapti rimta kliūtimi ir tiesiog žmogus nepatenka į sistemą. Ir praeita Vyriausybė, ir ši Vyriausybė darė žingsnius tą socialinės pagalbos prieinamumą plėsti ir sistemoje galėtų sudalyvauti žmogus, kai jam to prireikia. Deja, čia dabar daromas žingsnis atgal. Aš suprantu tą savivaldybių norą. Tikrai man teko pačiam girdėti socialinių darbuotojų, dirbančių šioje srityje, beje, jie irgi dažnu atveju pretenduoja į paramą ir gauna tą paramą… Vis dėlto pagrindinis mūsų tikslas turėtų būti didinti atlyginimus žmonių, kurie dirba sistemoje…

PIRMININKĖ. Laikas!

T. TOMILINAS (*DFVL*). …o, deja, iš šito sutaupymo to padaryti faktiškai negalėsime dėl tam tikros biudžetinės specifikos, kaip tie pinigai iš valstybės patenka į savivaldą.

PIRMININKĖ. Motyvai už – G. Kindurys.

G. KINDURYS (*LVŽSF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Iš tiesų vertinti turtą yra teisinga, tik svarbu, kad tai būtų atlikta teisingai. Gaila, kad pavasario sesijoje, kada buvo pateiktas opozicijos projektas, kuriame buvo numatyti ir kitokie turto vertinimo dydžiai, buvo atmestas. Savivaldybės, taip, seniai sakė, kad kai kuriose paramos gavėjų padidėjo kartais, ir jau labai seniai prašė šį įstatymą keisti. Taigi, žinoma, projektui reikia pritarti, bet reikia ir kito žingsnio įstatyme, teisėkūroje, kad būtų nustatytas būtent toks teisingas, ne tik teisėtas, bet ir teisingas turto vertinimas.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Motyvai prieš – L. Kukuraitis.

L. KUKURAITIS (*DFVL*). Taip, iš tiesų pritariu, kad turtas turi būti vertinamas, bet turi būti vertinamas protingai. Šiuo atveju tik turtas bus vertinamas, o kiti du svarbūs žingsniai nepadaryti. Ir tada šis įstatymas nepasieks savo tikslų, tai yra kompensacijų gavėjų nesumažės, jeigu šildymo kainos bus panašios kaip praėjusiais metais, netgi jų padaugės. Ir bus pasiekti priešingai tikslai, jeigu nebus padaryti du dalykai šalia, o jų neplanuojama daryti. Pirma, kad būtų sumažintos pajamų ribos, nuo kurių žmonės gali gauti kompensacijas, nes ir toliau 70 % visuomenės naudosis kompensacijomis, net jeigu mes turtą vertinsime. Tik tiek, kad mūsų savivaldybių darbuotojai bus apkrauti administravimu visiems. Čia vienas dalykas.

Antras dalykas. Jeigu mes savivaldybėms nekompensuosime iš valstybės biudžeto tų išlygų, apie kurias kalbame, kad savivaldybės gali išlygas daryti, jeigu jų mes nekompensuosime, tai visi tie sodo nameliai ir visi kiti dalykai… Žmonės negaus kompensacijų dėl to, kad savivaldybės neturi pinigų. Jos ir dabar neturi pinigų, ir ateityje neturės. Dėl to pritarti šitam projektui, kuris yra nesisteminis, tiesiog yra klaidinga, nes apkrausime administravimu. Našta visiems bus įrodyti, kad jie neturi turto. Turintys didesnes pajamas gaus kompensacijas, o tie, kas neturi, mažas, ir savivaldybės nepaisys išlygų. Turėsime didžiulį administravimo košmarą.

PIRMININKĖ. Motyvai už – A. Sysas.

A. SYSAS (*LSDPF*). Ačiū, pirmininke. Keista girdėti: pinigų trūksta, bet mokėkime išmokas ir tiems, kam nepriklauso. Iš buvusio ministro tikrai nesitikėjau tokio… Pats taupė, o dabar kalba tokius dalykus. Kalbame apie įstatymą nepasiturintiems asmenims. Aš suprantu, buvo krizė, reikėjo greitų sprendimų, nors irgi labai skeptiškai į tai žiūriu. Žmogus toks socialinis padaras, kad kiek galima, tiek paimsiu. Mes dar nesame tokie, kad jeigu man nepriklauso, tiksliau, man nereikia, aš neimsiu, bet jeigu man priklauso, aš einu ir imu.

Noriu priminti, kad ši tvarka gyvavo daugiau kaip 20 metų. Socialiniai skyriai susitvarkydavo, viskas buvo gerai. Taip, rašydavo, trūkdavo, visiškai sutinku, pinigų trūksta. Pagal socialinės apsaugos finansavimą mes Europos Sąjungoje turbūt vieni prasčiausių. Palaukite, ar mes tuomet turime tuos pinigėlius tikrai panaudoti ten, kur reikia, ar barstome iš malūnsparnio? Buvo laikas, barstėme iš malūnsparnio, matėme, ką rašė Europos ekspertai.

Šiuo atveju aš kalbu apie tai, kad parama turi būti tikslinga, tiems, kam reikia. Mes nesame Šveicarija, kur socialinei apsaugai skiriama 15 % nuo bendrojo vidaus produkto. Kai mes tiek turėsime, tada galėsime kalbėti apie visus. Mes po to dar svarstysime didelį Piniginės socialinės paramos įstatymą, čia savivaldai užkrauname papildomas funkcijas, va ten pinigų nėra ir trūksta. Aš norėčiau išgirsti, ką kalbės mano kolegos, dabar prieštaraujantys šiam įstatymui. Kolegos, na, būkime *biedni*, bet teisingi.

PIRMININKĖ. Laikas! Motyvai prieš – L. Nagienė.

L. NAGIENĖ (*DFVL*). Ačiū, gerbiama Pirmininke. Gerbiami kolegos, vieni ant kitų tiktai šnekame ir drabstomės. Manau, siekdami išspręsti klausimą, kad šiandien pritrūkome pinigų atiduoti savivaldybėms, jos dar dabar nėra išmokėjusios už praėjusį šildymą, tai mes taip sprendžiame problemą? Vienas klausimas.

Antras klausimas. Labai teisingai G. Kindurys pasakė. Sistemą reikia keisti ir iš esmės peržiūrėti šitą įstatymą, tada ir galėtume spręsti. O būtume palikę, iki balandžio 1 dienos dar šį šildymo sezoną iš tikrųjų galėjome teikti šią paramą.

Kitas momentas. Mes nueiname lengviausiu keliu ir sakome, savivaldybės galės įvertinti, ar turtas turi pajamų. Ir dabar gali tą parašyti. Jeigu turi penkis butus, žinau, pavyzdžiui, kaip pas mus Mažeikiuose nuomoja butus, taip, tada ir paprašau pateikti pajamas, jūs turite penkis butus, būkite malonūs ir pagrįskite, kam jie naudojami. Aš manau, kad iš tikrųjų čia nėra problemos sprendimas, o kaip išspręsti, kad nereikėtų skirti savivaldybėms papildomų lėšų. Aš tikrai nepritariu, nes iš esmės keiskime patį įstatymą. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Visi motyvai išsakyti. L. Kukuraitis norėjo replikuoti. (*Balsai salėje*) Jis bus 11 valandą. Prašom. L. Kukuraitis – replika.

L. KUKURAITIS (*LVŽSF*). Jeigu Pirmininkė leidžia. Atsakysiu gerbiamam A. Sysui, jis tikrai yra… (*Balsas salėje*) Minėjote ministrą. Dabar aš jau paminėjau jus. Jis tikrai yra socialinės srities korifėjus. Tik noriu pasakyti, kad nepasiturintieji kol kas mūsų valstybėje yra vertinami pagal pajamas, o pajamų mes čia nekeičiame, pajamos lieka, jei 3 VDU, 4 VDU, galėsi gauti kompensaciją, o jei minimumas, negausi, nes savivaldybė sakys: pakeitėte įstatymą rugsėjo 12 dieną ir mes neduosime, nes nėra pinigų tiems, kurie gauna MMA ir turi sodelį. Tai jūs esate prieš nepasiturinčiuosius šia prasme ir už turtingus. Švaistome pinigus tiems, kurie yra turtingi. Šia prasme aš norėčiau grąžinti kabliuką jums atgal. (*Balsas salėje*)

PIRMININKĖ. Aš suteiksiu žodį A. Sysui. Galiu tiktai atkreipti dėmesį, kad šis ruduo išties įstabus, nes tokių diskusijų tarp opozicijos frakcijų dar nesame girdėję. Prašau, Algirdai.

A. SYSAS (*LSDPF*). Tuo ir gražus ruduo. Paprasčiausiai dar kartą kartoju, mačiau jūsų įstatymo pataisą ir turtą, ir pajamas kartu daugiau apmokestinti. Tai apie ką mes kalbame? (*Balsas salėje*) Gerai, viskas gerai. Aš suprantu, kad jūs palaikysite konservatorių įstatymą su savo pataisomis. Apie tai mes ir kalbame. Na, neatskirkime, matykime visą visumą, nes man labai keista, kai žmonės priima sprendimus, šita salė teikia pasiūlymus, praeina koks nors laikas ir pradeda galvas sukinėti kitaip. Na, *sorry*. (*Balsai salėje*)

PIRMININKĖ. Dėkoju. Replikos išsakytos. Judame toliau. Primenu, kad balsavimas nuo 11 valandos, iki 11 val. 15 min. numatytas intervalas.

10.45 val.

Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo Nr. VIII-1183 6, 9 straipsnių ir 4 priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2284(2), Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo Nr. VIII-1183 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-3158 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2914(2), Atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 32[1] straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2915(2), Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo Nr. IX-517 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2916(2) (*svarstymas*)

Darbotvarkės 1-4.1 klausimas – Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2284(2) ir lydimieji. Aplinkos komiteto pranešėjas gerbiamas L. Jonauskas pristatys Aplinkos komiteto išvadą dėl visų: dėl pagrindinio ir lydimųjų.

L. JONAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū, Pirmininke. Gerbiami kolegos, birželio 28 dieną komitetas svarstė keturių įstatymų projektų išvadas ir visoms pritarė bendru sutarimu. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Diskutuoti užsirašė K. Adomaitis. Kviečiu į tribūną.

K. ADOMAITIS (*LF*). Gerbiami Seimo nariai, gerbiama Pirmininke, turbūt reikėtų pradėti, kalbant apie šį įstatymą, kad jeigu nieko nedarysime, Lietuvos mokami įnašai Europos Sąjungai padidės, bent jau rengiant šį projektą buvo skaičiuojama, nuo 13 mln. iki 20 mln. pagal naują Eu-

ropos Sąjungos metodiką. Tai šitas įstatymas skirtas užtikrinti, kad šį mokestį, šį įnašą Europos Sąjungai mokėtų tie, kas sukuria plastiko taršą (plastiko pakuočių), pateikia plastiko pakuotes į rinką, ir taip pat sukurti tiems, kurie tiekia tas pakuotes į rinką, paskatas perdirbti savo pakuotes, o ne tiesiog deginti, nes šiandien turime tokią problemą, kad daug pakuočių geriausiu atveju tiesiog sudeginame.

Visą laiką mąstydavau, kokią prasmę ir reikšmę turi rūšiavimo konteineriai prie mūsų namų, prie daugiabučių. Turbūt daugelis įsivaizduojame, kad jie skirti surinkti pakuotes tam, kad perdirbtume, bet realybė yra tokia, kad tos surinktos pakuotės rūšiavimo konteineriuose blogesniu atveju dega taip, kaip neseniai degė „Ecoservice“, arba geresniu atveju mes matome, kiek esame pasistatę deginimo jėgainių (kogeneracinių). Tai Vilniaus, Kauno ar Klaipėdos deginimo jėgainės, kur tos pakuotės nukeliauja. Tiesa yra ta, kad plastikas nėra puiki medžiaga pakavimui, bet jinai nėra šiandien pritaikyta ir pagaminta, nėra paskatų pakuotes gaminti tokias, kad jos būtų tinkamos perdirbti. Tą mes šiuo įstatymu ir keičiame. Sukuriame realias paskatas, įvesdami platesnį mokestį už aplinkos teršimą, įvesdami tokį mokestį, sukuriame paskatas, kad nebeperdirbti plastiko pakuočių tiesiog nebeapsimokės.

Ir kelios tokios papildomos pastabos, kurios išryškėja kontekste diskutuojant apie šį įstatymą. Vienas dalykas dėl kombinuotų pakuočių. Labai svarbu, kad nepaliktume spragų dėl to, kaip mes formuluojame mokestį, kaip mes jį taikome. Kombinuotos pakuotės yra tos, kurios iš tiesų gali būti traktuojamos ir kaip plastikinės, ir kaip sudėtinės – iš skirtingų medžiagų. Pavyzdžiui, net ir jūsų kavos puodukas dažnai atrodo popierinis, bet net ir jis turi plastiko sluoksnį. Tada egzistuoja labai daug pilkų zonų, ką mes ir kaip galime deklaruoti kaip plastikinę ar kaip kombinuotą pakuotę. Iš tiesų neturėtume čia daryti skirtingų traktavimų, skirtingų išimčių, nes ir kombinuotos, ir plastikinės pakuotės turėtų būti apmokestinamos vienodai, joms turėtų būti taikomos vienodos mokestinės sąlygos.

Ne mes vieni, kalbant apie europinį kontekstą, ne mes vieni ieškome būdų, kaip šitą ekologinį mokestį įgyvendinti, nes Europos Sąjungos įnašą moka visos šalys ir visos galvoja, kaip jos galėtų tą įnašą susimokėti. Turiu pažymėti, kad daugelis Europos šalių iš tiesų nuėjo griežtesniu keliu: jos ne tik reikalauja perdirbti plastiką ir taip sutaupyti plastiko mokesčius, bet reikalauja pakuotes gaminti iš jau perdirbto plastiko, tai yra jau į pačias pakuotes būtinai įdėti perdirbtą plastiką. Mes einame šiek tiek paprastesniu verslui keliu, tai yra Lietuvos atveju, patvirtinus šį įstatymą, jeigu verslas iš savo pakuotės, iš savo kažkokios maisto pakuotės pagamintų kad ir šiukšlių maišus, perdirbtų ją į šiukšlių maišus, tai jau būtų laikoma tinkamu įstatymo įgyvendinimu. Mes, tiesą sakant, šiuo atveju, manau, teisingai darome, kad tas perdirbimo sąlygas padarome lengvesnes ir lengviau įgyvendinamas.

Noriu užsiminti ir apie mokesčių reformos kontekstą. Noriu pakviesti palaikyti šį projektą ir atkreipti dėmesį, kad priėmę šį sprendimą mes atlaisvintume lėšų tiek neįgaliųjų projektams finansuoti, tiek mokytojų atlyginimams, tiek visiems kitiems projektams. Tikrai nėra taip, kad Seimo nariai, kad Laisvės frakcija ar kiti, kurie kartu teikia šį įstatymo projektą, tik pasiūlo, kur pinigus išleisti, tikrai pasiūlome ir kur tų lėšų gauti.

Ir norėčiau pabaigti tokiu trumpu kreipimusi į mūsų ministrus: ir į ekonomikos ministrę, ir į aplinkos ministrą, kuris šiuo metu nusisukęs nelabai klausosi, ir į finansų ministrę, kuri klausosi. Šis mokestis nėra skirtas susirinkti kuo daugiau… kaip sakyti, mes neišlošime iš to, kad jis bus kuo didesnis. Kuo daugiau plastiko perdirbsime, tuo mažiau mokės verslas, tuo mažesnis bus mūsų įnašas į Europos Sąjungą. Kad mums pavyktų daugiau perdirbti, reikia transformacijos ir verslui – naujų pakavimo linijų, kad galėtų pakeisti savo pakuočių linijas. Reikia transformacijos atliekų sektoriuje, kad mes galėtume surinkti, rūšiuoti atliekas ir efektyviau tai daryti, nes mes matome iš „Ecoservice“ gaisro, kad tai nėra daroma tinkamai Lietuvoje. Reikia palaikymo iš Finansų ministerijos, kad tikrai tokioms iniciatyvoms, tokioms priemonėms, jei jos atsirastų kitų metų biudžete…

PIRMININKĖ. Laikas!

K. ADOMAITIS (*LF*). …būtų pritarta. Kviečiu apie tai pagalvoti planuojant kitų metų biudžetą ir kviečiu palaikyti įstatymo projektą. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Motyvai. Pirmiausia už kalbės K. Mažeika.

K. MAŽEIKA (*DFVL*). Ačiū, gerbiama Seimo Pirmininke. Iš tiesų pats projektas turbūt yra pakankamai geras, tiktai labai keista, kai ta iniciatyva ateina iš pavienių Seimo narių, o ne iš Vyriausybės. Tai, ką ir projekto iniciatorius Kasparas paminėjo, kad tie gaisrai (net kelis kartus paminėti buvo diskusijoje) iš tiesų turbūt yra atspindys situacijos, su kuria šiandien susiduria Lietuvos visuomenė, kai sąvartynuose išmetamų atliekų kiekis, kalbu apie perdirbamų atliekų kiekį, didėja, kai žmonės negali būti užtikrinti, kad jų rūšiuojamos atliekos yra perdirbamos, kai perdirbimo pajėgumas Lietuvoje mažėja. Iš tiesų situacija yra gana beviltiška ir tai, kad pranešimo metu nuo pranešėjo net ir pats ministras buvo nusisukęs ir neklausė, ką jis kalbėjo, ir yra turbūt atspindys situacijos. Tikrai siūlau palaikyti šį projektą ir tęsti diskusijas. Norėtųsi, kad ir Vyriausybės reakcija būtų adekvati, nes, na, tie įsipareigojimai, kuriuos Lietuva prisiėmė iki 2030 metų, šiandien atrodo labai nerealūs.

Kolegos, tikrai reikia susiimti ir, na, tuos projektus, kurie yra priimami, tiesiog įgyvendinti: kurti perdirbimo pajėgumus, ieškoti jiems finansavimo, kad būtų patrauklūs, ir visi kiti būdai, kurie padėtų iš į sąvartynus išmestų atliekų kiekio ištraukti kuo daugiau perdirbamų pakuočių. Kviečiu palaikyti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Kadangi yra pagrindinis ir lydimieji, tai dar T. Tomilinas kalbės dėl motyvų. Taip pat kalbės už.

T. TOMILINAS (*DFVL*). Dėkoju, gerbiama Pirmininke. Gerbiami kolegos, norisi pasidžiaugti, kad tokie pažangūs projektai gimsta Seime, ir pagirti iniciatorių K. Adomaitį. Tikrai labai reikalingas projektas. Mes pagaliau turėsime įstatyminę motyvaciją kuo daugiau plastiko perdirbti, o ne deginti. Mes gi puikiai suprantame, kad deginimo rinka taip pat labai imli plastikui ir tikrai labai didelis spaudimas daromas. Gerai, kad pagal šį įstatymą mes net ne iš bendro biudžeto mokėsime Europos Sąjungai už neperdirbtą plastiką (yra kalbama apie 20 mln., kuriuos teks sumokėti), o būtent dėl projekto tie pinigai bus surenkami iš tų, kurie tą neperdirbtą plastiką šiandien išleidžia į rinką.

Einant koja kojon su žaliuoju kursu, kurį Europos Sąjunga, mūsų komisaras propaguoja Briuselyje, labai svarbu, kad įstatymo projektas turės esminę įtaką būtent įvairių gaminių gamybai, tai yra kad įvairiausios pakuotės bus gaminamos iš tokio plastiko, kuris nėra labai mišrus, ir paskui labai sudėtinga atskirti žaliavą perdirbimui. Tai jau yra kita, sakyčiau, teisės aktų kokybė, kai daroma esminė įtaka ne tik mokesčiams, ne tik bendriems kiekiams, bet ir konkrečių prekių dizainui. Tai yra tikrai šiuolaikiškas požiūris į žaliąjį kursą. Ačiū. Kviečiu balsuoti už.

PIRMININKĖ. Dėkui. Motyvai išsakyti. Balsuosime balsavimo intervalo metu.

10.55 val.

Privalomojo turto ir verslo vertinimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3007, Administracinių nusižengimų kodekso 196 ir 589 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 196[1] straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-3008, Nekilnojamojo turto kadastro įstatymo Nr. VIII-1764 1 ir 2 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 17[1] straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-3009, Nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo Nr. X-233 2, 8, 9, 10 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3010, Žemės mokesčio įstatymo Nr. I-2675 2, 9, 10, 11 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3011, Su nekilnojamuoju turtu susijusio kredito įstatymo Nr. XII-2769 3, 6, 14 ir 16 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3012 (*pateikimas*)

Dabar norėčiau į tribūną pakviesti gerbiamą G. Skaistę. Ji pristatys 1-5.1 klausimą – Privalomojo turto ir verslo vertinimo įstatymo projektą Nr. XIVP-3007 ir lydimuosius. Balsavimas suplanuotas nuo 11 valandos. Taigi po šio pateikimo ir pradėsime balsuoti. Prašau.

G. SKAISTĖ (*TS-LKDF*). Sveiki. Vyriausybės teikiamas Privalomojo turto ir verslo vertinimo įstatymo projektas ir penki lydimieji įstatymų pakeitimo projektai: Administracinių nusižengimų kodekso, Nekilnojamojo turto kadastro įstatymo, Nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo, Žemės mokesčio įstatymo, Su nekilnojamuoju turtu susijusio kredito įstatymo pakeitimai. Kokia problema yra sprendžiama šia reforma?

Galiojantis reguliavimas vis dėlto neužtikrina vertinimo ataskaitų kokybės, tas yra pastebėta ne vieną kartą, vertintojų priežiūra yra neefektyvi, pernelyg biurokratinė ir neturi esminės įtakos atliekamų vertinimų kokybei. Norint pakeisti šią situaciją, siūloma didinti privalomo vertinimo patikimumą, sudarant teisines prielaidas rinkos savikontrolei, neefektyvias vertinimo reguliavimo ir priežiūros priemones pakeičiant skaitmeniniais sprendimais, yra siaurinama įstatymo taikymo apimtis – nuostatos bus taikomos tik vertinimui, kurio reikalauja teisės aktai, tai yra privalomajam vertinimui.

Privalomojo turto ir verslo vertinimo įstatymo projektu, siekiant užtikrinti privalomo vertinimo kokybę ir teisėtumą, siūloma kaupti vertinimo ataskaitas valstybės informacinėje sistemoje, siekiant efektyviau taikyti kontrolę ir per sąsają su valstybės registrais ir informacinėmis sistemomis gerinti vertinimui naudojamų duomenų aibę ir atsekamumą, taip pat duomenų panaudojimą tam konkrečiam tikslui, taip pat viešinti nuasmenintus vertinimo duomenis per skaidrumą, siekiant sukurti sąlygas viešajai kontrolei, atsisakoma profesijos licencijavimo, tačiau dėl galimo vertintojų piktnaudžiavimo prevencijos nustatoma administracinė atsakomybė, baudos už netinkamą vertinimą.

Administracinių nusižengimų kodekso pakeitimais nustatoma administracinė atsakomybė už Privalomojo turto ir verslo vertinimo įstatymo ir kitų teisės aktų, nustatančių reikalavimus vertinimui atlikti, pažeidimus bei nustatoma atsakinga institucija dėl administracinės teisenos veiksmų inicijavimo.

Nekilnojamojo turto kadastro įstatymo pakeitimais apibrėžiamas masinis nekilnojamojo turto vertinimas ir subjektas, atliekantis masinį vertinimą, patikslinamos su masiniu vertinimu susijusios sąvokos, yra nustatomos įmonės, atliekančios masinį vertinimą, veiklos sąlygos ir teisės.

Taip pat Nekilnojamojo turto mokesčio ir Žemės mokesčio įstatymų pakeitimais apibrėžiamas individualus nekilnojamojo turto vertinimas, patikslinamos su turto vertinimu susijusios sąvokos, patikslinamas Nekilnojamojo turto registro išrašo, kuriame nurodoma nekilnojamojo turto arba žemės mokestinė vertė, rengimas ir teikimas fiziniams asmenims.

Su nekilnojamuoju turtu susijusio kredito įstatymo pakeitimais apibrėžiamas kredito davėjo pasirenkamas vertintojas. Iš esmės šiais pakeitimais yra atsisakoma privalomo profesijos reguliavimo. Žvelgiant į tarptautinę praktiką, Europos ekonominėje erdvėje iš 32 valstybių 24 valstybėse ši profesija nėra reguliuojama. Žvelgiant į ataskaitų patikimumą, juo yra abejojama jau kuris laikas ir, tarkim, Muitinė apskritai yra atsisakiusi daugeliu atvejų naudoti vertinimo ataskaitas – remiamasi sandorių duomenimis, nes tiesiog buvo didelis nuokrypis nuo realios vertės ir buvo sumokama mažiau muitų.

Žvelgiant į dabartinį reguliavimą, siūloma atsisakyti kvalifikacijos suteikimo, nes tai sukuria iliuziją, kad valstybė gali garantuoti, kad tas konkretus vertintojas išties ataskaitą pateiks kokybišką. Jeigu žiūrėtume, kiek įmanoma patikrinti ataskaitų ir net ne ataskaitų vertės, bet būtent ataskaitų atitikties įstatymo reikalavimams, tai yra per metus patikrinama viena ataskaita iš 500. Tai reiškia, kad rizika būti patikrintam yra itin maža. Kaip minėjau, tai tiesiog sukuria iliuziją, kad valstybė gali garantuoti, kad ataskaita yra kokybiška. Visgi siūloma labiau perkelti atsakomybę profesinei savivaldai, kad profesinės savivaldos, kurių yra kelios Lietuvoje, būtų pačios atsakingos ir pačios galėtų suteikti, na, tą įvaizdį, kad tas konkretus vertintojas yra kvalifikuotas, ir priklausymas profesinei savivaldai galėtų tapti, na, prestižo reikalu.

Šiaip vertinant ataskaitas, jos yra ne tiktai įstatymų reguliuojamos, bet taip pat yra tam tikri tarptautiniai standartai, kurių atitiktis išlieka įstatyme. Taip pat yra Europos bankininkystės institucijos reikalavimai, kur kredito davėjai turi juos atitikti, tai tas taip pat išlieka.

Iš esmės siūloma atsisakyti kvalifikacijos suteikimo valstybės vardu, tačiau nukreipti daugiau dėmesio į pačių ataskaitų viešumą ir duomenų patikimumą. Bus parengta informacinė sistema, kur bus standartizuoti ataskaitų pateikimo blankai, juose reikės užpildyti tam tikrus laukus ir pateikti informaciją, kaip vertinimo ataskaita buvo atlikta. Viešojo sektoriaus ataskaitos visos bus viešos ir prieinamos visiems vienoje vietoje ir bus galima pagal tam tikrus kriterijus ir paiešką atlikti duomenų… ir palyginti su kitomis ataskaitomis. O ne viešojo sektoriaus subjektų atas-

kaitos bus nuasmenintos ir tam tikri duomenys taip pat bus toje informacinėje sistemoje. Tikimės, kad tai prisidės prie pačių vertintojų ataskaitų kokybės ateityje.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūsų paklausti norėtų septyni Seimo nariai. Pirmoji klausia L. Nagienė, ruošiasi V. Giraitytė-Juškevičienė.

L. NAGIENĖ (*DFVL*). Ačiū, gerbiamoji Pirmininke. Gerbiama ministre, vadinasi, mes 30 metų turime turto vertintojus, kurie jau dirbo ir turėjo licencijas, buvo susikūrusios asociacijos, vadinasi, jos dabar visą darbą dirbo neteisingai. Taip reikia suprasti iš jūsų – tai buvo nesąžininga, korumpuota ir panašiai. Ar jūs galite pagrįsti ir paaiškinti man dabar konkrečiai? Valstybės tarnautojas, individualus turto vertintojas dabar labai sąžiningai, viskas gerai… Aš sutinku, sistemą reikia tobulinti. Jūs teisingai pasakėte, galbūt elektroninėje erdvėje ir panašiai būtų sukurta sistema. Čia yra pasirengimas visuotinai apmokestinti turto vertintojus, bet ar tai išspręs problemą, ar tai nesudarys dar didesnės korupcijos? Ačiū.

G. SKAISTĖ (*TS-LKDF*). Pirmiausia norėčiau pasakyti, kad jūsų pirmas teiginys neatitinka realybės. Aš nesakau, kad visi viską daro blogai. Tiesiog sakau, kad yra situacijų, kuomet vertinimo ataskaitos yra nepatikimos. Tarkime, konkretus muitinės pavyzdys, kuomet buvo vertinami, tarkim, automobiliai, gabenami iš trečiųjų valstybių. Praktika parodė, kad vertinimo ataskaitų duomenys labai nutolsta nuo sandorio vertės.

Buvo pasirinkta apskritai atsisakyti vertinimo ataskaitų, pereiti prie sandorio vertės tiesiog todėl, kad piktnaudžiauti buvo labai didelė erdvė. Tuomet, kuomet yra interesas piktnaudžiauti, natūralu, kad tų piktnaudžiavimo atvejų atsiranda, ir užtikrinti, kad to nebus ateityje, pagal dabar galiojantį reguliavimą tiesiog yra neįmanoma, nes patikrinimo procentas yra 0,2 % visų vertinimo ataskaitų. Nuobaudų sistemą taiko Garbės teismas, kuriame taip pat didžiąją dalį sudaro būtent patys vertintojai, todėl kvalifikacijos pažymėjimo atėmimo situacijų per pastarąjį laikotarpį buvo minimaliai arba jų išvis nebuvo.

Galima sakyti, kad dabar galiojantis reguliavimas tiesiog sudaro iliuziją, kad valstybė gali būti atsakinga už vertinimo ataskaitų kokybę, bet tiesiog taip nėra, nes, tarkime, bankai, kurie sudaro 90 % visų vertinimo ataskaitų užsakovų, turi savo patikimų vertintojų sąrašus ir su visais nebendradarbiauja, nepaisant to, kad kvalifikacija yra suteikiama visiems ir visi turėtų atitikti tuos pačius patikimo vertintojo reikalavimus.

Sakysime, kad tiesiog pati rinka sako, kad situacija yra kvestionuotina. Vertinimo ataskaitų kokybės iliuzija, kad valstybė gali būti atsakinga vien todėl, kad kvalifikaciją vertintojui suteikia, yra tiesiog iliuzija. Siūloma, kad vertinimo ataskaitos būtų viešos ir pats užsakovas prisiimtų ir didesnę atsakomybę dėl pačios vertinimo ataskaitos.

Kvalifikacija, kurią įgijo vertintojai iki šio laikotarpio, niekur nedingsta. Jie lygiai taip pat galės tą pačią paslaugą teikti, parodyti savo *track recordą*, kiek jie visko yra įvertinę per visą savo profesinę karjerą, ir tikrai to darbo turės ir ateityje.

PIRMININKĖ. Užsirašiusi klausti V. Giraitytė-Juškevičienė, tačiau jos salėje nematau. Klausia V. Ąžuolas.

V. ĄŽUOLAS (*LVŽSF*). Gerbiama ministre, jūs labai gerai paminėjote, kad yra dažnų atvejų, kai piktnaudžiaujama turto verte taip nesumokant valstybei mokesčių. Aš norėjau jūsų paklausti, ar tai apima ir vėjo jėgaines? Pavyzdys, Akmenė. Vėjo jėgainė apdrausta 6 mln. verte, dabar, taip sakant, sulūžo, draudimas tiek ir išmokės už tą incidentą, bet Registrų centre ta jėgainė atpinga iki 300 tūkst., taip, kad būtų išvengiama ir nemokama mokesčių valstybei. Ar šis įstatymas išspręs šią problemą? Ačiū.

G. SKAISTĖ (*TS-LKDF*). Jeigu kyla klausimų dėl konkretaus objekto vertės, ir dabartinė sistema nesprendžia šios situacijos, nei dabartinė, nei turbūt… Net ir po reformos į turto vertinimo, vertės nustatymo klausimo kėlimą gali atsakyti tik teismas, nes reikalingas atlikti naujas vertinimas. Ką dabar vertina tarnyba ir ką darys ir po įstatymo pakeitimo, tai vertins atitiktį įstatymams, ar buvo atlikti visi veiksmai, kurie yra nustatyti įstatyme, ir ar atitinka standarto nustatytus reikalavimus ir įstatyme nustatytus reikalavimus pačiai vertinimo ataskaitai. Tačiau konkrečiai dėl kiekvieno subjekto objekto vertės reikalingas teisminis kelias ir reikia atlikti naują vertinimą, kurį taip pat gali įpareigoti atlikti tiktai teismas.

PIRMININKĖ. Klausia A. Butkevičius. Ruošiasi E. Pupinis.

A. BUTKEVIČIUS (*DFVL*). Dėkoju, Seimo Pirmininke. Gerbiama ministre, aš norėčiau tiesiog pasitikslinti, ar aš teisingai suprantu. Mes artėjame prie visuotinio turto mokesčio, tai reiškia, kad visa visuomenė mokėtų, taip? Vadinasi, kils labai daug įvairiausių ginčų dėl nekilnojamojo turto vertės nustatymo. Man pačiam teko Jungtinėse Amerikos Valstijose būti ir vien Bostono apeliaciniame teisme, kuris sprendžia ginčus dėl turto vertės teisingo nustatymo, yra skiriamas labai didžiulis dėmesys išduodant licencijas tiems asmenims arba įmonėms, kurios turi teisę atlikti masinį individualų vertinimą, turto vertės nustatymą, ar teisingai, ar neteisingai. Aš suprantu, kad čia jūs norite kaip tik leisti, kad laisvai galėtų ateiti vos ne kiekvienas baigęs kokią nors studiją ir užsiregistruoti, ir būti turto vertintoju. Ar aš klystu, ar jūs norite supaprastinti?

G. SKAISTĖ (*TS-LKDF*). Masinį vertinimą reguliuoja atskiras įstatymas. Čia yra pristatoma privalomo turto vertinimo reforma, kuri yra kitais įstatymais nustatoma, kada yra privalomas turto vertinimas, tarkime, kaip būdavo anksčiau, importuojant automobilį reikalinga nustatyto turto vertė arba viešojo sektoriaus subjektams reikia įvertinti turtą, yra apie 30 įstatymų, nustatančių, kuomet yra privalomas turto vertinimas. Ši reforma yra susijusi būtent su privalomu turto vertinimu, atsiejant masinį turto vertinimą, kurį atlieka Registrų centras, ir taip pat vidaus vertinimą, kuris yra nustatomas pačios įmonės, pačios įmonės standartais.

PIRMININKĖ. Klausia E. Pupinis. Ruošiasi K. Vilkauskas.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Na, aš taip pat noriu paklausti apie teisingą vertinimą. Iš tikrųjų daug dabar tokių yra dalykų, ypač su žemės ūkio paskirties žeme, kai jinai jau naudojama ne kaip žemės ūkio paskirties, o rekreacijai, atsiranda turtingi žmonės, kurie nuperka rekreacijai kelis hektarus žemės ir kartu žemės vertė pakyla, tačiau šalia esantys ūkininkai ūkininkauja kaip ir anksčiau. Ar tai reiškia, kad tas, kuris nori tęsti savo žemės ūkio veiklą, turi būti iš naujo įvertintas ir jo žemės vertė pakilti tiek, kad iš tikrųjų prilygtų kokiai nors rekreacinei žemei? Tai ar nemanote, kad reikėtų kartu peržiūrėti, galbūt mokyti ir tuos vertintojus, kad būtų teisingas vertinimas, bet ir peržiūrėti teisės aktus, kad vis dėlto, na, būtų atskirti tie dalykai. Nekeitus paskirties, bet naudojant kita paskirtimi, jinai tampa labai brangi. O kiti iš tikrųjų turės didelių nemalonumų su turto mokesčiu.

G. SKAISTĖ (*TS-LKDF*). Na, iš principo daugelyje Europos Sąjungos valstybių visgi profesinės kvalifikacijos kėlimas dažniausiai yra profesinės savivaldos klausimas ir turėtų profesinės savivaldos kelti ir siūlyti tam tikrus mokymus, kaip būtų galima kelti kvalifikaciją konkrečių darbuotojų. Kalbant apie pakeitimus, kurie yra šioje reformoje, kaip minėjau, turto vertinimo ataskaitų vertės kvestionavimas yra ir dabartiniame reguliavime, kadangi į Audito tarnybą galima kreiptis tiktai dėl atitikties įstatymui ir ar atitinka Vertinimo įstatyme nustatytus žingsnius, ar yra atlikti ir viskas yra sudėta į vertinimo ataskaitą. Dėl vertės pasisakyti gali tiktai teismas, nes tam reikalingas naujas vertinimas ir tai taip pat kainuoja, kainuoja lėšas. Šitas klausimas iš esmės taip, kaip buvo, taip ir lieka ir naujoje sistemoje. Tačiau kas yra viešojo sektoriaus subjektams, tai yra parengiamos gairės, kaip atsirinkti kvalifikuotą vertintoją, ir nėra taip, kad visai nebus gairių, kaip išsirinkti tą žmogų, kuris yra tikrai kvalifikuotas, bet bus gairės viešojo sektoriaus subjektams ir rekomendacijos jomis vadovautis.

PIRMININKĖ. Klausia K. Vilkauskas. Ruošiasi K. Mažeika.

K. VILKAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiama Pirmininke. Dar kartelį, gerbiama ministre, norime užduoti klausimą, kuris skambėjo, kam reikia naikinti licencijas. Iš tikrųjų tie vertintojai, kai pradės bet kas, bet kaip vertinti, ir ypač dar kartą pabrėšime, artėjančio nekilnojamojo turto mokesčio būdu, tai bus tikrai įvairių atvejų, kurie gali ir teisminiais būdais išvirsti, ypač įvertinti individualiai. Ir kitas klausimas dėl viešojo juridinio asmens nepriklausomumo reikalavimų. Tai šitie reikalavimai šitame įstatyme netaikomi užsienio juridiniams asmenims. Ačiū.

G. SKAISTĖ (*TS-LKDF*). Nepriklausomumo vertinimas yra visiems vertintojams, kad jisai būtų nesusietas nei su užsakovų vertinimu, nei su pačiu vertinimo objektu, ir tai įrašyta įstatyme. Dabar, kalbant apie licencijų atsisakymą, aš vis dėlto sakyčiau, kad, kaip minėjau, Europos ekonominėje erdvėje iš 32 valstybių 24 valstybėse profesija nėra reguliuojama. Tai reiškia, kad įstatymas gali veikti ir kitu būdu. Ir dabartinis reguliavimas neužtikrina to, kad būtų galima pasakyti, kad

ataskaitos yra kokybiškos vien todėl, kad valstybė suteikia kvalifikacijos pažymėjimą. Lygiai taip pat pasirinkdamas vertintoją, kuris atliks vertinimo ataskaitą, užsakovas irgi galės prašyti įvairių kvalifikacijos įrodymų, ir nebūtinai valstybės suteikiamas kvalifikacijos pažymėjimas yra vienintelis įrodymas, kad ta kompetencija turima. Tarkime, aš, priimdama žmogų į darbą, paklausiu, ar turite aukštąjį išsilavinimą, ar turite kompetencijų šitoje srityje, ar turite patirties šitoje srityje. Tai bus įrašyta ir dabartinėse gairėse, bent jau viešojo sektoriaus subjektams, atsirenkant kvalifikuotą vertintoją, kad jis turėtų atitikti tuos reikalavimus. Tiesiog nebus formalaus pažymėjimo, kuris yra šiuo metu. Ir iš esmės taip tiesiog sudaroma iliuzija, kad tai yra kvalifikuotas vertintojas ir vertinimo ataskaita bus patikima.

Tuo tarpu vertinimo ataskaitos patikimumas – galima užtikrinti ir paties vertintojo turima kvalifikacija, ir istoriniais jo duomenimis, ir pačios ataskaitos viešumu. Nes viešojo sektoriaus subjekto ataskaitos visos bus viešos, kitos bus nuasmenintos ir sukeltos į tą pačią informacinę sistemą, valstybės institucijos turės prieigą prie tos informacinės sistemos. Jos bus pateiktos vienu unifikuotu metodu ir jas bus galima palyginti tarpusavyje. Tai, man atrodo, taip pat yra vienas iš kokybės užtikrinimo veiksnių. Tuo tarpu dabartinis reguliavimas tiesiog sudaro sąlygas tiems žmonėms, kurie jau turi licencijas, turėti tam tikrą paslaugų teikimo monopolį. Man atrodo, sudarykime laisvas sąlygas konkuruoti paslaugų teikiama verte ir įrodyti savo kvalifikaciją kitais būdais, kaip tas pats yra užsakant kitas bet kokias paslaugas.

PIRMININKĖ. Ir paskutinis klausia K. Mažeika.

K. MAŽEIKA (*DFVL*). Ačiū, Pirmininke. Ministre, norėjau paklausti du trumpus klausimus. Vienas turbūt, koks tikslas yra būtent šito projekto? Turbūt klausimas, kaip jūs manote, ar ta bendra žmonių turto vertė padidės, gal Lietuva taps turtingesnė apskritai, įvertinus visą žmonių turtą? Ar tai padės sutrumpinti eiles, kur prieš tai klausimas buvo dėl kompensavimo mechanizmo. Nes prisimename praėjusių metų kompensacijas ir prie seniūnijų nusidriekusias eiles, kai žmonėms vienoks ar kitoks turtas buvo našta gauti kompensaciją. Ar tai padės sutrumpinti tas eiles kažkokiu būdu? Ačiū.

G. SKAISTĖ (*TS-LKDF*). Pats įstatymo tikslas – pakeisti sistemą, kuri šiuo metu yra neefektyvi. Nes klausimų dėl vertinimo ataskaitų kokybės buvo daugybė, ir klausimas, ar tie privalomi turto vertinimai išties turi kokią nors prasmę, kai tu negali užtikrinti jų kokybės. Ta prasme, kad valstybė suteikia iliuziją, kad ji suteikia kvalifikacijos pažymėjimą, ir atrodo, kad galima garantuoti, kad ataskaita yra atlikta kokybiškai, kai tuo tarpu situacijų būdavo tikrai labai įvairių, o galimybė taikyti nuobaudą būdavo labai ribota. Nes, kaip minėjau, Garbės teismą sudaro, trys iš penkių yra patys profesijos atstovai, ir nuobaudų, kurios būtų faktiškai pritaikytos, beveik nebūdavo. Tuo tarpu su nauju reguliavimu atsiranda ir administracinės baudos, piniginės baudos, ir taip pat padidinama civilinės atsakomybės draudimo suma, taip pat pati civilinė atsakomybė yra apibrėžiama šiame įstatyme. Taigi paties vertintojo atsakomybė yra aiškiai sureguliuojama ir įtvirtinamas mechanizmas, kaip tos nuobaudos gali būti realiai pritaikytos, nes iki šiol to nebūdavo. Dabar, kalbant apie turtą, tai žmonės paprastai turtėja dėl to, kad daugiau uždirba ir pajamos jų auga, o ne todėl, kad kažkas kitaip įvertino jų turimą turtą.

PIRMININKĖ. Ačiū. Jūs atsakėte į visus Seimo narių klausimus. Motyvai už. Kalba M. Lingė.

M. LINGĖ (*TS-LKDF*). Labai ačiū. Man atrodo, yra teikiamas tikrai laikmetį atitinkantis siūlymas. Juo labiau kad esantis reguliavimas nepadeda pasiekti tokio efektyvumo, kokio tikimasi iš valstybinio reguliavimo. Kaip buvo minėta, bankai turi savo vertintojų sąrašus. Tikrai tame vertintojų sąraše turbūt nėra 300 vertintojų, kuriuos mes matome esančius registruose. Tikrai, matyt, ta kokybė nėra tokia, kokios reikėtų tame sektoriuje. Svarbu, matyt, irgi, kad atsiranda technologinė kontrolė, tai yra nepaskutinis veiksnys, ir būtent tas viešumas, kai prie ataskaitų bus pažymima, ar vertintojas turėjo baustumą, administracinių nuobaudų taikymą, man atrodo, tai tikrai veiks kaip savireguliacinis momentas, gali būti sunkiai norima prašyti tokių vertintojų paslaugų, reputacijos dalykai tikrai išliks svarbūs.

Duomenų prieinamumo klausimas taip pat yra saugiklis. Patys vertintojai galės prieiti ir turėdami daugiau duomenų priimti sprendimus, reikalingus kokybiškam vertinimui atlikti. Civilinio draudimo reikalavimo norma. Supraskime, kad ir draudimo bendrovės vargu bau ar leng-

vai ryšis įsipareigoti ir apdrausti, jei tas vertintojas per jį patirs didelių nuostolių ir reikės mokėti draudimo išmokas. Dar papildoma administracinė atsakomybė. Manau, tų saugiklių tikrai pakanka. Juo labiau kad ir įstatyme yra numatytas *ex post* vertinimas. Tai labai natūralu, kai keičiame sistemą, kai pereiname prie naujo modelio, kad po kurio laiko pasižiūrėtume, kaip veikia, ir išsklaidytume tas esamas baimes.

Dėl to masinio turto vertinimo. Turbūt irgi svarbu akcentuoti, kad tai yra Registrų centro atliekama funkcija, ji šiuo įstatymu niekaip nėra reguliuojama, masinis vertinimas yra jau kito įstatymo reguliavimo dalykas, kuris šiuo metu niekaip nėra sprendžiamas. Kviesčiau palaikyti.

PIRMININKĖ. Motyvai prieš – K. Mažeika.

K. MAŽEIKA (*DFVL*). Ačiū, gerbiama Seimo Pirmininke. Iš tiesų kažkaip bandoma sutapatinti žmones, perkančius nekilnojamąjį turtą, būstą, einančius į banką prašyti paskolos, atliekamas turto vertinimas, tos procedūros, kurios turbūt visiems suprantamos, ir tuos žmones, kurie nori gauti kompensaciją už šildymą, pašalpą ar dar ką nors. Turbūt tikrai nėra sąžininga socialiai skirtingus žmones susodinti į tą pačią valtį ir greičiausiai taip pat apmokestinti jų vienokį ar kitokį turtą. Turbūt tikslas yra, na, jeigu galbūt pasakys, kad tai nieko nekainuos žmogui, bet lygiai taip pat buvo ir dėl elektros skaitiklių keitimo, ir vienų, ir kitų, tie keli etapai, galiausiai už visa tai susimokėjo patys gyventojai.

Iš tiesų, gerbiamieji, manau, kad klausimas vertas diskusijos, bet šiuo atveju tikrai klausimų yra per daug. Panašu, galiausiai tik bus daugiau darbo teismams, nes teks įrodinėti žmonėms, kad jų turtas yra per daug pervertintas, arba atsiras kokia nors galimybė manipuliuoti tais vertinimais. Tikrai norėtųsi tų skaičių ir tos vienodesnės metodikos, bet taip pat atsižvelgti į žmonių interesus, jei kalbėtume apie paskolų gavimą, apie tai kalbėjo valdančiųjų kolega, ir į tų žmonių, kurie eis gauti pašalpos arba kompensacijos už šildymą. Turbūt atskirkime tuos dalykus ir priimkime sprendimus. Kviečiu susilaikyti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Motyvai išsakyti. Gerbiami kolegos, aš pratęsiu balsavimo intervalą, nes jis ką tik baigėsi dėl užsitęsusios diskusijos. Taigi jis tęsis tol, kol pabalsuosime dėl įstatymų projektų, apsvarstytų iki šiol. Pirmiausia aš siūlau balsuoti dėl šio ką tik pristatyto 1-5.1 klausimo – Privalomojo turto ir verslo vertinimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3007 ir lydimųjų. Kas pritariate, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 120: už – 74, prieš – 2, susilaikė 44. Po pateikimo pritarta. Siūlomi komitetai: pagrindinis – Biudžeto ir finansų komitetas. Siūloma svarstyti lapkričio 21 dieną. Dėl lydimųjų pirmo, penkto, antro kaip pagrindinis taip pat siūlomas Teisės ir teisėtvarkos komitetas ir kaip papildomas – Biudžeto finansų komitetas. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Šia tema norite, taip? L. Savickas. Prašau.

L. SAVICKAS (*DFVL*). Gerbiama Seimo Pirmininke, norėjau paprašyti dėl pirmo klausimo – dėl pirmo projekto ekonomiką papildomai įtraukti.

PIRMININKĖ. Ekonomikos komitetas kaip papildomas. Gerbiami kolegos, ar galime pritarti bendru sutarimu šiems komitetams ir svarstymo datai? Nematau prieštaraujančių. Taigi pritarta. Dabar balsuojame. Grįžtame prie pačios posėdžio darbotvarkės, atsiprašau, darbotvarkės pradžios.

11.20 val.

Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo Nr. IX-1675 3, 6, 7, 9, 10, 11, 15, 17, 21 ir 23 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-2883 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2928(2) (*priėmimo tęsinys*)

Darbotvarkės 1-3 klausimas – Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2928 priėmimas. Balsuojame.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 120: už – 91, prieš – 9, susilaikė 20. Įstatymas (projektas Nr. XIVP-2928) priimtas. (*Gongas*)

11.21 val.

Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo Nr. VIII-1183 6, 9 straipsnių ir 4 priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2284(2), Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo Nr. VIII-1183 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-3158 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2914(2), Atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 32[1] straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2915(2), Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo Nr. IX-517 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2916(2) (*svarstymo tęsinys*)

Darbotvarkės 1-4.1 klausimas – Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2284 bei lydimieji. Balsuojame po svarstymo: kas pritariate, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 120: už – 111, prieš nebuvo, susilaikė 9. Po svarstymo pritarta.

Baigiasi balsavimo intervalas. Primenu, kad kitas balsavimas planuojamas nuo 12 val. 35 min.

11.22 val.

Savanoriškos veiklos įstatymo Nr. XI-1500 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3014 (*pateikimas*)

Dabar norėčiau pakviesti į tribūną M. Navickienę, kad pristatytų Savanoriškos veiklos įstatymo pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-3014. Tai yra mūsų darbotvarkės 1-6 klausimas.

M. NAVICKIENĖ (*TS-LKDF*). Ačiū, gerbiamoji Pirmininke. Gerbiamieji kolegos, noriu jums pristatyti ilgai derintą Lietuvos Respublikos savanoriškos veiklos įstatymo pakeitimo įstatymo projektą. Šiek tiek apie statistiką ir apie priešistorę. 2019 metais savanoriškoje veikloje dalyvavo 14,6 % gyventojų, 2021 metais – 16,3 %. Esame išsikėlę tikslą iki 2030 metų, kad Lietuva pasiektų 22 % gyventojų, dalyvaujančių savanoriškoje veikloje. Turbūt visi prisimename tikrai pakilusią bangą, prasidėjus brutaliam karui Ukrainoje, kiek daug Lietuvos gyventojų ėmėsi savanoriauti, skaičiuojame, kad per 9 % Lietuvos gyventojų prisidėjo prie karo pabėgėlių priėmimo, geresnės integracijos ir dalyvavo savanoriškoje veikloje. Tačiau vis dar fiksuojame, kad įsitraukimas į ilgalaikę savanorystę nėra galbūt tokio aukšto lygmens, kokio norėtume, kad būtų.

Siekdami nustatyti mažo visuomenės dalyvavimo ilgalaikėje savanoriškoje veikloje priežastis, 2020 metais ministerijoje subūrėme Nevyriausybinių organizacijų tyrėjų, institucijų atstovų darbo grupę, kuri rėmėsi 2019–2022 metų tyrimais ir organizacijų praktika, taip pat institucijų atstovais. Šioje darbo grupėje buvo vykdoma programų analizė. Nustatėme šias nedalyvavimo savanorystėje priežastis: pirmiausia – silpna veiklos vadybos kokybė, orientuotos į jaunimą programos skirtingi kriterijai ir terminai, taip pat gana žemas visuomenės informuotumas apie savanorystę. Pasibaigus šios darbo grupės veiklai, parengėme šį įstatymo projektą. Jo tikslas yra didinti ilgalaikę savanorystės veiklos vadybos kokybę ir įstatyme įtvirtinti gerąją savanoriškos veiklos organizavimo praktiką. Šiuo įstatymu bus nustatomos savanoriškos veiklos formos, tai yra savanoriška veikla, ilgalaikė savanoriška veikla ir savanoriška tarnyba, apibrėžti savanoriškos veiklos… veikiantys subjektai, tai yra priimančios ir koordinuojančios organizacijos. Naujiena yra, kad bus būtent savanorystės koordinavimas siekiant vieningo terminų naudojimo, tikslesnių duomenų situacijos analizei ir tikslesnių priemonių veiklos kokybei gerinti.

Taip pat bus sukurtas ilgalaikės savanoriškos veiklos vadybos mechanizmas, kuris bus skirtas savanoriškos veiklos organizavimui gerinti. Įstatymo projekte nustatoma, kad ilgalaikė savanoriška veikla gali būti organizuojama tik procese dalyvaujant priimančiai organizacijai ir koordinuojančiai organizacijai tam, kad koordinuojanti organizacija keltų sau užduotį padėti savanoriui tinkamai išsirinkti priimančią organizaciją, spręsti veikloje kylančius iššūkius, esant poreikiui surasti kitą priimančią organizaciją vietoj visiško veiklos nutraukimo, jeigu kartais tokia motyvacija savanoriui atsirastų. Modelis, kai savanoris taip pat gauna ir koordinavimą, remiasi Europos Sąjungos savanoriškos veiklos programų gerąja praktika.

Dabar trumpai. Siekiant užtikrinti kokybišką ir lūkesčius atitinkančią savanorio veiklą, bus nustatoma ir savanorio sąvoka, ribojimas tą pačią dieną atliekant tas pačias funkcijas dirbti ir sa-

vanoriauti toje pačioje priimančioje arba koordinuojančioje organizacijoje. Taip siekiama mažinti riziką, kad darbo santykiai būtų pakeičiami savanorystės principais ir atsirastų tam tikras nelegalus darbas. Prievole vykdant ilgalaikę savanorišką veiklą sudaryti savanoriškos veiklos sutartį, kurioje nustatomos visų savanoriškos veiklos šalių konkrečios teisės ir pareigos, siekiama mažinti nesutarimų dėl skirtingų lūkesčių dėl planuojamos veiklos. Taip pat teisė gauti patirtų išlaidų kompensaciją ar avansinį mokėjimą už patirtas išlaidas atliekant savanorišką veiklą. Taip pat patikslintos savanoriškos veiklos išlaidų finansavimo sąlygos ir tvarka.

Įstatymo projektu siūloma ilgalaikė savanoriškos veiklos organizavimo sistema sieks stiprinti veiklos kokybę bei veiklos atsekamumą, sudarys daugiau galimybių savanoriams dokumentais pagrįsti jų sukauptą patirtį, žinias ir veiklai skirtą laiką.

Taip pat bus atliekamas *ex post* vertinimas. Bus vertinama, ar koordinuojančių organizacijų įtraukimas į ilgalaikį savanoriškos veiklos organizavimą pagerino savanoriškos veiklos kokybę, ar šio įstatymo nuostatos padėjo padidinti savanoriška veikla ir ilgalaike savanoriška veikla užsiimančių asmenų skaičių. Numatytas vertinimo laikotarpis būtų ketveri metai po įstatymo priėmimo.

Dabar derinamas. Rengiant šį įstatymo projektą buvo sudaryta, kaip ir minėjau, darbo grupė. Joje dalyvavo nevyriausybinės organizacijos: Nacionalinė NVO koalicija, Lietuvos jaunimo organizacijų taryba, Nacionalinis skurdo mažinimo organizacijų tinklas, Nacionalinis švietimo NVO tinklas, Maltos ordino pagalbos tarnyba, VšĮ „Socialinis veiksmas“, Lietuvos meno kūrėjų asociacija, Lietuvos „Caritas“, Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugija, Lietuvos skautija, Ateitininkų federacija, Lietuvos moksleivių sąjunga, VšĮ „Actio Catholica Patria“, visuomeninė organizacija „Gelbėkit vaikus“ ir VšĮ NVO teisės institutas.

Šiuo įstatymo projektu įgyvendinama 2021–2030 metų Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Socialinės sutelkties plėtros programa, kuria siekiama stiprinti socialinio aktyvumo ir socialinės atsakomybės nuostatas visuomenėje bei bendruomeniškumą.

Labai kviečiu po pateikimo stadijos, kolegos, palaikyti šį įstatymo projektą ir tęsti diskusijas komitetuose.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūsų norėtų paklausti Seimo nariai. Pirmoji klausia G. Burokienė. Ruošiasi K. Vilkauskas.

G. BUROKIENĖ (*LVŽSF*). Ačiū, Pirmininke. Ačiū, ministre. Aš turiu keletą klausimų. Tikrai daugiau nei 20 metų savanoriauju ir nelabai suprantu, ką gero duotų šitas įstatymo projektas? Pirmiausia, papildoma biurokratija. Ar jūs tikrai galvojate, kad papildoma biurokratija padės savanorystei?

Antras dalykas. Jeigu aš neužsiregistruosiu ir nebūsiu tame trumpalaikės ir ilgalaikės organizacijos registre, tai jau nebūsiu savanoris?

Trečias dalykas. Jeigu iš savanorių susideda visa nevyriausybinė organizacija, tai kokia tada bus organizacija – jinai savanoriaus? Kaip tie žmonės, kurie dirba, pavyzdžiui, kaimo bendruomenėse, neatlygintinai rašo projektus ir gauna pliusus už tai, kad neprašo administravimo mokesčio ir išlaidų už projekto administravimą? Kaip sumokėti tam savanoriui, iš kokių lėšų ir kaip tada priimti? Ar tikrai pasieks jūsų projektas tą rezultatą, kurio laukiate?

M. NAVICKIENĖ (*TS-LKDF*). Labai ačiū, gerbiama kolege. Aš tikrai manau, kad bus galima dėl tam tikrų nuostatų kalbėtis komitetuose ir tobulinti. Jeigu matysite pasiūlymus, kaip galima būtų patobulinti reglamentavimą, tikrai į juos atsižvelgsime. Bet papildoma dokumentacija darbo grupėje buvo siūloma būtent pačių nevyriausybinių organizacijų kaip reikalingas papildomas mechanizmas.

Mūsų tikslas yra, kad kuo daugiau žmonių rinktųsi ilgalaikę savanorystę, kad atsitikus kažkokiai situacijai, kai arba dėl laiko nesuderinamumo, arba dėl veiklos kokio nors lūkesčio neatitikimo žmogus apskritai atsisako savanoriauti, maždaug čia ne man, ir tada jau nebegrįžta į savanorystę, tas koordinavimas tikrai padėtų žmogui pasirinkti tą veiklos rūšį, kuri jam yra ir artima širdžiai, ir galima suderinti su jo aplinkybėmis, kad atsirastų lūkesčių atitikimas ir tam tikras didesnis palydėjimas. Aš manau, tikslas, dėl kurio sutiko darbo grupėje visos bendradarbiaujančios tarpusavyje įstaigos, rodo, kad tokio pakeitimo reikėjo, nes visų pirma reikia sukurti tam tikrą

struktūrą, kuri galėtų gerinti kokybę ir žmonių įsitraukimą. O tada visus kitus papildomus dalykus spręsti galėsime ir diskusijose, ir tobulinti ateityje. Tai tikrai lauksime prisidėjimo.

PIRMININKĖ. Klausia K. Vilkauskas. Ruošiasi A. Veryga.

K. VILKAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiama Pirmininke. Gerbiama ministre, aš noriu pasidžiaugti, kad jūs aktyviai investuojate į Lietuvos piliečius. Savanoriai yra aktyvūs mūsų piliečiai, kurie tikrai nuveikia labai daug darbų ir sukuria daug pridėtinės vertės. Tai šituo keliu eidama irgi gal galėtumėte pagalvoti (ir, matyt, apie tai galvojate) dėl tuos aktyvius žmones priimančių organizacijų, bendruomeninių organizacijų, nevyriausybinių organizacijų, kurių lyderiai, tos komandos, kurios dirba ir neturi didesnio finansavimo, kad irgi sulauktų didesnio dėmesio. Kaip ir mažosios savivaldos tie žmonės, kurie dabar veikia savo regionuose, irgi prašo didelio dėmesio. Tai ačiū už šį projektą ir keliaukime toliau.

M. NAVICKIENĖ (*TS-LKDF*). Ačiū, gerbiamas kolega. Tikrai stengsimės ir toliau stiprinti tiek pačias nevyriausybines organizacijas, tiek bendruomenines, kurios veikia ir regionuose, ne tik didžiuosiuose miestuose, tą turime tarp savo prioritetų. Aišku, finansavimo šaltiniai visada yra gana riboti, bet aš manau, kad šis įstatymo projektas, tas yra svarbiausia, kloja gerą pamatą ilgesnei, tvaresnei savanoriškai veiklai, ir aš manau, kad tai yra svarbu visoms toms organizacijoms, kurias jūs išvardinote.

PIRMININKĖ. Klausia A. Veryga. Ruošiasi V. Bakas.

A. VERYGA (*LVŽSF*). Dėkoju. Kadangi man teko būti nevyriausybininku ir vadovauti organizacijai, tai aš noriu jūsų, ministre, paklausti, ar dabartinis reglamentavimas trukdo daryti tą, ką jūs čia norite pasiekti, kad daugiau žmonių įsitrauktų ir panašiai, nes bent jau iš to, ką aš skaitau aiškinamajame rašte, man kyla daug visokių klausimų. Ten yra minima, kad neužtikrinama savanoriškos veiklos kokybė ir panašiai. Tai jeigu įstatymai netrukdo ją užtikrinti, matyt, jinai neužtikrinama dėl kokių nors kitų dalykų, tiesiog neateina žmonės, kurie turi tam tikrų kompetencijų. O tokie dalykai kaip savanoriai, na, savanoriams turėtų būti randama kokia nors kita veikla, ar neatrodo, kad tai yra biurokratinimas? Užimtumo tarnybai keliami reikalavimai ir žmonės net vengia steigti nevyriausybines organizacijas būtent bijodami tam tikros biurokratijos. Tai ar nebus taip, kad norint gero išeis atvirkščiai?

M. NAVICKIENĖ (*TS-LKDF*). Labai ačiū, kolega, už klausimą. Aš manau, kad turime visi ieškoti kokio nors sprendimo, kad taip neatsitiktų. Tą riziką, kurią jūs įvardinate, aš taip pat turiu mintyje, ir ko nesinorėtų, tai nesinorėtų papildomos nereikalingos biurokratijos. Bet taip pat ir turiu pasitikėjimą ta diskusija, kuri iš pačių nevyriausybinių organizacijų darbo grupėje kilo, nes tie pasiūlymai neatėjo iš ministerijos kolegų arba taip, kaip čia mums atrodo, kad turėtų būti. Dėl to tie pusantrų metų buvo skirti labai aktyvioms diskusijoms su socialiniais partneriais.

Tai galbūt mes galime bandyti tas rizikas kardyti irgi komitetuose diskutuodami, jas įvardindami, kalbėdami su pačiomis nevyriausybinėmis organizacijomis, kad, iš vienos pusės, pasiektume tikslą, kad žmonės nemestų savanorystės ir kad tas koordinavimas padėtų mums pasiekti daugiau žmonių, ilgą laiką savanoriaujančių. Bet aš tikrai nesakau, kad visos formuluotės yra tobulos ir nekoreguotinos svarstymo stadijoje. Tikrai mūsų visų patirtis turėtų būti sutelkta į tai, kad šis projektas būtų labiau motyvuojantis daugiau žmonių savanoriauti, bet jokiu būdu ne papildoma biurokratija. Tai tą riziką tikrai girdžiu ir stenkimės ją užkardinti bendromis jėgomis.

PIRMININKĖ. Klausia V. Bakas. Ruošiasi I. Kačinskaitė-Urbonienė. O toliau posėdžiui pirmininkaus pavaduotojas P. Saudargas.

V. BAKAS (*DFVL*). Labai ačiū. Gerbiama ministre, ačiū už tokią iniciatyvą. Iš tiesų aš irgi pasižiūrėjęs projektą matau tokio daugiau institucionalizavimo galbūt akcentus, komercializavimo savanorystės veiklos. Pavyzdžiui, mes turime daug savanorių komerciniuose renginiuose, ir mokyklos skatina, bet turime mažai savanorių, kai kalbame apie negalią turinčius žmones, apie socialiai pažeidžiamus žmones.

Tai čia mano klausimas. Mes apskritai pagal savanorystės indeksą užimame labai tolimą vietą. Mūsų BVP į ekonomiką, savanorystės kuriamą, yra 1,5 %, kai Europoje – 5 %. Mano klausimas: kaip paskatinti savanorystę? Nes vis dėlto tai yra pilietiškumo išraiška, jautrumo, empatijos išraiška.

Aš buvau registravęs Valstybės tarnybos įstatymą, kad vertinant tarnautojus būtų atsižvelgiama…

PIRMININKAS (P. SAUDARGAS, *TS-LKDF*). Laikas.

V. BAKAS (*DFVL*). …į savanorystės veiklą. Klausimas: kaip paskatinti valstybės tarnautojus, taip pat valstybės įmonių darbuotojus dalyvauti savanorystės veikloje?

M. NAVICKIENĖ (*TS-LKDF*). Aš manau, gerbiamas kolega, čia toks turbūt mūsų elgsenos ir motyvacijos dalykas. Kaip ir minėjau, tos krizės, kurias mes išgyvenome, ar per kovidą mes matėme, kiek savanorių ėjo tiesiog plauti grindų į globos įstaigas, kur sirgo visi darbuotojai ir visi klientai. Tai ta savanorystė tiesiog susikatalizuoja, kai valstybėje yra kokia nors didelė problema, kurią reikia spręsti. Vadinasi, žmonės turi ir to noro, ir gerumo padėti. Paskui, kai nuslūgsta krizinė situacija pas mus, grįžta į savo vėžes gyvenimas, natūralus, normalus, jau ta savanorystė nebėra toks didelis prioritetas.

Bet ką jūs labai teisingai pasakėte, mano įsitikinimu, ir kas yra labai svarbu, kad rinkdamiesi savanorišką veiklą žmonės ne visada renkasi tą, kuri yra labai reikalinga, kuri galbūt yra sunkesnė. Tie patys žmonės su negalia, man atrodo, yra ypač svarbus aspektas. Ir aš galvoju, kad su šiuo įstatymo projektu, jeigu atsiranda koordinuojanti institucija, mes galime geriau matyti visą savanorystės ir poreikio paveikslą ir pagal jį tada padėti nukreipti savanorius atrasti tą geriausią savo išsipildymo formą ir kad jinai truktų kuo ilgiau.

Tai čia turbūt vieno paprasto atsakymo, kaip padidinti motyvaciją, nėra. Bet kaip sukurti kuo palankesnes aplinkybes, šio įstatymo pagrindu galbūt galime diskutuoti.

PIRMININKAS. Dėkoju. Beje, sveiki, mieli kolegos, su kuo dar nepasisveikinau. Dabar klausia gerbiama I. Kačinskaitė-Urbonienė. Prašau.

I. KAČINSKAITĖ-URBONIENĖ (*DPF*). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Gerbiama ministre, viena vertus, įstatymo dalis, kuri kalba apie koordinavimą ir žinojimą, man tikrai labai patinka. Man atrodo, kad mes turime įsivertinti situaciją ir susikoordinuoti tuos dalykus. Tačiau ta kita dalis, kuri, mano akimis, kalba apie savanorystės subiurokratinimą, valandų apskaitą, ten kažkokius rėmus, ši dalis man jau mažiau patinka. Ir jūs pati gerai įvardinote, kad esant poreikiui mūsų žmonės linkę savanoriauti ir padėti ir tikrai neskaičiuoja valandų, o kai tas poreikis yra mažesnis, tai tada, natūralu, žmonės mažiau ir savanoriauja.

Mano klausimas toks. Ar nevertėtų mums pradėti nuo pirmo žingsnio, tai yra susikoordinuoti, įvertinti situaciją, o po to eiti link apskaitos, tų biurokratinių pinklių ir taip toliau? Ar nemanytumėte, kad reikėtų mums pradėti mažesne apimtimi ir galbūt tai atsiskleistų, aišku, ir diskusijose po pateikimo? Kokios jūsų mintys?

M. NAVICKIENĖ (*TS-LKDF*). Labai ačiū, gerbiama Ieva, už klausimą. Aš manau, kad turbūt galime apie tai diskutuoti, bet tiktai norėčiau grįžti prie to, nuo ko ir pradėjau, kad tai nėra mūsų, ar politikų, ar ministerijos tarnautojų, kažkoks noras būtent tokį principą pasiūlyti. Tai yra ir pačių nevyriausybinių organizacijų įsivardintos rizikos ir galimi sprendimo būdai. Todėl įstatymo projektas yra toks, kokį mes dabar pateikiame, bet diskusijos metu, aš manau, mes tikrai galime ieškoti ir geresnio reglamentavimo, ir geresnių atsakymų, nes kuo daugiau galvų ir patirties, tuo turbūt geresnį rezultatą galėsime gauti.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausimams numatytas ir klausti laikas baigėsi. Dabar yra tik motyvai už. Gerbiamas A. Bagdonas.

A. BAGDONAS (*LSF*). Dėkoju, posėdžio pirmininke, už suteiktą žodį. Gerbiami kolegos, džiugu, kad Seimą pasiekė Savanoriškos veiklos įstatymo projekto nauja redakcija. 2011 metais patvirtintas įstatymas šių dienų kontekste tikrai reikalauja naujų įžvalgų. Savanoriai savo darbu ne kartą įrodė, kad kuria didžiulę pridėtinę vertę, ypač ekstremaliomis aplinkybėmis. Labai svarbu numatyti organizacijų funkcijas, surasti pačias geriausias motyvacines priemones skatinant savanorystę, neturinčią amžiaus ribų. Įstatymo naujoje redakcijoje įvedama ilgalaikės savanoriškos veiklos sąvoka leis formuoti ilgalaikės savanorystės tradicijas ir tęstinumą. Tikiu, kad svarstymo stadijoje diskutuodami su savanoriais ir nevyriausybiniu sektoriumi tikrai rasime pačius geriausius sprendimus, kad būtų stiprinama savanorių teisinė bazė. Tad kviečiu palaikyti šį įstatymo projektą. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Taigi apsispręsime balsavimo lango metu.

11.41 val.

Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo Nr. X-1666 5, 6, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 20, 23, 24[1] ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymas (projektas Nr. XIVP-2740GR) (*pateikimas*)

Dabar keliaujame prie kito darbotvarkės 1-8 klausimo, tai yra grąžintas Prezidento įstatymas – Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo keleto straipsnių pakeitimo įstatymas (projektas Nr. XIVP-2740GR). Pranešėjas – Respublikos Prezidento vyriausiasis patarėjas gerbiamas A. Kabišaitis. Prašau į tribūną.

A. KABIŠAITIS. Gerbiamasis posėdžio pirmininke, gerbiami Seimo nariai, Respublikos Prezidentas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 71 straipsnio 1 dalimi, grąžina Lietuvos Respublikos Seimui pakartotinai svarstyti Lietuvos Respublikos vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymą Nr. XIV-2089. Šiuo įstatymu, be kita ko, buvo siekiama pakeisti dabar galiojančias nuostatas ir nustatyti, kad Vyriausioji tarnybinės etikos komisija nebetirtų asmenų pranešimų, skundų ir prašymų dėl savivaldybių tarybų narių ir savivaldybių merų jiems einant šias pareigas. O šiuo metu galiojantis įstatymas numato, kad komisija tiria asmenų pranešimus, skundus ir prašymus dėl visų deklaruojančių asmenų, išskyrus tik Seimo narius, veiklos atitikties Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo nuostatoms. Toks pakeitimas reikštų, kad pagal Vietos savivaldos įstatymą ir Valstybės politikų elgesio kodeksą savivaldybių tarybų narių ir savivaldybių merų elgesio, kuriuo pažeidžiami valstybės politikų elgesio principai ir teisės aktų nuostatos, tyrimas būtų atliekamas išimtinai savivaldybių tarybų sprendimu sudarytose etikos komisijose.

Vietos savivaldos įstatymas numato, kad savivaldybių tarybų etikos komisijos, be kitų funkcijų, prižiūri, kaip meras ir savivaldybės tarybos nariai laikosi teisės aktų, reglamentuojančių jų veiklą ir elgesį, reikalavimų, tiria ir priima sprendimus dėl mero ir savivaldybės tarybos narių veiklos atitikties minėtiems aktams, nagrinėja savivaldybės bendruomenių narių, valstybės institucijų, gyvenamųjų vietovių bendruomenių ir bendruomeninių organizacijų atstovų siūlymus ir pastabas dėl mero ir savivaldybės tarybos narių veiklos skaidrumo. Tačiau Vietos savivaldos įstatymas nereikalauja, kad savivaldybių tarybų etikos komisijų posėdžių metu būtų daromas garso ir vaizdo įrašas, kad komisijų posėdžiai būtų transliuojami tiesiogiai ir komisijos posėdžių garso ir vaizdo įrašai saugomi informacinėse laikmenose ir skelbiami viešai savivaldybės interneto svetainėje. O Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymas numato, kad Vyriausioji tarnybinės etikos komisija savo veiklą grindžia pagarbos žmogui ir valstybei, teisėtumo, nešališkumo, politinio neutralumo, nepriklausomumo, kolegialumo, skaidrumo, viešumo ir atskaitomybės principais, kad komisijos posėdžiai yra vieši, asmenys šio įstatymo nustatyta tvarka turi teisę dalyvauti komisijos posėdžiuose ir pareikšti savo nuomonę. Pagal įstatymą Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, atlikdama savo funkcijas ir priimdama sprendimus, yra nepriklausoma ir veikia pagal įstatymuose nustatytus įgaliojimus. Valstybės politikams, pareigūnams, politinėms partijoms, valstybės tarnautojams, asociacijoms, kitiems juridiniams ir fiziniams asmenims draudžiama kištis į komisijos veiklą.

Svarbu ir tai, kad galiojantis Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymas nustato griežtus terminus tyrimui atlikti. Vietos savivaldos įstatymo nuostatose, reglamentuojančiose savivaldybių tarybų etikos komisijų įgaliojimus ir veiklą, terminai šių komisijų atliekamiems tyrimams nėra nustatomi. Taigi susiaurinus Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įgaliojimus ir suteikus juos tik savivaldybių tarybų etikos komisijų kompetencijai, tokio tyrimo atlikimo terminai įstatyme nebūtų nustatyti ir tai galėtų sudaryti prielaidas šiuos tyrimus tęsti neribotą laiką nepriimant jokio sprendimo, kurį būtų galima vėliau apskųsti Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai.

Pagal Vietos savivaldos įstatymą savivaldybių tarybų etikos komisijos sudaromos laikantis proporcinio savivaldybės tarybos daugumos ir mažumos atstovavimo principo. Dar daugiau, minėta norma nustatoma, kad jeigu visi savivaldybės tarybos nariai sudaro savivaldybės tarybos

daugumą, Etikos komisija, sudaryta iš savivaldybės tarybos daugumos atstovų, veikia tol, kol savivaldybės taryboje susidaro savivaldybės tarybos mažuma ar savivaldybės tarybos opozicija. Taigi pats įstatymas numato tokios situacijos galimybę.

Rinkimų kodeksas numato, kad savivaldybių tarybų narių skaičius gali būti 15, 17 ir taip toliau. Akivaizdu, kad savivaldybėse, kuriose yra mažiausi renkamų savivaldybių tarybų narių skaičiai, galima situacija, kai visi savivaldybės tarybos nariai arba absoliuti jų dauguma priklausys daugumai ar vienai politinei organizacijai, atitinkamai savivaldybių tarybų etikos komisijos, laikantis proporcinio atstovavimo principo, taip pat būtų sudarytos tik iš daugumos atstovų. Tokiais atvejais objektyvus politiko elgesio tyrimas būtų neįmanomas arba keliantis abejonių.

Respublikos Prezidento nuomone, aptarta priimto įstatymo nuostata sumažintų objektyvaus, nešališko, skaidraus ir viešo savivaldybių tarybų narių ir savivaldybių merų veiklos tyrimo ir vertinimo galimybę. Kitos priimto įstatymo nuostatos Respublikos Prezidentui abejonių nesukėlė, todėl, grąžindamas priimtą įstatymą Seimui pakartotinai svarstyti, Respublikos Prezidentas teikia siūlymą įstatymo projektą… be aptartosios nuostatos ir ragina Seimą jį priimti.

Teisingumo ministerijos Europos Sąjungos teisės grupė ir Seimo kanceliarijos Teisės departamentas pastabų dėl projekto neturi.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūsų nori paklausti keturi Seimo nariai. Taigi E. Pupinis pirmasis. Prašau.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Gerbiamasis pranešėjau, iš tikrųjų, na, ieškome šiek tiek analogų visada taikydami įstatymus, ypač ir valstybės tarnyboje, ir kitose vietose. Jeigu taip pažiūrėtume, savivaldybės taryba yra atstovaujamoji institucija, kaip ir Seimas iš tikrųjų. Seime taikomas vis dėlto savireguliacijos principas, kuomet yra Etikos komisija ir čia viską kaip ir sprendžia. Aišku, ministras, jeigu tampa ministru iš Seimo, jis jau patenka po kitu atsakomybės parametru kaip vykdomoji institucija. Tai ar nemanėte, kadangi čia buvo daug diskusijų, tarkim, tarybos narius palikti savireguliacijai per Etikos komisiją, o merai vėlgi jau kaip vykdomoji institucija, juos daugiau prižiūrėtų arba sprendimus priiminėtų dėl jų elgesio ta institucija, kuri paprastai ir su ministrais užsiima?

PIRMININKAS. Laikas.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū.

A. KABIŠAITIS. Dėkui. Iš tiesų Prezidentas situacijos kaip tik siūlo nekeisti, tai yra tokia, kokia yra ir dabar. Tiek savivaldybės merų, tiek ir savivaldybės tarybos narių elgesio arba veikos tyrimą galės atlikti ir savivaldybių tarybų etikos komisijos, ir Vyriausioji tarnybinės etikos komisija. Jeigu atliks savivaldybių tarybų etikos komisijos, jų sprendimus bus galima apskųsti Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai. Šiuo požiūriu situacija išliktų tokia, kokia yra šiuo metu.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausia gerbiamas V. Semeška.

V. SEMEŠKA (*TS-LKDF*). Dėkoju, gerbiamasis pranešėjau, gerbiamasis posėdžio pirmininke. Tikrai norėjau padėkoti Prezidentui, kad atkreipė dėmesį į Seimo narių kreipimąsi. Kreipimąsi pasirašė ne tiktai daugumos frakcijų vadovai, tačiau ir opozicijos nariai. Akivaizdžiai buvo padaryta klaida, neįvertinta visa pasekmių, sakykime, grandinė, kuri gali nutikti. Mes jau vasarą matėme tam tikrus tyrimus tam tikrose savivaldybėse, galima sakyti, ir Kauno savivaldybėje, kuomet vietos politizuota Etikos komisija gali sužlugdyti arba užtęsti visus tyrimus. Tai tikrai dar kartą ačiū.

Norėjau pasiteirauti dėl pačių principų. Ar jūs taip pasakėte, kad būtų pažeidžiami ir skaidrumo, ir sąžiningumo principai, jeigu tiktai savivaldybės Etikos komisija tirtų tiek merus, tiek savivaldybės narius? Tačiau ar jūs irgi teisingai manote, ar taip manote, jog ir pats procesas, kol būtų priimtas galutinis sprendimas, užsitęstų be galo ilgai…

PIRMININKAS. Laikas.

V. SEMEŠKA (*TS-LKDF*). …kadangi dar vis tiek liktų tos kelios instancijos ir teisme? Ačiū.

A. KABIŠAITIS. Na, taip, iš tiesų tas termino klausimas yra svarbus, kadangi, ką ir minėjau, netgi ir pati Etikos komisija, nenustačius jai termino ištirti vieną ar kitą veiką, galėtų tęsti pastoviai, ypač jei būtų savivaldybės Etikos komisija sudaryta iš kokios nors vienos politinės jėgos atstovų. Iš tiesų tokią galimybę Prezidentas mato, kad tai galėtų tęstis nepagrįstai ilgai, todėl vetuoja.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausia gerbiamas R. Šarknickas. Prašau.

R. ŠARKNICKAS (*LVŽSF*). Ačiū. Šalia šito pasiūlymo, manyčiau, teisingo pasiūlymo, man iš karto formuojasi kitas klausimas. Nežinau, ar esate apie tai kalbėję prezidentūroje, kas susiję su demokratija, skaidrumu ir panašiai. Žinome, kad yra ne vienoje savivaldybėje, kai veikia tik viena politinė jėga, kai kuriais atvejais opozicijai net nėra suteikiama žodžio laisvė. Ką manytumėte, jeigu opozicijos valia būtų galima Vietos savivaldos įstatyme padaryti tokį dalyką, kad opozicija galėtų siūlyti savo bendrą kandidatą į vicemerus? Taip gautų visą informaciją, kas vyksta savivaldybėje ir panašiai, nes šiuo atveju ne viena opozicija Lietuvoje, deja, negauna tos reikiamos informacijos. Vis dėlto būtų tas atstovas, kuris atstovautų ir opozicijai, taip, kaip yra Danijoje, Švedijoje. Ačiū.

A. KABIŠAITIS. Galbūt į šį klausimą aš iš tiesų negalėčiau atsakyti, nes nežinau Prezidento pozicijos. Vicemero klausimas čia nėra susijęs su grąžinamu įstatymu.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar klausia gerbiama L. Nagienė.

L. NAGIENĖ (*DFVL*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiamas pranešėjau, iš tikrųjų sveikinu, nes galiu pasakyti, kad faktiškai jau dabar kai kuriose savivaldybėse susidariusi situacija yra labai bloga. Etikos ir procedūrų komisijos nesusirenka, nes daugumos būna svarstymai, tuomet specialiai nesirenka ir negali svarstyti, ar vienas ar kitas meras, vicemeras ar tarybos narys atitinka etikos ir skaidrumo principus.

Noriu paklausti. Sakykite, gal turite informaciją, kiek tokių savivaldybių jau kreipėsi? Gal bendravote su Vyriausiąja tarnybinės etikos komisija? Žinau, kad kai kurie rašė raštus, tačiau nieko negalėjo spręsti, nes įstatymo pataisa nebuvo atėjusi.

A. KABIŠAITIS. Su Vyriausiąja tarnybinės etikos komisija iš tiesų yra bendrauta. Jie kalbėjo apie realias galimybes tirti ir galbūt apie didinimą tarnautojų, kurie padeda. Priminčiau, kad Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos narių tėra penki. Skundų gali būti labai daug. Tačiau apie realius skaičius, kiek galėjo kreiptis savivaldybių dėl jūsų minimos situacijos, neturiu tokios informacijos, nebuvo įteikta.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūs atsakėte į visus klausimus.

Dabar motyvai už, prieš. Už – gerbiamas V. Semeška.

V. SEMEŠKA (*TS-LKDF*). Aš nežinau, gerbiamas posėdžio pirmininke, ar teisingai supratome…

PIRMININKAS. Gerbiamam pranešėjui aš jau dėkoju. Jūs jau galite užimti savo vietą.

Dabar jau motyvai.

V. SEMEŠKA (*TS-LKDF*). Kalbėsime už, kad veto palaikytume… svarstytume iš naujo.

PIRMININKAS. Gerai, aš tuomet pagarsinsiu, nors balsavimas bus balsavimo lango metu. Aš pagarsinu, kad jums būtų aiškiau, kaip mes balsuosime, tuomet bus aiškiau, kaip užsirašyti dėl motyvų. Mes jūsų laiko neskaičiuojame. Taigi balsuodamas Seimas turi nuspręsti, ar svarstyti grąžintą įstatymą iš naujo, ar laikyti įstatymą nepriimtu. Kas už, vadinasi, svarstyti grąžintą įstatymą iš naujo. Va taip. Prašom.

V. SEMEŠKA (*TS-LKDF*). Dėkoju, gerbiamas posėdžio pirmininke, už aiškų išaiškinimą. Grįždamas dar kartą prie padėkų visoms frakcijoms, pasirašiusioms kreipimąsi į Prezidentą, ir Prezidentui už atkreiptą dėmesį į ypač svarbią problemą, norėčiau akcentuoti ir tai, kad yra toks pavyzdys, kuomet esant geriems norams buvo įvelta ir tikrai gana didelė klaida. Aš tikiuosi, jinai nesąmoningai buvo įvelta, nors čia irgi dėl to būtų galima, matyt, turėti įvairių nuomonių. Vis dėlto labai svarbu tą sąžiningumo ir skaidrumo principą išlaikyti. Juk mes puikiai žinome, kaip formuojamos savivaldos etikos komisijos ir kaip gali dauguma tirti savo daugumos asmenį, ar jis pažeidė viešųjų ir privačių interesų derinimą valstybės tarnyboje, ar ne. Todėl šis grąžinimas Seimui yra laiku ir labai svarbus mūsų sklandžiai demokratijos raidai. Aš net neabejoju, kad tai suprato visos frakcijos, pasirašiusios, beje, kreipimąsi į Prezidentą dėl veto, net ir jeigu būtų komiteto išvada ne tokia palanki, vis dėlto balsuos vardan mūsų tinkamos ir sklandžios demokratijos raidos, kad užtikrintų mūsų skaidrumo ir sąžiningumo principus, o savivaldos pasitikėjimas politikais tikrai augs. Jeigu vis dėlto paliksime etikos komisijoms spręsti, politizuotoms etikos komisijoms spręsti šiuos klausimus, be jokios abejonės, galime susidurti su aibe problemų, kuomet tiek žiniasklaida, tiek visuomenė net nesužinos tyrimo baigties. Tai palaikykime šį Prezidento veto ir balsuokime už. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Nebėra norinčių kalbėti prieš. Taigi apsispręsime per balsuoti numatytą laiką.

11.56 val.

Baudžiamojo kodekso 114, 119, 120 ir 121 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3001 (*pateikimas*)

Toliau darbotvarkės 1-9 klausimas – Baudžiamojo kodekso keleto straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3001. Vėlgi kviečiu į tribūną Prezidento vyriausiąjį patarėją A. Kabišaitį. Prašom.

A. KABIŠAITIS. Respublikos Prezidentas, vadovaudamasis Konstitucijos 68 straipsnio 1 dalimi, teikia Lietuvos Respublikos Seimui svarstyti Baudžiamojo kodekso 114, 119, 120 ir 121 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą. Baudžiamojo kodekso pataisomis Respublikos Prezidentas siūlo tobulinti šiuos keturis Baudžiamojo kodekso straipsnius dviem pagrindinėmis kryptimis.

Pirmoji kryptis – sankcijų griežtinimas už kai kuriuos nusikaltimus. Tai būtų numatoma galimybė skirti laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmę tiems, kas organizavo ar dalyvavo sąmoksle valstybės perversmui įvykdyti arba dalyvavo valstybės perversme, taip pat tiems, kas organizavo ir vadovavo antikonstitucinėms grupėms ir organizacijoms bei tokių ginkluotų grupių dalyviams. Taip pat ilginama maksimali laisvės atėmimo bausmės trukmė: kolaboravusiems asmenims siūloma maksimalią laisvės atėmimo bausmės ribą padidinti nuo 5 iki 15 metų laisvės atėmimo, antikonstitucinių grupių ir organizacijų, taip pat tokių ginkluotų grupių ir organizacijų dalyviams, organizatoriams ir vadovams maksimalią laisvės atėmimo bausmės ribą siūloma padidinti nuo 10 iki 20 metų.

Antroji kryptis – veikų kriminalizavimas ir nusikaltimų sudėčių tobulinimas. Siūloma nustatyti baudžiamąją atsakomybę asmenims, kurie, turėdami tikslą perduoti užsienio valstybei, jos organizacijai ar jų atstovui (taip pat kriminalizuojamas veikimas pagal jų atstovų užduotį), pagrobė, pirko ar kitaip rinko arba faktiškai perdavė informaciją, kuri yra tarnybos (valstybės paslapties atžvilgiu veikos jau yra kriminalizuotos), arba kitą informaciją, kuri gali būti panaudota kėsinantis į Lietuvos Respublikos konstitucinę santvarką, suverenitetą, teritorijos vientisumą, gynybos ar ekonomikos galią, kitus Lietuvos Respublikos interesus, žmogaus sveikatą ar gyvybę. Taip pat įstatymo projektu diferencijuojama atsakomybė už antikonstitucinių grupių ir organizacijų organizavimą ir dalyvavimą jose, tai yra švelniausiai būtų baudžiami dalyviai, griežčiau – ginkluotų grupių dalyviai, dar griežčiau – organizatoriai ir vadovai, taip pat už šių veikų padarymą numatoma juridinių asmenų atsakomybė.

Kodekso pakeitimų poreikį lėmė visų pirma dabarties realijų pokyčiai – atsiradusios naujos ir suaktyvėjusios ankstesnės geopolitinės grėsmės, įvertinta karo Ukrainoje patirtis. Lietuvos žvalgybos tarnybos, teikdamos 2023 metų grėsmių nacionaliniam saugumui vertinimą, įvardijo grėsmių struktūros pokyčius: vertinant nurodomas akivaizdus pavojus dėl galimų nusikaltimų valstybei, nedraugiškų valstybių siekis surinkti plataus spektro informaciją ir ne vien tą, kuri yra valstybės paslaptis, taip pat ir kitos su valstybės saugumu susijusios aplinkybės. Tokios priešiškos valstybės kaip Rusija ir Baltarusija siekia daryti poveikį demokratiniams procesams Lietuvoje, tam panaudodamos ne tik čia gyvenančius piliečius ar diplomatus, bet ir Lietuvos Respublikos piliečius.

Taip pat svarbu pažymėti, jog Baudžiamojo kodekso nuostatų analizė, rengiant pataisų projektą, atlikta kartu su Lietuvos žvalgybos institucijomis ir Generaline prokuratūra, atskleidė galiojančio Baudžiamojo kodekso trūkumus ir taisytinas normas. Dauguma keičiamų Baudžiamojo kodekso normų nėra tobulintos net 20 metų, nors realus gyvenimas pažengė gerokai į priekį. Teikiamu projektu nėra siekiama kontroliuoti ar paveikti sąžiningų Lietuvos gyventojų, kurie kuria valstybę ar reiškia savo poziciją, požiūrį į valstybės valdžią, projektu siekiama užkardyti ir nustatyti proporcingą baudžiamąją atsakomybę už tyčinius bei itin pavojingus veiksmus, kuomet asmenys tikslingai nukreipia savo pastangas prieš mūsų valstybę ir jos gyventojus, asmenys, kuriems šios teisės normos skirtos, tyčia veikia Lietuvai nedraugiškų valstybių naudai ir netgi vykdo tokių valstybių ar jų agentų užduotis. Priėmus projektą, nebus padarytas joks neigiamas poveikis

konstitucinėms žmogaus teisėms, nebus apribotos naudojimosi jomis galimybės. Atvirkščiai, bus geriau apsaugoti tiek valstybės interesai, jos saugumas, tiek teisę gerbiančių Lietuvos žmonių teisėti lūkesčiai ir teisės bei demokratinės vertybės. Atkreiptinas dėmesys, kad nėra siūloma keisti Baudžiamojo proceso kodekso normas, tai yra nusikalstamų veikų tyrimo procesas liks nepakitęs. Teikdamas pataisas, Respublikos Prezidentas veikia proaktyviai, tai yra siekia užkardyti veikas, kurių realią galimybę įvardija saugumo tarnybos.

Teisingumo ministerijos Europos Sąjungos teisės grupė pateikė išvadą, kad projektas neprieštarauja Europos Sąjungos teisei. Seimo kanceliarijos Teisės departamentas pateikė išvadą, kurioje yra viena pastaba. Jos esmė, kad siūlymas didinti bausmes už kolaboravimą galimai yra per griežtas, tačiau iš tiesų tai yra vertinimo klausimas ir mes manytume, kad siūlomos bausmės nėra per didelės arba per griežtos. Dėkui.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūsų nori paklausti penki Seimo nariai. Pirmas klausia gerbiamas A. Gedvilas. Taip, būtų gerai iš vietos iš tikrųjų. Prašom.

A. GEDVILAS (*MSNG*). Labai ačiū. Sakykite, ar Baudžiamojo kodekso pokyčiai kokia nors apimtimi neliečia žodžio laisvės kritikuoti valdžią? Jeigu liečia, tai ar buvo Vyriausybėje siūlomi pokyčiai apsvarstyti iš žmogaus teisių perspektyvos, ypač iš teisės į žodžio laisvę ir iš valdžios teisėtos kritikos perspektyvos?

A. KABIŠAITIS. Galiu atsakyti labai trumpai, kad iš tiesų žodžio laisvės klausimas apskritai nėra liečiamas. Kalbama apie tas veikas, kuriomis yra renkama informacija ir perduodama užsienio valstybei, turint tikslą pakenkti Lietuvai, arba apie antikonstitucinių grupių organizavimą, arba apie valstybės perversmo organizavimą ir dalyvavimą jame. Žodžio laisvės klausimo čia apskritai nėra.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausia gerbiamas S. Skvernelis. Prašom.

S. SKVERNELIS (*DFVL*). Gerbiamas patarėjau, išties jūs, kaip buvęs ilgametis Teisės departamento vadovas, turbūt puikiai žinote, kad politikų noras intervenuoti į bausmių politiką, įvairius kodeksus dažnai duoda atvirkščią rezultatą. Koks nors įvykis atsitinka *ad hoc* ir tada nuo 5 iki 15, ir nesvarbu, kad po tokių sankcijų išbalansuojame visą sistemą. Šiandien kas yra siūloma – kolaboravimas yra laikomas, būtų laikomas labai sunkiu nusikaltimu, labai sunkia nusikalstama veika, o, žiūrint į tai, ką pasakė Teisės departamentas, padėjimas veikti kitos valstybės interesams taikos metu, sakykime, yra vertinamas kaip sunkus nusikaltimas. Galbūt tai yra ydinga praktika, kai mes atsižvelgiame į tokius politikų proginius momentus ir bandome koreguoti bausmes ir viską išbalansuojame. Kaip pavyzdys, kolaboravimas visgi yra vykdomas karo, okupacijos, aneksijos metu. Dabar tai laikoma labai sunkiu nusikaltimu. Prisiminkime tą penkiasdešimties metų laikotarpį, čia irgi buvo kolaboravimas įvairia forma, net ir, pavyzdžiui, priklausymas Komunistų partijai gali būti taip traktuojamas. Ar tokios sankcijos tikrai yra adekvačios, proporcingos, ar negriauna visos sistemos?

Ir dar paskutinis dalykas. Ar buvo konsultuotasi ir derinta, nežinau, gal dabar neišlikę, dalyvauja teisingumo ministrė, yra tokia Baudžiamojo proceso kodekso priežiūros komisija ar grupė, kuri neleidžia daryti tokių dalykų, kad mes viena ar kita proga išbalansuotume visą bausmių vykdymo… atsiprašau, sankcijų sistemą.

A. KABIŠAITIS. Dėkui už klausimą. Iš tiesų aš iš dalies atsakiau į tą klausimą pristatymo metu. Iš principo kalbėti apie tai, kad yra išderinama bausmių sistema, tai taip nėra. Prieš rengiant projektą buvo konsultuotasi tiek su prokuratūra, tiek, kaip minėta, su žvalgybos tarnybomis. Jos pateikė kitų Europos Sąjungos valstybių bausmių sistemą už analogiškus nusikaltimus ir iš tiesų šiuo metu Lietuvos bausmių sistema šių nusikaltimų srityje yra pati švelniausia.

Kalbant apie tai, ar kolaboravimą reikėtų artinti prie išdavystės, ar prie padėjimo kitai valstybei, tai iš tiesų, matyt, jisai yra artimesnis išdavystei, nes kalbama ne apie taikos metu padarytus veiksmus, o apie aneksijos ar okupacijos metu.

Ir trečias dalykas yra tai, kad kolaboravimo sudėties… atsakomybės už kolaboravimo sudėtį griežtinimas siejamas su pasisemta patirtimi iš Ukrainos, nes būtent okupuotose teritorijose kolaborantai padarė itin didelę žalą išduodami arba įskųsdami asmenis, kurie dirbo Ukrainos valstybės institucijose ar panašiai.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausia gerbiamas K. Mažeika. Prašau.

K. MAŽEIKA (*DFVL*). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Gerbiamas pranešėjau, noriu tiesiog paklausti, ar tai yra Prezidento iniciatyva, ar patarėjų iniciatyva? Pats Prezidentas lyg ir ekonomistas, ir skaičius pakankamai suprantantis žmogus, bet tikrai ką ir Teisės departamentas savo išvadoje teigia, tai būtent dėl sankcijų adekvatumo. Ar tikrai nėra per griežta ir ar tikrai buvo tai įvertinta? Galbūt ir jūs, kaip ilgametę praktiką turintis patarėjas, na, galbūt reikėjo šiek tiek pasitarti ir su Vyriausybės teisininkais, kad apskritai nebūtų išbalansuota ta sistema, nes turbūt kyla klausimas. Ir viešojoje erdvėje buvo čia vienas kitas toks epizodas su tais žmonėmis, kurie įtariami vienais ar kitais nusikaltimais. Kiek, jūsų matymu, tų atvejų galėtų būti, ar jų smarkiai daugėja, ar yra kokia tikimybė, kad jų artimoje ateityje daugės ir tas bausmes reikėtų taip sugriežtinti, kaip ir siūloma projekte?

A. KABIŠAITIS. Iš tikrųjų projektu nėra koncentruojamasi į bausmių griežtinimą. Sudėtys keičiamos tam, kad būtų galima patraukti atsakomybėn iš tikrųjų prieš Lietuvą veikiančius asmenis. Atsakomybės adekvatumas iš tiesų buvo vertintas rengiant projektą ir įvertinus kitus Baudžiamojo kodekso straipsnius ir sankcijas už juose numatytas veikas. Ar tai yra Prezidento, ar patarėjų projektas? Be abejo, tai yra Prezidento. Prezidentas, kaip valstybės vadovas, matydamas visumą ir turėdamas informaciją iš minėtų žvalgybos tarnybų, matė poreikį būtent keisti sudėtis ir keisti sankcijų sudėtį.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausia gerbiamas J. Sabatauskas. Prašom.

J. SABATAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiamasis pirmininke. Gerbiamasis pranešėjau, turiu vieną tarpinį klausimėlį ir jau tą vieną tikrąjį klausimą. Vilniaus universiteto Teisės fakulteto mokslininkai atliko tyrimą dėl Baudžiamojo kodekso visų straipsnių, dėl jų dispozicijos, ir aš neatsimenu, kad tame tyrime būtų šitie straipsniai tuo aspektu, kokiu jūs teikiate projektą, paminėti. Ar jūs su Vilniaus universiteto Teisės fakulteto baudžiamosios srities mokslininkais tarėtės, konsultavotės?

Ir klausimas. Jūs pildote kodekso 1, arba 114, straipsnio 2 dalį, papildote, prie tų sunkių padarinių rašote „jeigu žuvo žmogus“. Mano klausimas, ar žmogaus žūtis nėra sunkus padarinys kitos nusikalstamos veikos, kuria neturėta tikslo nužudyti žmogų?

A. KABIŠAITIS. Atsakysiu į pirmą klausimą. Kaip minėjau, rengiant projektą dalyvavo Generalinė prokuratūra ir žvalgybos institucijos. Tai yra buvo atsižvelgta į faktines aplinkybes.

Dabar atsakant į jūsų antrą klausimą, tai tas papildymas, kuriuo yra numatoma, kad žuvo žmogus ar atsirado kitų sunkių padarinių, iš esmės yra techninis papildymas siekiant ištaisyti tai, kas nebuvo padaryta praeitais metais keičiant Baudžiamąjį kodeksą, kai 119 straipsnyje buvo įrašyta, kad žuvo žmogus ar padaryti kiti, atsirado kiti sunkūs padariniai, ar ne. O tai ar apimtų? Be abejo, tai gali apimti, bet tai yra sprendžiama sutartimis.

PIRMININKAS. Gerbiamas K. Adomaitis klausia paskutinis. Prašau.

K. ADOMAITIS (*LF*). Dėkui. Gerbiamasis pranešėjau, norėjau irgi kelių klausimų pasiteirauti. Prie Seimo vyko riaušės ne taip seniai, šią kadenciją. Galbūt šitas projektas buvo kaip ir pastūmėtas to įvykio. Tiesiog smalsu paklausti.

O kitas mano klausimas būtų: tai kiek, kadangi vis tiek, suprantu, daugiausia yra griežtinamos sankcijos, galbūt jūs galite patikslinti, yra kažkokių naujų veikų identifikuota, bet aš tokių kaip ir neidentifikavau tame projekte, kad tiktai griežtinamos labiau sankcijos, tai ar dėl tų sankcijų griežtumo jūs tikitės, kad sumažės valstybės perversmų Lietuvoje ar kolaborantų sumažės? Ar šiuo požiūriu vertinate pasiūlytą projektą?

A. KABIŠAITIS. Tai į pirmą dalį atsakant, taip, be abejo, buvo įvertintos ir riaušių prie Seimo aplinkybės. Kita vertus, kalbant apie sankcijų griežtumą, tai, aišku, dėkui Dievui, dar nebuvo valstybės perversmo ir kolaboravimo negali būti, nes tai yra okupacijos arba aneksijos metu, bet kalbant apie sankcijų griežtumą, taip, tai yra vienas iš… viena iš sudedamųjų dalių, kas atgraso nuo atitinkamų veikų darymo.

PIRMININKAS. Dėkoju, jūs atsakėte į visus klausimus ir galite užimti savo vietą. Dabar būtų pasisakymai, motyvai, bet nematau norinčių kalbėti. Taigi balsuosime per balsavimo langą.

12.11 val.

Seimo nutarimo „Dėl Audronės Kartanienės atleidimo iš Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjo pareigų“ projektas Nr. XIVP-3040 (*pateikimas, svarstymas ir priėmimas*)

Dabar tada reikia eiti prie kito klausimo – Seimo nutarimo „Dėl Audronės Kartanienės atleidimo iš Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjo pareigų“ projekto Nr. XIVP-3040. Kviečiu grįžti tada į tribūną gerbiamą vyriausiąjį patarėją A. Kabišaitį. Gal ir galėjote nenueiti, bet aš nežinojau, kad niekas nenorės dėl motyvų kalbėti. Prašau.

A. KABIŠAITIS. Viskas gerai. Respublikos Prezidentas, vadovaudamasis Konstitucijos 84 straipsnio 11 punktu, 112 straipsnio 2 ir 5 dalimis, 115 straipsnio 2 punktu, Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 90 straipsnio 1 dalies 2 punktu, 3 ir 7 dalimis, atsižvelgdamas į Teisėjų tarybos 2023 m. rugpjūčio 25 d. nutarimą, teikia Lietuvos Respublikos Seimui atleisti A. Kartanienę iš Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjo pareigų pasibaigus įgaliojimų laikui.

Įgaliojimų pabaiga yra 2023 m. lapkričio 2 d. Seimo kanceliarijos Teisės departamentas pastabų dėl Seimo nutarimo projekto neturi.

PIRMININKAS. Dėkoju, niekas nenori paklausti. Tai dabar galbūt mes galime greitai pereiti keletą stadijų. Ar galime po pateikimo bendru sutarimu galbūt pritarti? Dėkoju. Po svarstymo galbūt galime bendru sutarimu? Niekas net neužsirašė kalbėti. Dėkoju. Taigi, ar yra norinčių pasisakyti priėmimo stadijoje? Nėra. Tai galbūt tada pastraipsniui. Tiktai 1 straipsnis yra su Teisės departamento redakcine pataisa. Ar galime bendru sutarimu jai pritarti? Dėkoju. Ir tada 2 straipsniui galime pritarti? Dėkoju. Tada jau priėmimo stadijoje balsuosime per balsavimo langą.

12.13 val.

Seimo nutarimo „Dėl pritarimo atleisti Albiną Bielskį iš Lietuvos apeliacinio teismo teisėjo pareigų“ projektas Nr. XIVP-3041 (*pateikimas, svarstymas ir priėmimas*)

Gerai, dabar keliaukime. Darbotvarkės 1-11 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl pritarimo atleisti Albiną Bielskį iš Lietuvos apeliacinio teismo teisėjo pareigų“ projektas Nr. XIVP-3041. Gerbiamas A. Kabišaitis pristatys. Prašom.

A. KABIŠAITIS. Respublikos Prezidentas, vadovaudamasis Konstitucijos 84 straipsnio 11 punktu, 112 straipsnio 3 ir 5 dalimis, 115 straipsnio 2 punktu, Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 90 straipsnio 1 dalies 2 punktu, 4 ir 7 dalimis, atsižvelgdamas į Teisėjų tarybos 2023 m. rugpjūčio 25 d. nutarimą, teikia Lietuvos Respublikos Seimui pritarti A. Bielskio atleidimui iš Lietuvos apeliacinio teismo teisėjo pareigų pasibaigus įgaliojimų laikui.

Teisėjo įgaliojimų pabaiga – gruodžio 31 diena. Seimo kanceliarijos Teisės departamentas pastabų dėl Seimo nutarimo projekto neturi.

PIRMININKAS. Dėkoju. Niekas nenori paklausti. Tai galbūt galime po pateikimo bendru sutarimu pritarti? Dėkoju, pritarta. Niekas dėl motyvų nenorėjo pasisakyti. Svarstymas. Svarstymo stadijoje niekas nenori dalyvauti diskusijoje. Galime bendru sutarimu po svarstymo? Dėkoju, pritarta. Priėmimas. Čia nėra pastabų. Tai 1 straipsnis. Galbūt galime bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Dėl motyvų niekas neužsirašė. Tai per balsavimo langą bus likęs tik balsavimas, priėmimas.

12.14 val.

Farmacijos įstatymo Nr. X-709 2 ir 59^2 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3006 (*pateikimas*)

Dabar tada darbotvarkės 1-12 klausimas – Farmacijos įstatymo kelių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3006. Pranešėja – gerbiama I. Segalovičienė, Respublikos Prezidento vyriausioji patarėja. Prašau pristatyti.

I. SEGALOVIČIENĖ. Laba diena, gerbiami Seimo nariai, gerbiamas pirmininke. Šiandien esu įpareigota Prezidento dekretu pateikti ir pristatyti jums Farmacijos įstatymo 2 ir 59^2 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą.

Įstatymas yra skirtas labai retomis ligomis sergančių pacientų gerovei ir mes ją simboliškai vadiname vilties iniciatyva. Labai retų būklių gydymo poreikis auga, ir mes matome tikrai gerėjančią retų ligų būklių diagnostiką, kaip antai yra priimti sprendimai dėl visuotinės naujagimių patikros programos išplėtimo nuo šių metų sausio 1 dienos. Tai leidžia pakankamai greitai, tiksliai diagnozuoti itin retas ligas vaikams. Esant tokiai situacijai, pacientus prižiūrintys gydytojai tikrai susiduria su papildoma moraline našta: nors liga ar būklė yra diagnozuota, o gydymas patvirtintas ir yra saugus bei efektyvus, jie negali pilnai taikyti jo. Šiuo metu priskaičiuojama daugiau kaip 8 tūkst. retų ligų. Kaip rodo 2021 metų Ligonių kasos duomenys, bendras labai retų būklių pacientų skaičius, kai buvo kreiptasi būtent į Labai retų žmogaus sveikatos būklių gydymo išlaidų kompensavimo komisiją, kuri ir priima sprendimus, buvo beveik 300. Iš jų 110 tiktai net naujų pacientų gydymo atvejų ir beveik pusė iš jų yra vaikai iki 18 metų amžiaus. Taigi tas poreikis tikrai auga.

Ką mes dar matome kaip labai aktualią sisteminę problemą. Šiandien Lietuva pagal naujoviško, inovatyvaus gydymo vaistais prieinamumą labai retomis ligomis sergantiems žmonėms stipriai atsilieka nuo Europos Sąjungos valstybių. Tik maždaug viena iš dešimties terapinių opcijų Lietuvoje, skirtų retoms ligoms gydyti, yra prieinama per bendrą vaistinių preparatų kompensavimo mechanizmą.

Kaip žinote, inovatyvių vaistų prieinamumo tyrimas, angliškuu trumpiniu vadinamas W. A. I. T., rodo, kad iš 168 valstybių per tyrimo periodą nuo 2018 metų iki 2021 metų, vaistų, kurie buvo registruoti Europos Sąjungoje, Lietuvoje kompensuojamųjų vaistų sąrašuose šiuo metu, tai yra tais metais buvo būtent 21 vaistas, o mes matome, kad kitose šalyse vidurkis yra maždaug 76. Tikrai mažiau nei Lietuvoje į kompensuojamųjų vaistų sąrašą inovatyvius vaistus įtraukia tik viena Europos Sąjungos šalis – tai yra Malta.

Prezidentas laikosi nuostatos, kad prieinamumas yra pamatinė teisė į adekvačią sveikatos priežiūrą. Čia labai svarbus ir laikas. Mes matome, kad pagal tą patį tyrimą laikas Lietuvoje yra tikrai labai ilgas. Europos vidurkis yra 442 dienos laukti sprendimo dėl vaistų kompensavimo, o Lietuvoje mes turime beveik 540 dienų. Tikrai turime kur tobulėti, nes laikas yra išsaugotos gyvybės.

Viena iš priežasčių, kodėl šita problema egzistuoja, be jokios abejonės, yra finansavimas, tačiau norisi pasidžiaugti, kad pastaraisiais metais šios problemos finansavimas augo ir maždaug nuo 2017 metų mes matome beveik penkis kartus pagerėjusį finansavimą. Prezidentas tikisi, kad ta tendencija siekti adekvataus finansavimo išliks, sustiprės ir galbūt bus ieškoma net naujų modelių, kaip tą finansavimą turėti pakankamai prognozuojamą, aiškų ir skaidrų.

Antra priežastis, be jokios abejonės, yra skaidri ir efektyvi sprendimų priėmimo sistema. Būtent į šį klausimą ši Prezidento vilties iniciatyva ir yra nukreipta.

Įstatymo projektu siekiama, kad labai retų žmogaus sveikatos būklių gydymo išlaidų kompensavimo sistema būtų labiau orientuota į pacientų poreikius. Siekiama padidinti sprendimų priėmimo skaidrumą ir pačią sprendimų kokybę, įtraukiant tam tikrų suinteresuotų grupių atstovus, apie kuriuos aš paminėsiu.

Taigi Prezidentas siūlo tobulinti Labai retų žmogaus sveikatos būklių gydymo kompensavimo komisijos sudarymo principus, nes būtent šita komisija turi itin svarbų vaidmenį žmogaus sveikatai, pacientų sveikatai, ir čia yra tas kertinis momentas. Taigi šalies vadovas siūlo, pirma, įtraukti papildomai du asmens sveikatos priežiūros specialistus, dirbančius universiteto ligoninėse ir turinčius specialių žinių labai retų ir sunkių ligų gydymo ar susijusiose srityse; antra, į komisiją įtraukti vieną pacientų organizacijų atstovą; trečia, sudaryti galimybę komisijoje dalyvauti pacientų gydytojams. Dėl šių pasiūlymų komisijos narių skaičius padidėtų nuo šiuo metu esančių penkių iki devynių narių. Jeigu mes pasižiūrėtume į sveikatos apsaugos sistemoje esančių komisijų praktiką, tai 11 narių turi ir Vaistinių preparatų, medicinos pagalbos priemonių kompensavimo komisija, ir kitos maždaug panašų skaičių. Taigi tas adekvatumas būtų labai tolygus. Prezidento nuomone, šių atstovų įtraukimas į komisiją tikrai padėtų priimti objektyvesnius sprendimus pacientų naudai, išvengiant tokių argumentų kaip „neapsimoka“ ar „per brangu“. Be to, mūsų

įsitikinimu, aiškesnis pacientų ir jų atstovų įtraukimas atlieptų tai, ką yra pastebėjusi ir 2020 metais Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba savo vertinimo pažymoje.

Prezidentas taip pat siūlo suteikti galimybę į komisiją kreiptis pacientą gydančiam atitinkamos srities sveikatos priežiūros specialistui. Šiuo metu tokią galimybę turi tiktai tretinės asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikianti sveikatos priežiūros įstaiga. Taip pat įstatymu, o ne poįstatyminiu aktu siūlome apibrėžti terminą, kas yra „skubus atvejis“, nes laikas tampa lemiamu veiksniu. Matome teisminiuose ginčuose, kad šitas skubaus atvejo klausimas irgi yra labai svarbus argumentas. Ir tiesiog žinia: Čekija 2021 metais yra priėmusi Sveikatos draudimo įstatymo pakeitimus, leidžiančius teikti kai kurias sveikatos priežiūros paslaugas, pavyzdžiui, farmakologinę terapiją itin brangiais vaistais, netgi nelaukiant patvirtinimo iš kompetentingos institucijos – mokėtų už paslaugas komisijos, jeigu šis atvejis yra skubus ir gresia paciento gyvybei. Taigi tokie esminiai pasiūlymai.

Gerbiami Seimo nariai, Prezidento vardu nuoširdžiai kviečiu po pateikimo pritarti šiems Farmacijos įstatymo pakeitimams ir diskutuoti dėl jų komitetuose ir tolimame procese. Labai ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūsų nori paklausti keletas Seimo narių. Gerbiamas R. Žemaitaitis klausia pirmasis. Prašom. Gerbiamas Remigijau, prašom klausti. Jūsų klausimas.

R. ŽEMAITAITIS (*MSNG*). Atsiprašau. Gerbiamajai pranešėjai norėjau užduoti klausimą, kodėl jūs bandote?.. Šiaip tai projektas geras, viskas gerai. Dėl komisijos sudėties aš balsuosiu prieš arba susilaikysiu ir po to teiksiu siūlymą, kad nebūtų plečiama, nes man iš esmės niekaip nesuvokiama, kam reikia didinti ir plėsti dar komisijos sudėtį, daugiau įtraukti narių, kai tuo momentu mes galime pasikviesti ekspertus ir ekspertai gali mums patarti. Taip apsunkinti didesniu narių skaičiumi klausimą. Kam reikia tą daryti, kam šita biurokratinė komisija?

I. SEGALOVIČIENĖ. Labai trumpai atsakysiu – dėl skaidrumo ir dėl kokybės.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausimą užduos gerbiamas A. Matulas. Prašom.

A. MATULAS (*TS-LKDF*). Aš ruošiuosi pritarti. Reikės padirbėti su pavaduotoju, įtikinti jį, kad šitas įstatymas išties sprendimų priėmimą galbūt ir pagreitins, jeigu, aišku, operatyviai susirinks komisija, ir paskaidrins, nes galės dalyvauti, ypatingai gerai, kad galės dalyvauti gydantis gydytojas, ne tik institucija siūlyti šitą sprendimą. Džiugu, kad pastebėjote, ir pastebime visi, kad situacija paskutiniais metais gerėja, skiriama daugiau lėšų, atsirado didesnis operatyvumas. Aš tikrai pritarsiu šiam projektui. Toliau komitete kalbėsime, ar įmanoma jį dar kaip nors patobulinti ir kiek tai galėtų papildomai kainuoti. Jūs, teikdami Prezidento įstatymo projektą, tikriausiai šiek tiek prognozavote, ar vis dėlto gali tas komisijos narių skaičiaus padidinimas, sprendimų priėmimo praskaidrinimas, platesnis visuomenės įtraukimas padidinti pacientų skaičių, ženkliai padidinti. O tai vis dėlto kainuoja. To argumento, kaip jūs ir minėjote, neapsimoka arba per brangu, nors ir skirdami kelis kartus…

PIRMININKAS. Laikas, gerbiamas kolega.

A. MATULAS (*TS-LKDF*). …didesnę sumą, vis tiek turėsime paisyti.

PIRMININKAS. Dėkui.

I. SEGALOVIČIENĖ. Dėkoju už klausimą. Iš tiesų konkrečiai, kiek reikės biudžeto tiesiogiai šio įstatymo pakeitimams įgyvendinti, ar valstybės, ar PSDF'o poreikio, sunku numatyti. Bet akivaizdu, sprendimai, labiau orientuoti į pacientus, skaidresni, vadinasi, gali susidaryti situacijų, kai lėšų kompensuoti reikės daugiau. Tačiau, mūsų vertinimu, tikrai labai svarbu, kad už sveikatos politiką atsakingi asmenys po truputį pradėtų galvoti ir apie finansavimo modelio pokyčius, nes tikrai čia yra erdvės. Šitas komisijos išplėtimas dėl skaidrumo, dėl sprendimų kokybės, labiau atsižvelgiant į pacientų gerovę, tikrai mums kai ką parodys ir, manau, pastūmės naujesnio finansinio modelio paieškų link.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausia gerbiamas A. Veryga.

A. VERYGA (*LVŽSF*). Dėkoju už tikrai gerą, reikalingą projektą. Man gal šiek tiek keista girdėti valdančiuosius, klausiančius apie biudžetą, apie tai, kad reikės pinigų, kai tų pinigų, mes žinome, PSDF biudžete yra, jie tiesiog nenaudojami. O aš turiu kitą klausimą, savotiškai susijusį su pinigais. Sveikatos ministras pademonstravo visišką nekompetenciją ieškoti tarptautinių partne-

rių bendriems vaistų pirkimams. Iš esmės šita iniciatyva yra žlugusi, numirusi, jos tiesiog nebėra. Galbūt Prezidentas galėtų, būdamas tikrai aktyvus, bendraudamas su kitų šalių vadovais, tokią iniciatyvą iškelti, gal Lietuva galėtų, suprasdama, kad tai yra brangūs vaistai, kad mes esame maža valstybė, iškelti tokią idėją valstybių vadovų lygmeniu? Labai ačiū.

I. SEGALOVIČIENĖ. Dėkui už klausimą. Tikrai Prezidentas yra pasiruošęs dėl žmonių gerovės daryti viską, ką galima. Tikrai būtų labai puiku, jeigu ministras parodytų iniciatyvą ir suformuluotų labai aiškią poziciją, kur nepavyksta ir kur jam reikėtų padėti.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dar gerbiamas J. Džiugelis gal spės paklausti? Prašom.

J. DŽIUGELIS (*TS-LKDF*). Taip, spėsiu. Labai ačiū. Aš tiesiog norėjau pasiteirauti gerbiamos patarėjos, kaip komisijos sudėties išplėtimas padės derėtis su vaistų gamintojais? Čia yra esminis tų vaistų neprieinamumas. Vaistai yra ypač brangūs, net ne visos valstybės gali kai kuriuos vaistus įsigyti vienam arba kitam sunkiam ligoniui. Ar padės komisijos išplėtimas derantis su gamintojais? Vienas klausimas.

Kitas dalykas. Čia dėl protokolo. Norėčiau užfiksuoti, kad asmeniškai nusišalinu nuo šio balsavimo dėl asmeninių dalykų.

I. SEGALOVIČIENĖ. Dėkoju už klausimą, gerbiamas Justai. Norėčiau akcentuoti, be jokios abejonės, kokybiškesni sprendimai, pagrįsti specialistų, aiškios argumentacijos, jau priimti. Tie, kuriems reikia skirti finansavimą, jeigu mes tokių sprendimų turėsime daugiau, akivaizdu, kad mes ir sprendimų priėmėjai turėsime geresnių argumentų kalbėtis įvairiais lygiais ir derėtis. Taigi netiesioginė nauda, manau, tikrai gali būti ir šiuo jūsų minimu klausimu. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Galite užimti savo vietą, atsakėte į visus klausimus.

Dabar už – gerbiamas A. Vinkus. Prašom.

A. VINKUS (*LVŽSF*). Labai džiaugiuosi, kad dešimtmečiais keliamas klausimas dėl retų ligų. Laukia ne tik sunkūs ligoniai, bet jų artimieji ir giminės. Džiugu, kad šiandien Prezidento patarėja labai dalykiškai pateikė informaciją. Aš taip pat norėčiau pratęsti ir pasakyti, kad pirmiausia norėčiau paryškinti, kad iš visų labai retų būklių pacientų 92 % sudaro pacientai iki 65 metų amžiaus. Ši informacija byloja apie tai, kad į labai retas būkles daugiausia patenka arba vaikai, arba darbingo amžiaus žmonės.

Antra, vystantis medicinos technologijoms ir gerėjant diagnostikai, išaiškintų retų būklių atvejų skaičius nuolat auga ir kartu randasi didesnės galimybės padėti žmonėms. Ir puiku, kad tai po truputį gerėja, bet to nepakanka. Bet per dabar veikiantį vaistų kompensavimo mechanizmą valstybės pagalbą dėl retos būklės gydymo gauna vienas žmogus iš dešimties. Na, o metų metais, kaip sakiau, kalbame ir, lyginant su kitomis šalimis, pernelyg didelę dalį sveikatos priežiūros išlaidų dengia patys gyventojai. Kol valstybės įmoka už valstybės lėšomis draudžiamą asmenį savo dydžiu atsiliks nuo mokamos dirbančiųjų įmokos tiek, kiek atsilieka dabar, manau, kad nuolat bus finansinių išteklių stygius šiai problemai spręsti. Nebent, tikiuosi, ir Prezidentas, ir Vyriausybė imsis ryžtingų žingsnių. Mano galva, argumentų šiandien pakako. Kviečiu balsuoti už.

PIRMININKAS. Dėkoju. Tačiau prieš kvies balsuoti gerbiamas R. Žemaitaitis. Taip, prašom.

R. ŽEMAITAITIS (*MSNG*). Gerbiamas posėdžio pirmininke, gerbiamas komiteto pirmininke ir gerbiama Prezidento atstove, iš tikrųjų tada, kai nešate tokį projektą, tai aš tikrai labai prašyčiau… Aš nutylėjau klausimų neteikdamas. Dėl to aš dar kartą sakau: paties projekto yra geros tam tikros vietos, bet dvi dalys yra labai stipriai kritikuotinos. Prezidentas visiškai nesirūpina žmonių gerove šituo projektu, nes pagal Europos reglamentą yra aiškiai profaniniai vaistai ir kada gali būti, dėl ko pailginamas licencijos, kodėl pailginamas vaistų laikas, kad jie būtų atpiginti. Ir ten reglamente yra aiškiai vienas sakinys numatytas: gali būti skiriami šitie vaistai, jeigu penki iš 10 tūkst. žmonių serga. Jūsų, Prezidento pasiūlymas yra kardinaliai toli toli nuo gerovės Lietuvos ir nuo Prezidento siekio. Jūs siūlote, kad vienas iš 200 tūkst. Tai jūs man pasakykite, koks tada yra tikslas šito projekto? Aš tikrai, kolegos, kviečiu jus balsuoti už, o komitete šituos skaičius reikės, ko gero, koreguoti ir keisti, nes labai labai toli iki tos gerovės Lietuvos – vienas iš 200 tūkst., kai reglamentas sako, kad penki iš 10 tūkst.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dar nesame pasiekę balsavimo lango.

12.33 val.

Trakų rajono, Vilniaus miesto ir Vilniaus rajono savivaldybių teritorijų ribų keitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3002 (*pateikimas*)

Tada galime toliau pateikti dar bent vieną klausimą. Tai 1-13 klausimas – Trakų rajono, Vilniaus miesto ir Vilniaus rajono savivaldybių teritorijų ribų keitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3002. Tai, gerbiama viceministre.

S. ŠČAJEVIENĖ. Teikiamas Lietuvos Respublikos Trakų rajono, Vilniaus miesto ir Vilniaus rajono savivaldybių teritorijų ribų keitimo įstatymo projektas. Jo tikslas – pakeisti Trakų rajono, Vilniaus miesto ir Vilniaus rajono savivaldybių teritorijų ribas, sukuriant teisines prielaidas šių savivaldybių gyvenamosioms vietovėms įteisinti, nustatant jų teritorijų ribas. Projekto iniciatoriai yra Vilniaus miesto savivaldybės taryba, ji Vyriausybei pateikė pasiūlymą, projektui pritarė Trakų rajono ir Vilniaus rajono savivaldybės.

Kokia problema yra sprendžiama šiuo įstatymo projektu? Tai išties yra tvarkomos savivaldybių teritorijos. Ši problema yra aktuali jau 13 metų, pagaliau Vilniaus miesto, Vilniaus rajono ir Trakų rajono savivaldybių ribos, kurios buvo netikslios, priėmus šitą įstatymo projektą, taptų aiškios. Dabar esanti Vilniaus miesto savivaldybės riba kerta Nekilnojamojo turto registre įregistruotus sklypus, pastatus, esančius ant Vilniaus rajono ir Trakų rajono savivaldybių ribos, įstrižai kerta kelius, vandens telkinius ir kitus, o tai prieštarauja teisės aktuose nustatytiems reikalavimams. Esama situacija sukelia problemų planuojant teritorijas, formuojant nekilnojamojo turto ribas, disponuojant nekilnojamuoju turtu, suteikiant adresus, deklaruojant gyvenamąją vietą ir vystant įvairius infrastruktūros projektus. Dėl netikslių savivaldybių ribų sunkumų patiria nekilnojamojo turto savininkai, projektuotojai ir kiti asmenys.

Priėmus projektą numatomas poveikis: bus nustatytos tikslios ir aiškios trijų savivaldybių teritorijų ribos, bus sukurtos prielaidos šioms savivaldybėms teikti dokumentus dėl jų teritorijose esančių gyvenamųjų vietovių teritorijų ribų tvarkymo, taip pat bus sukurtos teisinės prielaidos įgyvendinti nuo 2024 m. sausio 1 d. įsigaliosiančias Žemės įstatymo nuostatas dėl valstybinės žemės, esančios miestų, miestelių teritorijose, perdavimo savivaldybėms patikėjimo teise. Šių savivaldybių teritorijose yra septynios gyvenamosios teritorijos: Trakų rajone – Aukštadvario, Onuškio miesteliai, Vilniaus miesto savivaldybėje – Vilniaus miestas, o Vilniaus rajono savivaldybėje – Bezdonių, Šumsko, Maišiagalos ir Mickūnų miesteliai, kurių teritorijų ribas būtina sutvarkyti siekiant sklandaus minėto įstatymo nuostatų įgyvendinimo. Gyventojai, kurių sklypus kerta savivaldybių ribos, galės tinkamai disponuoti savo nekilnojamuoju turtu. Šis sprendimas turės įtakos vykdant kelių, kitų inžinerinių objektų infrastruktūros sprendinius, sukurs prielaidas darniai vystyti visų trijų savivaldybių teritorijas.

Reikia pažymėti, jog šiuo metu turime 12 savivaldybių, kurių gyvenamųjų vietovių ribos yra nesutvarkytos, priėmus šitą įstatymo projektą liktų 9 savivaldybės. Teisės departamentas pateikė pastabų, į jas darbine tvarka bus atsižvelgta. Prašom Seimo pritarti šiam siūlymui, jis, na, iš principo buvo generuojamas 13 metų. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūsų nori paklausti keturi Seimo nariai. Gerbiamas K. Vilkauskas pirmas klausia.

K. VILKAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiamoji viceministre, jūs vykdėte apklausą tose teritorijose ir iš 54 deklaruotų asmenų jūs gavote atsakymą, kad 29 pritarė, 10 – ne. Tai kaip bus? Vis tiek reikės dokumentus tvarkyti, kadastro ir registro dokumentus, kas tai kompensuos, ar Vyriausybė kaip nors numato, ar savivaldybėms bus ta pareiga suteikta?

Ir kitas klausimas dėl to, ką jūs ir minėjote, kad yra Teisės departamento išvada dėl privačių miškų ir Aplinkos ministerija irgi savo išvadoje pasisakė, bet projekte nėra numatyta, kad reikia lėšų. Tai kaip šituos klausimus spręsite?

S. ŠČAJEVIENĖ. Labai ačiū už klausimą. Pradėsiu nuo antrojo klausimo dėl miško ribų keitimo. Čia yra antras etapas, kai bus peržiūrimos ribos miestų, miestelių. Šitame etape yra peržiūrimos savivaldybių teritorijų ribos, tai klausimas, ar keisis miškai, dar šito etapo neapima.

Dėl apklausų. Vidaus reikalų ministerija pagal Teritorijų planavimo įstatymą organizuoja procedūras, savivaldybės atlieka, tai čia yra Teritorijų planavimo įstatyme įtvirtinta tokia proce-

dūra, kur Vidaus reikalų ministerija viską organizuos. Kitas etapas – tvarkysime miestelių, miestų ribas. Pirmiausia susitvarkome savivaldybių ribas, po to einame jau prie miestelių ribų.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausimą užduos gerbiama E. Rudelienė. Prašau.

E. RUDELIENĖ (*LSF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Ačiū už pristatymą. Iš tiesų, kaip minėjote, procesas ilgas ir tekę net prie jo prisidėti ir dalyvauti jame. Manau, kad tikrai išsispręs – tiek savivaldybės galės dabar judėti su bendraisiais ir specialiaisiais planais, tiek gyventojų turtas. Čia buvo triukšmas ir gal neišgirdau, nes lyg ir minėjote, kokia bendra Lietuvoje situacija, kiek dar savivaldybių nėra patikslinusios savo ribų ir, na, kaip tas procesas pagal laiką juda, kada turėsime jau sutvarkytą visą Lietuvą? Ačiū.

S. ŠČAJEVIENĖ. Labai ačiū už gerą klausimą. Tikrai nenorėjau įvardinti, kurios savivaldybės dar nėra susitvarkiusios, bet šiuo metu yra situacija, kad 12 savivaldybių iš 60 yra nesusitvarkiusios savo ribų. Pritarus įstatymo projektui, liktų devynios: Druskininkai, Elektrėnai, Kalvarijos, Kazlų Rūda, Kupiškio rajonas, Marijampolė, Panevėžio rajonas, Rokiškio rajonas, Skuodo rajonas. Trakų rajonas, Vilniaus miestas ir Vilniaus rajonas – tai yra tos trys savivaldybės, kurios šiuo metu jau yra finišo tiesiojoje, tikimės.

PIRMININKAS. Dėkoju.

S. ŠČAJEVIENĖ. Dėl laiko galiu patikslinti. Šitas sprendimas gimė per 13 metų. Iniciatyva prasidėjo 2013 metais nuo Vilniaus miesto savivaldybės, 2019 metų birželio mėnesį buvo Trakų rajono pritarimas ir galų gale 2022 metų birželio mėnesį buvo sutarimas su Vilniaus rajono savivaldybe. Tai buvo 13 metų sprendimas. Kartais gana sunkiai vyksta sprendimai.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausimą užduos gerbiamas E. Sabutis. Prašau.

E. SABUTIS (*LSDPF*). Gerbiama viceministre, atsakydama į Editos klausimą jau atsakėte ir į mano, nes aš kaip tik ir norėjau paklausti, būtent kokios kadencijos savivaldybių tarybos kreipėsi ir kokios kadencijos davė sutikimus. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Gerbiamas E. Gentvilas užduos paskutinį klausimą. Prašau.

E. GENTVILAS (*LSF*). Ačiū. Gerbiama viceministre, tikrai pati paminėjote, kad retai keičiamos savivaldybių ribos. Man labai svarbu, kuri savivaldybė padidėja, kokiu plotu padidėja, kiek gyventojų padaugėja, kiek sumažėja? Aiškinamajame rašte aš randu tik mokesčių mokėtojų skaičių, tai nėra tikrasis gyventojų skaičius. Ar galite pasakyti tris savivaldybes, kuri padidėja kokiu plotu, kuri sumažėja kokiu plotu, kiek gyventojų padaugėja, kiek gyventojų sumažėja?

S. ŠČAJEVIENĖ. Trumpai galiu įvardinti. Ploto negalėčiau įvardinti, bet sklypų dydžiai maždaug, kad įsivaizduotumėte. Vilniaus miesto savivaldybei būtų priskiriama 60 sklypų, Vilniaus rajono savivaldybėje yra kalbama apie 67 sklypus, o Trakų rajone apie 2 sklypus. Čia yra tie sklypai, per kurių ribas eina savivaldybių teritorijos, tam, kad arba į vieną pusę, arba į kitą būtų pertvarkytos ribos. Komitete svarstant tikrai šitą informaciją galėsime patikslinti, pateikti ir bus aiškiau.

PIRMININKAS. Dėkoju, jūs atsakėte į visus klausimus. Dėl motyvų niekas neužsirašė kalbėti, tai galime iš karto balsuoti. Atkreipiu dėmesį, gerbiami kolegos, kas dar kažkur gurkšnojate kavą, kad galite jau sėsti į darbo vietas ir pradėsime balsavimą.

Galbūt nuo šio klausimo ir pradėkime, tai yra projektas Nr. XIVP-3002. Jį ką tik gerbiama viceministrė S. Ščajevienė pateikė. Tai Trakų rajono, Vilniaus miesto ir Vilniaus rajono savivaldybių teritorijų ribų keitimo įstatymo projektas. Pateikimas.

Gerbiami kolegos, balsuojame po pateikimo. Dabar yra balsavimo langas ir ką apsvarstėme, balsuosime, paskui dirbsime toliau pagal darbotvarkę.

Užsiregistravo 116, balsavo 115: už – 108, prieš niekas nebalsavo, susilaikė 7. Taigi po pateikimo yra pritarta. Siūlomas pagrindinis komitetas – Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas. Ar galime bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Siūloma svarstyti spalio 10 dieną. Ar galime pritarti? Dėkoju, pritarta. Taigi klausimą išsprendėme.

12.43 val.

Savanoriškos veiklos įstatymo Nr. XI-1500 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3014 (*pateikimo tęsinys*)

Dabar grįžtame atgal prie tų klausimų, kuriuos esame jau apsvarstę arba jie buvo pateikti. Darbotvarkės 1-6 klausimas, projektas Nr. XIV-3014 – Savanoriškos veiklos įstatymo vieno strai-

psnio pakeitimo įstatymo projektas. Balsuojame po pateikimo. Ministrė pateikė Savanoriškos veiklos įstatymą, vyko diskusija ir galime apsispręsti dabar balsuodami. Savanoriškos veiklos įstatymas.

Užsiregistravo 122, balsavo 121: už – 100, prieš niekas nebalsavo, susilaikė 21. Taigi po pateikimo yra pritarta. Siūlomas pagrindinis komitetas – Socialinių reikalų ir darbo komitetas. Ar galime bendru sutarimu?

Gerbiamas T. V. Raskevičius per centrinį mikrofoną. Prašau.

T. V. RASKEVIČIUS (*LF*). Kadangi įstatymas susijęs ir su nevyriausybinių organizacijų veiklos sritimi, prašyčiau ŽTK skirti papildomu komitetu.

PIRMININKAS. Žmogaus teisių komitetas papildomas. Galime pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Taigi svarstyti siūloma lapkričio 14 dieną. Ar galime bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Viską išsprendėme.

12.44 val.

Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo Nr. X-1666 5, 6, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 20, 23, 24[1] ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymas (projektas Nr. XIVP-2740GR) (*pateikimo tęsinys*)

Toliau 1-8 klausimas – projektas Nr. XIVP-2740. Čia yra Prezidento grąžintas įstatymas. Taigi balsavimas bus šiek tiek kitoks. Aš pagarsinsiu, koks jis bus. Pateikimo stadijoje mes balsuojame alternatyviai: kas balsuos už, balsuos, kad grąžintas įstatymas būtų svarstomas iš naujo, o kas prieš – kad įstatymas būtų laikomas nepriimtu. Dabar yra tokios alternatyvos. Kas už – svarstyti grąžintą įstatymą iš naujo, kas prieš – laikyti įstatymą nepriimtu. Ar visi jau dabar išgirdote? Balsuojame. Už – svarstyti grąžintą iš naujo, prieš – laikyti nepriimtu. Už – svarstyti iš naujo, prieš – iš karto laikyti nepriimtu. Čia yra pateikimo stadija.

Užsiregistravo 123, balsavo 123: labai aiškiai 122 balsavo už, kad svarstytume grąžintą įstatymą iš naujo, ir prieš balsavo 1. Taip pat kažkokios ovacijos. Niekas neina pasitaisyti. Viskas gerai, galime dirbti toliau.

Taigi komitetą reikia taip pat paskirti. Siūlomas Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas. Galime bendru sutarimu? Dėkoju. Siūloma svarstyti rugsėjo 19 dieną. Visai greitai, taip ir reikia pagal Statutą. Ar galime bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta.

12.46 val.

Baudžiamojo kodekso 114, 119, 120 ir 121 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3001 (*pateikimo tęsinys*)

Dabar darbotvarkės 1-9 klausimas – Baudžiamojo kodekso kelių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3001. Balsuojame po pateikimo. Baudžiamojo kodekso 114, 119, 120 ir 121 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas. (*Balsai salėje*)

Užsiregistravo 125, balsavo 124: už – 80, prieš – 3, susilaikė 41. Po pateikimo yra pritarta. Siūlomas pagrindiniu komitetu Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Galime bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Ir taip pat kaip papildomas siūlomas Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas. Ar galime bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Ir siūloma svarstyti gruodžio 5 dieną. Ar galime pritarti? Dėkoju, pritarta. Klausimą išsprendėme.

12.47 val.

Seimo nutarimo „Dėl Audronės Kartanienės atleidimo iš Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjo pareigų“ projektas Nr. XIVP-3040 (*priėmimo tęsinys*)

Darbotvarkės 1-10 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Audronės Kartanienės atleidimo iš Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjo pareigų“ projektas Nr. XIVP-3040. Yra likęs tik priėmimas. Priėmimo stadija. Balsuojame dėl A. Kartanienės atleidimo iš Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjo pareigų. (*Šurmulys salėje*) Kolegos nesupranta, ar vyksta priėmimas, ar atleidimas, taip? Atleidimas priėmimo stadijoje vyksta.

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 123: už – 123, prieš niekas nebalsavo. Nutarimas priimtas. (*Gongas*)

12.48 val.

Seimo nutarimo „Dėl pritarimo atleisti Albiną Bielskį iš Lietuvos apeliacinio teismo teisėjo pareigų“ projektas Nr. XIVP-3041 (*priėmimo tęsinys*)

Toliau darbotvarkės 1-11 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl pritarimo atleisti Albiną Bielskį iš Lietuvos apeliacinio teismo teisėjo pareigų“ projektas Nr. XIVP-3041. Taip pat likęs tik priėmimas. Balsuojame.

Siūlote trumpinti, bet liko du balsavimai, tai aš tiesiog… Tiksliau, vienas netgi balsavimas. Kadangi buvo skirtingų žanrų, čia Prezidento grąžintas ir taip toliau, tai aš neleidau greitojo balsavimo, nes nedidelis šiandien konvejeris, labai nedidelis. Kai bus didelis, tada.

Šio nutarimo priėmimas

Užsiregistravo 123, balsavo 122, visi 122 balsavo už. Taigi nutarimas yra priimtas. (*Gongas*)

12.49 val.

Farmacijos įstatymo Nr. X-709 2 ir 59^2 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3006 (*pateikimo tęsinys*)

Toliau darbotvarkės 1-12 klausimas, paskutinis balsavimas per šį langą. Farmacijos įstatymo kelių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3006. Balsuojame po pateikimo.

Užsiregistravo 123, balsavo 121: už – 120, prieš nėra, susilaikė 1. Taigi pritarta po pateikimo. Siūlomas pagrindinis komitetas – Sveikatos reikalų komitetas. Ar galime bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Siūloma svarstyti spalio 17 dieną. Galime bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta.

Klausimus išsprendėme ir balsavome už tai, ką buvome jau nudirbę. Dabar dar turime 10 minučių, balsavimo langas pasibaigė, bet turime 10 minučių pareiškimams, niekas nėra užsirašęs. Taigi aš siūlau toliau svarstyti klausimus pagal darbotvarkę. Turime viceministrę. Aš kviečiu, dar vieną klausimą tikrai spėsime apsvarstyti, gerbiamą S. Ščajevienę.

12.50 val.

Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 6, 10, 22, 22^1, 23, 26 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3034, Motorinių transporto priemonių registracijos mokesčio įstatymo Nr. XIII-2690 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3035 (*pateikimas*)

Projektas Nr. XIVP-3034, čia blokas, ir projektas Nr. XIVP-3035 – Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo projektas Nr. XIVP-3034 ir Motorinių transporto priemonių registracijos mokesčio įstatymo projektas Nr. XIVP-3035. Prašom.

S. ŠČAJEVIENĖ. Teikiamas Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 6, 10, 22, 22^1, 23, 26 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3034 ir Lietuvos Respublikos motorinių transporto priemonių registracijos mokesčio įstatymo Nr. XIII-2690 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3035.

Šių projektų tikslas yra sudaryti teisines prielaidas pertvarkyti valstybės įmonę „Regitra“ į akcinę bendrovę. Kokia yra sprendžiama problema? Iš tikrųjų įstatymų projektais yra siekiama įgyvendinti Europos bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos pateiktas rekomendacijas dėl Lietuvos įmonių gerosios valdysenos atitikties Europos bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos nustatytiems standartams. Taip pat siekiama užtikrinti Vyriausybės programos ir Vyriausybės programos įgyvendinimo plano nuostatas, kuriose numatytas valstybės įmonių pertvarkymo pla-

nas. Taip pat atsiliepiant ir į Valstybės kontrolės 2021 m. balandžio 6 d. valstybinio audito ataskaitoje „Valstybės ir savivaldybių valdomų įmonių bei viešųjų įstaigų valdysena“ pateiktą rekomendaciją.

PIRMININKAS. Aš šiek tiek sustabdysiu pranešėją. Pasiguosiu dėl triukšmo salėje. Čia vienas aspektas. O kitas – tai labai daug klausiančiųjų. Ar balsuosime po šito? Ne. Balsuosime po pertraukos balsavimo lango metu, nes dabar balsavimo langas yra pasibaigęs. Apsvarstysime tik šitą klausimą ir bus pertrauka. Balsuosime tada, kada numatyta. Prašom šiek tiek tylos, kalba pranešėja. Prašom.

S. ŠČAJEVIENĖ. Pasistengsiu greitai, netrukdydama laiko, taupydama jūsų laiką. Iš tikrųjų Valstybės kontrolė yra pasisakiusi, jog reikia mažinti nepažangios teisinės formos valstybės įmonių skaičių, numatyti priemones jas pertvarkyti į kitos teisinės formos juridinius asmenis. Šiuo metu turime 38 valstybės valdomas įmones, iš jų aštuonios yra valstybės įmonės, visos likusios yra akcinės bendrovės.

Projektuose teikiamų pasiūlymų esmė yra ta, jog Vidaus reikalų ministerija, išnagrinėjusi skirtinga juridine forma veikiančių subjektų specifiką, taikomą teisinį reglamentavimą ir atlikusi galimų teisinių formų, tiek akcinės bendrovės, tiek viešosios įstaigos, tiek biudžetinės įstaigos, analizę, pateikė Vyriausybei siūlymą ir Vyriausybė nusprendė Seimui teikti įstatymo projektą pertvarkyti valstybės įmonę „Regitra“ į akcinę bendrovę. Teikiamuose įstatymų projektuose siūloma pakeisti Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo ir Motorinių transporto priemonių registracijos mokesčio įstatymo nuostatas, kuriose dabartinė VĮ „Regitra“ teisinė forma – valstybės įmonė būtų pakeičiama į teisinę formą – akcinė bendrovė.

Koks numatomas poveikis, priėmus įstatymo projektą? Visų pirma bus sudarytos prielaidos pertvarkyti valstybės įmonę „Regitra“ į akcinę bendrovę. Akcijos liktų valstybei, tai būtų 100 % valstybės valdoma bendrovė, kuri po pertvarkymo ir toliau vykdys tas pačias funkcijas kaip ir iki šiol, tai yra tvarkys motorinių transporto priemonių ar jų priekabų savininkų apskaitą, atliks motorinių transporto priemonių ir (ar) jų priekabų registraciją, išduos liudijimus, liudijančius apie transporto priemones, jų įregistravimą bei valstybinio registracijos numerio ženklus, vykdys vairavimo egzaminus, išduos ir keis transporto priemonių vairuotojų pažymėjimus, tvarkys Kelių transporto priemonių vairuotojų registrą ir administruos motorinių transporto priemonių registracijos mokesčio surinkimą. Iš esmės pakeitus pažangesne valdysenos forma, bus depolitizuotas įmonės valdymas, įmonių valdymo organai turės didesnį nepriklausomumą, o tai atitiks siektiną gerąją EBPO valdysenos praktiką. Atsiras aiškus atsakomybių tarp valdymo ir valdymo organų paskirstymas ir balansas, aiški pavaldumo ir atskaitingumo struktūra, aiškios sprendimų priėmimo ribos.

Taip pat pertvarkius įmonę būtų sudarytos prielaidos turėti lankstesnę atlygio politiką, atsirastų galimybė taikyti paprastesnes atrankos procedūras, operatyviau reaguoti į darbo rinkos pokyčius, atitinkamai keisti darbuotojų darbo apmokėjimo ir skatinimo sistemas, didinant įmonės kaip darbdavio patrauklumą rinkoje, taip pat pritraukiant ir išlaikant įmonės veiklai reikalingus specialistus, vadovų kompetencijas stiprinant, turimais ištekliais vystant paslaugų teikimą skaitmeniniais kanalais. Šios priemonės ilgalaikėje perspektyvoje turės įtakos ir užtikrins kokybišką paslaugų teikimą ir klientų aptarnavimą. Taip bus užtikrinamas valstybės lūkestis, kad klientams būtų teikiamos kokybiškos paslaugos jiems patogiu būdu.

Atsižvelgiant į valstybės įmonės „Regitra“ pertvarkymą į akcinę bendrovę, įvykdyti būtinus atlikti tolimesnius veiksmus, turės būti atliktas nepriklausomas įmonės turto vertinimas, Vyriausybė ir vidaus reikalų ministras turės priimti sprendimus, reikalingus valstybės įmonei „Regitra“ pertvarkyti į akcinę bendrovę. Po pertvarkymo veiksiančios akcinės bendrovės „Regitra“ įstatai bus įregistruoti Juridinių asmenų registre. Siūlomas teikiamų įstatymų projektų įsigaliojimo terminas yra 2024 m. liepos 1 d. Atsižvelgiant į tai, siūlome pritarti įstatymo projekto nuostatoms ir, na, duoti žalią šviesą pertvarkai.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūsų nori paklausti keletas Seimo narių. Gerbiamas R. Žemaitaitis klausia.

R. ŽEMAITAITIS (*MSNG*). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Gerbiama viceministre, aš suprantu, kad labai nejaukiai jaučiatės tribūnoje pristatydama klausimą, kuris yra visiškai, absoliučiai nulis, tai, ką jūs pasakėte. Aš pacituosiu jus. Jums rekomendavo tiktai EBPO. Su tuo nesutiko ministrė, nes ministrė nori (…). Bus depolitizuotas ir teiks kokybiškas paslaugas, atliksite nepriklausomą turto vertinimą. Gal galite man atsakyti, kas trukdė trejus metus visus tuos 3 punktus įgyvendinti? Nejaugi ministerijoje tiek buvo analfabetų, kad negalėjo įvertinti turto ir padaryti jo auditą? Nejaugi buvo trejus metus tiek analfabetų, kurie nesugebėjo sukurti tokios programos, kad kokybiškai būtų teikiamos paslaugos? Ir nejaugi negalėjote depolitizuoti šitą įmonę, kad jinai galėtų veikti, funkcionuoti kaip europietiška? Nes jūs tuo, ką įvardinote, parodėte, kad trejus metus ministrė ir Vyriausybė buvo tokia neįgali, nieko nesugebėjo daryti, kad per paskutinius metus reikia pakeisti įmonės juridinį statusą.

S. ŠČAJEVIENĖ. Labai ačiū už gerą klausimą. Būtent valstybės įmonės statusas ir suponuoja tokias problemas, apie ką jūs kalbate. Akcinė bendrovė įgauna daugiau savarankiškumo, atsiranda aiškesnis atsakomybių paskirstymas tarp kolegialių organų, yra mažiau politikavimo pačioje įmonėje. Tai niekas netrukdė, bet atneštas įstatymo projektas yra žalia šviesa pradėti pertvarkas.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar klausia A. Gedvilas.

A. GEDVILAS (*MSNG*). Gerbiama pranešėja, ir iš tikrųjų puikiai pristatėte formaliąją pusę, bet man vis tiek tikrasis tikslas liko neaiškus. Ar vis tiktai nebus siekiama privatizuoti šios įmonės ir būtent dėl to tikslo yra visi tie pokyčiai? Kiek galų gale kainuos tas pertvarkymas? Ir kaip manote, kiek užtruks laiko iki privatizacijos?

S. ŠČAJEVIENĖ. Galiu patikinti, kad planuose nėra privatizuoti įmonės, tai bus įmonė, 100 % valdoma valstybės. O kiek užtruks, dabar negalėčiau atsakyti, bet tam, kad galėtume pradėti procedūras, reikia atlikti turto vertinimus ir tam reikalingas pirmas žingsnis – pakeisti įstatymų projektus. Tai dar kartą pakartoju, kad įmonės nesiruošiama privatizuoti.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar klausia gerbiamas A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiamoji viceministre, na, tikrai daug abejonių keliantis sprendimas. Turbūt siekis yra komercionalizuoti labiau tas valstybės funkcijas, kurias šiandieną atlieka „Regitra“ kaip valstybinė įmonė. Turbūt pasikeis ir įkainiai. Kaip atsilieps gyventojams, pakeitus šį statusą ir, kaip jūs sakote, įdiegus gerosios vadybos praktiką? Ar įkainiai už monopolinę valstybės paslaugą bus didesni, kaip jūs prognozuojate, ar išliks tokie pat? Ar jūs nemanote, kad tikrai antrasis žingsnis yra pasiruošimas privatizuoti galbūt ne visas funkcijas, bet tas komerciškai naudingiausias, ką šiandieną atlieka „Regitra“? Paneikite arba atsakykite į mano pateiktą klausimą. Labai ačiū jums.

S. ŠČAJEVIENĖ. Labai ačiū. Tikslūs ir geri klausimai. Dėl paslaugų įkainių noriu nuraminti, kad monopolinės paslaugos ir šiandien yra griežtai reglamentuojamos. Yra trijų rūšių kainos. Vienos kainos yra reglamentuojamos Vyriausybės nutarimu, su tam tikrais antkainiais, kaip turi būti apskaičiuojamos. Būtent tokios įmonės negali užsidėti ir daugiau maržos, ir reikalauti iš mokesčių mokėtojų, negu yra numatyta.

Kita dalis yra komercinių paslaugų, kai pati įmonė nusistato. Čia kalbama apie vardinius numerius, tai yra patys mokesčių mokėtojai renkasi ir moka. Ar padidės kainos, sudėtinga atsakyti. Šiuo metu atlikus kainų peržiūrą buvo netgi tokių sprendimų, kad „Regitroje“ kainos sumažėjo. Kainos sumažėjo toje srityje, kur yra skaitmenizavimas. Turbūt reikia ieškoti balanso. Įmonė tikrai ieškos balanso tam, kad išlaikytų, ten, kur kainas galima mažinti, jos bus mažinamos, ten, kur kainos didėja, didėja dėl iš tikrųjų objektyvių priežasčių – dėl infliacijos, kainų didėjimo, medžiagų didėjimo, čia yra tikrai realios, objektyvios priežastys.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausia gerbiama L. Nagienė.

L. NAGIENĖ (*DFVL*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiama viceministre, prisimename, labai daug problemų buvo su „Regitra“, kol sutvarkė pačią sistemą. Lyg ir įvažiavome, įėjome į geras vėžes, viskas normaliai vyksta, elektroninis registravimas. Dabar jūs aiškinamajame rašte jau deklaruojate, kad vos ne viskas čia blogai, siekiame geresnio. Pasakykite man, valstybinė įmonė, kas jums trukdė šiandien, kad šita įmonė… kaip jūs sakote, bus geresnės, kokybiškesnės paslaugos,

kas trukdo dabar susitvarkyti ir teikti kokybiškas paslaugas, kas trukdo įdiegti gerą valdyseną valstybinėje įmonėje? Man jūsų paaiškinimas visiškai neaiškus šiandienos kontekste. Ačiū.

S. ŠČAJEVIENĖ. Labai ačiū už gerą klausimą. Turbūt pagrindinė problema, ko yra siekiama, depolitizuoti pačią įmonę, suteikti daugiau galių pačiai valdybai, įmonės kolegialiam organui, prisiimti didesnę atsakomybę. Tai yra geroji praktika, kurią siekiama įgyvendinti. Dėl paslaugų. Paslaugos ir dabar yra gana neblogai teikiamos mokesčių mokėtojams, tačiau reikia suprasti, kad tai yra finansuojama iš įmonės lėšų, valstybė neprisideda. Siekiama kiek įmanoma labiau modernizuoti pačias sistemas, kad patys inovatyviausi sprendimai būtų pateikti mokesčių mokėtojams. Patikėkite, dar yra kur tas paslaugas modernizuoti, dar tikrai yra.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausia gerbiamas S. Skvernelis. Prašau.

S. SKVERNELIS (*DFVL*). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Aišku, matyt, viltis sulaukti tribūnoje ministrės mes jau galime laidoti, visą laiką kas nors kitas ateina. Ministrei, kaip teisės magistrei, gal būtų lengviau atsakyti į klausimą. Jūs galbūt irgi teisininkė, jeigu kaip, patikslinkite. Priimamas įstatymas, arba siūlomas įstatymo projektas, prieštarauja Viešojo administravimo įstatymui. Nebent jūs galėtumėte įvardinti šio įstatymo straipsnį, kuriame viešojo administravimo subjektas yra akcinė bendrovė. Šiandien „Regitra“ įgaliota valstybės teikti viešojo administravimo paslaugas kaip valstybės įmonė.

Ar, jūs manote, teisiškai yra teisinga ir protinga teikti šį įstatymą, nepakeitus Viešojo administravimo įstatymo? Tas pasakymas, kad galbūt pasivys, žinote, pataisos, jos yra kažkur įregistruotos, na, teisiškai nieko nereiškia.

Ir dėl geros valdysenos. Man atrodo, jūs šiandien dar vieną įstatymą pristatysite apie gerą valdyseną. „Regitra“ nesugebėjo įgyvendinti iki įstatyme numatytų terminų vairuotojo kortelės, o pagal gerą valdyseną, man atrodo, „Regitros“ direktorius turbūt buvo įvertintas solidžia pinigine premija už gerus darbo rezultatus.

S. ŠČAJEVIENĖ. Atsakysiu į klausimus, susijusius su įstatymo projekto teikimu. Noriu patikinti, kad Viešojo administravimo įstatymas iš tikrųjų jau yra pateiktas Seime. Įvertindami tai, kad nenorime du kartus kurti tos pačios teisėkūros, iš tikrųjų tikimės, kad komitetuose įstatymų projektai neprasilenks. Šiuo metu Viešojo administravimo įstatymas jau yra pateikimo stadijos, intensyviai prie jo yra dirbama pagrindiniame komitete. Tikimės, kad pirmiausia vis tiek bus priimtas Viešojo administravimo įstatymas. Taip, yra tokia truputėlį kolizija, bet vėlgi, siekiant Seimo darbotvarkę apsaugoti nuo bereikalingų dvigubų teikiamų įstatymų projektų, mes tai esame ir pažymėję aiškinamajame rašte, turbūt reikia keisti ir teisėkūros visą kultūrą – neteikti kelių įstatymų projektų, kurie dubliuojasi.

Dėl antro projekto, tai turbūt tada, kai pristatysiu, kodėl yra vėluojama. Yra labai objektyvių priežasčių, tai yra nesusiję su pačia įstaigos veikla, tai yra susiję su direktyvos priėmimu, tai yra susiję su viešaisiais pirkimais, kurie ir lėmė tą tokį vėlavimą, dėl ko turime nukelti vairuotojų kortelių įsigaliojimą. Tai nieko bendro neturi su pačia įmonės veikla.

PIRMININKAS. Dėkoju. Liko viena minutė, tai labai trumpai. Gerbiamas K. Vilkauskas klausia. Greitas klausimas, greitas atsakymas.

K. VILKAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiama viceministre, dar viena įmonė krenta į privatizavimo glėbį. Turime su „Igničiu“ jau, iš pat pradžių perėjo į privataus juridinio asmens statusą ir 30 % akcijų nuėjo – gauna pelnus tos įmonės, kurios išsipirko tas akcijas. Kokias jūs garantijas duodate, nes ką tik minėjote, kad nebus privatizuojama? Kokias jūs garantijas duodate, kad kolegiali valdyba nesusitars irgi paleisti kiek nors akcijų po kiek nors procentų pardavimui ir Finansų ministerija, sakykim, patvirtins sėkmingai? Kokios garantijos?

S. ŠČAJEVIENĖ. Garantijos yra tokios, kad akcininkas yra valstybė. Valstybė pati ir spręs, Vyriausybė.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūs atsakėte į visus klausimus, tiksliau, klausimams numatytas laikas baigėsi ir posėdžiui numatytas laikas baigėsi. Dėkoju pranešėjai. Tada kiti jūsų klausimai bus, deja, po pertraukos, jau vakarinio posėdžio metu.

Dabar galime dar išsakyti motyvus, bet kad jau pabėgo kalbantys už, tai motyvus irgi nukelkime tada po pertraukos. Taigi skelbiu rytinį plenarinį posėdį baigtą. (*Gongas*)

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

VII (RUDENS) SESIJOS
VAKARINIO POSĖDŽIO NR. 299
STENOGRAMA

2023 m. rugsėjo 12 d.

Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininko pavaduotojas V. MITALAS

PIRMININKAS (V. MITALAS, *LF*). Gerbiamieji kolegos, pradedame rugsėjo 12-osios vakarinį Seimo posėdį. (*Gongas*) Kviečiu registruotis.

14.00 val.
Informaciniai pranešimai

Gerbiamieji kolegos, prieš pakviesdamas tuoj pat švietimo ir mokslo ministrą į tribūną, dar noriu perskaityti Seimo Demokratų frakcijos „Vardan Lietuvos“ pareiškimą „Dėl Demokratų frakcijos „Vardan Lietuvos“ vadovų pasikeitimo“: „Vadovaudamiesi Seimo statuto 39 straipsnio 3 dalimi informuojame, kad nuo rugsėjo 12-osios Demokratų frakcijos „Vardan Lietuvos“ posėdyje buvo išrinktas frakcijos seniūnas S. Skvernelis ir jo pavaduotojai L. Kukuraitis ir D. Griškevičius. Į Seimo seniūnų sueigą deleguojami S. Skvernelis ir R. Baškienė.“ (*Balsai salėje*) Darbo lauks daug.

14.01 val.
Vyriausybės pusvalandis
Švietimo, mokslo ir sporto ministro Gintauto Jakšto pranešimas

Dabar kviečiu ministrą į tribūną. Pradedame Vyriausybės pusvalandį. Kaip ir įprasta mūsų Vyriausybės pusvalandžio žanrui, būtų gerai, kad ministras spėtų per 15 minučių įvadines pastabas apie aktualiausius klausimus, prašau, ir tada, kiek bus laiko, klausimai ir atsakymai.

G. JAKŠTAS. Ačiū. Laba diena, gerbiamas Seimo vicepirmininke, gerbiami Seimo nariai ir narės. Šiandien pristatysiu, kas rūpi kiekvienam, esančiam šioje salėje, ir dėl ko prieš dvejus metus susitarė parlamentinės partijos – ir esančios pozicijoje, ir opozicijoje. Politinių partijų susitarimas dėl švietimo – tai pirmas toks atvejis Lietuvos švietimo istorijoje. Natūralu, kad visiems rūpi, kaip sekasi jį įgyvendinti. Didžiausia šio dokumento vertė yra šalies ateitį strateguojančių skirtingų partijų politikų sutarimas dėl to, kas svarbu visiems. Susitarimo dokumento atsiradimas ir jo pasirašymo aktas parodo, kad, matant skirtingus švietimo srities problemų kelius ir būdus, galima atrasti daug sąlyčio taškų ir turėti bendrą veiksmų planą.

Pabrėžiu, kad susitarimas dėl švietimo nėra ir nebuvo nauja Švietimo strategijos vizija, bet jame įvardinti problemiškiausi darbai švietimo sistemoje. Dėl darbų įgyvendinimo vieningai sutarė parlamentinės partijos, Švietimo taryba ir Lietuvos savivaldybių asociacija ateinantiems dešimčiai metų. Tokių susitarimų pavyzdžių pasaulyje nėra daug. Pakelti švietimo prioritetą aukščiau trumpalaikių partijos interesų nėra paprasta. Rengiant šį dokumentą buvo išanalizuoti bene visi analogiškų susitarimų pavyzdžiai: Velso, Australijos, Danijos, Nyderlandų. Net turint skirtingą švietimo srities problematiką, buvo rasta veikimo paralelių ir pasisemta vertingų įžvalgų.

Puikus pavyzdys mums – Nyderlandų susitarimas, kurio svarbiausias tikslas – pasitikėjimas mokytojų gebėjimais ir atsakomybe, nes būtent jie lemia skirtumą tarp gero ir puikaus švietimo. Nyderlandai švietimą įsivardina kaip pagrindinį šalies kūrimo variklį bei siekia būti tarp penkių geriausių pasaulyje.

Švietimo pokyčiai neįvyksta taip greitai, kaip norėtųsi, o pokyčių vaisių tenka laukti labai ilgai. Taigi šis dokumentas gali padėti užtikrinti švietimo prioritetų tęstinumą keičiantis valdžioms. Tačiau, praėjus dvejiems metams nuo politinių partijų susitarimo dėl švietimo pasirašymo, jau galima kalbėti apie atliktus veiksmus, pirmuosius rezultatus.

Aptarsiu esminius pažangos plano aspektus. Partijos sutaria, kad esminis kliuvinys siekti aukštesnių ambicijų švietimo srityje – tai nepakankamas finansavimas. Šis susitarimas lėmė reikšmingą jo augimą. 2022 ir 2023 metais valstybės biudžetas švietimui ir mokslui nuosekliai augo. Pernai švietimo ir mokslo finansavimas išaugo daugiau kaip 14 %, šiemet – dar 20 %. Iš viso per dvejus metus yra 710 mln. eurų augimas. Didelė šių lėšų dalis skirta būtent pedagogų ir studijų, mokslo institucijų darbuotojų atlyginimams didinti.

Pastarieji dveji metai nebuvo paprasti. Mūsų šaliai tenka dorotis su ne vienu iššūkiu. Tokiu metu labai sunku, bet ir kartu labai svarbu tęsti investicijų į švietimą ir mokslą didinimą. Susitarime užfiksuotas tikslas iki 2024 metų pabaigos pasiekti, kad mokytojų vidutinis darbo užmokestis siektų 130 %, lyginant su šalies vidutiniu darbo užmokesčiu, o dėstytojų ir tyrėjų – atitinkamai 150 %. Nuo šių metų sausio 1 dienos mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų pedagogų, dėstytojų ir neakademinių darbuotojų atlyginimai vidutiniškai augo 13 %, pernai – 12,7 %. Nors atrodytų, kad augimas buvo gana solidus, tačiau šalyje darbo užmokesčio augimas vis pranokdavo prognozes, tad šiemet nesame taip arti tikslo, kaip norėtųsi.

Pagal šių metų birželio 30 dienos… 2023 metais šalies VDU, palyginti su mokytojų darbo užmokesčiu, turėtų siekti 116 %, mokslininkų ir dėstytojų – atitinkamai 123 %. Tačiau niekur nesitraukiame nuo susitarimo įsipareigojimų ir iki kitų metų pabaigos bus pasiekta, kad mokytojų vidutinis darbo užmokestis sudarytų 130 % šalies vidutinio darbo užmokesčio, o tyrėjų – 150 %. Tam kitąmet projektuojami atlyginimo didinimai net du kartus.

Augantis finansavimas leidžia stiprinti švietimo ir mokslo kokybę, kurti geresnes sąlygas besimokantiems ir juos mokantiems. Bendrasis ugdymas – tai šiuolaikiškas mokymas, palankesnės darbo sąlygos ir stiprinama pagalbos mokiniui sistema. Dauguma vaikų, gyvenančių socialinės rizikos šeimose, nelankė ikimokyklinio ugdymo įstaigų. Valstybė tam skyrė papildomą finansavimą ir ikimokyklinis ugdymas tapo prieinamas šiems vaikams. Nuo 2021 metų rugsėjo mėnesio iš valstybės biudžeto savivaldybėms skiriamos tikslinės lėšos vaikų iš socialinės rizikos šeimų privalomam ikimokykliniam ugdymui. Per trejus metus ikimokykliniame ugdyme dalyvaujančių vaikų iš socialinės rizikos šeimų padaugėjo septynis kartus. Valstybė nuosekliai finansavo šių vaikų ugdymą.

Ikimokyklinio ugdymo turinys, kuriam jau seniai trūko peržiūrėjimo, buvo atnaujintas. Siekiant visuminio ugdymo turinio atnaujinimo parengtos ikimokyklinio ugdymo turinio gairės, kurios mokykloms leis pasirengti modernias, šiuolaikiškas ikimokyklinio ugdymo programas. Parengtas ikimokyklinio ugdymo infrastruktūros plėtros poreikio žemėlapis. Juo remdamosi savivaldybės planuoja regioninių priemonių investicijas. Ikimokyklinio ugdymo plėtrai, prieinamumui ir ugdymo kokybės stiprinimui iki 2027 metų suplanuoti papildomi 78 mln. eurų iš Europos Sąjungos fondų lėšų. Atnaujinta ir priešmokyklinio ugdymo programa, peržiūrėtas ir atnaujintas ugdymo turinys nuo darželio iki gimnazijos baigimo.

Strateginė ugdymo turinio aktualinimo kryptis buvo kiekvieno vaiko gaunamas geriausios kokybės išsilavinimas jo mokykloje. Šiuolaikiško ugdymo turinys yra aktualinamas atsižvelgiant į nuoseklaus kompetencijų ugdymo poreikį, mokytojams suteikiama daugiau laisvės. Atnaujinus bendrąsias programas, mokytojai gali 30 % dalyko pamokų skirti pačių pasirinktam ar sukurtam klasės ar mokyklos kontekstą atliepiančiam ugdymo turiniui.

Mokyklose pradedama įgyvendinti nauja Gyvenimo įgūdžių programa, kuri apima tokias svarbias temas kaip socialinis ir emocinis ugdymas, sveikatos ugdymas, psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencija, patyčių ir smurto prevencija, žmogaus sauga nelaimingų atsitikimų atveju, saugus eismas, darbo sauga, pirmoji pagalba, lytiškumo ugdymas, psichinės sveikatos stiprinimas, savižudybių prevencija, lyčių lygybė, pagarbių santykių kūrimas, žmogaus teisės ir kita. Suplanuotos investicijos per „Tūkstantmečio mokyklų“ programą, taip pat vykdomas STEAM centrų įveiklinimas, tęsiamas kultūros paso edukacinių programų finansavimas, sėkmingai vykdoma integruota visuotinio informacinio ir komunikacinio technologinio raštingumo programa, skaitmeninė švietimo transformacija („EdTech“).

Šiais metais pamatysime pirmuosius „Tūkstantmečio mokyklų“ programos pokyčius pirmajame jos sraute dalyvaujančiose savivaldybių mokyklose. TŪM programa siekiama sukurti opti-

malias ir integralias ugdymosi sąlygas. Programoje dalyvauja 58 savivaldybės, 270 mokyklų, iš viso suplanuota apie 250 mln. eurų. „Tūkstantmečio mokyklų“ programa prisitaikė prie individualių kiekvienos savivaldybės poreikių ir sudarė sąlygas pačioms savivaldybėms tikslingai skirti investuojamas lėšas joms aktualiausioms švietimo problemoms spręsti. Savivaldybės pradeda į savo mokyklas žiūrėti kaip į tinklą, o tinklas reiškia, kad mokyklos nėra tik atskiri taškai žemėlapyje, tarp jų yra svarbios gijos. Decentralizuotas autobusiukų pirkimas, priimti sprendimai, suteikiantys savivaldai daugiau laisvės įsigyjant ir naudojant mokyklinius autobusus.

Siekiant sudaryti sąlygas specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems vaikams ugdytis kartu su bendraamžiais, vyksta pasirengimas įtraukiajam ugdymui, didinamas finansavimas švietimo pagalbos specialistų atlyginimams didinti ir naujiems etatams steigti. Bus išbandomi mokinių įvairovei atvirų klasių modeliai 103 klasėse. Pavyzdžiui, pamokoje kartu dirbs ir antras mokytojas, papildomi mokytojų padėjėjai.

Šiemet švietimo pagalbai iš valstybės biudžeto numatyta 136 mln. eurų ir tai yra dvigubai daugiau, negu buvo skirta 2019 metais, kai buvo skirta 62 mln. Nuo 2019 metų mokytojų padėjėjų skaičius mokyklose išaugo daugiau nei dvigubai – nuo 2 tūkst. 69 iki 4 tūkst. 280. Labai žymiai išaugo ir stojančiųjų į specialiąją pedagogiką. Pernai augo trečdaliu, šiemet dar dvigubai. Tai leidžia tikėtis, kad mokyklose nepritrūks šių specialistų.

Šį rudenį 15 skirtingų savivaldybių startuoja 103 mokinių įvairovei atviros klasės, kuriose mokiniams per pamokas bus teikiama papildoma antro mokytojo ir mokytojo padėjėjų pagalba. Veiklą pradeda aštuoni regioniniai specialiojo ugdymo centrai, kurių pagrindinė funkcija bus konsultuoti bendrojo ugdymo mokyklas. Šiemet duris atidarė Lietuvos įtraukties švietime centras – nacionalinė ekspertinė įstaiga, kuri padeda diegti įtraukiojo ugdymo inovacijas ir teikti pagalbą ugdymo įstaigoms, savivaldybių pedagoginėms psichologinėms tarnyboms, regioniniams specialiojo ugdymo centrams.

Priimti sprendimai pritraukti daugiau būsimų ir išlaikyti esamus mokytojus. Jau užsiminiau apie stojančiųjų susidomėjimą specialiąją pedagogika, bet tai tik viena iš pedagogikos specializacijų, į kurias siekiame pritraukti daugiau būsimų mokytojų. Reaguojant į augantį mokytojų poreikį, priimti sprendimai, skatinantys abiturientus rinktis trūkstamų specializacijų pedagogines studijas. Stojantiems į didžiausio poreikio pedagogines studijas skiriama 319 eurų stipendija, o paskutiniais studijų metais ji gali padidėti iki 539 eurų, pasirašius sutartį įsidarbinti mokytojais po studijų. Užtikrintos platesnės galimybės į mokyklas pritraukti ir kitų sričių profesionalus.

Jau esamiems mokytojams sudaromos galimybės atnaujinti kompetencijas. Nuo šio rudens pedagogų rengimo centruose ministerijos iniciatyva startuoja nacionalinės kvalifikacijos tobulinimo programos matematikos ir gyvenimo įgūdžių mokytojams. Nuo pavasario šiuo būdu savo dalykines kompetencijas tobulintis galės ir pradinio ugdymo, ir kitų dalykų mokytojai. Šios programos mokytojams bus nemokamos. Taip pat nuo šių metų aukštosios mokyklos siūlo švietimo įstaigų vadovams ar jais ketinantiems tapti pedagogams nemokamas specializuotas magistrantūros studijų programas. Jas rengia net šeši Lietuvos universitetai.

Svarbu stiprinti ugdymo krypties mokslo potencialą. Siekiant gerinti edukologijos krypties doktorantūros kokybę, skirta beveik 3 mln. eurų edukologijos doktorantūros studijoms užsienyje. Paskelbti kvietimai teikti paraiškas edukologijos doktorantūrai geriausiuose pasaulio universitetuose.

Valstybei rūpi visų sričių specialistų rengimas. Nuo praėjusių mokslo metų ugdymas karjerai tapo prieinamas kiekvienam mokiniui nuo 1 klasės. Mokyklose jau dirba apie 600 karjeros specialistų.

Susitarime buvo numatyta ne mažiau kaip pusę profesinio mokymo programų organizuoti praktine forma, kaip pameistrystė, mokymasis darbo vietoje, praktinis mokymas ir panašiai. Stiprinant profesinio mokymo kokybę ir patrauklumą, pameistrystės plėtros projektas jau sulaukė kelių dešimčių paraiškų finansuoti mokymąsi darbo vietoje. Pradėta įgyvendinti mobilumo programa.

Siekiame, kad į aukštojo mokslo studijas ateitų pasirengę studentai. Priimti Mokslo ir studijų įstatymo pakeitimai dėl vienodų minimalių stojimo į aukštąsias mokyklas reikalavimų, nepri-

klausomai nuo to, kokia studijų finansavimo forma studijuojama. Tai leidžia tikėtis, kad visi pirmakursiai bus bent minimaliai pasirengę studijoms. Antra vertus, specialus dėmesys skiriamas ir jaunuoliams, kurie dėl socialinių, ekonominių priežasčių neturėjo galimybių tinkamai pasirengti, nors tam netrūko gebėjimų. Kartu su prezidentūra parengti ir priimti įstatymo pakeitimai dėl socialinės dimensijos, patvirtinti aukštojo mokslo socialinės dimensijos prioritetai. Kaip ir buvo sutarta, Mokslo ir studijų įstatyme pakoreguotas finansavimo modelis. Atsirado galimybė finansuoti aukštąsias mokyklas už studijų rezultatus, taip pat ir už gerą absolventų įsidarbinimą, siekiant ne tik studentų kiekybės skaičiumi, bet ir kokybės studijų procese.

Mokslo ir studijų institucijų finansavimo struktūroje įtvirtinamas ir finansavimas už strateginių tikslų pasiekimą, tam pasitelkiant specialiąsias sutartis su mokslo ir studijų institucijomis, bei finansavimas už kokybinių rodiklių pasiekimą, tam pasitelkiant skatinamąjį finansavimą už studijų veiklos pasiekimus. Numatyta, kad nuo 2024 metų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros bazinis finansavimas sudarys 70 % ir skiriamas pagal ekspertinį vertinimą, o likusi 30 % dalis skiriama pagal formaliojo vertinimo rezultatus. Noriu pridurti, kad reikšmingai išaugo valstybės finansavimas MTEP. 2022 metais asignavimai, palyginti su 2021 metais, išaugo 30 % ir iš viso sudarė 206 mln. eurų. 2023 metais asignavimai išaugo dar 34 % ir sudarė 276 mln. Taigi per dvejus metus augimas beveik 74 %.

PIRMININKAS. Ministre, jums liko minutė, noriu tik priminti.

G. JAKŠTAS. Jeigu BVP būtų augęs, kaip prognozuota sutarties pasirašymo metu, būtume pasiekę 0,57 % nuo BVP, tačiau dėl didesnio BVP augimo šis santykis pasiekė 0,38 per dvejus metus nuo 0,28. Žinoma, tobulėti yra kur, tačiau visose srityse judame pirmyn ir laikomės susitarimų. Čia kalbėdamas neįvardijau kiekvieno susitarimo punkto paraidžiui, tačiau yra pateikta ataskaita Nacionalinio susitarimo darbo grupėje. O čia šiandien, kylant papildomų klausimų, pasistengsiu į juos visus atsakyti. Ačiū,

PIRMININKAS. Dėkoju, ministre. Aš siūlau eiti iš eilės, kad bent po vieną žmogų iš kiekvienos frakcijos galėtų paklausti. Tai pirmasis klausia A. Veryga. Prašau.

A. VERYGA (*LVŽSF*). Dėkoju, ministre, už jūsų tokį gražiai paskaitytą tekstą. Bet aš norėčiau jūsų paklausti apie programą, kuri šiandien visuomenei kelia labai daug klausimų. Tai yra Gyvenimo įgūdžių ugdymo programa, kurios nėra vadovėlių, kurios turinys yra neaiškus, mokytojų rengimas yra neįvykęs ir, skirtingai negu kitų privalomų bendrojo ugdymo dalykų, mokytojų rengimą planuojama vykdyti ne mokytojų rengimo įstaigose, o, kaip suprantu, viešosios įstaigos ar nevyriausybinės organizacijos tą darys. O šiandien žurnalistai dar ir uždavė klausimus apie vieno iš Tėvynės sąjungos parlamentaro ir jo šeimos dalyvavimą ne tik rengiant programą, bet ir mokant, vykdant ir panašiai.

Aš noriu jūsų paklausti. Ar nemanote, kad tai jau sukompromitavo dar net nepradėtą programą ir kad protingiausia tokioje situacijoje būtų šią programą tiesiog sustabdyti?

PIRMININKAS. Laikas!

A. VERYGA (*LVŽSF*). Ačiū.

G. JAKŠTAS. Ačiū už klausimą. Gyvenimo įgūdžių programa buvo rengiama daugiau nei dvejus metus. Į jos rengimą įsitraukė tos srities mokslininkai, pedagogai, buvo konsultuojamasi ir su tėvais. Ši programa jau startavo, ji yra be galo svarbi. Diskutuojant su pačiomis mokyklomis, mokyklų atstovais, mokytojais, jie mato didelę šios programos naudą tiek socialinio, emocinio intelekto mokinių ugdymui. Tai, kad kažkas kažkur dalyvavo, apie tai atsakyti negalėčiau. Tame rengimo procese asmeniškai nedalyvavau ir negirdėjau ir tų klausimų, kas, kieno, koks šeimos narys, kur buvo įsitraukęs. Buvo įtraukti visi reikalingi profesionalai ir šiaip šiai programai yra pasiruošta. O mokytojai rengiami, yra sukurta universitetų programa, jau startavo Vytauto Didžiojo universiteto programa Gyvenimo įgūdžių programos mokantiems pedagogams, netrukus turėtų startuoti ir Vilniaus universitete. Pastaraisiais metais vyko konsultacijos ir mokytojai buvo parengti, nes tai nėra kažkas visiškai naujo. Visi tie dalykai buvo integruoti į ugdymo procesą, tiesiog dabar jie yra sukurti ir sudėti į atskirą pamoką, nes tam mokyklose iki šiol buvo skiriama nepakankamai dėmesio.

PIRMININKAS. Dėkui. Klausia V. Targamadzė. Prašau.

V. TARGAMADZĖ (*DFVL*). Ačiū. Dėl Gyvenimo įgūdžių programos norėčiau tiktai trumpai pakomentuoti. Iš tiesų dalyvauti tai gali dalyvauti, bet tų, kurie teikė pastabas, ne visos pastabos buvo įvertintos ir dabar mokslininkai kaip tik kritikuoja kai kurias programos vietas. Taigi geriau negu paleisti prastą programą, geriau įsiklausyti nors dabar. Per frakcijos posėdį jūs man neatsakėte dėl biurokratijos mažinimo mokyklose, tai klausiu dabar. Prieš dvejus metus vadovų asociacijos kreipėsi į ministeriją, ministerija permetė Vyriausybei, nes ministerijos, įvairios kitos institucijos užmetė tą biurokratinę naštą. Kada galų gale bus tai išspręsta? Visi žada: J. Šiugždinienė žadėjo, paskui E. Dobrowolska žadėjo, dabar šitas ministras irgi turbūt turėtų atkreipti dėmesį. Ir dar vienas dalykas dėl PUPP'o. Kas neišlaikys PUPP'o, turės eiti į profesines mokyklas.

PIRMININKAS. Laikas, kolege.

V. TARGAMADZĖ (*DFVL*). Kaip jūs galvojate parengti programas būtent tiems vaikams, kurie neturi pagrindinio išsilavinimo?

G. JAKŠTAS. Ačiū už klausimus. Na, dėl biurokratijos mažinimo matome dvi dedamąsias – biurokratiją mokykloms ir biurokratiją mokytojams. Dėl biurokratijos mokykloms yra sukurta darbo grupė, ji veikia prie Vyriausybės. Kadangi ta biurokratija atsiranda iš įvairių institucijų, žinau, yra daromi tyrimai, vertinama. Kada bus tos darbo grupės rezultatai, galėčiau pasitikslinti. Tačiau matome, kad, priklausomai nuo mokyklos, biurokratijos nemažai tenka ir mokytojams. Tai čia imsimės iniciatyvos iš pačios ministerijos, kad mokytojams tektų kuo mažiau biurokratijos ir galėtų koncentruoti savo darbo laiką į ugdymą.

PIRMININKAS. Klausia T. Bičiūnas. Prašom.

T. BIČIŪNAS (*LSDPF*). Dėkui už suteiktą žodį. Gerbiamas ministre, neretai girdime viešojoje erdvėje tiek premjerės, tiek jūsų pačių pasisakymus, kad mokytojų dabar aktualijos ir keliamos problemos yra lyg ir nerealistiškos, neįgyvendinamos ir kad, ko gero, nepavyks taip greitai išspręsti ir to, ko nori mokytojai. Tačiau pati mokytojų bendruomenė, tiek Lietuvos moksleivių sąjunga, kuri žada pareikšti streikuojančių mokytojų palaikymą, sako, kad tai galima išspręsti ir kad turėtų būti sprendžiamos tos problemos būtent dabartiniu metu. Tai mano klausimas būtų toks: ką jūs dabar deklaruojamu dialogu su švietimo bendruomene esate jau padarę jų reikalavimų atžvilgiu, kad neįvyktų mokytojų streikai? Ir gal galite atsakyti, kodėl negalėtų būti antras atlyginimų didinimas numatomas anksčiau, pavyzdžiui, nuo rugsėjo mėnesio, o ne nuo 2024 metų IV ketvirčio? Dėkui.

G. JAKŠTAS. Ačiū už klausimą. Aš su profesinėmis sąjungomis kalbu kiekvieną dieną, ieškome sutarimo. Iškelti jų pirminiai reikalavimai. Suprantant kryptis, manau, yra teisinga kalbėti tiek apie klasių dydžius, tiek apie krūvį, tiek apie darbo užmokestį, tačiau tuos žingsnius, kurie buvo numatyti pirminiuose reikalavimuose, manau, kad supranta ir profesinės sąjungos, kad tokiu tempu įgyvendinti nerealu. Ieškome sutarimo, ką būtų galima padaryti jau nuo kitų metų. Tam tikri kompromisai yra randami, galutinio sutarimo dar neturime. Tikiuosi, jau kitą savaitę jį pavyks pasiekti, kai žinosime tiksliai, ką galime, kiek reikėtų didinti atlyginimus nuo kitų metų sausio ir nuo kitų metų rugsėjo, kad pasiektume įsipareigojimus. Dėl didinimo laiko, tai šiemet, patys suprantame, didinti nėra įmanoma, bet nuo kitų metų norime didinti tiek nuo sausio, tiek ir nuo rugsėjo.

Šiais metais darbo užmokestis mokytojams buvo didinamas nuo sausio mėnesio. Iki didinimo buvo diskutuojama, gal reikėtų dalimis nuo sausio ir nuo rugsėjo, o gal reikėtų nuo rugsėjo. Patys mokytojai norėjo, kad būtų nuo sausio. Atėjo sausis, tada, nors didinta tiek, kiek susitarta, tada norime, kad gal dar ir nuo rugsėjo. Aišku, biudžetas yra planuojamas ne pusmečiui, ne mėnesiui, visiems metams, dėl to kitais metais planuojama, kad galėtų būti du didinimai.

PIRMININKAS. Dėkui. Klausia A. Gedvilas. Prašom.

A. GEDVILAS (*MSNG*). Gerbiamas ministre, reaguodamas į visuomenėje plačiai kilusį pasipiktinimą naująja Gyvenimo įgūdžių programa, siekdamas išvengti nereikalingų spekuliacijų, prašau patikslinti informaciją ir atsakyti į klausimus. Ar Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, atsakinga už šios programos parengimą, vis dėlto rūpinosi, kad prie programos rengimo prisidė-

tų organizacijos, atitinkančios konstitucinę prigimtinę šeimos ir lyties sampratą, taip pat ir programos turinyje atsispindėtų prigimtinės šeimos vertybės? Ar vis dėlto ministerijai tai nebuvo svarbus kriterijus ruošiant šią programą, o gal buvo priešingai – ministerija privilegijavo seksualines tapatybes ir orientacijas propaguojančias organizacijas rengiant šią programą? Ir vis dėlto, atsižvelgiant į reakciją, ar nevertėtų grįžti prie šitos programos ir vis tik ją pataisyti?

G. JAKŠTAS. Ačiū už klausimą. Į programos rengimą buvo įtrauktas platus ratas institucijų, mokslininkų. Šeima yra labai svarbi. Tai atsispindi ir pačioje programoje, tai yra per ugdymą. Nėra propaguojamos jokios seksualinės orientacijos ar kaip jūs įvardijote. Kas yra svarbu, tai propagavimas suprasti, kad esame skirtingi, ir gerbti visų mūsų skirtingumą. Tai yra viena iš vertybių, kurią mes visi turėtume turėti. Tačiau kokio nors propagavimo, kaip jūs įvardijote, programose nėra. Į rengimą buvo įtrauktas įvairus ir platus ratas, konsultacijos buvo viešos, dalyvavo kas tik norėjo, visi turėjo galimybę sudalyvauti.

PIRMININKAS. Dėkui. V. Fiodorovo, matau, salėje nėra. Klausia J. Sejonienė. Prašau.

J. SEJONIENĖ (*TS-LKDF*). Labai dėkui, posėdžio pirmininke. Aš tik vieną repliką dėl Gyvenimo įgūdžių programos. Pirmiausia nereikia prisikurti mitų, tuomet jų bijoti ir dar juos kaip nors skleisti. Labai ačiū ministrui už atsakymus, bet aš turiu kitą klausimą, kuris yra labai aktualus. Pastarosiomis dienomis tenka vis dar aktyviai bendrauti ir su medikų bendruomene dėl pažymų mokykloms dėl mokyklos nelankymo. Didėja sergamumas užkrečiamosiomis ligomis. Tėvai nuo pirmųjų dienų vis dėlto kreipiasi į sveikatos priežiūros specialistus, nors gal tai ne visada yra būtina, bet sako, kad negali patys įvertinti, kiek liga užsitęs. Tuo tarpu sveikatos priežiūros specialistai sako, kad labai padidėjo jų darbo krūvis. Tų pažymų prasmės jie nelabai mato.

Kita vertus, bijo, kad bus ir tie tokie jautrūs duomenys mokykloms suteikti, kurių galbūt nereikėtų. Kokia jūsų nuomonė ir koks šiuo metu yra iš tikrųjų reguliavimas?

G. JAKŠTAS. Ačiū už klausimą. Pirmiausia, kam reikėjo sukurti standartą. Mes tai vadiname minimaliu lankomumo standartu. Daugelis mokyklų turi tvarkas, kurios yra griežtesnės ir detalesnės, tačiau matome mokyklų, kuriose iš esmės visos praleistos pamokos yra nepateisintos. Apskritai šalyje situacija yra tokia, kad vidutiniškai 10 % visų pamokų yra praleidžiama. Galime įsivaizduoti, kad iš 12 metų ugdymo daugiau nei metai yra nelankytos pamokos. Absoliuti dauguma tėvų, kai vaikas suserga, jau pirmą dieną kreipiasi į medikus, arba net minus pirmą, kaip mes matome, tą dieną, kai dar buvo mokykloje, kreipiasi į medikus. Esant šiai tvarkai neatsiranda jokių įpareigojimų rašyti kokius nors raštelius, kaip būdavo anksčiau. Ką mokyklos turi padaryti? Jeigu vaikas serga, praleidžia ilgiau nei 5 dienas, turėtų įsitikinti, kad buvo kreiptasi į gydymo įstaigą.

Kas yra 5 dienos? Suprantame, dar prisideda savaitgaliai, tai gali būti ir 9 sirgimo dienos. Jeigu 9 dienas sergant nėra kreipiamasi į gydymo įstaigą, dar ir 10 dieną neateinama, tai klausimas, ar išties iki galo yra pasirūpinama vaiku. Čia yra tokioms išskirtinėms situacijoms. Daugeliu atvejų niekas nepasikeis. Jokių pažymų nereikia. Įsitikinimas gali įvykti visaip, pavyzdžiui, traukiant iš e. sveikatos įrodymą apie apsilankymą, tiesiog matytųsi data ir pavardė. Jokių jautrių duomenų tikrai nereikia rodyti. Mokyklos tos gautos informacijos neturi saugoti. Bet tai sudaro galimybę, jeigu pastebima, kad vaikas nelanko mokyklos, neaišku, ar dėl ligos, ar ne, nes niekur nesikreipiama dėl to vaiko, kad įsijungtų kiti mechanizmai, tokie kaip vaiko priežiūros komisija, vaiko teisės, o esant reikalui galbūt net ir policija, jeigu nėra užtikrinama vaiko teisė į švietimą. Tam yra įvedamas šis minimalus standartas.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausia E. Rudelienė. Prašau.

E. RUDELIENĖ (*LSF*). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Ačiū, ministre, už išsamų pristatymą. Iš tiesų matome pokyčius, matome didėjančius skaičius ir vykstančius pokyčius. Tikrai švietimo susitarimas veikia, bet šiandien švietimo įstaigos turi tikrai daug iššūkių, nes vyksta daug pokyčių, matome ir profesinių sąjungų reakcijas. Vienas iš profesinių sąjungų reikalavimų yra mažinti mokinių skaičių. Šiandien viešojoje erdvėje skaičiau lyg ir tokį jūsų pasisakymą vienoje iš frakcijų, kad tai galėtų būti ilgalaikis planas. Ar tai reikštų, kad vis dėlto jūs manote, kad kriterijai bus peržiūrimi ir į tikslą didinti klases bus kaip nors kitaip reaguojama? Vienas klausimas.

Kitas klausimas dėl Kultūros paso. Ar matote galimybę jį išplėsti ir ikimokyklinukams? Apie tai buvo diskutuota. (*Balsas salėje*) Kaip? Ne, ne, tai yra Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos šiuo atveju. Taip, taip, jie kuruoja Kultūros pasą. Jie kuruoja. Taip, ačiū.

G. JAKŠTAS. Dėl Kultūros paso, tai turėtų būti Kultūros ministerijos asignavimai, bet, aišku, mes į tai įsitraukėme, į tas diskusijas, į tai, ką dabar paminėjote. Nedalyvavau tose diskusijose, dėl išplėtimo negalėčiau atsakyti, bet galėsime, manau, padiskutuoti Švietimo ir mokslo komitete.

Dėl klasių. Žiūrint į statistiką, vidurkį, kiek ir kokio dydžio yra vidutinės klasės Lietuvoje, tai mes išties atrodome labai panašiai kaip pasaulis, bet tas vidurkis yra labai klaidinantis, kadangi turime labai mažų klasių ir turime labai didelių klasių. Vis dar turime daugiau nei 600 klasių Lietuvoje, kur yra viršijamas 30 mokinių skaičius. Tai yra pirmas žingsnis, ką mes norime padaryti, bet tam būtina priimti Švietimo įstatymo pakeitimus, kurie yra pateikti ir jau laukia balsavimo. Tą priėmę galėtume nustatyti, kad nefinansuojamos didesnės nei 30 mokinių klasės. Kas dabar įvyksta, jeigu yra, tarkime, 31 mokinys, tai finansavimas skiriamas už dvi vidutinio dydžio klases, tačiau sudedami mokiniai į vieną klasę. Aišku, kenčia ir kokybė, ir mokytojui sudėtingiau, bet tokiu būdu tam tikra prasme sutaupomos lėšos, galima skirti priedus ir panašiai. Tai to sieksime išvengti.

Kita dalis, kad kalbame ir dėl galimybės mažinti klases ten, kur įmanoma. Buvo savivaldybėse jau ir anksčiau iniciatyvų nusistatyti mažesnius maksimumus, tačiau neturėjo tam teisinio pagrindo. Jeigu nusistatydavo, kad, pavyzdžiui, gimnazijose klasės bus 27 mokinių, ir jeigu 28 mokinį atvedęs tėvelis ar mamytė būtų kreipęsi į teismą, kodėl jūs nusistatėte didesnį maksimumą, o mano vaikas netelpa į mokyklą, tai būtų neturėjusi jokio teisinio pagrindo ta mokykla ir vis tiek būtų turėjusi tokiu atveju priimti tą mokinį. Tai jiems nusistatyti taisykles, kai nėra teisinio pagrindo, dabar yra per daug pavojinga. Bet jeigu mes suteiktume tai Vyriausybės nutarimu, tinklo kūrimo taisyklėmis, tai galėtų savivaldybės, kurios pasiruošusios, formuoti truputį mažesnes klases. Nekalbame apie mažinimą iki 15 ar 20 mokinių klasėse, bet tai būtų, tarkime, trimis mokiniais mažesnės klasės, kas yra reikšminga ugdymo procese.

PIRMININKAS. Dėkui. Klausia T. V. Raskevičius.

T. V. RASKEVIČIUS (*LF*). Gerbiamas ministre, mano klausimas bus irgi susijęs su moksleivių skaičiaus klasėse mažinimo problematika. Kaip suprantu, dialogo su profesinėmis sąjungomis metu yra siekiama tą procesą įgyvendinti palaipsniui. Esate viešai sakęs, kad pirmiausia prie to turėtų prieiti savivaldybės, kurios yra tam pasiruošusios, turi tam reikiamą infrastruktūrą, ir net raginote kai kurias savivaldybes naujas mokyklas statyti. Vilniaus mieste šiandien mokosi apie 80 tūkst. Lietuvos moksleivių, arba kas ketvirtas mokinys Lietuvoje. Vilniuje šiuo metu egzistuoja bent septynių naujų bendrojo lavinimo mokyklų poreikis. Akivaizdu, kad dėmesys, sprendžiant šitą problematiką, turėtų būti nukreiptas į tas savivaldybes, kuriose proporcingai ir mokosi daugiausiai moksleivių. Po šią savaitę įvykusio susitikimo su Vilniaus miesto vadovais konstatavote, kad bus statomos keturios naujos mokyklos Vilniuje. Ar jums neatrodo, kad tokia ambicija Vilniaus mieste yra per maža ir kokios lyderystės ketina imtis ministerija, kad būtų užtikrintas šitas poreikis Vilniaus mieste, kuris auga ne tik gyventojų skaičiumi, bet ir moksleivių skaičiumi? Ačiū.

G. JAKŠTAS. Ačiū už klausimą. Išties Vilnius yra visiškai kitomis tendencijomis gyvenantis nei likusi Lietuva. Kai likusioje Lietuvoje sprendžiamos problemos, kad yra nepilnos klasės, nesusidaro pakankamai mokinių, kad galėtų mokykla veikti ir taip toliau, Vilniuje tų mokyklų trūksta. Suprantame, kad mokyklos statybos yra ilgas procesas, pradedant vien nuo dokumentų parengimo, kad būtų nupirktas techninių planų rengimas, projektavimas ir taip toliau, tai yra dvejų trejų metų procesas. Tada dar statybos – grubiai dveji metai, tai turime maždaug penkerių metų laikotarpį nuo tada, kai suplanuojama, iki tada, kai atidaroma mokykla. Matome, kad Vilniuje jau yra ir pastatytų naujų mokyklų. Kaip minėjote ir jūs, planas yra statyti papildomų, vertinsime galimybes, bet viskas, aišku, atsiremia į biudžetą, ar galėtų ir valstybė prisidėti prie papildomų mokyklų statybų. Sakau, viskas atsiremia į biudžetą. Šiuo metu pagrindinis prioritetas yra mokytojų darbo užmokestis, tad dėl kokių nors šalia esančių įsipareigojimų, reikalaujančių asignavimų, būtų man neatsakinga pažadėti. Bet apie tai galvojame, tariamės ir su Vilniaus savivaldybės vadovybe.

PIRMININKAS. Dėkoju, laikas klausti baigėsi.

Dabar kviečiu ministrą pristatyti mūsų darbotvarkės 2-2 klausimą – Seimo nutarimą dėl Muzikos ir teatro akademijos statuto patvirtinimo. Prašom, dėl vedimo tvarkos G. Kindurys.

G. KINDURYS (*LVŽSF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Prašyčiau pratęsti bent 10 minučių klausimams užduoti, tikrai yra svarbus dalykas.

PIRMININKAS. Dėkui, tikrai svarbus dalykas, bet, kiek žinau, ministras skiria ir asmeniškai inicijuoja susitikimus su frakcijomis dėl šio klausimo.

14.34 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2011 m. balandžio 14 d. nutarimo Nr. XI-1322 „Dėl Lietuvos muzikos ir teatro akademijos statuto patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-2954 (*pateikimas*)

Einame prie darbotvarkės 2-2 klausimo – Seimo nutarimo dėl Lietuvos muzikos ir teatro akademijos. Ministre, prašom pristatyti.

G. JAKŠTAS. Ačiū. Mano pristatymas bus gana trumpas. Pirmiausia noriu pasakyti, kad šis teikimas yra suderintas su paties universiteto vadovybe, tiek Senato, tiek Tarybos teikimas yra, nes, kaip žinome, aukštosios mokyklos yra autonomiškos. Šio pakeitimo pagrindinis tikslas yra pritaikyti įstatus prie to, kaip keitėsi įstatymai. Kadangi keitėsi Mokslo ir studijų įstatymas, atsirado didelių pakeitimų, kurie apima ir Senato, ir Tarybos sudarymo tvarką, reikalavimus, poreikis. Buvo vengiama dubliavimo, siekiama atsisakyti perteklinio reglamentavimo, kai, pavyzdžiui, turėjome reglamentavimą ir to, kokie yra padaliniai, o tai mažina universiteto galimybes steigti naujus padalinius ar kaip nors viduje optimizuotis. Dauguma yra redakcinio pobūdžio pakeitimų, kurie atliepia įvykusius įstatymų pakeitimus pastaruoju laikotarpiu.

PIRMININKAS. Dėkui. Klausia S. Tumėnas.

S. TUMĖNAS (*LVŽSF*). Gerbiamas ministre, man regis, jūs truputį nusukate į šoną pagrindinę pakeitimo ir adreso įtvirtinimo priežastį. Kai praeitoje kadencijoje buvo sunaikintas LEU, visi neramiai žiūrėjo, kam atiteks tas pastatas, kokiems verslininkams. Ir kai visi pamatėme, kad užrašyta „Vilniaus kolegija“, visi nusiraminome – ačiū Dievui. Ar šito adreso, Gedimino prospektas 42, suteikimas Lietuvos muzikos ir teatro akademijos buveinei garantuoja, kad tikrai į šitą pastatą nesikėsina verslininkai, statybininkai, į šį pastatą, kuris yra miesto širdyje? Ar tai suteikia daugiau saugiklių, kad šis pastatas išliks Muzikos akademijos? Ačiū. Man rodos, tai yra pagrindinis siekis jūsų šio pateikimo. Ačiū.

G. JAKŠTAS. Ačiū už klausimą. Rizikos, kad gvieštųsi tų patalpų kas nors, nebuvome įžvelgę. Kaip žinote, yra statomas Muzikos ir teatro akademijos miestelis, diskutuojant ir su universiteto vadovybe. Būtent jie Gedimino prospekte esantį pastatą mato kaip reprezentacinį, kaip jiems svarbų ir kokių nors planų atsisakyti šito pastato neturi.

PIRMININKAS. Dėkui. Klausia R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (*LVŽSF*). Dėkui, posėdžio pirmininke. Ką tik išgirdau patvirtinimą dėl Muzikos ir teatro akademijos pagrindinio pastato prie Lukiškių aikštės, tai klausimo nebeturiu. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkui. Labai ačiū, ministre, už pristatymą. Dabar dėl motyvų dėl šio projekto nėra norinčių kalbėti. Apsispręsime balsuodami per balsavimo intervalą.

14.38 val.

Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 2, 9, 10, 14, 17, 22, 23, 27^2 straipsnių ir priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 22^1 straipsniu ir 2 priedu įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3036 (*pateikimas*)

Iš rytinės darbotvarkės klausimas. Kviečiama pristatyti vidaus reikalų viceministrė S. Ščajevienė Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-3036. Prašom.

S. ŠČAJEVIENĖ. Teikiamas Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 2, 9, 10, 14, 17, 22, 23, 27^2 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 22^1 straipsniu ir 2 priedu įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3036. Šio projekto tikslas yra įstatymu pakeisti datą, nuo kurios valstybės įmonė „Regitra“ išduoda vairuotojų kvalifikacijos korteles.

Kodėl tai yra būtina ir kokia problema bus sprendžiama šiuo įstatymo projektu? Norime atkreipti dėmesį, jog 2022 m. sausio 20 d. buvo priimtas Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais atitinkamai paminėtas įstatymas, kuriuo buvo nustatyta vairuotojo kvalifikacijos kortelės sąvoka bei nustatyta, kad vairuotojo kvalifikacijos korteles valstybės įmonė „Regitra“ išduoda nuo 2023 m. lapkričio 1 d. Artėjant nurodytai datai išryškėjo praktinės objektyvios šios nuostatos įgyvendinimo problemos, kurios sąlygojo būtinybę keisti nurodytą datą. Vairuotojo kvalifikacijos kortelė privalo atitikti Europos Sąjungos direktyvos reikalavimus ir yra priskiriama prie saugių dokumentų. Jų priskyrimą atitinkamam technologinės apsaugos lygiui ir polygiui ir tokių saugių dokumentų blankų gamybą ir gamybos reikalavimus nustato Saugiųjų dokumentų ir saugiųjų dokumentų blankų gamybos įstatymas ir atitinkamai Viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymas bei iš jų išplaukiantys reikalavimai gauti informaciją apie pirkime dalyvaujančius dalyvius ir jų patikimumą iš Valstybės saugumo departamento ir Paslapčių apsaugos koordinavimo komisijos.

Taigi vairuotojo kvalifikacijos kortelių blankų gamybos procedūros apima labai griežtai reglamentuojamą ir ilgai trunkantį saugiųjų dokumentų blankų gamybos patį procesą, todėl „Regitra“ kaip įmonė šiuo atveju negalėjo turėti jokios įtakos terminui. Be to, labai svarbu pažymėti, kad saugiųjų dokumentų blankų technologinių elementų gamybą šiuo metu atlieka tik vienas gamintojas visame pasaulyje ir šis gamintojas informavo, kad dėl įvykusios koronaviruso pandemijos, didėjančios paklausos ir didelio medžiagų trūkumo visame pasaulyje susiduriama su gamybai būtinų komponentų tiekimo sutrikimais. Dėl to blankų gamyba ir užsakymų įvykdymas užtrunka nuo 8 iki 10 mėnesių nuo užsakymo gavimo dienos. Todėl yra siūlomas sprendimas, įvertinus visas objektyvias faktines aplinkybes, vairuotojo kvalifikacijos kortelių blankų gamybos veiksmų plano įvykdymo terminą nukelti iki 2024 m. liepos 1 d. Dėl šios priežasties įstatymo projekte siūloma būtent tokia data.

Šiam įstatymui įgyvendinti, projektui įgyvendinti lėšų nereikės. Su Teisės departamento pastabomis, kurios buvo pateiktos, iš esmės sutinkame ir atsižvelgsime į jas svarstydami komitetuose. Ačiū, siūlau pritarti.

PIRMININKAS. Dėkui. Klausia R. Tamašunienė. Prašau.

R. TAMAŠUNIENĖ (*MSNG*). Ačiū. Aš tik trumpą klausimą turiu. Kaip vis dėlto bus su Europos Sąjungos reikalavimu įrašyti kvalifikaciją į vairuotojo pažymėjimą? Tas laikas, aišku, yra ištęsiamas. Tai kaip jūs išspręsite dėl šito pereinamojo laikotarpio, nes atidedate realiai įgyvendinimo laiką?

S. ŠČAJEVIENĖ. Ačiū už klausimą, labai gerai. Iš tikrųjų yra atidedamas pačių kortelių įgyvendinimo procesas. Tačiau vairuotojams, kuriems reikės, ir toliau senąja tvarka bus išduodami popieriniai pažymėjimai Transporto inspekcijoje, pagal seną nusistovėjusią tvarką. Tai čia yra tik formos pakeitimas, jis nukeliamas. Tai yra dokumentas, kuris ir dabar Europoje vertinamas. Tai yra nukeliama tik forma paties dokumento pagaminimo, bet šiaip tos kortelės ir dabar yra išduodamos, jos yra popierinės, vienkartinės.

PIRMININKAS. Dėkui, daugiau klausimų nėra. Ačiū, viceministre. Dėl motyvų nėra norinčių kalbėti, balsuosime balsuoti numatytu laiku.

Toliau yra 2-3.1, 2-3.2 klausimai ir lydimieji. Jūs, Sigita, taip pat pristatysite? (*Balsas salėje*) Atsiprašau.

Taigi, gerbiamieji, svarstytume projektą Nr. XIVP-2991, bet aš matau, kad pranešėjos A. Bilotaitės nėra. Kas iš aštuonių pasirašiusiųjų taip pat?.. Gerai, tai mes tada atidedame šitą klausimą vėlesniam laikui, gal pasirodys pranešėja.

Tada kviečiame darbotvarkės 2-4 klausimą – Baudžiamojo proceso kodekso 55 straipsnio pakeitimo projektą – pristatyti I. Haase. I. Haase taip pat salėje nematau.

Bandome laimę toliau. Darbotvarkės 2-6 klausimą – Karo padėties įstatymą kviečiame pristatyti L. Kasčiūną. (*Balsas salėje: „Yra, valio!“*)

14.45 val.

Karo padėties įstatymo Nr. VIII-1721 2, 8, 9, 11, 12, 13, 28 straipsnių, VI skyriaus pavadinimo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 8[1] straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2978 (*pateikimas*)

Karo padėties įstatymo kai kurių straipsnių, VI skyriaus pavadinimo pakeitimo ir įstatymo papildymo įstatymo projektas Nr. XIVP-2978. Pranešėjas – L. Kasčiūnas. Pateikėjų taip pat yra iš viso dešimt Seimo narių. Prašom.

L. KASČIŪNAS (*TS-LKDF*). Labai ačiū, gerbiamas Vytautai. Gerbiami kolegos, tai yra visuotinė gynyba. Kai mes organizuojame mūsų gynybą, dažnai kalbame apie NATO kolektyvines saugumo garantijas, apie sąjungininkų buvimą čia, apie mūsų kariuomenės parengties ir kovinės galios stiprinimą. Tai mes gana sėkmingai darome. Bet yra trečias ramstis, tai yra visuomenės įsitraukimas į gynybą, komendantūrų kūrimas, jų reglamentavimas iš principo tam ir skirtas.

Kas tai yra? Komendantūra yra iš principo gynybos užnugaris. Štai dabar prieš porą savaičių buvau Charkove, kuris, be abejo, didvyriškas miestas, apsigynęs miestas. Daug kas prognozavo, kad jis turėtų kristi, bet jis nekrito ne tik dėl to, kad kariuomenė laikėsi, bet ir dėl to, kad visuomenė įsitraukė į gynybą (rėmė kariuomenę) – tiek į civilinę gynybą, tiek ir į karinius veiksmus.

Ir štai čia, tame Charkove, važiuojame per tiltą, per upę, ir žinote, ką aš matau. Pagyvenusio amžiaus senjoras su automatu iš esmės patruliuoja, na, prižiūri tiltą. Tai yra tipinė komendantinė funkcija, kuriai nereikia kariuomenės, profesionalaus kario, kurią gali atlikti žmogus, turintis tam tikrų įgūdžių, bet jis gali tiesiog remti kariuomenę.

Tai štai apie komendantūras ir kalbame šiame kontekste. Komendantūros yra kova su diversinėmis grupėmis, kurios karo padėties metu visada bus didžiulis iššūkis, tai yra infrastruktūros apsauga, kritinės infrastruktūros apsauga, ypač kai kuriose savivaldybėse, tai yra evakuacijos procesų valdymas, tai yra parama gyvybinėms funkcijoms, nes valstybė ir karo padėties metu turi egzistuoti, turi veikti. Todėl šiame įstatymo projekte mes ir siūlome labai tiksliai reglamentuoti komendantūrų veiklą.

Tai čia dabar apie funkcijas pakalbėjau. Kas tai turėtų būti, kas sudarytų komendantinį vienetą? Dabar mes turime komendantus, jie Karo padėties įstatyme iš principo labai abstrakčiai taip reglamentuoti, kad kaip komendantai. Bet kalbame apie tai, kad jie turi savo pavaduotojus, komendantai yra karo kariuomenės vado skiriami, pavaduotojai yra irgi kariuomenės vado skiriami, bet jie yra pirmiausia kariai savanoriai. Tai vietiniai žmonės, bet jie turi turėti ir savo komandą kiekvienoje savivaldybėje: 60 savivaldybių – 60 komendantūrų. Turi žinoti, kas yra svarbu kiekvienai savivaldybei, koks yra objektas, kokios yra, sakykime taip, jautrios vietos ir panašiai.

Mes siūlome įstatymu aiškiai reglamentuoti, kas tas komendantinis vienetas. Pavyzdžiui, kas ten galėtų įsitraukti. Kariai, esantys atsargoje. Turime 28 tūkst. aktyvių atsargos karių, tai aktyvus rezervas. Likę yra parengtas rezervas, apie 70 tūkst., tai yra turintys įgūdį, turintys valią priešintis. Dabar jiems reikia suteikti vietą gynybos planuose. Tai komendantūra ir yra ta puiki vieta, kurioje galėtų save realizuoti, jeigu jų nepašauks, pavyzdžiui, kompensuoti reguliariosios kariuomenės nuostolių, kas irgi be galo svarbu. Tai vienas ramstis.

Antras ramstis – komendantiniai šauliai. Šauliai yra koviniai, yra komendantiniai. Tie šauliai, kurie, pavyzdžiui, nepriklauso civiliniam mobilizaciniam rezervui, nėra statutiniai pareigūnai, galėtų atlikti komendantines funkcijas.

Ir trečias ramstis – koviniai asmenys, medžiotojai, kiti ginklų savininkai. O dabar J. Urbanavičius, parengtojo rezervo karys, jis dabar nežino, ką jam daryti. (*Balsas salėje: „Žino.“*) Tai tu šaunuolis. (*Juokas salėje*) Bet parengtojo rezervo karys, jis nežino, o gal po šio įstatymo jis jau žinos, kad galėtų būti komendantūroje. K. Vilkauskas taip pat turi žinoti savo vietą. A. Palionis – medžiotojas, bet galbūt irgi nori tapti komendantūros dalimi. Bus patikra, apmokymai, priesaika – ir tu jau žinai savo vietą. Tai ir medžiotojai, kurie norės, galės įsitraukti į komendantūras, kiti ginklų savininkai, kaip ir minėjau. Štai apie ką čia mes dabar.

Manau, tai yra svarbu, todėl labai dėkingas esu visiems, kurie parėmė šią iniciatyvą. Iš esmės visų frakcijų nariai. Tikiu, kad po pateikimo mes galime pritarti, paprašyti Vyriausybės išvados, diskutuoti komitete ir išgryninti tokią struktūrą, kuri mus visus sustiprins. Sukursime tokią Lietuvą, į kurią joks okupantas net nepagalvos įžengti purvinu batu. Ačiū.

PIRMININKAS. Labai ačiū. Dabar kviečiu paklausti. V. Rakučio nematau. K. Vilkauskas buvo paminėtas net ir pranešėjo. Prašau.

K. VILKAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiamasis posėdžio pirmininke. Taip, iš tikrųjų pasirašiau po šiuo projektu ir tikrai džiaugiuosi, kad viskas stoja mūsų valstybėje būtent šiuo atveju į vietas. Džiaugiuosi, kad Pilietinio pasipriešinimo strategijos veiksmų planas patvirtintas – irgi reikšmingas žingsnis.

Aš turiu klausimą pranešėjui. Gerbiamas Laurynai, dėl karo komendantų, nes ne visose savivaldybėse žino net ne tai, kas tai yra (dabar, aišku, sužinos daugiau), bet ir kas jis toks yra, kas per žmogus. Kaip šiuo atveju, gal jūs turite daugiau informacijos? Ačiū.

L. KASČIŪNAS (*TS-LKDF*). Mano paskutinėmis žiniomis, trūko septynių karo komendantų, nes profesionalios karo tarnybos kariai kai kurie išeina į atsargą, reikia ieškoti naujų, todėl ta rotacija šiokia tokia natūraliai vyksta. Situacija yra pakankamai gera, bet ko, matyt, reikėtų daugiau, kad būtent karo komendantai nuvyktų į savivaldybes, nes jie yra dažniausiai paskirti žmonės iš Vilniaus (galbūt ten yra ir vietinių, bet dažniausiai iš Vilniaus), kad susipažintų su pavaduotojais, dirbtų kartu su savivaldybe. Kas įdomiausia, kad yra problemų. Kai kurios savivaldybės sako: ko jūs norite iš mūsų? ar čia dabar karo padėtis? kai bus karas, tada ir žiūrėsime. Toks požiūris tai jau yra blogai. Mes turime dabar ruoštis, koordinuotis, bent jau kasmet pasižiūrėti, ką mes turime, kas ta komanda, kas tas komendantinis vienetas, kad galėtume, neduok Dieve, X dieną jau žinoti, kur ateiti. Apie tai ir kalbama. Taigi dirbame. Galėtų būti geriau, bet šitas reglamentavimas, manau, tikrai tuos dalykus paspręs, paskatins judėti į priekį.

PIRMININKAS. Dėkui. V. Bako nematau. Klausia A. Pocius. Prašau.

A. POCIUS (*TS-LKDF*). Ačiū. Gerbiamas Laurynai, sakykite, kaip jums atrodo, jeigu aiškumo dėlei komendantūrą mes vadintume taip pat rajono teritorinės gynybos štabu? Kai kuriems žmonėms komendantūros asocijuojasi su praeitimi, su sovietmečiu buvusiomis komendantūromis, kurios per prievartą imdavo jaunuolius į sovietinę kariuomenę. Gal tikrai būtų galima pagalvoti ir aiškumo dėlei vartoti ir tokią sampratą, kad kiekvienas rajono meras ar savivaldybės darbuotojai suprastų, kad tai yra institucija, kuri atsakinga už to rajono teritorinės gynybos organizavimą ne tiktai per kariuomenės prizmę, bet ir visos visuomenės?

L. KASČIŪNAS (*TS-LKDF*). O dar geriau – valsčiaus teritorinės gynybos vienetas. Aš juokauju, jeigu eitume į prieškario Lietuvą. Visiškai pritariu. Tik čia turbūt reikėtų išspręsti dilemą su teritorinės gynybos funkcijas vykdančiomis krašto apsaugos savanoriškomis pajėgomis, kad būtų papildomumas, ne dubliavimas, kad sąvokos nesidubliuotų. Ukrainoje, be abejo, yra trys lygiai: yra reguliariosios pajėgos, yra teritorinės gynybos pajėgos ir tada dar toks užnugario, sakykime taip, lygmuo, kai žmonės irgi prisideda. Mes būtume tarp trečio ir antro, ar ne? Šiaip tai mes ir įrašėme kartu su jumis, gerbiamas Arvydai, ir aš noriu jums padėkoti už tai, ką mes kartu darome, ir už jūsų idėjas, už tas praktines įžvalgas. Šito projekto be jūsų indėlio ir politinės valios veikiant kartu NSGK tikrai nebūtų. Aš tikrai pritariu pačiam principui, kad tai iš principo irgi yra teritorinės gynybos tam tikra dalis. Taip.

A. POCIUS (*TS-LKDF*). Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkui. Klausia A. Anušauskas. Prašau.

A. ANUŠAUSKAS (*TS-LKDF*). Apie pačią idėją viskas suprantama, tačiau Teisės departamentas nurodė 44 pastabas. Turiu pasakyti, Krašto apsaugos ministerijai irgi ir iš teisinės, ir iš kariuomenės pusės kyla klausimų, pavyzdžiui, kad karo komendantūra turėtų būti suprantama ne kaip kuriama valstybės institucija, o kaip karinis vienetas. Komendantai negali perimti savivaldybės funkcijų, bet turi užtikrinti sąveiką tarp ginkluotųjų pajėgų ir savivaldybės institucijų ir taip toliau. Pastabų yra daug. Šiuo atveju aš galiu tik spėti, kokia bus Vyriausybės išvada. Ji bus su pasiūlymu suderinti su kitais įstatymais. Turi būti lydimieji teisės aktai, jų čia nėra. Yra daugybė teisinių dalykų, kurių tiesiog nėra.

Dar kartą noriu pabrėžti – už ginkluotą gynybą yra atsakingas ginkluotųjų pajėgų vadas, todėl jo įgaliojimai neturi būti mažinami, kaip yra dabartiniuose siūlymuose.

PIRMININKAS. Ar bus klausimas?

L. KASČIŪNAS (*TS-LKDF*). Aš gal atsakysiu, jeigu reikia.

PIRMININKAS. Jeigu supratote klausimą, prašau.

L. KASČIŪNAS (*TS-LKDF*). Čia buvo daugiau komentaras. Aš, gerbiamas ministre, turiu jūsų raštą, jau pateiktą, viceministro pasirašytą kaip tam tikrą reakciją, pasvarstymą. Noriu pacituoti vieną tokį sakinį: „Karo komendantūra yra karo padėties metu veikianti struktūra, kuri taikos metu neturėtų veikti.“ Tai aš suprantu, kad pagal tą raštą jūs manote, kad ruoštis komendantinėms funkcijoms taikos metu nereikia? Aš manau, kad reikia, ir manau, kad daug kas iš mūsų mano, kad reikia, kad turi turėti žmonės sąveiką su savivaldybe, galbūt net ir nuolat veikiančią, kad galėtų baigti rengti sąveikos algoritmus. Tai tik apie tai.

Antras jūsų pasiūlymas. Siūlytina atsisakyti projekto nuostatų, susijusių su koviniais asmenų būriais. Tai yra tie žmonės, kurie nori prisidėti prie komendantūrų. Tai mes jų nematome gynyboje? Aš manau, kad mes juos turime matyti gynyboje. Tai yra įtvirtina Pilietinio pasipriešinimo strategijoje, Pilietinio pasipriešinimo strategijos veiksmų plane. Taigi mes irgi turėtume pastabų, gerbiamas ministre, ir dėl Krašto apsaugos ministerijos nuomonės. Šiuo atveju atsakysiu labai taikiai. Manau, kad po Vyriausybės išvados, po to, kai mes persikelsime vėl į komitetą, mes išsigryninsime, rasime sprendinius, kurie tikrai sustiprins mūsų valstybę.

PIRMININKAS. Klausia E. Pupinis. Prašom.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Šaunu, kad kalbame apie tai iš tikrųjų. Kalbame mes čia, bet nežinia, kaip įsitraukia ta visuomenė, vis tiek jinai turėtų diskutuoti. Ar nevertėtų, tarkime, galbūt daugiau viešinti mūsų tuos visus pasiūlymus ir apskritai ruošti visuomenę galbūt per vietos spaudą ar kažkaip kitaip? Jeigu paklausčiau savo krašte apie komendantūras, tai nelabai kas žinotų iki šiol, komendantų tikrai nežinotų, tai iš tikrųjų kol kas čia tokia pradžia.

Bet aš dabar noriu paklausti dar apie ginkluoto pasipriešinimo ir partizanų vienetus. Iš šalies taip atrodo, kad formuojama dar viena grupė, šauliai ir dar prie šaulių kažkas kitko. Ar įmanoma būtų galbūt plėsti šaulių tą vienetą, iš tikrųjų kviesti šaulius? Tada atrodytų, kad vienas toks vienetas, kad iš tikrųjų šauliai pasiruošę viskam. Čia jau daug grupių prisidarome, paskui, na, mažai komunikacijos ir daug problemų. Šauliai ir taip labai užsiėmę. Čia šaulių vadas, suprantama, jis skirs ką nors vietoj šaulių vado tam tikrose apygardose ir panašiai. Tai dėl šito ar nevertėtų vis dėlto varyti per šaulius viską?

L. KASČIŪNAS (*TS-LKDF*). Edmundai, labai geros pastabos ir geri klausimai. Dėl pirmo aspekto. Na, aš noriu padaryti ir pasiekti, kad kiekvienas žmogus, kuris nori prisidėti prie gynybos komendantūrose, žinotų, kam savo savivaldybėje paskambinti, kur yra kontaktinis asmuo, ar skambinti komendantui, ar jo pavaduotojui, kuris galėtų bent jau po to per mokymus, per kitus įsitraukimo algoritmus, per patikras prisidėti, būti rezerve tam tikrame komendantiniame, komendantinio vieneto, ir kas metus susirinkti kažkur, pasižiūrėti, kaip mes reaguotume kokią nors X dieną.

Dabar dėl šaulių. Aš irgi norėčiau, kad visi taptų Šaulių sąjungos nariais, tada būtų paprasčiau. Ten labai aiški metodologija, struktūra: koviniai šauliai dirba su krašto apsaugos savanoriškomis pajėgomis, komendantiniai šauliai galėtų atlikti komendantines funkcijas. Deja, kai kurie piliečiai nenori būti šauliais, bet jie nori prisidėti prie gynybos, ir tada vis tiek reikia sukurti algoritmą, kaip juos įtraukti. Todėl mes sukūrėme tą kovinių asmenų grupę, kuri okupuotose teritorijose, neduok Dieve, taptų partizanais, kuri iš principo ir būtų ta grupė, kuri apimtų ir medžiotojus, kitus ginklų savininkus, ir ne tik ginklų savininkus, kurie galėtų prisidėti. Tai tokia kategorija, kuri įtrauktų ir kitus, kurie, na, tiesiog nenori būti šauliais, nėra karo rezerve, bet nori prisidėti. Toks sprendinys.

PIRMININKAS. Klausia S. Tumėnas.

S. TUMĖNAS (*LVŽSF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiamas pranešėjau, regis, rimtą problemą sprendžiate, bet keistai skamba tas jūsų toks šaržavimas kolegai A. Pociui apie valsčius ir taip toliau, man truputį keistai skamba. Juk A. Pocius irgi vienas iš bendraautorių šito įstatymo pataisos.

Gerbiamas pranešėjau, ar aš teisingai supratau, kad čia komendantūrose dirbs savanoriai? Taip? Vienas dalykas. Antras dalykas, ar neįvyks tokia sankirta tarp komendantūros ir tarp Krašto apsaugos ministerijos struktūrų vienetų? Nes tą nerimą, regis, šiandien ir ministras ką tik išsakė. Tai kaip, ar bus ta tokia koreliacija užtikrinta? Ir kas trukdė, dar trečias dalykas, kas trukdė jums birželio, pavyzdžiui, kokią 29 dieną, kai pristatėte, kodėl apie tai jūs tada nekalbėjote, kodėl dabar atsirado tas siūlymas?

L. KASČIŪNAS (*TS-LKDF*). Gerai, pradėkime nuo to. Arvydai, „valsčiaus“ žodis man patinka, dėl to aš jį pavartojau, o ne „rajonas“. Aš siūlyčiau pakeisti žodį „rajonas“, dėl to. Žinau, kad iniciatyva Valstybės valdymo ir savivaldybių komitete yra atėjusi iš piliečių. Čia tik dėl to aš pasakiau, nes noriu grįžti į prieškarį, čia nieko nešaržuoju, čia viskas gerai.

Tai nėra jokiu būdu konkurencija, tai yra parama kariuomenei. Taip, tai yra savanoriai, bet jie turės prisiekti, jie turės savo skiriamąjį ženklą. Vadinasi, jie tampa ginkluotųjų pajėgų dalimi. Komendantūrose esantys žmonės turės tapti ginkluotųjų pajėgų dalimi. Jeigu prisieki, vadinasi, tu turėsi ateiti. Čia labai svarbus dalykas. Čia atsakymas į antrą klausimą. Į trečią klausimą. Mes apie tai kalbame jau trejus metus.

PIRMININKAS. Ačiū. Laikas klausti ir atsakyti jau išseko. Kviečiu pasisakyti dėl motyvų. V. Rakutis kalbės už. Prašom.

V. RAKUTIS (*TS-LKDF*). Gerbiamieji, norėčiau palaikyti šitą mūsų komiteto grupės teikiamą pasiūlymą, nes jis gimė tikrai po ilgalaikių diskusijų ir su Lietuvos kariuomene, ir su Krašto apsaugos ministerija. Kariniai komendantai nėra jokia priešprieša krašto apsaugos sistemai, tai yra jos dokumentuose numatyta institucija. Mūsų uždavinys buvo, kaip tą instituciją padaryti veiksmingą, atitinkančią šios dienos situaciją, kad mūsų visuomenė turėtų aiškų mobilizacinį centrą kiekviename regione. Ir kad tas komendantas neatsirastų iš vakaro arba atvykęs iš kokios nors kitos tarnybos vietos, bet jisai ateitų iš Lietuvos kariuomenės, turėdamas ryšių, turėdamas gerą pažinimą to regiono, kuriam jisai turės vadovauti karo padėties metu. Nesukuriamos tokios institucijos čia labai greitai, reikėtų ilgo laiko joms atsirasti, todėl geriau jau kurti panašias institucijas su visais asmenimis ilgesnį laikotarpį ir turėti aiškų supratimą, kad mes galėtume čia ir dabar, greitai, per kelias valandas ar per kelias dienas, pasidaryti pajėgūs atremti tuos iššūkius, kokie bus.

Čia mūsų pasiūlymas iš tikrųjų yra išbandytas gyvenime, Ukrainos karo laukuose, yra patvirtintas Lietuvos karo istorijos, kai tokios struktūros kaip karinės civilinės komisijos, pavietų generolai majorai padėjo Lietuvai susimobilizuoti įvairių karų metu. Taigi čia tikrai yra brandus reikalas. Jeigu reikės kažkokio derinimo su Krašto apsaugos ministerija, tikrai kitoje fazėje galėsime tai padaryti. Mūsų tikslas yra vienas – sustiprinti Lietuvos gynybą, sustiprinti būtent tą visuomenės gynybos koloną. Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū. Prieš kalbės A. Anušauskas. Prašom.

A. ANUŠAUSKAS (*TS-LKDF*). Ne, ne prieš idėją, bet negalėjau neatsiliepti. Reikės kažkokių Krašto apsaugos ministerijos pastabų. Na, ne kažkokių pastabų, ne kažkokių. Reikės perrašyti šį teisės akto projektą, papildyti papildomais teisės aktais, ne kažkokių pastabų. Pati idėja gera, bet dar kartą kartoju, mes negalime nuleisti teisės aktų rengimo kartelės per žemai. Idėjoms įgyvendinti vis tiek reikia naudotis teisininkais, tai aš siūlau vis dėlto naudotis ir Krašto apsaugos ministerijos teisininkais. Bus Vyriausybės išvada, jeigu bus pereita po pateikimo. Bet kuriuo atveju aš dar kartą kviečiu žiūrėti atsakingai į tokius teisės aktus, nes jie turi, kaip teisingai paminėta, sustiprinti gynybą, bet nesujaukti vadovavimo gynybai.

PIRMININKAS. Dėkoju. Motyvai išsakyti. Kviečiu apsispręsti ir balsuoti, ar pritariame šiam įstatymo projektui po pateikimo.

Balsavo 96: už – 93, prieš nebuvo, susilaikė 3. Pritarta po pateikimo. Kaip pagrindinis siūlomas NSGK. Siūloma svarstyti lapkričio 7 dieną. Aš suprantu, bus prašoma Vyriausybės išvados, ar ne? Taip? Prašoma Vyriausybės išvados. Ar galime tam pritarti? Galime. Pritarta bendru sutarimu.

Replika po balsavimo – A. Širinskienė. Prašom.

A. ŠIRINSKIENĖ (*MSNG*). Aš irgi norėjau siūlyti Vyriausybės išvados gavimą, nes jau tokia desperacija girdėjosi krašto apsaugos ministro balse, kad ir opozicija suprato – vis dėlto situacija, matyt, valdančiųjų frakcijoje besimušant dėl artimiausių rinkimų yra gana sudėtinga.

PIRMININKAS. Kaip visada, ačiū opozicijai. Prašom. A. Anušauskas.

A. ANUŠAUSKAS (*TS-LKDF*). Šiaip jau Vyriausybės išvados ir rengėjas paprašė. Be abejonės, ji bus padaryta. Jūs reaguodama į balso niuansus, žvilgsnius skiriate labai daug savo laiko. Užsiimkite darbu.

PIRMININKAS. Gerai. Tikiuosi, įtampa Seimo salėje nekyla. Einame balsuoti toliau.

15.05 val.

Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 6, 10, 22, 22[1], 23, 26 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3034, Motorinių transporto priemonių registracijos mokesčio įstatymo Nr. XIII-2690 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3035 (*pateikimo tęsinys*)

Gerbiamieji kolegos, dėl rytinės darbotvarkės 1-14 klausimo, tai yra dėl Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo ir Motorinių transporto priemonių registracijos mokesčio įstatymo motyvų. Taip, taip, kviečiu kalbėti dėl motyvų ir tada balsuosime dėl šių įstatymų paketo. K. Mažeika norėtų kalbėti už. Nematau. R. Žemaitaitis norėtų kalbėti prieš. Nematau.

Kviečiu balsuoti dėl darbotvarkės 1-14 klausimu pažymėtų Saugaus eismo automobilių keliais ir Motorinių transporto priemonių registracijos mokesčio įstatymų pakeitimo įstatymų projektų.

Balsavo 109: už – 66, prieš – 8, susilaikė 35. Po pateikimo pritarta.

Siūlomi komitetai. Kaip pagrindinis dėl pirmojo projekto siūlomas Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Dėl Motorinių transporto priemonių registracijos mokesčio įstatymo kaip pagrindinis siūlomas Biudžeto ir finansų komitetas, kaip papildomas – Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Siūloma svarstyti gruodžio 5 dieną. A. Kupčinskas turi pastabą ar repliką dėl balsavimo?

A. KUPČINSKAS (*TS-LKDF*). Gerbiamasis posėdžio pirmininke, kolegos, paprastai visi įmonių pertvarkymai iš valstybės įmonės statuso į akcinės bendrovės būdavo svarstomi Ekonomikos komitete. Norėčiau pasiūlyti, kad Ekonomikos komitetas bent jau kaip papildomas būtų. O šiaip tai kalbėjau su tvarkos… (*Balsai salėje*) Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininke – neprieštarautų, jeigu būtų Teisės ir teisėtvarkos kaip papildomas, o Ekonomikos – kaip pagrindinis.

PIRMININKAS. Supratau, kad siūlymas yra toks: dėl Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo kaip pagrindinis būtų Ekonomikos komitetas, kaip papildomas – TTK, o tada dėl registracijos mokesčio paliekame, kaip numatyta, kad kaip pagrindinis – BFK, o kaip papildomas – TTK? Taip? Gerai.

Dėl to paties? Ne dėl to paties. Tai galime tą fiksuoti bendru sutarimu? T. V. Raskevičius. (*Balsai salėje*) Balsuojame?

Balsuojame dėl A. Kupčinsko pasiūlymo Ekonomikos komitetą numatyti kaip pagrindinį dėl Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo.

Balsavo 106: už – 86, prieš – 15, susilaikė 5, tai šiam siūlymui yra pritarta.

Repliką po balsavimo – T. V. Raskevičius.

T. V. RASKEVIČIUS (*LF*). Dėl prieš tai buvusio balsavimo mano balsą prašyčiau įskaityti protokole „už“.

PIRMININKAS. Dėkui.

15.08 val.

Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 2, 9, 10, 14, 17, 22, 23, 27[2] straipsnių ir priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 22[1] straipsniu ir 2 priedu įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3036 (*pateikimo tęsinys*)

Darbotvarkės 1-15 klausimas – taip pat Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo pateikimas. Kviečiu balsuoti, ar pritariame po pateikimo.

Balsavo 115: už – 85, prieš – 1, susilaikė 29. Pritarta. Kaip pagrindinis siūlomas Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Siūloma svarstyti spalio 19 dieną. Ar galime tam pritarti? Ačiū, pritarta bendru sutarimu.

15.09 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2011 m. balandžio 14 d. nutarimo Nr. XI-1322 „Dėl Lietuvos muzikos ir teatro akademijos statuto patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-2954 (*pateikimo tęsinys*)

Darbotvarkės 2-2 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos muzikos ir teatro akademijos statuto patvirtinimo“ pakeitimo projektas. Kviečiu balsuoti.

Balsavo 116: už – 115, prieš nebuvo, susilaikė 1. Po pateikimo pritarta.

Kaip pagrindinis siūlomas Švietimo ir mokslo komitetas. Siūloma svarstyti spalio 10 dieną. Galime tam pritarti? Ačiū, pritarta bendru sutarimu.

Gerbiamieji kolegos, mums liko trys įstatymų projektai ir keturi sprendimai dėl peticijų išvadų. Siūlau balsuoti po kiekvieno klausimo iki posėdžio pabaigos, jeigu taip tiktų. Gerai.

15.10 val.

Baudžiamojo kodekso 42, 67, 72^3 ir 153 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2991, Baudžiamojo proceso kodekso 342 ir 357 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2992, Administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo ir Kodekso papildymo 98^2 straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2993, Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 30 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2994 (*pateikimas*)

Tada mes kviestume A. Bilotaitę pristatyti 2-3.1 klausimą ir lydimuosius, tai yra Baudžiamojo kodekso kai kurių straipsnių pakeitimo projektą ir Baudžiamojo proceso kodekso, Administracinių nusižengimų kodekso ir Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo pakeitimus. Prašau.

A. BILOTAITĖ (*TS-LKDF*). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Teikiame, kolegos, Seimo narių parengtą įstatymų projektų paketą. Pirmiausia pradėsiu, dėl ko, dėl kokių priežasčių mes teikiame šitą projektą. 957 Lietuvos vaikai per pastaruosius trejus metus yra pripažinti nukentėjusiais nuo seksualinių nusikaltimų, 42 % seksualinį smurtą patyrusių vaikų nukentėjo nuo artimo žmogaus – tėvo, mokytojo, motinos sugyventinio, brolio arba globėjo. Europos Sąjungoje pastaraisiais metais taip pat stebimas pranešimų apie vaikų seksualinę prievartą internete skaičiaus didėjimas, drastiškas didėjimas – nuo 23 tūkst. iki 725 tūkst. per metus. Na, taip pat stebime, kad auga nusikaltimų skaičius, kur seksualinio pobūdžio veiksmai atliekami daugiau nei prieš vieną vaiką ir ilgą laiko tarpą.

Siekiame tobulinti teisinį reglamentavimą, kuris užtikrintų veiksmingą šių nusikaltimų nustatymą, ištyrimą ir atsakomybės taikymą, nes matome, kad dabartinis reguliavimas turi tam tikrų spragų, kuriomis gali naudotis vaikų skriaudėjai. Todėl turime pirmiausia užtikrinti, kad vaikais būtų pasirūpinta daug anksčiau, nei įvyksta tas lemtingas susitikimas su seksualiai prieš vaikus nusikalsti linkusiu asmeniu, taip pat užkirsti visus kelius ir būdus tokiems asmenims įsidarbinti įstaigose ar organizacijose, kurios teikia paslaugas vaikams, ir siekti, kad atsiradusi griežtesnė atsakomybė už seksualinio pobūdžio nusikaltimą atgrasytų ne tik nuo nusikaltimo įvykdymo, bet ir nuo minčių apie jį.

Taigi esminis šių įstatymų projektų tikslas yra stiprinti jau teistų asmenų kontrolę, griežtinti darbdavių atsakomybę ir nustatyti baudžiamąją atsakomybę už pakartotines ir ilgalaikes seksualinio pobūdžio nusikalstamas veikas. Šiais įstatymų projektais yra siūloma pakeisti: pirmiausia, nustatyti griežtesnę atsakomybę už nepilnamečio asmens tvirkinimą, tai yra bausti laisvės atėmimu iki septynerių metų asmenį už sisteminius, noriu pabrėžti, tvirkinimo veiksmus, už jaunesnio negu 16 metų asmens tvirkinimo veiksmus, atliekamus ilgą laiką arba dviem ar daugiau asmenų, kadangi, kaip ir minėjau pristatymo pradžioje, matome, kad tokių veikų tikrai ženkliai daugėja. Iš viso, kalbant apie tvirkinamuosius veiksmus, daugiau negu pusę jų sudaro sisteminiai veiksmai prieš nepilnamečius.

Antra. Siūloma įtvirtinti papildomą baudžiamojo poveikio priemonę seksualinio pobūdžio nusikaltimus padariusiems asmenims. Taip pat įtvirtinamas įpareigojimas asmenims su įsigalėju-

siu teismo nuosprendžiu dėl seksualinio pobūdžio nusikaltimo pranešti apie savo darbo vietos pakeitimą Valstybinei darbo inspekcijai prie SADM.

Taip pat trečias dalykas, kas yra siūloma, numatyti didesnę atsakomybę darbdaviams. Šiuo metu mes turime… nors ir turime įpareigojimą ir reikalavimą, kad darbdavys, prieš priimdamas į savo įstaigą, turi išsiaiškinti, ar asmuo nėra pripažintas kaltu už tokio pobūdžio nusikalstamą veiką, matome, kad darbdaviai to neatlieka, todėl siūlome, kad atsirastų griežtesnė atsakomybė, numatyta Administracinių pažeidimų kodekse. Ta atsakomybė darbdaviui, jeigu jis to nedarytų, pirmą kartą būtų nuo 1 tūkst. iki 3 tūkst. eurų, o už pakartotinį – nuo 3 tūkst. iki 5 tūkst. eurų.

Taip pat siūloma išplėsti ir asmenų, kurie turi pateikti darbdaviui dokumentus, patvirtinančius, kad jie nėra teisti už seksualinio pobūdžio nusikaltimus, sąrašą. Čia yra siekiama įtraukti ir užsieniečius, kurie nori įsidarbinti Lietuvos įmonėse ar organizacijose, kad jie turėtų pateikti tokią informaciją, ar nėra savo valstybėje gavę tokio statuso už tokią nusikalstamą veiką.

Kolegos, man atrodo, kad šitie pasiūlymai yra tikrai svarbūs ir tikrai spręstų klausimus, ypač susijusius su mūsų įstaigomis, organizacijomis, kurios dirba su vaikais. Tikrai tokiems žmonėms, kurie yra pripažinti… už tokias veikas, ne vieta dirbti ir būti šalia vaikų. Tikrai turime padaryti viską, kad vaikai būtų apsaugoti nuo bet kokios prievartos.

PIRMININKAS. Dėkui. Yra keletas norinčių paklausti. Pirmoji klausia R. Šalaševičiūtė. Prašau.

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (*LVŽSF*). Ačiū, pirmininke. Gerbiama kolege, iš tiesų tie projektai, kurie šiandien teikiami, yra labai reikalingi. Mūsų (Valstiečių ir žaliųjų sąjungos) seksualinių nusikaltėlių registro projekto aiškinamajame rašte visos šios problemos įvardytos. Bet aš noriu atkreipti dėmesį, kad liepos 12 dieną aš pati pasirašiau projektus įvertindama, kad teisiškai jie ne visai gerai parengti. Liepos 12 dieną dėl visų keturių projektų, kuriuos dar teiksite, yra išsakyta labai daug pastabų: ir netinkamas subjektas Darbo inspekcija, ir numatytos neproporcingai didelės baudos, ir svarstytas tikslingumas tokio projekto, ir taip toliau.

Mano klausimas ir yra, kodėl jūsų ministerijoje, turinčioje tiek daug teisininkų, nebuvo pataisyti projektai…

PIRMININKAS. Laikas!

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (*LVŽSF*). …nes nė vieno šiandien priimti negalime? Ne šiandien, apskritai jie negalės normaliai funkcionuoti. Kol kas būtų toks klausimas.

A. BILOTAITĖ (*TS-LKDF*). Gerbiama Rimante, aš pirmiausia norėčiau jums padėkoti už jūsų daromą didelį darbą šia tema, jūs tikrai dedate labai daug pastangų ir gilinatės į šią temą.

Kalbu apie pačius projektus ir pačių projektų esmę. Kaip žinote, šiuo metu, jei asmuo yra pripažintas kaltu dėl seksualinio pobūdžio nusikalstamos veikos, jis privalo informuoti apie savo gyvenamąją vietą ir jos pakeitimus. Tokia nuostata šiandieną yra. Ji atsirado po to, kai buvo inicijuota Vidaus reikalų ministerijos, įsigaliojo 2021 metais. Šiandien mes įvertinę visą situaciją matome, kad to nepakanka. Tikrai tai nėra pakankama priemonė ir manome, kad tikslinga turėti daugiau informacijos apie įstaigas, kuriose dirba, ir kada tas asmuo jas keičia, atitinkamas institucijas.

Mūsų buvo pasiūlytas toks modelis. Nežinau, jeigu bus pritarta šitiems įstatymų projektams, manau, komitetuose dar bus galima padiskutuoti, bet mūsų sprendimas, kad turi būti įtraukiamos institucijos, kad turi būti atsakomybė. Galima diskutuoti dėl atsakomybės dydžio, bet, man atrodo, visi suprantame, kad vaikai, seksualinio pobūdžio smurtas prieš vaikus yra labai jautrus klausimas. Mes tikrai turime imtis visko, nes institucijos, kurios jau šiandien, dabar, turi pareigą patikrinti, prieš priimdamos naujus žmones į savo įstaigą, ar tie asmenys nėra tokiame sąraše, ne visada tai padaro. Manome, kad tokios priemonės, pirmas dalykas, būtų prevencinės priemonės, jos leistų įstaigoms atidžiau žiūrėti į savo pareigas ir pasirūpinti vaikų saugumu.

PIRMININKAS. Klausia A. Gedvilas. Nėra. Klausia J. Sabatauskas. Prašau.

J. SABATAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiama kolege, iš tiesų idėja gera, kaip apsaugoti vaikus nuo asmenų, nuteistų už pedofiliją, kad po to jie vėl nepakliūtų dirbti kartu su vaikais ar tose įstaigose, kur yra vaikų. Tačiau įgyvendinimas, tai yra, na, kokybė, neatlaiko kritikos. Pirmiausia nuo kada Darbo inspekcija atsakinga už nuteistųjų nuosprendžių vykdymą ir baudžiamojo poveikio priemones? Tam yra visai kita įstaiga. Na, galės pasikonsultuoti su kolege E. Dobrowolska. Tai tam yra tikrai…

Toliau. Darbdavys neturi prieigos prie Nuteistųjų registro, jam nustatote atsakomybę. Aš suprantu, valstybės tarnyboje nėra problemos – pagal Korupcijos prevencijos įstatymą kreipiasi ir gauna visą informaciją…

PIRMININKAS. Laikas, kolega!

J. SABATAUSKAS (*LSDPF*). …tačiau ne valstybės tarnyboje. Na, tiesiog I. Haase užuojauta, nes komitetui teks perrašyti visus projektus. Aš nekalbu apie ANK, kur visai ne tame skyriuje yra siūloma keisti straipsnį.

PIRMININKAS. Laikas!

A. BILOTAITĖ (*TS-LKDF*). Kolega, aš vis dėlto manyčiau, kad Valstybinė darbo inspekcija yra tinkama šiai funkcijai. Aišku, galima bus padiskutuoti, galbūt diskusijų metu komitete bus rastas sprendimas dėl kitos institucijos, bet sutikite, kad kontroliuojanti institucija, kuri prižiūri, turi būti. Mes, įstatymų iniciatoriai (čia ne vienas šį projektą pasirašė ir aš esu ne viena, čia yra daug bendraautorių sėdinčių, iš kiekvienos frakcijos yra), na, manome, kad yra tikslinga, kad tokia institucija būtų būtent Darbo inspekcija. Ji tikrai galės tinkamai kontroliuoti, ar darbdavys įgyvendina Vaiko teisių apsaugos įstatyme jam numatytus įpareigojimus, tai yra patikrinti prieš priimant į darbą, ar tas asmuo nėra registre.

PIRMININKAS. Klausia V. Aleknaitė-Abramikienė.

V. ALEKNAITĖ-ABRAMIKIENĖ (*TS-LKDF*). Ačiū. Gerbiama ministre, iš tiesų ši problema, kurią jūs keliate, reikalauja ne vien šio žingsnio, turbūt įdėmesnio žvilgsnio ir daugybės priemonių, bet aš manau, kad pirmas labai svarbus žingsnis būtų rimto registro įsteigimas.

Socialinių reikalų ir darbo komitete mes esame turėję klausymus ir susidūrėme su daugybe problemų. Sakykime, yra nuteisti asmenys, registro prieinamumas, bet taip pat yra ir asmenys, kuriems pareikšti įtarimai, bet jie dar nepripažinti. Iš vienos pusės, yra nekaltumo prezumpcija, iš kitos pusės, tie asmenys gali kelti realią grėsmę vaikams. Ir yra dar trečia kategorija asmenų, kurie atlikę bausmę grįžta ir, kaip matome, kartais tęsia savo veiklą visiškai atvirai ir netgi nesivaržo. Ar jums neatrodo, kad pagrindinis dalykas būtų įsteigimas prieinamo, aiškaus registro, kuris būtų labai lengvai pasiekiamas tiek darbdaviams, tiek ir piliečiams?

A. BILOTAITĖ (*TS-LKDF*). Ačiū, gerbiama kolege. Pirmiausia norėčiau pasakyti, kad taip, mes tokį registrą šiuo metu turime. Jūs teisingai paminėjote, kad tas registras yra ne tik nuteistųjų, bet ir įtariamųjų. Šiuo metu jame yra, jeigu kalbėtume apie seksualinio pobūdžio nusikalstamas veikas, 2 tūkst. 600 asmenų, kurie yra įtraukti į šį sąrašą, ir tikrai mes turime galimybę, tai yra darbdaviai, įstaigos, kurios įdarbina, turi galimybę ir netgi pareigą kreiptis į vieną iš institucijų ir gauti informaciją, ar asmuo nėra šiame sąraše.

Mes darėme analizę ir matėme, kad nors įstatymas yra, deja, institucijos, na, nesinaudoja ta proga, galbūt nežino, gal trūksta informacijos. Todėl ir siūlome, pirmas dalykas, atsakomybę. Mes jau įrankius turime, registras yra, tiesiog labai reikia, kad institucijos imtųsi ir reorganizacijos, tiesiog imtųsi veiksmų ir atliktų tą pareigą, kuri yra numatyta įstatymuose. Tai yra, man atrodo, labai svarbus momentas. Žinau, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerija yra pasiūliusi tam tikrus sprendimus, kurie supaprastintų tą visą procesą, atsirastų QR kodai, tai tiesiog būtų dar paprasčiau ir greičiau tą dalyką užsitikrinti.

PIRMININKAS. Dėkui, klausia L. Nagienė.

L. NAGIENĖ (*DFVL*). Ačiū, gerbiamasis pirmininke. Gerbiama ministre, nesupratau, kurioje vietoje tas registras yra. Man visiškai neaišku. Atvykus užsieniečiui dirbti, tai nežinau, kaip paklius informacija pas mus. Man irgi neaišku. Jeigu iš užsienio atvažiuoja ar, sakysime, net užsienyje bus teistas mūsų Lietuvos pilietis ar kitos šalies pilietis, tai kaip jie paklius į tą mūsų registrą?

Ir antras mano klausimas, o kaip su pedofilija? Tie, kurie yra pedofilai, kurie gydosi, jie yra faktiškai ligoniai, kaip tokiais atvejais bus, kad jie tikrai negalėtų dirbti, nes jų irgi taip pat visiškai kitokia būsena. Galbūt jie tiesiog jaučia malonumą, kad vaikas nusirengė, ir panašiai. Jie tuos nepilnamečius vaikus… yra mažamečių tvirkinimas. Dėl pedofilijos visiškai šito nematau įstatyme.

A. BILOTAITĖ (*TS-LKDF*). Tokio apibrėžimo… Mes kalbame, kas yra numatyta Baudžiamajame kodekse, tos sąvokos, tai mes jas ir vartojame. Kadangi tai yra teisinės sąvokos, mes negalime taikyti jų kitokių, negu kokios yra vartojamos komunikuojant. Tai jeigu kalbame apie Baudžiamą-

jį kodeksą ir apie tvirkinimą, tai šiose įstatymo pataisose yra kalbama apie tvirkinimo veiksmus ir siūlome padidinti atsakomybę už tvirkinimo veiksmus, kurie atliekami daugiau negu vieno vaiko atžvilgiu arba tai tęsiasi nuolatos. Vienas dalykas.

Kalbėdama apie registrą, norėčiau pažymėti, kad mes kalbame ne tik apie tuos Lietuvos piliečius, bet yra atskiras pasiūlymas įtraukti ir užsienio piliečius. Mes kalbame, kad jis, tas užsienio pilietis, turėtų pats pasirūpinti ir pateikti informaciją. Nes, žinote, yra labai daug skirtingų šalių ir kol kas mes neturime tokių bendrų duomenų bazių, kurios operatyviai galėtų veikti. Bet turiu pasakyti, kad Europos Sąjungos lygmeniu su mūsų vidaus reikalų komisare yra ieškoma sprendimų, nes šitai temai ir šitai problemai europiniu lygmeniu yra skiriama labai daug dėmesio, kad būtų operatyvus tiek informacijos dalinimasis tarp skirtingų valstybių, pasikeitimas, tiek bendros teisinės bazės turėjimas ir kitų instrumentų, kurie padėtų suvaldyti šitą labai baisią problemą.

PIRMININKAS. Taip. Ir paskutinysis – K. Vilkauskas.

K. VILKAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Gerbiama ministre, tai ir dabar yra ta prievolė, kad įsidarbindami ypač tokiose jautriose darbo vietose tie asmenys turi nurodyti, o jeigu nenurodo, jiems gresia sankcijos, nes yra patikrinimai. Ir šiuo metu net neseniai nuskambėjo atvejis, kai buvo tikrinama viena įstaiga ir nebuvo dokumentų dėl to, kad administracija paprasčiausiai neapsižiūrėjo. Tai vienas dalykas.

Ir kitas dalykas, mano nuomone, gal apie tai kalbėjo ir kiti kolegos tarp eilučių, kad vis dėlto bet kuriam tam žmogui vis tiek reikia, kad jis ir yra turėjęs kažkokią praeitį, bet nemanau, kad eitų toks žmogus, bet iš kitų šalių gali būti tokių žmonių. Bet nebūtina užkrauti to pačiam tam žmogui, o tai galėtų atlikti institucija. Dėkoju.

A. BILOTAITĖ (*TS-LKDF*). Tai mes ir kalbame apie tai, kad tai yra institucijos prievolė priimant žmones patikrinti to žmogaus buvimą sąraše. Tai, man atrodo, labai svarbu. Labai džiaugiuosi, kad yra patikrinimai. Čia yra puiki iniciatyva tikrinti stovyklas, nevyriausybines organizacijas, kurios dirba su vaikais, yra įvairios stovyklos ir projektai organizuojami, kitas įstaigas, kaip jos įgyvendina įstatymo nuostatą, kuri įpareigoja pažiūrėti, ar žmogus, kuris yra priimamas ar į savanorišką veiklą, ar yra įdarbinamas, nėra tokiame sąraše. Tai yra labai svarbu. Tai yra viena iš priemonių. Bet kartu mes siūlome ir atsakomybę. Atsakomybės sugriežtinimą už tai, kad jeigu asmuo, vadovas, įstaiga to nedaro, kad jinai turėtų rimtą sankciją už tai, kad nesirūpina vaikų saugumu.

PIRMININKAS. Dėkui. Atsakėte į visus klausimus. Dabar dėl motyvų už kalbės I. Kačinskaitė-Urbonienė. Prašom.

I. KAČINSKAITĖ-URBONIENĖ (*DPF*). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Pirmiausia norėjau padėkoti Seimo narei Agnei už suburtą iniciatyvą spręsti šių dienų… tikrai dėl labai pastaruoju metu sukrėtusių įvykių. Tai seksualinis smurtas prieš vaikus. Šis latentinis reiškinys po truputėlį darosi vis labiau matomas dėl to, kad daugėja pranešimų, didėja edukacija šiuo klausimu. Tačiau visiškai teisingai, sutinku, kad priemonių spręsti susidariusiai situacijai mes turime imtis daugiau. Yra pateiktų, jau ne viena, įstatymų projektų iniciatyvų, kaip šitą problemą spręsti geriau, tačiau šios papildomos priemonės tiek įpareigojant Darbo inspekciją atlikti patikrinimus, tiek patiems pranešti užsieniečiams, jeigu jie turėjo teistumus šiuo atžvilgiu, taip pat kitos iniciatyvos, mano supratimu, padės užtikrinti didesnę vaikų apsaugą. Todėl nepaisant ten tų kelių teisinių niuansų, kuriuos tikrai galima sutvarkyti svarstymo stadijoje komitete, sujungiant tas iniciatyvas, kurios buvo ir anksčiau, aš labai kviečiu visus palaikyti. Tikiuosi, kad tos priemonės, kurių imasi Lietuvos Respublikos Seimas kartu su kitomis institucijomis, bus efektyvios, kad kuo daugiau vaikų būtų apsaugota nuo visų rūšių seksualinio ir kito smurto.

PIRMININKAS. Prieš kalbės R. Šalaševičiūtė.

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (*LVŽSF*). Pirmiausia kreipiuosi į kolegę Agnę ir primenu, kad kovo mėnesį jos kvietimu aš buvau Vidaus reikalų ministerijoje, dalyvaujant patarėjoms išsakiau problemas, kurios kilo dar 2018, 2019, 2020 metais, rengiant pirmąjį variantą dėl seksualinių nusikaltėlių registro, ir ypač akcentavau darbdavius, kad mes nesugebėjome rasti būdų, kas galėtų kontroliuoti, ir kad Darbo inspekcija to daryti negali. Be to, tuose projektuose, kurie šiandien yra, visuose, kaip

minėjau dar kartą, ir Ieva turbūt ne teisininkė, tai jai sudėtingiau vertinti kalbant, kad yra keliamos tikrai rimtos problemos, kurias reikėjo išspręsti ir pataisyti iki projektų teikimo Seime.

Iš tiesų aš pasirašiau, kaip minėjau, ir nors aš užsirašiau, kad balsuosiu prieš, aš balsuosiu už. Jų reikia. Galbūt gerbiama ministrė su savo komanda sugebės pataisyti. Bet aš tikrai nepritariu, kad šiandien pritartume tokiam teikimui, koks jis yra. Ir aš siūlau kolegoms pritarti projektams, bet grąžinti iniciatoriams tobulinti, kad mes galėtume gauti tokius projektų variantus, kad tikrai būtų galima įgyvendinti juos priėmus kaip įstatymus.

PIRMININKAS. Ačiū. Tai dabar ir apsispręskime. Na, bet nėra tokio – pritarti ir grąžinti tobulinti. Yra arba pritariame po pateikimo, arba nepritariame.

Kviečiu balsuoti. Kas pritaria po pateikimo šiam projektų paketui, balsuoja už, kas turi kitą nuomonę, balsuoja prieš arba susilaiko.

Balsavo 99: už – 84, prieš – 1, susilaikė 14. Po pateikimo yra pritarta.

Siūlomi komitetai. Ar galime patvirtinti, kad pagrindinis TTK, išskyrus Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymą, ten pagrindinis yra Socialinių reikalų ir darbo komitetas? Siūloma svarstyti gruodžio 5 dieną. Galime, ačiū. Pritarta bendru sutarimu.

15.34 val.

Baudžiamojo proceso kodekso 55 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2974 (*pateikimas*)

Darbotvarkės 2-4 klausimas – Baudžiamojo proceso kodekso pakeitimo įstatymo projektas. Pranešėja – I. Haase. Manau, kad neužtruksime ilgai su šio projekto pateikimu. Prašom.

I. HAASE (*TS-LKDF*). Dėkoju, gerbiamas pirmininke. Gerbiami kolegos, teikiu Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 55 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą. Projektu siūloma pakeisti Baudžiamojo proceso kodekso 55 straipsnio 1 ir 4 dalis. Siūloma papildyti pagrindus, kad yra būtinas įgalioto atstovo dalyvavimas. Tai yra nustatyti, kad įgalioto atstovo dalyvavimas būtų būtinas galimai nukentėjusiajam nepilnamečiui ne tik ikiteisminio tyrimo metu, tai yra kai iškelta ikiteisminio tyrimo baudžiamoji byla, bet ir galimai nukentėjusiam nepilnamečiui, kai yra gautas skundas, pareiškimas ar pranešimas apie prieš jį įvykdytą nusikalstamą veiką. Taip ikiteisminio tyrimo institucija, gavusi skundą, pareiškimą arba pranešimą, įskaitant ir pranešimą iš Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos, apie galimai nukentėjusį nepilnametį, praneštų Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai apie tai, kad galimai nukentėjusiam nepilnamečiui būtinas įgaliotas atstovas, o Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba nedelsdama parinktų antrinę teisinę pagalbą teikiantį advokatą. Projektu siekiama efektyviai užtikrinti nepilnamečio vaiko, galimai nukentėjusio nuo nusikalstamų veikų žmogaus sveikatai, laisvei, seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui, vaikui ir šeimos dorovei, teises ir interesus. Prašau pritarti nurodytam projektui.

PIRMININKAS. Dėkui. Klausiančių nėra. Ačiū pranešėjai už pristatymą. Dėl motyvų dėl šio projekto nėra norinčių pasisakyti. Kviečiu balsuoti, ar pritariame po pateikimo 2-4 darbotvarkės klausimui – Baudžiamojo proceso kodekso 55 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui.

Balsavo 100: už – 100, prieš ir susilaikiusių nebuvo. Yra pritarta.

Pagrindiniu komitetu siūlomas Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Siūloma svarstyti lapkričio 21 dieną. Galime pritarti? Ačiū, pritarta.

15.37 val.

Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 2 straipsnio pakeitimo ir papildymo 11^4 straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-3015 (*pateikimas*)

Darbotvarkės 2-7 klausimas – Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo projektas. Pateikėjas – M. Skritulskas. Prašau pristatyti projektą.

M. SKRITULSKAS (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, pirmiausia pristatydamas šį įstatymo projektą noriu pažymėti, kad įstatymo teikėjai nėra nusistatę prieš prevencines priemones, konkrečiai

prieš greičio matuoklius, tačiau norėtume atkreipti dėmesį, kad šiuo metu yra ydinga tvarka, kaip šios priemonės yra diegiamos. Nei įstatymu reglamentuota, nei poįstatyminiais teisės aktais, tačiau kriterijus nustato Lietuvos automobilių kelių direkcijos vadovas savo įsakymu. Savo įsakymu jis priima sprendimus, kur statyti, ir įgyvendina.

Dar daugiau, pagal Kelių priežiūros ir plėtros finansavimo įstatymo 8 ir 9 straipsnius, dalis gautų lėšų už baudas tenka priemonėms finansuoti, jas gauna Lietuvos automobilių kelių direkcija. Taigi išeina tokia situacija, kad Kelių direkcija suinteresuota kuo daugiau įdiegti šių priemonių tam, kad būtų gautas didesnis finansavimas priemonėms. Mes matome nemažai pavyzdžių, kuomet yra statoma ne ten, kur yra daugiausia avarijų, bet ten, kur yra didžiausias eismas. Pavyzdžiui, neseniai mes sužinojome, kad numatoma statyti automagistralėje A1, tose atkarpose, kur apskritai nėra autoįvykių paskutiniu metu arba jų yra minimaliai. Tačiau, kaip žinome, srautas, matyt, galėtų padidinti aptariamas pajamas.

Iš Kelių direkcijos atstovų pasisakymų reikėtų pastebėti, kad jie mato kone vienintelę išeitį mažinti avarijas ir mirtingumą keliuose būtent šiomis prevencinėmis priemonėmis, tačiau pamirštamos kitos priemonės, tokios kaip lėtėjimo juostos, žiedinės sankryžos, atitvarai nuo laukinių gyvūnų, jos taip pat galėtų sumažinti avarijas, taip pat reikėtų atkreipti dėmesį ir į pačią kelių būklę. Aš galiu tiktai pavyzdį paminėti iš Slengių gyvenvietės. Ko gero, daug kas prisimena prieš trejus metus tragišką įvykį, kuomet 14 metų paauglys, vykdamas į mokyklą, žuvo prie mokyklos. Tiek bendruomenė, tiek mirusio jaunuolio tėvai, tiek aš asmeniškai kelis kartus kreipėmės į Lietuvos automobilių kelių direkciją, kad būtų įrengta perėja prie mokyklos. Praėjo treji metai, treji metai praėjo, tos perėjos nėra iki šiol. Pagal paskutinį raštą ji numatyta tiktai 2024 metais.

Kitas iškalbingas faktas, paneigiantis argumentaciją, kurią išsako Lietuvos automobilių kelių direkcija, kad šios prevencinės priemonės sumažina avarijų skaičių ir mirtingumą keliuose. Visa Lietuva mato vis atsirandančius kiekvieną dieną naujus matuoklius, jų vis daugėja, tačiau noriu atkreipti dėmesį į vieną faktą, kad žuvusių keliuose šiais metais bei įskaitinių avarijų skaičius yra padidėjęs, lyginant su ankstesniuoju laikotarpiu. Tai rodo, kad ne vien šios priemonės saugo mūsų gyvybes keliuose, bet kompleksinės priemonės, tokios kaip švietimas, kaip ir mano minėtos realios priemonės – atitvarai nuo laukinių gyvūnų, lėtėjimo juostos, žiedinės sankryžos ir panašiai.

Taigi šiuo įstatymo projektu siūloma nustatyti tam tikras kryptis, kuomet gali būti įrengiami šie įrenginiai. Kaip pavyzdį paminėsiu, kad pirmiausia turėtų būti sutvarkomos ir įdiegiamos realios priemonės, tai yra sutvarkoma automagistralių danga, atitvarai nuo laukinių gyvūnų, lėtėjimo juostos ir panašiai. Tik tuomet, jeigu nesumažėja avarijų per tam tikrą laiką, įrengiamos šitos prevencinės priemonės.

Taip pat numatyta, kad Vyriausybė savo tvarka nustatytų, o ne Kelių automobilių direkcijos vadovas savo įsakymu nustatytų, kokia tvarka šios priemonės yra įdiegiamos. Raginu pritarti, kolegos.

PIRMININKAS. Dėkui. Jūsų nori paklausti nemažai Seimo narių. Pirmasis – V. Fiodorovas. Prašau.

V. FIODOROVAS (*DPF*). Dėkui, posėdžio pirmininke. Iš tikrųjų pritariu tokiam įstatymo projektui. Esu įsitikinęs, kad tikrai ne tuo keliu einame bandydami sutvarkyti arba pagerinti keliavimo per Lietuvą sąlygas. Man atrodo keistas toks momentas – turbūt kas dieną vis rasime naujai pastatomų greičio matuoklių. Atrodo, tokia visai neseniai vyko mūsų komitete diskusija dėl to paties *e. tollingo*, dėl kelių apmokestinimo sistemos. Iš esmės, matyt, tokios pačios kameros, panašus veikimas, tiktai tai, kad jau įgyvendinus *e. tollingą* būtų galima surinkti pinigus, kurie taip reikalingi tiems patiems atitvarams, keliams asfaltuoti ir viskam kitam.

Problema štai tokia. Kažkodėl liaudyje vadinamieji fotoaparatai statomi kas dieną, o dėl *e. tollingo* vėluojame turbūt jau porą metų. Kaip taip gali vykti mūsų valstybėje ir kodėl taip lengvai mes pasiduodame ir paliekame tuos pinigus šone?

M. SKRITULSKAS (*TS-LKDF*). Kiek aš žinau, *e. tollingo* sistema tikrai yra būtina ir jinai pagausintų biudžetą, skirtą kelių priežiūrai ir plėtrai, rodos, apie 50 mln. eurų. Tai būtų ženkli suma kasmet. Tačiau, kiek aš žinau, kad yra teismuose ir, matyt, neįmanoma paskubinti šito proceso, bet pritariu, kad šita priemonė turėtų būti kuo greičiau, tuoj pat, įdiegiama.

PIRMININKAS. Klausia A. Vinkus.

A. VINKUS (*LVŽSF*). Gerbiamas kolega Mindaugai, pritardamas jūsų pristatomam projektui, atsižvelgdamas ir į tuos motyvus, kuriuos jūs čia išdėstėte, noriu paklausti. Kaip manote, kodėl, susidūrus su laukiniu gyvūnu, statistikoje yra pažymima priežastis – pasirinktas nesaugus greitis, bet nenurodoma, kaip jūs minėjote, viena iš kitų labai svarbių priežasčių – kelio apsauginių tvorų nebuvimas? Ar nėra manipuliacijos statistiniais duomenimis šitoje srityje? Prašau.

M. SKRITULSKAS (*TS-LKDF*). Dėkoju už labai taiklų ir gerą klausimą. Iš tikrųjų aš taip pat įžvelgiu, kad yra tam tikro manipuliavimo statistiniais duomenimis, kuomet gyvūnas gali iššokti netikėtai važiuojant ir labai saugiu greičiu, bet, matyt, dokumentuose pažymima, kad nepasirinktas saugus greitis, neaišku dar kieno, ar gyvūno, ar jūsų. Šiuo atveju iš tikrųjų priežastis greičiausiai gali būti ir kita – būtent dėl nesutvarkytų saugos priemonių, kurios, mes matome, sėkmingai kitose šalyse yra diegiamos. Deja, pas mus jos galėtų būti diegiamos kur kas greičiau, tą mes ir akcentuojame aiškinamajame rašte.

PIRMININKAS. Dėkui. Klausia L. Nagienė.

L. NAGIENĖ (*DFVL*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiamas kolega, iš tikrųjų tai sveikinu su šito įstatymo pataisomis. Labai teisingai pasakėte – kol prie Platelių sankryžos keturi asmenys nežuvo, tol nebuvo žiedinės sankryžos, nors ten avarijų kiekvienais metais būdavo – visą laiką po vieną dvi mirtis. Iš tikrųjų mes kartais ne priemonėmis, o kažkokiomis sankcijomis bandome sutvarkyti saugų eismą.

Mano klausimas labai paprastas: gal galite pasakyti, kiek iš tikrųjų realiai surenkama iš šitų baudų, kurias sumoka mūsų transporto vairuotojai?

M. SKRITULSKAS (*TS-LKDF*). Aš girdėjau, bet aš galiu klysti, virš 4 mln. eurų, o gal dabar ir padidėjo, gal ir 6 mln. Žinau, kolega A. Bagdonas domėjosi tiksliau tais skaičiais, bet apie tokias panašias sumas mes kalbame.

PIRMININKAS. Klausia E. Pupinis.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Gerbiamas kolega, jūs orientuojatės daugiau į greitį, o eismo priežiūros priemonės fiksuoja daug kitų dalykų. Aš taip pat sužinojau, kad iš tikrųjų ten jos fiksuoja dabar ir tuos, kurie neperėjo techninės apžiūros, arba kitus dalykus, taip pat fiksuoja ir krovininių automobilių mokesčius už kelius. Kokia yra problema? Kai jie pastatomi yra miesto centre, tada, kai važiuoja komunalinės įmonės automobilis, aptarnaujantis miesto reikalus, ir fiksuoja nuolat, ir rašo baudas. Iš tikrųjų nežinau, galbūt reikėtų patikslinti šią sąvoką dėl eismo priežiūros priemonių, galbūt magistralėse kai kurie stovi tam, kad fiksuotų pravažiavimą tų transporto priemonių, kurios nesusimoka kelių mokesčio. Šiuo atveju turime problemų, jau girdėjau, ir Zarasuose, ir Utenoje, kuomet, na, kai kurios transporto priemonės fiksuotos po keliasdešimt kartų, o baudos išrašomos tūkstančiais.

M. SKRITULSKAS (*TS-LKDF*). Gerbiamas kolega, ką aš ir pradžioje minėjau – visi mes, kurie teikiame šį įstatymo projektą, nesame nusistatę prieš tas priemones, kurios fiksuoja. Ir labai gerai, gerai, kad fiksuoja tuos automobilius, kurie neturi draudimo, neturi techninės apžiūros. Tačiau mes akcentuojame, kad tų priemonių statymo tvarka, kuri šiandien egzistuoja, yra ydinga ir prieštarauja visiems kontrolės principams.

PIRMININKAS. Klausia G. Paluckas.

G. PALUCKAS (*LSDPF*). Gerbiamasis kolega, mano klausimas būtent yra apie tvarką. Prie Vyriausybės mes turime Saugaus eismo komisiją. Jūs vis tiek ruošdami šiek tiek domėjotės ir, matyt, uždavėte klausimą, kodėl Saugaus eismo komisija nagrinėja Kelių fondo išlaidų eilutes dėl kitų saugumo priemonių: salelių, dviračių takų ir kitų dalykų? Kodėl šitų greičio matuoklių plėtros planas ir finansavimo planas nėra ten svarstomas, nėra aprobuojamas pasveriant pagal įstatyme minimus kriterijus? Būtent su kolegomis diskutuojant yra, na, išreiškiama viena iš abejonių, kodėl Seimas turi nustatyti kriterijus, bet klausimas yra, matyt, susijęs ir su Vyriausybės veikla – kodėl Vyriausybė ir Saugaus eismo komisija to darbo neatlieka ir palieka Kelių direkcijos direktoriaus diskrecijai ir susiplanuoti, ir įdiegti, ir save kontroliuoti, ir pagrįstumą nusistatyti? Savaime suprantama, problema yra, bet ar teko klausti Vyriausybės, kodėl Saugaus eismo komisijos šis klausimas nėra svarstomas svarstant metinį Kelių fondo biudžetą?

M. SKRITULSKAS (*TS-LKDF*). Visų pirma dėl Seimo kompetencijos. Norėčiau pažymėti, kad yra Kelių įstatymo 5 straipsnis, kuriame yra pasakyta, kad Seimas įstatymu nustato svarbiausias kelių plėtros kryptis ir principus. Mes šiandien būtent tai ir svarstome. Toliau yra numatyta, kad Vyriausybė nustatys tvarką, ir mes nesakome, kokia ta tvarka turės būti. Čia bus jau Vyriausybės apsisprendimas. Aš vieną iš tų kelių, ką jūs ir akcentuojate… Saugaus eismo komisija galėtų būti, kad šitas priemones tvirtintų toje tvarkoje. Galėtų būti numatyta, kad tvirtintų Saugaus eismo komisija, tam aš pritarčiau.

PIRMININKAS. Klausia D. Griškevičius.

D. GRIŠKEVIČIUS (*DFVL*). Dėkoju Mindaugui ir kitiems kolegoms, kurie teikia, manau, tikrai labai reikalingą įstatymo projektą. Manau, na, specialistai akcentuoja, kad būtent šie matuokliai yra susieti su problemų sprendimu, juodųjų dėmių šalinimu, tačiau perskaičius naująjį juodųjų dėmių žemėlapį atkreiptinas dėmesys, kad iš 38 juodųjų dėmių mūsų greitkeliuose daugiau kaip pusė susiję (ir specialistai nurodo) būtent su neapsaugotais kairiniais posūkiais ir taip pat girtais vairuotojais. Akivaizdu, kad greitis tikrai nėra dominuojanti priežastis, bet, kaip ir jūs sakėte, tikrai manau, kad, aišku, jį kontroliuoti reikia. Tačiau ar nemanote, kad saugumas, ekspertai, akcentuodami būtent tą juodųjų dėmių klausimo sprendimą, kažkodėl ignoruoja tų pačių lentelių… Kaip dabar yra, pradžia pažymima, kad yra toksai ruožas, pažymima, kiek kilometrų tas ruožas, bet nėra žinoma pabaiga. Tai ar negalvojate, kad tokiu atveju vertėtų vairuotojus įspėti ir apie pabaigą, bent jau nurodyti tokio ruožo pabaigą?

M. SKRITULSKAS (*TS-LKDF*). Dėkoju už pastebėjimus. Iš tikrųjų tai galėtų būti daroma. Bet ženklinimas yra jau Vyriausybės kompetencija. Asmeniškai aš tam pritarčiau, bet tai turėtų nustatyti Vyriausybė.

PIRMININKAS. Klausia A. Mazuronis.

A. MAZURONIS (*DPF*). Labai dėkui. Gerbiamas kolega, iš tiesų visuotinai yra žinoma, kad egzistuoja trys pagrindinės saugumo keliuose dedamosios: tai yra a – vairuotojas, b – automobilis ir c – kelias. Kaip jums atrodo, kodėl Kelių direkcija ir Susisiekimo ministerijos vadovybė yra nuėjusios tokiu pačiu paprasčiausiu ir primityviu suvokimo saugumo keliuose, nežinau, sampratos apibrėžimu ir traktavimu ir iš to išeinančių veiksmų projektavimu, kodėl pamirštama apie iš tiesų pagrindinius ir, mano nuomone, 85–90 % saugumą keliuose lemiančius faktorius, tokius kaip automobilis, vairuotojas ir kelias? Tačiau vienintelis dalykas, apie ką mes nuolat kalbame ir kas mums pristatoma kaip saugumo keliuose etalonas, yra tik kažkokie greičio matavimo ir kontrolės prietaisai. Ar negalima to traktuoti kaip labai siauro saugumo keliuose suvokimo ir kad tai gali būti viena pagrindinių problemų Susisiekimo ministerijoje?

M. SKRITULSKAS (*TS-LKDF*). Dėkoju už klausimą. Kolega, aš ir savo pristatyme paminėjau, kad iš tikrųjų dėmesys sufokusuotas tik į vieną sritį – prevenciją ir nepakankamas dėmesys yra kitiems dalykams. Galiu paminėti pavyzdį. Pavyzdžiui, Palangos aplinkkelis, kur kone kasmet nusineša mažiausiai po vieną gyvybę. Faktiškai vasaros mėnesiais kone kiekvieną savaitę yra išskirtinis įvykis. Ir priežastis yra ne ta, kad tenai nėra greičio matuoklių, bet pirmiausia ta, kad ten nėra įrengtų žiedinių sankryžų. Tai čia reikia spręsti šiuos dalykus. Aš akcentuoju, kad šiandien yra per mažas dėmesys realioms saugumo keliuose priemonėms.

PIRMININKAS. Ačiū, visi motyvai išsakyti. Atsiprašau, visi klausimai paklausti, laiko nėra. Ačiū pranešėjui. Dabar dėl motyvų pirmas už šnekės A. Bagdonas.

A. BAGDONAS (*LSF*). Dėkoju, posėdžio pirmininke, už suteiktą žodį. Gerbiami kolegos, aš noriu atkreipti dėmesį, kad 2018 metų duomenimis Lietuvoje iš viso buvo įrengta 211 greičio matuoklių, Estijoje – 64, Latvijoje – 21 – dešimt kartų mažiau. 2023–2024 metų laikotarpiu Lietuvoje planuojama įrengti dar 60 greičio matuoklių, kurie kainuos apie 2,5 mln. eurų.

Tad kyla nemažai klausimų, kodėl Lietuvoje, lyginant su kaimyninėmis šalimis, greičio matuokliai skiriasi kartais ir dešimt kartų. Ar teisingai Automobilių kelių direkcija skirsto keliams rekonstruoti skiriamas lėšas ir prioritetus? Kodėl tikslo siekiame baudomis, o ne prevencija?

Manau, kad vietoj perteklinių greičio matuoklių turėtume investuoti į kelių tvarkymą, kad būtų saugūs keliai, o avarinės būklės tiltai ir keliai kuo greičiau rekonstruoti. Tikiu, kad jei daugiau dėmesio būtų skirta kelių kokybei gerinti, o ne baudoms surinkti, matytume tikrai geresnius

rezultatus, o žuvusiųjų skaičiai turėtų mažėti. Kviečiu kuo skubiau keisti dabartinę tvarką ir vieningai palaikyti šį kolegų pateiktą įstatymo projektą. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkui. Prieš – K. Adomaitis.

K. ADOMAITIS (*LF*). Turbūt ne mažiau negu bet kurį iš esančių toks intensyvus greičio matavimas erzina, kartais įkliūni ir pats. Manau, tikrai ne vienas esame įkliuvę, dėl to šitas įstatymas ir yra teikiamas. Bet aš manau, kad jisai yra visiškai nesubalansuotas. Jeigu mes pasakytume, kad tegul Susisiekimo ministerija paruošia kažkokius kriterijus ir tvarką, tai būtų pakankamai adekvatu, kad atsirastų tam tikra Kelių direkcijos kontrolė, kaip ir ką jinai turi daryti, kaip ir kokią politiką įgyvendinti. Bet kai mes į įstatymą surašome, kas kiek kilometrų kiek vienetų greičio ruožo matuoklių turi būti, tai yra tikrai perteklinis reguliavimas. Gyvenime keliuose gali atsirasti tikrai išimčių, atvejų, kai toks perteklinis reguliavimas tiesiog padarys neišsprendžiamus tam tikrus dalykus. Tam tikrų juodų dėmių mes negalėsime reguliuoti, nes kai ką įsirašėme į įstatymus. Nepaisant to… Ir aš suprantu, kad kartais žmonės netyčia pažeidžia, nėra kokie nors sisteminiai greičio pažeidinėtojai ir panašiai. Tai mes turėtume įvesti, galbūt kalbėti apie tam tikrą toleranciją bausmėms. Galbūt labiau koncentruotis į sisteminius pažeidinėtojus. Į tą pusę keisti reguliavimą, bet neužsiimti bandymais įstatyme nustatyti, kas kiek kilometrų sustatyti greičio matuoklius. Tai tiek. Dėkui.

PIRMININKAS. Dėkui. Apsispręskime balsuodami. Kas pritaria šiam projektui, balsuoja už, kas turi kitą nuomonę, balsuoja prieš arba susilaiko.

Balsavo 91: už – 78, prieš – 6, susilaikė 7. Po pateikimo yra pritarta. Pagrindiniu komitetu siūlomas Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Siūloma svarstyti gruodžio 5 dieną.

Prašom. Dėl šio klausimo A. Bagdonas.

A. BAGDONAS (*LSF*). Dėkoju posėdžio pirmininkui už suteiktą žodį. Mes kalbame apie kelius, tai pagrindinis komitetas turėtų būti Ekonomikos komitetas, kaip papildomas tikrai galėtų būti Teisės ir teisėtvarkos komitetas.

PIRMININKAS. Dėkui. Matau, yra kitų nuomonių, kad čia yra saugus eismas. Jeigu čia frakcijos vardu yra siūlymas balsuoti dėl to, kad pagrindinis būtų Ekonomikos komitetas, tada balsuojame. Kas pritaria A. Bagdono siūlymui, kad pagrindinis būtų Ekonomikos komitetas, balsuoja už, kas turi kitą nuomonę, balsuoja prieš arba susilaiko. Buvo frakcijos vardu. (*Balsai salėje*) Dabar balsuojame.

Balsavo 89: už – 65, prieš – 21, susilaikė 3. Pasiūlymui pagrindiniu komitetu teikti Ekonomikos komitetą yra pritarta.

Prašom. Dar L. Nagienė.

L. NAGIENĖ (*DFVL*). Papildomu komitetu – Energetikos ir darnios plėtros komisiją.

PIRMININKAS. Energetikos ir darnios plėtros komisiją. Ar būtų čia labai prieštaraujančių šiam siūlymui? Galime, manau, pritarti.

Ir J. Sabatauskas. Prašom.

J. SABATAUSKAS (*LSDPF*). Taip, frakcijos vardu prašau Vyriausybės išvados dėl šio projekto.

PIRMININKAS. Gerai, Vyriausybės išvados. Galime pritarti dėl Vyriausybės išvados? Galime, tvarka. Žiūrėkite, kolegos, rezultatai. Tada apibendrinu: pagrindinis komitetas yra Ekonomikos komitetas, papildomi komitetai tada lieka TTK ir taip pat Energetikos ir darnios plėtros komisija, jeigu visiems gerai. Svarstymo data čia įrašyta gruodžio 5 diena. Prašoma Vyriausybės išvados. Ar galime pritarti? Galime. Tvarka, pritarta bendru sutarimu. Judame toliau.

15.58 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Prano Kuconio peticijos“ projektas Nr. XIVP-2941 (*pateikimo tęsinys, svarstymas ir priėmimas*)

Darbotvarkės 2-8 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Prano Kuconio peticijos“ projektas. Prašau pristatyti E. Pupinį.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū, gerbiamasis posėdžio pirmininke. Seimo nutarimo dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados projektas Nr. XIVP-2941. Peticijų komisija P. Kuco-

nio peticiją iš esmės svarstė 2023 m. birželio 21 d. ir priėmė sprendimą teikti Seimui išvadą tenkinti šioje peticijoje pateiktą pasiūlymą Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse ir Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekse terminą „minimalusis gyvenimo lygis (MGL)“ pakeisti terminu „bazinis bausmių ir nuobaudų dydis“.

Socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymo 4 straipsnyje nustatyta, kad rodiklis, taikomas nusikalstamoms veikoms ir administraciniams nusižengimams kvalifikuoti bei bausmių ir nuobaudų dydžiams apibrėžti ir apskaičiuoti, yra bazinis bausmių ir nuobaudų dydis, kurį tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Šio įstatymo 5 straipsnyje nustatyta, kad teisės aktuose, reglamentuojančiuose nusikalstamą veiką ir administracinių nusižengimų kvalifikavimą bei bausmių ir nuobaudų dydžių apibrėžimą ir apskaičiavimą, vartojamas dydis – minimalus gyvenimo lygis, arba MGL, – yra tapatus, lygus baziniam bausmių ir nuobaudų dydžiui. Administracinių nusižengimų kodekse administraciniams nusižengimams kvalifikuoti taikomas rodiklis yra bazinis bausmių dydis ir nuobaudų dydis, todėl tikslinga šį terminą vartoti Baudžiamajame kodekse ir Baudžiamojo proceso kodekse nusikalstamoms veikoms bei bausmių nuobaudų dydžiams apibrėžti. Prašome atsižvelgti ir pritarti komisijos išvadai, gautoms išvadoms iš ministerijų.

PIRMININKAS. Ačiū. Klausiančių nėra. Po pateikimo galime pritarti? Pritarta. Svarstymo stadija. Matau, taip pat nėra norinčių kalbėti. Galime pritarti? Pritarta. Tada dėl priėmimo yra vienas pasiūlymas. Kadangi mes svarstome šiek tiek vėliau…

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Taip, pakeisti datą.

PIRMININKAS. Taip pat priėmimas pastraipsniui. Atsiprašau. Dėl 1 straipsnio pasiūlymų nėra, galime pritarti. Pritarta. Dėl 2 straipsnio yra pasiūlymas pakeisti datą, iki kada parengti šio nutarimo įgyvendinamųjų teisės aktų projektus. Iki šių metų spalio 31 dienos, kadangi mes priimame šį nutarimą šiek tiek vėliau, negu buvome suplanavę. Galime tam pritarti? Ačiū, pritarta. Ir tam straipsniui galime pritarti? Pritarta. Dėl viso norinčių kalbėti nemačiau. Tai balsuojame, ar pritariame šiam nutarimo projektui.

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 83, visi už. Nutarimas yra priimtas.

16.02 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Prano Kuconio peticijos“ projektas Nr. XIVP-2942(2) (*pateikimas, svarstymas, priėmimas*)

Darbotvarkės 2-9 klausimas – dėl peticijų, irgi dėl P. Kuconio peticijos. Prašau pristatyti.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, tai P. Kuconio peticija, ji dabar teikiama projektu Nr. XIVP-2942. Peticijų komisija ją išnagrinėjo birželio 21 dienos posėdyje ir priėmė sprendimą teikti Seimui išvadą tenkinti šioje peticijoje pateiktus pasiūlymus pakeisti Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 418 straipsnio 1 dalį, nustatyti, kad teismo baudžiamuoju įsakymu negali būti paskirtas terminuotas laisvės atėmimas, laisvės atėmimas iki gyvos galvos ir juridinio asmens likvidavimas, taip pat numatyti išlygą, kad teismo baudžiamojo įsakymo priėmimo procesas taikomas tik tais atvejais, kai kaltinamasis nėra kaltinamas padaręs labai sunkų nusikaltimą.

Šiuo metu galiojančio Baudžiamojo proceso kodekso 418 straipsnio 1 dalyje nustatytas teisinis reguliavimas gali būti aiškinamas nevienodai. Šis teisinis reguliavimas gali būti aiškinamas kaip reiškiantis, kad teismo baudžiamuoju įsakymu galima paskirti bet kurią bausmę, išskyrus terminuotą laisvės atėmimą ir laisvės atėmimą iki gyvos galvos. Šis teisinis reguliavimas gali būti aiškinamas ir kaip reiškiantis, kad teismo baudžiamuoju įsakymu bausmės negali būti skiriamos tais atvejais, kai Baudžiamojo kodekso straipsnio, kuriame numatyta atsakomybė už padarytą veiką, sankcijoje yra nustatyta ir terminuotas laisvės atėmimas ar terminuotas laisvės atėmimas ir laisvės atėmimas iki gyvos galvos, taip pat atvejais, kai teismo baudžiamajame įsakyme gali būti priimamas, tuo gali būti paskirtas laisvės atėmimas, jeigu tokia bausmė numatyta Baudžiamojo kodekso straipsnio sankcijoje.

Šiaip taip pat pagal galiojantį teisinį reguliavimą teismo baudžiamuoju įsakymu gali būti paskirta ir juridinio asmens likvidavimo bausmė. Manytina, kad griežčiausia bausmė, kuri gali būti paskirta juridiniam asmeniui už nusikalstamos veiklos padarymą, – juridinio asmens likvidavimas – teismo baudžiamuoju įsakymu neturėtų būti skiriama. Prašome atsižvelgti ir pritarti komisijos išvadai tenkinti P. Kuconio peticiją.

PIRMININKAS. Dėkui. Klausimų nėra, svarstymas. Diskusijoje nėra norinčių kalbėti. Priėmimas pastraipsniui, du straipsniai. Pasiūlymų, pastabų nėra. Dėl viso norinčių kalbėti taip pat nėra. Kviečiu balsuoti trumpuoju balsavimo būdu, kas pritaria Peticijų komisijos nutarimui.

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 81: už – 79, prieš – 1, susilaikė 1. Yra pritarta.

16.04 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Kotrynos Žalėnaitės peticijos“ projektas Nr. XIVP-2985 (*pateikimas, svarstymas, priėmimas*)

Darbotvarkės 2-10 klausimas – komisijos išvada dėl K. Žalėnaitės peticijos.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Seimo Peticijų komisija svarstė K. Žalėnaitės peticiją, kuri pateikta projektu Nr. XIVP-2985. Peticiją svarstė birželio 28 dienos posėdyje ir priėmė sprendimą teikti Seimui išvadą atmesti šioje peticijoje pateiktus pasiūlymus pakeisti Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 166 straipsnio 1 dalį, numatant galimybę ikiteisminį tyrimą pradėti teismo nutartimi, pakeisti Baudžiamojo proceso kodekso 170 straipsnio 4 dalį, panaikinant išimtinę prokuroro kompetenciją priimti sprendimus atliekant ikiteisminį tyrimą, taip pat panaikinti Baudžiamojo proceso kodekso 168 straipsnio 4 dalį, reglamentuojančią skundą, pareiškimą ar pranešimą padavusio asmens teisę susipažinti su medžiaga, kurios pagrindu buvo priimtas ikiteisminio tyrimo pareigūno ar prokuroro nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą.

Peticijų komisija sprendimą priėmė atsižvelgdama į Teisingumo ministerijos ir Generalinės prokuratūros nuomones ir manydama, kad pareiškėjos siūlymas iš esmės reformuotų šiuo metu galiojantį teisinį reguliavimą, tai yra suteiktų galimybę teisminės valdžios atstovams perimti dalį prokuroro ir ikiteisminio tyrimo pareigūnų išimtinių įgaliojimų ir savarankiškai priimti sprendimus dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo, kas gali pažeisti Konstitucijoje įtvirtintą prokurorų išimtinę kompetenciją organizuoti ikiteisminį tyrimą ir jam vadovauti. Panaikinus asmens, padavusio skundą, pareiškimą ar pranešimą, teisę susipažinti su medžiaga, kurios pagrindu buvo priimtas ikiteisminio tyrimo pareigūno ar prokuroro nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą, būtų neproporcingai ribojamas ir apsunkinamas pažeistų teisių gynimas. Be kita ko, mažinamas pareigūnų priimamų procesinių sprendimų skaidrumas. Prašome į tai atsižvelgti ir priimti komisijos išvadą atmesti gerbiamos K. Žalėnaitės peticiją.

PIRMININKAS. Dėkui. Klausiančių nėra.

Svarstymas buvo? Ne, nebuvo. Diskusijoje nėra norinčių dalyvauti.

Priėmimas pastraipsniui. Vienas straipsnis. Pastabų, pasiūlymų nėra. Galime pritarti? Ačiū. Pritarta bendru sutarimu.

Dėl viso nėra norinčių kalbėti.

Kviečiu balsuoti. Kas pritaria nutarimui atmesti?

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 82: už – 79, prieš – 1, susilaikė 2. Nutarimas priimtas. (*Gongas*)

16.07 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Jono Bukausko peticijos“ projektas Nr. XIVP-2986 (*pateikimas, svarstymas ir priėmimas*)

Darbotvarkės 2-11 klausimas – nutarimo dėl Jono Bukausko peticijos projektas. Prašau jį pristatyti.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Jono Bukausko peticijos“ projektas Nr. XIVP-2986. Peticijų komisija J. Bukausko peticiją išnagrinėjo birželio 28 dienos posėdyje ir priėmė sprendimą teikti Seimui išvadą atmesti šioje peticijoje pateiktus pasiūlymus papildyti Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatymo Nr. I-549 23 ir 54 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-3203 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-3395 3 straipsnį nuostata, kuria būtų numatytas socialinio draudimo senatvės pensijos nemažinimas tiems asmenims, kuriems iki 2011 m. gruodžio 31 d. buvo paskirta išankstinė senatvės pensija, jeigu iki senatvės pensijos amžiaus buvo likę ne daugiau kaip treji metai, nepaisant faktinio išankstinės senatvės pensijos mokėjimo laiko, taip pat būtų numatyta šiems asmenims išmokėti nuo 2021 m. sausio 1 d. susidariusį pensijų dydžių skirtumą.

Peticijų komisija sprendimą priėmė atsižvelgdama į Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuomonę, kuri atkreipė dėmesį į tai, kad įstatymu, kurį pareiškėjas siūlo papildyti, visiems senatvės pensijų gavėjams, negavusiems išankstinės senatvės pensijos, nesvarbu, ar ji buvo paskirta iki 2012 m. sausio 1 d., ar po šios datos, ir atitinkantiems įstatyme nustatytas sąlygas, jie išankstinę senatvės pensiją gavo ne ilgiau kaip trejus metus ir išankstinės senatvės pensijos skyrimo metu pensijų socialinio draudimo stažas buvo ne mažesnis kaip 40 metų. Nuo 2021 metų sausio gaunamos socialinio draudimo senatvės pensijos buvo perskaičiuotos ir nebemažinamos.

Jei būtų pritarta pareiškėjo siūlymui, susiklostytų situacija, kai vienai asmenų kategorijai būtų nustatytos išskirtinės sąlygos, tai yra asmenims, kuriems išankstinės senatvės pensijos buvo paskirtos iki 2012 m. sausio 1 d., senatvės pensija būtų nemažinama tik pagal tai, kiek buvo likę iki senatvės pensijos amžiaus, tačiau nebūtų atsižvelgiama į jų įgytą pensijų socialinio draudimo stažą. Tačiau tie asmenys, kuriems senatvės pensijos amžius sukanka po 2021 m. sausio 1 d. ir yra gavę išankstinę senatvės pensiją, patektų į griežtesnį teisinį reguliavimą, nes jiems taikomos dvi sąlygos: išankstinės senatvės pensijos gavimo laikas ir pensijų socialinio draudimo stažo reikalavimas, kuris palaipsniui didinamas iki 42 metų ir 6 mėnesių.

Prašome į tai atsižvelgti ir pritarti komisijos išvadai atmesti J. Bukausko peticiją.

PIRMININKAS. Dėkui. Klausia L. Nagienė.

L. NAGIENĖ (*DFVL*). Labai ačiū, gerbiamas pirmininke. Kolega, noriu paklausti, man labai aktualu yra stažas tokiu atveju. Jeigu buvo įgytas stažas tuo laikotarpiu, tarkime, dabar, kai priėmė įstatymą, jie turėjo tą 40 metų stažą, o dabar yra ilginama iki 2026 metų, jeigu neturėjo, sutinku, kad jis nepretenduotų. Bet jeigu turėjo stažą, jisai gavo ir dabar gauna sumažintą pensiją, atitiko tas dvi sąlygas, tai galbūt iš tikrųjų reikėjo spręsti klausimą? Kaip iš tikrųjų – jūs diskutavote tuo klausimu ar ne?

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Aišku. Gerai būtų, jei mes pritaikytume sau atgaline data galiojančius įstatymus. Valstybėje būtų tikrai didelis chaosas, kuomet, priklausomai nuo valstybės pajėgumų, galimybės mokėti pensijas, mes galėtume sugrįžti atgal ir po to pagal naujus įstatymus priimti naujomis sąlygomis tai, kas nebuvo įgyvendinta. Na, taip teisinėje valstybėje negyvename. Mes gyvename ir įstatymus priimame pagal tam tikrus reikalavimus. Šiuo atveju Socialinių reikalų ir darbo ministerija vis tiek siūlo reglamentuoti visas išmokas pagal tuo metu galiojančius teisės aktus.

PIRMININKAS. Dėkui. Klausiančių daugiau nėra. Svarstymas. Diskutuoti nėra norinčių. Priėmimas. Yra vienas straipsnis, dėl jo pastabų nėra. Galime pritarti bendru sutarimu? Pritarta. Dėl viso norinčių kalbėti nėra. Balsuojame dėl priėmimo. Kas pritaria Peticijų komisijos išvadoje parašytam tekstui ir visam nutarimui?

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 81: už – 67, prieš – 2, susilaikė 12. Nutarimas yra priimtas. (*Gongas*)

Taigi, gerbiamieji kolegos, mes baigėme rugsėjo 12 dienos vakarinį Seimo posėdį. Posėdis baigtas. (*Gongas*)

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

VII (RUDENS) SESIJOS
RYTINIO POSĖDŽIO NR. 300
STENOGRAMA

2023 m. rugsėjo 14 d.

Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkė V. ČMILYTĖ-NIELSEN
ir Seimo Pirmininko pavaduotojas V. MITALAS

PIRMININKĖ (V. ČMILYTĖ-NIELSEN). Labas rytas, gerbiami kolegos. Pradedame rugsėjo 14 dienos, ketvirtadienio, rytinį Seimo posėdį. (*Gongas*)

Registruojamės. Užsiregistravo 96 Seimo nariai.

Gerbiami kolegos, norėčiau paprašyti jūsų dėmesio. Vakar mus pasiekė žinia, kad eidamas 85-uosius metus mirė Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras L. N. Rasimas (Rasimavičius). Prašau pagerbti signataro atminimą tylos minute.

Tylos minutė

L. N. Rasimas gimė 1938 m. gruodžio 22 d. Alytaus mieste. 1988–1989 metais jis buvo Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio Palangos miesto tarybos, vėliau – Sąjūdžio Klaipėdos miesto tarybos pirmininkas, Lietuvos darbininkų sąjungos narys. 1990 m. kovo 4 d. buvo išrinktas į Lietuvos Respublikos Aukščiausiąją Tarybą-Atkuriamąjį Seimą Kuršių rinkimų apygardoje (Klaipėdos mieste). 1990–1992 metais – Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo deputatas. 1990 m. kovo 11 d. jis balsavo už Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos aktą „Dėl Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo“.

Nuo 1990 m. kovo 20 d. – Teisinės sistemos komisijos ir Rytų Lietuvos problemų laikinosios komisijos narys. Nuo 1990 m. birželio 22 d. – Politinių partijų ir visuomeninių organizacijų nuosavybės klausimams spręsti komisijos narys. Nuo 1990 m. liepos 19 d. – Lietuvos Respublikos parlamentinės vyriausybinės komisijos konsultacijoms su Rusijos Tarybų Federacine Respublika narys. Nuo 1990 m. gruodžio 28 d. – Tarpparlamentinės darbo komisijos Lietuvos, Estijos ir Latvijos Respublikų Aukščiausiųjų Tarybų bendradarbiavimo principams parengti narys.

1991 m. sausio 14 d. paskirtas į darbo grupę Aukščiausiosios Tarybos kreipimuisi į Lietuvos žmones dėl iš tarybinės armijos pasitraukusių kariškių projektui parengti. Nuo 1991 m. gegužės 9 d. – Aukščiausiosios Tarybos III sesijos posėdžių balsų skaičiavimo komisijos narys. 1991 m. liepos 24 d. patvirtintas į Lietuvos Respublikos oficialią delegaciją į Maskvą pasirašyti sutartį tarp Lietuvos Respublikos ir Rusijos Tarybų Federacinės Sovietų Respublikos „Dėl tarpvalstybinių santykių pagrindų“. Nuo 1991 m. lapkričio 14 d. – Estijos Respublikos, Latvijos Respublikos ir Lietuvos Respublikos tarpparlamentinės asamblėjos narys. Vėliau, paskirtas į Teisinės sistemos komisiją, rengė desovietizacijos įstatymo projektą, dirbo Laikinojoje komisijoje Konstitucijos projektui parengti. Nuo 1992 metų iki 2003 metų dirbo advokatu Klaipėdoje.

2000 m. liepos 1 d. jis buvo apdovanotas Lietuvos Nepriklausomybės medaliu. 2021 m. liepos 6 d. Lietuvos Prezidentas jam įteikė Vytauto Didžiojo ordino Komandoro didįjį kryžių.

10.04 val.

Seimo seniūnų sueigos patikslintos 2023 m. rugsėjo 14 d. (ketvirtadienio) posėdžių darbotvarkės tikslinimas ir tvirtinimas

Gerbiami kolegos, pereiname prie darbotvarkės. Matau, kad dvi kolegės jau stovi prie mikrofonų. Pirmiausia suteikiu žodį A. Širinskienei.

A. ŠIRINSKIENĖ (*MSNG*). Gerą rytą, mieli kolegos. Tiesiog, kadangi buvo vakar Etikos ir procedūrų komisijos įpareigojimas, tai norėčiau tuo klausimu pasisakyti ir iš tiesų premjerei susitai-

kydama padovanoti šokoladuką, puikiai suprasdama, kad šokoladas, kaip sakoma, sukelia tam tikrą džiaugsmą, o žmogui, kuris šiuo metu tikrai rengia valstybės biudžetą ir kartu, na, griūva visos reformos, to džiaugsmo ir energijos iš tiesų reikia. Kadangi vakar Etikos ir procedūrų komisijos sprendimu diskusija dėl O. Šurajevo, kaip premjerės patarėjo, persikėlė į kitus metus, tai tiesiog noriu priminti seną gražią patarlę – kad ir kaip būtų su tais patarėjais, iš tiesų pyktis niekada nėra geras premjerės patarėjas. Kadangi jos nėra, aš tikiuosi, kad ponas G. Landsbergis šokoladuką perduos.

PIRMININKĖ. G. Burokienė.

G. BUROKIENĖ (*LVŽSF*). Dėkoju, Pirmininke. Frakcijos vardu prašau išbraukti iš šios dienos darbotvarkės 2-12 klausimą – projektą Nr. XIVP-3026. Dėkoju.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Gerbiama Guoda, ar jūs prašėte dėl 2-12 klausimo – projekto Nr. XIVP-3046?

G. BUROKIENĖ (*LVŽSF*). Ne, ne, projektas Nr. XIVP-3026.

PIRMININKĖ. Projektas Nr. XIVP-3026. Tai čia patys iniciatoriai prašo. Gerai, dėkoju. A. Vyšniauskas.

A. VYŠNIAUSKAS (*TS-LKDF*). Kadangi šita iniciatyva buvo plačiau derinta ir pasirašėme, kad būtų galima įtraukti į darbotvarkę, tai frakcijos vardu prašome pabalsuoti dėl šito klausimo.

PIRMININKĖ. Žinoma, balsuosime. Gerai. Daugiau prašymų nėra. Taigi vienas prašymas – iniciatoriai prašo išbraukti iš darbotvarkės projektą Nr. XIVP-3026, mūsų darbotvarkės 2-11 klausimą – Vietos savivaldos įstatymo vieno straipsnio pakeitimo įstatymo projektą. Balsuokime. Kas pritariate, kad išbrauktume, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 104: už – 64, prieš – 34, susilaikė 6. Pritarta, kad išbrauktume.

Turime apsispręsti dėl visos darbotvarkės. Gal galėtume šiandien jai pritarti bendru sutarimu? Galime, nematau prieštaraujančių. Dėkoju, pritarta.

10.08 val.

Vidaus vandenų transporto kodekso 27[1], 40 ir 47 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3048 (*pateikimas*)

Taigi darbotvarkės 1-2 klausimas – Vidaus vandenų transporto kodekso trijų straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3048. Tai yra pateikimas. Kviečiu gerbiamą viceministrę L. Maskaliovienę į tribūną.

L. MASKALIOVIENĖ. Labas rytas, gerbiami Seimo nariai. Šiandien teikiu Vidaus vandenų transporto kodekso trijų straipsnių ir priedo pakeitimus. Pakeitimai nėra dideli, bet labai svarbūs. Vienas iš pagrindinių dalykų, aišku, įgyvendiname europinę teisę, tai Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl elektroninės krovinių vežimo informacijos nuostatas. Taip pat kas yra svarbu, elektronizuojami popieriniai dokumentai, suteikiama teisė turėti elektroninius dokumentus vietoj dabartinių popierinių. Šiuo metu tikrai veždamos krovinius vidaus vandenų laivybos įmonės tarpusavyje su kompetentingomis institucijomis keičiasi labai dideliu kiekiu informacijos, o ji vis dar pateikiama popieriniais dokumentais. Taigi šiuo projektu siekiama sudaryti teisines sąlygas privalomą informaciją teikti naudojant elektronines priemones, tačiau, be abejo, paliekant ir galimybę teikti informaciją popierine forma.

Pagrindiniai kodekso pakeitimai yra: nustatyti, kad važtaraštis, pagrindinis krovinių vežimo sutartį patvirtinantis dokumentas, gali būti sudarytas popierine arba elektronine forma; įtvirtinti, kad jeigu važtaraštis pildomas elektroniniu būdu, prieiga prie važtaraščio duomenų suteikiama siuntėjui, vežėjui ir gavėjui. Taip pat sudaroma galimybė elektroniniu būdu patikrinti elektroninio važtaraščio duomenis kontroliuojančioms institucijoms. Ir kiti techniniai pakeitimai, susiję su akcinės bendrovės Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijos pavadinimu, ir kai kurios priede atitinkamai susijusių teisės aktų nuostatos. Prašau pritarti po pateikimo.

PIRMININKĖ. Dėkoju už lakonišką pristatymą. Jūsų norėtų paklausti du Seimo nariai. Pirmasis klausia R. Šarknickas. Ruošiasi V. Ąžuolas.

R. ŠARKNICKAS (*LVŽSF*). Ačiū, atsisakau.

PIRMININKĖ. V. Ąžuolas.

V. ĄŽUOLAS (*LVŽSF*). Gerbiama pranešėja, jeigu gerai supratau, bus du variantai: ir elektroninis variantas, ir popierinis variantas. Ar neatsitiks taip, kad po to išnyks tas popierinis variantas? Ar šiuo metu neplanuojama jo panaikinti?

L. MASKALIOVIENĖ. Ne. Yra suteikiama elektroninės formos galimybė. Be abejo, galės būti pereinamuoju laikotarpiu ir taip, ir taip, kaip operatoriui arba verslui yra patogiau. Kai visi pereisime prie normalaus įpročio elektroninio, tai, savaime aišku, liks elektroninis, nes popierinis… Bet kuriuo atveju *force majeure* turi likti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Daugiau niekas neužsirašė klausti. Ačiū už pristatymą.

Motyvai. Už kalba V. Rakutis. Prašau.

V. RAKUTIS (*TS-LKDF*). Gerbiamas Seime, norėčiau pristatyti šito pakeitimo praktinę vertę. Čia kalbama apie vidaus vandenis, bet bus, matyt, svarstomas ir tolimųjų jūrų klausimas. Reikalas tas, kad kai konteineriai juda laivais ir yra įvairūs perkrovimo punktai, ne iki galo aišku, kur koks konteineris yra, ir verslui kartais labai sunku žinoti, kurioje vietoje yra jo krovinys. Dėl to šita elektroninė forma atveria galimybes ir daro transportavimą vandenimis kur kas labiau patrauklų, negu buvo iki šiol, nes yra tam tikros garantijos, kad tas krovinys tikrai juda, ir galima prognozuoti, kada jį bus galima pasiimti ir panaudoti. Dėkui. Siūlau pritarti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Daugiau dėl motyvų niekas neužsirašė. Balsuosime numatytu laiku. Primenu, kad šiandieną balsavimo intervalas ryte numatytas nuo 11 val. 30 min. iki 11 val. 50 min.

10.12 val.

Aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 8, 15, 19, 19^1, 19^2 ir 19^3 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3019 (*pateikimas*)

Darbotvarkės 1-3 klausimas – Aplinkos apsaugos įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3019. Projektą pristatys aplinkos viceministrė R. Radavičienė. Kviečiu į tribūną.

R. RADAVIČIENĖ. Laba diena, Pirmininke, gerbiami Seimo nariai. Teikiamas Aplinkos apsaugos įstatymo keleto straipsnių pakeitimo įstatymo projektas.

Kokie pagrindiniai jo tikslai? Visų pirma šito projekto teikimą dabar lėmė gautas Europos Komisijos oficialus pranešimas apie identifikuotus nacionalinės teisės trūkumus poveikio aplinkai vertinimo srityje dėl tinkamo direktyvos perkėlimo.

Ką konkrečiai keičiame? Nustatome, kad institucijos, išdavusios leidimus ūkinei veiklai, dėl kurios atliktas poveikio aplinkai vertinimas, apie tai informuotų poveikio aplinkai vertinimo procese dalyvavusias institucijas ir visuomenę.

Taip pat nustatome, kad išduotame leidime turi būti nuoroda į poveikio aplinkai vertinimo sprendimą, taip suteikiant galimybę visuomenei ir institucijoms matyti sąsają tarp su konkrečia ūkine veikla susijusių sprendimų ir leidimų, ir nustatome, kad tais atvejais, kai atliekamos tarpvalstybinio poveikio aplinkai vertinimo procedūros (o jų vis daugėja), apie leidimų išdavimą būtų informuojama Aplinkos ministerija, kuri šią informaciją perduotų minėtose procedūrose dalyvavusioms užsienio valstybėms. Lietuva yra įsipareigojusi priimti šitą įstatymą iki gruodžio 31 dienos.

Kiti tikslai yra susiję su nacionaline teise. Tai yra susiję su taršos prevencijos gerinimu. Čia po pastarųjų įvykių, gaisrų atliekų tvarkymo objektuose, nustatome pareigą Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento pareigūnams dalyvauti objektų patikroje prieš veiklos pradžią.

Taip pat vienas pakeitimas yra susijęs su korupcijos riziką didinančių nuostatų atsisakymu. Yra naikinama nuostata pagal Specialiųjų tyrimų tarnybos atliktos analizės rezultatus ir atsisakoma nuostatos dėl automatinio pritarimo paraiškai leidimui gauti ar išduoti, ar pakeisti per nustatytą terminą negavus Visuomenės sveikatos centro sprendimo.

Ir dar yra keletas teisinės higienos dalykų. Tai yra suderinamumas su naujai įsigaliojusiu Vietos savivaldos įstatymu ir su Poveikio aplinkai vertinimo įstatymu.

Taigi prašau pritarti teikiamam projektui.

PIRMININKĖ. Jūsų norėtų paklausti vienas Seimo narys. Klausia A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Ačiū, gerbiamoji Pirmininke. Aš norėčiau paklausti gerbiamos viceministrės. Kada sulauksime, nežvelgdami į direktyvų reikalavimus, vienos tvarkos dėl poveikio aplinkai vertinimo skaidrumo, nes dabar nuo pačių pareigūnų dažnai priklauso, ar tai yra atranka, ar visas vertinimas? Tiesiog verslas skundžiasi, skundžiasi parlamentarams ir ne kartą teko asmeniškai kalbėtis su verslininkais, kad labai subjektyviai žiūrima į šį procesą. Ar nemanote, kad turėtų būti taisyklės, tvarkos, patvirtintos ministerijos, kad eliminuotume tą subjektyvumą, pačių pareigūnų nusistatymą vieno ar kito verslininko, norinčio plėtoti verslą ir mokėti mokesčius, atžvilgiu?

R. RADAVIČIENĖ. Ačiū už klausimą. Norėčiau pasakyti, kad poveikio aplinkai vertinimas yra reguliuojamas vienodai visoje Europos Sąjungoje ir yra direktyva, kuri yra perkelta į mūsų Nacionalinio poveikio aplinkai vertinimo įstatymą ir priedus. Tai yra labai aiškiai išdėstytos veiklos, kurioms reikalinga atranka, o kurioms reikalingas visas poveikio aplinkai vertinimas. Kompetentinga institucija Lietuvoje yra Aplinkos apsaugos agentūra. Yra išleista nemažai ir aplinkraščių, yra vykdomi ir mokymai. Nežinau, apie kokius atvejus ar konkrečius atvejus kalbame, bet atsinaujinančių, pavyzdžiui, energetikos išteklių plėtros srityje mes apskritai esame… rudens sesijoje priėmus įstatymus, agentūroje yra irgi paspartintos procedūros, yra suteikta skuba dėl tokių projektų vertinimo. Noriu tiktai pasakyti, kad gana aiškiai yra reglamentuota ir Poveikio aplinkai vertinimo įstatymą rudens sesijoje Seimas priėmė išdėstytą nauja redakcija.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Daugiau klausiančių nėra. Ačiū už pristatymą. Dėl motyvų niekas neužsirašė kalbėti. Apsispręsime balsuoti numatytu laiku.

10.17 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 13 d. nutarimo Nr. XIV-6 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo seniūnų sueigos sudarymo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-3074 (*pateikimas, svarstymas ir priėmimas*)

Kadangi vos vos lenkiame darbotvarkę, aš norėčiau pakviesti J. Razmą, kad pristatytų rezervinį 1 klausimą – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 13 d. nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo seniūnų sueigos sudarymo“ pakeitimo“ projektą Nr. XIVP-3074. Prašom.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, šio nutarimo projekto atsiradimo kaltininkai yra Demokratų frakcija „Vardan Lietuvos“, nes jie kiekvieną sesiją keičia seniūnus, pavaduotojus, tai mes turime keisti Seimo nutarimą dėl Seniūnų sueigos sudarymo. Šiuo atveju išbraukiame iš Seniūnų sueigos L. Savicką bei A. Butkevičių ir įrašome R. Baškienę ir S. Skvernelį. Tai toks šio nutarimo projekto turinys.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Gerbiami kolegos, ar po pateikimo galime pritarti? Nematau prieštaraujančių. Svarstymas. Ar galime pritarti? Norinčių kalbėti nebuvo. Pritarta. Priėmimo stadija. Priėmimas pastraipsniui. Projektą sudaro vienas straipsnis. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Dėl motyvų dėl šio klausimo niekas neužsirašė. Balsuosime balsuoti numatytu laiku. Ačiū.

10.18 val.

Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo Nr. IX-987 2 ir 4 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3000 (*pateikimas*)

Dabar kviečiu K. Navicką į tribūną. Jis pristatys darbotvarkės 1-4 klausimą – Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-3000.

K. NAVICKAS (*TS-LKDF*). Laba diena, gerbiami Seimo nariai ir Seimo narės. Šio įstatymo pakeitimo esmė, jeigu taip kalbėtume glaustai, yra susijusi su keliais dalykais. Vienas. Kai Europos Parlamento ir Europos Tarybos reglamentas dėl žemės ir miškų ūkio transporto priemonių atitik-

ties patvirtinimo ir rinkos priežiūros buvo įvestas, tuo metu buvo vienokia situacija ir Lietuva turėjo ir Mašinų bandymo stotį, vadinamą gražiu pavadinimu – Lietuvos MIS. Dėl to, matyt, ir buvo nuspręsta, kad Žemės ūkio ministerija yra kompetentinga institucija, tačiau šiandien Žemės ūkio ministerija neturi nei techninių, nei administracinių pajėgumų patikrinti žemės ūkio techniką ir jos atitiktį Europos standartams. Per tą laiką ne tiktai Lietuvos gamintojai gamina priekabas ar kitą žemės ūkio techniką, bet jau ir traktorius, todėl sprendžiant šitą problemą buvo sudaryta sutartis su Lietuvos transporto saugos administracija dėl šitos kompetencijos perteikimo.

Kitas dalykas, šiuo įstatymu sprendžiama tai, kad perkeliant reglamentą nebuvo apibrėžta, kas yra rinkos priežiūros funkcija. Tai taip pat yra suvienodinama ir iš esmės yra tai, kad tai, ką daro Lietuvos transporto saugos administracija, įteisindama visas transporto priemones, ji galės, bus įteisinta, kad ji taip pat darys ir su žemės ūkio technika. Tai tiek glaustai apie pakeitimo esmę.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūsų norėtų paklausti vienas Seimo narys. Klausia K. Mažeika.

K. MAŽEIKA (*DFVL*). Ačiū, gerbiama Seimo Pirmininke. Ministre, klausimas, kiek tai kainuos, vienas dalykas. Ir kitas dalykas, kaip bus su tomis priekabomis ir ta technika, kuri jau yra rinkoje? Ar čia galioja tik naujoms, ar prižiūrės ir tas esamas ir ten bus tam tikri… ar negalės dalyvauti eisme, ar negalės naudoti ir taip toliau?

K. NAVICKAS (*TS-LKDF*). Geras klausimas, ačiū už tai. Sąnaudos, tai yra pinigų dalis, kuri dabar buvo kaip Žemės ūkio ministerijos asignavimai, pereis į Susisiekimo ministeriją. Tai čia tie patys asignavimai.

O kitas labai teisingas jūsų klausimas apie tai, kad čia kalbama tik apie naujas sukurtas transporto priemones, čia ne dalyvavimas eisme. Jeigu Lietuvos gamintojas sukūrė traktorių ar sukūrė priekabą, tai ar atitinka dėl stabdžių, dėl gabaritų, dėl viso kito, šita institucija tai daro. Iš tikrųjų dėl transporto priemonių daro, kaip ir sakiau, Lietuvos transporto saugos administracija, bet dėl žemės ūkio iki galo buvo neapibrėžta. Čia tiesiog sprendžiame tą suvienodinimą, o ne kontrolę, kaip yra, kas iš tiesų lieka Žemės ūkio ministerijos kompetencija.

PIRMININKĖ. Dėkoju, jūs atsakėte į visus klausimus. Dėl motyvų niekas neužsirašė. Apsispręsime balsuoti numatytu laiku.

10.22 val.

Rinkimų kodekso 51 ir 52 straipsnių pakeitimo konstitucinio įstatymo projektas Nr. XIVP-3044 (*pateikimas*)

Darbotvarkės 1-5 klausimas – Rinkimų kodekso 51 ir 52 straipsnių pakeitimo konstitucinio įstatymo projektas Nr. XIVP-3044. Pranešėjas – A. Vyšniauskas.

A. VYŠNIAUSKAS (*TS-LKDF*). Mieli kolegos, čia labai techninis projektas, jo iniciatyva atkeliavo iš Vyriausiosios rinkimų komisijos, komitetas gavo jų raštą. Tiesiog, vykdydami valstybės tarnybos reformą, mes pakeitėme bazinį dydį. Anksčiau bazinis dydis buvo, dar šiais metais galiojo, 180 eurų ir jis yra dauginamas iš koeficientų, o per valstybės tarnybos reformą mes bazinį dydį susiejome su vidutiniu darbo užmokesčiu, kuris siekia, dabar yra nustatytas, 1 tūkst. 785 eurus. Ir atitinkamai išėjo taip, kad nuo kitų metų yra tam tikra problema, jog apygardų komisijų pirmininkų ir komisijų narių algos išaugtų dešimt kartų. Tarkime, šiuo metu savivaldybės apygardos komisijos pirmininkas per mėnesį uždirba 2 tūkst. 400 eurų, tai nepakeitus šito dydžio, neįvykdžius šio pokyčio, uždirbtų 23 tūkst. per mėnesį. Tai truputį sudėtinga, turint omenyje, kad yra treji rinkimai ir dešimt kartų padidinti komisijų narių apmokėjimo biudžetą, matyt, yra sudėtinga. Todėl ką siūlo ir Vyriausioji rinkimų komisija, ir aš, tai sugrąžinti dydžius į pirminę būseną, tačiau koeficientus truputį padidinti, kad būtų jaučiamas šioks toks didėjimas. Tai va toks pakeitimas.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia K. Mažeika.

K. MAŽEIKA (*DFVL*). Ačiū, gerbiama Seimo Pirmininke. Gerbiamas pranešėjau, žinant, kad jūs esate suvalkietis, ir dar dabar galimai mažinate pinigus už teisėtą darbą, tai ar nemanote, kad gali atsiliepti rinkimų rezultatams po to, kai sumažinsite rinkimų komisijų nariams ir pirmininkams labai ženkliai atlyginimą? Ačiū.

A. VYŠNIAUSKAS (*TS-LKDF*). Gerbiamas kolega, manau, sutiksite, kad rinkimų apygardos komisijos nariai ir pirmininkas neturėtų uždirbti mažiau nei Seimo nariai, pavyzdžiui, ar ne? Kažkaip būtų keista. O šį kartą, jeigu priimtumėme šį reguliavimą, tai uždirbtų maždaug dešimt kartų daugiau. Tai truputį gal keistokai. Čia labiau techninis klausimas.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Daugiau klausiančių nėra. Dėl motyvų niekas neužsirašė. Balsuosime šiek tiek vėliau, balsuoti numatytu laiku.

10.25 val.

Pilietybės įstatymo Nr. XI-1196 45 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2943 (*pateikimas*)

Darbotvarkės 1-6 klausimas – Pilietybės įstatymo Nr. XI-1196 45 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2943. Pranešėja – A. Armonaitė.

A. ARMONAITĖ (*LF*). Dėkui. Ačiū, Seimo Pirmininke. Gerbiami kolegos, aš kartu su grupe Seimo narių, kurie rūpinasi diasporos reikalais čia, parlamente, pristatau jums mūsų parengtą ir kartu su diasporos atstovais, kartu su Pasaulio lietuvių bendruomenės atstovais išdiskutuotą Pilietybės įstatymo 45 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą.

Šiuo projektu mes siekiame panaikinti terminą, per kurį Lietuvos Respublikos piliečių vaikai, kurie gimdami įgijo Lietuvos Respublikos pilietybę ir kitos valstybės pilietybę nuo 1990 m. kovo 11 d. iki 2008 m. liepos 22 d., galėtų pateikti prašymą laikyti juos Lietuvos Respublikos piliečiais. Įstatymo projekto tikslas yra nespėjusiems per trejus metus, nežinojusiems, nes, kaip žinote, diasporoje ne visi žmonės seka įstatymų leidėjų Lietuvoje veiklą ir įstatymų leidybą, vis dėlto pratęsti tą galimybę ir panaikinti iš esmės trejų metų terminą, sudaryti galimybę taip pat išsaugoti pilietybę ir pilnamečiams asmenims.

Jeigu leisite, labai trumpai noriu pasidalinti vienos išeivės man parašytu laišku, jų gavau daugiau, todėl mes ir inicijavome šiuos pakeitimus. Kalba netaisyta, tai atleiskite. Keletą ištraukų tiesiog paskaitysiu, kodėl mes keičiame šį įstatymo straipsnį.

Nomeda rašo iš Jungtinių Amerikos Valstijų: „Labai mane nervina skaitymas Lietuvoje straipsnių ir įstatymų, kuriuose yra teigiama, kad visi lietuvių emigrantų vaikai gali turėti dvigubą pilietybę be apribojimų, nes tikrai ne visi. Mano dukra, gimusi 1995 metais, negali. Mūsų vaikai užaugo belaukdami dvigubos pilietybės leidimo išlaikyti visam gyvenimui, o ne tik vaikystėje. Visame pasaulyje, jeigu teisė yra įgimta, tai ji yra visam gyvenimui, o ne iki 18 metų ar 21 metų. Bet, pasirodo, Lietuvoje įgimta teisė yra tik iki pilnametystės. Ir, neduok Dieve, tėvai pavėlavo ar nesuprato įstatymų, ar pražiūrėjo įstatymus, ypač kai emigrantai gyvena už vandenyno, tai nėra labai paprasta kiekvieną Lietuvos įstatymą žinoti.“

Nomeda rašo, kad tai yra ne vaikų kaltė, jeigu tėvai kažko nepadarė, čia yra vaikų teisė, ir jeigu tėvai neformino, kaip ji rašo, tai suaugę vaikai turi turėti teisę patys įsiforminti pilietybę. Na, čia tokia kalba. Tai yra krauju įgimta teisė ir tokią teisę reikia išsaugoti iki gyvos galvos.

Dabar noriu atkreipti dėmesį, kad yra keletas rimtų Teisės departamento pastabų, į jas mes esame atviri atsižvelgti komitetuose. Prašau, gerbiami Seimo nariai, palaikyti iniciatyvą.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūsų nori paklausti du Seimo nariai. Pirmasis klausia S. Tumėnas. Ruošiasi L. Nagienė.

S. TUMĖNAS (*LVŽSF*). Ačiū. Gerbiama diasporos atstove Seime, aišku, aš pritarsiu jūsų šitam projektui, nes ir į kitus Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos narius dėl panašių problemų kreipiasi išeivijos atstovai. Na, ar aš teisingai supratau, kad čia yra skiriama tiems, kurie pražiūrėjo, nenorėjo ir panašiai? Ir ar aš teisingai suprantu, kad dabar šitas periodas yra 1990–2008 metai? Ar tai reiškia, kad tada iki 2011 metų galima šitas pataisas daryti? Kaip sakote, trejus metus galima būti pražiūrėjus?

A. ARMONAITĖ (*LF*). Jau tas laikas buvo numatytas nuo 2008-ųjų trejus metus, vadinasi, iki 2011 metų. Ir tie, kas nesusekė šito laiko, nežinojo apie pakeitimus ir nepasirinko pilietybės, ją prarado. Tai taisome šitą, išbraukiame „trejus metus“?

S. TUMĖNAS (*LVŽSF*). Taip, bet jūs dabar iki 18 metų. Ar nebus kitas žingsnis, nes į mus kreipiasi ir, kaip sakoma, vyresnio amžiaus žmonės, ar irgi neateis toks metas, kad reikėtų irgi peržiūrėti šiek tiek?

A. ARMONAITĖ (*LF*). Matote, čia Teisės departamentas atkreipia dėmesį, jog mes tarsi braukiame ir 18 metų. Matyt, galėsime komitete pratęsti, kiek ta diskusija… kiek tai atitinka tas konstitucines nuostatas. Suaugusių žmonių pilietybės išsaugojimo klausimą mes išspręsime referendume kitąmet, labai greitai. Tikiuosi, kad susitelkę tą ir padarysime.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūsų klausia L. Nagienė.

L. NAGIENĖ (*DFVL*). Ačiū, gerbiama Pirmininke. Gerbiama ministre, lyg ir būtų gerai. Dabar mano klausimas. Jeigu vaikas gimė 2010 metais ar trupučiuką vėliau, tai tų trejų metų neliks, jis turės teisę gauti dar ir kitą pilietybę. Jis turės dvi pilietybes: viena pilietybė bus Amerikos, kita pilietybė bus Lietuvos. Taip suprantu. Mes tai kategorijai išskirtinai suteikiame dvigubą pilietybę. Ar neatrodo, kad galėjome *čiut* lukterti dėl referendumo? Taip kalba ir diskutuoja ir Teisės departamentas. Mums labai svarbu susitelkti į referendumą ir agituoti visus ateiti, kad tas būtinas skaičius būtų sutelktas.

A. ARMONAITĖ (*LF*). Aš patikslinsiu. Sprendžiame vaikų, kurie gimė iki 2008 metų, klausimą. Tų, kurie gimė, tarkime, po 2008, 2010 metų (jūsų pavyzdys), šita problema yra išspręsta. Jeigu jie turi kitos valstybės pilietybę, jie gali išsaugoti savo pilietybę. Ta pilietybės išsaugojimo problema, vaikų problema, yra išspręsta. Referendume spręsime tų žmonių, kurie išvyko, nežinau, dirbti dabar, dėl įvairių priežasčių atsisakė pilietybės… na, išsaugoti jiems tą ryšį su Lietuva. Labai prašau palaikymo.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūs atsakėte į visus klausimus. Motyvai. Už kalba A. Bagdonas.

A. BAGDONAS (*LSF*). Dėkoju, gerbiama Seimo Pirmininke, už suteiktą žodį. Kitų metų gegužės 12 dieną vyks referendumas dėl Lietuvos Respublikos pilietybės išsaugojimo įgijus kitos šalies pilietybę. Sėkmės atveju mes turėsime galimybę išspręsti šį seniai neišsprendžiamą klausimą visiems Lietuvos piliečiams. Tačiau šiandien mes galime palengvinti nedidelei daliai Lietuvos piliečių, panaikindami prievolę, kad asmuo iki 18 metų turi pasirinkti pilietybę, ir panaikinti trejų metų laikotarpį nuo įstatymo įsigaliojimo, per kurį asmeniui buvo prievolė pasirinkti pilietybę.

Kviečiu ir toliau stiprinti ryšį su Lietuvos diaspora ir palaikyti šį kolegų pateiktą įstatymo projektą. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Motyvai išsakyti. Apsispręsime balsuoti numatytu laiku.

10.32 val.

Valstybės vėliavos ir kitų vėliavų įstatymo Nr. I-1497 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3017 (*pateikimas*)

Kitas darbotvarkės 1-7 klausimas – Valstybės vėliavos ir kitų vėliavų įstatymo Nr. I-1497 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3017. Pranešėjas – A. Kupčinskas.

A. KUPČINSKAS (*TS-LKDF*). Laba diena, gerbiama Seimo Pirmininke. Kolegos, teikiu įstatymo projektą dėl istorinės Vyčio vėliavos naudojimo išplėtimo. Vienas iš tikslų yra istorinės vėliavos iškėlimas pasienio punktuose. Pabrėžtina, kad Lietuvos istorinė vėliava yra viena seniausių Europoje. Taip pas mus atvykstantys svečiai įsitikintų ir galėtų pamatyti, kad Lietuvos valstybingumas siekia beveik tūkstantmetį, mūsų valstybė mena ilgaamžę istoriją. Tai būtų, sakykime, netgi tam tikras atsakas į Rusijos pasienio punktuose iškeltas didžiausias Rusijos vėliavas arba į plintantį litvinizmą iš Baltarusijos.

Taip pat siūloma, kaip ir kitomis datomis, pavyzdžiui, liepos 15 dieną, Žalgirio mūšio dieną, lapkričio 23 dieną, Lietuvos kariuomenės dieną, gegužės 1 dieną, Įstojimo į Europos Sąjungą dieną, kovo 29 dieną, Įstojimo į NATO dieną, sausio 13 dieną, Lietuvos laisvės gynėjų dieną, papildyti ir liepos 6 diena, kai prie valstybės institucijų taip pat turėtų būti keliama istorinė Vyčio vėliava.

Na ir matome, trečias pasiūlymas būtų taip pat numatyti, kad ne tik prie istorinių objektų ir su valstybės gynyba susijusių objektų būtų keliama istorinė vėliava, bet ir gyventojų iniciatyva

prie jų namų ar virš jų namų. Tai gana populiari iniciatyva. Aš manau, kad ją taip pat galima būtų reglamentuoti įstatymo projekte.

Trumpai tiek. Laukčiau klausimų.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūsų nori paklausti trys Seimo nariai. Pirmasis klausia S. Tumėnas, ruošiasi V. Mitalas.

S. TUMĖNAS (*LVŽSF*). Ačiū. Gerbiamas Andriau, pritarsiu jūsų šitam projektui, nes valstybės vėliava, kaip ir herbas, himnas, yra šventi kiekvienam piliečiui simboliai. Tačiau truputį sutrinki, kai paskaitai aiškinamąjį raštą. Ar nebūtų politkorektiškiau, jei jūs būtumėte rėmęsis ne Rusijos pavyzdžiu, kaip atsaku į Rusijos tų vėliavų skelbimus, bet būtumėte rėmęsis geraisiais pavyzdžiais, pavyzdžiui, diasporos, kaip pasaulio lietuviai Amerikoje elgiasi ir kokios ten yra taisyklės? Ar jums neatrodo, kad tokie pavyzdžiai, kurie išdėstyti, būtų politkorektiškesni?

Ir dabar istorinės vėliavos tas įteisinimas. Dabar yra tokia demokratija – kada norime, tada keliame, nors ir per savo gimimo dieną ir panašiai. Ar nebus atvirkštinio efekto, kai čia dabar jau įstatyme įrašysime, kada istorinę vėliavą mes turime kelti? Ir dabar ją galime kelti bet kada. Tokie pamąstymai, kad būtų diskutuojama. Tokie mano paabejojimai.

A. KUPČINSKAS (*TS-LKDF*). Ačiū, gerbiamas Stasy, už palaikymą. Dėl to, kad kada norime, tada keliame. Taip, bet tada reikėtų apskritai išbraukti visas tas datas, ar Žalgirio mūšio dieną, ar Įstojimo į NATO dieną, ar Kariuomenės dieną, nes būtent šios penkios ar šešios dienos taip pat yra reglamentuotos įstatymu. Mano manymu, nepelnytai išmesta ar nėra įstatyme liepos 6-osios, nes ji tikrai viena iš labiausiai susijusių su mūsų valstybingumu ir ilgaamžiškumu, istorija, todėl šiuo atveju ir siūlau papildyti.

Dabar dėl pasienio punktų. Aš manau, kaip tik būtina, kad jos tenai būtų, nes, pavyzdžiui, „Lietuvos geležinkeliai“ patys yra parodę iniciatyvą ir virš visų stočių ir prie kitų akcinės bendrovės „Lietuvos geležinkeliai“ objektų dažniausiai kabo Vyčio vėliavos.

Dabar, kai jūs sakote dėl pavyzdžių dėl Rusijos, tai man atrodo, kad daugelyje valstybių, pavyzdžiui, pasižiūrėkime į kitas valstybes – Šiaurės Korėją, Pietų Korėją, ten irgi pasieniuose, žiūrėkite, tiek Šiaurės Korėjos, tiek Pietų Korėjos didžiausios vėliavos kabo, kad vieni kitiems kaimynai pademonstruotų savo tapatybę. Netgi, pažiūrėkime, Turkijoje, Kipre irgi tokios panašios akcijos vyksta. Būtų galima ir kitus paminėti, bet, kaip jūs ir sakėte, praktikoje ir diasporą galima paminėti. Galima papildyti aiškinamąjį raštą.

PIRMININKĖ. Klausia V. Mitalas. Ruošiasi A. Skardžius.

V. MITALAS (*LF*). Dėkoju, gerbiamoji Seimo Pirmininke. Aš šiek tiek, neslėpsiu, šypsausi į ūsą klausydamasis, kad jūs gerųjų pavyzdžių semiatės Šiaurės Korėjos, Pietų Korėjos pasienyje, Turkijos, Kipro teritorijoje ar ten, kur Kremliaus režimas savo vėliavas kelia. Bet aš suprantu, kad Lietuvos herbas – Vytis – yra tikrai mėgstamas. Labai džiaugiuosi ir aš pats jį mėgstu. Labai gerai, kad patys žmonės jį kelia nemažai. Jeigu būtų net svarstymas toks rimtesnis, tai galbūt reikėtų Lietuvos vėliavą keisti iš viso, gal tada kaip nors rimčiau ir būtų galima diskutuoti?

Dabar norėčiau paklausti: ar jūs nemanote, kad tada įsiveliame į tokį *pingpongą* – dabar muitinė, po to dar gal kitos valstybės institucijos? Tai norėjau paklausti, ar jūs jau turite tokį baigtinį sąrašą, kad dabar muitinėje, pasienio postuose, atsiprašau, iškėlę šitas vėliavas iš tikrųjų jau galėsime sakyti, kad tą misiją įvykdėme ir herbas plevėsuoja aukštai?

A. KUPČINSKAS (*TS-LKDF*). Mūsų misija yra puoselėti savo valstybiškumą, valstybingumą ir savo tapatybės simbolius. Vėliavų keisti tikrai nesiūlau. Yra Lietuvos Konstitucijoje užprogramuota, kas yra mūsų valstybės vėliava ir kas yra istorinė vėliava. Čia jau ne šio įstatymo tikslas. Konstitucijoje tai yra labai aiškiai pasakyta, man atrodo, ši Konstitucija yra šventas daiktas ir tenai baigtinis sąrašas yra straipsnių, reglamentuojančių valstybės vėliavos naudojimą.

Dabar siūlau dėl… Kai jūs sakote, kad žaidžiamas *pingpongas*, tai aš nemanau. Manau, kaip tik mes neturėtume krūpčioti ar būti susigūžę ir matyti tik tai, kas dedasi kaimyninių demokratinių valstybių pasienyje, bet kaip tik savo simbolius labiau akcentuoti, labiau juos rodyti, tapatintis su jais, nes, man atrodo, daugiausia ką mes padarome, tai liepos 6-ąją sugiedame visame pasaulyje valstybės himną, o paskui daugiau to patriotiškumo kasdienybėje tikrai trūksta.

PIRMININKĖ. Klausia A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Ačiū, gerbiamoji Pirmininke. Gerbiamas kolega, kas draudžia šiandien išsikelti šią vėliavą istorinę, su Vyčiu? Pas mane namuose plevėsuoja jinai ištisus metus, niekas man nedraudžia jos kelti. Aš labai, na, tikrai su dideliu patriotiškumu tą dalyką darau, ir anūkai kelia kartu, ir labai smagu. Tačiau ar reikia sekti tokiais pavyzdžiais kaip Šiaurės Korėjos? Man teko lankytis pasienyje. Jungtinių Tautų pareigūnai paaiškino, kad Šiaurės Korėjos teritorijoje plevėsuojančios vėliavos plotas yra 75 kv. metrai. Ar čia bus kokios nors galios lenktynės ar taip toliau? Aš manau, čia turbūt patriotiškumo stoka mūsų pasieniečių pasienio postuose, kad, na, nėra šių simbolių ir kad jie nuolat neplevėsuoja. Ar mes čia įstatymu tą dvasią pakelsime? Taip, aš čia abejočiau.

A. KUPČINSKAS (*TS-LKDF*). Gerbiamas kolega, aš norėčiau akcentuoti, kad, man atrodo, labiau vykęs pavyzdys yra Pietų Korėjos pusėje kabanti ne mažesnio dydžio vėliava. Jinai ne plevėsuoja, o jinai tokia, galima sakyti, stacionari, jinai yra nuolat, visą laiką matoma, o Šiaurės Korėjoje jinai yra, kaip sakant, kiek ten, 75 kv. metrų, bet jinai plevėsuoja tiktai pučiant vėjui. Man atrodo, pietų korėjiečiai gudriau yra pasielgę. Aš tenai taip pat esu lankęsis, toje demilitarizuotoje zonoje.

Gyventojams išties nieks nedraudžia ir jie, mano įsitikinimu, būtų skatinami, bet daugiausia šis įstatymo projektas kalba apie valstybės institucijas, ką aš ir siūlau, kad pasienio postai, valstybės institucijos. Šiaip kitos penkios dienos, ar tai būtų Sausio 13-oji, ar Žalgirio mūšio diena, ar Kariuomenės diena, ar Įstojimo į NATO ir Europos Sąjungą diena – tos datos įrašytos. Arba tada reikėtų jas visas išbraukti, nes būtent tomis datomis, išskyrus liepos 6-ąją, valstybės institucijos turi kelti istorinę vėliavą. Tikiuosi, atsakiau.

PIRMININKĖ. Dėkoju, jūs atsakėte į visus Seimo narių klausimus. Už kalbės S. Tumėnas.

S. TUMĖNAS (*LVŽSF*). Ačiū. Na, manyčiau, sveikintina yra Andriaus šita iniciatyva, tas projektas, bet kartu ir sutinku su kolegų išsakytais žodžiais ir Vytauto pasakymais. Ypač svarbu, kokį mes tą pristatymo naratyvą pateikiame. Man atrodo, tikrai nereikėtų remtis kaip kontratsaku Rusijai, kuri iškelia vėliavas, matomas reikšmingoje dalyje, kaip rašoma aiškinamajame rašte. Neturėtumėme remtis priešiškų valstybių pavyzdžiais, nes taip sunkiau, man regis, sukurti tokį romantinį vėliavos naratyvą. Geriau jau turėtumėme remtis pavyzdžiais, kur ta mūsų istorinė vėliava istorijos erdvėse plevėsuodavo ir kur ji buvo keliama, ir kur ji buvo naudojama.

Tų gerųjų pavyzdžių yra daugybė. Pavyzdžiui, Jungtinėse Amerikos Valstijose tų dalykų galima mokytis diasporoje, išeivijoje. Prisimenu, Klivlande kaip man patiko atsakymas žymaus lietuvių pedagogo H. Staso. Kaip aš sakau, prie jo namų kabėjo dvi vėliavos – Lietuvos ir Amerikos, sakau, kuri tau brangesnė? Abi man jos vienodai brangios – viena man primena prigimtinę tėvynę, antra mane priėmė į savo glėbį ir aš čia dirbau. Taigi, man regis, tokiais pavyzdžiais reiktų rengiant tokias pataisas daugiau remtis, o ne priešiškos valstybės pavyzdžiais. Pritarsiu ir kviečiu ir jus pritarti, nes tai vis yra žingsnis į priekį.

PIRMININKĖ. Dėkoju, motyvai išsakyti. Balsuosime nuo 11 val. 30 min.

10.44 val.

Administracinių nusižengimų kodekso 12, 33, 223, 321, 325, 327, 401, 413[1], 558, 560, 569, 578, 579, 589, 608, 609, 610, 611, 617, 618, 620, 621, 644, 664, 665 straipsnių, XXXIX skyriaus pavadinimo ir priedo pakeitimo ir 323 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo Nr. XIV-785 19 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3032 (*pateikimas*)

Kitas darbotvarkės 1-8 klausimas – Administracinių nusižengimų kodekso kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3032. Kviečiu Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininkę I. Haase.

I. HAASE (*TS-LKDF*). Dėkoju, gerbiama Pirmininke. Aš noriu tik atsiklausti, ar aš galėsiu pristatyti dar ir kitą įstatymo projektą?

PIRMININKĖ. Gal vis dėlto pristatykite iš pradžių pirmą, nes gali būti klausimų dėl jo, ir po to nenueikite toli nuo tribūnos.

I. HAASE (*TS-LKDF*). Labai ačiū. Gerbiami kolegos, teikiu Administracinių nusižengimų kodekso kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-3032. Tai, sakyčiau, yra techninio pobūdžio projektas. Kadangi vėliau priimto ir anksčiau įsigaliojusio įstatymo nuostatų nėra anksčiau priimto, bet dar neįsigaliojusio įstatymo Nr. XIV-785 redakcijoje, siekiant suderinti priimtus įstatymus, reikalingos priimto, bet dar neįsigaliojusio įstatymo 19 straipsnio pataisos. Naujo teisinio reglamentavimo šiuo projektu visiškai nesiekiama – tiesiog yra suderinamos dviejų Seimo priimtų įstatymų nuostatos.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Nėra norinčių paklausti. Dėl motyvų, tuoj pažiūrėsime, nėra užsirašiusių. Balsuosime numatytu laiku.

10.46 val.

Administracinių nusižengimų kodekso 29, 212, 589 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 188^4 straipsniu įstatymo Nr. XIV-1949 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3033 (*pateikimas*)

Prašom pristatyti darbotvarkės 1-9 klausimą – projektą Nr. XIVP-3033.

I. HAASE (*TS-LKDF*). Dėkoju, gerbiama Pirmininke. Gerbiami kolegos, teikiu Administracinių nusižengimų kodekso 29, 212, 589 straipsnių pakeitimo ir kodekso papildymo 188^4 straipsniu įstatymo Nr. XIV-1949 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą. Situacija yra analogiška. Kadangi vėliau priimto ir anksčiau įsigaliojusio įstatymo nuostatų nėra anksčiau priimto, bet dar neįsigaliojusio įstatymo redakcijoje, siekiant suderinti priimtus įstatymus, reikalingos priimto, bet dar neįsigaliojusio Administracinių nusižengimų kodekso pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1949 4 straipsnio pataisos. Kaip jau buvo minėta anksčiau, naujo teisinio reglamentavimo šiuo projektu nesiekiama – tiesiog suderinamos dviejų Seimo priimtų įstatymų nuostatos.

Prašau pritarti po pateikimo.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Niekas neužsirašė jūsų klausti. Dėl motyvų taip pat nėra užsirašiusių. Balsuosime vėliau.

10.48 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Natalios Haselton ir Thomo Miles'o Haseltono peticijos“ projektas Nr. XIVP-3050 (*pateikimas, svarstymas ir priėmimas*)

Dabar kviečiu gerbiamą E. Pupinį į tribūną, kad pristatytų klausimus dėl peticijų iš popietinės darbotvarkės, nes šiek tiek lenkiame savo suplanuotą tvarkaraštį. Taigi pirmiausia darbotvarkės 2-14 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Mariaus Kadelsko peticijos“ projektas Nr. XIVP-3051.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū, gerbiamoji Seimo Pirmininke. Seimo Peticijų komisija N. Haselton ir T. M. Haseltono peticiją iš esmės išnagrinėjo šių metų rugpjūčio 30 dieną ir priėmė sprendimą teikti Seimui išvadą atmesti šioje peticijoje pateiktus pasiūlymus papildyti Žemės reformos įstatymą nuostata, kad asmenys, kurie nėra pasinaudoję žemės privatizavimo teise, gali prie namų valdų papildomai prie esamo žemės sklypo privatizuoti žemės iki bendro 0,2 hektaro kiekvienam, jei yra keli namų valdos savininkai, ploto, jeigu tos žemės nenumatyta panaudoti miesto ūkio, visuomenės poreikiams ar individualiai statybai suformavus atskirą atidalijamą žemės sklypą, taip pat kad tokie asmenys turi teisę inicijuoti teritorijų planavimo dokumento ar žemės valdos projekto rengimą siekdami suformuoti žemės sklypą iki 0,2 hektaro ploto. Aišku, jeigu yra keli savininkai, tai visi savininkai tai galėtų padaryti.

Peticijų komisija sprendimą priėmė atsižvelgusi į Aplinkos ministerijos nuomonę ir manydama, kad peticijoje pateikti pasiūlymai iš esmės sugriautų šiuo metu galiojantį teisinį reglamentavimą, susijusį su namų valdos žemės sklypų privatizavimu, nes namų valdos žemės sklypas negali būti formuojamas bet kur – pati namų valdos esmė sako, kad toks sklypas gali būti formuojamas tik ten, kur yra statiniai.

Be to, priėmus sprendimą tenkinti peticijoje pateiktus pasiūlymus, namų valdos žemės sklypo dydį lemtų ne sklypo naudojimo namų valdai faktas, o namų valdos bendraturčių kiekis, tai

yra kuo daugiau bendraturčių, tuo didesnio ploto sklypą galima būtų suformuoti. Neaišku ir tai, kaip turėtų būti sprendžiamas klausimas dėl nesuformuotų namų valdų žemės sklypų: ar reikėtų vadovautis nuostatomis, susijusiomis su naudojamo žemės sklypo suformavimu ir dydžio nustatymu, ar visais atvejais būtų būtina atsižvelgti į šalia namų valdos esantį laisvą žemės plotą ir namų valdos bendraturčių kiekį ir nesieti su žemės sklypo naudojimo fakto nustatymu.

Manytina, kad peticijoje pateikti pasiūlymai yra ydingi ir korupcijos rizikos prasme ir gali sudaryti sąlygas piktnaudžiauti – gali būti atvejų, kad keli asmenys įsigis namų valdos žemės sklypą, siekdami šalia jo lengvatinėmis sąlygomis privatizuoti laisvą žemę. Prašome į tai atsižvelgti ir pritarti komisijos išvadai atmesti minėtą peticiją.

PIRMININKĖ. Aš tik patikslinu, kad buvo pristatytas 2-12 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Natalios Haselton ir Thomo Miles'o Haseltono peticijos“ projektas. Taigi po pateikimo klausimų nėra. Svarstymo stadijoje diskutuoti užsirašiusių taip pat nėra. Einame prie priėmimo stadijos. Priėmimas pastraipsniui. Ar galime vienam straipsniui pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Dėl motyvų užsirašiusių nėra. Apsispręsime balsuodami balsuoti numatytu laiku.

10.50 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Mariaus Kadelsko peticijos“ projektas Nr. XIVP-3051 (*pateikimas, svarstymas ir priėmimas*)

Kitas darbotvarkės 2-13 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Mariaus Kadelsko peticijos“ projektas Nr. XIVP-3051. Prašom.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū, gerbiama Pirmininke. Peticijų komisija gerbiamo M. Kadelsko peticiją iš esmės išnagrinėjo 2023 m. rugpjūčio 30 d. posėdyje ir priėmė sprendimą teikti Seimui išvadą atmesti šioje peticijoje pateiktą pasiūlymą Lietuvos Respublikos įstatymuose numatyti pareigą nuo valstybės institucijų pastatų pašalinti visuomenės mažumos grupes išskiriančias vėliavas.

Peticijų komisija sprendimą priėmė atsižvelgusi į Teisingumo ministerijos ir Vidaus reikalų ministerijos nuomones ir manydama, kad šiuo metu galiojantis vėliavų iškėlimo tvarką nustatantis teisinis reguliavimas, įskaitant valstybės ir savivaldybių institucijų vadovų atsakomybę dėl šiose institucijose ir ant jų pastatų naudojamų vėliavų, yra pakankamas, kad užtikrintų tinkamą pagarbą valstybės simboliams. Pareiškėjo siūlomas pareigos nuo valstybės institucijų pastatų pašalinti visuomenės mažumos grupes išskiriančias vėliavas ar absoliutaus draudimo naudoti tokias vėliavas įtvirtinimas įstatyme nebūtų pagrįstas ir galėtų net sudaryti prielaidas pažeisti konstitucinius pagarbos žmogaus teisėms principus. Prašome į tai atsižvelgti ir pritarti komisijos išvadai atmesti M. Kadelsko peticiją.

PIRMININKĖ. Klausia A. Skardžius. Prašom.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Gerbiamas komisijos pirmininke, ar tai nėra valstybės institucijos išniekinimas? Aš nekalbu apie tautinių mažumų vėliavą. Jeigu dabar vadovas užsimanys iškelti savo nuožiūra kokią nors vėliavą, kaip piliečiai turėtų orientuotis, į kokią jie eina įstaigą? Juk mes turime vėliavų įvairiausių. Galbūt savo kokio nors miestelio, kuriame gimęs vadovas, vėliavą išsikels, dar kokias nors su šeimos herbu, jei ten Bajorų sąjungai priklauso. Aš nekalbu apie seksualinių mažumų atstovų vėliavą. Bet jūs dabar taip teigiate, kad viską paliekate vadovui spręsti valstybinėje institucijoje, ir nematote vadovo atsakomybės dėl to, kas plevėsuoja šalia institucijos pavadinimo. Namuose, aš suprantu, vadovas gali taip elgtis, bet institucijoje… Kodėl jūs manote, kad jis taip gali elgtis?

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Iš tikrųjų tai vadovo atsakomybė. Aš abejoju, ar kiekvienas vadovas pažeis tam tikrą tvarką, kuri nusistovėjusi jo įstaigoje. Jeigu kiekvienas iš mūsų, būdami vadovais, neštume tas savo vėliavas, tai iš tikrųjų, na, prieš bendruomenę negalėtume atsisakyti, kad, tarkime, kiekvienas dirbantis asmuo iš kiekvienos savivaldybės susikabintų savo vėliavas. Be to, paprastai valstybinės vėliavos kabinamos ant atskirų stiebų, jeigu yra kokia nors valstybinė institucija. Bet jei ant lango pakabina, tai yra turbūt paties vadovo ir įstaigos tam tikros tvarkos reikalavi-

mas. Iš tikrųjų įstatymu to turbūt įpareigoti… Jeigu manote, kad tai galima padaryti, tai iš tikrųjų galite teikti atskirą įstatymo pataisą ir tokiu būdu svarstyti. Peticijų komisija balsų dauguma manė, kad vis dėlto galiojantis teisinis reguliavimas pakankamas.

PIRMININKĖ. Klausia L. Girskienė.

L. GIRSKIENĖ (*LVŽSF*). Reaguodama į prieš tai buvusį pasisakymą noriu paklausti, ar vis dėlto bus galbūt sudarytas galutinis koks nors sąrašas vėliavų, kurias galima kelti, nes iš tiesų tai tada gali ir bažnyčios, vadinasi, įvairios, kas kokį tikėjimą išpažįsta, kelti vėliavas prie valstybinių institucijų. Iš tiesų kažkokia netvarka išeina.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ne, tai nėra valstybinė institucija, bažnyčia nėra valstybinė institucija. Iš tikrųjų bažnyčia gali kelti vėliavas prie savo bažnyčios ir bažnyčiose taip pat. Yra vėliavos, susijusios su tikyba, ir apskritai Romos katalikų vėliava, bet tai ne valstybinė institucija.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūs atsakėte į Seimo narių klausimus. Einame prie svarstymo stadijos. Diskusijoje kalbėti užsirašiusių nėra.

Priėmimas. Sudaro vienas straipsnis. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Ne, negalime, reikalaujama balsuoti, todėl šį klausimą atidedame iki balsavimo laiko. Dėkoju.

10.55 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Prano Kuconio peticijos“ projektas Nr. XIVP-3052 (*pateikimas, svarstymas ir priėmimas*)

Darbotvarkės 2-15 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Prano Kuconio peticijos“ projektas Nr. XIVP-3052. Prašau, gerbiamas pirmininke.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū, gerbiama posėdžio pirmininke. Peticijų komisija P. Kuconio peticiją iš esmės išnagrinėjo 2023 m. rugpjūčio 23 d. posėdyje ir priėmė sprendimą teikti Seimui išvadą tenkinti šioje peticijoje pateiktus pasiūlymus pakeisti Baudžiamojo kodekso 64^1 straipsnį ir Baudžiamojo proceso kodekso 326 straipsnį nustatant, kad Baudžiamojo kodekso 64^1 straipsnyje numatyta bausmės nuolaida tam tikrais atvejais, kai byla, išnagrinėta pirmosios instancijos teisme, dar neįgyja teisinio pagrindo.

Siekiant užkirsti kelią piktnaudžiavimui procesinėmis teisėmis, Baudžiamojo kodekso 64^1 straipsnyje turi būti numatyta galimybė tam tikrais atvejais nuosprendžiu pritaikytai bausmės nuolaidai neįgyti teisinės galios, o šios galimybės realizavimo tvarka turi būti numatyta Baudžiamojo proceso kodekso 336 straipsnyje „Nuosprendžio įsiteisėjimas“. Siūloma numatyti tik vieną atvejį, kai nuosprendžiu pritaikyta Baudžiamojo kodekso 64^1 straipsnio 1 dalyje numatyta bausmės nuolaida neįgyja teisinės galios – kai atmetamas nuteistojo ir jo gynėjo ar atstovo pagal įstatymą apeliacinis skundas, paduotas Baudžiamojo proceso kodekso 328 straipsnio 3 punkte nurodytu pagrindu, tai yra kada nuosprendyje išdėstytos teismo išvados neatitinka bylos aplinkybių.

Šiuo metu Baudžiamajame kodekse, Baudžiamojo proceso kodekse nustatytas teisinis reguliavimas teisiamiems asmenims sudaro klaidingą įspūdį, esą jie gali skųsti pirmosios instancijos teismo sprendimą apeliacinės instancijos teismui ir tikėtis, kad net ir neigdami savo kaltę vis tiek gaus Baudžiamojo kodekso 64^1 straipsnyje numatytą 1/3 bausmės nuolaidą. Jeigu ši problema būtų išspręsta Baudžiamojo kodekso ir Baudžiamojo proceso kodekso lygmeniu, tuomet potencialūs skundų davėjai aiškiai matytų, kad tęsdami procesą gali prarasti pirmosios instancijos teismo pritaikytą procesinę nuolaidą (1/3 bausmės sumažinimą taikant Baudžiamojo kodekso 64^1 straipsnį).

Siūlomi pakeitimai, viena vertus, suteiktų didesnį teisinį aiškumą atsakomybėn traukiamiems asmenims, kita vertus, sumažintų aukštesnių instancijų teismų darbo krūvį. Prašome atsižvelgti ir pritarti gerbiamo P. Kuconio peticijai.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūsų norėtų paklausti A. Gedvilas, bet jo salėje šiuo metu nėra. Daugiau klausiančių nėra. Svarstymo stadijoje diskutuoti niekas neužsirašė. Priėmimas. Priėmimas pastraipsniui. Šį projektą sudaro du straipsniai. Ar galime kiekvienam iš jų pritarti bendru sutarimu? Prieštaraujančių negirdžiu, pritarta. Ir balsavimas. Dėl motyvų niekas neužsirašė. Balsavimas numatytu laiku.

10.58 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Edvardo Laužinsko peticijos“ projektas Nr. XIVP-3053 (*pateikimas, svarstymas ir priėmimas*)

Darbotvarkės 2-15 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Edvardo Laužinsko peticijos“ projektas Nr. XIVP-3053. Prašau.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū, gerbiama Seimo Pirmininke. Peticijų komisija E. Laužinsko peticiją iš esmės išnagrinėjo šių metų rugpjūčio 30 dienos posėdyje ir priėmė sprendimą teikti Seimui išvadą atmesti šioje peticijoje pateiktą pasiūlymą panaikinti Baudžiamojo proceso kodekso 432 straipsnio 2 dalies nuostatas, nustatančias ribojimus skųsti apeliacinės instancijos teismų (apygardos teismų ar Lietuvos apeliacinio teismo) priimtas nutartis.

Peticijų komisija sprendimą priėmė atsižvelgusi į Teisingumo ministerijos nuomonę ir manydama, kad siekiant įgyvendinti siūlomas pareiškėjo iniciatyvas, tai yra įtvirtinti galimybę tarpinius žemesnės instancijos teismų procesinius sprendimus (nutartis) skųsti kasaciniam teismui, reikėtų iš pagrindų reformuoti Baudžiamojo proceso kodekso nuostatas, reglamentuojančias kasacijos institutą, o tai išbalansuotų Lietuvos baudžiamojo proceso įstatymo normų sistemą, iškreiptų kasacijos instituto esmę, be kita ko, sudarytų prielaidas vilkinti baudžiamąjį procesą.

Prašome atsižvelgti ir pritarti komisijos išvadai atmesti gerbiamo E. Laužinsko peticiją.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausti niekas neužsirašęs. Svarstymo stadijoje diskutuoti užsirašiusių nėra. Priėmimas. Vienas straipsnis. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Nematau prieštaraujančių. Dėl motyvų užsirašiusių nėra. Balsuosime numatytu laiku.

10.59 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Tomo Puodžiūno peticijos“ projektas Nr. XIVP-3054 (*pateikimas, svarstymas ir priėmimas*)

Kitas darbotvarkės 2-16 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Tomo Puodžiūno peticijos“ projektas Nr. XIVP-3054. Prašau.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū, gerbiama Pirmininke. Peticijų komisija T. Puodžiūno peticiją iš esmės išnagrinėjo 2023 m. rugpjūčio 22 d. posėdyje ir priėmė sprendimą teikti Seimui išvadą atmesti šioje peticijoje pateiktą pasiūlymą nustatyti didesnes mėgėjų žvejybos leidimų kainas.

Peticijų komisija sprendimą priėmė atsižvelgdama į Aplinkos ministerijos nuomonę ir manydama, kad, įgyvendinus peticijoje pateiktą pasiūlymą padidinti tik vienos rūšies iš keturių mėgėjų žvejybos leidimų kainą, neproporcingai pasikeistų mėgėjų žvejybos leidimų suteikiamų teisių ir jų kainų santykiai. Pavyzdžiui, mėgėjų žvejybos leidimai žvejoti valstybiniuose žuvininkystės vandens telkiniuose, į kuriuos neišduoti leidimai naudoti žvejybos plotą, taptų brangesni už leidimus suteikiant teisę žvejoti vandens telkiniuose, kuriuose intensyviai veisiamos žuvys ir organizuojama limituota žvejyba. Pareiškėjo siūlomos mėgėjų žvejybos leidimų kainos, palyginus su šiuo metu galiojančiomis, išaugtų daugiau nei tris kartus ir žvejų mėgėjų bendruomenės būtų sutiktos labai nepalankiai.

Taip pat noriu pridurti, kad Aplinkos ministerija rengia įstatymo projektą, siekdama peržiūrėti tas kainas. Tas įstatymo projektas netrukus bus pateiktas ir iš tikrųjų galėsime apsispręsti. Todėl prašome atsižvelgti į komisijos išvadą ir pritarti T. Puodžiūno peticijos atmetimui.

PIRMININKĖ. Dėkui. Jūsų niekas neužsirašė klausti. Svarstymo stadijoje diskutuoti irgi užsirašiusių nėra.

Priėmimas. Vienas straipsnis. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Nematau prieštaraujančių. Pritarta. Dėl motyvų niekas neužsirašė. Balsuosime numatytu laiku.

10.59 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Mindaugo Gedeikio peticijos“ projektas Nr. XIVP-3055 (*pateikimas, svarstymas ir priėmimas*)

Ir paskutinė peticija šiandieną, 2-17 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Mindaugo Gedeikio peticijos“ projektas Nr. XIVP-3055. Prašau.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū, Pirmininke. Peticijų komisija dėl M. Gedeikio peticijos šių metų rugpjūčio 23 dienos posėdyje priėmė sprendimą teikti Seimui išvadą atmesti šioje peticijoje pateiktus pasiūlymus papildyti Nesąžiningos komercinės veiklos vartotojams draudimo įstatymo 5 straipsnio 2 dalį ir Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 5 straipsnį nuostatomis, susijusiomis su informacijos apie terorizmą remiančias valstybes pateikimu vartotojams.

Peticijų komisija sprendimą priėmė atsižvelgdama į Teisingumo ministerijos nuomonę, kad pareiškėjo siūlomi įstatymų papildymai prieštarautų Europos Sąjungos direktyvos nuostatoms dėl taikomo visiško suderinimo principo ir dėl netinkamo klaidinančių veiksmų ir klaidinančios informacijos neatskleidimo kvalifikavimo. Taip pat būtų nesuderinta su nuostatomis direktyvos, kurioje pateiktas išsamus baigtinis informacijos, kurią prekiautojas turi aiškiai ir suprantamai pateikti vartotojui prieš sutarties sudarymą, sąrašas.

Pažymėtina, kad informacija, kurią verslininkas privalo suteikti vartotojui prieš sudarant vartotojo sutartį, yra nustatyta Civilinio kodekso 6.228[6] ir 6.228[7] straipsniuose, kurie įgyvendina Europos Sąjungos direktyvos šiuo klausimu nuostatas.

Taip pat pažymėtina, kad tarptautinių sankcijų ir ribojamųjų priemonių įgyvendinimo užtikrinimo teisių režimą, taip pat draudimą sudaryti sandorius ir prisiimti naujas prievoles, kurių vykdymas prieštarauja Lietuvos Respublikos įgyvendinamoms tarptautinėms sankcijoms, nustato Tarptautinių sankcijų įstatymas.

Be to, draudžiama tarptautinių sankcijų įgyvendinimo laikotarpiu vykdyti sandorius ir prievoles, kurių vykdymas prieštarauja tarptautinėms sankcijoms. Dėl užsienio valstybių vykdomos karinės agresijos prieš Ukrainą taikomi nacionaliniai apribojimai ir įsipareigojimai, kaip ribojamosios priemonės nustatyti Ribojamųjų priemonių dėl karinės agresijos prieš Ukrainą nustatymo įstatyme.

Prašome į tai atsižvelgti ir pritarti gerbiamo M. Gedeikio peticijos atmetimui.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūsų norėtų paklausti vienas Seimo narys. Klausia V. Semeška.

V. SEMEŠKA (*TS-LKDF*). Dėkoju, gerbiamoji Pirmininke.

Gerbiamas pranešėjau, tai tikrai labai aktuali problema ir labai gaila, kad ši peticija yra atmetama. Aš manau, kad Peticijų komisija galėtų paieškoti sprendimų, kaip vis dėlto reglamentuoti įvairių prekių prekybą iš tų šalių, kurios yra Lietuvos paskelbtos teroristinėmis valstybėmis. Ir ar nemanytumėte, kad vis dėlto sprendimas turėtų būti rastas ir bent jau pirkėjai galėtų būti informuoti, kad ši prekė arba šis gamintojas bendradarbiauja su teroristinėmis valstybėmis ir dirba tose valstybėse, tiesiog uždirba kruvinus eurus, kruvinus dolerius ir kruvinus pinigus? Ačiū.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū, gerbiamas kolega. Iš tikrųjų mes ir kreipėmės į centrus, kad vis dėlto ne tik informuotų, bet ir išimtų tas prekes. Čia turbūt svarbesnis klausimas nesuprantamas yra, kaip galima prekiauti. Jeigu negalima prekiauti, tai iš tikrųjų nereikėtų aiškinti, nes iš esmės kas turi būti nurodyta ant pakuočių, ant kitų dalykų, reglamentuoja direktyvos. Vis dėlto norėdami įvesti tam tikrą reikalavimą mes sudarytume nevienodas sąlygas, tarkime, galbūt mūsų verslo… Kaip mes pareikalautume iš tų, kurie importuoja, kad ant pakuotės būtų nurodyta, tarkime, kokios nors vokiškos prekės mūsų prekybos centre, kad yra ta direktyva. Tai yra europinis reikalavimas, nes mes dalyvaujame bendrojoje rinkoje. Peticijų komisija, priimdama savo sprendimus, vadovaujasi teisės normomis, tiek Europos Sąjungos, tiek Lietuvos Respublikos įstatymais. Ačiū.

PIRMININKĖ. Ačiū. Daugiau klausiančių nebėra. Diskutuoti svarstymo stadijoje užsirašiusių taip pat nėra.

Priėmimas pastraipsniui. Vienas straipsnis. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Prieštaraujančių nematau. Dėl motyvų užsirašiusių nėra. Balsuosime numatytu laiku.

11.05 val.

Seimo savaitės (2023-09-18 – 2023-09-22) – 2023 m. rugsėjo 19 d. (antradienio) ir 21 d. (ketvirtadienio) posėdžių darbotvarkės pateikimas ir tvirtinimas

Dabar norėčiau pakviesti į tribūną J. Razmą, kad pristatytų savaitės, prasidedančios rugsėjo 18 diena, Seimo posėdžių darbotvarkę. Tai yra rezervinis 2 klausimas.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, kita savaitė galbūt jau nebus tokia politiškai drungna kaip ši besibaigianti. Pradėsime antradienio posėdžius patvirtindami savo sesijos darbų programą, apsispręsdami dėl Prezidento vetuoto Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo pataisų projekto. Valdantieji bandys laimę, ar bus užregistruotas 71 balsas priimti Švietimo įstatymą ir lydimuosius projektus. Svarbi rezoliucija dėl Ukrainos pakvietimo prisijungti prie NATO. Toliau galbūt tokie paprastesni projektai antradienį. Kol kas posėdis neilgas, tai galima dar siūlyti papildyti.

Ketvirtadienį posėdį pradėsime Vilniaus geto likvidavimo 80-ųjų metinių paminėjimu. Toliau, kaip jau minėjau, daugiau politinių aistrų ir diskusijų keliantys projektai. Tai Užsieniečių teisinės padėties įstatymo pataisos, Policijos įstatymo pataisos ir lydimieji, numatantys tos sistemos reformą, Viešojo saugumo tarnybos reformą ir taip toliau. Ir keletas kitų projektų, jie čia didesnių diskusijų galbūt ir nesukels. Taip pat posėdis nelabai ilgas, galima siūlyti pildyti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Gerbiami kolegos, ar galime bendru sutarimu pritarti kitos savaitės darbotvarkei? Ją taip pat aptarėme ir Seniūnų sueigoje. Nematau prieštaraujančių, pritarta.

11.08 val.

Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 27, 34 ir 38 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3046 (*pateikimas*)

Dabar šiek tiek ankstėliau grįžtame į popietinę darbotvarkę. Labai norėčiau pakviesti gerbiamą R. Tamašunienę, kad ji pristatytų 2-11 klausimą – Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 27, 34 ir 38 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-3046. Prašom.

R. TAMAŠUNIENĖ (*MSNG*). Ačiū, gerbiama Pirmininke. Mieli kolegos, šia teikiama įstatymo pataisa yra siekiama sureguliuoti tarybos ir mero teisinį veikimo lauką. Mano įsitikinimu, jei kalbėtume apie seniūnaitijas, tai yra žmonių renkamus atstovus atstovauti jų labai konkretiems, labai dažnai buitiniams interesams, vis dėlto taryba, tai yra konkrečioje savivaldybės teritorijoje išrinkti tarybos nariai, turėtų spręsti dėl seniūnaitijos ribų ir seniūnaičių skaičiaus. Noriu pabrėžti, naujoje įstatymo redakcijoje iki šiol taip ir buvo. Mano vertinimu, tai tikrai yra savivaldybės tarybos diskrecija. Bet įstatyme yra įrašyta, kad, dalinant merui pareigas, stiprinant mero institutą, taip pat siekiant sureglamentuoti naujai veikiančio administracijos direktoriaus funkcijas, dėl seniūnaitijų ribų sprendžia meras, teikdamas administracijos direktoriui. Ką tai reiškia? Tai faktiškai vienasmenis sprendimas. Prisiminkime, kad dabar meras ateina iš karto su administracijos direktoriumi, tai yra su savo politinio pasitikėjimo valstybės tarnautoju, ir jie kartu sprendžia dėl seniūnaičių – būti ar nebūti vienoje ar kitoje seniūnijoje seniūnaičiams, kiek jų turi būti, dažnai (tokia tendencija buvo pastebėta) net mažai tardamiesi net su tais pačiais pareigas einančiais seniūnaičiais. Aš manau, tikrai sutarkime, kad vis dėlto taryba patiems pirminiams, patiems pradiniams sprendimams turėtų pritarti, tai yra nuspręsti, ar reikalinga seniūnaitija vienoje ar kitoje seniūnijoje ar mieste, galbūt jų reikia daugiau, galbūt jų reikia mažiau, bet tarybos narys, kuris atstovauja žmonių interesams taryboje, turėtų kiekvienas asmeniškai pasisakyti ir tie sprendimai turėtų būti priimti bendrai visos tarybos.

O mero funkcijų skaičiaus aš nesiūlau pamažinti, meras labai svarbi figūra savivaldoje. Be abejo, meras parengtų teikimą tarybai, kaip turėtų atrodyti seniūnaitijos, jų ribos, seniūnaičių skaičius, ir pakviestų visus diskutuoti, nes vis dėlto labai svarbu girdėti žmonių norus, žmonių lūkesčius sprendžiant tokius svarbius savivaldos klausimus.

Taip pat noriu priminti, kad Vietos savivaldos įstatyme yra nustatyta, kad seniūnaičių sueigos nuostatus tvirtina taryba, savivaldybės taryba taip pat, jeigu kreipiasi seniūnaičių sueiga į tarybą dėl jų pasiūlymų vertinimų, įpareigota apsvarstyti artimiausiame posėdyje sueigos kreipimusis.

Ir dar toks vienas momentas. Na, seniūnui ne visada paranku turėti tiek daug pagalbininkų, patarėjų arba, sakykime, tų žmonių, kurie ir kontroliuoja seniūnijos lėšų panaudojimą, jeigu seniūnijos turi savarankiškus biudžetus. Paskyrus vieną, sakykime, seniūnaitį, man atrodo, tai būtų tiktai tokia savivaldos seniūnaitijos lygmens *pro forma*, todėl labai prašau ir kviečiu palaikyti

sprendimą, kuris, man atrodo, teisingiau ir demokratiškiau sureguliuotų tiek tarybos, tiek mero teises ir jų įgaliojimus.

PIRMININKĖ. Dėkoju, jūsų norėtų paklausti šeši Seimo nariai. Pirmasis klausia K. Vilkauskas. Ruošiasi A. Čepononis.

K. VILKAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiamoji Pirmininke. Gerbiama kolege, šita įstatymo nuostata buvo ir anksčiau Vietos savivaldos įstatyme, paskui ji buvo pakeista, manant taip, kad bus operatyviau, greičiau šitas klausimas sprendžiamas. Bet mano klausimas toks: jeigu vėl taryba spręs dėl seniūnaitijų ribų, dėl jų skaičiaus, kaip tai atsilieps geriau tų seniūnaitijų piliečiams, ar jie bus labiau įtraukiami į procesus?

R. TAMAŠUNIENĖ (*MSNG*). Be abejo, kiekvienas tarybos narys jaučia pareigą tartis su bendruomene, atstovauti jų interesams. Kiekvienas tarybos narys, kai bus pradėtas procesas dėl naujų seniūnaičių rinkimų, dėl seniūnaitijų ribų nustatymo, be abejo, įtrauks bendruomenę, juo labiau kad, galvoju, demokratiška savivaldybė turėtų organizuoti plačiau tą diskusiją ir paklausti žmonių, ar jie žino, ar jiems naudingas seniūnaitis labai konkrečioje teritorijoje, labai konkrečioje vietoje. Ir aš galvoju, kad tikrai savivaldybės diskrecija yra spręsti. Tai nereiškia, kad aš noriu padaryti seniūnaičių daugiau, jokiais būdais ne. Jeigu bendruomenė matys, kad jiems pakanka vieno, bet labai aktyvaus ir gero seniūnaičio, labai prašom, bendruomenei pritarus, tegul jis būna ir vienas. Mano vertinimu, vis dėlto tai yra tarybos funkcija *in corpore* spręsti dėl savivaldybių… atsiprašau, dėl seniūnaitijų ribų ir konkrečios seniūnijos arba miesto seniūnaičių skaičiaus.

PIRMININKĖ. Klausia A. Čepononis. Ruošiasi E. Pupinis. Atsiprašau, E. Pupinis, jo taip pat… Klausia E. Pupinis ir ruošiasi A. Sysas. E. Pupinis atsisako. A. Sysas kažkur trumpam išėjo. Klausia V. Semeška. Ruošiasi L. Girskienė.

V. SEMEŠKA (*TS-LKDF*). Dėkoju, gerbiama Pirmininke. Gerbiama pranešėja, aš taip nuoširdžiai norėjau paklausti: ar jūs teikiate šias įstatymo pataisas dėl to, kad susidūrėte Vilniaus rajone tiesiogiai su problema dėl išrinkto mero, socialdemokrato, ir matote jau dabar, suprantate, kiek perduotos visos galios vien merams ir ta kolegiali institucija, taryba, faktiškai lieka tik biudžetui patvirtinti, kitiems formaliems klausimams? Kodėl kilo jums ši idėja dabar pateikti šį įstatymo projektą? Ačiū.

R. TAMAŠUNIENĖ (*MSNG*). Taip, ta idėja buvo girdima iš seniūnaičių, kurie šiuo metu vis dar veikia (nes ne visur įvykę seniūnaičių rinkimai) pagal savo funkcijas, kad tiesiog nebebus tos seniūnaitijos, kur dar galbūt pretenduotų ir žmonės dar gal būtų renkami konkrečioje seniūnaitijoje. Tos klaidos buvo pataisytos šiuo konkrečiu atveju. Negaliu pasakyti, kad nebuvo išgirsta. Bet vertindama tiesiog visos Lietuvos mastu vis dėlto aš galvoju, kad ne meras vienasmeniškai su savo politinio pasitikėjimo administracijos direktoriumi turėtų parengti, patvirtinti potvarkiu, patyliukais galbūt net, jokiais būdais negaliu pasakyti, kad merai taip daro, bet įmanomas ir toks būdas. Kad taip neįvyktų, vis dėlto taryba taip pat turi turėti galių, funkcijų ir, mano vertinimu, kaip tik ta funkcija ir yra privali tarybai.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia L. Girskienė. Ruošiasi A. Sysas.

L. GIRSKIENĖ (*LVŽSF*). Aš tikrai sveikinu iniciatyvą įgalinti dar labiau seniūnaičius, pačiai teko eiti šias pareigas. Tačiau visgi matau ir tam tikrų rizikų. Dabar yra susidariusi tokia situacija, kad dauguma seniūnaičių vis dėlto yra partijų nariai. Ar nebus taip, kad būtent seniūnaičiai ims stabdyti seniūnų patvirtinimą, jausdami konkurenciją, ir ar nereikėtų iš viso svarstyti įstatymo pakeitimų, kad seniūnaičiai negalėtų būti partijų nariais?

R. TAMAŠUNIENĖ (*MSNG*). Aš negalvojau, kad partiškumas yra kažkokia nuodėmė. Jeigu tie žmonės yra aktyvūs, na, tai tikrai negalime apriboti piliečiams būti renkamiems, tai užtikrina ir Lietuvos Respublikos Konstitucija. Na, tiesiog reikia suprasti bendruomenei iš savo rato siūlant seniūnaičius, renkant seniūnaičius. Juk visi gali kandidatuoti, visi gali sulaukti savo bendruomenės palaikymo. Taip, yra, kad seniūnaičiai dalyvauja renkant seniūną, ir tai dar viena priežastis, jūs labai teisingai pastebėjote, kodėl turėtų tų seniūnaičių nemažėti vien dėl to, kad taip pageidautų meras su administracijos direktoriumi. Kuo daugiau, kuo didesnė bus sueiga ir galimybės dalyvauti priimant labai svarbius sprendimus, tai yra dalyvaujant seniūno konkurse, dalyvaujant taip pat… Kai kurios seniūnijos turi atskirus biudžetus, tai, tarkime, kur kokie infrastruktūros

projektai, kokioje konkrečiai gatvėje ar kokiu būdu bus įgyvendinami. Kuo daugiau seniūnaičių, tuo yra demokratiškesnis sprendimas.

Dėl to manau, kad bendruomenės įsitraukimas būtent per šį institutą – seniūnaitijų – yra tikrai geras instrumentas mūsų bendruomeniškumui, yra geras instrumentas būti išgirstai pačiai bendruomenei, ir dėl to aš labai skatinčiau merus, savivaldybių tarybas, na, tų seniūnaitijų turėti daugiau. Galbūt kada nors ateityje mes vis dėlto grįšime prie tos idėjos, kad seniūnas būtų renkamas ir kad taryba taip pat būtų kiekvienoje seniūnijoje, nors dabar žinome, kad Konstitucijoje yra numatyta kitaip. Tačiau mūsų Lietuva ir labai nedaug valstybių, atrodo, dar viena, turi tik vieno lygmens savivaldą, tai yra jinai yra labiau nutolusi nuo žmonių negu tais atvejais, kuomet valstybės pasirinkusios kelių pakopų savivaldą, tai yra tarybos yra ir seniūnijose, taryba yra savivaldybėje, na, ir toliau jau yra atstovaujama aukščiausio lygmens Seime. Aš manau, kad ir tas momentas yra vis dėlto svarbus, o partiškumas, man atrodo, ne yda.

PIRMININKĖ. Klausia A. Sysas. Ruošiasi R. Šarknickas.

A. SYSAS (*LSDPF*). Ačiū, Pirmininke. Gerbiama kolege, ar dabar yra jūsų siūlymas daugiau teorinio pagrindo, ar jau yra, taip sakant, sprendimų ir problemų, kurios ir įgalino jus rašyti šitą pataisą? Ar yra ir tam tikro politinio atspalvio, ypač sprendžiant, galvojant apie Vilniaus rajono problemas? Ačiū.

R. TAMAŠUNIENĖ (*MSNG*). Vilniaus rajone yra labai daug seniūnaitijų ir tikrai tos problemos nėra, kiekviena seniūnija turi tikrai bent po kelias. Idėja, tokia užgimusi, jų sumažinti buvo, bet matau, kad jeigu liks tokia įstatymo nuostata, jinai tikrai yra nepolitizuota, tai taip ateityje galės atsitikti, nes kam reikia daugiau seniūnaičių. O dar yra svarstoma, va, kolega pateiks seniūnaičių veiklai įgyvendinti skirti lėšų, na, tai ir biudžeto sutaupysime, ir problemų mažiau turėsime. Tai kad nebūtų vis dėlto tokio noro, sakykime, vienasmenio mūsų savivaldos vadovų, mano tas sprendimas yra tikrai bendro pobūdžio ir to niekaip nesieju su kažkokiais politiniais sprendimais, kurių… Aš su jais esu susipažinusi. Su bandymais, sakykime taip.

PIRMININKĖ. Paskutinis klausia R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (*LVŽSF*). Ačiū, Pirmininke. Aš tikrai nepolitikuosiu, kaip kai kurie kolegos bando vis įgelti, dėl politikos vietos jūsų rajone, nes Vilniaus rajone yra ne tik socialdemokratų, ne tik jūsų, bet ir valstiečių, ir panašiai. Tikrai paremsiu, palaikysiu jūsų projektą.

Bet yra toks dalykas. Seimas nusprendė, kad seniūnaitijos tam tikrais atvejais nuo 2023 m. balandžio 1 d. nebebus sudaromos. Tiesiog jau yra patvirtinta. Bet akivaizdžiausia problema kyla tose teritorijose, kuriose nėra sudarytos seniūnijos, mat seniau vietos bendruomenės interesams savivaldoje visuomet atstovaudavo seniūnaitis. Ką tokiais atvejais reikės daryti? Ačiū.

R. TAMAŠUNIENĖ (*MSNG*). Jūsų iškelta problema dar labiau patvirtina, kad tikrai ta pataisa yra reikalinga, nes miestuose, žinau, Alytuje, man atrodo, nėra seniūnijų, labai teisingai pasakėte, ir tada gyventojų interesams atstovauja seniūnaičiai. Tai dabar įsivaizduokite, meras galėtų sugalvoti (aišku, nesugalvojo) tiesiog su administracijos direktoriumi pasitarti, vienas pateikia, kitas pasirašo, kad nereikia mums ir tų seniūnaičių. Bet vis dėlto tarybos diskusijos, tarybos narių įsitraukimas į šitą procesą, ar reikia, ar nereikia, galbūt pati taryba nuspręs, kad jiems nereikia nė vieno: nei seniūno, nei seniūnaitijų, tai tos diskrecijos aš neriboju, taryba turėtų pasisakyti. Bet, mano vertinimu, tarybos nariai, išrinkti iš skirtingų politinių partijų ir komitetų, turi pasisakyti ir pasakyti savo nuomonę labai konkrečiu atveju – tvirtinant seniūnaitijų ribas.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūs atsakėte į visus Seimo narių klausimus. Motyvai. Už kalba Č. Olševskis.

Č. OLŠEVSKI (*MSNG*). Įstatymo pakeitimo projektu būtent ir siekiama platesnės diskusijos, aktyvesnio bendruomenių įsitraukimo ir jų apsisprendimo dėl to, ar yra poreikis turėti seniūnaitį. Tuo labiau matyti tendencija, kad nepasitarusios su bendruomenėmis, neįvertinusios realių bendruomenės poreikių kai kurios savivaldybės būtent planuoja stambinti seniūnaitijas. Kuo mažiau atstovų seniūnų sueigoje turės bendruomenės, tuo mažiau jų balsas bus girdimas. Todėl galvoju, kad būtent tarybos nariai turi išdiskutuoti ir balsuodami apsispręsti dėl seniūnaitijų sudarymo.

PIRMININKĖ. Dėkoju, motyvai išsakyti. Balsuosime jau netrukus, balsuoti numatytu laiku. Iki jis prasidės, dar spėsime apsvarstyti vieną projektą.

11.24 val.

Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 3, 22, 35, 36, 38, 39, 40, 41 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2996 (*pateikimas*)

Taigi kviečiu pranešėją K. Vilkauską, jis pristatys mūsų darbotvarkės 2-10 klausimą – Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 kelių straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2996. Prašau.

K. VILKAUSKAS (*LSDPF*). Laba diena. Ačiū gerbiamajai Pirmininkei. Mieli kolegos, klausimas, ar reikia Lietuvai aktyvių piliečių? Atsakymas vienareikšmis – reikia. Taigi 2022 m. lapkričio 14 d. Seimo Pilietinio dalyvavimo ir bendruomeniškumo skatinimo laikinosios grupės inicijuotos ir organizuotos konferencijos metu buvo aptarti mažosios vietos savivaldos subjektams ir jų veiklai aktualūs klausimai. Konferencijos dalyviai pripažino, kad mažosios vietos savivaldos subjektų sudarymo, veiklos ir santykių su savivaldybių institucijomis srityje egzistuoja dar nemažai problemų ir neišnaudotų galimybių. Vienoms problemoms spręsti galimybės realizuoti tinkamiausios galėtų būti teisinės, kitoms – organizacinės, trečioms – socialinės, kultūrinės, ketvirtoms – ekonominės ir finansinės priemonės. Konferencijos metu pritarta, kad šioje srityje būtina racionaliai, neskubant, gerai apgalvojus, tačiau visgi nuosekliai ir sistemiškai vykdyti konkrečius veiksmus, kuriais būtų stiprinami mažosios vietos savivaldos subjektai, sudaromos sąlygos jiems realizuoti jų paskirtį, įgaliojimus ir išsikeltus tikslus.

Gerbiama kolegė savo projekto pristatyme jau daug palietė šią temą. Pasakysiu, kad ji yra labai aktuali, nes seniūnaičių Lietuvoje yra apie 3 tūkst. Jie irgi yra renkami. Kitas dalykas, kiek yra veiksmingi, kiek jie turi funkcijų, nes tai yra paskutinis vietos savivaldos vaikas ir gavo mažiausiai, nors mes visi akcentuojame, kad būkime arčiau žmonių, išgirskime žmones. Taigi šio įstatymo projekto esmė ir yra stiprinti būtent šį institutą.

Organizacinės priemonės. Organizacinės priemonės yra šios. Dabar yra seniūnaičių sueiga ir išplėstinė seniūnaičių sueiga. Seniūnaičių sueigoje dalyvauja tiktai seniūnaičiai. Aišku, darbotvarkę sudaro seniūnas ir priima atitinkamus sprendimus (aš jų nevardinsiu dabar dėl laiko stokos), o išplėstinėje seniūnaičių sueigoje su balsavimo teise dalyvauja seniūnaičiai ir bendruomeninių organizacijų pirmininkai arba jų atstovai. Pabrėžiu: su balsavimo teise, bet jų sprendimai yra rekomendaciniai, nes visus kitus klausimus sprendžia savivaldybės taryba. Kaip sakant, virš savivaldybės tarybos savivaldoje tiktai dangus. Na ir meras kaip ryški žvaigždė dabar šviečia savivaldos lauke.

Taigi, ką daryti su piliečiais? Juos reikia įtraukti. Taigi čia supaprastiname. Dėl to atsiranda seniūnijos taryba, vienas organas. Sprendimų, klausimų ratas lieka tas pats (jūs galite pasiskaityti, aš jų nevardinsiu), bet pagrindinis klausimas, kadangi yra rekomendacinio pobūdžio, tai dažnai politikai negirdi tų išplėstinės seniūnaičių sueigos atstovų balso. Dėl to šiame įstatymo projekte numatau kartu su kolegomis, kad, gavusi seniūnaičių tarybos prašymą, užklausimą ar pasiūlymą, taryba turėtų jį apsvarstyti pirmajame savo tarybos posėdyje, o meras per 20 dienų aiškiai, motyvuotai pateikti atsakymą tai seniūnijos tarybai, dėl ko nesprendžiamas tas klausimas – ar trūksta finansų, ar reikia dar kokius nors tarpinius klausimus išspręsti, kad jų prašymas būtų išgirstas ir patenkintas.

Na ir, žinoma, daugiausia aistrų užvirė po pasiūlymo dėl 10 % kanceliarinėms išmokoms. Aš neakcentuoju būtent šio klausimo kaip svarbiausio. Aš būtent akcentuoju tą antrąją dalį, kuria mes per funkcijas, per organizacinę veiklą stipriname seniūnijų tarybas. O dėl 10 % aš paėmiau analogiją su savivaldybės tarybos nariais. Kadangi Seimas apsisprendė, kad būtų mokama savivaldybės tarybos nariams išmoka 20 % nuo mero atlyginimo, tai tokia analogija – 10 % nuo savivaldybės tarybos nario.

Galima ginčytis ir spręsti po to komitete, ar reikėtų pateisinamų dokumentų, ar tai vykdyti, kaip ir su savivaldybės tarybos nariais, bet aš pabrėšiu, kad šito neakcentuoju, nes yra įvairių nuomonių. Manau, kad net dėl procentų – galima didinti, galima mažinti. Pavyzdžiui, mažesnėse savivaldybėse kompensacijos seniūnaičiams yra vidutiniškai 10–20 eurų per mėnesį, didelėse rajonų ir miestų savivaldybėse – nuo 70 eurų iki 200 eurų per mėnesį, pavyzdžiui, Vilniaus rajono

savivaldybėje. Konkretūs pavyzdžiai: Varėnos rajono savivaldybėje – 20 eurų mėnesiui, Palangos miesto savivaldybėje – 240 eurų metams, tai bus 20 eurų per mėnesį, Klaipėdos miesto savivaldybėje – 70 eurų mėnesiui, Panevėžio miesto savivaldybėje – 125 eurai kas ketvirtį, Birštono savivaldybėje – 100 eurų metams ir, kaip minėjau, Vilniaus rajono savivaldybėje – 200 eurų. Taigi, mieli kolegos, siūlau pritarti šitam pirmam tvirtesniam žingsniui stiprinant mažąją savivaldą. Turiu pabrėžti, kad tam pritaria ir Lietuvos savivaldybių seniūnų asociacija. Taigi, laukiu jūsų klausimų.

PIRMININKĖ. Dėkoju už pristatymą. Gerbiami kolegos, kadangi dabar prasidėjo balsavimo intervalas, aš siūlau padaryti pertrauką, balsuokime dėl tų klausimų, kurie yra jau apsvarstyti, ir po to gerbiamas pranešėjas grįš į tribūną ir atsakys į visus klausimus. Užsirašė klausti septyni Seimo nariai. Taigi, kviečiu užimti vietas.

11.30 val.

Vidaus vandenų transporto kodekso 27[1], 40 ir 47 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3048 (*pateikimo tęsinys*)

Pradėkime balsuoti nuo pat pradžios rytinės darbotvarkės. Darbotvarkės 1-2 klausimas – Vidaus vandenų transporto kodekso kelių straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3048. Pateikimas. Balsuojame.

Balsavo 102: už – 102, prieš nebuvo, susilaikiusių nebuvo. Pritarta po pateikimo. Siūloma svarstyti lapkričio 7 dieną. Siūlomas kaip pagrindinis Ekonomikos komitetas. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Nematau prieštaraujančių. Dėkoju. Toliau balsuojame… (*Balsai salėje*) Svarstymo data – lapkričio 7 diena.

11.31 val.

Aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 8, 15, 19, 19[1], 19[2] ir 19[3] straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3019 (*pateikimo tęsinys*)

Toliau balsuojame dėl darbotvarkės 1-3 klausimo – Aplinkos apsaugos įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3019. Balsuojame.

Balsavo 108: už – 104, prieš nebuvo, susilaikė 4. Po pateikimo pritarta. Kaip pagrindinis komitetas siūlomas Aplinkos apsaugos komitetas, papildomas – Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas. Siūloma svarstyti spalio 19 dieną. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Nematau prieštaraujančių. Balsuojame toliau.

11.32 val.

Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo Nr. IX-987 2 ir 4 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3000 (*pateikimo tęsinys*)

Darbotvarkės 1-4 klausimas – Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3000. Balsuojame.

Balsavo 109: už – 104, prieš nebuvo, susilaikė 5. Po pateikimo pritarta. Kaip pagrindinis siūlomas Kaimo reikalų komitetas. Siūloma svarstyti spalio 17 dieną. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Nematau prieštaraujančių, pritarta.

11.33 val.

Rinkimų kodekso 51 ir 52 straipsnių pakeitimo konstitucinio įstatymo projektas Nr. XIVP-3044 (*pateikimo tęsinys*)

Toliau balsuojame dėl darbotvarkės 1-5 klausimo – Rinkimų kodekso 51 ir 52 straipsnių pakeitimo konstitucinio įstatymo projekto Nr. XIVP-3044. Balsuojame.

Balsavo 108: už – 107, prieš nebuvo, susilaikė 1. Po pateikimo pritarta. Siūlomas komitetas: pagrindinis – Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Ir siūloma svarstyti spalio mėnesį. Aš sukonkretin-

siu ir pasiūlysiu tą pačią spalio 17 dieną. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Nematau prieštaraujančių? Dėkoju, pritarta.

11.34 val.

Pilietybės įstatymo Nr. XI-1196 45 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2943 (*pateikimo tęsinys*)

Kitas darbotvarkės 1-6 klausimas – Pilietybės įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2943. Balsuojame.

Balsavo 107: už – 102, prieš nebuvo, susilaikė 5. Po pateikimo pritarta. Kaip pagrindinis siūlomas Žmogaus teisių komitetas. Siūloma svarstyti spalio 17 dieną. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Nematau prieštaraujančių. Dėkoju, pritarta.

11.34 val.

Valstybės vėliavos ir kitų vėliavų įstatymo Nr. I-1497 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3017 (*pateikimo tęsinys*)

Darbotvarkės 1-7 klausimas – Valstybės vėliavos ir kitų vėliavų įstatymo 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3017. Balsuojame.

Balsavo 108: už – 103, prieš nėra, susilaikė 5. Pritarta po pateikimo. Kaip pagrindinis siūlomas Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas. Siūloma svarstyti lapkričio 9 dieną. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Nematau prieštaraujančių. Dėkoju, pritarta.

11.35 val.

Administracinių nusižengimų kodekso 12, 33, 223, 321, 325, 327, 401, 413[1], 558, 560, 569, 578, 579, 589, 608, 609, 610, 611, 617, 618, 620, 621, 644, 664, 665 straipsnių, XXXIX skyriaus pavadinimo ir priedo pakeitimo ir 323 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo Nr. XIV-785 19 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3032 (*pateikimo tęsinys*)

Darbotvarkės 1-8 klausimas – Administracinių nusižengimų kodekso kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3032. Balsuojame.

Balsavo 108: už – 108, prieš nėra, susilaikiusių nėra. Pritarta po pateikimo. Kaip pagrindinis siūlomas Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Siūloma svarstyti lapkričio 7 dieną. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Dėkui, pritarta.

11.36 val.

Administracinių nusižengimų kodekso 29, 212, 589 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 188[4] straipsniu įstatymo Nr. XIV-1949 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3033 (*pateikimo tęsinys*)

Darbotvarkės 1-9 klausimas – Administracinių nusižengimų kodekso kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3033. Balsuojame.

Balsavo 112: už – 111, prieš nėra, susilaikė 1. Pritarta po pateikimo. Kaip pagrindinis taip pat siūlomas Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Siūloma svarstyti lapkričio 7 dieną. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Nematau prieštaraujančių. Pritarta.

11.37 val.

Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 27, 34 ir 38 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3046 (*pateikimo tęsinys*)

Toliau galime balsuoti dėl darbotvarkės 2-11 klausimo – Vietos savivaldos įstatymo trijų straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3046. Kas pritariate, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 109: už – 58, prieš – 3, susilaikė 48. Pritarta po pateikimo. Kaip pagrindinis siūlomas Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas. Siūloma svarstyti gruodžio 5 dieną. Galime pritarti bendru sutarimu? Nematau prieštaraujančių. Pritarta.

11.38 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Natalios Haselton ir Thomo Miles'o Haseltono peticijos" projektas Nr. XIVP-3050 (*priėmimo tęsinys*)

Toliau dėl peticijų. Balsuojame dėl darbotvarkės 2-12 klausimo – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Natalios Haselton ir Thomo Miles'o Haseltono peticijos" projekto Nr. XIVP-3050. Balsuojame.

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 108: už – 101, prieš – 1, susilaikė 6. Seimo nutarimas priimtas. (*Gongas*)

11.38 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Mariaus Kadelsko peticijos" projektas Nr. XIVP-3051 (*priėmimo tęsinys*)

Toliau darbotvarkės 2-13 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Mariaus Kadelsko peticijos" projektas Nr. XIVP-3051. Priėmimo stadijoje buvo paprašyta balsuoti dėl 1 straipsnio. Priėmimo stadijos projektą sudaro vienas straipsnis. Balsuokime. Kas pritariate tam vieninteliam straipsniui, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip. Balsuojame.

Balsavo 107: už – 69, prieš – 28, susilaikė 10. Vieninteliam straipsniui pritarta. Ir dabar balsuojame dėl viso projekto, atsiprašau, dėl viso nutarimo. Kas pritariate nutarimui, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 102: už – 75, prieš – 15, susilaikė 12. Nutarimas priimtas. (*Gongas*)

11.40 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Prano Kuconio peticijos" projektas Nr. XIVP-3052 (*priėmimo tęsinys*)

Kitas darbotvarkės 2-14 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Prano Kuconio peticijos" projektas Nr. XIVP-3052. Balsuojame.

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 112: už – 101, prieš – 4, susilaikė 7. Nutarimas priimtas. (*Gongas*)

11.40 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Edvardo Laužinsko peticijos" projektas Nr. XIVP-3053 (*priėmimo tęsinys*)

Kitas darbotvarkės 2-15 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Edvardo Laužinsko peticijos" projektas Nr. XIVP-3053. Balsuojame.

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 108: už – 95, prieš – 2, susilaikė 11. Seimo nutarimas priimtas. (*Gongas*)

11.41 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Tomo Puodžiūno peticijos“ projektas Nr. XIVP-3054 (*priėmimo tęsinys*)

Kitas darbotvarkės 2-16 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Tomo Puodžiūno peticijos“ projektas Nr. XIVP-3054. Balsuojame.

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 110: už – 100, prieš – 2, susilaikė 8. Seimo nutarimas priimtas. (*Gongas*)

11.41 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Mindaugo Gedeikio peticijos“ projektas Nr. XIVP-3055 (*priėmimo tęsinys*)

Balsuojame dėl 2-17 klausimo – Seimo nutarimo „Dėl Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Mindaugo Gedeikio peticijos“ projekto Nr. XIVP-3055. Balsuojame.

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 110: už – 96, prieš – 4, susilaikė 10. Seimo nutarimas priimtas. (*Gongas*)

11.42 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 13 d. nutarimo Nr. XIV-6 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo seniūnų sueigos sudarymo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-3074 (*priėmimo tęsinys*)

Balsuojame dėl rezervinio 1 klausimo – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 13 d. nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo seniūnų sueigos sudarymo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIVP-3074. Balsuojame.

O toliau posėdžiui pirmininkaus pavaduotojas V. Mitalas.

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 106: už – 105, prieš nebuvo, susilaikė 1. Seimo nutarimas priimtas. (*Gongas*)

Perduodu pirmininkavimą V. Mitalui.

11.44 val.

Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 3, 22, 35, 36, 38, 39, 40, 41 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2996 (*pateikimo tęsinys*)

PIRMININKAS (V. MITALAS, *LF*). Norėčiau pakviesti K. Vilkauską į tribūną pratęsti klausimų ir atsakymų sesiją dėl… Tuoj, minutę.

Dabar, aš suprantu, jei L. Nagienė nėra klaususi, jūs galite paklausti. Prašom.

L. NAGIENĖ (*DFVL*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Sveikinu, kolega, nes mes iš viso galvojame apie bendruomenės įtraukimą į seniūnaitijos veiklą. Tai ir svarbiausia sustiprinti pačių seniūnaičių veiklą. Prieš tai kolegė taip pat tą patį akcentavo. Mums labai svarbu. Dažniausiai seniūnaitis dar net tikrai daugiau gali pateikti pastabų seniūnui, negu pats seniūnas pamato savo teritorijoje, nes jam yra sudėtinga. Didžiausias klausimas tikriausiai vyksta dėl apmokėjimo. Iš jūsų pateikto siūlymo matau, kad gali būti ir mažesnis kai kuriose, kai kuriems seniūnaičiams, ir būtent su tais kvitukais, čekiukais ir taip toliau, kaip atsiskaitymas. Ar jūs galvojate, kad galbūt reikėtų ir diskutuojant po to komitete spręsti kitaip?

Ir antras klausimas. Kodėl įvardinote žodį „taryba“? Ar negalėjote palikti ir negalvojote palikti „išplėstinė seniūnaičių sueiga“, kurioje būtų?.. Dabar lyg ir išeina viena taryba ir kita taryba? Ačiū.

K. VILKAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiama kolege, už konkrečius klausimus. Dėl išmokos seniūnaičiams. Aš dar kartą pakartosiu, kad tikrai čia yra pradinis etapas ir tikrai svarstymo metu galima kalbėti apie tai – didinti, mažinti procentus, ar būtų tai su pateisinamais dokumentais, ar

analogija su savivaldybės tarybos nariais. Tikrai manau, kad padiskutuosime įvairiais formatais. Aišku, svarbiausias formatas komiteto, Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto.

Dėl antrojo klausimo jūs gerai pradėjote nuo bendruomeninių organizacijų. Man bendruomeninių organizacijų atstovai sako: o kur čia išplėstinėje seniūnaičių sueigoje atsispindi bendruomeninės organizacijos? Jie dabar irgi balsuoja, bet jų tiesiog nėra. Tai va, paėmėme tokį neutralų ir analogišką savivaldybės taryboms, tai yra ir kitų šalių patirtis, tai yra tokios tarybos, kaip mini vykdomoji valdžia – seniūnas, o atstovaujamoji – seniūnijos taryba.

PIRMININKAS. Dėkui. Klausia D. Griškevičius.

D. GRIŠKEVIČIUS (*DFVL*). Visai nesena diskusija, matėte ir žiniose turbūt, kai kurių savivaldybių, ypač kalbant apie mažąsias savivaldybes, merai išgyveno, kad negalės, sakykime, vykdyti projektų, nes Seimas patvirtino naują tarybos narių apmokėjimo tvarką. Jeigu mes siejame su tam tikru dydžiu, o seniūnaičių, kaip žinome, yra dar daugiau, tai ar negalvojate, kad tie merai visai pakriks ir tikrai pradės stabdyti įgyvendinamus projektus? Aišku, šiek tiek šaržuoju, bet kaip vertinate būtent tą galimybę vis dėlto, na, tą išaugusią dalį, kurią tektų išmokėti? Juo labiau kad tikrai yra tų diskusijų irgi apie tą vis dėlto seniūnaičių vaidmenį, pirmiausia, kiek juos išrenka ir kokios yra jų galios, nes dažnu atveju vis dėlto kai kurių veikla ir baigiasi jų išrinkimu. Deja, reikia pripažinti. Tai kaip vertinate?

K. VILKAUSKAS (*LSDPF*). Taip, jūs teisus. Aš minėjau pristatydamas projektą, kad taip, yra aktyvių seniūnaičių, kurie tikrai iš pašaukimo dirba ir kuriems gal nereikia pinigų, bet jeigu mes norime turėti aktyvių piliečių daugiau, turime taikyti įvairias priemones ir mes, politikai, turime galimybę dėl to diskutuoti. Pasižiūrėkime dabar – net į savivaldybės tarybos narius rasti aktyvių piliečių vis sunkiau, mes jų neauginame. Investuokime į žmogų, į mediką, į mokytoją, tiesiogiai į žmogų, ir tada mes turėsime rezultatus. O pagal pilietinės galios indeksą, kuris šiek tiek smuktelėjo, ir pagal pilietinio įsitraukimo indeksą mes tikrai turime kur pasitempti. Manau, kad dėl tų finansų tai mes tikrai diskutuokime, įtraukime irgi ir savivaldybių seniūnus visus, Lietuvos seniūnų asociaciją, kuri pritarė, kalbėkime su bendruomeninių organizacijų atstovais, juk jie irgi toje pačioje seniūnijos taryboje bus. Galima galvoti apie tai, ar nereikia kalbėti apie tas išmokas ir tų bendruomenių atstovams, nes būtų lyg ir logiška, bet tai vėl klausimai, kuriuos reikia politiškai apsvarstyti.

Aš dar Pilietinio dalyvavimo ir bendruomeniškumo skatinimo laikinosios grupės formatu pakviesiu įvairių politinių jėgų atstovus, kuriems rūpi savivalda, šitą klausimą dar kartelį išdiskutuoti ir eiti prie, sakykime, neimituojamos savivaldos. Kai visoje Lietuvoje patys kalbame, kad seniūnaičiai arba neturi galių, arba su jais nesiskaito, arba jie patys neaktyvūs, spręskime aiškiai, diskutuokime ir eikime teisingu pilietiškumo stiprinimo keliu.

PIRMININKAS. Dėkui. Klausia A. Čepononis.

A. ČEPONONIS (*TS-LKDF*). Mielas kolega Kęstuti, iš tikrųjų labai smagu kalbėti apie savivaldą, ypač tiems, kurie turime tą patirtį ir supratimą. Kai kalbame apie pinigų sumą arba procentinę išraišką, kiek tam reikėtų, kad būtų, tai, aš manau, komitetas tikrai svarstys, tačiau aš turiu konkretų klausimą. Mes turime tą situaciją su čekiukais, o jūsų projekte būtent vėlgi numatyta kanceliarinės išlaidos ir netgi fiksuota. Ar jūs nemanote, kad turėtų likti tam tikras procentas nuo tarybos nario ir ne detalizuoti, o paimti ir kaip išmoką išmokėti? Labai ačiū.

K. VILKAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiamas kolega, už tą klausimą, dėl kurio ir spaudoje viešai visi jau diskutavo. Dar kartą pasikartosiu – tai jau komiteto nuožiūra. Tie įvairių partijų atstovai, kurie bus, pateiks savo visus pasiūlymus, bet aš paėmiau, teikdamas šitą projektą, analogiją. Kadangi Seimas apsisprendė savivaldybės tarybos nariams mokėti 20 % atlygį nereikalaudamas pateisinamų dokumentų, tai ta analogija ir renkamiems piliečiams (neužmirškite, jie irgi renkami), tai aš pritaikiau analogiją. Ar spręsti kitaip ir iš jų prašyti pateisinamų dokumentų, ar mokėti, ar nemokėti, tai vėl šitas klausimas, kiek mes dar kartą pasiryžę investuoti į savo piliečius, kad jie būtų aktyvesni?

PIRMININKAS. Klausia E. Pupinis.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Gerbiamas kolega, kad aktyvumą reikia skatinti, sutinku, bet turbūt matome realijas, kokie tie rinkimai kai kada vyksta. Iš tikrųjų nėra didelės konkurencijos. Dažniausiai partijos ieško savo asmenų, kuriuos padarytų seniūnaičiais.

Dabar, kuo skiriasi nuo tarybos? Taryba yra reglamentuota – tiek ir tiek narių, tokie ir tokie rinkimai, taip viskas vyksta ir panašiai, o čia dabar iš esmės seniūnaitijos yra mero dispozicijoje. Ar nebijote tokios situacijos, kad seniūnaitijų gali atsirasti daug, jeigu ten atsiras nemažai (ir dabar yra) partijų žmonių, kurie iš esmės tarnaus vykdydami rinkimų kampaniją? Ne visi atvirai dirba, dažniausiai jie pradeda dirbti prieš rinkimus.

Dar vienas klausimas. Ar nemanote, kad jeigu yra taryba, tai iš tikrųjų jai turi būti ir biudžetas? Yra problema, kai kalbama apie nieką arba tokius lengvus klausimus, o neturime pinigų, interesas labai mažas. Ačiū.

K. VILKAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiamas kolega, už labai gerą finansinį klausimą. Kai buvau Seniūnų asociacijos prezidentu, visą laiką keldavome didesnio finansinio savarankiškumo, ne tokio jau labai didelio, bet didesnio finansinio savarankiškumo klausimus seniūnijoms. Seniūnija yra administracinis vienetas, dabar filialas. Yra galimybė seniūnijoms, ji neatimta, pereiti į biudžetinę įstaigą, kur irgi biudžetinės įstaigos vadovas yra be kadencijos. Tokiu atveju biudžetinei įstaigai atsiranda galimybė jau teikti savo biudžetą per savivaldybės tarybą, nes dabar seniūnijos finansuojamos, o tuo labiau ir seniūnaitijos, ir ta pati išplėstinė dabartinė seniūnaičių sueiga, ir seniūnijos taryba svarsto klausimus, susijusius su seniūnijos finansais. Manau, kad, seniūnijoms perėjus nuo veiklos programų prie programinio finansavimo, šita situacija pasikeistų, nes į savivaldybės tarybą atneštų seniūnas apsvarstytą su seniūnijos taryba projektą ir paskui tarybos nariai diskutuotų, kiek skirti lėšų ir kokiomis priemonėmis tai spręsti.

Į antrą klausimą atsakysiu, kad yra seniūnaičių tarybos rinkimų tvarka, ji aiški. Ir tai yra rinkimai. Pabrėšiu – negali meras pasiskirti. Jeigu kur nors meras skiria sau seniūnaičius – labai blogai. Jau pirmi uzurpavimo požymiai. Aš manau, kad taip protingi merai nedaro. Jiems reikia didesnio įsitraukimo, tada jie galėtų valdyti ramiai, tvarkingai ir pozityviai. Aš manau, kad tuos rinkimus dar reikėtų suaktyvinti. Plius, jeigu matėte, Bendruomenių organizacijų sąjunga aktyviai įsijungė ir siūlo dalyvauti bendruomenių organizacijų pirmininkams, atstovams būtent seniūnaičių rinkimuose, kad būtų ir seniūnaičio, ir vietos bendruomenės, bendruomenių ir organizacijų sinergija.

PIRMININKAS. Klausia A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Ačiū, pirmininke. Gerbiamas kolega Kęstuti, jūs keliate klausimą, kiek reikia investuoti, kad visuomenė būtų aktyvesnė, bet tas investavimas, kalba apie keliasdešimt eurų turbūt neišgelbės, kad visuomenė būtų aktyvesnė.

Aš jūsų klausčiau, kas yra negerai su atstovaujamąja valdžia, savivalda, kad ji nebegirdi savo atstovaujamų žmonių, kad jiems reikia kažkokių tarpininkų, ambasadorių, seniūnų, seniūnaičių, galbūt dar kokie nors po seniūnaičių atsiras? Juk čia visa esmė – baigiasi rinkimai, stiklinės durys su kodiniais raktais, ir viskas. Ką jūs manote, turėdamas tokią patirtį, dirbęs ir seniūnu, ir kitas pareigas ten savivaldoje, kur yra tos atstovaujamosios valdžios problema savivaldybėje?

K. VILKAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiamas kolega, už klausimą. Dabar pakeitus Vietos savivaldos įstatymą galios centras perėjo merui. Visi sutinkame, taip? Kai buvo seniūnijos, jų statusas keitėsi įvairiai. Nuo 1995 metų jie buvo politinio pasitikėjimo. Bet kas atsitikdavo? Keičiasi meras – keičiasi ir seniūnas. Po to iš seniūnijų buvo atimtas juridinis statusas, tai yra jos buvo savarankiškos, o tapo filialais. Mes kaip tik ėjome tokiu centralizavimo keliu. Pabrėžiu, jeigu meras tikrai bendrauja (ir yra tikrai labai pozityvių pavyzdžių) su nevyriausybinėmis bendruomeninėmis organizacijomis, girdi, mato – viskas gerai. Bet būtent šito – suteikti mūsų piliečiams didesnę galimybę, kad juos išgirstų.

Ir dar reikėtų tobulinti, reikėtų žiūrėti funkcijas, galbūt seniūnijos taryba turėtų nors vieną, nors vieną ne rekomendacinį, bet privalomą sprendimą, tai yra kad jų, sakykime, biudžetas, kuris jau gerai išdiskutuotas, būtų privalomas savivaldybės tarybai vykdyti. Dėkoju.

PIRMININKAS. Dėkui. Laiko klausti daugiau nebėra. Ačiū Kęstučiui. Dabar motyvai dėl šio įstatymo projekto. Už kalbės E. Gentvilas.

E. GENTVILAS (*LSF*). Gerbiamas Kęstuti, projekto autoriau, gerbiami kolegos, kai maždaug prieš 15 metų atsirado sąvoka „seniūnaičiai“ įstatymuose, man buvo neaišku, ką jie veiks. Tiesą pasakius, ir dabar yra daug neaiškumų dėl jų veiklos: nereglamentuotos teritorijos, nereglamen-

tuota rinkimų procedūra, nors rinkimai vyksta, užtenka 3 % atėjusiųjų, kurie pasako savo nuomonę. Yra seniūnaičių, kurie labai aktyviai dirba ir tikrai yra realūs pagalbininkai seniūnui arba merui, bet yra tokių, kurie nieko gali neveikti ir nieko neveikia. Tikrai pažįstame tokių ir negali jų kaltinti, nes niekas neprimeta jiems reikalavimų.

Tai aš suprantu, kad mes ieškome kažkokio seniūnaičių veiklos įprasminimo, ir ta prasme jūsų projektas yra teisingas, kad štai seniūnijos taryba susirenka ir kažką jau rimčiau veikia, nors nelabai žinau, kuo tai skiriasi nuo seniūnaičių sueigos.

Tačiau yra kita dalis – tas kompensavimas. Žiūrėkite, nekalbu, nejuokauju apie čekiukus, kurių čia vėl istorijos gali prasidėti, bet kokia nors seniūnaitija, šiandien egzistuojanti su savo kokiomis nors ribomis, kieno nors nustatytomis, suskils į dar penkias seniūnaitijas, atsiras dar penki seniūnaičiai. Iš vienos pusės, tai gerai, šita bendruomenė ar šita gyvenvietė labiau bus atstovaujama, bet tos finansinės paskatos galintiems nieko nedirbti seniūnaičiams bus paskata skaldytis į seniūnaitijas.

Todėl aš pritariu šitam projektui, kad jis judėtų į priekį, tik siūlyčiau apie atlyginimą kol kas nekalbėti, kol jų statusas yra visiškai neapibrėžtas. Ten gali atsirasti dirbtinio skaidymosi, kad, na, draugeliai, pasidalinkime tą seniūnaitiją į dar penkias ir visi gausime ten po 40 eurų. Tai stabtelkime po to.

PIRMININKAS. Dėkui. Prieš kalbės A. Vyšniauskas.

A. VYŠNIAUSKAS (*TS-LKDF*). Ačiū. Aš kalbėsiu labai panašiai kaip Eugenijus, tik labiau prieš nei labiau už. Aš manau, kad ta antroji dalis apie seniūnaičių sueigą ir kitus dalykus yra tikrai labai teisinga. Tačiau jeigu mes pradedame visą įstatymo iniciatyvą nuo atlyginimų, nuo kompensacijų, nuo čekučių, kitų dalykų, vėl mes turime tą pačią problemą. Todėl aš labai siūlyčiau šiandien, kolegos, susilaikyti nuo šito sprendimo, tačiau aiškiai deklaruoti, kad kolegos iniciatyva yra gera ir galbūt galėtume susėdę visi kartu iš tikrųjų paieškoti, kaip tie seniūnaičiai galėtų būti normaliai reglamentuoti. Pavyzdžiui, kad rinkimai būtų vienu metu visoje Lietuvoje, kad tai būtų įdomu, kad būtų procesas, kurį kas nors kontroliuotų, ar tai vyktų internetu. Galbūt apibrėžti, kokios turi būti seniūnaitijų ribos, kiek tų seniūnaičių turi būti, kokios jų funkcijos turėtų būti ir panašiai.

Man atrodo, jeigu šitą uždavinį įvykdytume ir pridėtume tą kolegos siūlomą 2 dalį, mes gautume gerą įstatymą. Tai atitinkamai vėlesnėje perspektyvoje reikštų, kad mes galėtume galvoti ir apie kokį nors apmokėjimą. Tačiau šiuo metu, kai neturime sistemos, neturime vieno vaizdo, tas apmokėjimas, man atrodo, nėra geras dalykas, juo labiau kad šiaip savivaldybėms tai būtų gana didelė našta, nes tarybos narių daug, bet seniūnaičių kartais daugiau.

PIRMININKAS. Dėkoju. Kadangi balsavimo langas yra pasibaigęs, apsispręsime dėl šio projekto vakariniame Seimo posėdyje.

Gerbiamieji, dabar noriu jus informuoti, kad nėra Seimo narių, norinčių pareikšti pareiškimą. Tada mes sklandžiai einame iš karto prie Vyriausybės valandos.

12.00 val.

Vyriausybės valanda

Kviečiu Vyriausybės narius į Vyriausybės narių vietas ir pradėsime Vyriausybės valandą šį kartą. Gerbiamieji kolegos, pirmasis užsirašęs klausti yra S. Tumėnas. Aš suteikiu gerbiamam Stasiui žodį. Prašom.

S. TUMĖNAS (*LVŽSF*). Ačiū, bet nerandu švietimo ministro, tai kreipiuosi į Vyriausybės vadovę. O, atvyko ir švietimo ministras. Bet apie ką kalbėsiu, yra ir ministerijos, ir Vyriausybės dalykas.

Gerbiamas švietimo ministre, kalbėsiu ne apie mokytojų streiką, ne apie Gyvenimo įgūdžių programą, o apie kolegijas. Kaip žinote, jūsų sudaryta kolegijų pertvarkymo programa, kur nurodyta, kad Panevėžio kolegija, Šiaulių valstybinė kolegija ir Utenos kolegija raginamos pačios priimti sprendimus, kaip joms toliau gyventi iki gruodžio pradžios. Ir jos tai vadina, jų darbuotojai tai vadina, kad ministerija tarsi pasiūlė pasikorimo būdą, nusižudymo būdą tokį ne visai demokratinį.

Ministre, jūsų nuomone, ar nepasikeitė situacija po šių metų priėmimo, kai į kolegijas priėmimas padidėjo? Pavyzdžiui, į Šiaulių valstybinę kolegiją 25 % daugiau. Vadinasi, padidėjo ir studijuojančiųjų skaičius. Tai ar nepasikeitė požiūris? Ir kam ta antiregioninė politika, kam jungti Uteną su Šiauliais, su Šiaulių kolegija? Niekas nemato priežasčių, kai valstybinė kolegija turi per tūkstantį studentų…

PIRMININKAS. Laikas.

S. TUMĖNAS (*LVŽSF*). …ir puikiai dirba. Ar nepasikeitė jūsų požiūris?

PIRMININKAS. Laikas. Laikas klausti.

G. JAKŠTAS. Ačiū už klausimą. Iš tikrųjų analizuodami priėmimo duomenis galime matyti, kad visos jūsų įvardintos kolegijos nesilaikė minimalių reikalavimų studentams, kurie susimoka patys už studijas. Vertindami priimtuosius, kurie tenkina minimalius reikalavimus, matytume, kad kai kuriose kolegijose lieka, pavyzdžiui, po dvi programas, kurios yra slauga ir ikimokyklinis, priešmokyklinis ugdymas. Ir tas studentų skaičius, kurį įvardijote, kad jis atrodytų galbūt augantis, tai yra *sąskaita to*, kad nesilaikoma minimalių priėmimo reikalavimų. Nuo kitų metų to daryti nebegalės. Tai mes suprantame, kad sprendimus reikia priimti. Jeigu nebus priimama sprendimų dėl susijungimo ar kokių nors kitų kooperacijos būdų, tai tos institucijos gali sunykti, kaip buvo nutikę ir Žemaitijos kolegijai. Tai mes siūlome ieškoti sprendimų patiems. Kaip jūs sakote, tai yra pats demokratiškiausias kelias, nes sprendimų pirmiausia gali ieškoti jos pačios, jie nėra nuleidžiami iš viršaus.

PIRMININKAS. Klausia A. Butkevičius. Prašom.

A. BUTKEVIČIUS (*DFVL*). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Mano klausimas, aš manau, vertas Ministrės Pirmininkės, nors tai yra iš susisiekimo sektoriaus. Turiu I pusmečio tarpinį pranešimą akcinės bendrovės „Kelių priežiūra“. Tikrai norėčiau pakomentuoti tame pranešime vieną tokią informaciją, kuri, aš manau, šokiruos daugelį žmonių Lietuvoje. Tai yra darbuotojų darbo užmokesčio dinamika neatskaičius mokesčių. Yra palyginimas šių metų I ketvirčio su II ketvirčiu. Jaunojo specialisto – 1 tūkst. 298 eurai II ketvirtį. Specialisto – 1 tūkst. 827. Jeigu lyginsime su I ketvirčiu, augimas 1 %. Generalinio direktoriaus su premijomis – 15 tūkst. 131 euras, I ketvirtį be premijos buvo 9 tūkst. 353. Aš išskaičiavau, koks buvo mokamas premijos dydis. Premijos dydį kas mėnesį irgi sudarė 3 tūkst. eurų ir jo augimas su premija buvo 61 %, be premijos – 29 %.

PIRMININKAS. Laikas!

A. BUTKEVIČIUS (*DFVL*). Čia turime rekordinę dinaminę lentelę, kokia tvarka yra darbo užmokesčio specifikos. Ačiū.

M. SKUODIS. Tai aš gal trumpai atsakysiu, kad generalinis direktorius įmonėje nebedirba. O dėl detalių tai aš tiktai galiu paprašyti valdybos, kad ji paaiškintų, iš kur ten susidarė, bet šiuo metu šita įmonė vadovo neturi ir artimiausiu metu valdyba skelbs jo atranką.

PIRMININKAS. Taip, O. Leiputės klausimas. Prašom.

O. LEIPUTĖ (*LSDPF*). Dėkoju. Mano klausimas būtų švietimo ministrui. Mes su jumis kalbėjomės dėl geltonųjų autobusiukų programos, kad ji pasibaigė. Bet mane domintų, kokių ministerija imasi veiksmų ar imsis veiksmų, ar ėmėsi, kad būtent vaikams būtų užtikrintas nuvažiavimas ne tik į mokyklas, bet ir kitas visas veiklas, turiu mintyje būrelius, ekskursijas. Tam buvo galima naudoti. Dabar kaip ir savivaldai suteikta, aišku, daugiau galimybių spręsti, bet ar nebus nuskriausti vaikai? Ačiū.

G. JAKŠTAS. Ačiū už klausimą. Tai programa nėra dingusi. Iš valstybės biudžeto kasmet yra skiriamas milijonas eurų geltoniesiems autobusiukams įsigyti. Kokius autobusiukus įsigyja, sprendžia pačios savivaldybės. Kai tai darydavome centralizuotu būdu, matydavome, kad savivaldybei pritrūksta vienos vietos, norėjo truputį didesnio, prisitaikyti būtent pagal savo savivaldybės poreikius. Dabar tai gali daryti savarankiškai. Taip pat iš Europos struktūrinių fondų netrukus startuos priemonė geltoniesiems autobusiukams įsigyti. Dabar tiksliai sumos nepasakysiu, rodos, yra apie 15 mln. eurų papildomai numatoma būtent šiai priemonei.

PIRMININKAS. Dėkui. Klausia A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Ačiū, gerbiamasis pirmininke. Klausimas būtų susisiekimo ministrui. Gerbiamas ministre, kai jūs čia stovėjote tribūnoje dar ketindamas tapti ministru, aš jūsų klausiau, kur jūsų ambicija, kur planas dėl kelių būklės? Lietuva, kaip tranzitinė valstybė, be abe-

jo, turi turėti puikius kelius, kad byrėtų pinigai į Lietuvos biudžetą. Tačiau per akcizus, vinjetes ir visa kita surenkama, na, bemaž milijardo dydis per metus, o jūs tiktai pusę geriausiu atveju galite panaudoti keliams renovuoti. Tai yra tiesiog kelių palaikymo būklei tų pinigų turbūt nepakanka, nekalbant apie naujų kelių tiesimą, žvyrkelių asfaltavimą ir visa kita. Prašau paaiškinti, jau besibaigiant jūsų kadencijai, koks jūsų buvo planas, kaip tuos pinigus, bent jau tą milijardą, ten panaudoti ir kaip pritraukti kitas lėšas tam, kad biudžetas uždirbtų pinigų kaip tranzitinėje valstybėje iš verslo?

M. SKUODIS. Aš gal tiesiog… Kadangi mano atsakymai gal nebus patys geriausi, geriausiai priimami, tai gal aš pacituosiu, ką vakar spaudos konferencijoje pasakė Kelininkų asociacijos vadovas, šalia to, kad natūraliai reikėtų daugiau lėšų keliams. Tai citata: „Via Balticos“ statybų tempas yra vienas sparčiausių nepriklausomos Lietuvos istorijoje – 40 kilometrų. Investicijos – apie 0,5 mlrd.“ Ir dar pridėsiu, ką vakar girdėjau, šie metai – išskirtiniai, nes didelis dėmesys buvo skirtas tiltų būklei, tikrai nemenkas dėmesys einamajam kelių remontui. Manau, kad iš viso metų pabaigoje turėsime apie 150 mln., skirtų einamajam ir tiltų remontui, kai buvo metų, kai einamajam remontui skirdavome 10–20 mln. Taigi su tomis lėšomis, kurias turime ir kurias pritraukiame, tikrai darome maksimaliai, kas yra įmanoma. Natūralu, kiek jų daugiau turėsime, padarysime tik daugiau.

PIRMININKAS. Klausia J. Baublys.

J. BAUBLYS (*LSF*). Ačiū. Noriu kreiptis į aplinkos ministrą. Gerbiamas ministre, šiuo metu Nekilnojamojo turto registro duomenų bazės išrašuose dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų yra parašyta taip, kad teritorijoje, kurioje taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, neįregistruota Nekilnojamojo turto registre, sakykime, kelių apsaugos zonos ir panašiai. Prašom pasakyti, ar turi būti tada atsižvelgiama į tai ir kas nustato tas zonas, nes geodezininkai, darydami geodezinius, seniai jau to nedaro. Tai kas tada nustato ir kodėl parašyta, specialiosios žemės sąlygos, bet jos neįregistruotos? Ačiū.

S. GENTVILAS (*LSF*). Dėkoju už klausimą. Mano preliminariu vertinimu, specialiųjų žemės naudojimo sąlygų reikia laikytis, bet kad toks išaiškinimas būtų tvirtas, tai parašysime jums raštu.

PIRMININKAS. Klausia K. Adomaitis. Prašau.

K. ADOMAITIS (*LF*). Dėkui. Turiu švietimo ministrui klausimų, susijusių su mokytojų atlyginimais, bet tokiu kitu kampu. Aš noriu atkreipti dėmesį, kad net jeigu mes pasieksime 130 % nuo vidutinio atlyginimo Lietuvos mastu, tai reiškia, kad Vilniuje mokytojų atlyginimai viso labo pasieks vidutinį Vilniaus atlyginimą. Aš manau, čia panaši problema bus Kaune, kur nors Klaipėdoje, jie nebus konkurencingi ir tai netaps kokiu nors ypatingu prestižu Vilniuje.

Mano klausimas būtų susijęs labiau iš tos pusės, kad šiuo metu keliauja, mano žiniomis, biudžetinių įstaigų, viešųjų įstaigų reforma, pavyzdžiui, bus pertvarkyta valstybės tarnybos atlyginimų sistema, kad pačios įstaigos turės didesnę laisvę. Ir aš manau, kad tai būtų kelias miestuose spręsti ir kelti dar labiau mokytojų atlyginimus, lankstesnis būdas tai pritaikyti. Tai kodėl apie tai negalvojama dėl mokyklų ir ar nebūtų laikas kartu su kitomis biudžetinėmis įstaigomis tokią reformą vykdyti ir mokyklose?

G. JAKŠTAS. Ačiū už klausimą. Jeigu norėtume daryti tokį pokytį, tai manau, kad reikėjo diskusijas pradėti gerokai anksčiau, negu likus keliems mėnesiams iki priėmimo, nes tai liečia visus mokytojus. Girdime ir matome ir profsąjungų poziciją, kai yra siekiama, kad tie atlyginimai būtų kuo lygesni, kuo aiškesnėmis taisyklėmis pažymėti, nesiskirtų tarp savivaldybių, nesiskirtų tarp dalykų ir taip toliau. Jeigu norime daryti kokį nors rimtesnį pokytį, būtų tikrai laikas apie tai pradėti kalbėti, diskutuoti. Bet kad galėtume priimti iki ateinančių metų, manau, tokia skuba priimtas sprendimas tikrai nebus priimtas pozityviai bendruomenės.

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Aš norėčiau papildyti. Dabar, įgyvendinant antrąjį valstybės tarnybos etapą, yra rengiami kiti teisės aktų projektai, kuriuose iš esmės pagrindinė logika yra panašiai kaip valstybės tarnyboje, tai yra kad yra tam tikros atlyginimo grindys, o toliau jau biudžeto ribose vadovai turi teisę priimti daug sprendimų.

Kaip jau ministras minėjo, tikrai nebus labai lengva tokį rezultatą pasiekti galvojant ir apie mokytojų atlyginimą. Kaip tik yra bendruomenės lūkestis, kad viskas būtų kaip įmanoma labiau

sureglamentuota. Bet aš negaliu pasakyti, kad šiandien jokios laisvės nėra, ir dėl tos šiandieninės laisvės yra klausimų, nes jeigu jūs įvertinsite statistinius duomenis ir pasižiūrėsite pagal ekonominės veiklos sritis, kur yra didžiausia kintamojo darbo užmokesčio dalis, tai ji tris ketvirčius yra visur kitur, o IV ketvirtį yra švietimo veikloje. Tai reiškia, kad iš esmės dėl įvairių priežasčių lėšos, kuriomis disponuoja įstaigų vadovai ir kurios galėtų būti darbo užmokesčiu verčiamos metų *eigoje*, yra dėl sumetimų, nežinau, taupomos ar kažkaip kitaip yra vertinamos ir tada metų pabaigoje, natūralu, pagal tą pačią biudžetinę logiką jos yra jau išmokamos, dėl to IV ketvirčio statistika švietimo sektoriuje labai smarkiai iššoka virš šalies vidurkio. Tai yra premijų laikotarpis, kai visoje ekonomikoje ta kintamoji dalis yra didesnė, bet švietimo srityje ji būna gerokai didesnė.

Tai aš nesutikčiau, kad ir dabar tos laisvės nėra, jos turbūt būtų daugiau, bet ta susiklosčiusi darbo apmokėjimo praktika yra turbūt kiek keista. Bet koks didesnis jos keitimas, sakykime, paskiriant biudžetą mokyklos vadovui ir pasiūlant jam darbo vidaus apmokėjimo politika išspręsti konkrečių toje mokykloje dirbančių pedagogų darbo užmokesčio klausimą, čia turbūt yra gana tolimos ateities perspektyva, tikrai dar ne artimiausių kelerių metų.

PIRMININKAS. Klausia D. Kepenis.

D. KEPENIS (*LVŽSF*). Dėkoju. Vakar Etikos komisija rekomendavo atsiprašyti premjerės, kad dvaro juokdarį pavadinau jos patarėju. Na, gerbiama Ingrida, aš žinojau ir mačiau, kai jūs cituodavote šaunųjį kareivį Šveiką, jaučiau, kad jūs turite puikų humoro jausmą ir galima su jumis kartais ir pajuokauti. Bet, pasirodo, klydau. Kai pamačiau tą juokdarį čia, Seime, nevaldomą, kaip tikrą *šaikos* vadą, jūs jam padavėte ranką ir pasakėte: be tavo patarimų čia niekas nevyksta, aš supratau, kad čia kažkas yra sutarta. Atėjo patarėjas, kuris čia patarinėja, ką veikti. Žinome, kuo visa tai baigėsi. Tiktai 25 eurus kainavo tam patarėjui. Aš tikrai stengsiuosi daugiau tokių dalykų nedaryti. Suprasdamas, kad su jūsų humoro jausmu kartais turbūt yra problemų, atsiprašau. Ačiū.

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Ačiū už šitą prakalbą. Neprisimenu, kad aš būčiau ko nors prašiusi manęs atsiprašyti. Aš prašiau, kad A. Širinskienė atsiprašytų ne manęs, o mano patarėjų, nes tikrai nė vienas patarėjas balkone niekada nėra siautėjęs, bent jau aš niekada to nemačiau. O su tuo humoro jausmu, žinote, įvairiai būna. Štai aš jūsų humoro jausmą irgi ne visada suprantu. Kodėl jūs, žmogus, visada pasisakantis už sveiką maistą, už sveiką gyvenimo būdą, už tai, kad žmonės vartotų mažiau cukraus ir kokio nors kenksmingo maisto, vis vien balsuojate už PVM lengvatą *hamburgeriams* ir picoms.

PIRMININKAS. Klausia K. Mažeika.

K. MAŽEIKA (*DFVL*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiama premjere, turiu du tokius trumpus klausimėlius. Pirmas. Norėjau paklausti, kas jums pataria ir jus konsultuoja žemės ūkio klausimais po to, kai I. Jankauskas atsistatydino iš pareigų? Turbūt žinote situaciją, matėte skaičius apie ekologinius ūkius, jų sumažėjo 25 %, ta pati pieno krizė jau tęsiasi apie metus, tos pačios maisto grandinės neveikia, lyg surakintos grandinėmis. Iš tiesų matydamas skaičius, o ir jūs pati sekmadienį, rugsėjo 10 dieną, apie tą neapykantą skaičiams kalbėjote, tai ar iš tiesų matote tas diagramas, faktus ir statistiką, ar, kaip jūs pati ir sakėte, prastai mato akys? Ačiū.

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Na, žiūrėkite, jūs čia sudėjote į krūvą daug dalykų ir norite, kad aš iš tų daug dalykų (bent jau trijų) išvesčiau kokį nors bendrą vardiklį. Yra visiškai atskiros priežastys, kurios lemia ekologinių ūkių mažėjimą, visiškai atskira situacija yra su pieno sektoriumi, nes jūs puikiai žinote, kad mažėjama yra nuo lygių, kurių šiaip istorijoje nėra buvę. 2022 metais pieno kainos buvo rekordinės. Tai lėmė globali situacija žaliavų rinkose. Visų maisto produktų kainos buvo sušokusios. Mes labai gerai suprantame (ir aš labai gerai suprantu, tą ne kartą esu sakiusi), kad tas prisitaikymas prie kainos sumažėjimo yra sudėtingas dalykas, tačiau jis yra skirtingai sudėtingas skirtingo dydžio subjektams. Todėl kai didieji pieno gamintojai reikalauja, kad būtų išlaikytas jų pelningumo lygis, aš turiu nuoširdžiai pasakyti, kad Lietuvos Respublikos biudžetas ir perskirstymas per biudžetą yra per mažas šiam pageidavimui tenkinti. Kai mažesnieji gamintojai prašo pagalbos tam, kad išsilaikytų virš vandens, tai mes puikiai suprantame. Europos Komisiją pavyko įtikinti, kad skirtų papildomų lėšų Baltijos valstybėms, ir patys buvome skyrę paramą jau pavasarį. Man atrodo, kad būtent tą problemą stengiamės išspręsti. Aš girdžiu, kad ponas J. Vilionis yra nepatenkintas, nes, jo nuomone, kadangi sumažėjo pelnas, tai kažkas turi dabar tą pel-

ną kompensuoti. Gaila, bet mes nesame tokie turtingi. Man atrodo, tikrai stengiamės tas problemas spręsti. O jau kas man pataria, tai visais klausimais man pataria, žinokite, geri žmonės.

PIRMININKAS. Klausia K. Vilkauskas.

K. VILKAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Kai žiūriu pro savo kabineto langą į buvusį Pedagoginį universitetą, suvirpa širdis. Klausimas švietimo ministrui. Gerbiamas ministre, aišku, atlyginimai svarbu, bet kai nebus kam tų atlyginimų gauti, tai bus dar liūdniau. Ar nemanote, kad reikėtų atidžiau pažvelgti į mokytojų rengimą ir padidinti stipendijas studentams, ypač tų dalykų, kurių trūksta? Aišku, su tų studentų įsipareigojimu, kad jie pasirinks teisingą ir garbingą mokytojo kelią. Ačiū.

G. JAKŠTAS. Ačiū už klausimą. Išties paskutiniais metais, kai dar veikė atskiras universitetas pedagogams rengti, matėme didžiulę pedagogų rengimo krizę. Iš esmės buvo rengiami tik kūno kultūros, šokio pedagogikos ir dar keletas istorijos mokytojų. Po susijungimo matome stiprėjančius pedagogų rengimo centrus tiek Vilniuje, tiek Kaune, tiek Šiauliuose. Būtent šitas priemones, kurias įvardijote, ir taikome ir tai duoda tikrai labai gerų rezultatų. Jau šiemet į trūkstamiausias specializacijas, lyginant su priemonėmis, kurios buvo netaikomos prieš dvejus metus, priėmimas išaugo net kelis kartus. Šiemet į pedagogiką, kartu skaičiuojant ir profesinės pedagogikos studijas, bus priimta apie 2 tūkst. studentų.

PIRMININKAS. Klausia A. Gedvilas.

A. GEDVILAS (*MSNG*). Viešojoje erdvėje privalomosios moterų karo tarnybos idėja buvo pristatyta lyčių lygybės, besikeičiančių lyčių vaidmenų visuomenės kontekste. Buvo nurodomi Norvegijos ir Švedijos pavyzdžiai. Ar šią moterų šauktinių idėją siūlydama Vyriausybė daugiau mąsto iš valstybės saugumo perspektyvos, ar iš lyčių lygybės taško? Atkreipsiu dėmesį, kad nors Izraelyje moterys ir atlieka privalomąją karinę tarnybą, tačiau pirmasis premjeras D. Ben G**u**rijonas sakė, kad Izraelio moterys turi svarbesnę misiją nei karo tarnyba, tai yra motinystę. Ką gerbiama premjerė ir ministras mano apie tai? Kokia jūsų ateities vizija šiame kontekste – kariaujanti moteris ar moteris mama? Gal, gerbiant Lietuvos moteris, vis dėlto galima būtų bent jau duoti joms pasirinkti?

PIRMININKAS. Laikas!

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Aš, kai klausau jūsų klausimų, tiesą sakant, norėčiau susipažinti su tuo žmogumi, kuris jums šitą surašo, nes jūs gi ne pats sugalvojate, visą laiką skaitote iš lapo. Tai pirmiausia ne D. Ben G**u**rijonas, o D. Ben Gurij**o**nas. Kalbant toliau, jūs ką tik sakėte, kad Vyriausybė kažką siūlo. Tai aš neigiu, kad Vyriausybė ką nors siūlo, todėl nematau prasmės šitos polemikos su jumis tęsti toliau.

PIRMININKAS. Ministras mato prasmę.

A. ANUŠAUSKAS (*TS-LKDF*). Aš tiktai pridėsiu tiek, kad gal jūs nustebsite, o gal ir pirmą kartą sužinosite: 14 % moterų Lietuvos kariuomenėje – tarp kariūnų, tarp karininkų, jos yra pasirinkusios. Šiuo atveju aš nemanau, kad jūs siūlote atimti joms šią galimybę tarnauti savo noru. Be abejonės, jos tą daro lygiai taip pat, tais pačiais pagrindais kaip ir vyrai, jos tam turi teisę.

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Ir nemažai jų yra dar ir motinos.

PIRMININKAS. Klausia V. Pranckietis.

V. PRANCKIETIS (*LSF*). Ačiū. Aš pats užsirašiau į savo lapą klausimą, tai jau neieškokime autorių. Užrašiau, kad atsakomybę už ekologinių ūkių plėtros „fiasko“ turėtų prisiimti taisyklių kūrėjai. Tos atsakomybės mes kol kas nematėme, ekologinių ūkių sumažėjo 18 %, todėl aš nesugebėsiu sugalvoti klausimo, kurį turėtų arba galėtų atsakyti žemės ūkio ministras, ir paklausiu švietimo, mokslo ir sporto ministro. Jūs paminėjote minimalius stojimo rezultatus. Ar nemanote, kad ateityje mes turėtume pradėti galvoti, kad minimalūs stojimo rezultatai arba minimalus stojimo reikalavimas turėtų būti motyvacija? Ačiū.

G. JAKŠTAS. Ačiū už klausimą. Nevisiškai supratau, bet pabandysiu atsakyti. Kokia dabar yra problema? Mes turėdavome labai diplomuotą šalį, bet tikrai nelabai išsilavinusią, ir kalbėdavome apie tai, kad didelė dalis įstoja, todėl turėjome didelį masiškumą, bet iš tikrųjų mažą prieinamumą tam tikroms grupėms. Jeigu lygintume aukščiausias pajamas turinčių šeimų vaikus ir žemiausias pajamas, tai stojimas į aukštąsias skiriasi keturis kartus. Dėl to yra priimti sprendimai

dėl socialinės dimensijos, kad aukštasis mokslas būtų prieinamas visiems. Yra antra konkursinė eilė, sukurtos trumposios studijos ir taip toliau. Aukštasis mokslas turi būti prieinamas, bet kad prieitum prie jo ir galėtum sėkmingai studijuoti, turi būti pasiruošęs. Jeigu ateinama neišlaikius egzaminų, tai yra praleidžiami dar treji ketveri metai, tačiau neįgyjamos kompetencijos, todėl turime stojimus į profesines mokyklas po aukštojo, turime didelę dalį dirbančių nekvalifikuotą darbą, nors jie baigę aukštąjį mokslą. Turime turėti minimalius reikalavimus, kad tie, kurie įstoja, būtų pasiruošę.

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Aš irgi norėčiau papildyti. Mielas Viktorai, juk jūs, na, esate profesorius, jūs tikrai žinote, ką reiškia dėstyti. Motyvacija yra visada labai svarbu bet kuriame darbe, bet žmogus turi turėti bent minimalų pagrindą būti, kaip čia pasakyti, mokytinas, nes būna žmonių, kurių motyvacija yra daug didesnė už blaivų vertinimą to, ką jie gali daryti, o ko negali. Šiaip motyvacija mokytis visų pirma formuojasi mokykloje. Žmonės, kurie motyvuoti mokytis mokykloje, paprastai būna motyvuoti mokytis ir aukštojoje mokykloje. Tikrai stojant į universitetą, išskyrus labai retus atvejus, jų tikrai gyvenime būna, čia gal daugiau tokių įdomių romanų herojai būna, kur žmonės tiesiog pasiryžta, nusprendžia ir pakeičia savo gyvenimą iš esmės… Bet mes tikrai negalime švaistyti savo dėstytojų, savo profesorių ir kolegų studentų laiko darbui, reikalingam su žmogumi, turinčiu tik motyvaciją, bet neturinčiu jokio bazinio pasirengimo.

PIRMININKAS. Klausia A. Dumbrava.

A. DUMBRAVA (*LVŽSF*). Ačiū, pirmininke. Norėčiau paklausti socialinės apsaugos ir darbo ministrės. Gerbiama ministre, matau jūsų įsakymo „Dėl Socialinių paslaugų katalogo patvirtinimo“ projektą ir čia yra ženkliai mažinamos priežiūros valandos. Pavyzdžiui, pirmojo ir antrojo lygio specialus nuolatinės slaugos poreikis – iki 40 valandų per savaitę, kai dabar, ko gero, yra 70 valandų per savaitę. Prašom pasakyti, ar čia jūs pasirašote, ar tikrai toks įsakymas reikalingas ir ar tikrai tai nekenkia didžiausią negalią turintiems žmonėms, kurių tas poreikis turi būti tenkinamas? Labai ačiū.

M. NAVICKIENĖ (*TS-LKDF*). Labai ačiū, gerbiamas kolega, už klausimą. Pradėsiu nuo to, kad ministerijos siūlomas valandų skaičius šiuo metu yra pasiūlytas didesnis, negu yra faktiškai pagal šalies vidurkį. Paprastai 4,5 valandos, mes pasiūlėme 5 valandas. Bet grįžome prie šito klausimo ir toliau tariamės su socialiniais partneriais, kaip būtų geriau tai reglamentuoti, nes visgi priimdami sprendimą, kiek valandų priežiūros konkrečiam žmogui reikia, mes turime įvertinti visą kontekstą: tikrą žmogaus situaciją, kiek paslaugų yra išplėtotų toje savivaldybėje, kokios yra galimybės ir už kokią kainą tos paslaugos yra suteikiamos. Mano siekis yra užtikrinti, kad nesikeistų situacija tiems žmonėms, kuriems dabar jau yra paskirtos tam tikros socialinės paslaugos, o naujai ateinantiems nustatyti galbūt mažesnį valandų skaičių centralizuotai, bet palikti galimybę individualiai nuspręsti savivaldybei dėl tam tikrų diagnozių ar tam tikrų šeimos aplinkybių, kad būtų galima skirti ir daugiau tų valandų.

Dabar mes dar vis diskutuojame su socialiniais partneriais apie tai, bet, man atrodo, čia reikia užtikrinti tam tikrą visų pusių sutarimą, kad reikia labai konkrečiai paskaičiuoti ir galimybes, ir to žmogaus, to namų ūkio poreikį. Tikslas taip pat yra, kad tos šeimos, kurios derina darbo ir šeimos įsipareigojimus, neturėtų išeiti iš darbo, kai reikės rūpintis savo sunkiai sergančiu ar negalią turinčiu žmogumi. Tai ieškome tiesiog geriausio sprendimo, geriausio balanso. Tikrai esamos situacijos stengsimės nebloginti – tik įtraukti daugiau sprendimų priėmėjų, kad tikrai įvertintų, kiek ir kokių paslaugų ir kiek valandų reikia. Pirminis pasiūlymas buvo pagal šalies vidurkį ir mes dar pridėjome daugiau, noriu pasakyti, pasiūlėme tas 5 valandas.

PIRMININKAS. Klausia L. Nagienė.

L. NAGIENĖ (*DFVL*). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Mano klausimas susisiekimo ministrui ir galbūt premjerė dar patvirtins. Žinome, kad praeitais metais, tvirtinant biudžetą, Laima teikė siūlymą vis dėlto, jei kalbėtume apie kelius, apie jų būklę. Mes matome, važiuoju aš per visą Lietuvą, iš tikrųjų yra labai labai prasta būklė. Jeigu dabar paimčiau paprastą regiono kelią, kuris yra pačiame mieste, – Kelių direkcija paėmė, nuskuto, uždėjo skaldą ten, ir viskas, ir galvoja, kad tai yra sutvarkyta gatvė pačiame mieste. Man truputėlį keista. Kaip planuojama spręsti tą klausimą šių metų biudžete? Taip norėtųsi bent išgirsti – ar mes galvojame spręsti dėl akcizo? Žinau,

Konstitucinis Teismas yra pasisakęs kitaip, bet bent kažkoks variantas. Ar didinsime biudžetą? Ministras sako, vos ne viskas gerai, o aš sakau – tikrai labai blogai yra, kai važiuoji ištisai, kiekvieną savaitgalį.

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Žiūrėkite, jūs čia kalbate taip, tarsi situacija šiandien prasidėjo. Aš noriu atkreipti dėmesį į tai, kad tiktai dvejus metus per pastarąjį, nežinau, keliolikos metų laikotarpį kelių finansavimas buvo didesnis negu įprastai. Tai buvo 2020 metais, kai per kovidą buvusi Vyriausybė pasiskolino pinigų ir primėtė ten vieniems, kitiems projektams įgyvendinti. Klausimas, kodėl nepradėjo tada „Via Balticos“, kuri yra labai svarbi ir labai baisi, labai didelis projektas, labai svarbus karinio mobilumo ir visais kitais požiūriais, tegul lieka atviras. Bet dabar tas projektas yra pradėtas ir tai yra didžiausias projektas, kokį mes dabar darome.

Šiais metais Vyriausybė atėjo į Seimą ir pasiūlė atsižvelgti į tai, kad bankų sektoriuje yra susiklosčiusi nenormali situacija ir palūkanų maržų skirtumas gali būti panaudotas infrastruktūriniams projektams įgyvendinti. Taigi tos lėšos yra panaudotos, maždaug pusė bus panaudota karinei infrastruktūrai ir pusė – susisiekimo infrastruktūrai, kuri turi karinio mobilumo reikšmę. Tai biudžetas šiuo požiūriu šiais metais ir ateinančiais metais, kadangi taip pat bus gaunamos solidarumo lėšos, bus didesnis, negu jis įprastai būdavo.

Akcizo *kaldrą* tampyti, kai akcizų pajamos yra tokios, kokios yra, nes akcizų didinti niekas čia nesiūlo, aš negirdžiu pasiūlymo, tiesiog yra ta pati *kaldra*, jūs siūlote nutraukti tą *kaldrą* nuo pensininkų, mokytojų, policininkų, dar nuo kažko ir atiduoti keliams, na, kelininkams – gerai, bet man tai jokios problemos nesprendžia. Todėl reikia galvoti apie tvarius finansavimo šaltinius, kurie finansuotų Kelių programą po to, kai bus baigtas solidarumo įnašas 2025 metais, tvarius tam, kad tų lėšų būtų. Naudotojo mokesčiai gali būti, nežinau, gali būti kokie nors kiti pajamų šaltiniai. Jeigu visą laiką vyks tik ši diskusija, kaip iš turimo biudžeto daugiau lėšų išplėšti keliams, tai čia *kaldrą* patrauksite, o ten bus plikos kojos. Taip klausimai nesprendžiami.

M. SKUODIS. Aš gal galėčiau dar labai trumpai, kad tiesiog nebūtų nesusipratimo. Aš pats apsilankiau 54 savivaldybėse ir tikrai nesakau, kad situacija yra gera. Bet aš noriu pasakyti, kad, kalbant bent jau apie šiuos metus, Vyriausybė net ir metų viduryje prie kelių bazinio biudžeto pridėjo 150 mln. eurų, šiuo metu. Tai dabar tie darbai, kurie vyksta Lietuvoje, vyko, vyksta ir dar vyks iki metų galo, vyksta tikrai maksimaliais pajėgumais, kalbant apie šiuos metus. Bet taip, kalbant apie kitus ir dar kitus, tikrai iššūkių yra. Viena iš priežasčių, dėl to aš ir Seimui dėkingas, vis dėlto pritarė, pavyzdžiui, vinječių sunkiasvoriam transportui mokestį padidinti ir tai yra papildomos pajamos kitiems ir dar kitiems metams.

PIRMININKAS. Klausia R. Tamašunienė.

R. TAMAŠUNIENĖ (*MSNG*). Ačiū. Mano klausimas taip pat švietimo ir mokslo ministrui. Reikia pripažinti, kad rugsėjo 1 diena nebuvo sėkmingas startas, ir tikrai matai mokytojus, kurie turi mokytinų vaikų ir nori vis dar vykdyti savo misiją – mokyti, bet neturi iš ko jų mokyti. Noriu paklausti apie lenkų mokyklas ir istorijos, geografijos vadovėlius, kurių iki šiol ne tik kad nėra, bet Nacionalinė švietimo agentūra iki šiol diskutuoja, kokie turėtų būti tie vadovėliai. Visų pirma, iki, atrodo, spalio pabaigos mokyklos privalo panaudoti lėšas, kurios yra Europos Sąjungos lėšos, skirtos vadovėliams.

Kitas klausimas: kodėl dabar sprendžiama, kaip mokyti Lietuvos istorijos, kokia kalba ir iš kokio vadovėlio, kai yra lietuviški vadovėliai ir jais galima pasinaudoti? Lietuvių mokyklos turi vadovėlius. Išvis planuojama net dviem kalbomis išleisti vadovėlį. Kokia prasmė ir kaštai to vadovėlio?

PIRMININKAS. Laikas!

R. TAMAŠUNIENĖ (*MSNG*). Aš noriu ministrui šį klausimą labai akcentuoti. Labai noriu prašyti jūsų intervencijos, kad vaikai turėtų iš ko mokytis istorijos ir geografijos, juo labiau kad tai yra vadovėliai ne tik apie Lietuvos istoriją ir geografiją.

G. JAKŠTAS. Ačiū už klausimą. Sureaguosiu trumpai dėl lėšų panaudojimo. Buvo skirtos papildomos lėšos vadovėliams įsigyti, bet jos yra skiriamos per mokinio krepšelį kiekvienais metais. Tai tos papildomos, teisingai, turi būti panaudotos iki spalio pabaigos. Tačiau likusius 2 mėnesius bus galima toliau naudoti lėšas, kurios yra kasmet skiriamos. Kadangi mokytojai žinojo, kad yra

atnaujinamos programos, matome, kad metų pradžioje buvo gerokai mažiau perkama vadovėlių ir buvo laukiama naujų. Tai tos lėšos ir iš valstybės biudžeto skiriamos yra sutaupytos ir pasilikta vadovėliams pirkti metų pabaigoje. Dėl lietuvių istorijos mokymo yra pasakyta įstatyme, kad tas mokymas turi vykti lietuvių kalba, ir nemanau, kad čia turėtų būti dar kokia nors diskusija. Suprantame, kad vadovėliai vėluoja, tai nėra gera situacija, darome viską, kad tas vėlavimas būtų kuo mažesnis. Jeigu prisimintume paskutinį kartą, kai buvo atnaujinamos ugdymo programos, vadovėliai vėlavo dvejus trejus metus po to, kai buvo atnaujintos programos. Tai yra tokio proceso, kai visos programos keičiamos vienu metu, pasekmė. Kol nepakeisime to proceso, o tai reikia pakeisti nedelsiant, išmokti šias pamokas, kad tai nepasikartotų.

PIRMININKAS. Klausia L. Girskienė.

L. GIRSKIENĖ (*LVŽSF*). Mano klausimas bus dviem ministrams – aplinkos apsaugos ir sveikatos ministrams. 2018 m. gruodžio 19 d. Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos vadovaujama Vyriausybė pavedė Sveikatos apsaugos ministerijai parengti kvapų higienos normatyvą, sumažinantį kvapų koncentracijos ribines vertes nuo 8 europinių kvapo vienetų iki 5 kvapo vienetų. Buvo išleistas įsakymas ir visi šie pakeitimai turėjo įsigalioti nuo 2024 m. sausio 1 d. Tačiau I. Šimonytės vadovaujama Vyriausybė 2023 m. birželio 21 d. pavedė, įpareigojo, tiksliau pasakius, Sveikatos apsaugos ministeriją, Aplinkos ministeriją parengti nutarimą, kuriuo atidedamas įsigaliojimo terminas iki 2026 m. sausio 1 d. Žmonės laukė šio įsigaliojimo…

PIRMININKAS. Laikas.

L. GIRSKIENĖ (*LVŽSF*). …higienos normų pakeitimo, ketverius metus. Kaip jūs ruošiatės jiems žiūrėti į akis?

S. GENTVILAS (*LSF*). Dėkoju už klausimą. Gal pradėsiu, o jeigu liks kas nors, gal ir sveikatos apsaugos ministras papildys.

Gerbiama Ligita, jūs atstovaujate vis dar Valstiečių partijai. Jeigu jūs bendraujate su savo partijos tikslinėmis grupėmis, pavyzdžiui, paukštynais, kiaulininkystės ūkiais, tai jūs turėtumėte žinoti apie jų problematiką įsiteisinant sanitarinės apsaugos zonas, nes būtent jūsų tikslinė grupė, būtent šie paukštynai, kiaulininkystės ūkiai, neįsiteisino masiškai sanitarinės apsaugos zonų.

Prieš Kalėdas turėjome ir įstatymų pakeitimus dėl Rudaminos paukštyno, kurio teritorijoje yra per 800 gyventojų. Siekiant išspręsti šią susiklosčiusią faktinę situaciją, kai paukštynas veikia ilgus metus, o prie jo dėl NŽT klaidų buvo leista atsikraustyti, grąžinta žemė gyventojams ir neįrašyta, kad ten yra sanitarinės apsaugos zona, buvo leista ir paukštynui susitvarkyti, ir kitiems potencialiems ūkinės veiklos vykdytojams, kurie turi sanitarinės apsaugos zonas.

Tas klaidos taisymo mechanizmas dar galios iki 2025 metų, kad paukštynai ar kiaulininkystės ūkiai galėtų tą įsiteisinti. Yra kompromisas, kad bus pratęsta higienos norma tam, kad sanitarinės apsaugos zona galėtų būti įteisinta ta originalia apimtimi.

Tai šis klausimas, na, nėra lengvas sprendimas, klaidų yra pridaryta, bet turime rinktis: arba dabar uždarome ilgametes veikiančias įmones, arba ieškome kompromisinio varianto. Man atrodo, šis kompromisas, na, yra ir Vyriausybės kanceliarijoje aptartas, ir Seimo komitetuose, Aplinkos komitete bent jau tikrai išdiskutuotas.

PIRMININKAS. Klausia R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (*LVŽSF*). Dėkoju. Mano klausimas būtų švietimo ministrui. Panašų klausimą uždavė kolega S. Tumėnas, tačiau aš norėčiau nueiti iki Dzūkijos sostinės Alytaus kolegijos. Jūs, atsakydamas S. Tumėnui, pasakėte, kad tai pačių kolegijų reikalas: išsispręskite, jeigu sugebėsite, ir išliksite. Tačiau toks skandalingas dalykas įvyko, kad jūs nesitarėte su Alytaus kolegijos bendruomene, kai buvo priimtas drastiškas Vyriausybės nutarimas, kad Alytaus kolegiją reikia prijungti prie Kauno kolegijos, o pati bendruomenė, kiek yra žinoma, išreiškė norą bendradarbiauti ir jungtis su Klaipėdos universitetu. Ar nemanote, kad buvo pažeistas aukštosios mokyklos autonomiškumo principas, ir kas bus, jeigu jie laimės teismą? Ačiū.

G. JAKŠTAS. Ačiū už klausimą. Tarėmės ir su Alytaus kolegijos bendruomene, pats lankiausi kolegijoje, tiek prieš teikdami siūlymus kalbėjomės ir su visais ten dirbančiais dėstytojais. Sprendimą su Kauno kolegija tada vertino gana pozityviai ir pati bendruomenė, pats procesas buvo

įtraukus, tai yra buvo teikti siūlymai pačių institucijų, kaip norėtų, su kuo norėtų jungtis. Tada buvo ir nepriklausomų ekspertų vertinimai, koks jungimasis būtų palankiausias, įvertintas ir studijų programų dubliavimasis, kokia galima sinergija, kokia būtų pridėtinė vertė susijungus, tačiau varianto su Klaipėdos universitetu jungiantis Alytaus kolegijai nebuvo matoma pridėtinė vertė, be to, kad būtų toli motininė institucija ir tikintis, kad galėtų veikti taip, kaip iki šiol. Tačiau veikti taip, kaip iki šiol, jiems nepavyktų dėl to, kad studijų programos yra nesurenkančios minimalaus studentų skaičiaus, išskyrus slaugą. Kadangi su Kauno kolegija sutampa didžioji dalis programų, matome, ten būtų didelė sinergija ir iš tikrųjų galėtų Alytaus miestui pasiūlyti tokią aukštąją mokyklą, kuri būtų ne tiktai po mokyklos baigusiems studentams… tačiau mokytis visą gyvenimą, kelti kvalifikaciją. Gali pasiūlyti naujas programas, reikalingas regionui, nes, pripažinkime, Alytui reikia ne tik slaugos, tačiau reikia ir verslo specialistų. Kauno kolegija gali atvesti naujas programas, jas laikyti kad ir terminuotą laikotarpį, kol, pavyzdžiui, atsiradusi nauja įmonė užsipildo darbuotojais. Gali pasiūlyti žymiai lankstesnį modelį, yra daugiau programų pasiūlos. Tai, ką buvo pateikusi pati kolegija, buvo įvertinta, atsižvelgta, tačiau nuspręsta, kad didesnė nauda būtų su Kauno kolegija. O steigėjas yra Vyriausybė ir Vyriausybė priima sprendimus. Autonomija apima veikimo laisvę, tai yra kokias programas vykdyti, kaip atsirinkti studentus, atlyginimų politiką ir taip toliau. Bet ar aš esu reikalingas toks, koks esu, su kuo turėčiau jungtis, be abejo, sprendimus turi priimti Vyriausybė ir viskas vykdoma pagal įstatymuose numatytą procesą.

PIRMININKAS. Klausia G. Kindurys.

G. KINDURYS (*LVŽSF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Mano klausimas gerbiamajam susisiekimo ministrui. Vasarą buvo toks įvykis, kad Švenčionių rajone buvo uždėtas naujas asfalto sluoksnis ant visai gero asfalto kelio Švenčionys–Paliesius. Tikrai tas kelias buvo be duobių, be įtrūkimų, tačiau jisai buvo įrašytas į prevencinės priežiūros prioritetinę eilę. Tikrai gyventojai, savivalda nesuprato, kodėl yra lėšų asfaltuoti, geriems keliams pagerinti, o tiems, kurie yra labai blogi, tų lėšų nėra. Jeigu taip trumpai. Tokių kelių tikrai Lietuvoje buvo ne vienas.

Mano klausimas, kodėl, esant tam katastrofiškam, taip sakyčiau (tą ir jūs pats minite), lėšų trūkumui blogiems kelias remontuoti, skiriamos lėšos būtent pagerinti visai neblogai atrodantiems ir mažą eismo intensyvumą turintiems keliams? Ar bent kitais metais naikinsite finansavimo galimybes prevencinei priežiūrai ir šias lėšas geriau skirsite blogiems keliams remontuoti, nes to nesupranta ir patys kelininkai, gamybininkai, kad yra remontuojami, prižiūrimi geri keliai, o blogi ne?

M. SKUODIS. Gal mano atsakymas iš dviejų dalių. Pirmiausia tai Automobilių kelių direkcijos valdybai asmeniškai esu pavedęs priimti visus sprendimus, kad tų klausimų visuomenei nekiltų, kodėl tvarkomas vienas kelias, kuris atrodo lyg ir geresnis, o netvarkomas kitas blogesnis. Galbūt šiuo atveju padėtų ne statistika paremtos prevencinės eilės, o dar šalia ir konsultacijos su savivaldybėmis. Čia yra vienas dalykas.

Antras dalykas. Kiek man tokiais atvejais yra paaiškinta, kalbant apie prevencines programas, vis dėlto imamasi prevencinių veiksmų tenai, kur kaina yra tikrai sąlyginai nedidelė, lyginant su kapitaliniu remontu, bet tam, kad po žiemos tas kelias netaptų tikrai prastos būklės. Nepaisant to, tikrai Automobilių kelių direkcija turi paaiškinti, kodėl daro viena ar kita, kad visuomenei tikrai nekiltų klausimų.

PIRMININKAS. Dėkoju. Taigi mes baigėme visus klausimus ir atsakymus. Skelbiu posėdį baigtą.

Prašau. D. Kepenis. Čia dėl vedimo tvarkos.

D. KEPENIS (*LVŽSF*). Taip, taip. Atsakydamas gerbiamai premjerei į repliką dėl mano balsavimų, tai noriu priminti, kad aš balsavau per tą balsavimą už lengvatas sporto organizacijoms, bet premjerės partijos kolegos prifarširavo dar ten ir *hamburgerius*. Už tai aš tikrai negaliu atsakyti. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkui. Matau, kad premjerė taip pat norėtų.

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Aš norėčiau pasakyti, kad per balsavimą sekmadienį nebuvo ten jokių sporto organizacijų, buvo tik tai, apie ką aš kalbėjau.

PIRMININKAS. Skelbiu posėdį baigtą. (*Gongas*)

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

VII (RUDENS) SESIJOS
VAKARINIO POSĖDŽIO NR. 301
STENOGRAMA

2023 m. rugsėjo 14 d.

Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininko pavaduotojas P. SAUDARGAS

PIRMININKAS (P. SAUDARGAS, *TS-LKDF*). Sveiki, mieli kolegos, kviečiu užimti savo vietas. Pradedame vakarinį plenarinį posėdį. (*Gongas*) Registruojamės. Kažkur iš salės glūdumos girdžiu balsus, prašančius registruotis. Susiskaičiuokime ir galėsime pradėti darbus.

Iš karto žvelgiu į gerbiamą viceministrę, kuri jau galėtų ruoštis. Gerbiama Jovita Neliupšiene, netrukus kviesime jus į tribūną.

Užsiregistravo 71 Seimo narys.

14.00 val.

Įstatymo „Dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Malaizijos Vyriausybės pagrindų susitarimo dėl partnerystės ir bendradarbiavimo ratifikavimo“ projektas Nr. XIVP-3042 (*pateikimas*)

Darbotvarkės 2-1 klausimas – įstatymo „Dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Malaizijos Vyriausybės pagrindų susitarimo dėl partnerystės ir bendradarbiavimo ratifikavimo“ projektas Nr. XIVP-3042. Pranešėja – gerbiama J. Neliupšienė, užsienio reikalų viceministrė. Prašome į tribūną. Pateikimas.

J. NELIUPŠIENĖ. Sveiki. Teikiame Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Malaizijos Vyriausybės pagrindų susitarimo dėl partnerystės ir bendradarbiavimo ratifikavimo“ projektą. Įstatymo tikslas – ratifikuoti 2022 m. gruodžio 14 d. Briuselyje priimtą Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Malaizijos Vyriausybės pagrindų susitarimą dėl partnerystės ir bendradarbiavimo.

Pagrindų susitarimas su Malaizija yra vienas pirmųjų dvišalių Europos Sąjungos susitarimų, kuriuo pakeičiama 1980 metais Europos ekonominės bendrijos ir Pietryčių Azijos valstybių asociacijos valstybių narių bendradarbiavimo susitarimu sukurta dabartinė teisinė sistema. Pagrindų susitarimu išplečiama tarpusavio veiksmų ekonomikos ir prekybos, taip pat teisingumo ir vidaus srityse apimtis, stiprinamas bendradarbiavimas įvairiose politikos srityse, įskaitant žmogaus teisių apsaugą, masinio naikinimo ginklų neplatinimą, kovą su terorizmu, užimtumo, socialinės, švietimo, žemės ūkio ir kitas sritis. Į Pagrindų susitarimą taip pat įtrauktos nuostatos dėl Europos Sąjungos finansinių interesų apsaugos bei svarbus skyrius dėl bendradarbiavimo prekybos srityje, kuriame numatomos sąlygos vykstančioms deryboms dėl laisvos prekybos susitarimo užbaigimo.

Politiniu požiūriu Pagrindų susitarimas su Malaizija yra svarbus žingsnis, kad vadovaujantis bendromis visuotinėmis demokratijos ir žmogaus teisių vertybėmis būtų stiprinamas Europos Sąjungos vaidmuo Pietryčių Azijoje. Jį ratifikavus bus sudaromos sąlygos stiprinti bendrų tikslų siekius ir bus naudingas abiem šalims, taps pagrindu platesnės apimties politiniams ir ekonominiams Europos Sąjungos interesams skatinti. Pagrindų susitarimu įsteigiamas jungtinis komitetas, kuris atliks šalių dvišalių santykių stebėseną, plėtros stebėseną. Į Pagrindų susitarimą įtraukta nevykdymo sąlyga, pagal kurią, pažeidus esminius punktus, numatoma galimybė sustabdyti Pagrindų susitarimo taikymą. Pagrindų susitarimas, kaip tarptautinė mišrioji sutartis, priskiriama ratifikuotinoms Lietuvos Respublikos tarptautinėms sutartims pagal Tarptautinių sutarčių įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 10 punktą. Įstatymas atitinka XVIII Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą.

Lietuvos Respublikos Seimo Teisės departamentas pastabų dėl projekto neturėjo. Prašome pritarti įstatymo „Dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Malaizijos Vyriausybės pagrindų susitarimo dėl partnerystės ir bendradarbiavimo ratifikavimo“ projektui.

PIRMININKAS. Dėkoju už pristatymą. Tuoj matysime, ar Seimas pritars. O per tą laiką jūsų nori paklausti keturi Seimo nariai. Gerbiamas A. Skardžius klausia pirmasis. Prašom.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiama viceministre, kiekvienas veiksmas turi tam tikrą siekį, tam tikrą tikslą. Tad aš suprantu Europos Sąjungą kaip *in corpore*, bet Lietuvai kokia iš to nauda? Tailandas, Malaizija, dabar susitarimai, na, vis tiek turbūt nagrinėjote šiais aspektais. Būtų įdomu sužinoti, kokia čia nauda Lietuvai iš to ir kokio laukiama rezultato Lietuvoje. Ačiū.

J. NELIUPŠIENĖ. Šis susitarimas, kaip minėjau, yra Pagrindų susitarimas, kuris numato sritis, kuriose Europos Sąjunga ir šalys narės turėtų plėtoti bendradarbiavimą, ar tai būtų su Malaizija, ar tai kitas susitarimas su Tailandu. Šitas susitarimas su Malaizija nuo kito skiriasi dar ir tuo, kad yra numatyta galimybė Europos Sąjungai ir šalims narėms turėti ir prekybos susitarimą su Malaizija. Tai būtent prekybos susitarimas, jeigu kalbėtume apie tas tiesiogines naudas, tikriausiai atvers kelią. Kaip žinome, laisvos prekybos susitarimai sumažina arba visiškai atsisakoma, pavyzdžiui, muitų mokesčių, mokesčių pripažinimo tarpusavio klausimų ir taip toliau, ir panašiai. Manau, šiaip iš principo tai yra ir ekonomiškai naudingas susitarimas, būsimų susitarimų pagrindas.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūsų nori paklausti gerbiamas V. Semeška. Prašom.

V. SEMEŠKA (*TS-LKDF*). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Gerbiama viceministre, aš čia, tiesiai.

J. NELIUPŠIENĖ. Atsiprašau.

V. SEMEŠKA (*TS-LKDF*). Nieko tokio. Šiaip sveikintinas toks ratifikavimas. Apskritai bendradarbiavimas su ASEAN šalimis, manyčiau, galėtų būti dar kuo glaudesnis ir intensyvesnis, kaip atsvara Kinijos rinkai. Manau, bendradarbiavimas su ASEAN apskritai turi gerų perspektyvų.

Klausimas mano būtų dėl ambasados Singapūre, ji dengia nemažai ASEAN šalių. Gal jūs galėtumėte pasakyti apie aktualią situaciją? Mačiau, visiškai neseniai buvo įteikti mūsų ambasadoriaus D. Gaidžio skiriamieji raštai Vietname. Kokias ASEAN šalis dabar apskritai dengia ambasadorius Singapūre? Ačiū.

J. NELIUPŠIENĖ. Yra bent kelios šalys, kurias dengia, – Malaizija, Vietnamas ir dar kažkuri viena iš jų. Yra keturios valstybės. Ne visose ambasadorius dar kol kas spėjo įteikti. Procesas dažnai užtrunka. Ambasada neseniai atidaryta. Bet aš manau, kad apskritai mūsų dėmesys ASEAN šalims, kiekvienai atskirai dvišališkai, yra labai svarbus, nes kiekviena iš jų turi savo stiprybių. Tie sektoriai, su kuriais būtų galima bendradarbiauti, yra atitinkami. Pavyzdžiui, jei kalbėtume nebūtinai apie Malaiziją, bet apie jūsų paminėtą Vietnamą, netgi juokaujama, kad dabar jau investuotojui nebėra net laisvo plotelio ten investuoti. Manau, kad tai rodo tų ekonomikų gyvybingumą. Europos Komisijos vadovė vakar pabrėžė, kad vienas iš pagrindinių tikslų yra diversifikuoti mūsų ekonomiką ir taip sumažinti priklausomybę nuo vienos konkrečios šalies. Šiuo atveju ir būsimas laisvos prekybos susitarimas su Malaizija prie to prisidės.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūsų klausia gerbiamas V. Pranckietis. Prašom.

V. PRANCKIETIS (*LSF*). Laba diena. Ačiū. Jūs paminėjote, kad tai atitinka XVIII Vyriausybės programą, bet ar tai atitiks kitų vyriausybių programas ir ar atitinka ankstesnių vyriausybių? Manau, kad ta sutartis turės tęstinį veiksmą. Žinoma, mūsų sritis yra žemės ūkis, jūs paminėjote, kad ta sritis bus plėtojama. Gal įsivaizduojate, ką mes čia plėtosime? Ačiū.

J. NELIUPŠIENĖ. Ačiū už klausimą. Aš manau, kad laisvos prekybos skatinimas, apskritai bendradarbiavimas su augančios ekonomikos šalimis, turinčiomis išplėtotus savo prekybos tinklus, yra naudingas visiems, bet visų pirma mūsų verslo bendruomenei, taip pat ir žmogiškiesiems ryšiams.

Jei kalbėtume apie žemės ūkio susitarimą, šitas yra toks Pagrindų susitarimas, kai mes apibrėžiame sritis. Aš net neabejoju, kad žemės ūkio klausimai atsidurs ir laisvos prekybos susitarime. Kaip žinome, Europos Sąjungai ne visada būna lengva net ir viduje dėl jų susitarti, bet net neabejoju, kad mes turėsime tiek tų vadinamųjų savų interesų, norėsime, kad žemės ūkio rinka atvertų, tarkime, Malaiziją, tiek ir ginamųjų interesų, kad mūsų žemdirbiai arba mūsų žemės ūkis iš principo nenukentėtų, užtikrintume tiek standartus, tiek įvairius saugomus produktus, kurių mes Europos Sąjungoje turime.

PIRMININKAS. Dėkoju. Ir paskutinis klausia gerbiamas R. Šarknickas. Prašom.

R. ŠARKNICKAS (*LVŽSF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Mano palinkėjimas: duok Dieve, kad po bendradarbiavimo ratifikavimo projekto neprarastumėte ir Malaizijos, kaip buvo prarasta Kinija. Ji vis dėlto Lietuvos ekonomikai tikrai padėjo augti. Po konflikto Lietuva prarado daugiau nei 0,5 mlrd. lėšų. Ar čia nėra šis projektas kaip alternatyva, nes prarasta Kinijos rinka? Ačiū. Jūsų projektui tikrai pritarsiu.

J. NELIUPŠIENĖ. Ačiū už klausimą. Čia yra Europos Sąjungos ir jos šalių narių susitarimas. Europos Sąjunga, kaip žinote, visą laiką siekia turėti kuo platesnius prekybinius ryšius su visomis šalimis. Kuo labiau tie prekybiniai ryšiai diversifikuoti, tuo, matyt, mums visiems daugiau naudos.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūs atsakėte į visus klausimus. Dabar užimkite dar savo vietą, nes bus pasisakančių. Vėliau pristatysite kitą klausimą.

Dabar motyvai už – gerbiamas V. Semeška. Prašom.

V. SEMEŠKA (*TS-LKDF*). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Aš kolegoms tiesiog norėjau dar kartą priminti, kad šiais metais mūsų parlamente yra įsteigta Tarpparlamentinių ryšių su ASEAN narėmis grupė, kuri transformavosi iš Singapūro ir tapo daug platesnė, ir mes tuos bendradarbiavimo saitus stengiamės užmegzti. Dėl to šiame Pagrindų susitarime su Malaizija, vėliau su Tailandu vadovaujamasi tokiomis bendromis visuotinės demokratijos žmogaus teisių vertybėmis, jis bus stiprinantis ne tik Europos Sąjungos, bet ir Lietuvos vaidmenį Pietryčių Azijoje. Tikrai nesutikčiau čia su kolegos lyginimu, kad praradome, neva Kinija kažko, ar kažko netekome. Tai visiškai kitokio pobūdžio sutarties ratifikavimas, tai yra, kaip ir minėta, Europos Sąjungos susitarimas, Lietuva yra viena iš šalių Europos Sąjungos. Manau, kad Pietryčių Azija yra dar tikrai neatrasti klodai mūsų valstybėje ir bendradarbiaudami čia mes turime savo galimybes išnaudoti. Tai, be jokios abejonės, kviečiu palaikyti. Ačiū,

PIRMININKAS. Dėkoju. Deja, gerbiamas Robertai, vienas – už, vienas – prieš. Jeigu būtumėte užsirašęs prieš, tai… Ne, taip jau neišeina, nes tada kiekvienu atveju reikėtų taip daryti. Nepykite, taip Statutas mane įpareigoja. Paskui jūs irgi pyksite ant manęs, kai aš jo nesilaikysiu kitu atveju.

Kviečiu gerbiamą viceministrę J. Neliupšienę dar kartą ateiti į tribūną. Gerbiamas K. Starkevičius galės vėliau pakalbinti gerbiamą viceministrę, tikrai bus dar laiko.

14.11 val.

Įstatymo „Dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Tailando Karalystės pagrindų susitarimo dėl visapusiškos partnerystės ir bendradarbiavimo ratifikavimo“ projektas Nr. XIVP-3043 (*pateikimas*)

Darbotvarkės 2-2 klausimas, tai yra įstatymo „Dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Tailando Karalystės pagrindų susitarimo dėl visapusiškos partnerystės ir bendradarbiavimo ratifikavimo“ projektas. Prašau. Pateikimas.

J. NELIUPŠIENĖ. Tai ačiū. Teikiame taip pat Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Tailando Karalystės pagrindų susitarimo dėl visapusiškos partnerystės ir bendradarbiavimo ratifikavimo“ projektą. Įstatymo tikslas – ratifikuoti 2022 m. gruodžio 14 d. Briuselyje priimtą Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Tailando Karalystės pagrindų susitarimą.

Pagrindų susitarimas su Tailandu yra vienas iš tos pačios grupės pirmųjų Europos Sąjungos dvišalių, kaip ir su Malaizija, susitarimų, kuriuo pakeičiama 1980 metų Europos ekonominės bendrijos ir Pietryčių Azijos valstybių asociacijos valstybių narių bendradarbiavimo susitarimu sukurta dabartinė teisinė sistema. Taip pat išplečiamos bendradarbiavimo sritys, kaip ir minėjau, pradedant teisingumu, vidaus, ekonominiai, prekybiniai santykiai, stiprinamas bendradarbiavimas kovoje su terorizmu, žmogaus teisių apsauga, paminimas organizuotas nusikalstamumas, klimato kaita ir taip pat su švietimu, žemės ūkiu ir visomis kitomis sritimis susijęs labai platus klausimų ratas.

Į Pagrindų susitarimą taip pat įtrauktos nuostatos dėl Europos Sąjungos finansinių interesų apsaugos. Mes tikimės, kad susitarimas su Tailandu bus svarbus žingsnis, kad, vadovaujantis bendrosiomis visuotinėmis demokratijos, žmogaus teisių vertybėmis, bus stiprinamas Europos Sąjungos vaidmuo Pietryčių Azijoje. Taip pat bus sustiprintos, sudaromos sąlygos stiprinti bendrų tikslų siekį, kurį galėsime įgyvendinti per partnerystės, politinį, regioninį ir pasaulinį bendradarbiavimą.

Taip pat įsteigiamas jungtinis komitetas, kuris atliks šalių dvišalių santykių plėtros stebėseną. Į Pagrindų susitarimą įtraukta ir nevykdymo sąlyga, pagal kurią, pažeidus esminius punktus, numatoma galimybė sustabdyti susitarimo taikymą.

Sutartis yra mišri, priskirtina ratifikuotoms Lietuvos Respublikos tarptautinėms sutartims pagal Tarptautinių sutarčių 7 straipsnio 1 dalies 10 punktą. Taip pat ji atitinka Vyriausybės programą. Seimo Teisės tarnyba pastabų neturėjo. Prašome pritarti įstatymo „Dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Tailando Karalystės pagrindų susitarimo dėl visapusiškos partnerystės ir bendradarbiavimo ratifikavimo“ projektui.

PIRMININKAS. Dėkoju, jūsų nori paklausti gerbiamas V. Semeška. Prašom.

V. SEMEŠKA (*TS-LKDF*). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Gerbiamoji viceministre, jūs minėjote ir skaičiau aiškinamajame rašte, kad sudarytas bus jungtinis komitetas, kuris atstovaus Europos Sąjungai. Iš ko jis bus sudarytas ir ką Lietuva ketina deleguoti? Ar čia Užsienio reikalų ministerijos bus atstovas, ar?.. Kokia struktūra numatyta to jungtinio komiteto? Ačiū.

J. NELIUPŠIENĖ. Na, kaip ir dažniausiai pasitaiko tokiuose komitetuose, pagrindinė sudarymo rolė tenka Europos Komisijai ir tada jau į šalis nares kreipiamasi, priklausomai nuo sričių, kurioje ta sritis… kur bendradarbiavimas bus plėtojamas.

PIRMININKAS. Dėkoju, jūs atsakėte į visus klausimus. Ir dabar motyvai už – gerbiamas V. Semeška. Prašau.

V. SEMEŠKA (*TS-LKDF*). Gerbiamas posėdžio pirmininke, nėra kalbančių prieš. Iš principo identiška situacija. Aš atsisakau. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Taigi apsispręsime balsuodami tam numatytu metu. Dėkojame viceministrei už pateikimus.

14.15 val.

Nepaprastosios padėties įstatymo Nr. IX-938 18 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2792, Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo Nr. VIII-971 40 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2793 (*pateikimas*)

Ir dabar pereiname prie kitų klausimų. 2-3.1 ir 2-3.2 klausimai – projektai Nr. XIVP-2792 ir Nr. XIVP-2793: Nepaprastosios padėties įstatymas ir Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymas. Gerbiamas A. Sysas pateiks mums šiuos įstatymus. Prašau.

A. SYSAS (*LSDPF*). Ačiū, pirmininke. Gerbiami kolegos, teikiu svarstyti Krizių valdymo ir Nepaprastosios padėties įstatymus. Seime yra užregistruotas Darbo kodekso 248 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, kurio tikslas yra užtikrinti Konstitucijos 51 straipsnyje įtvirtintą darbuotojų teisę streikuoti net ir šalyje paskelbus nepaprastąją padėtį. Jūs turbūt prisimenate, toks įstatymo projektas buvo pateiktas, jis nukeliavo iki Trišalės tarybos. Vyriausybė dar 2022 metų gruodžio mėnesį pritarė šitam įstatymui ir pateikė išvadą, kad reikėtų šituos klausimus aptarti ir būtent šituose dviejuose įstatymuose. Lygiai taip pat pasielgė ir Trišalė taryba, tai yra ji sutiko su šiek tiek keistoka, turiu pripažinti, tvarka, kad sprendimą dėl streiko priima ne teismas, o Trišalėje taryboje susitaria, kad tai vyks konsultacijų būdu su tam tikros šakos ministru. Mano galva, tai yra žymiai geriau, negu nesilaikyti mūsų Konstitucijos, nes puikiai žinote nuostatą, kad mes paskelbdavome nepaprastąją padėtį pasienyje, o Klaipėdoje arba Akmenėjė, arba Vilniuje negalima buvo streikuoti.

Prieštaravimus Konstitucijai reikia panaikinti ir todėl atsirado šitas siūlymas, kaip rekomendavo Trišalė taryba ir Vyriausybė. Kaip jis veiks, parodys laikas, bet paprasčiausiai mes turime užtikrinti Konstitucijos 51 straipsnio veikimą Lietuvos teritorijoje ir esant nepaprastajai padėčiai. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūsų nori paklausti du Seimo nariai. Gerbiamas A. Skardžius klausia pirmas. Prašau.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiamas kolega Algirdai, vis dėlto jūs besibaigiant šiai kadencijai teikiate įstatymo projektą, kad sureglamentuotumėte nepaprastosios padėties santykį su konstitucine teise streikuoti. Vis dėlto kas jus paskatino: ar kad nuolat buvo skelbiama nepaprastoji padėtis dėl nelegalių migrantų, dėl kovido, dėl viso kito vien tam, kad apribotų piliečių teisę išreikšti savo valią, ar kiti čia motyvai? Aš norėčiau sužinoti, kodėl dabar ir kas jus paskatino tą dalyką daryti?

A. SYSAS (*LSDPF*). Gerbiamas kolega, tikrai ne dabar. Šitos pirmosios pataisos Darbo kodekse atsirado 2021 metais, mes su J. Sabatausku teikėme šitas pataisas. Visa ta procedūra: Vyriausybės išvados, Trišalės tarybos, nusitęsė ir šitas jau buvo užregistruotas pavasarį, kai komitetas svarstė Vyriausybės išvadą. Julius kaip teisininkas, na, taip sakant, kritiškai žiūri ir į tai, kad ministras priims sprendimus dėl streiko, na, bet aš bandau padaryti išimtį, kadangi tiek pačios profsąjungos, tiek darbdaviai, tiek Vyriausybė siūlo tokį variantą. Kaip jis veiks, parodys laikas, jeigu bus priimtas, bet mes turime pataisyti, nes iš principo dabartinė nuostata prieštarauja: vienuose įstatymuose įtvirtinta, tiksliau, Konstitucijoje, aukščiausiame dokumente, įtvirtinta teisė streikuoti ir esant nepaprastajai padėčiai, o kituose įstatymuose, specializuotuose, parašyta, kad negalima. Na, taip neturėtų būti.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūsų nori paklausti gerbiamas K. Adomaitis. Prašau.

K. ADOMAITIS (*LF*). Sveiki. Dėkui už pristatymą, gerbiamas Algirdai. Aš norėjau pasitikslinti, ar čia vis dėlto Vyriausybės, ar jūsų projektas? Kas čia jį inicijuoja ir rengia ir kaip čia su tais streikais? Ar tikrai nepaprastosios padėties metu vis dėlto neturėtume susilaikyti nuo tų streikų, nes kad ir pasienyje nepaprastoji padėtis, bet įtampa visoje valstybėje, tuo gali pasinaudoti ir nelabai kokios adekvačios jėgos ir sukelti papildomų rizikų? Aš, aišku, suprantu, jeigu tai tęsiasi ilgus metus ir taip toliau, tai čia kitas kontekstas, bet yra ir tam tikra apsauga.

A. SYSAS (*LSDPF*). Ačiū už klausimą. Pasitikėkime mūsų piliečiais. Nėra piliečiai bepročiai, kurie streikuos, jeigu tikrai yra grėsmių. Bet mūsų nepaprastosios padėties skelbimas, čia, šitoje salėje, buvo daug diskusijų, kuo, sakykime, mokytojai šiandien kalti, kad nevykdomas kolektyvinis susitarimas, jiems nemokamas toks atlyginimas, koks sutartas, nors pasienyje yra nepaprastoji padėtis? Tai niekaip nesusieta, nes tų baimių ir grėsmių mes galime prisigalvoti kokių nori, bet mūsų pagrindinis dokumentas – valstybės Konstitucija aiškiai leidžia šitą teisę darbuotojams reikšti ir nepaprastosios padėties metu. Štai kur yra kolizija tarp Konstitucijos ir įstatymų. Galima kreiptis į Konstitucinį Teismą, dar ilgiau, bet bus iš viso įrodyta, kad negalima drausti. Šiuo atveju dar paliekamas tam tikras saugiklis, kad šakos ministras galės priimti sprendimą.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūs atsakėte į visus klausimus. Dabar niekas nenori sakyti motyvų. Taigi balsuosime tam numatytu metu.

14.22 val.

Atmintinų dienų įstatymo Nr. VIII-397 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2881 (*pateikimas*)

Einame prie 2-4 klausimo – Atmintinų dienų įstatymo vieno straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2881. Gerbiamas E. Pupinis pateiks mums. Prašau.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Gerbiami kolegos, iš tiesų turbūt nemažai mes čia priimame atmintinų dienų, tačiau šis pakeitimas kilo iš to, kad į Peticijų komisiją kreipėsi asmuo, konkrečiai gerbiama S. Katkauskienė. Ji pasiūlė, kad į minėtinų dienų sąrašą būtų įtraukti su gyvūnų elgesio sutrikimais dirbantys asmenys, kurie iš tikrųjų užsiima šia veikla.

Savaime suprantama, mes, Peticijų komisija, kaip visada paklausėme Aplinkos ministerijos ir Žemės ūkio ministerijos nuomonės. Iš tiesų buvo pastebėta, kad tokios siauros specializacijos asmenims suteikti dieną turbūt yra abejotina, bet taip pat pažymėta, kad nėra įtrauktos į atmintinų dienų sąrašą tokios dienos kaip Tarptautinė veterinarijos diena ir Pasaulinė gyvūnijos ir Šv. Pranciškaus Asyžiečio, gyvūnų globėjo, diena. Kaip prisimename, iš tikrųjų tą dieną pastaruoju metu

švenčia tikrai nemažai žmonių. Kaip žinoma, netgi šventinami gyvulėliai, iš tikrųjų organizuojamos tam tikros šventės, rinkliavos gyvūnų globos nameliams, tikrai dalyvauja nemažai žmonių.

Iš tikrųjų remiantis Aplinkos ministerijos ir Žemės ūkio ministerijos pasiūlymu ir buvo nuspręsta su kai kuriais kolegomis (čia ir komiteto pirmininkė A. Gedvilienė, K. Starkevičius, K. Mažeika, V. Jukna ir dar pasirašė L. Jonauskas) pasiūlyti šias dienas įtraukti. Dar kartą pakartoju, kad tai būtų šios dienos: balandžio paskutinis šeštadienis – Tarptautinė veterinarijos diena, tą visas pasaulis švenčia, ir spalio 4-oji – Pasaulinė gyvūnijos ir Šv. Pranciškaus Asyžiečio, gyvūnų globėjo, diena. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju už pateikimą. Niekas nenori jūsų paklausti. Taigi galite užimti savo darbo vietą. Dėl motyvų taip pat niekas neužsirašė. Balsuosime balsavimo lango metu.

14.24 val.

Sodininkų bendrijų įstatymo Nr. IX-1934 16 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2998 (*pateikimas*)

Dabar darbotvarkės 2-5 klausimas – Sodininkų bendrijų įstatymo 16 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2998. Gerbiamas K. Starkevičius tikrai buvo. Gal galėtumėte atkreipti gerbiamo K. Starkevičiaus dėmesį? Jis štai kaip spėriai. Viskas gerai, laiko turime. Neskubėkite, pirmininke, ir pateikite mums Sodininkų bendrijų įstatymą. Prašau.

K. STARKEVIČIUS (*TS-LKDF*). Laba diena, gerbiami kolegos. Klausimas labai trumpas. Aš vakar rinkdamas parašus jums pristačiau, todėl pasistengsiu labai trumpai.

Šiuo metu sodininkų bendrijos, norėdamos atlikti tam tikrus teisinius veiksmus, susiduria su problemomis, kai reikia sušaukti visuotinį susirinkimą. Pagal dabartinį reglamentavimą reikia, kad kiekvienas bendrijos narys būtų informuotas, o tai yra labai sunku padaryti, nes, kaip žinome, vyresnio amžiaus žmonės neturi savo elektroninių paštų, jaunesni, kad ir turi, bet dalis yra užsienyje. Dabar siūlau papildyti šias informavimo priemones, kad būtų galima skelbti spaudoje ir skelbimų lentoje. Tada bus užtikrintas visateisis sodų bendrijų valdymas. Jos galės atlikti veiksmus, rinkti savo vadovybę ar spręsti kitus ūkinius klausimus.

Šis klausimas bus sujungtas su gerbiamos kolegės L. Nagienės, kur jau buvo pateikimas. Mes tikimės, kad pateiksime bendrą kokybišką įstatymo projektą. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūsų nori paklausti trys Seimo nariai. Gerbiama M. Ošmianskienė klausia pirma, bet jos nėra. Tada klausia gerbiamas E. Pupinis. Prašom.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Aš sveikinu tokį pasiūlymą. Savaime suprantama, pasiekti žmones turbūt kai kada sudėtinga ir negali priimti sodų bendrijos sprendimų, bet yra ir kitų klausimų, susijusių su žemėtvarkos reikalais. Šiuo metu savivaldybės susiduria su tam tikru klausimu, kuomet registruojant kelius reikia apklausti begalę žmonių. Tarkime, pagal įstatymą reikia siųsti registruotus laiškus. Kelios savivaldybės apskaičiavo, kad reikia apie 0,5 mln. eurų tam, kad visi žmonės būtų pasiekti. Ar nemanote, kad vis dėlto reikėtų ieškoti kokių nors kitų būdų, galbūt nebūtinai registruotu laišku? Na, žinote, vis tiek dažniausiai valstybinės reikšmės keliai arba savivaldybių keliai turi būti įregistruoti kokiu nors būdu, o aukoti tiek pinigų galbūt ir nevertėtų. Ačiū.

K. STARKEVIČIUS (*TS-LKDF*). Gerbiamas kolega, mes iš tikrųjų siūlome, aš ką išvardijau, išplėsti ratą. O po to svarstymo metu mes su kolege ar kurie dirbs prie šio klausimo informuosime, kaip mums sekėsi tai išspręsti.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausimą užduos gerbiamas K. Mažeika. Prašom.

K. MAŽEIKA (*DFVL*). Ačiū, gerbiamasis posėdžio pirmininke. Taip, iš tikrųjų, aišku, mes panašų projektą jau turėjome registruotą, ir turbūt kolegės L. Nagienės, dar pernai metais, man atrodo, bet kažkaip jis nerado kelio į Seimo salę. Gal dar, kai sujungimas bus daromas ar kaip nors. Bet turbūt ne apie tai klausimas – apie esmę.

Kaip jums atrodo, nes dabar toks lyg ir bandymas spręsti problemas, nors realiai žinome visi apie tų sodininkų bendrijų tokią skaudžią realybę, kai daugelis, ypač jaunų šeimų, kurios nusiperka sodų bendrijose sklypus, pasistato namus arba renovuoja, pradeda gyventi, galiausiai nenori nieko bendro turėti su sodininkų bendrija. Jie nemoka nei mokesčių, nei nieko. Jie, na, yra

prieš, jie nori tapti savivaldybės gyventojais, mokėti mokesčius tokius, kaip ir visi kiti žmonės. Tokia priešprieša: dalis žmonių yra bendrijos nariai toje pačioje teritorijoje, dalis – ne bendrijos nariai. Kaip manote, ar padės šis įstatymo projektas išspręsti tas tokias globalias problemas?

PIRMININKAS. Laikas, kolega!

K. MAŽEIKA (*DFVL*). Gal vis dėlto daugiau savivaldybės iniciatyvos reikėtų?

K. STARKEVIČIUS (*TS-LKDF*). Ačiū už gerą klausimą. Laimos projektas jau buvo anksčiau pateiktas. Dabar yra Aplinkos komitete. Tikėsimės, kad greitai bus jis apsvarstytas, ir mes grįšime jau į salę.

O kad padės, tai tikrai padės, nes bus pradinis teisinių klausimų sprendimas. Šiuo metu negali surengti susirinkimo, negali Registrų centre nieko įregistruoti arba, švelniai tariant, kartais turi pirmininkai gudrauti. Bet kam to reikia? Mes turime taip sutvarkyti, kad judėtų visi reikalai, būtų sprendžiami sodų bendrijų klausimai šiame etape, o ten tikrai dar yra labai daug klausimų.

PIRMININKAS. Dėkoju, atsakėte į visus klausimus. Dabar už nori pasisakyti gerbiama L. Nagienė. Prašom.

L. NAGIENĖ (*DFVL*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Iš tikrųjų labai ačiū Ekonomikos komiteto pirmininkui, nes galbūt dabar ir mano projektas nebegulės Finansų ir biudžeto komitete, pasirodo, jis buvo papildomas komitetas, po to svarstys Aplinkos komitetas. Labai norėtųsi, kad tikrai šis projektas kuo greičiau pamatytų dienos šviesą ir būtų priimtas, nes to laukia sodininkai. Iš tikrųjų kviečiu visus pritarti.

O sprendžiant klausimą – aš nenoriu būti sodininkų bendrijos nariu, tai palaukite, jeigu perku sklypą ir ten statau namą, tai aš jau žinau, kurioje vietoje aš perku, todėl būk malonus – būk tos bendrijos nariu. Dabar, kol yra sodininkų bendrijos, čia tikrai nemanipuliuokite tuo, kad nemokėsiu mokesčio. Tokių atvejų mes turime, bet pirkdamas sklypą jis žinojo, kur įstojo ir į kokią bendriją. Naudojasi ta pačia infrastruktūra, kuri jau yra įrengta sodininkų bendrijoje. Tikrai kviečiu šiandien palaikyti ir aš tikiuosi, kad kuo greičiau sujungę tuos abu projektus mes galų gale bent žengsime vėl žingsnį į priekį būtent dėl pagalbos sodininkų bendrijoms. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Tai buvo visi motyvai šiuo klausimu. Balsuosime per numatytą laiką.

14.31 val.

Kelių įstatymo Nr. I-891 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3018 (*pateikimas*)

Dabar kitas darbotvarkės 2-6 klausimas – Kelių įstatymo 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3018. Gerbiamas A. Kupčinskas galėtų mums jį spėriai pateikti. Prašom.

A. KUPČINSKAS (*TS-LKDF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, sugrįžtu, turbūt kaip ir sodininkų bendrijų atveju, čia irgi panašus atvejis, tenka sugrįžti su projektu, kuris jau prieš porą metų buvo priimtas, bet paskui biuras neapsižiūrėjo, komiteto biuras, ir ant viršaus ar vietoj to buvo priimtas kitas Kelių įstatymo paketas. Būtent ta nuostata dėl privalomo kaštų ir naudos analizės atlikimo ir viešo, svarbiausia, viešo paskelbimo tiesiog ta nuostata dingo. Tiesiog po kelerių metų pertraukos grįžtu su tuo projektu. Galiu dar kartą pasakyti, kad yra noras, kad Kelių direkcija viešintų tuos visus projektus. Aš ankstesniame variante buvau įrašęs, kad projektus nuo 1 mln. vertės, bet tada buvo Teisės departamento pastaba, kad siūlo netaikyti kažkokios konkrečios nuostatos dėl vertės dydžio. Tą nuostatą išbraukiau ir grįžtu su šiuo įstatymo projektu.

Kaip žinote priešistorę, yra buvę atvejų, kur išbrangdavo ir projektų vertė, ir darbų sąmata, ir vietoj vieno ar kelių milijonų išeidavo vos ne dvigubos sumos. Be to, prioritetinis sąrašas dažnai keisdavosi, todėl yra noras, kad vis dėlto ir visuomenė galėtų susipažinti su projektų, svarbia kelių infrastruktūrai projektų kaštų ir naudos analize viešai, kad ji būtų skelbiama. Dabar ji yra atliekama, bet nėra skelbiama. Tai papildomų kaštų įdėti į socialinę erdvę ar į interneto puslapius, aš nemanau, kad būtų kažkiek papildomų. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūsų nori paklausti penki Seimo nariai. Gerbiama L. Nagienė klausia pirma. Prašom.

L. NAGIENĖ (*DFVL*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiamas kolega, iš tikrųjų Viešųjų pirkimų įstatymas irgi reglamentuoja, kad tai turėtų būti kai kurios… Ir savivaldybės atlieka didelius

projektus, įgyvendina, o čia susisiekimo… Kelių direkcija įgyvendina, tikrai ten yra didžiuliai milijonai. Gal galite įvardinti, atlikus kaštų ir naudos analizę, koks yra skirtumas, kai pirkimai įvyksta? Dažniausiai pirkimai įvyksta pagal mažiausią kainą. Mes turime tokių pavyzdžių? Ar čia tiesiog dabar yra tikslas, kad mes galėtume po to palyginti, kokia kaina buvo sumokėta ir kokia buvo kaštų ir naudos analizė atlikta?

A. KUPČINSKAS (*TS-LKDF*). Aišku, dominuoja viešieji pirkimai pagal mažiausią kainą, bet vis daugiau savivaldybių, žinau, taiko ir ekonominį kriterijų, tai yra pasirenkamas projektas, kuris atitinka ir ekonomiškumo kriterijų. Pas mus tai įvardijama kaip ekonomiškumo, bet, pavyzdžiui, Vokietijoje yra taikomas laiko sąnaudų indeksas, tai yra kiek vairuotojai patiria papildomai, rekonstruojant vieną ar kitą projektą, pavyzdžiui, tiltą, tunelį ar kokią magistralę, kiek vairuotojai papildomai patiria laiko sąnaudų, ir tas sąnaudas padaugina iš eurų, tada tas laiko sąnaudų indeksas taip pat įtraukiamas į viešuosius pirkimus. Jeigu per kuo trumpesnį laiką ar ten perstumi tiltą, kokį senesnį, ar naują pastatai, tai būtent tai įvertinama. Aš manau, kad tai yra objektyvesnis kriterijus. Galėtume mes Lietuvoje pagalvoti apie tai, nes pasaulyje ir mūsų kaimyninėse šalyse yra taikomas tas pažangesnis indeksas, nes jisai yra objektyvesnis. Mes, kai pažiūrime, kad ir šiandien, pusę aštuonių išvažiuoji iš Kauno, įvažiuoji į autostradą, kelininkai pradeda darbus, pirma juosta užimta, kamščiai didžiausi prie Kauno, niekas pravažiuoti negali. Tai galėtų bent jau nuo 9 valandos pradėti ar kitu laikotarpiu, bet pasirenkamas pats brangiausias laikas, kai ir vairuotojai patiria sąnaudas.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūsų klausia gerbiamas K. Mažeika.

K. MAŽEIKA (*DFVL*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Tokia trumpa pastaba. Turbūt galėtų pradėti nuo devynių vakaro darbus, tada tikrai niekam nemaišytų, ir baigti prieš aštuonias ryte, ar ne? Tai tik tarp kitko. Bet jūsų projektas šiek tiek diskredituoja jau dabar vystomus projektus, buvo priimti sprendimai, nes lyg ir atrodo, kad jie priimami neatliekant tos kaštų ir naudos analizės ir kas kaip nori, tas taip daro. Manau, kad vis tiek yra skaičiuojama ir žiūrima. Bet ne apie tai.

Klausimas turbūt apie kelią, kuriuo važiuojant visi dažnai prisimena jūsų vardą, pavardę ir tai, ką žadėjote prieš rinkimus, kad Kaunas–Prienai bus sutvarkyta, nuo 2020 metų ten prasidės darbai ir jau kadencijos pabaigoje visi galėsime juo naudotis. Jeigu šitas įstatymo projektas būtų priimtas 2020 metais, ar šiandien mes jau turėtume kelią arba bent jau ten dirbančią techniką? Kas trukdė? Ir ar jis padės bent jau greičiau priimti sprendimus? Tas kelias, kurio problemą kėlėte, tikrai yra labai aktualus daugeliui savivaldybių ir ypač žmonėms, daugybei žmonių, kurie juo važiuoja. Ačiū.

A. KUPČINSKAS (*TS-LKDF*). Ačiū, kolega, už klausimą. Šiek tiek suplakėte ir pritempėte prie šio projekto. Ne apie tai. Bet suprantu, į ką jūs kreipiate dėmesį. Dar turiu 5 minutes kalbėti, tai galėčiau išsamiai papasakoti, kas daroma. Bet šis projektas yra apie tai. Kaštų ir naudos analizė ir dabar atliekama visų projektų, bet tiesiog jinai neskelbiama viešai. Tai yra noras, kad ir gyventojai galėtų pamatyti tuos projektus ir su jais susipažintų, kad nebūtų kaip anksčiau su ta vadinamąja Strošiūnų *broma*, tuneliuku, kai nuo 2,5 mln. kaina vis kilo po milijoną ir išėjo 5,5 mln.

O grįžtant prie kelio Kaunas–Prienai–Alytus, tai išpirkta 300 sklypų, panaudota apie 1,5 mln. eurų Kelių direkcijos lėšų, apie 40 hektarų susidarė. Dabar užsakytas techninis projektas. Mano plakate, beje, buvo žalia šviesa šitam keliui. Tai žalia šviesa kaip ir uždegta. Aišku, tie popieriniai projektavimo darbai gal nesimato pačiame kelyje, bet apsispręsta taikyti nebe 2+1 kategoriją, bet 2+2. Tai būtų netgi magistralinės reikšmės kelias, nes ten važiuoja apie 60 tūkst. automobilių per parą. Tai darbai yra daromi. Yra septyni sklypai, kurių gyventojai nesutinka, bet tai nemaišo.

Kitas dalykas, kad atsirado vadinamasis BIM projektavimas dabar ir Vyriausybės strateginiuose dokumentuose. O tas BIM projektavimas – tai tas erdvinis projektavimas. Jis dabar pradėtas taikyti visiems projektams ir šiek tiek užtęsė laiką. Visos ministerijos turi pagauti tą tempą, nes būtent ateities technologija sako, kad tas BIM projektavimas, 3D projektavimas, privalės būti taikomas visiems projektams.

PIRMININKAS. Dėkoju, jūsų klausia gerbiamas R. Šarknickas. Prašom.

R. ŠARKNICKAS (*LVŽSF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Na, vis dėlto aš irgi bandysiu pritempti šią aktualią problemą, kaip ir mano kolega Kęstutis, nes mes abudu su Kęstučiu turime didžiulį

interesą jau ne vienus metus, kad pagaliau būtų sutvarkytas kelias Alytus–Kaunas, ypač atkarpa Prienai–Kaunas. Dėkoju, kad prisidedate prie šių darbų taip pat. Norėtųsi, žinoma, kad jie greičiau vyktų, nestovėtų, nes dabar vairuotojai, važiuodami iš Alytaus į Kauną ar iš Prienų į Kauną arba atgal, vis dėlto patiria labai daug laiko sąnaudų. Jiems nemaža suma turėtų būti atlyginta už tai dienos metu, ne tik naktį. Ačiū.

A. KUPČINSKAS (*TS-LKDF*). Ačiū, kolega. Jūs teisingai pastebėjote. Kaip ir Vokietijoje, sakau, tas laiko sąnaudų indeksas galėtų ir pas mus būti skaičiuojamas, nes pas mus, kai dažniausiai lemia vien tiktai mažos vertės kaina, arba mažiausia kaina, mes paskui turime dideles sąnaudas ir vairuotojų keiksmus kelyje. Tai taip pat ekonomiškai kainuoja ir gali pavirsti į eurus.

O jeigu kalbant, kas nuo Alytaus, tai nuo Balbieriškio iki Prienų šiemet 12 kilometrų yra nauja danga, 2,5 mln. išleista, tai bent jau tuos 12 kilometrų greitosios medicinos pagalbos ir kiti automobiliai nebesikrato, kaip anksčiau kratydavosi, tai ta pažanga link Kauno didėja.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausimą užduos gerbiamas V. Semeška.

V. SEMEŠKA (*TS-LKDF*). Dėkui, posėdžio pirmininke. Andriau, tikrai jūsų įdėta daug pastangų, be abejonės, kad tas kelias nuo Alytaus iki Kauno būtų rekonstruotas. Tiesa, jis galėjo būti rekonstruotas prieš kokį dešimtmetį, kai buvo ir kitos valdžios. Nežinau, dabar sukarti visus lašinius ant jūsų, matyt, irgi nebūtų teisinga. Tačiau aš grįžtu prie lyginamojo varianto. Čia, aš manau, trupučiuką dubliuojasi projektų analizė, sąnaudų ir naudos analizė. Klausimas, ar visa tai netaps biurokratizuota? Nors pritariu, kad paskelbimas interneto svetainėje yra reikalingas, tai yra skaidrumas, bet ar nemanytumėte, kad tų įvairių analizių darymas apskritai gali visą procesą dar labiau užtempti? Gali būti sviestas sviestuotas. Galbūt galima tiesiog į projektų analizę inkorporuoti ir nereikėtų šių dviejų analizių daryti? Ačiū.

A. KUPČINSKAS (*TS-LKDF*). Mes kalbame apie tą vienintelę kaštų ir naudos analizę, tiktai ji traktuojama galbūt skirtingai, todėl taip įrašyta. Bet, kaip ir sakiau, pagrindinis tikslas yra paskelbti tų projektų analizę, geriausią kaštų ir naudos analizės variantą būtent interneto erdvėje, kad gyventojai susipažintų. Kaip jau sakiau, kad neatsitiktų vėl tokių pačių atvejų kaip su tuo Strošiūnų tuneliuku, kai sąmata išaugo dvigubai. Manau, kad ateityje, ypač kai atsitiks, tie projektavimo darbai vyks taikant BIM technologiją, tai yra erdviniai projektavimai, gyventojai vis labiau domėsis tokiomis analizėmis.

PIRMININKAS. Dėkoju. Na ir paskutinis dar gerbiamas K. Vilkauskas. Trumpą klausimą, trumpą atsakymą.

K. VILKAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Trumpas klausimas. Gerbiamas kolega, ar šitas projektas tiktų ir kelių priežiūrai? Žinote, kad yra keturių kategorijų keliai. Būna, kad mažiau intensyvesni pagal tą pačią kategoriją tvarkomi, nors reikėtų keisti ją. Ar galiotų?

A. KUPČINSKAS (*TS-LKDF*). Čia kalbame apie rekonstrukcijos darbus, naujus rekonstrukcijos darbus, apie paprastą remontą nekalbame.

PIRMININKAS. Dėkoju, jūs atsakėte į visus klausimus. Dabar dėl motyvų. Gerbiama R. Petrauskienė – už.

R. PETRAUSKIENĖ (*TS-LKDF*). Ačiū Andriui ir dar dviem iniciatoriams už įstatymo projektą. Aš vienareikšmiškai pasisakau, kad kaštų ir naudos analizė yra būtina, jinai būtinai turi būti viešinama, nes Valstybės kontrolė jau 2016–2019 metais nustatė, kad 272 mln. buvo panaudoti ne prioriteto tvarka, buvo finansuoti žemiau eilėje buvę projektai. Susidaro toks vaizdas, kad visą informaciją valdo tiktai Kelių direkcija. Žmonėms tada kyla teisingi klausimai, kodėl lėšos naudojamos mažiau reikšmingiems projektams, o ne strateginiams. Jeigu kaštų ir naudos analizė būtų vieša, tikrai atsirastų daugiau skaidrumo ne tik Kelių direkcijoje, bet ir pasitikėjimo visomis valstybinėmis institucijomis.

Aš pasisakau tikrai už. Nekiltų abejonių dėl viešųjų finansų pagrįstumo ir skaidraus naudojimo. Kviečiu palaikyti tolesnėse stadijose.

PIRMININKAS. Dėkoju. Prieš kalbės K. Mažeika.

K. MAŽEIKA (*DFVL*). Aš tikrai ne prieš, bet tai, ką kolegė dabar pasakė, šiek tiek klaidina, manau, Seimo narius. Tikrai taip nėra, kad toliau esantys projektai. Mes kalbame turbūt apie projektus, renkamės iš kelių variantų šiuo atveju. Tikrai negali būti kalbama, kad vienas projektas nefi-

nansuojamas kitų projektų sąskaita ir kad čia atsiras papildomas skaidrumas. Aš manau, bet kuriuo atveju turi būti atliekama kiekvieno projekto kaštų ir naudos analizė, pasirenkamas pats efektyviausias ir ekonomiškai naudingiausias projektas, neturėtų būti jokios abejonės, kad vienas ar kitas projektas yra pasirenkamas dėl kieno nors privačių ar asmeninių interesų. Tikrai neklaidinkime Seimo narių. Bet kokiu atveju bet kuris pasiūlymas, versiantis projektus tapti, būti skaidresnius, yra geras. Šiuo atveju, manau, irgi nėra blogas pasiūlymas, tiesiog nereikia klaidinti. Kolegos, prašau kitą kartą įsigilinti į pačius projektus.

PIRMININKAS. Dėkoju, motyvai išsakyti. Pereisime prie kito darbotvarkės klausimo, kito Kelių įstatymo.

14.44 val.

Kelių įstatymo Nr. I-891 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3016 (*pateikimas*)

Darbotvarkės 2-7 klausimas, tai yra Kelių įstatymo 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3016. Gerbiamas G. Kindurys mums jį pateiktų. Prašau.

G. KINDURYS (*LVŽSF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, vykdant kelių registravimą Nekilnojamojo turto registre dažnai susiduriame su problema, kai tam tikrame kelių ruože kelių juostos minimalus plotis neatitinka keliamų nustatytų pločio reikalavimų ir dėl to kelio žemės sklypo matavimai ir registravimo procesas sustoja. Taip dažniausiai yra gyvenvietėse, kuriose nuo seno yra siaurų kelio ruožų, nes greta jų prie kelio važiuojamosios dalies jau seniai yra suformuotos namų valdos, o jose, žinoma, yra pastatai ir dėl to tokių kelių nėra galimybės praplatinti.

Šiai problemai spręsti Seimas pavasario sesijoje priėmė Kelių įstatymo pakeitimą, kuriame nustatė, kad jeigu urbanizuotose teritorijose esančių kelių, įrašytų į Valstybinės reikšmės kelių sąrašą ar Vietinės reikšmės kelių sąrašą, ar jų ruožų kelio juostos dėl užstatymo ar kitų priežasčių neatitinka nurodyto minimalaus pločio ir nėra galimybės jų praplatinti, šios kelio juostos susisiekimo ministro ar jo įgaliotos institucijos tvarka nustatomos siauresnės, tai yra faktiškai esamo pločio.

Prasidėjus diskusijoms dėl šio įstatymo nuostatos taikymo, paaiškėjo trūkumas, nes ypač kaimų, per kuriuos eina keliai, negalima priskirti urbanizuotoms teritorijoms, todėl daugelyje probleminių vietų, kuriose yra tie siauri kelių ruožai, šio įstatymo pakeitimo nuostatos negalima pritaikyti, o Teritorijų planavimo įstatyme yra nurodyta, kad urbanizuotos teritorijos – tai pastatais užstatytos miestų, miestelių ir kompaktiškai užstatytų kaimų teritorijos.

Be to, kaimai, kurie yra užstatyti nekompaktiškai, tai yra iki 20 %, negali būti laikomi urbanizuota teritorija, nes pagal Teritorijų planavimo įstatymą kompaktiškai užstatyta teritorija tokia, kurios užstatymo tankis yra ne mažesnis kaip 20 %. Visiškai natūralu, kad ir per nekompaktiškai užstatytas kaimų teritorijas taip pat eina daug kelių ir juose yra tokių ruožų, kurie dėl šalia esančių pastatų yra siauri. Taigi akivaizdu, kad siaurų kelių ruožų problema gali egzistuoti ir neurbanizuotose teritorijose, tai yra tose, kurių užstatymo tankis yra iki 20 %.

Pažymėtina, kad keliuose, kurie neužregistruoti Nekilnojamojo turto registre, tai yra kur nesuformuoti kelių sklypai, negalima projektuoti net elementariausių įrenginių, statinių, tokių kaip, pavyzdžiui, autobusų sustojimo vietos ar autobusų stotelių paviljonai. Taigi, siekiant išspręsti šią problemą, siūloma patikslinti teritorijas, kuriose būtų galima taikyti įstatymo nuostatą, leidžiančią kelio juostą nustatyti siauresnę, tai yra faktiškai esamo pločio, ir siūloma papildyti nuostatas, kad minima įstatymo nuostata būtų taikoma miestuose, miesteliuose ir kaimuose, pažymėtuose nurodomaisiais ir informaciniais kelio ženklais, rodančiais gyvenvietės pradžią ir pabaigą, kai kelias eina per gyvenvietę, kuri yra pažymėta šiais kelio ženklais.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūsų nori paklausti penki Seimo nariai. Pirmas klausia gerbiamas A. Gedvilas. Prašau.

A. GEDVILAS (*MSNG*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Iš tikrųjų žinome tą nevienareikšmiškai skambiai nuskambėjusią Vilniaus miesto gatvių siaurinimo programą. Ar tai turi ką nors bendro?

Kitas klausimas. Koks vis dėlto minimalus tas gatvės plotis galimas tokiu atveju, jeigu jau pereiname į tą siaurinimo sąvoką?

G. KINDURYS (*LVŽSF*). Ačiū. Labai platus klausimas, reikalaujantis labai plataus atsakymo. Bet Vilnius turbūt yra vienas iš išskirtinių tuo, kad keliai pasibaigė ties Vilniaus riba, kaip turbūt tai ir turėtų būti. O apie ką aš kalbu, tai yra daugybė miestų, miestelių ir kaimų, kai valstybinės reikšmės kelias eina per gyvenvietę, jisai yra kartu ir gatvė, ir valstybinės reikšmės kelias, o jų pločiai yra nustatyti pagal įstatymą, pagal kategorijas. Pavyzdžiui, patys plačiausi yra automagistralės – 39 metrai, tada krašto keliai, kurie yra 28, ir taip toliau, o patys siauriausi, aišku, yra vietinės reikšmės keliai – 8 metrai. Siaurinimas yra projektavimo, sakyčiau, kažkokios pasekmės, o čia yra dėl natūraliai susiklosčiusių aplinkybių. Kalbame apie tas vietas, kurios yra siauresnės, nei nustato įstatymas, ir tada kelio savininkas negali to kelio užregistruoti, nes jis neatitinka normų.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausimą užduos gerbiama R. Tamašunienė. Prašom.

R. TAMAŠUNIENĖ (*MSNG*). Aš noriu, Gintautai, paklausti, ar tai palies ir sodų bendrijų kelius, kurie dažniausiu atveju yra per siauri ir neatitinka net kelio statinio sąvokos? Dėl to savivaldybės susiduria net su pirminiu etapu, registracija tų kelių, kad vėliau galėtų tvarkyti, bet taip pat jų negalės išplėsti, nes yra privati valda.

G. KINDURYS (*LVŽSF*). Nėra kur.

R. TAMAŠUNIENĖ (*MSNG*). Ir dar, ar klausimas bus sprendžiamas nuo įvažiavimo į miestą iki išvažiavimo (aš suprantu, tik toje dalyje) ir kiek tas susiaurinimas bus galimas? Kaip suprantu, dabar jau nebereikės ministro įsakymo, jeigu tokia situacija yra, bus reglamentuota iš karto įstatyme? Atsakykite, ar gerai supratau jūsų intenciją?

G. KINDURYS (*LVŽSF*). Na, turbūt ne visai taip. Jeigu kalbame apie sodų bendrijas, tai kadangi aš buvau teikęs ir tas įstatymas pakoreguotas, tai aš sakyčiau taip: turi atitikti kelis kriterijus, kad galiotų šitas įstatymas. Pirmiausia, sodų bendrijos gatvė turėtų būti įrašyta į Vietinės reikšmės kelių sąrašą, nes pagal dabar galiojantį, kas buvo pataisyta, taikoma tik tiems, kurie įrašyti į sąrašą. Jeigu jau papuola į sąrašą, tai tada, manau, šitas tikrai galėtų būti taikomas, bet yra dar viena sąlyga. Jeigu ta sodų bendrija yra patekusi į savivaldybės, tarkime, bendrąjį planą, bendruosiuose planuose savivaldybės turi pažymėti urbanizuotas ir neurbanizuotas teritorijas, nes, pavyzdžiui, urbanizuota teritorija nėra visas miestas, jinai tik užstatyta teritorija, taigi, jeigu sodų bendrijos teritorija patenka į bendrąjį planą, tai viskas labai gerai. Iš dalies tai išsispręstų be bendrojo plano, jeigu akivaizdžiai sodų bendrija yra gyvenvietės ribose, tarkime, mes kalbame apie kelio ženklo galiojimo teritoriją, tai aš manau, kad tai galiotų. Bet, kaip aš ir minėjau, ne veltui citavau Teritorijų planavimo įstatymą, kur parašyta, kas yra urbanizuota teritorija, po to lyg ir tarp eilučių paminėta, kad jas pažymi savivalda.

Ir dar vienas buvo apie remontą, atrodo, klausimas? (*Balsas salėje*) Ai, tas siaurumas tai toks, koks yra dabar, niekas jo dirbtinai siaurinti neketina. Tarkime, jeigu yra… Grubiai pasakykime, bet pats vaizdingiausias pavyzdys – vienoje kelio pusėje namų valda su namu prie pat važiuojamosios dalies ir, tarkime, kitoje gatvės pusėje namas, tai tiek, kiek tos važiuojamosios dalies yra, ir užregistruos. Šiandien jos užregistruoti negali, nes, pavyzdžiui, koks nors rajoninis kelias turi būti 18 metrų, ten yra 15 metrų ir darbai užsakyti, visas kelias pamatuotas, o, tarkime, 100 metrų neatitinka normų, tas projektas, vadinasi, kabo neužbaigtas.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausimą užduos gerbiama L. Nagienė. Prašom.

L. NAGIENĖ (*DFVL*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Iš tikrųjų, gerbiamas kolega, džiaugiuosi, kad dar kartą įžvelgėme dar kažkokią problemą. Jeigu žiūrėtume į urbanizuotas teritorijas, taip, yra sodų, kurie ir paklius, nes jie yra visiškai šalia. Jau dabar yra šalia miesto ir ženklas perkeltas net už sodų teritorijos, jau miesto teritorijoje jie yra. Bet dalis sodų tikrai nepaklius, ir aš manau, kad turėsime kitaip spręsti, kaip ir esame svarstę Sodininkų bendrijų įstatymą dėl kelių mažesnės, siauresnės juostos perdavimo savivaldybėms.

Tačiau mano klausimas yra kitas. Aš manau, kad šita įstatymo pataisa sukėlė tai, kad savivaldybės irgi negali įregistruoti, nes ateina įstatymo pataisa, jos gaus finansavimą nuo to, kiek įregistruota yra kelių, nuo kelių ilgio. Gal galite pasakyti, kiek tokių savivaldybių jau susidūrė su

šita problema, kad negali įregistruoti vien dėl to, kad vietinės reikšmės kelias yra per siauras? Negalėjo įregistruoti, nes už kelių ilgį bus finansavimas? Ačiū.

G. KINDURYS (*LVŽSF*). Ačiū už klausimą. Mano praktikoje atvirkščiai buvo. Čia visur kliuvo valstybinės reikšmės keliai ir Kelių direkcija matė sprendimą juos iš valstybinės padaryti vietinės ir atiduoti savivaldai, savivaldybei. Savivalda nenori jų iš principo imti (turbūt buvo virš 1 tūkst. ruožų), nes tada jai priklausys ir priežiūra. O kokie bus pažadėti ir gauti pinigai priežiūrai, sunku pasakyti.

O dėl savivaldos. Tikrai irgi bus tokių vietų, ypač kaimuose, bet manau, kad turbūt kiekvienoje savivaldybėje rasime. Rajoninėje savivaldybėje negali visi keliai atitikti to pločio, nes visur gyvena žmonės turbūt daugiau nei 100 metų.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausimą užduos gerbiamas K. Adomaitis. Prašom.

K. ADOMAITIS (*LF*). Dėkoju. Iš tiesų suprantu, kad yra svarstomas ne vienas panašus projektas, susijęs su kelių pločiu, ir turbūt klausimas jau užregistruotas Seime. Čia yra dar vienas, tik įdomu, ar jį papildantis, ar kalbantis apie tuos pačius dalykus.

Klausimas. Vis dėlto kelių plotis yra nustatytas remiantis tam tikrais kriterijais, kad tilptų turbūt ir šaligatviai, ir visokia pagalbinė infrastruktūra, ir dviračių takai į tą pačią kelių juostą, todėl reikalingas minimalus plotis. Jeigu mes dabar priimsime, kad kai kur mums tinka ir siauresni keliai, tai kieno sąskaita tie keliai bus? Ar bus užtikrinama, kad pėstiesiems būtinai lieka, o siaurinama važiuojamoji dalis, ar kažkaip proporcingai? Kaip tai bus sprendžiama?

G. KINDURYS (*LVŽSF*). Ačiū už klausimą. Žodis „siauresnis“ nereiškia, kad siaurinamas. Užregistruotas kelias turėtų būti toks pats, kokia dabar yra maksimali galima… Nes jeigu prie kelio stovi namas, turbūt nenacionalizuosime žemės, nepaimsime visuomenės poreikiams. Neteikti šito įstatymo, tai tiktai gelbėtų – išpirkti, paimti visuomenės poreikiams, nugriauti namą ir padaryti toje vietoje atitinkamo pločio kelią. Taigi čia nei siaurinama, nei platinama – tiesiog šis įstatymas leis užregistruoti visą kelią su išimtimis tose vietose, kur neįmanoma jo praplatinti, nėra galimybės, nes stovi pastatai. Tik toks mano paaiškinimas ir gali būti faktinis, nes, tarkim, dabar važinėja ta pačia vieta ir 50, ir daugiau metų žmonės ir jie prasilenkia, nėra avarijų. O jo užregistruoti, kaip sakau, registre ir pastatyti autobusų stotelę nėra galimybės, nes jo nėra registre.

PIRMININKAS. Dėkoju. Ir paskutinis pagal laiką klausia gerbiamas J. Urbanavičius. Prašom.

J. URBANAVIČIUS (*TS-LKDF*). Gerbiamas Gintautai, tikrai palaikau jūsų projektą, jis svarbus norint sutvarkyti infrastruktūrą. Bet aš prie to paties, gal nelabai susiję su šiuo įstatymu, bet jūs esate užregistravęs ir kelių apsaugos zonų mažinimą. Aš noriu paklausti, koks procesas, ar labai užstrigęs kažkur, nes tai irgi susiję su šiuo projektu, kad būtų galima vykdyti ir plėsti tą infrastruktūrą?

G. KINDURYS (*LVŽSF*). *Jo*, čia visai kitas klausimas, tik tiek, kad liečia kelius. Bet liečia būtent santykinai tas pačias vietas, apie kurias aš dabar kalbu, kur yra prie pat kelio namų valdos, esančios nuo seno. Išeina taip, kad namų valda, kuri stovi 50 ar daugiau metų, vos ne visa patenka į kelio zoną. Pavyzdžiui, eina krašto kelias, jo zona yra 50 metrų, o ten 50 metrų yra įvairiausių apribojimų. Tarkim, norint sukrauti statybines medžiagas ar lentas, ar plytas, reikėtų gauti Kelių direkcijos sutikimą.

Tai šiandieną įstatymas yra perėjęs pateikimą, vieną komitetą, dabar yra Ekonomikos komitete. Yra Vyriausybės labai įdomi išvada, ji pritaria idėjai, bet įstatymo pakeitimui nepritaria. Kažkiek galime pateisinti šitą poziciją, kadangi reikėtų keisti įstatymo nuostatas, vadinasi, siaurinti urbanizuotoje teritorijoje zonas, o paraleliai vyksta kitas darbas – šitų zonų įrašymas į Nekilnojamojo turto registrą ir nuosavybės dokumentus. Tai toks kaip ir neatitikimas išeina. Visi supranta, kad negali būti apribojimų žmogui prisistatyti kažkokią malkinę ar susikrauti lentas, tačiau teisinis procesas šiandien yra toks sudėtingas. Aš labai prašau ir Ekonomikos komiteto rasti kokį nors kompromisinį saliamonišką sprendimą.

PIRMININKAS. Dėkoju. Atsakėte į visus klausimus, tiksliau, jų laikas baigėsi. Dabar motyvai už. Gerbiamas A. Vinkus kalba už. Prašom.

A. VINKUS (*LVŽSF*). Gerbiami kolegos, manau, kad šis Kelių įstatymo keitimas yra labai aiškus ir logiškas. Iš esmės tai yra patikslinimas jau galiojančių nuostatų, reglamentuojančių galimy-

bę įteisinti siauresnio kelio juostas ten, kur negalima pasiekti reikiamo pločio dėl objektyvių priežasčių: dėl užstatymo ar kitų priežasčių, kurių neįmanoma pašalinti.

Labai gerai, kai mes įstatymus tobuliname atsižvelgdami į jų įgyvendinimo ir taikymo praktikoje rezultatus, o tiksliau sakant, į trūkumus įstatymo nuostatų dėl mažesnio kelio juostų pločio. Praktikoje paaiškėjo, kad įstatymas apima ne visus atvejus, kai būtina leisti registruoti kelią su standartinių reikalavimų neatitinkančiomis siauresnėmis kelio juostomis, ir, kaip minėjo kolega pranešėjas, ne visus miestus, miestelius, ypač kaimus, per kuriuos eina keliai, galima priskirti urbanizuotoms teritorijoms, o dabar galiojantis įstatymas apsiriboja tik urbanizuotomis teritorijomis. Todėl įstatymo papildymas kitomis probleminėmis vietovėmis, kurias padiktavo pats gyvenimas, yra teisingas. Pritariu šiam projektui.

PIRMININKAS. Dėkoju. Motyvai išsakyti.

Gerbiami kolegos, mes esame… Tuoj susitarsime, pasitarsime ir susitarsime. Esame pasiekę balsavimo langą, bet liko paskutinis klausimas, tai aš siūlau jį apsvarstyti, balsuoti dėl visko ir iškilmingai baigti posėdį.

15.02 val.

Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 8 ir 26 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3020 (*pateikimas*)

Taigi paskutinis klausimas yra… (*Balsai salėje*) Galite registruoti tokį siūlymą. Darbotvarkės 2-9 klausimas – Vietos savivaldos įstatymo 8 ir 26 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3020. Gerbiamas S. Tumėnas mums jį pateiks ir tada jau galėsime balsuoti, pereiti prie konvejerio. Prašau, gerbiamasis Stasy.

S. TUMĖNAS (*LVŽSF*). Gerbiami Lietuvos Respublikos Seimo nariai, priesaika yra dokumentas, o dokumentuose neturi būti dviprasmybių, elipsių. Tai ir yra priežastis, kad aš čia stoviu prieš jus ir pristatau įstatymo pataisas.

Teikiamo įstatymo 8 ir 26 straipsnių pakeitimo rengimą paskatino po 2023 metų pavasarį vykusių savivaldybių tarybų ir merų rinkimų likę neaiškumai, nes argumentuotai taip ir liko neatsakyta, išliko abejonių, kam prisiekė savivaldybių tarybų nariai ir merai, ar Lietuvos Respublikos Konstitucijai, ar apskritai Konstitucijai. Išrinkti savivaldybių tarybų nariai, merai buvo priversti antrą kartą prisiekti, bet prisiekti jau ne įprastiniu iki 2023 metų galiojusiu tekstu, kur buvo sakoma, prisiekiama Lietuvos Respublikos Konstitucijai, o tiesiog Konstitucijai. Priesaiką kartojo net šešių rajonų savivaldybių atstovai ir merai.

Na, asmens teisinis įsipareigojimas konkrečiai valstybei, jos teisiniams pagrindams, piliečiams yra verbaliai išreiškiamas teisinės procedūros metu, o priesaika – vienas iš pagrindinių piliečių žodinių pasižadėjimų, rodančių prisiekusio asmens santykį su savo valstybe. Naujoji Lietuvos Respublikos savivaldos įstatymo redakcija įteisino išrinkto savivaldybės tarybos nario priesaiką ir tekstą: „Aš (vardas, pavardė) prisiekiu gerbti ir vykdyti Konstituciją ir įstatymus, sąžiningai ir garbingai atlikti savo pareigas.“ Svarbu paminėti, kad Lietuvos Respublikos Prezidentas, Seimo, Vyriausybės nariai, teisėjai, prokurorai ir pareigūnai, ir kariai prisiekia Lietuvos Respublikai ir jos Konstitucijai.

Taigi projekto siekis yra užtikrinti, kad naujai išrinkti savivaldybių tarybų nariai ir merai prisiektų Lietuvos Respublikos Konstitucijai. Tiesa, aš tikėjau, kad čia įvyko techninis nesusipratimas, kad čia yra toks *lapsus linguae* ar kitas koks techninis riktas, deja, niekas man neatsakė ir nepaneigė šitų abejonių, nei buvę VRK vadovai, nei naujieji vadovai.

Parengto projekto uždaviniai: pirmas – patikslinti savivaldybės tarybos nario ir mero priesaikos tekstą, antra, eliminuoti bet kokių priesaikos teksto implikacijų galimybę ir, akivaizdu, dar vienas uždavinys – užtikrinti Lietuvos Respublikos piliečių išrinktų pareigūnų priesaikų homogeniškumą.

Kviečiu jus pritarti šio įstatymo projektui po pateikimo, sudaryti galimybę patikslinti savivaldybės tarybos nario ir mero priesaikos tekstą, kurio gali prireikti bet kada keičiantis savivaldy-

bės tarybos nariui ar merui. Kviečiu prisiminti, kad ir mes, Seimo nariai, taip pat prisiekėme būti ištikimi Lietuvos Respublikai, o ne Respublikai, padėję ranką ant Lietuvos Respublikos Konstitucijos, o ne ant Konstitucijos. Seimo kanceliarijos Teisės departamentas ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija pastabų ir pasiūlymų neturėjo. Ačiū jiems už tai.

Mieli kolegos, tikiuosi, pritarsite ir kituose rinkimuose žodžiai „Lietuvos Respublikos" nebus įvardyti kaip pertekliniai žodžiai. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūsų nori paklausti keturi Seimo nariai. Klausia gerbiamas E. Pupinis. Prašau.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Aš tik klausiu ir informuosiu, kad iš tikrųjų rugpjūčio mėnesį iš asmenų buvome gavę lygiai tokią pačią peticiją. Iš tikrųjų, jeigu jau reikės dokumentų, jie jau yra užsakyti ir duos savo vertinimus kai kurios ministerijos. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Gerbiamas R. Šarknickas klausia.

R. ŠARKNICKAS (*LVŽSF*). Aiškiai pasakė kolega, tai kviečiu palaikyti. Jau seniai reikėjo sutvarkyti šitą projektą, nes būdavo tam tikrų nesusipratimų duodant priesaiką tarybos nariams. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Vėlgi labiau pasisakymas. Gal gerbiamas V. Juozapaitis klausimą užduos?

V. JUOZAPAITIS (*TS-LKDF*). Tikrai taip. Gerbiamas Stasy, gerbiamas daktare, o kaip jūs žiūrite į kirčiuotės klaidas, kuomet yra sakoma priesaika? Ar tai galėtų būti traktuojama kaip, na, neįvykdymas tam tikros sąlygos, kad priesaika gali būti anuliuota arba netikra, arba ją reiktų pakartoti ir taisyklingai ištarti kiekvieną žodį, įskaitant ir jūsų šiandien paminėtą – „sąžiningai", o iš tikrųjų aristokratiškas stilius turėtų būti sąžin**in**gai, tai yra priesagoje yra šita norma, kaip visi Lietuvos Respublikoje dirbantys kalbos specialistai teigia, bet jūs teigiate kitaip. Bet šiaip būtent apie stiliaus ir kirčiavimo klaidas. Ačiū.

S. TUMĖNAS (*LVŽSF*). Ačiū, gerbiamas profesoriau. Sąžiningai ir sąžin**in**gai – abu variantai yra leidžiami kirčiuoti. Na, o ką jūs pasakėte, tai dar aukščiau pakeliate kartelę. Duok Dieve, kad tik tokios bėdos būtų, kai prisiekiantys žmonės suklysta kirčiuodami. Pavyzdžiui, Visagine buvo kartota priesaika, ne, ne dėl tos priežasties, kurią sakau, bet kadangi žmogui sunkiai sekėsi lietuviškai prisiekti, tai tada jau čia rimtas dalykas. Tada Visagine, matyt, visi tarybos nariai, na, turėtų iš naujo prisiekti, jeigu skaičiuotumėme kirčiavimo riktus. O tų nesusipratimų būna visokių, net B. Obama 2009 metais irgi buvo priverstas kartoti priesaiką, bet ne už tai, kad jisai tą pertekliną žodį pavartojo, kad buvo prisiekta Jungtinių Amerikos Valstijų Konstitucijai. O kaip tik ir jūsų meras Šarūnas, prisimenat, kaip jūsų meras Š. Vaitkus buvo ypač pasipiktinęs, kad tai yra tiesiog lietuvio patrioto tautinių jausmų įžeidimas. Šitie pasakymai, kad žodis, kad prisiekiama yra Lietuvos Respublikai, yra pertekliniai. (*Balsai salėje*) Visko būna, bet kviečiu pritarti ir kad sugrįžtų į priesaiką žodžiai „Lietuvos Respublikos Konstitucijai". Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Ir paskutinis klausia gerbiamas A. Skardžius. Ir jau tada galėsite…

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Ačiū, pirmininke. Gerbiamas Stasy, aš norėjau paklausti. Tarkim, Seimas priims šį siūlymą, tai kaip dabar bus su ta priesaika, iš naujo turės prisiekti visi tarybų nariai, merai ar iki šiol tada jie bus neprisiekę?

S. TUMĖNAS (*LVŽSF*). Ne. Gerbiamas kolega, įstatymai atgaline data negalioja. Mes žvelgiame į priekį, dabar jau į kitus rinkimus. Turime tą riktą ištaisyti, kad būtų kituose rinkimuose.

PIRMININKAS. Dėkoju už visus atsakymus.

Dabar motyvai. Už – gerbiamas V. Rakutis. Prašau.

V. RAKUTIS (*TS-LKDF*). Gerbiami Seimo nariai, čia mes pajuokavome, linksmai pakalbėjome apie priesaikas, bet iš tikrųjų čia yra labai rimtas dalykas, nes priesaika yra teisės pagrindas. Kelis šimtmečius priesaikomis buvo paremta visa teisė, visos sutartys, taip pat laidavimo dokumentai.

Neįdėjimas žodžio „Lietuvos" iš esmės reiškia, kad jeigu žmogus sugalvotų dirbti kitai respublikai, o tų respublikų yra visokių, juridiškai jis galėtų pasakyti, kad jis nesulaužė priesaikos. Pasekmės yra rimtos. Čia nėra toks paprastas dalykas. Prieš keletą metų mes Seime organizavome (čia jau turbūt praeitoje ar gal dar praeitoje kadencijoje) specialią konferenciją apie priesaikas ir tai iš tikrųjų yra labai labai svarbus dalykas. Todėl gerai, kad budri patriotų akis pamatė ir šir-

dis paskatino padaryti šitą pakeitimą. Tai nėra juokas, nes analizuodamas tokius priesaikų tekstus gali daug pasakyti apie to laikotarpio kultūrą, kuri šiuo atveju būtų labai nenaudinga mūsų laikams. Taigi čia labai svarbus pastebėjimas ir siūlau visiems pritarti šitam pataisymui.

PIRMININKAS. Dėkoju. Nors pasisakančiųjų už sąrašas buvo ilgas, bet vienas – už, vienas – prieš. Tikrai matome valią. Dabar galime ir balsuoti dėl šio įstatymo, matysime Seimo apsisprendimą.

Balsuojame dėl Vietos savivaldos įstatymo 8 ir 26 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3020. Ką tik buvo pristatytas. Tradiciškai pradedame nuo to klausimo, kuris buvo paskutinis pristatytas, o paskui keliausime į apsvarstytų klausimų pradžią ir balsuosime iš eilės.

Užsiregistravo 99, balsavo 99 – visi 99 balsavo už. Pagrindiniu komitetu siūlomas Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas. Ar galime bendru sutarimu pritarti? Dėkoju, pritarta. Siūloma svarstyti gruodžio 5 dieną. Galime pritarti? Prieš Kalėdas svarstysime. Taigi dėkoju, klausimas apsvarstytas.

15.13 val.

Įstatymo „Dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Malaizijos Vyriausybės pagrindų susitarimo dėl partnerystės ir bendradarbiavimo ratifikavimo“ projektas Nr. XIVP-3042 (*pateikimo tęsinys*)

Toliau keliaujame į svarstytų klausimų pradžią. 2-1 klausimas – įstatymo „Dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Malaizijos Vyriausybės pagrindų susitarimo dėl partnerystės ir bendradarbiavimo ratifikavimo“ projektas Nr. XIVP-3042. Buvo pateikimas. Balsuojame.

Užsiregistravo 102, balsavo 101 – visi 101 balsavo už.

Dabar apsispręsime dėl komitetų.

Bet gerbiamas E. Gentvilas per centrinį mikrofoną. Prašau.

E. GENTVILAS (*LSF*). Aš nespėjau sureaguoti dėl praėjusio S. Tumėno projekto svarstymo datos. Žiūrėkite, spalio 8 dieną mes turėsime mero rinkimus Kupiškyje. Per tą laiką dar keisis ir savivaldybių tarybų narių sudėtis kai kuriose savivaldybėse, ji nuolat kinta. Kodėl mes nukeliame į gruodžio mėnesį? Galėtume svarstyti… paprastas projektas, yra šimtaprocentinis pritarimas, svarstyti greitai, ir naujai ateinantys tarybų nariai ar net naujai išrinktas Kupiškio savivaldybės meras jau galėtų prisiekti pagal šitą tvarką.

PIRMININKAS. Siūlote pagreitinti. Gerai.

E. GENTVILAS (*LSF*). Tiek, kiek įmanoma. Juk niekas neprieštarautų.

PIRMININKAS. Pasitarę su Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto pirmininku, pasiūlykite per šoninį mikrofoną datą, nes be komiteto valios mes čia… (*Šurmulys salėje*) Jeigu nėra, tada… (*Balsai salėje*) Komitetas tikrai gali apsvarstyti ir anksčiau, tada mes įtrauksime į darbotvarkę. Čia yra orientacinė data, juk į geležį neįkalta. Apsvarstys komitetas, matydamas argumentus, ir judėsime į priekį. (*Šurmulys salėje*) Gerai, išsprendėme.

Dabar grįžkime prie darbotvarkės 2-1 klausimo – įstatymo „Dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Malaizijos Vyriausybės pagrindų susitarimo dėl partnerystės ir bendradarbiavimo ratifikavimo“ projekto Nr. XIVP-3042. Pagrindiniu komitetu siūlomas Užsienio reikalų komitetas. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Siūloma svarstyti lapkričio 7 dieną. Galime pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta.

15.16 val.

Įstatymo „Dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Tailando Karalystės pagrindų susitarimo dėl visapusiškos partnerystės ir bendradarbiavimo ratifikavimo“ projektas Nr. XIVP-3043 (*pateikimo tęsinys*)

Dabar darbotvarkės 2-2 klausimas – įstatymo „Dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Tailando Karalystės pagrindų susitarimo dėl visapusiškos partnerystės ir bendradarbiavimo ratifikavimo“ projektas Nr. XIVP-3043. Balsuojame dėl susitarimo su Tailandu.

Užsiregistravo 101, balsavo 101, visi 101 balsavo už. Lygiai taip pat pagrindiniu komitetu siūlomas Užsienio reikalų komitetas. Galime pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Siūloma svarstyti tą pačią lapkričio 7 dieną. Galime pritarti? Dėkoju, pritarta.

15.16 val.

Nepaprastosios padėties įstatymo Nr. IX-938 18 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2792, Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo Nr. VIII-971 40 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2793 (*pateikimo tęsinys*)

Toliau darbotvarkės 2-3.1 ir 2-3.2 klausimai, turbūt galime kartu, įstatymų paketas, Nepaprastosios padėties įstatymo projektas Nr. XIVP-2792 ir Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo projektas Nr. XIVP-2793. Gerbiamas A. Sysas pateikė. Balsuojame po pateikimo dėl šių dviejų įstatymų projektų.

Užsiregistravo 94, balsavo 92: už – 77, prieš – 1, susilaikė 14. Taigi po pateikimo yra pritarta. Dėl abiejų projektų kaip pagrindinis siūlomas Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas. Galime pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Siūloma svarstyti spalio 10 dieną. Ar galime pritarti bendru sutarimu? (*Balsai salėje*) Dėkoju, pritarta. Klausimus apsvarstėme.

15.17 val.

Atmintinų dienų įstatymo Nr. VIII-397 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2881 (*pateikimo tęsinys*)

Darbotvarkės 2-4 klausimas – Atmintinų dienų įstatymo 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2881. E. Pupinis mums pateikė. Balsuojame po pateikimo dėl Atmintinų dienų įstatymo projekto.

Užsiregistravo 95, balsavo 93: už – 82, prieš niekas nebalsavo, susilaikė 11. Po pateikimo yra pritarta. Pagrindiniu komitetu siūlomas Švietimo ir mokslo komitetas. Galime pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Siūloma svarstyti lapkričio 9 dieną. Galime pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta.

15.18 val.

Sodininkų bendrijų įstatymo Nr. IX-1934 16 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2998 (*pateikimo tęsinys*)

Toliau darbotvarkės 2-5 klausimas – Sodininkų bendrijų įstatymo 16 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2998. Gerbiamas K. Starkevičius pateikė. Balsuojame po pateikimo dėl Sodininkų bendrijų įstatymo projekto.

Užsiregistravo 98, balsavo 98: už – 97, prieš nebuvo, susilaikė 1. Po pateikimo pritarta. Pagrindiniu komitetu siūlomas Aplinkos apsaugos komitetas. Galime pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Siūloma svarstyti gruodžio 19 dieną. Galime pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta.

15.18 val.

Kelių įstatymo Nr. I-891 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3018 (*pateikimo tęsinys*)

Toliau darbotvarkės 2-6 klausimas – Kelių įstatymo 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3018. Gerbiamas A. Kupčinskas ką tik pateikė. Balsuojame dėl Kelių įstatymo 5 straipsnio pakeitimo.

Užsiregistravo 100, balsavo 100: už – 99, prieš nebuvo, susilaikė 1. Po pateikimo pritarta. Pagrindiniu komitetu siūlomas Ekonomikos komitetas. Galime pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Siūloma svarstyti spalio 19 dieną. Galime pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta.

15.19 val.

Kelių įstatymo Nr. I-891 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3016 (*pateikimo tęsinys*)

Toliau darbotvarkės 2-7 klausimas – Kelių įstatymo 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3016. Gerbiamas G. Kindurys pateikė. Dėl siaurų kelių, primenu. Kelių įstatymo projektas.

Užsiregistravo 99, balsavo 99: už – 97, prieš nėra, susilaikė 2. Pritarta po pateikimo. Kaip pagrindinis siūlomas Ekonomikos komitetas, o kaip papildomas – Kaimo reikalų komitetas. Ar galime pritarti bendru sutarimu abiem siūlymams? Dėkoju, pritarta. Siūloma svarstyti spalio 19 dieną. Ar galime bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta.

15.20 val.

Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 3, 22, 35, 36, 38, 39, 40, 41 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2996 (*pateikimo tęsinys*)

Ir pasukinis šios dienos balsavimas, nebent ką nors dar sugalvotume, tai yra dėl darbotvarkės 2-10 klausimo – dėl Vietos savivaldos įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2996. Gerbiamas K. Vilkauskas mums pateikė, likęs tik balsavimas. (*Šurmulys salėje*) Kilo šurmulys, bet po šurmulio bus atoslūgis, nes baigsis posėdis.

Užsiregistravo 93, balsavo 92: už – 46, prieš – 8, susilaikė 38. Jeigu matematika manęs neapgauna, tai čia yra lygu. Tai gal balsuojame dar kartą? Yra saliamoniškas sprendimas, nes gal kažkas nespėjo, gal kažkas suklydo, balsuoti dar kartą. Balsavimą paleidžiame dar kartą dėl Vietos savivaldos įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projekto. Balsuojame dar kartą. Štai, galėjo gerbiamojo M. Puidoko balsas nulemti, bet ne.

Užsiregistravo 95, balsavo 95: už – 46, prieš – 5, susilaikė 44. Šį kartą prasčiau pasibaigė įstatymo projektui – nepritarta po pateikimo.

Dabar balsuojame, ar atmesti, ar grąžinti tobulinti. Kas už – kad tobulintume, kas prieš – kad atmestume. Standartiškai. Balsuojame alternatyviai. Tiesiog už – tai grąžiname iniciatoriui tobulinti, prieš – tai siūlome atmesti. Tikiuosi, tai paskutinis balsavimas.

Užsiregistravo 91, balsavo 91: už – 78, prieš – 13. Lauksime patobulintos įstatymo versijos. Tai buvo paskutinis balsavimas.

Dėkoju visiems už konstruktyvų darbą ir geros likusios dienos. Posėdį baigiame. (*Gongas*)

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

VII (RUDENS) SESIJOS
RYTINIO POSĖDŽIO NR. 302
STENOGRAMA

2023 m. rugsėjo 19 d.

Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkė V. ČMILYTĖ-NIELSEN
ir Seimo Pirmininko pirmasis pavaduotojas J. RAZMA

PIRMININKĖ (V. ČMILYTĖ-NIELSEN). Labas rytas, gerbiami kolegos! Pradedame rugsėjo 19 dienos rytinį Seimo posėdį. (*Gongas*) Skelbiu registraciją.

Užsiregistravo 113 Seimo narių.

10.00 val.

Seimo seniūnų sueigos patikslintos 2023 m. rugsėjo 19 d. (antradienio) posėdžių darbotvarkės tikslinimas ir tvirtinimas

Darbotvarkės 1-1 klausimas – darbotvarkės tvirtinimas. Dėl darbotvarkės – A. Širinskienė. Prašom.

A. ŠIRINSKIENĖ (*MSNG*). Šį kartą be šokoladuko. Labas rytas. Prašyčiau frakcijos vardu išbraukti R. Žemaitaičio apkaltos klausimą, nes, kaip ir minėjau Seniūnų sueigoje, medžiaga buvo išsiųsta seniūnams, bet ne Seimo nariams, 18 val., atrodo, 19 min. Ten, kur medžiagą jūs išplatinote savaitgalį (aš rašiau ir žymą DVS), buvo nuskaityta tiesiog skenuojant ne visa medžiaga ir Seimo nariai gavo tiktai pirmą puslapį ir priedus. Seimo narys R. Žemaitaitis nespėjo susipažinti per šiąnakt, nežinodamas, kad yra įtraukta, nes tiesiog paryčiais jau buvo viešai paskelbta darbotvarkėje. Tai labai prašom išbraukti.

PIRMININKĖ. Dėkoju, gerbiama kolege. Aš norėčiau tik jus patikslinti, medžiaga buvo įkelta 13 val. 43 min. penktadienį ir tikrai buvo įkeltas tik vienas puslapis. 14 val. 16 min. Dokumentų valdymo skyriuje buvo įkelta visa medžiaga. Taigi, praėjus šiek tiek mažiau negu pusvalandžiui, nuo penktadienio 14 val. 16 min. visa ši medžiaga buvo prieinama visiems Seimo nariams. Tai čia šiek tiek klaidinate Seimą, o gal pati tiesiog nuoširdžiai klystate. R. Žemaitaitis dėl darbotvarkės. Prašom.

R. ŽEMAITAITIS (*MSNG*). Ačiū, gerbiama Seimo Pirmininke. Na, iš tikrųjų teisė į teisminę gynybą – Lietuvoje toks principas, žinokite, veikia. Suprantu, kad jūsų valdančiajai daugumai šitas principas neveikia, nes finansų ministrės vyras gali vadinti mokytojus *komuniagomis* ir broileriais ir, pasirodo, nereikia net jokios apkaltos. Bet iš tikrųjų, gerbiama Pirmininke, jūs esate neteisi, darbotvarkėje klausimo nebuvo. Į darbotvarkę klausimas dar net šiandien ryte 6 valandą nebuvo įtrauktas, o įtraukėte Seniūnų sueigoje. Bent jau turėkite moralinės gėdos ir sąžinės ketvirtadienį tą klausimą įtraukti.

PIRMININKĖ. Remigijau Žemaitaiti, aš atsakiau į A. Širinskienės teiginį, kad apkaltos tekstas nebuvo įkeltas į sistemą. Jis neatitinka realybės – tą ir pasakiau. Daugiau pasiūlymų nėra gauta. Apsispręskime dėl A. Širinskienės siūlymo išbraukti iš šios dienos darbotvarkės 1-7 klausimą – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo specialiosios tyrimo komisijos pateiktų siūlymų pradėti apkaltos procesą Lietuvos Respublikos Seimo nariui Remigijui Žemaitaičiui pagrįstumui ištirti ir išvadai dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą parengti sudarymo“ projektą Nr. XIVP-3085. Balsuojame. Kas pritariate, kad išbrauktume, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 117: už – 50, prieš – 60, susilaikė 7. Pasiūlymui nepritarta. Dėl visos darbotvarkės dar A. Širinskienė nori pasisakyti. Prašom.

A. ŠIRINSKIENĖ (*MSNG*). Na, Pirmininke, dar kartą. Kiek aš matau, viešame Teisės aktų registre tekstas yra įregistruotas viešai tiktai vakar. Seimo narys sužinoti, kada tas tekstas bus dar-

botvarkėje, ir pasiruošti atitinkamos kalbos negalėjo, nes seniūnams privačiai buvo išsiųsta jau naktį, 18 valandą. Apie tekstą, kuris buvo įkeltas į DVS savaitgalį. Teksto buvo įkeltas tiktai pirmas lapas, ne visas. Šiuo atveju nereikia meluoti, kad jūs kažką pataisėte, nes DVS jokio priminimo, kad pažiūrėkite į pakeitimus, savaitgalį neatsiuntė.

PIRMININKĖ. Gerbiama kolege, negaliu net suskaičiuoti, kiek jūsų teiginiuose melagingų faktų yra. Pirmiausia, ne savaitgalį, o penktadienį 14 val. 16 min. buvo įkelta informacija į DVS, su ja galėjo susipažinti visi Seimo nariai. Bet dėl šio klausimo jau apsisprendėme.

Dėl visos darbotvarkės. Ar galime jai pritarti bendru sutarimu? Yra prašymas balsuoti. Balsuokime. Kas pritariate darbotvarkei, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 122: už – 67, prieš – 12, susilaikė 43. Darbotvarkei pritarta.

10.05 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo VII (rudens) sesijos darbų programos patvirtinimo“ projektas Nr. XIVP-3060(2) (*svarstymas*)

Darbotvarkės 1-2 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo VII (rudens) sesijos darbų programos patvirtinimo“ projektas Nr. XIVP-3060(2). Svarstymo stadija. Gerbiami kolegos, prieš pakviesdama komitetų atstovus, primenu, kad balsavimai dėl projektų prasidės nuo 11 valandos. Balsavimo intervalas numatytas tarp 11 valandos ir 11 val. 40 min.

Pirmiausia norėčiau pakviesti A. Gedvilienę, kad pristatytų Aplinkos apsaugos komiteto išvadą dėl pateiktos rudens sesijos darbų programos.

A. GEDVILIENĖ (*TS-LKDF*). Gerą dieną, mieli kolegos. Aplinkos apsaugos komitetas praėjusį trečiadienį svarstė Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo VII (rudens) sesijos darbų programos patvirtinimo“ projektą. Pasiūlymų nebuvo duota ir projektui pritarta bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Norėčiau pakviesti Z. Balčytį, kad pristatytų Audito komiteto išvadą.

Z. BALČYTIS (*DFVL*). Ačiū, gerbiama Pirmininke. Gerbiami kolegos, Audito komitetas rugsėjo 13 dienos posėdyje priėmė sprendimą pritarti Seimo rudens sesijos darbų programai ir pasiūlė ją tobulinti atsižvelgiant į Audito komiteto pateiktus pasiūlymus, tai yra darbų programoje nurodyti devynis įstatymų projektus, kurie yra susiję su Valstybės kontrolės rekomendacijų įgyvendinimu, jie pažymėti VK žyme, taip pat į darbų programą įtraukti keturis mūsų komiteto pasiūlytus projektus. Balsavimo rezultatai: už – 5, prieš nėra, susilaikiusių nėra. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. R. Lopata – Ateities komiteto išvada. Prašom.

R. LOPATA (*LSF*). Ponia Seimo Pirmininke, Ateities komitetas posėdžiavo rugsėjo 12 dieną. Dalyvavo 11 komiteto narių: už – 10, susilaikė 1.

PIRMININKĖ. Dėkoju. M. Lingė – Biudžeto ir finansų komiteto išvada.

M. LINGĖ (*TS-LKDF*). Rugsėjo 13 dieną komitetas apsvarstė nutarimo projektą ir bendru sutarimu nutarė jam pritarti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Ekonomikos komitetas – K. Starkevičius.

K. STARKEVIČIUS (*TS-LKDF*). Komitetas apsvarstė nutarimo projektą ir bendru sutarimu pritarė.

PIRMININKĖ. Dėkoju. R. Morkūnaitė-Mikulėnienė – Europos reikalų komiteto nuomonė dėl rudens darbų programos.

R. MORKŪNAITĖ-MIKULĖNIENĖ (*TS-LKDF*). Sveiki, kolegos. Svarstėme rudens sesijos darbų programą. Balsavimo rezultatai: už – 8, prieš nebuvo, susilaikė 7. Pritarta.

PIRMININKĖ. Dėkui. Kaimo reikalų komitetas – V. Pranckietis.

V. PRANCKIETIS (*LSF*). Kaimo reikalų komitetas rugsėjo 13 dieną 10 val. 5 min. svarstė sesijos darbų programą ir balsuojant (dalyvaujant visiems komiteto nariams) buvo pritarta bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Dėkui. Kultūros komitetas – V. Juozapaitis.

V. JUOZAPAITIS (*TS-LKDF*). Gerbiama Pirmininke, garbusis Seime, Kultūros komitetas rugsėjo 13 dieną apsvarstė ir pritarė. Rezultatas: už – 5, susilaikė 2. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas – pirmininkas L. Kasčiūnas.

L. KASČIŪNAS (*TS-LKDF*). Labas rytas, gerbiama Pirmininke, gerbiami Seimo nariai. Na, tai pritariame, pritariame: 6 – už, prieš nėra, susilaikė 3. Noriu dar akcentuoti ir kreiptis į A. Ažubalį, kad buvo pritarta ir Komunistų partijos pripažinimo kaip nusikalstamos organizacijos projekto įtraukimui į darbotvarkę. Labai ačiū NSGK nariams. Dėkui.

PIRMININKĖ. Dėkui. J. Džiugelis – Socialinių reikalų ir darbo komiteto nuomonė. J. Džiugelio šiuo metu salėje nėra. Komiteto sprendimas – pritarti Seimo nutarimo dėl rudens sesijos darbų programos projektui. Balsavimo rezultatai: už – 6, prieš nebuvo, susilaikė 6. Komiteto pirmininko balsas lėmė sprendimą.

Sveikatos reikalų komitetas – pirmininkas A. Matulas. Prašom.

A. MATULAS (*TS-LKDF*). Gerbiama Pirmininke, gerbiami kolegos, Seimo Sveikatos reikalų komitetas svarstė nutarimą rugsėjo 13 dieną, jam pritarė bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Dėkui. Švietimo ir mokslo komitetas – A. Žukauskas.

A. ŽUKAUSKAS (*LF*). Gerbiami Seimo nariai, Švietimo ir mokslo komitetas svarstė klausimą rugsėjo 13 dieną. Komiteto sprendimas – pritarti iniciatorių pateiktam Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo VII (rudens) sesijos darbų programos patvirtinimo“ projektui. Balsavimo rezultatai: už – 7, prieš nebuvo, susilaikė 5.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Teisės ir teisėtvarkos komitetas – I. Haase.

I. HAASE (*TS-LKDF*). Dėkoju, gerbiama Pirmininke. Teisės ir teisėtvarkos komitetas, kaip papildomas komitetas, svarstė Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo VII (rudens) sesijos darbų programos patvirtinimo“ projektą ir bendru sutarimu – 8 komiteto narių balsais – pritarė iniciatorių pateiktam Seimo nutarimo projektui ir komiteto išvadoms.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Užsienio reikalų komitetas – Ž. Pavilionis.

Ž. PAVILIONIS (*TS-LKDF*). Labai ačiū, Pirmininke. Užsienio reikalų komitetas pritarė darbų programai: 4 – už, prieš nebuvo, susilaikė 2.

PIRMININKĖ. Dėkoju. E. Sabutis – Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas.

E. SABUTIS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiama Pirmininke. Gerbiami kolegos, rugsėjo 11 dieną Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas svarstė šį klausimą. Balsavime dalyvavo 8 komiteto nariai: už – 4 , susilaikė 4 ir komiteto pirmininko balsu pritarta.

PIRMININKĖ. Žmogaus teisių komitetas – T. V. Raskevičius.

T. V. RASKEVIČIUS (*LF*). Laba diena, gerbiami kolegos. Žmogaus teisių komitetas rugsėjo 13 dienos posėdyje svarstė Seimo nutarimo projektą. 3 komiteto nariams susilaikius ir 3 komiteto nariams balsavus už nutarimo projektą, buvo pritarta. Nulėmė komiteto pirmininko balsas.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Visų komitetų išvados yra pristatytos. Dabar pereiname prie diskusijos. Pirmasis frakcijos vardu kalbės A. Sysas. Prašom.

A. SYSAS (*LSDPF*). Ačiū, Pirmininke. Gerbiami kolegos, Pirmininkė prašė kalbėti kuo ilgiau – 7 minutės, daugiau niekaip, išjungs mikrofoną. Manau, gal tiek ir nereikėtų kalbėti. Spręsdamas iš to, koks buvo komitetų pristatymas šios programos svarstymo, kai daugelis ten vienbalsiai, suprantu, kad ta programa yra formalus dalykas, taip sakant, liaudiškai kalbant, *dzin*, praėjo ir praėjo. Tik keli komitetai galbūt atkreipė daugiau dėmesio į tai. Man tai šiek tiek kelia nerimą. Jei jūs rimtai būtumėte pasižiūrėję į šią programą, ką Vyriausybė parašiusi… Man ypač patinka gražūs žodžiai, kurie išdėstyti kiekvieno skirsnio pradžioje. Aš pacituosiu keletą, pakartosiu, ką aš sakiau komitete ir koks turinys yra viduje, ir koks yra realus gyvenimas, na, tai visiškas neatitikimas. Suprantu, kad buvo rašyta prieš trejetą metų ir, taip sakant, dideli norai ir gera valia, lyg ir viskas gerai, bet manau, kad tas programas reikėtų koreguoti, nes, ko gero, svarbiausia sritis – finansai – vadinasi „Atsakinga finansų politika“. Taip, aš tikrai turiu pasakyti, kad Vyriausybė atsakingai žiūri į tai, bet ar ji tvari, ar šitos finansų politikos Lietuvai užtenka spręsti toms problemoms, kurias kelia laikmetis, žmonių poreikiai, įsipareigojimai ir kiti dalykai. Tai niekaip negaliu pasakyti, kad šita finansų politika yra tai, ko laukia Lietuvos žmonės. Ne veltui turbūt jau galbūt ir prasidėjo derybos su *švietimiečiais*, ar jie pradės streikuoti, ar ne. Ten pagrindinis klausimas pinigai, ar jie bus, taip sakant, kaip „12 kėdžių“ – vakare, tai yra ne kitais metais, o nuo šio mėnesio,

ar jie bus atidėti kitiems metams ir galbūt net kitai Vyriausybei. Tai yra labai svarbūs dalykai. Na, nekalbėsiu apie daug ką, apie socialines, socialiai pažeidžiamas grupes, jų įgalinimą, nes čia yra iš viso atskira kalba, didelė. Turbūt labiausiai aš norėčiau, kad mes patys įsigalintume ką nors priimti ir rimtai nuspręsti.

Pastabos. Žiūrėkite, su kokiomis problemomis šiandien susiduria miestelių, miestų gyventojai dėl sveikatos. Skirsnis vadinasi „Ilgas ir visavertis sveiko žmogaus gyvenimas“. Matote, ir skirsnyje parašyta, kad tik sveiko žmogaus gyvenimas. O ką daryti tiems nesveikiems, kurie laukia porą mėnesių, kad patektų pas gydytoją? Tie, kuriems reikia nuvažiuoti už 30 ar 40 kilometrų? Ar paslauga šiandien priartėjo prie žmogaus, ar tolsta? Kas man gali paaiškinti, dėl ko čia staigiai po 70, po 20, po 8 gydytojus palieka gydymo įstaigas? Turbūt ne iš gero gyvenimo tą jie daro.

Dar vienas dalykas. Labai gerai skamba skirsnis „Atkurtas pasitikėjimas teisingumo sistema“. Na, man toks susidaro įspūdis, kad iki šiol Lietuvoje 30 metų nebuvo teisingo teisingumo ir va dabar mes per kelerius metus tą teisingumą įvykdysime.

Na ir, ko gero, šauniausiai šitoje programoje skamba skirsnis, kuris vadinasi „Visuomenės poreikius atitinkantis viešasis sektorius“. Gerbiamieji, šliaužianti privatizacija vyksta kasdien, ypač švietimo, sveikatos srityse. Nenoriu kartotis. Taigi kas vyksta sveikatos srityje? Švietimo, sveikatos reformos, o paslauga nuo žmogaus tolsta, prieinamumas mažėja ir visi kiti dalykai. Tai kaip čia su tuo viešuoju sektoriumi? Mes turėtume padaryti viską, kad tas viešasis sektorius atitiktų tuos poreikius, kurie reikalingi šiandien Lietuvos piliečiams.

Na ir Lietuvoje vykdomos apklausos. Tai aš norėčiau, kad šioje programoje irgi būtų kažkokia reakcija į tai, ką pasako žmonės. Devyni iš dešimties Lietuvos gyventojų kalba apie tai, kad II pensijų pakopa, taip sakant, neatlaiko kritikos, kad mes nepasiekėme pagrindinio tikslo, kad prie socialinio draudimo pensijos, kaip anksčiau ekspertai sakė, nedidelės, būtų didelis priedas visiems pensininkams iš II pensijų pakopos. Ką mes šiandien turime? Pakankamai dideles socialinio draudimo pensijas, kurių pavydi kitų buvusių respublikų gyventojai, kai čia atvažiuoja, ir *mizerną*, arba mikroskopinį, priedą iš II pensijų pakopos, o svarbiausia, kad ne iš visos. Tai turim kažką daryti. Darbų programoje turi būti akivaizdu, kad šitą sistemą reikia kuo greičiau tvarkyti ir neapgaudinėti Lietuvos piliečių, kurie įtikėjo į šventą reikalą – II pensijų pakopą, ir ją paprasčiausiai likviduoti, kaip tai yra padaryta kitose šalyse. Jeigu tai yra savarankiškas draudimas, tai savarankiškai turi ir draustis, o iš tų 225 mln. (man sako, gali būti ir daugiau), kuriuos mes šiemet pervesime į II pensijų pakopą, tikrai didinti bazinę pensiją visiems pensininkams. Tada mes pasieksime tą tikslą, kurio tikėjomės kalbėdami apie šitą sistemą.

Taigi, gerbiami kolegos, tikrai klausimų daug, o atsakymų, tuo labiau registruotų įstatymų, dar mažiau. Todėl negaliu pritarti tokiai programai.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Frakcijos vardu kalbės S. Skvernelis.

S. SKVERNELIS (*DFVL*). Labas rytas, gerbiamieji kolegos. Išties diskusija, matyt, dažniausiai būna tokia paties su tribūna, bet aš nenoriu būti, kaip vienas garsus politikas pasakė, nei broileris, nei *komuniaga*, neverkšlensiu.

Kalbėdami apie programą, noriu, kad visi pasvarstytume ir padiskutuotume pliusus, minusus, ar verta už ją balsuoti, ar ne. Pažiūrėjus į programą pirmiausia norisi kalbėti apie pliusus ir galbūt pasakyti, dėl ko verta už ją balsuoti. Programa yra labai skurdi. Pagal Seimo posėdžių darbotvarkes mes matome, kad posėdžiai baigiasi apie 15–16 valandą. Tai samdomiems darbuotojams nėra blogai, mes visi esame samdomi darbuotojai, pasamdyti tautos, trumpa darbo diena. Tai yra kaip ir pliusas balsuoti už programą.

Aišku, reikia atkreipti dėmesį, kad čia yra ne Seimo nuopelnas, kad tokia skurdi programa, bet Vyriausybės darbo trūkumas, nes iš tų skurdžių virš 70 pateiktų įstatymų projektų 2/3 nėra registruoti, jų nėra. Žiūriu į kolegą E. Gentvilą, kuris, prisimenu, ketverius metus prieš kiekvieną sesiją sakydavo, kodėl ten 10 % ar 20 % Vyriausybės projektų nėra registruoti, dabar turime atvirkščią proporciją. Išties nėra apie ką diskutuoti. Tos diskusijos dažniausiai persimeta į gatves ir būna nelabai konstruktyvios. Visgi vienas pliusas, kadangi dirbame labai trumpai ir neintensyviai, būtų už programą.

Antras pliusas. Kada yra tokia menka programa, nėra projektų, tai galbūt bus padaryta iš valdančiųjų pusės mažiau klaidų, kurias būtų galima arba kažkam reikėtų atitaisyti. Kaip premjerė sakė, nėra tokių klaidų, kurių nebūtų galima atitaisyti. Kuo programa mažesnė, tuo kažkam kitoje kadencijoje reikės mažiau tų atitaisymų daryti. Tai būtų kaip ir antras pliusas, kviečiant palaikyti programą.

Bet kai pasižiūri visgi į kai kuriuos klausimus, kurie išlenda artimiausiame posėdyje, įstatymų projektai, kurie nukreipti prieš šalies gynybą, prieš jos saugumą, visgi, matyt, yra ir nemažai minusų, kad mes šiandien sprendžiame ne socialinius, ekonominius klausimus, bet bandome daryti tokius sprendimus ir tokias klaidas, kurias gali būti sunku atitaisyti ir kurios gali būti tiesiogiai susijusios su mūsų šalies nacionaliniu saugumu. Tai yra minusas.

Įvertinęs visus pliusus ir minusus, siūlau susilaikyti. Kaip jau minėjau, programa iš esmės yra be turinio ir neatliepia šiandien svarbiausių Lietuvos žmonėms rūpimų klausimų, ypač kalbant apie socialinę, ekonominę politiką. Mūsų Seime pagal šios sesijos darbotvarkę panašu į lėktuvą, kai kviečia keleivius prieš nusileidimą prisisegti saugos diržus, nes mūsų kadencija leidžiasi į pabaigą. Bet labai svarbus lėktuve būna ir kitas pasakymas: atidarykime langų užsklandas ir pažiūrėkime į žemę iš viršaus, ką gi mes padarėme arba ko nepadarėme per tą kadenciją, ir dar padarykime išvadas. Visgi dar yra likusios ir šita, ir kita sesijos. Reikėtų nepasiduoti rinkimų nuotaikoms, o spręsti tuos klausimus ir spręsti taip, kad nebūtų daromos tos klaidos, kurių negalima atitaisyti kitoje kadencijoje. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. V. Fiodorovas kalbės frakcijos vardu.

V. FIODOROVAS (*DPF*). Dėkoju, Pirmininke. Gerbiami kolegos, Lietuva šią Seimo rudens sesiją pasitinka su didele infliacija ir dešimtą kartą pakeltomis palūkanų normomis, vadinasi, gyventojai rudenį pasitinka su dar didesnėmis išlaidomis ir nerimu. Tačiau kaip tai rūpi tiems, kurie gali priimti sprendimus, ir tiems, kurie kažkada, prieš trejus metus, turėjo rinkėjų pasitikėjimą? Kol kas žmonių išlaidos didėja, piniginės plonėja, o Seimo valdantieji ir Vyriausybė sau ramiai konkuruoja, kas pasiūlys didesnę nesąmonę. Rudenį pasitinkame su valdančiųjų pasiūlymais kelti mokesčius, toliau laužome ietis dėl civilinės sąjungos, vadinamojo Partnerystės įstatymo, ir kažkodėl esame verčiami dalyvauti nesąmones socialiniuose tinkluose rašančio R. Žemaitaičio reikaluose, o tai, kas išties svarbu, lieka valdančiųjų dėmesio užribyje. Visi kiti prioritetiniai rudens sesijos klausimai, tokie kaip socialinės atskirties mažinimas, Nacionalinio švietimo susitarimo įgyvendinimas, aukštos pridėtinės vertės ekonomikos skatinimas, valstybės reformos tąsa ir taip toliau, ir panašiai (daug dalykų yra prirašyta į šios sesijos veiklos programą), lieka kažkur šalia ir nevirsta į naudingus darbus žmonėms. Aš suprantu, kad daugeliui valdančiųjų gretose esančių politikų Civilinės sąjungos įstatymo priėmimas būtų pats didžiausias šios sesijos nuveiktas darbas, juolab jaučia, kad į pagalbą čia labai nori ateiti socialdemokratai ir jų pirmininkė Vilija. Tačiau žmonės, gyventojai piketuoja ne dėl to ir skursta tikrai ne dėl to.

Nacionalinis švietimo susitarimas neįgyvendinamas, mokyklų reforma ir neaiški bei netvirta ministro pozicija, ypač rajono mokyklų klausimu, tikrai nesuteikia jokių vilčių mokytojams. Jie streikuoja, jie jau streikuoja. Negalime palaikyti ir nepalaikysime tokios valdančiųjų pozicijos. Ne tik pedagogai nebetenka kantrybės. Keista vidaus reikalų ministrės pozicija dėl valstybės reformos, ypač statutinių darbuotojų. Jų netenkina teikiami pasiūlymai, jie piketuos, streikuos šią savaitę. Nepalaikome tokio vangaus požiūrio į vienus svarbiausių mūsų valstybės tarnautojų ir mes. Negalime palaikyti ir siūlomo mokesčių kėlimo, ypač mokesčių, susijusių su individualios veiklos ir nekilnojamojo turto apmokestinimu.

Dėl vadinamosios mokesčių reformos mūsų frakcija užregistravo nemažai pasiūlymų, kuriems, tikiuosi, Seimas pritars, žinoma, jei prioritetą skirs žmonėms, kaip ir turėtų šiame Seime būti. Valdantieji sako, kad mažins socialinę atskirtį, tačiau sesijos darbų programoje lieka nesprendžiamas daugelį žmonių diskriminuojantis klausimas dėl pensijų fonduose kaupiamos pensijos išmokėjimo. Ar valdantieji išgirs varu į pensijų fondus suvarytus žmones? Kažin.

Vyriausybės programoje labai skambiai parašyta ir sesijos darbų programoje apie tai kalbama: nė vieno žmogaus visuomenės užribyje. Tačiau Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos vykdoma socialinė programa, socialinė politika, tie, kas atsakingi ministerijoje, akivaizdu, kad ten

mėgsta juokus. Akivaizdu ir tai, kad vadinamoji ligoninių reforma stringa ir šiai problemai darbų programoje vietos beveik nepalikta, na, bet vietos yra visoms kitoms minėtoms nesąmonėms ir jos pakankamai.

Pasigedome ir dėmesio keliams. Konkrečių pažadų dėl jų būklės gerinimo, dėl tvarkymo, dėl saugumo priemonių mes, komitetuose svarstydami darbų programą, taip ir neišgirdome. Seimas šiais metais jau kėlė kuro akcizus, kelių mokesčius, vadinasi, vien iš šio pakėlimo mes turėsime bent 1,5 mln. papildomų pajamų, lyginant su praėjusiais metais. Premjerė prašė finansavimo šaltinio įvairiausiems pasiūlymams. Štai jums pasiūlymas, štai jums šaltinis. Padarykime, kad keliai pagaliau gautų deramą dėmesį, nes, akivaizdu, tas finansavimas, daug metų skiriamas, yra katastrofiškai per mažas.

Aš sutinku, kai yra kalbama, kad, žinote, daug dalykų prasidės dėl rinkimų. Bet ir vyko visą laiką dėl rinkimų – juk dalis turtingųjų konservatorių, turtingųjų konservatorių rinkėjų, kurie dažniausiai gyvena didmiesčiuose, visa tai priima pakankamai pozityviai. Jie gali, kaip jiems ir apskritai visą laiką siūloma iš valdančiųjų ir ypač premjerės, palaukti. Jie gali palaukti kada nors mažėsiančių palūkanų, jie gali palaukti kada nors mažėsiančių kainų, jie gali palaukti kada nors didėsiančių atlyginimų. Jie gali palaukti ir aš dėl to džiaugiuosi, bet daug žmonių, ypač gyvenančių regionuose, laukti negali. Jie turi ir nori kuo greičiau sulaukti sprendimų, kuriuos Seimas ir gali padaryti; sprendimų, o ne moralizavimo, kas vyksta šiame Seime labai dažnai. Taigi, įvertinusi, kaip ir kolegos iš opozicijos, pateiktą sesijos darbų programą, mūsų frakcija nusprendė susilaikyti. Raginame tai padaryti ir jus. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Visi užsirašę diskutuoti pasisakė. Svarstymo stadijoje turime vieną registruotą pasiūlymą, dėl jo turėsime apsispręsti balsuoti numatytu laiku.

10.30 val.

Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo Nr. X-1666 5, 6, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 20, 23, 24[1] ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymas (projektas Nr. XIVP-2740GR) (*svarstymas ir priėmimas*)

Dabar judėkime į priekį. Darbotvarkės 1-3 klausimas – Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2740. Tai yra grąžintas, vetuotas. Norėčiau pakviesti į tribūną gerbiamą R. Jušką, kad pristatytų Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto išvadą.

R. JUŠKA (*LSF*). Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas svarstė ir pritarė Lietuvos Respublikos Prezidento 2023 m. liepos 5 d. dekrete Nr. 1K-1394 „Dėl Lietuvos Respublikos vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo Nr. X-1666 (nevardinsiu, kaip projekte) kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-2089 grąžinimo Lietuvos Respublikos Seimui pakartotinai svarstyti“ teikiamam siūlymui. Siūloma Seimui priimti įstatymą su Respublikos Prezidento teikiama pataisa. Balsavimo rezultatai – pritarta bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Dėkoju už pristatytą komiteto išvadą. Diskutuoti užsirašė du Seimo nariai. Pirmasis – A. Vinkus. Prašom. Ruošiasi V. Semeška.

A. VINKUS (*LVŽSF*). Gerbiama Pirmininke, gerbiami kolegos Seimo nariai. Bandžiau susisteminti visą turimą medžiagą dėl Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo pakeitimo ir išsikristalizavau tris tikslus, kurių siekiama šiuo Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto pateiktu projektu. Pirmas ir pagrindinis tikslas – patobulinti komisijos veiklos reglamentavimą. Tai taip pat reikštų komisijos veiklos pagerinimą. Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymas apibrėžia, kad (cituoju): „Ši institucija turi užtikrinti, kad valdžios įstaigos ir jose dirbantys asmenys etiškai tarnautų žmonėms.“ Taigi suprantama, kad jos veiklos kokybė yra labai svarbus veiksnys vykdant jai pavestas funkcijas.

Antra. Padėti mažinti korupcijos apraiškas, padidinant lobistinės veiklos proceso skaidrumą. Lobistinė veikla mūsų praktikoje apskritai dar neturi solidesnės patirties, todėl gyvenimas savaime parodė kai kurias tobulintinas, silpnas šių santykių teisinio reglamentavimo vietas.

Trečia. Didinti teisėkūros ekonomiškumą. To numatyta siekti strateginiuose valstybės dokumentuose. Tai reiškia, kad reikia vengti tų pačių nuostatų dubliavimosi keliuose įstatymuose. Tai ne tik daro teisėkūros sistemą neefektyvią, bet dažnai išprovokuoja skirtingą atskirų įstatymų tų pačių santykių reglamentavimo sampratą ir interpretaciją.

Apibendrindamas galiu pakartoti tai, ką jau esu sakęs. Kai įstatymai keičiami atsižvelgus į jų praktinio taikymo metu išaiškėjusias spragas, tai savaime kelia didesnį pasitikėjimą dėl naujų nuostatų tikslingumo ir reikalingumo. Kviečiu balsuoti už. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. V. Semeška.

V. SEMEŠKA (*TS-LKDF*). Dėkoju, gerbiama Seimo Pirmininke. Mieli kolegos, pirmiausia iš šios garbingos tribūnos tikrai norėjau padėkoti Seimo nariams, pasirašiusiems kreipimąsi į Lietuvos Respublikos Prezidentą dėl veto. Tai yra ir iš Tėvynės sąjungos, ir iš Liberalų frakcijos, ir taip pat iš Mišrios grupės, gerbiamai A. Širinskienei ir S. Skverneliui. Buvo padaryta klaida. Nėra nieko džiugiau kaip ne gyventi *klaidoje*, o ją pripažinti ir ištaisyti. Tą šiandien Seimas, neabejoju, ir padarys. Raginu tai padaryti. Reikia pripažinti, kad palikus įstatymą tokį, kokį priima Seimas, savivaldybių etikos komisijos vis dėlto yra labai politizuotos. Tuo atveju, jeigu politikai negalės veikti ir skaidriai priimti sprendimų dėl kolegų savo savivaldos teritorijoje, ypač kuomet savivaldybių etikos komisijos sudaromos iš daugumos, ir negalės priimti nešališkų sprendimų, tuomet pasitikėjimas tiek savivalda, tiek demokratine valstybe, tiek pačiomis partijomis ir politikais, žinoma, ženkliai sumenks. Taip pat reikia pripažinti, kad vis dėlto Vyriausioji tarnybinės etikos komisija šiandien iš dalies yra ir bedantė institucija. Mes matome, kiek pripažinta politikų, pažeidusių Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybės tarnyboje įstatymą arba politiko elgesio normas, tačiau neretai tuo viskas ir apsiriboja. Būtų neblogai mums, Seimo nariams, galvoti, kaip įstatyti Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai aštrius dantis, kad jų sprendimai būtų tikrai įtakingi ir turėtų pasekmes tiems politikams, kurie pripažįstami, kad yra supainioję viešuosius ir privačius interesus.

Taigi norėjau pasidžiaugti, kad jau pateikimo stadijoje balsavome iš principo visi už, kad Prezidento veto palaikytume. Kviečiu taip pat balsuoti ir šiandien. Mes gerokai sustiprinsime pasitikėjimą valstybe, o savivaldybių etikos komisijos galės ir toliau tirti savivaldybių narius ir merus dėl jų etikos kodeksų pažeidimų, tačiau dėl viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybės tarnyboje pažeidimų vis dėlto turėtų spręsti nešališka ir kompetentinga Etikos komisija, kitaip visi tyrimai, kurie vyksta ir susiję su savivalda, gali trukti neterminuotą laiką, gali būti apskritai nepriimama jokių sprendimų, ypač tose savivaldybėse, kur etikos komisiją sudaro viena dauguma. Jūs patys puikiai suprantate, kad dauguma, tirianti daugumos politikų ar daugumos mero galimus įstatymo pažeidimus, gali būti ir nesuinteresuota priimti skaidraus, savalaikio ir nešališko sprendimo, o visas tyrimo procesas gali trukti iki begalybės, nes savivaldybės etikos komisijos sprendimus turės revizuoti Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, vėliau galima bus skųsti teismams, o tai gali užtrukti iki keleto metų, kol bus galutinis sprendimas. Kviečiu palaikyti Prezidento veto. Dar kartą džiaugiuosi ir dėkoju tiems Seimo nariams, kurie pasirašė kreipimąsi į Prezidentą. Tai tikrai mūsų klaidos atitaisymas. Labai ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Visi, užsirašę diskutuoti, pasisakė.

Einame prie priėmimo stadijos. Per priėmimą mes balsuosime visų pirma dėl to, ar priimti visą įstatymą be pakeitimų, darysime tai balsuoti numatytu laiku, tačiau dėl motyvų galime pasisakyti. Pirmasis prieš kalba J. Razma.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Iš tikrųjų pasisakau prieš, kad priimtume įstatymą be Prezidento pataisų. Jeigu taip pasielgsime, tai galėsime priimti įstatymą su Prezidento pataisomis, kurios atliepia mūsų su kolegomis kreipimąsi, kai mes iškart sakėme, jog neverta patikėti savivaldybių etikos komisijoms nagrinėti interesų konfliktų atvejų – merų, tarybos narių, nes nelengva tikėtis, kad objektyviai tokia komisija išnagrinės valdančiųjų politikų atvejus, o priešingai – opozicijos atstovų atvejus gali dirbtinai kritiškai vertinti. Manau, kad Vyriausioji tarnybinės etikos komisija tuos klausimus tikrai išnagrinės objektyviau ir visuomenei bus duodami aiškūs atsakymai, todėl kviečiu ir neginti to pirminio įstatymo projekto.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Daugiau dėl motyvų niekas neužsirašė kalbėti. Balsuosime numatytu laiku. Dar turime apie 20 minučių iki to meto.

10.39 val.

Seimo nutarimo „Dėl valstybės pripažinimo suteikimo Senovės baltų religinei bendrijai „Romuva“ projektas Nr. XIVP-893(3) (*svarstymas*)

Dabar siūlau apsvarstyti klausimą iš darbotvarkės pabaigos, tai yra 2-7 klausimą – Seimo nutarimo „Dėl valstybės pripažinimo suteikimo Senovės baltų religinei bendrijai „Romuva“ projektą Nr. XIVP-893(3). Pranešėjas – T. V. Raskevičius.

T. V. RASKEVIČIUS (*LF*). Laba diena, gerbiami kolegos Seimo nariai ir narės. Žmogaus teisių komitetas teikia patobulintą – trečiąjį – nutarimo „Dėl valstybės pripažinimo suteikimo Senovės baltų religinei bendrijai „Romuva“ projektą. Praėjusių metų rugsėjo mėnesį Seimas po svarstymo stadijos grąžino šį nutarimo projektą komitetui tobulinti. Atlikę šią užduotį, grįžtame į svarstymo stadiją plenarinių posėdžių salėje.

Šių metų gegužės 1 dieną įsigaliojus Religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymo 6 straipsnio naujai redakcijai, Seimas yra įpareigotas nuo gegužės 1 dienos per 3 mėnesius priimti sprendimą dėl tų religinių bendruomenių valstybės pripažinimo, dėl kurių Teisingumo ministerija jau yra pateikusi išvadą. Teisingumo ministerijos išvada dėl bendruomenės „Romuva“ buvo pateikta dar 2017 m. gruodžio 29 d., todėl manau, kad šiandien būtų tinkamas laikas dėl to apsispręsti.

Pritarus šiam nutarimo projektui ir suteikus valstybės pripažinimą šiai religinei bendrijai, ne tik būtų laikomasi Teisingumo ministerijos suformuluotos rekomendacijos, bet ir tuo pačiu metu įgyvendinamas Europos Žmogaus Teisių Teismo 2021 metų birželio mėnesio sprendimas ir tų pačių metų rugsėjo 7 dienos Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimas, kuriuo tikslinama Religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymo 6 straipsnio atitiktis mūsų pagrindiniam šalies įstatymui. Prašau visų Seimo narių palaikymo.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Diskutuoti užsirašiusių nėra. Motyvai po svarstymo. A. Širinskienė užsirašė už, bet jos salėje šiuo metu nėra. R. Tamašunienė norėtų kalbėti prieš. Prašau.

R. TAMAŠUNIENĖ (*MSNG*). Iš tikrųjų Europa kūrėsi krikščionybės pagrindu ir visos demokratinės vertybės atėjo būtent iš krikščioniškos Europos. Lietuva viena iš paskutiniųjų, prisijungusių prie šitos bendruomenės. Dabar, na, reikia tikėtis, kad ateina ta keršto galbūt valanda po 600 metų, nes iš to paties Strasbūro ateina sprendimas vis dėlto viską suniveliuoti, padaryti daug visiems ir apie nieką. Dėl to galvoju, kad mūsų parlamentas turi tvirtai pasisakyti, išsaugoti tas vertybes, kurios, na, mūsų visuomenėje iš tikrųjų yra gyvos, mūsų visuomenei ir mūsų krikščionims, mūsų katalikams yra labai svarbios, nemenkindamas „Romuvos“ propaguojamos ir puoselėjamos baltų kultūros – ji yra iš tikrųjų graži, baltiška kultūra, ne kartą tą pabrėžiau, ir labai įdomi, ten garbinami gamtos reiškiniai, gamta. Įgyvendinti kultūros lygmeniu kaip žmonių pasirinktą jų gyvenimo ar laisvalaikio formą, bet jokiais būdais, na, nepripažinti kaip religijos ir nepastatyti jos su šimtmečiais gyvuojančia religija vienoje gretoje, nes iš to išplaukia tolesnės pasekmės. Toliau, na, galės siekti valstybės paramos ir ugdymo mokyklose, ir, na, kitų teisių, kurios priklausytų. Man atrodo, vis dėlto nemeskime kelio ir nenubriskime takeliais, o puoselėkime tai, ko siekė mūsų didieji kunigaikščiai, kurie atvedė Lietuvą į bendrą bendruomenę. Dėl to tikrai negaliu balsuoti už šitą sprendimą.

PIRMININKĖ. Matau, kad A. Širinskienė grįžo į salę. Ar norėtumėte pasisakyti dėl motyvų? Taip. Motyvai už.

A. ŠIRINSKIENĖ (*MSNG*). Čia, matyt, kolegos, ne tik klausimas dėl religinės bendruomenės pripažinimo, čia yra visų pirma klausimas dėl to, ar Seimas laikosi savo paties nustatytų taisyklių. Žmogaus Teisių Teismas, pripažinkime, jau kartą konstatavo, kad yra pažeidimas ir Seimas tiesiog nevykdė savo įsipareigojimų. Aš tikrai palinkėčiau pagaliau priimti sprendimus, kad paskui vieną kartą neatsibustume su antra Žmogaus Teisių Teismo byla, kur jis įvertina ir Konstitucijos normas, dėl kurių visa šita procedūra atsirado. Tikrai siūlau įvykdyti pirmąjį Žmogaus Teisių

Teismo sprendimą ir pabaigti šitą istoriją su „Romuva“, nes, man atrodo, mes savo diskusijomis tą bendruomenę patys to nesuvokdami jau taip išreklamavome, kad jinai tos reklamos greičiausiai tiek būtų nenusipirkusi.

PIRMININKĖ. Dėkoju, motyvai išsakyti. Balsuosime jau netrukus.

10.45 val.

Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo Nr. I-1367 36 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3023, Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo Nr. VIII-729 19 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3024, Centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojo įstatymo Nr. XII-791 4 ir 6 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3025 (*pateikimas*)

Dabar norėčiau pakviesti į tribūną J. Razmą, kad pristatytų 2-6.1 klausimą – Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo Nr. I-1367 36 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-3023 ir lydimuosius. Tai yra pateikimas.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, turbūt suprantame, kad istoriškai sveikatos priežiūros įstaigoms yra atitekę įvairūs pastatai. Kartais tai yra vienas vienintelis didelis ligoninės korpusas, kartais yra keli atskiri pastatai. Kai kurie iš jų neatitinka tų poreikių, kurie keliami teikiant atitinkamas gydymo paslaugas, yra neefektyvūs, neapšiltinti ir taip toliau. Natūralu – gydymo įstaigai iškyla poreikis atsisakyti to netinkamo, neefektyvaus pastato ir yra noras koncentruoti visas gydymo paslaugas vienoje vietoje, nes tai leidžia taupyti ir efektyviau užtikrinti diagnostiką, galima turėti tik vieną bendrą laboratoriją ir taip toliau.

Norint, kad gydymo įstaigos turėtų tokias galimybes, šiuo paketu ir yra siūloma numatyti teisę, kaip dabar yra dėl valstybės administracinių pastatų, leisti sveikatos sistemos viešosioms įstaigoms, kur valstybė turi 50 % ar daugiau, taip pat dalyvauti tokioje nekilnojamojo turto atnaujinimo programoje.

Kitaip sakant, kaip dabar yra su administraciniais pastatais, gydymo įstaiga perduotų Turto bankui parduoti nereikalingą pastatą, kurio nori atsisakyti, ir turėtų galimybę statyti naują pastatą. Kaip žinote, panašiai, kaip dabar vyksta ministerijų naujojo miestelio statybos, kai yra numatyta ministerijų buvusius pastatus parduoti ir iš esmės tomis gautomis lėšomis ir finansuoti tą naują statybą.

Panašus dalykas siūlomas mano projektais dėl sveikatos įstaigų, kaip minėjau, tų, kur valstybė turi virš 50 %. Paprastai kitus 50 % turi universitetai. Iš esmės mes kalbame apie tokias gydymo įstaigas, kurios, galima sakyti, 100 % valdomos valstybės.

Procedūros čia numatomos tikrai skaidrios. Pirmiausia reikalingas pačių steigėjų sprendimas konstatuojant, kad atskiras pastatas nebeatitinka reikalavimų, ir toliau Vyriausybės nutarimas, leidžiantis eiti į tą atnaujinimo programą. Manau, toks principas leidžia užtikrinti, kad viskas vyks gana skaidriai ir nebus kokių nors dirbtinai sugalvotų piktnaudžiavimų parduodant atskirus pastatus.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūsų norėtų paklausti keturi Seimo nariai. Pirmoji klausia O. Leiputė, ruošiasi R. Šarknickas. R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (*LVŽSF*). Ačiū, Pirmininke. Per 30 metų mes matėme, kaip savivaldybės elgėsi su nekilnojamuoju turtu: pirkimai, pardavimai, karteliniai susitarimai, galimai buvę susitarimai, kurie buvo ir neskaidrūs. Dabar šitas dalykas, kurį jūs pristatote: kiek tai bus iš tikrųjų saugu ir ar nevertėtų dar teikiant šitą projektą kreiptis į STT, kad ji pasidomėtų, kiek skaidrus bus šitas dalykas, kurį vėliau įgyvendins savivaldybės, administruojančios savo medicininius pastatus? Ačiū.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Ačiū. Aš tikrai pritariu, kad visos abejonės dėl galimų neskaidrumų būtų išsklaidytos. Dėl to pats siūlysiu, kad būtų Seimo nutarimas kreiptis į STT atlikti antikorupcinį vertinimą.

Dabar, kaip aš matau, tikrai kokių nors neskaidrumo galimybių čia yra minimumas. Jeigu pati gydymo įstaiga parduotų tą pastatą, tai taip, galima įsivaizduoti, kad gydymo įstaigos vado-

vas ką nors susitarė, ką nors pasiplanavo ir ten kaip nors pardavė. Dabar tą pastatą atiduoda Turto bankui. Turto bankas pagal savo principus parduoda. Tai čia, na, tada mes turime išvis abejoti Turto banko pardavimais, bet aš nepastebėjau, kad ten būtų kokių nors skandalų iš tų pardavimų, o jų jau nemažai yra buvę. Tai yra aukcionų principas ir viskas vyksta gana tvarkingai. Kaip sakiau, aš neįžvelgiu čia neskaidrumo, bet pasitikrinkime ir balsuokime už tai, kad būtų antikorupcinis vertinimas.

PIRMININKĖ. Klausia R. Tamašunienė. Ruošiasi A. Sysas.

R. TAMAŠUNIENĖ (*MSNG*). Gerbiamas kolega, aš noriu pasitikslinti. Ar jūs norite išskirti sveikatos priežiūros viešąsias įstaigas iš visų viešųjų įstaigų? Galbūt ta problema yra ne tik sveikatos srityje, galbūt ir kiti susiduria, kad nežino, ką su savo turtu padaryti, galbūt būtų ir netgi dalininkų noras perduoti Turto bankui, nes šiuo metu, aš taip supratau iš jūsų pristatymo, jie to padaryti negali.

O antras dalykas, perdavus Turto bankui, jau tada sveikatos priežiūros institucija praranda galimybę tą pastatą, kaip jūs minėjote, renovuoti ar pritaikyti sveikatos priežiūros poreikiams, nes Turto bankas gali nebūtinai aukcione kelti sąlygą, kad turi būti sveikatos priežiūros paslaugos teikiamos tame pastate. Jie vienodai visus pastatus parduoda aukcionuose arba valstybės poreikiams dar, tiesa, galima perimti.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Dėkui. Tai žiūrėkite, galbūt aš nepakankamai aiškiai pakomentavau. Čia ir yra ta mintis, kai kokiame nors atskirame pastate teikiamos konkrečios sveikatos paslaugos, jos būtų ateityje teikiamos naujai pastatytame korpuse, pardavus šį pastatą. Tai nėra poreikio tame likusiame pastate reikalauti, kad būtų toliau tęsiama gydymo veikla. Ji būtų perkeliama į tą naują, modernų pastatą, kur viskas jau turi būti pagal šiuolaikinius reikalavimus pritaikyta geresnėms toms gydymo paslaugoms teikti. O tą pastatą jau Turto bankas gali, aš manau, parduoti laisvai, be kokių nors funkcijų reikalavimų. Nebent gali būti tik tie bendri reikalavimai, jeigu yra paveldosauginis pastatas ar kas nors tokio, ten užstatymo didinimas ar dar kas nors. Čia jau yra bendri dalykai.

Ir dar pabrėšiu, kad, kaip ir mes priėmėme kiek anksčiau pavasario sesijoje panašų projektą dėl tų pastatų, kurie priklauso pačioms gydymo įstaigoms, pasiūlydami tą pačią schemą, pastatas turi būti parduodamas kartu su žemės sklypu, kad vėlgi čia nebūtų kokių nors gudravimų po to įgyjant vienokį ar kitokį žemės sklypą.

PIRMININKĖ. A. Sysas.

A. SYSAS (*LSDPF*). Ačiū, Pirmininke. Gerbiamasis kolega, neabejoju, kad tai, ko gero, reikalingas įstatymo projektas. Mane domina, kodėl J. Razma teikia šį įstatymą, o ne sveikatos įstaigos ar dar kas nors? Tai kas daro įtaką – sveikatos įstaigų lobistai, pacientai, gydytojai? Iš kur iniciatyva? Neskaičiau aiškinamojo rašto, todėl iškart ir klausiu.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Natūralu, kad iniciatyva kyla iš gydymo įstaigų. Čia lobistais, matyt, viešai viešųjų įstaigų vadinti mes neturėtume, tai yra viešasis sektorius, viešasis interesas, kad tos viešosios gydymo įstaigos kuo efektyviau teiktų gydymo paslaugas. Tai čia mes neturėtume painioti, kai kokie nors privatūs subjektai ateina su privačiais interesais. Aš manau, visi kalbamės su įvairiomis struktūromis, su įvairiais žmonėmis ir sužinome tam tikras problemas, registruojame projektus. Tai tikrai projektas nuo paties pirmo sakinio yra rengtas mano kartu su patarėja R. Ruškyte. Tikrai nėra atneštas jokio lobisto, kaip kartais būna. Derinomės su kai kuriomis ministerijomis ir su Turto banku. Žodžiu, tiesiog žinant problemą yra parengtas tas projektas.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūs atsakėte į visus Seimo narių klausimus. Dėl motyvų po pateikimo už kalba E. Pupinis.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Iš tikrųjų, gerbiami kolegos, mes dar tikrai turime nemažai problemų su tuo, kad neracionaliai naudojame tą turtą. Aišku, yra toks supratimas, kad jeigu tu nieko už tai negauni, tai geriau laikyti, gal tada ateis laikas, kai galėsi tą turtą panaudoti arba jo prireiks ir panašiai. Tai iš tikrųjų siūlomas variantas, gal ne tik sveikatos sistemoje, kad vis dėlto tuos nereikalingus pastatus būtų galima paversti lėšomis, kurios galėtų būti investuojamos į reikiamas visas reikmes ir kartu į gydymo sistemą. Tikrai manau, kad, kaip čia ir pats pranešėjas siūlė, bus ir Vyriausybės išvados ir iš tikrųjų galbūt jeigu bus reikalas ir abejonių, tai ir kitų įstaigų galime pa-

prašyti išvadų. Tačiau šiuo atveju tikrai mes turime suprasti, kad vis dėlto nenaudojamas turtas neša ne pridedamąją vertę, o didžiulį nuostolį, o blogiausia tai, kai laikomas turtas jau pasidaro ne tik nefunkcionalus, bet ir pavojingas kaip statinys. Taigi siūlau pritarti ir laukti išvadų.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Motyvai išsakyti. Apsispręsime jau netrukus, balsuoti numatytu laiku.

10.58 val.

Seimo rezoliucijos „Dėl Ukrainos pakvietimo prisijungti prie NATO“ projektas Nr. XIVP-3075 (*pateikimas, svarstymas ir priėmimas*)

Gerbiami kolegos, dabar kviečiu į tribūną Ž. Pavilionį, kad pristatytų darbotvarkės 1-5 klausimą – Seimo rezoliucijos „Dėl Ukrainos pakvietimo prisijungti prie NATO“ projektą Nr. XIVP-3075. Tai yra pateikimo stadija. Po šios rezoliucijos tekstu pasirašė 32 Seimo nariai. Prašom.

Ž. PAVILIONIS (*TS-LKDF*). Labai ačiū. Gerbiama Pirmininke, Prezidente, gerbiami Seimo nariai, jūs puikiai atsimenate, kad prieš 5 mėnesius mes svarstėme panašią rezoliuciją dėl Vilniaus NATO viršūnių susitikimo ir įvardijome ten mūsų strateginius tikslus. Daugumą iš jų vienaip ar kitaip pasiekėme arba padarėme strateginį lūžį, tai yra dėl gynimo pagal paneigimą. Žinote, kad buvo pritarta gynybos planams – 2 % kaip grindys, ne lubos. Švedija – buvo priimtas sprendimas, kuris, tikėkimės, virs ratifikavimu jau spalio mėnesį. Vokiečių brigada – sprendimas buvo priimtas iki Vilniaus susitikimo. Tačiau dėl Ukrainos visuotinai pripažinta, kad nebuvo pasiekta ta pažanga, kurios mes norėjome. Mes norėjome pakvietimo. Todėl aš labai dėkingas, kad vasarą keli signatarai: V. Landsbergis, P. Vaitiekūnas, E. Zingeris, A. Januška, taip pat jūs, 32 Seimo nariai iš įvairių frakcijų, kartu padirbėjote ir sudėliojote savo, galima sakyti, darbo planą iki Vašingtono. Tai yra to, kas nebuvo padaryta Vilniuje, tikimės, kad per 10 mėnesių mes galėsime pasiekti Vašingtone, kai vyks liepos 9–10 dienomis, turėtų prasidėti, kitais metais susitikimas.

Taip, kaip dirbome iki šiol iki Vilniaus kartu, taip turėtume dirbti ir iki Vašingtono kartu. Ir čia aš labai norėčiau padėkoti ir mūsų Seimo Pirmininkei, kuri sukvietė pirmą kartą istorijoje NATO parlamentų pirmininkų susitikimą. Tikrai dirbome visi kartu, visos partijos, visi komitetai, Vyriausybė, ministrai, Prezidentas. Panašiai turėtume dirbti ir iki Vašingtono. Žinodami, kad artėja rinkimai tiek Lietuvoje, tiek Europoje, tiek Vašingtone, mes neturėtume nukrypti nuo savo strateginių esminių tikslų. Juk žinome, kas gali įvykti, jeigu jie nebus pasiekti. Žinome, kad gresia įvairūs kitokie variantai, jeigu Ukrainos narystė nebus įtvirtinta, – bloga taika, ir žinome, kaip tai gali atsiliepti mūsų tėvynei.

Taigi šitoje rezoliucijoje mes visų pirma nurodome į mūsų ankstesnę rezoliuciją, nes tų tikslų toliau siekiame, taip pat nurodome į Vilniaus sprendimus, kur sakoma, kad Ukrainos ateitis yra NATO. Ukraina tapo sąveiki ir politiškai integruota į Aljansą ir padarė didelę pažangą vykdydama reformas. Ir nurodome į tą sakinį, kuris mums sukelia tam tikrų klausimų. Galėsime pakviesti Ukrainą prisijungti prie Aljanso, kai savininkai sutiks ir bus įvykdytos sąlygos. Mes nurodome šitoje rezoliucijoje į pačios NATO 10 straipsnį, kuriame sakoma (cituoju): „NATO nare gali tapti bet kuri Europos valstybė, nutarusi remti šios sutarties principus ir prisidėti prie Šiaurės Atlanto regiono saugumo.“ Kai kalbama „bet kuri Europos valstybė“, tai, mielieji, jau Europos Komisija, visa Viršūnių Taryba nusprendė suteikti Ukrainai kandidatės statusą ir šiais metais tikimės istorinio sprendimo – pradėti derybas dėl Ukrainos.

Kadangi patys europiečiai pasakė, kad Ukraina yra Europa, ir bando daryti viską, kad ji taptų nare, būtų labai logiška, kad NATO suteiktų tą geležinę sieną, kad mūsų pinigai nebūtų išmesti veltui, kad tos reformos iš tikrųjų būtų įvykdytos ir kad Ukraina taptų tiek Europos Sąjungos, tiek NATO nare. Teisiškai prisidėti prie šios sutarties principų. Mielieji, ukrainiečiai kiekvieną dieną savo gyvybes aukoja dėl šios NATO sutarties principų. Mes tuo neturime abejoti. Ir kai kalbama šiame straipsnyje apie Ukrainos prisidėjimą prie NATO saugumo, mielieji, šiandien savo ginkluotosiomis pajėgomis Ukraina yra pagal savo gebėjimą įveikti NATO priešą, tai yra Rusiją, numeris vienas, lenkia daugelį NATO šalių. Taigi nei karinių, nei teisinių, nei politinių argumentų, kodėl Ukrainos negalima priimti, iš esmės nėra.

Atkreipiame dėmesį savo rezoliucijoje į dar vieną mitą, kuris buvo kartojamas aplink Vilniaus viršūnių susitikimą, kad pakvietimas Ukrainos narystei įgalins 5 straipsnį. Ne, mielieji, pakvietimas yra tik derybų pradžia, mes pradėsime derėtis. Po to vyks ratifikacija ir tik po to, kai paskutinė NATO šalis ratifikuos, 5 straipsnis pradės galioti. Tai yra mes turime laiko išspręsti tuos klausimus, kurie galbūt kai kuriose sostinėse kelia klausimų. Tačiau ir čia prieinu prie svarbiausių paskutinių dviejų punktų.

Mums, kaip Seimui, klausimų nekyla. Todėl mes norėtume šiandien, tikiuosi, visuotiniu pritarimu, nes teks įtikinti visas NATO šalis, šiandien mes turėtume paskelbti (prašau jūsų), kad Lietuvos Seimas, kaip vienos iš NATO valstybių narių parlamentas, jau dabar pritaria Ukrainos, kaip narystės NATO kriterijus atitinkančios valstybės, pakvietimui prisijungti prie Aljanso ir nekelia jokių aktualių šios dienos sąlygų. Kreipiasi į NATO valstybių parlamentus, siūlydamas pritarti Ukrainos oficialiam prašymui prisijungti prie NATO ir paskatinti NATO valstybių narių vyriausybes remti sprendimą pakviesti Ukrainą narystei NATO aukščiausio lygio susitikime Vašingtone liepos 9–10 dienomis, po kurio nedelsiant prasidėtų derybos dėl Ukrainos narystės Aljanse.

Mielieji, visa tai, ką pasiekėme Vilniaus viršūnių susitikime, buvo tik dėl mūsų solidarumo. Net ir tie žingsniai, kuriais Ukraina buvo priartinta prie NATO, visi buvo pasiūlyti Lietuvos, ar tai būtų Ukrainos NATO taryba, ar tai būtų veiksmų plano jiems panaikinimas, kai iš esmės liko tik vienas žingsnis iki narystės. Tai labai prašau jūsų, norint įtikinti NATO nepadaryti dar vienos klaidos, norint, kad NATO, minėdama savo 75 metus kitais metais Vašingtone, minėtų ne tik praeitį, bet ir nutiestų kelius į ateitį, pritarti šiai rezoliucijai vienbalsiai. Labai ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju už pristatymą. Prašom likti, gerbiamas Žygimantai. Jūsų norėtų paklausti keturi Seimo nariai. Pirmasis klausia A. Ažubalis. Ruošiasi V. Semeška.

A. AŽUBALIS (*TS-LKDF*). Klausimas toks. Parodžius lyderystę tarp NATO valstybių narių šiuo klausimu, tai rodo, kad mūsų Seimas ir Vyriausybė yra pasirengę prisiimti tą atsakomybę būti lyderiais. Jūsų nuomone, kiek tokia lyderystė galėtų, na, taip liaudiškai kalbant, užkabinti kitas valstybes, kurios prisidėtų, kurių parlamentai pirmiausia prisidėtų ir taptų tokios idėjos kaip ši rezoliucija sekėjais?

Ž. PAVILIONIS (*TS-LKDF*). Labai ačiū, Audroniau, ir už paties nuoširdų darbą NATO Parlamentinėje Asamblėjoje nuolat bandant tą vienybę sukurti. Atvirai šnekant, manau, kad visi NATO parlamentai jau yra mūsų pusėje, ką mes patyrėme net prieš Vilniaus viršūnių susitikimą. Keturios didžiosios Vokietijos partijos palaiko Ukrainos pakvietimą narystei. Kongresas, mes turime Kongreso Užsienio reikalų komiteto pirmininko parašą šalia kitų pirmininkų parašų. Tačiau ne visos administracijos dar tam pritaria. Tačiau puikiai žinome, kad NATO yra demokratinis aljansas, kad kongresmenų balsai iš tikrųjų lemia labai daug. Jeigu visi aktyviai toliau dirbsime su kongresmenais, su kitais parlamentarais (ir čia aš ypač dėkoju ir Dovilei, kuri puikiai dirba, na, su faktiškai didžiąją dalį europinių parlamentų valdančių socdemų partijomis, žaliaisiais, liberalais), jeigu visi dirbsime kartu, aš manau, kad mes tikrai pasieksime rezultatą. Be mūsų, kitaip sakant, be mūsų šito susitelkimo, rezultato gali nebūti ir jokio. Jeigu mes įjungsime visus pedalus dešimčiai mėnesių iki Vašingtono, aš manau, rezultatas bus.

PIRMININKĖ. Dėkoju, klausia V. Semeška. Ruošiasi D. Kepenis.

V. SEMEŠKA (*TS-LKDF*). Dėkoju, pirmininke. Gerbiamas Žygimantai, dėkoju jums už rezoliuciją ir ypač stiprius teiginius, jog Rusija neturi veto teisės NATO plėtrai ir negali formuoti pilkųjų saugumo zonų Europoje. Tikrai stipru.

Klausimas būtų… Nepasisekus Vilniuje, *samite*, pakviesti Ukrainos, išsiųsti kvietimo, galbūt su tam tikra sąlyga, turėsime tikrai daug nuveikti, kad 2024 metais Vašingtone tas stebuklas vis dėlto įvyktų. Klausimas, ar ketinama jungtis į valstybių koaliciją, na, kaip yra, pavyzdžiui, Ramšteino valstybių koalicija ir kitos, kad susivieniję eitume kartu ir Ukraina būtų besąlygiškai pakviesta 2024-aisiais metais? Ačiū.

Ž. PAVILIONIS (*TS-LKDF*). Be abejonės. Kaip jau minėjau, mes tą koaliciją parlamentų lygiu turime, bet dar ją stiprinsime, nes, matote, prieš rinkimus, kaip žinome, kartais tos koalicijos ir suyra grynai dėl vidaus politikos priežasčių. Tačiau mes tikrai negalime prarasti Ukrainos šiame kelyje. Atsiminkime, kad ši Rusijos veto teisė, ši pilkoji zona galioja realiai nuo Bukarešto NATO

viršūnių susitikimo. Kiek jau metų?.. Mes tikėjomės tai pataisyti Vilniuje, dabar tikimės tai pataisyti Vašingtone, demokratijos sostinėje, kur tikrai pasakyta daug tvirtų kalbų, bet mes labai tikimės, kad tos kalbos bus apgintos žodžiais, ir todėl turime dirbti su kiekvienu amerikiečiu, kiekvienu vokiečiu, kiekvienu ispanu, kiekvienu italu per likusius artimiausius 10 mėnesių. Jūs turite daugybę susitikimų su šitais žmonėmis įvairiais formatais, tai panaudokite šiuos kontaktus Ukrainos gynybai ne tik Rytų, ir Vakarų fronte.

PIRMININKĖ. Klausia D. Kepenis. Ruošiasi R. Šarknickas.

D. KEPENIS (*LVŽSF*). Dėkoju. Na, atrodo, Lietuva bus pirmoji, kuri priėmė tokią rezoliuciją. Vadinasi, mes dabar turėtume pagalvoti, kaip mes paveiksime Jungtines Amerikos Valstijas, kurios nedavė šitokių lūkesčių, kuriuos mes norime duoti? Antra dalis klausimo, kaip mes žadame padėti Ukrainai įveikti tą masinę korupciją? Dabar girdime Krašto apsaugos ministerijoje – vienas po kito, tai yra krenta galvos už korupciją. Ir trečioji mano klausimo dalis, po to, kai Ukraina taps NATO nare, mes įsijungiame į karą, o į mūsų Lietuvos kariuomenę nepriimama… 70 % mūsų jaunuolių netinka karo tarnybai. Kaip mes šitą problemą įveiksime, jau mes esame numatę? Ačiū.

Ž. PAVILIONIS (*TS-LKDF*). Na, kadangi salėje mūsų klauso ir V. Landsbergis, kažkada nebijojome būti pirmieji, paskelbę nepriklausomybę, ir dabar didžiuojamės tuo sprendimu, kažkada nebijojome būti vieni pirmųjų iš Baltijos šalių, drįsę pateikti paraišką narystei, ir pasiekėme tai. Jeigu nebūtume tų sprendimų įtvirtinę, bijau, kad šiandien mūsų lauktų kitoks likimas. Tai nebijokime tos lyderystės, tuo labiau kad ši lyderystė šiandien yra už jūsų ir mūsų laisvę. Mes šiandien esame Ukrainos balsas NATO. Nors, matau, mūsų klauso ir Ukrainos ambasadorius, jis nesupyks, jeigu taip pasakysiu: tol, kol Ukrainos ambasadoriai nesėdės prie NATO stalo, mes giname jų interesus. Todėl ne vienąkart dėkoju visiems Seimo nariams, kurie lankėsi Kijeve, ir mūsų Seimo Pirmininkei, kuri viena iš pirmųjų apsilankė Kijeve po šitos agresijos. Mes esame jų politinis balsas ir todėl, na, aš nesakyčiau, kad mes esame pirmieji, aš sakyčiau, kad šis balsas jau seniai turėjo būti išgirstas. Jis neišgirstas nuo pat 2008 metų, kai Ukraina siekė, kad NATO paraiška būtų įtvirtinta. Mes turbūt esame vieni iš paskutiniųjų, kuriuos girdi, bet mes nenorime būti neišgirsti, mes privalome šitą istorinę klaidą pataisyti. Tai čia tikrai nesame kažkuo stebuklingi, čia yra… Pasaulis atsilieka šiais klausimais, bandydamas priimti teisingus sprendimus.

PIRMININKĖ. Ir paskutinis klausimas – R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (*LVŽSF*). Ačiū, Pirmininke. Taip, nors Lietuva maža, bet visada buvo drąsi šalis, visada parodydavo gerą pavyzdį ne tik Europai, bet ir visam pasauliui. Prisiminkime Baltijos kelią ir kitus žygius į laisvę. Turbūt pamenate, Prezidentas V. Zelenskis taip pat čia, Seimo salėje, per ekranus sveikino Lietuvą už paramą Ukrainai. Man tokie žodžiai yra įstrigę: „Tik nepavarkite, nesustokite.“ Bet kartu jis įvertino ir tokį dalyką, kad mums patiems reikia tvarkytis su korupcija. Tą jis ryžtingai irgi daro. Aš tikiuosi, kad šiandien mūsų visų balsas bus vieningas – už. Taip pat jis padėkojo ir buvusiai Vyriausybei, ji taip pat ryžtingai padėjo, dirbo Ukrainai, už visus tuos dabar akivaizdžius dalykus. Bet mes tikrai negalime sustoti.

Noriu paklausti. NATO bloko, kuris…

PIRMININKĖ. Laikas!

R. ŠARKNICKAS (*LVŽSF*). …posėdžiavo Vilniuje, deja, sprendimas buvo kitoks, ne Ukrainos naudai. Jūs vėl ryžtatės žengti tą žingsnį. Sveikintina. Iš tikrųjų sustoti, tylėti, ko gero, negalime, turime toliau tai dirbti. Koks būtų vertinimas po NATO posėdžio Vilniuje, kai Ukraina sulaukė kitokio atsakymo? Ačiū.

Ž. PAVILIONIS (*TS-LKDF*). Gal pradėsiu nuo to, kad prezidentas V. Zelenskis yra ne tik visos Europos lyderis, kovojantis taip, kaip turėjome kovoti prieš šį blogį jau dešimtmečius, bet jis kartu yra ir kovos su korupcija simbolis. Šalyje veikia nepriklausomos institucijos, korupcijai yra nulinė tolerancija. Taip, teks išbristi iš to liūno. Bet tai, kad Europos Komisija dirba kartu su Ukraina šioje srityje, ir tai, kad Komisija pritaria kandidato statusui, tikėkimės, ką pasakė derybų pradžioje Komisijos prezidentė savo raporte, man tai yra didžiulis Ukrainos veiksmų įvertinimas.

Dėl NATO sprendimo. Puikiai žinome, NATO yra vienbalsiai… Mechanizmo, sukurto net vienai šaliai prieštaraujant, jau neturi būti. Todėl mes turime padaryti viską, kad tie mūsų nuo-

monių skirtumai būtų kuo mažesni. Lietuviai toje pačioje Amerikoje yra žinomi nuo XVIII amžiaus. Mus ten žino žymiai geriau negu Europoje tam tikra prasme. Todėl tikrai panaudokime visus savo ryšius paaiškinti amerikiečiams, kad, nepaisant jų vidaus kovų, kaip ir Kanadoje turi lenktyniauti abidvi partijos, kas daugiau parems Ukrainą, taip mes apginsime ne tik Amerikos interesus regione, bet ir apskritai visą taisyklėmis grįstą tvarką pasaulyje. Kaip žinome, ne vienas režimas norėtų pasielgti taip, kaip šiuo metu elgiasi Rusija.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūs atsakėte į visus Seimo narių klausimus.

Svarstymo stadija. Diskusija. Diskusijoje užsirašė kalbėti keturi Seimo nariai. Pirmasis kalba V. Semeška, ruošiasi D. Šakalienė.

V. SEMEŠKA (*TS-LKDF*). Gerbiama Seimo Pirmininke, gerbiamas atkurtos Lietuvos vadove profesoriau Vytautai Landsbergi, mieli kolegos. Dar neprasidėjus karui, Lietuva viena iš pirmųjų valstybių į Ukrainą nusiuntė NATO ginkluotę, raketas „Stinger“. Vėliau sekė ir iki šiol siunčiama šimtamilijoninė parama – ginkluotė ir ne tik. Lietuvos valstybė ir mūsų šeimos atvėrė ukrainiečiams savo namų duris, savo darbo rinką, mūsų universitetus ir mokyklas. Lietuvos Vyriausybė ir parlamentas visų demokratinių pasaulio šalių prašė įvairiais būdais remti Ukrainą. Man asmeniškai teko keliauti į Pietų Korėją, Taivaną, Šveicariją, Izraelį. Deja, ne visos demokratinės šalys išdrįso paremti Ukrainą ginkluote. Rėmėme ir remsime mes, Lietuva, Ukrainos narystę ir Europos Sąjungoje.

NATO *samitas* Vilniuje įvyko, tačiau neįvyko tas stebuklas, kurio mes tikėjomės, tai yra Ukrainos pakvietimas į Aljansą. Tenka prisiminti Lukiškių aikštėje liūdnas Ukrainos prezidento V. Zelenskio akis, nes tiek Ukraina, tiek jos kovotojai tokio kvietimo, galbūt net su tam tikromis sąlygomis, nesulaukia. Ir šiandien mes, besąlygiškai remdami Ukrainą, neretai savo kostiumų atlapuose, savo širdyse nešiojame Lietuvos ir Ukrainos vėliavas, tačiau kartais reikia stabtelėti prie veidrodžio ir pažiūrėti į save, ar nėra mūsų piniginėse kruvinų pinigų, ar nėra mūsų piniginėse kruvinų prekių. Šiandien Ukraina savo tinklalapyje *leave-russia.org* skelbia virš 1 tūkst. 436 bendrovių pavadinimus, kurios iki šiol tiekia prekes ir veikia, vykdo savo veiklą Rusijoje. Noriu išvardinti kelias, galbūt jūsų namuose yra tų prekių arba jūs vartojate tas prekes: „Philip Morris“, „PepsiCo“, „Metro AG“, „Nestle“, „Procter & Gamble“, „Mondelez“ su „Milka“, „Oreo“ sausainiais, „Loreal“, „GlaxoSmithKline“, „Berlin-Chemie“, „Kercher“, „Ecco“, Danijos batų gamintojas, ir taip toliau. Dar didesnė gėda, kad tarp šitų bendrovių yra ir kruvinus pinigus uždirbančios Lietuvos bendrovės, ypač žinomo politiko Kaune šeimos verslas. Vakar girdėjome net ir Klaipėdos, ir Panevėžio savivaldybių įmones, kurios prekiauja bilietais į Maskvą.

Mes, Seimo nariai, kreipėmės į didžiuosius Lietuvos prekybos centrus prašydami pažymėti tų gamintojų prekes, kurios iki šiol tiekia Rusijai savo gaminius, tačiau iš prekybos tinklų nesulaukėme jokios reakcijos. Aš suprantu, kodėl – nes galbūt reikėtų žymėti didžiąją asortimento dalį. Dėl to šiandien labai liūdna, nes kruvini pinigai, sutepti ukrainiečių žūtimis, šiandien cirkuliuoja tarp mūsų. Reikia pasižiūrėti į veidrodį ir pagalvoti, ką mes galime padaryti, kad to išvengtume. Galbūt kruvinų pinigų plakatą reikėtų pakabinti Seime ir kiekvieną savaitę po tos bendrovės logotipą priklijuoti ir matyti, kas šiandien dar tiekia ir dirba Rusijoje, ir finansuoja taip karą, finansuoja žūtis.

Dėkoju iniciatoriams, remiu jūsų iniciatyvą. Kaip ir minėjau, Rusija neturi veto teisės NATO plėtrai, ir šventa. Pritariu, jog Seimas, kaip NATO valstybės parlamentas, o Lietuva yra drąsi valstybė, pirma valstybė, ji jau dabar besąlygiškai pritaria Ukrainos, kaip narystės NATO kriterijus atitinkančios valstybės, pakvietimui prisijungti prie Aljanso. Taip pat pritariu kvietimui kreiptis į NATO valstybių parlamentus, siūlant pritarti Ukrainos oficialiam prašymui prisijungti prie NATO. Vašingtonas yra ta vieta, kur turi būti priimtas istorinis sprendimas. Dėkime pastangas visi – ne tik nešiodami Ukrainos atributiką, ne tik keldami vėliavas, bet ir nevartodami tų bendrovių produkcijos, kuri šiandien uždirba kruvinus eurus.

PIRMININKĖ. Laikas!

Ž. PAVILIONIS (*TS-LKDF*). Labai ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkui. D. Šakalienė. Ruošiasi E. Zingeris. Dėl vedimo tvarkos – L. Girskienė. Prašom.

L. GIRSKIENĖ (*LVŽSF*). Aš tik noriu prieš tai kalbėjusio kolegos paprašyti, kad patikrintų, ar jūsų bendrapartietis A. Kaveckis jau išvedė savo verslą iš Rusijos.

PIRMININKĖ. Dėkui. D. Šakalienė. Žodis jums.

D. ŠAKALIENĖ (*LSDPF*). Man atrodo, kad artėjant rinkimams šioje salėje bus vis mažiau temų, dėl kurių mes visi sutarsime. Džiaugiuosi, kad yra bent keletas, kai mes vis dėlto galime rasti bendrą sutarimą, nes, valstybiškai mąstant, Ukrainos narystė NATO yra ne tik Ukrainos tikslas, bet ir Lietuvos tikslas. Manau, kad labai daug kas užmiršo, ypač iš mūsų didžiųjų partnerių NATO bloke, kad vis dėlto NATO Aljansas buvo sukurtas kaip gynybinis Aljansas saugotis ir gintis nuo Rusijos. Šita paskutinioji Rusijos agresija, ne pirmoji, o paskutinioji, nes per 30 metų jų buvo bent septynios, atrodo, kad aiškiai sudėliojo taškus ir labai aiškiai parodė, kad tik aiškus raudonų linijų nubrėžimas yra tai, kas stabdo Rusijos agresiją. Jokie kompromisai ne tik nepadeda, bet dar labiau ją skatina. Todėl labai raginu balsuoti už šią rezoliuciją, bet dar labiau raginu pasinaudoti visomis galimybėmis, kurios jums prieinamos, visais įmanomais keliais: parlamentine diplomatija, partiniais ryšiais, asmeniniais ryšiais. Kalbėtis su mūsų kolegomis Vašingtone, Europos sostinėse ir labai aiškiai sutarti, kad tik Ukrainos pakvietimas į NATO gali stabilizuoti artėjančio dešimtmečio situaciją. Jis bus labai sunkus, ir ne tik Europoje, bet ir dar didesni globalūs sukrėtimai, kurie mūsų laukia, galės būti lengviau įveikti, jeigu mes turėsime didesnes saugumo garantijas čia, šalia mūsų. Taigi kviečiu palaikyti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Kviečiu E. Zingerį. Ruošiasi P. Gražulis.

E. ZINGERIS (*TS-LKDF*). Sveiki, bičiuliai. Ši salė kaip niekada vieninga. Sveikiname Ukrainos ambasadorių P. Beštą, kuris su savo kolektyvu stebi mūsų pasisakymus. Noriu pasakyti, kad dėkingas Žygimantui, kad jis priėmė signatarų siūlymą. Jis buvo širdingai apsvarstytas, įskaitant ir opozicijos atstovus, ir kaip niekada vieningai priimtas. Profesoriau, šis pasiūlymas buvo nepaprastai rimtai, skrupulingai svarstomas ir buvo juntama bendra dvasia – 1990 m. kovo 11 d. dvasia. Šitoje salėje irgi ją juntame.

Mes tęsiame savo 1990 metų darbus ir atsimename pasipriešinimą mūsų įstojimui į NATO. Ar jūs atsimenate, mielas Žygi, ar atsimeni, kai pasirodė tyrimai, rodantys, kad mūsų Baltijos šalių neįmanoma apginti geopolitiškai? Tai buvo iki mums įstojant į NATO. Būtų labai įdomu pavėlavus sužinoti, kas užsakė tuos tyrimus, kad mes esame neapginami. Bet mes jau 20 metų esame NATO nariai ir viduje bandome įsiklausyti, ką mums sako Jungtinės Amerikos Valstijos. Ką sakė Jungtinės Amerikos Valstijos čia, Vilniuje? Aš noriu atsakyti tiems, kurie įdėmiai uždavė tuos klausimus. Jie sakė mūsų Vakarų kolegoms, Prancūzijai, Vokietijai: 2 % jūsų biudžeto privalo būti skiriami karo dalykams. Karo pramonė turi vėl atgimti Vakarų Europoje: vėl turi būti amunicijai skirtas dėmesys, turime ruoštis galimam karui. Mes puikiai žinome, kad gindami narystę NATO nenubrėžę Vilniuje linijos… turime pradėti inicijuoti jos nubrėžimą, nes tos linijos nenubrėžimas paleidžia pilkąją zoną – neaiškumą, kuris vėl provokuoja Rusiją karui. Mes esame pirmieji eilėje.

Dėl firmų, apie kurias ką tik kalbėjo žmogus, mūsų kolega, mielas bičiulis. Kalbėjo apie tas, kurios gyvena iš Ukrainos kraujo. Europos Taryba priima atskirą nutarimą ir rezoliuciją, kad būtų įsteigtas registras ir oficialiai visos firmos, kurios šiuo metu užsiima prekyba su Rusija ir kurios turėtų būti sankcionuotos, būtų išbrauktos ir būtų atimta jų teisė būti tarptautinės rinkos atstovėmis. Kitaip sakant, Europa po truputėlį žengia žingsnį tų firmų atžvilgiu, ir aš siūlyčiau, ypač tiems Lietuvoje, kurie užsiima prekyba, žinoti, kad ateis laikas, kai jų licencijos bus atimtos.

Aš dar sykį sveikinu visus: ir signatarus, kurie prisidėjo prie iniciatyvos, ir Užsienio reikalų komitetą. Pasakysiu paprastai – šį kartą mes neturime pavėluoti. Jungtinėse Amerikos Valstijose lietuvių išeivija, lenkų išeivija, ukrainiečių išeivija, žydų kilmės žmonės iš Ukrainos, Lietuvos, Lenkijos ir kitų valstybių, tie, kurie remia Taivaną, o mes parodėme, kad esame Taivano gynėjai, lotynų amerikiečiai, kurie žino, kad mes šitoje salėje nepritariame Kubos ir Europos Sąjungos laisvosios prekybos sutarčiai, todėl mes turime daugybę simpatijų tarp Lotynų Amerikos kilmės kongresmenų Jungtinėse Amerikos Valstijose… Tokiu būdu panaudoti visą spektrą ir neleisti, kad Ukraina taptų antra žinia. Ukraina yra pirma žinia pasaulyje. Kol mes neapginsime jos nepriklausomybės, suvereniteto, ir tų ribų, kurios yra paskelbtos 1990 metais, tol mes stovėsime eilėje laukdami kitos agresijos prieš mus, prieš Lietuvą, prieš Lenkiją. Tad čia yra mūsų dalykas ir mū-

sų išeivijos didžiulis darbas, kurį mes dabar pradedame per artimiausius 10 mėnesių. Patikėkite, mes nesame romantikai – mes esame praktikai.

Ačiū, gerbiama Pirmininke.

PIRMININKĖ. Dėkoju, gerbiamas Emanueli. Kviečiu P. Gražulį į tribūną.

P. GRAŽULIS (*MSNG*). Laba diena, gerbiami Seimo nariai. Čia tokią audringą kalbą pasakė konservatorius ponas V. Semeška apie kruvinus pinigus. Kaip visada, konservatoriai mato kitus, bet savo kruvinų pinigų nemato. Štai ką tik ateidamas į šią tribūną pažiūrėjau. Atsiverčiu internetą, net LRT filmuoja, kaip D. Kreivio įmonėse „Moki veži" kraunamos baltarusiškos prekės: *čebatai*, kaliošai ir visa kita. Tai čia jau ne kruvini pinigai? Ne kruvini kaliošai, pone?

Kur jūs apgyvendinote poną Dž. Baideną? Taigi viešbutyje „Kempinski", kuris turi savo filialus ir Maskvoje. Jūs pasiskambinkite ir pažiūrėkite, kiek kainuoja. Tai kaip čia suprasti? Jums – vieni standartai, visiems kitiems – kiti standartai.

Mes galime kalbėti apie kitus, pavyzdžiui, apie A. Avulio verslus, kurie yra jūsų rėmėjai. Mes galime kalbėti apie „Teltoniką", kuri turi įmones Rusijoje. Tai jie gali turėti, nes jie yra jūsų rėmėjai, ir tie pinigai jau nėra kruvini. Nebūkite veidmainiai, kokie esate, ir taikykite visiems vienodus standartus.

Kitas dalykas, ką aš noriu pasakyti. Gerbiamieji, net A. Kubilius jau kalba internete, kad dėl karo Ukrainoje pasirašytas antras slaptas Molotovo–Ribentropo paktas tarp Amerikos ir Rusijos. Ar jūs neprisimenate, kaip dabartinis prezidentas Dž. Baidenas mėnesį laiko kartojo dar neprasidėjus karui, kad Ukrainos neginsime? Tik nepasakė žodžių „greičiau, rusai, pulkite Ukrainą, mes jos neginsime". Bet atšaukė savo ambasadorius, visus instruktorius išvarė į lauką – pulkite.

Štai pažiūrėkite, kas vyksta. Šiandien mes kalbame apie NATO. Bet ar ne svarbiausias dalykas, kad Vakarai, NATO skirtų Ukrainai tiek ginklų ir tokių ginklų, kad ji galų gale pradėtų kontrpuolimą? Šiandien vyksta, tūkstančiai jaunų žmonių žūsta, o Vakarai žaidžia žmonių mirtimis, jie nėra ryžtingi. Jie atseit bijo atominio karo. O kodėl, kai pagrasino Kinija Taivanui, Amerika, nors Taivanas nėra NATO šalis, pasakė, kad ginsime ginklu Taivaną? Kas čia yra? Kodėl? Ir kodėl dvejopi standartai?

Tai jūs gal geriau kreipkitės šiomis rezoliucijomis į Vakarus, į NATO šalis, jas gėdinkite, kad jos neskiria tiek ginklų, kiek reikia, ir tokių ginklų, kokių reikia. Vyksta slaptas susitarimas tarp V. Putino ir Amerikos. Be abejonės, kam naudingiausias šis karas Ukrainos sąskaita? Amerikai. Jai nereikalingi nei stiprūs Vakarai, nei stipri Rusija. Galų gale ji šituo pasinaudoja. Tai pati amoraliausia politika, kurią vykdo NATO kartu su Amerika priešakyje. Mano tokia kategoriška pozicija šiandien matant vykstantį karą Ukrainoje daugiau kaip pusantrų metų. Ne ten jūs taikote. Kiek jūs čia?.. Net uždraudėte lietuviškas vėliavas kelti. Iškelsite visur ukrainietiškas vėliavas, tai tada jau NATO *samito,* viršūnių susitikime NATO priims Ukrainą į NATO. Nieko nepriėmė ir Ukraina iškeliavo visiškai tuščiomis rankomis iš šio mūsų rengto NATO viršūnių susitikimo.

PIRMININKĖ. Visi užsirašę diskutuoti pasisakė. Priėmimo stadija. Dėl motyvų užsirašė kalbėti keturi Seimo nariai. Už kalba G. Surplys. Prašom.

G. SURPLYS (*LVŽSF*). Gerbiami kolegos, aš kalbu už, aš ir balsuosiu už, tikiuosi, kad nepaisant pasisakymų toks bus visų mūsų balsas. Norėčiau tris argumentus pasakyti, kodėl, mano galva, mes turėtume palaikyti šią rezoliuciją.

Pirmiausia, kova dėl Ukrainos tebesitęsia ir NATO viršūnių susitikimas Vilniuje tebuvo tik vienas etapas. Taip, rezultatai galbūt nuvylė, tačiau tai tik vienas etapas ir mes turime nepaliaudami eiti pirmyn.

Antras dalykas, lyg ir pasigirsta tokių nuovargio gaidelių, lyg ir pasigirsta iš mūsų rinkėjų priekaištų, kad nustokite jūs kalbėti apie Ukrainą, pagalvokite apie Lietuvos žmones, bet net neabejokime, kad vyksta kova ir už mūsų laisvę, ir net neabejokime, kad jeigu konfliktas įšals arba jeigu karas Ukrainoje baigsis ne taip, kaip mes visi tikimės ir meldžiamės, kad Rusijos batas neateis į Baltarusiją, ką jis jau šiaip sėkmingai ir padarė, ir neateis į kitas šalis. Taigi tai yra kova už mus, už mūsų laisvę ir mūsų nepriklausomybę.

Ir trečias momentas. Čia jau linkstu prie diplomatinės metodikos. Taip, savo pirma balandžio 6 dienos rezoliucija, taip, savo surengtu parlamentų pirmininkų susitikimu prieš NATO viršūnių susitarimą Vilniuje mes žengėme ne į savo teritoriją, nes tai įprastai būna žinybinės dery-

bos. Bet štai ši rezoliucija, kur mes kalbame apie tai, kad mūsų parlamentas yra pasiruošęs, jau kalba konkrečiai apie mūsų darbus.

Tai šiandien padarykime tą darbą ir pakvieskime kitų šalių parlamentus tą patį padaryti, o padarę, priėmę šią rezoliuciją, taip, dar turime laiko, dirbkime tam, kad mūsų sprendimai, kurie šiandien, atrodo, galbūt pirmi, taptų visų, visos NATO sprendimais. Susitelkime, nepadarykime to tik kelių Seimo narių ekskursijomis į JAV. Susitelkime, dirbkime ir pasiekime šį rezultatą. Taigi kviečiu balsuoti už.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Motyvai už – E. Gentvilas. Ruošiasi J. Jarutis.

E. GENTVILAS (*LSF*). Nepaisant gilių geopolitinių P. Gražulio įžvalgų, turiu savo nuomonę apie šiuos procesus. NATO stiprėja. NATO stiprėjimas yra naudingas ir būtinas ir Lietuvai, ir visai geopolitinei erdvei. Smagu, kad šią rezoliuciją inicijavo mano ir Emanuelio kolegos signatarai, ir tai tikrai prideda papildomos emocinės vertės ir istorinės vertės šiai rezoliucijai.

Proveržis NATO viduje vyksta. Suomijos tapimas NATO nare, akivaizdu, kad anksčiau ar vėliau Švedijos galutinis procesų įforminimas tikrai stiprina NATO. Dar turime galvoti ir apie pietinį langą, Ukrainą, galvodami ir apie Lietuvos interesus. Visi išvedžiojimai, kad Ukraina dėl vienų ar kitų priežasčių, pavyzdžiui, sienų nekontroliavimo, negalėtų būti priimama, turi būti paneigiami istorinėmis paralelėmis. Pavyzdžiui, Vakarų Vokietijos, Vokietijos Federacinės Respublikos priėmimas į NATO, kai didelė dalis Vokietijos buvo kontroliuojama Tarybų Sąjungos, Vokietijos Demokratinės Respublikos.

Galų gale matau, kad tie pokyčiai vyksta, ir paskutinis U. fon der Lejen pranešimas iš tikrųjų jau kalba apie Ukrainos ir kitų šalių ėjimą į NATO ar į Europos Sąjungą kitomis kategorijomis – ne ar, o kada ir kaip. Tai matome tas realijas ir turime būti priešakyje. Ir aš labai džiaugiuosi, kad mūsų parlamentinė demokratija žengia priešakyje.

Aš tikrai dėkingas Ž. Pavilioniui, kuris sutelkė tą parlamentinių komitetų formatą, dėkingas ir Seimo Pirmininkei, kuri parlamentų pirmininkų formatą sutelkė šitiems tikslams. Aš neabejoju, kad palaikysime šią rezoliuciją, bet dar labiau neabejoju, kad anksčiau ar vėliau ši rezoliucija taps pagrindu sprendimams, teigiamiems sprendimams, priimti. Ačiū.

PIRMININKĖ. Ačiū. J. Jarutis. Ruošiasi V. Aleknaitė-Abramikienė.

J. JARUTIS (*LVŽSF*). Ačiū, Pirmininke. Kaip yra pasakyta: belskis ir bus atidaryta, stenkis, turėk tikslą, atkakliai jo siek ir jis bus pasiektas. Ir aš tikiu, kad mūsų pastangos duos vaisių ir išgirs visas civilizuotas pasaulis tuos žingsnius, kokius reikia padaryti.

NATO viršūnių susitikime Vilniuje mes tikėjomės galbūt šiek tiek daugiau, bet bet kuriuo atveju progresas yra pasiektas, tam tikri žingsniai padaryti. Taip, *de jure* Ukraina nėra NATO šalis, bet *de facto*, manau, jau visus 18 ar 19 mėnesių yra NATO šalis, nes jinai valdo visą NATO šalių ginkluotę. Parodykite man dar bent vieną šalį net NATO viduje, kuri turėtų tokius gebėjimus ir tokius resursus, ir tik laiko klausimas, kada NATO Aljansas turės įsijungti visa savo karine galia ir numalšinti šį mūsų priešą.

Tik tenka apgailestauti, kad tas laikas yra vis delsiamas ir delsiamas, bet bet kuriuo atveju finalas bus toks. Tai kviečiu visus palaikyti ir siekime, kad Ukraina būtų laisva, kad Ukraina būtų NATO, kad Ukraina būtų Europos Sąjungoje. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. V. Aleknaitė-Abramikienė – motyvai už.

V. ALEKNAITĖ-ABRAMIKIENĖ (*TS-LKDF*). Ačiū, Pirmininke. Balsuosiu už šią rezoliuciją kaip laisvos Lietuvos pilietė, bet, prisipažinsiu, širdyje šiandien jaučiuosi ir Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės pilietė. Neretai tarptautiniuose forumuose svarstoma, klausiama, kas gi buvo Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė, tai aš visuomet atsakau: visų pirma, tai buvo prieš keletą šimtmečių sudaryta gynybinė sąjunga. Kelios tautos susijungė į vieną kumštį tam, kad pasipriešintų priešams, kurie puolė iš Rytų, tais laikais ir iš Vakarų.

Kas gi kitas, jeigu ne mes, iškelsime šitą vėliavą pirmieji? Kas gi kitas, jeigu ne mes, pastatysime dar vieną barikadą, kuri gina Ukrainą ir kuri užtikrina jai vietą laisvų tautų bendruomenėje? Taip, čia yra rezoliucija. Tai nėra koks nors sprendimas, priimtas Vašingtone, tačiau, man atrodo, šiame pasaulyje, kuriame yra tiek daug įtampos, ir ne vien mūsų regione, būtina nuolat veikti, kad Ukrainos klausimas nebūtų užmirštas, kad jis nebūtų padėtas kur nors į paraštes. Mūsų vaidmuo čia yra labai svarbus, aš tuo tikiu. Kas benutiktų, mes visada turime būti už Ukrainą, nes tuo

pačiu metu esame ir už save, ir už visą Europą. Taivano sąsiauryje sprendžiamas geopolitinis turbūt viso pasaulio likimas, o Europos likimas šiandien sprendžiamas Ukrainoje. O mes esame Europos dalis. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Gerbiami kolegos, išsakyti visi motyvai. Taigi apsispręskime balsuodami, vadovaudamiesi 184 straipsniu. Kas pritariate rezoliucijai be pataisų, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip. Balsuojame.

Šios rezoliucijos priėmimas

Balsavo 122: už – 122, prieš nebuvo, susilaikiusių nebuvo. (*Plojimai*) Seimo rezoliucija „Dėl Ukrainos pakvietimo prisijungti prie NATO“ priimta. (*Gongas*)

Dėkoju šią posėdžio dalį stebėjusiems pirmajam atkurtos valstybės vadovui V. Landsbergiui ir Ukrainos ambasadoriui P. Beštai. Ačiū. (*Plojimai*)

11.38 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo VII (rudens) sesijos darbų programos patvirtinimo“ projektas Nr. XIVP-3060(2) (*svarstymo tęsinys ir priėmimas*)

Mieli kolegos, grįžtame į mūsų darbotvarkės pačią pradžią. Dabar turime apsispręsti dėl 1-2 klausimo – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo VII (rudens) sesijos darbų programos patvirtinimo“ projekto Nr. XIVP-3060. Diskusijoje visi užsirašę pasisakė. Turime vieną pataisą. Prieš perduodama žodį gerbiamai A. Širinskienei, tiesiog noriu pasakyti, kad kaip posėdžio pirmininkė pasinaudoju teise pratęsti balsavimo intervalą iki tol, kol pabalsuosime dėl visų iki šiol apsvarstytų klausimų. Prašau. A. Širinskienė pristatys savo įregistruotą siūlymą.

A. ŠIRINSKIENĖ (*MSNG*). Mano pasiūlymo esmė yra iš rudens sesijos darbų programos išbraukti Partnerystės ar Civilinės sąjungos įstatymo projektą. Tiesiog suvokiame tai, kad ir patys valdantieji praėjusią savaitę visuose įmanomuose eteriuose kalbėjo apie tai, kad šiam įstatymui priimti balsų neturi. Manyčiau, kad, neturint balsų ir nerandant konsensuso tiek Seimo viduje, tiek kartu nerandant konsensuso ir su visuomene, tikrai nėra pagrindo dirginti visuomenės ir svarstyti tuos projektus, kurie Seime perspektyvų neturi.

PIRMININKĖ. Motyvai. Už kalba R. Tamašunienė.

R. TAMAŠUNIENĖ (*MSNG*). Palaikau kolegės pateiktą pasiūlymą. Tikrai neverta kelti įtampos. Žinome, kokį rezonansą sukelia vien tik šio įstatymo paminėjimas Seime, todėl manau, kad jau šitą kadenciją pabaikime be šių įstatymų. Tikrai Lietuvoje yra pakankamai teisės aktų. Yra Civilinis kodeksas, kuriuo galima, bent kiek įdėjus pastangų, sureguliuoti savo gyvenimą su partneriu ir pasidalinti viskuo, kas rūpi ir kuo negali dažnai pasidalinti ateityje. Vis dėlto manyčiau, kad konstitucinė nuostata saugo šeimą, ir nesuteikime galimybės šeimos, tai yra moters ir vyro santuokoje sukurtos šeimos, prilyginti visoms kitoms formoms. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Motyvai prieš – I. Šimonytė.

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Mieli kolegos, na, vis dėlto Seimas yra demokratinė institucija. Ir lygiai taip pat kaip niekas iš pozicijos nekvestionuoja opozicinių frakcijų teikiamų pasiūlymų dėl Seimo darbotvarkės ir visiškai nesvarsto, ar turi šansų tie projektai, ar neturi šansų, tiesiog frakcijos pasiūlė tuos projektus, į darbotvarkę tie projektai yra įtraukti. Nors galbūt apie juos aš irgi turiu savo atskirąją nuomonę ir norėčiau labai karštai ginčytis dabar, bet tada, kada klausimas ateis į Seimo darbotvarkę, tą savo nuomonę reikia ir išsakyti.

Dabar tarsi atrodo, kad yra vienas vienintelis klausimas, kuris, ponios A. Širinskienės nuomone, negali patekti į darbotvarkę dėl to, kad ji žinanti, kaip susiklostys priėmimas Seime. Tai aš pavydžiu jūsų įžvalgumo jau ne pirmą kartą. Bet vis dėlto tai turbūt būtų galima taikyti ir kitų projektų, dabar įtrauktų, kurių niekas nesiūlo išbraukti, atžvilgiu, ir todėl būtų be galo neetiška, turint mintyje, kad pozicija tikrai nesiūlo išbraukti opozicijos projektų, iš kurių vienus priimsime, kitų nepriimsime, apie kitus galbūt diskutuosime ateinančių 20 metų, na, vis dėlto būtų be galo neetiška, įsikandus šitą vieną projektą jam vienam staiga pritaikyti kokią nors labai keistą taisyklę. Jeigu esame demokratinis parlamentas, tai toks ir būkime iki galo. Siūlau balsuoti prieš.

PIRMININKĖ. Dėkoju, motyvai išsakyti. Turime apsispręsti balsuodami dėl A. Širinskienės pataisos. Kas pritariate A. Širinskienės pataisai, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 117: už – 49, prieš – 57, susilaikė 11. Pasiūlymui nepritarta.

Turime apsispręsti dėl visos darbų programos po svarstymo. Balsuokime.

Atsiprašau, dar yra norinčių dėl motyvų. E. Gentvilas norėtų kalbėti už po svarstymo. Ruošiasi A. Širinskienė dėl motyvų prieš.

E. GENTVILAS (*LSF*). Gerbiami kolegos, svarstant sesijos darbų programą skambėjo daug visokių bandymų pasakyti, kad štai valdantieji primetinėja, na, bet, žiūrėkite, tas pabandymas išbraukti valdančiųjų ir ne tik valdančiųjų pasirašytą projektą iš sesijos darbų programos rodo, kad opozicija irgi bando primesti. Na, matyt, tai yra tokia parlamentinių dvikovų forma. Apsiribokime tuo, kas yra, ir nekaltinkime vieni kitų.

Man svarstant kitą klausimą labai įstrigo D. Šakalienės pasakymas, kad tai bus sesija, kurioje bus vis mažiau klausimų, dėl kurių sutarsime. Taip, tokia logika yra, artėja rinkimai ir, matyt, bus sunkiau sutarti, bet svarbiausia, leiskime vieni kitiems pristatyti ir svarstyti tuos klausimus, kurie yra numatomai, numanomai svarbūs.

Aš noriu priminti praėjusių metų Seimo sesijos darbų programos pristatymą, kai opozicija teikė daugybę projektų, kaltindama valdančiuosius, kad nesprendžia augančios infliacijos iššūkių, bet viskas stojo į savo vietas, kai Vyriausybė pateikė biudžeto projektą. Pasirodo, atsižvelgta, įvertinta, biudžetas buvo priimtas ir buvo išspręstos infliacijos iššūkių sukeltos problemos. Lygiai taip pat aš ir dabar matau projektų, kurie registruoti, neregistruoti, bet jie tikrai eina ta kryptimi, kad gerintų valstybės gyvenimą.

Dar viena konkreti V. Fiodorovo pastaba, kad pensijų fondų klausimas niekaip nesprendžiamas. Ir mes esame registravę pataisų, bet, kolegos, jūs gi patys kreipėtės į Konstitucinį Teismą, prašydami, kad Konstitucinis Teismas duotų atsakymą dėl pensijų fondų legitimumo, sakykime. Tai dabar ir negalime spręsti! Va, patys stabdote procesą, paskui sakote, kad mes nesprendžiame. Mes negalime spręsti, kol nėra Konstitucinio Teismo verdikto. Ačiū.

PIRMININKĖ. Motyvai prieš – A. Širinskienė.

A. ŠIRINSKIENĖ (*MSNG*). Aš tokios orakulo dovanos neturiu kaip kolega E. Gentvilas, kuris sako, kad projektai yra neregistruoti. Bet aš matau, kad ir neregistruoti projektai gerina valstybės gyvenimą. Kadangi nesu orakulas, tai man situacija su Seimo darbotvarkėmis ir darbų programa labiau panašėja į tą Kūlverstuką, kuris viename filmuke aiškino, kad mes statėme, statėme… Tik Kūlverstukas galėjo pasigirti, kad pastatė, o mes tuo pasigirti nebegalime. Taip statėme, statėme ir niekaip nepastatome tos pačios civilinės sąjungos, bet ją nuolat traukiame į darbotvarkes ir erziname žmones. Taip statėme, statėme ir niekaip nepastatome ir nepastatysime, matyt, mokesčių reformos, kuri, skambiai pavadinta, faktiškai pačioje koalicijoje patyrė fiasko ir dabar yra bandoma surasti kažkokius būdus gėdingai atsitraukti. O darbotvarkės yra užpildomos „labai prasmingais“ klausimais – R. Žemaitaičio apkalta, arba I. Šimonytė rašinėja skundus naktimis prieš A. Širinskienę į Etikos ir procedūrų komisiją.

Tikrai labai apgailestauju, bet už tokias darbotvarkes, kurios nesukuria turinio, kur patys valdantieji sako, projektai yra neregistruoti, bet matome iš neregistruotų projektų, kad jie bus naudingi valstybei, tai tikrai dėl tokio abstraktaus turinio aš negalėsiu balsuoti už.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Kadangi svarstymo stadija, po vieną kalba dėl motyvų. Apsispręskime balsuodami. Kas pritariate rudens sesijos darbų programai, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 127: už – 68, prieš – 14, susilaikė 45. Pritarta po svarstymo. Replika po balsavimo – V. Mitalas.

V. MITALAS (*LF*). Gerbiami kolegos, aš noriu pasakyti apie tą erzelį, kuris čia kyla ar nekyla svarstant vieną ar kitą projektą. Aš tikrai dėkoju tiems Seimo nariams, kurie pritarė ir visam projektui ir nepritarė kolegės siūlymui, A. Širinskienės. Man atrodo, kad, jeigu jūs neerzintumėte žmonių, jie ir nesierzintų, galėtume priimti įstatymą ir gyventi toliau. O matematika rodo, kad yra 68 Seimo nariai, kurie iš tikrųjų jau, atrodo, yra palankūs civilinės sąjungos idėjai. Trūksta trijų ir priimsime. Ačiū jums. (*Plojimai*)

PIRMININKĖ. Priėmimo stadija. Nutarimo projektą sudaro vienas straipsnis. Motyvai už. Kalba J. Razma.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, aš suprantu artėjančių rinkimų poveikį, tai bandoma čia dabar prie tos darbų programos kabinėtis, nors ji sudaryta pagal tuos pačius principus, kaip buvo ir kitos, ankstesnės valdančiosios koalicijos. Mes sudedame čia viską, ką pasiūlo frakcijos, komitetai, Vyriausybė, Prezidentas, ir aš nesuprantu, kur čia pagrindas pulti tokį kūrinį. Dabar, jeigu kalbėtume apie tą svarbiausią dalį, programą dėl Vyriausybės teikimų, tai tikrai galima išskirti keletą teigiamų momentų: būtent kad Vyriausybė pakankamai atidžiai pasižiūrėjo, kuriuos projektus ministerijos tikrai spės pateikti, kurie yra tikrai dabar reikalingi, kurie gali palaukti, ir pateikė žymiai mažiau projektų negu ankstesnėse sesijose. Ir tai yra gerai, nes mes nuolat esame kaltinami, kad Lietuvai yra būdingas toks reiškinys kaip teisėkūros infliacija, kai mes svarstome ir priimame kur kas daugiau teisės aktų negu kitos demokratinės šalys. Tai Vyriausybė čia parodė gerą pavyzdį. Dar pastebėsiu, kad ir Vyriausybės teikiamų neregistruotų projektų yra mažesnis procentas. Frakcijos, ką padarysi, ta kryptimi kol kas nedaug pajudėjo. Telieka man tik džiaugtis, kad mano frakcija irgi teikia nedaug projektų ir prisideda prie to teisėkūros infliacijos tramdymo. O apie atskirus projektus čia nėra ką kalbėti, tai darysime, kai tie projektai atsiras darbotvarkėje.

PIRMININKĖ. Motyvai prieš – A. Mazuronis. Nematau salėje. Taigi A. Širinskienė kalbės prieš.

A. ŠIRINSKIENĖ (*MSNG*). Aš suprantu kolegos J. Razmos tokią apologiją, kai jis yra atsakingas už darbotvarkes, o į tas darbotvarkes, kaip ir į darbų programą, nėra ką dėti. Seimas jau kelintą savaitę iš esmės neturi iš Vyriausybės jokių rimtesnių darbų, tik sužlugusias reformas, net neužpildo plenarinių posėdžių darbotvarkių. Mes šiandien baigiame prieš 16 valandą, ketvirtadienį vėl baigsime. Aš tikrai siūlyčiau valdantiesiems persižiūrėti tuos savo darbus, nes daug Vyriausybės įsipareigojimų yra neįvykdytų, tarp jų ir sveikatos srityje, tarkime, dėl ligonių kasų, ir bent jau paskutiniais metais pagaliau pradėti dirbti. O kol tų darbų ir idėjų nėra, tai, matyt, ir paramos abstraktiems projektams, kurių turinį gali atspėti tik patys valdantieji, atitinkamai nėra.

PIRMININKĖ. Motyvai už – V. Semeška.

V. SEMEŠKA (*TS-LKDF*). Dėkoju, gerbiama Pirmininke. Gerbiami kolegos, tikrai norėčiau pakartoti, kad ši Seimo dauguma ir ši Vyriausybė yra vis dėlto geriausia, kas galėjo nutikti Lietuvai. Tai yra tikrai stipri Vyriausybė ir stipri dauguma, įsiklausanti tiek į opozicijos, tiek į visuomenės nuomonę. Ačiū moksleiviams, esantiems šiandien čia ir matantiems mūsų darnų parlamentą, dirbantį valstybės naudai, tarnaujantį valstybei. Be jokios abejonės, visi pateikti įstatymų projektai turėtų būti svarstomi. Tai užtikrina mūsų demokratinės ir skaidrios valstybės esminius principus. O gyvenantieji sovietinių filmukų herojų būsenoje, kūlverstukų, krokodilų ir panašiai, matyt, iš ten niekados ir neišsikraustys. Todėl tie keisti siūlymai mus vesti Rytų politikos link, V. Putino politikos link, kuomet žmogaus teisės XXI amžiuje dar laikomos XIX amžiaus vertybėmis, manau, šiam Seimui tikrai nėra priimtini. Mūsų jaunoji karta laukia iš mūsų XXI amžiaus aktualijų ir joms svarbių sprendimų. Ačiū. Kviečiu pritarti.

PIRMININKĖ. P. Gražulis kalba prieš. Nėra jo salėje. Taigi A. Butkevičius. (*Balsas salėje*) P. Gražulis sako, kad jo salėje nėra. Prašom.

A. BUTKEVIČIUS (*DFVL*). Dėkoju, Seimo Pirmininke. Tikrai kalbėsiu tam tikrus faktus, bet ne kokias nors pasakėles, matyt, galvos perkaitimo simptomams pasireiškus. Pirmiausia, ši Vyriausybė prižadėjo, kad 2022 metais tikrai baigs mokesčių reformą. Mielieji! Apie tai visiškai neseniai kalbėjo ir V. Dombrovskis, Europos Komisijos viceprezidentas, lankydamasis Vilniuje. Taip pat jau nuo 2023 metų turėjo įsigalioti mokesčių reforma.

Gerbiamieji, tikriausiai atsimenate, kai Biudžeto ir finansų komitete svarstėme klausimą dėl kriptovaliutų sumažinto skaičiaus. Tada komiteto sprendimas buvo, kad mes nebūtume lyderiai Europoje, tikrai tą skaičių reikėjo labiau mažinti, nes tai yra vienas iš šaltinių, galimybių pinigams plauti. Šiandien skaitau naujausią informaciją. Tarptautinio valiutos fondo signalai Lietuvai kelia nerimą. Siūlo susirūpinti dėl pinigų plovimo ir kriptoįmonių kontrolės. Pabrėžta, kad Lietuva turi 500 kriptovaliutų keityklų, tai antra šalis Europoje, o jeigu paskaičiuosime vienam gyventojui, tai stebuklingai būsime lyderiai visame pasaulyje.

Mielieji, matome, kiek yra įvairiausių problemų. I ketvirčio Lietuvos banko informacija: valdžios sektoriaus deficitas – jau 0,6 % BVP, II ketvirčio: valdžios sektoriaus deficitas – jau 1,5 %

BVP, pajamos mažėja, socialinės išlaidos, išmokos auga. Tai gal numatykime prioritetus šitoje programoje, apie tai kalbėkime ir galvokime, kaip tai išspręsti? Ačiū.

PIRMININKĖ. Motyvai už – premjerė I. Šimonytė.

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Klausiau prieš tai pasisakančiųjų ir negaliu atsistebėti. Greitai į Seimą pateks valstybės biudžeto projektas ir tada aš bandysiu stebėti, kaip kritikuojantys kolegos, ką tik kalbėję, registruos pasiūlymus, numatančius prioritetus. Tikrai sugalvosiu, ką čia turiu nestandartinio padaryti, jeigu pamatysiu pasiūlymus mažinti kokias nors išlaidas arba didinti biudžeto pajamas. Turbūt būtų kas nors absoliučiai neįtikėtino ir dar labiau didinti deficitą.

Aš norėčiau apie programą vis dėlto pasisakyti. Suprantu, kad yra žmonių, kurie mano, kad Seimas turi dirbti kaip kuliamoji ir dar labiau didinti priimamų įstatymų skaičių, nors už tai būtent Seimas yra kritikuojamas. Suprantu, kad Seimas, kai kas iš Seimo nori dirbti taip, kaip dirbo aną kadenciją, kai kiekvieną kartą buvo vis kokia nors nauja komisija, kuri užsiima kokiais nors archeologiniais tyrinėjimais, ne klausimu, kas dabar vyksta ir kas savo pasisakymais žemina valstybę ir parlamento vardą, bet archeologiniais tyrinėjimais tam, kad būtų galima įkąsti oponentams. Tai taip, šitame Seime šito nėra. Yra darbotvarkė tokia, kokią ją diktuoja gyvenimas. Jeigu jums norisi domėtis sveikatos reforma, švietimo reforma ir visais kitais dalykais, yra puikiausi parlamentinės kontrolės instrumentai, jie vadinami komitetų posėdžiais, komitetų klausymais ir taip toliau, ir panašiai. Visai nebūtina, kad Seimas užsibrėžtų sau, kaip – kadangi jums ten kūlverstukai, tai gal ir A. Stachanovas prie širdies? – A. Stachanovas užsibrėžtų kokią nors užduotį – nukulti va tiek įstatymų per duotą laiko vienetą. Manau, kad mažiau yra geriau, lėtesnė teisėkūra paprastai būna išmintingesnė teisėkūra. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Motyvai už – K. Masiulis.

K. MASIULIS (*TS-LKDF*). Kūlverstukas populiarus čia, na, o A. Širinskienė be galo aktyvi. Tenai, antrame aukšte, tuo metu, kai jinai šnekėjo, sėdėjo daug vaikučių, mojavo mums, ir aš galvoju, ar bent vienas iš jų žino, kas tas Kūlverstukas. Jinai kalbėjo jiems. Aš dar pamenu, bet, žinokite, man tai… (*Balsas salėje*) …bet man tai ne rimtas argumentas kalbant apie rimtus klausimus. Na, gerai, P. Gražulis pradės „Senelės pasaką“ cituoti. Tikrai nereikėtų apie tai šnekėti. Lygiai taip pat nereikėtų kalbėti, kad šioje kadencijoje arba šioje sesijoje nėra reformos klausimų, arba reformos paketo. Yra, ir mes ką tik balsavome dėl vieno klausimo, kuris ypač jums nepatinka. Man keista, kada visa opozicija balsavo prieš, net ir socdemai, dar kažkas. Taip, dėl darbotvarkės, tvirtinant darbotvarkę. Tai kodėl, kodėl mes turėtume nekalbėti rimtais klausimais, kodėl reikėtų juos išbraukti, o kalbėti apie kūlverstukus? Tai yra daug rimtų klausimų, juos ir svarstykime.

Šio nutarimo priėmimas

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, motyvai išsakyti. Apsispręskime balsuodami dėl Seimo nutarimo „Dėl Seimo VII (rudens) sesijos darbų programos patvirtinimo“ projekto. Kas pritariate, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 128: už – 69, prieš – 14, susilaikė 45. Seimo nutarimas „Dėl Seimo VII (rudens) sesijos darbų programos patvirtinimo“ priimtas. (*Gongas*)

P. Gražulis norėtų replikuoti.

P. GRAŽULIS (*MSNG*). Taip. Gerbiami Seimo nariai, mes visi žinome, kad konservatoriai kartu su K. Bartoševičiumi žiūri tik į berniukus. Ponas K. Masiulis nematė, kad čia buvo ir mergaičių, matė tik berniukus. Man atrodo, kad reikėtų plačiau matyti, ir mergaites matyti.

12.00 val.

Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo Nr. X-1666 5, 6, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 20, 23, 24^1 ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymas (projektas Nr. XIVP-2740GR) (*priėmimo tęsinys*)

PIRMININKĖ. Kitas darbotvarkės 1-3 klausimas – projektas Nr. XIVP-2740. Tai yra Prezidento veto – Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymas. Priėmimo stadija. Motyvai jau yra išsakyti, mums liko tiktai balsavimas. Vadovaudamiesi Statuto 167 straipsniu, pirmiausia turime

apsispręsti balsavimu dėl to, ar priimame visą įstatymą be pakeitimų. Kas pritariate tam, kad įstatymas būtų priimtas be pakeitimų, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 129: už – 4, prieš – 108, susilaikė 17.

Dabar antrasis balsavimas. Jeigu įstatymas be pakeitimų nepriimtas, balsuojama, ar priimti įstatymą su visomis Respublikos Prezidento teikiamomis pataisomis ir papildymais. Kas pritariate tam, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 127: už – 124, prieš – 1, susilaikė 2. Įstatymas su visomis Respublikos Prezidento pataisomis priimtas. (*Gongas*)

12.02 val.

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 28, 37, 42, 43, 44, 66 ir 67 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2759(2) (*priėmimo tęsinys*)

Kitas darbotvarkės 1-4.1 klausimas – Švietimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2759(2). Primenu, gerbiami kolegos, čia yra likęs tiktai balsavimas priėmimo stadijoje. Balsuojame. Kas pritariate, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 67: už – 67. Trūksta kelių balsų iki 71. Įstatymas nepriimtas. Balsavimą kol kas teks atidėti.

Darau prielaidą, kad nėra prasmės ir 1-4.2 klausimo kartoti.

12.03 val.

Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo Nr. I-1367 36 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3023, Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo Nr. VIII-729 19 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3024, Centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojo įstatymo Nr. XII-791 4 ir 6 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3025 (*pateikimo tęsinys*)

Judame toliau. Mes esame apsvarstę 2-6.1 klausimą – Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo projektą Nr. XIVP-3023 bei lydimuosius. Įvyko pateikimas. Apsispręskime balsavimu. Kas pritariate Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo projektui Nr. XIVP-3023, balsuojate už, kas manote kitaip… ir dviem lydimiesiems. Kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 122: už – 99, prieš nebuvo, susilaikė 23. Po pateikimo pritarta. Siūlomi komitetai: Sveikatos reikalų komitetas pagrindinis, papildomas – Audito komitetas. Siūloma svarstyti gruodžio 5 dieną. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Galime. Dėkoju.

J. Razma.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Aš, pateikdamas projektus, minėjau, kad reikėtų Vyriausybės išvados ir antikorupcinio vertinimo. Gal tą galime fiksuoti bendru sutarimu?

PIRMININKĖ. Kadangi pats iniciatorius siūlo, ar galime pritarti bendru sutarimu? Nematau prieštaraujančių. Dėkoju, pritarta.

12.05 val.

Seimo nutarimo „Dėl valstybės pripažinimo suteikimo Senovės baltų religinei bendrijai „Romuva“ projektas Nr. XIVP-893(3) (*svarstymo tęsinys*)

Turėtume apsispręsti dėl dar vieno mūsų jau apsvarstyto klausimo, darbotvarkės 2-7 klausimo – Seimo nutarimo „Dėl valstybės pripažinimo suteikimo Senovės baltų religinei bendrijai „Romuva“ projekto Nr. XIVP-893(3). Balsuojame po svarstymo. Balsuojame. Kas pritariate projektui, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Toliau posėdžiui pirmininkaus pirmasis pavaduotojas J. Razma.

Balsavo 109: už – 48, prieš – 31, susilaikė 30. Po svarstymo nepritarta.

Perduodu pirmininkavimą J. Razmai.

PIRMININKAS (J. RAZMA, *TS-LKDF*). Laba diena, gerbiami kolegos. Kaip žinote, nepritarę po svarstymo projektui, mes pagal Seimo statutą turime keletą sprendimo variantų: vienas yra grąžinti projektą pagrindiniam komitetui tobulinti, grąžinti iniciatoriams projektą tobulinti iš esmės, atmesti projektą, prireikus parengti naują. Nežinau, kokie būtų siūlymai.

T. V. Raskevičius.

T. V. RASKEVIČIUS (*LF*). Vadovaudamiesi Statuto normomis, kadangi mes jau vieną kartą grąžinome pagrindiniam komitetui tobulinti, antrą kartą to daryti jau nebegalime. Aš siūlau šitą projektą dėl pripažinimo suteikimo šitoje stadijoje atmesti ir tada po pietų aš pateiksiu alternatyvų nutarimo projektą dėl galimybės nesuteikti valstybės pripažinimo šiai religinei bendrijai.

PIRMININKAS. Yra siūlymas atmesti. Kitokių siūlymų negirdžiu. Ar galime bendru sutarimu priimti tokį sprendimą? (*Balsai salėje*) Jeigu yra prieštaraujančių, prašau pakelti rankas. Yra prieštaraujančių, todėl balsuojame, ar atmetame projektą. Kas už, balsuoja už atmetimą.

Už – 74, prieš – 15, susilaikė 15. Taigi projektas yra atmestas.

Liko dar balsavimų? (*Balsas salėje: „Ne, viskas, grįžtame.“*) Šį balsavimo intervalą baigėme. Antras balsavimo intervalas tegul lieka taip, kaip numatyta. Vadinasi, balsuosime po kiekvieno projekto.

12.09 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo specialiosios tyrimo komisijos pateikto siūlymo pradėti apkaltos procesą Lietuvos Respublikos Seimo nariui Remigijui Žemaitaičiui pagrįstumui ištirti ir išvadai dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą parengti sudarymo“ projektas Nr. XIVP-3085(2) (*pateikimas, svarstymas ir priėmimas*)

Dabar darbotvarkės 1-7 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo specialiosios tyrimo komisijos pateikto siūlymo pradėti apkaltos procesą Lietuvos Respublikos Seimo nariui Remigijui Žemaitaičiui pagrįstumui ištirti ir išvadai dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą parengti sudarymo“ projektas Nr. XIVP-3085. Pateikimas. Pranešėjas, kiek žinau, sutarta, yra A. Vyšniauskas.

A. VYŠNIAUSKAS (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, šiandien iš tikrųjų Lietuvos parlamentarizmui yra gana liūdna diena. Liūdna todėl, kad mes apskritai turime svarstyti apkaltos procedūrą Seimo nariui, kuris savo aktyviais veiksmais galimai kurstė neapykantą, skatino antisemitizmą ir tautinę nesantaiką. Atlikdamas šiuos apgailėtinus veiksmus, Seimo narys R. Žemaitaitis šiurkščiai pažeidė Konstituciją ir sulaužė duotą Seimo nario priesaiką.

Teikimo pristatymą norėčiau pradėti nuo paties antisemitizmo reiškinio, kodėl jis kyla ir kodėl jis yra viena aukščiausių blogio formų, kokias yra sukūrusi žmogaus mintis. Antisemitizmas yra politiniais motyvais grįsta neapykantos forma, glaudžiai besisiejanti su totalitarinėmis ideologijomis. Tai nėra vien tautinio, religinio pobūdžio fenomenas. Antisemitizmas visada turėjo labai aiškią politinę potekstę, tokių politikų kaip R. Žemaitaitis lūpose visados yra naudojamas kaip politinis įrankis. Įrankis, kuris leidžia manipuliuoti žmonių jausmais ir emocijomis tam, kad demagogas pasiektų savo ciniškų tikslų, politinių tikslų.

Antisemitizmas yra pagrįstas žmonių skirstymu į savus ir svetimus, savų telkimu aplink neapykanta ir emocija grįstą žinutę. Bene geriausiai šį reiškinį apibūdina žymus austrų ekonomistas ir mąstytojas F. Hajekas, savo knygoje „Kelias į vergovę“ ieškojęs atsakymo, kodėl iškyla blogiausieji. Jis teigė, kad, deja, vienas iš žmogaus prigimties dėsnių yra tai, kad žmonėms lengviau sutarti dėl negatyvios programos, neapykantos priešui, pavydo labiau pasiturintiems negu dėl kokio nors pozityvaus uždavinio. Kontrastas tarp mūsų ir jų, bendra kova su tais, kurie nepriklauso grupei, pasak F. Hajeko, yra efektyviausia priemonė tvirtai suburti grupę bendram veiksmui. Todėl šiuo kontrastu visuomet naudojasi tie, kurie siekia ne vien paramos tam tikrai politikai, bet ir

besąlygiško masių palaikymo. F. Hajeko teigimu, priešas, nesvarbu, ar vidaus, kaip antai žydai ar buožė, ar išorės, yra būtina totalitarinio vado ginkluotės dalis.

Nelaikau R. Žemaitaičio kokiu nors vadu ar juo labiau lyderiu. Laikau jį uoliu demagogu, kuris naudoja tas pačias priešpriešų skatinimo taktikas ir naratyvus, kurie veikė prieš daugybę metų kruvinų diktatorių lūpose. Kaip tada, taip ir dabar antisemitizmas, neapykantos ir tautinės priešpriešos kurstymas yra politinių tikslų vedamas. Siekiama ne tik įžeisti kitaip atrodantį ar kalbantį asmenį, bet ir paskatinti kitus žmones daryti tą patį. Tą puikiai parodė ir įvairių radikalių grupuočių bei pavienių veikėjų šlovinančios reakcijos į R. Žemaitaičio antisemitinį išpuolį.

Dar kartą pabrėžiu: antisemitizmas nėra tik neapykanta konkrečiai tautai ir jis nėra vien prieš žydų tautybės žmones. Lietuvos kontekste antisemitizmas yra paneigimas Lietuvos idėjos. Lietuvos, kuri nuo seno buvo atvira visoms kultūroms ir tikėjimams. Lietuvos, kurioje, kaip tvirtina Gegužės 3-iosios Konstitucija, visi žmonės, kurie myli laisvę ir gerbia Statutą, yra mūsų bendruomenės nariai. Lietuvos konstitucijos visados buvo grindžiamos pilietinės tautos koncepcija: žydų etninės tautybės asmenys yra mūsų politinės tautos dalis. Taip buvo per amžius, taip yra šiandien ir taip tikrai bus ateityje.

R. Žemaitaičio komentarai neigia šimtmečius Lietuvos istorijos, kuri neįsivaizduojama be turtingo žydų paveldo, ir užteršia visą Lietuvos žydų gelbėtojų, kurių pagal proporciją Lietuvoje yra daugiausia visoje Europoje po Nyderlandų, istoriją. R. Žemaitaitis savo žodžiais ir veiksmais neigia herojiškus žmoniškumo aktus, kuriuos Lietuvoje įkūnija O. Šimaitė, S. Ladigienė, K. Binkis ir kiti lietuviai, paskelbti Pasaulio tautų teisuoliais.

Antisemitiniai komentarai iš Seimo tribūnos daro milžinišką žalą Lietuvos tarptautinei reputacijai. Nenuostabu, kad R. Žemaitaičio komentarus pasmerkė visų pagrindinių Lietuvos strateginių partnerių ambasadoriai, reziduojantys Lietuvoje. Nenuostabu ir tai, kad R. Žemaitaičio pykčio išpuolių sulaukė ir Izraelio diplomatė. Tai yra aprašoma ir šiame apkaltos teikime. Kaip sakė šviesaus atminimo visuomenininkė I. Veisaitė, pati išgyvenusi nacių okupaciją, Holokausto vilkas gali apsigyventi kiekviename iš mūsų, todėl labai svarbu laiku jį įveikti.

Mielieji kolegos, neleiskime Holokausto vilkui, kurio augimas prasideda nuo nesutramdomo antisemitizmo, apsigyventi ir mūsų Seime. Supraskime pagaliau, jeigu mes nieko nedarysime šiandien, jeigu leisime R. Žemaitaičiui praslysti dėl pacituotos neva lietuviškos patarlės, atviro smurto kurstymo prieš mūsų bendrapiliečius, atviros neapykantos ir tautinės nesantaikos skatinimo, tai net neabejoju, kad kitą dieną atsibudę išvysime iš Seimo tribūnos cituojant „Mein Kampf“. Gal ir tada gūžčiosime pečiais sakydami ir matydami Seimo narį R. Žemaitaitį teisinantis, o kas čia tokio, juk čia tik knyga, juk aną dieną leidote cituoti patarlę, tai kuo blogai šiandien knyga? Mes negalime to leisti ir turime stabdyti bet kokias antisemitizmo apraiškas čia ir dabar. Todėl siūlome pradėti R. Žemaitaičio apkaltos procesą.

Šią apkaltą, šį apkaltos teikimą ir šį nutarimą grindžiame labai aiškiais konstituciniais pagrindais. Neabejoju, kad Seimo narys, kuriam yra teikiama apkalta, bandys žongliruoti žodžio laisvės ir laisvo mandato argumentais. Užbėgdamas už akių noriu pabrėžti, kad Konstitucijos 25 straipsnis numato kiekvieno asmens teisę turėti savo įsitikinimus ir juos laisvai reikšti. Tačiau to paties straipsnio 4 dalyje mūsų Konstitucijos tėvai aiškiai sako, kad laisvė reikšti įsitikinimus ir skleisti informaciją yra nesuderinama su nusikalstamais veiksmais, tautinės, rasinės, religinės ir visokios kitokios prievartos, neapykantos skatinimu. Šioje vietoje svarbu pabrėžti tai, kad pagal konstitucinę doktriną nusikalstami veiksmai apima ne vien tai, už ką numatyta baudžiamoji atsakomybė. Ši sąvoka apima bet kokią teisinę atsakomybę, todėl Konstitucijos 25 straipsnio 4 dalies nuostatas turime traktuoti plačiausia įmanoma prasme. Taigi vertinant Seimo nario R. Žemaitaičio sisteminius, pakartotinius veiksmus sąmoningai ir tikslingai skleidžiant antisemitinio pobūdžio pareiškimus, kurstant neapykantą ir tautinę nesantaiką, atsižvelgus į Konstitucinio Teismo oficialią doktriną, yra pagrįstas pagrindas manyti, kad Seimo narys R. Žemaitaitis šiurkščiai pažeidė Konstitucijos 25 straipsnį.

Pažymėtina, kad Seimo nario veiksmai taip pat sudaro pagrįstą pagrindą manyti, kad buvo sulaužyta Seimo nario priesaika. Konstitucinis Teismas 2004 m. gegužės 25 d. nutarime konstatavo, kad Seimo nario priesaikos aktas yra konstituciškai teisiškai reikšmingas. Duodamas priesai-

ką išrinktas Seimo narys viešai ir iškilmingai įsipareigoja veikti taip, kaip įpareigoja duota priesaika, ir jokiomis aplinkybėmis jos nesulaužyti. Nuo priesaikos davimo jam atsiranda konstitucinė pareiga veikti tik taip, kaip įpareigoja duota priesaika, ir jokiomis aplinkybėmis jos nelaužyti.

Pažymėta, kad Konstitucijoje įtvirtintas Seimo nario laisvas mandatas negali būti suprantamas kaip leidimas veikti vien savo nuožiūra, veikti vadovaujantis vien savo sąžine ir ignoruoti Konstituciją. Iš Seimo nario priesaikos, Seimo nario konstitucinio statuso kylantys reikalavimai gerbti ir vykdyti Konstituciją bei įstatymus, sąžiningai vykdyti Tautos atstovo pareigas, veikti tautos ir Lietuvos valstybės interesais, vengti elgesio, žeminančio Seimo reputaciją ir autoritetą, lemia pareigą Seimo nariui gerbti Konstitucijoje įtvirtintas ir jos saugomas žmogaus teises, nesinaudoti savo, kaip Tautos atstovo, konstituciniu statusu kitų asmenų konstitucinėms teisėms ir laisvėms pažeisti.

Pažymėtina, jog Seimo nario R. Žemaitaičio antisemitiniai pareiškimai yra nesuderinami su konstitucinėmis vertybėmis ir neabejotinai priešingi Lietuvos Respublikos interesams. Atkreiptinas dėmesys, jog Seimo nario R. Žemaitaičio antisemitinio pobūdžio pareiškimai, nukreipti prieš žydų tautą, yra nesuderinami ir su Seimo nario, kaip Tautos atstovo, įgaliojimais atstovauti visai tautai, įskaitant ir tautines mažumas, nepaisant jų etninės kilmės. Konstitucinis Seimo nario – Tautos atstovo – statusas reiškia, kad Seimo narys nėra kurios nors teritorinės bendruomenės, piliečių bendrijos ar grupės atstovas. Tai yra konstatavęs Konstitucinis Teismas, pasisakęs, jog mūsų tauta yra grindžiama pilietinės tautos koncepcija.

PIRMININKAS. Laikas.

A. VYŠNIAUSKAS (*TS-LKDF*). Baigiu. Mieli kolegos, teikime nurodomi konkretūs R. Žemaitaičio žodžiai ir veiksmai, kuriais jis šiurkščiai pažeidė Konstituciją ir sulaužė priesaiką. Kviečiu turėti drąsos ir ryžto pradėti apkaltos procedūrą.

PIRMININKAS. Dabar klausimai, atsakymai. Pirmoji klausia A. Širinskienė.

A. ŠIRINSKIENĖ (*MSNG*). Kolega, nežinau, ar jūs nejaučiate kartais dvejopų standartų, kai Etikos ir procedūrų komisija G. Landsbergio žodžius, kuriuos jis adresavo E. Gentvilui, sakydamas, kad jisai yra „mažiau vagis“, pripažįsta nepažeidžiančiais etikos standartų? Ir kaip aš dabar supratau iš Etikos komisijos sprendimo, mes greičiausiai visi galėsime kolegą šitaip apmaudžiai ir gėdingai vadinti. Tai šiuo atveju jūs savo balsais pasakėte, kad kolegą, dar koalicijos partnerį, išvadinti „mažiau vagimi“ yra nieko tokio. Ir dabar kitą žodį, tai yra žodį „barbaras“, kuris buvo pasakytas kito žmogaus atžvilgiu, jūs dedate į apkaltos tekstą. Ar jums neatrodo, kad, na, iš tikrųjų apkalta yra grįsta tokiais baltais siūlais? Tai vienas dalykas.

Kitas dalykas, o kaip jūs jaučiatės vykdydami apkaltą iš esmės be opozicijos deleguotų narių į komisiją? Išskyrus ponią D. Šakalienę, ten daugiau jokia opozicinė frakcija nėra delegavusi savo narių, taip aiškiai parodo, kad tokiame jūsų cirke, kuomet už žodį „barbaras“ yra keliama apkalta, o už G. Landsbergio žodžius, kad kitas yra „mažiau vagis“, na, tokiame cirke opozicija nedalyvauja.

A. VYŠNIAUSKAS (*TS-LKDF*). Na, gerbiama kolege, man labiausiai gaila, kad jūs bandote kažkaip pritempti, kažkokius žodžius ištraukti ir tokiu būdu manipuliuoti. Šios apkaltos esmė yra antisemitizmas, neapykantos kurstymas, kas yra aiškiai išdėstyta šitame teikime. Seimo narys skatino susidoroti su žydų tautybės žmonėmis. Ir jeigu jums tai neatrodo pakankamas pagrindas ginti kitus žmones, ginti Konstituciją, man dėl to yra labai gaila.

Man labai gaila, kad opozicinės partijos dėl savo politinių išskaičiavimų, dėl baimės, kad jūs juos apšauksite, parašysite kokį piktą komentarą, staiga ima ir deda į krūmus. (*Balsai salėje*) Todėl, kad tai yra vertybinis klausimas, ir ypač kolegoms kairėje, socialdemokratams. Jie visada stovėdavo žmogaus teisių pusėje, o šiandien tiktai vos viena jų narė sugeba tą poziciją išlaikyti. Man labai labai apmaudu, kad politinius tikslus iškeliate aukščiau konstitucinių vertybių.

PIRMININKAS. Klausia T. Tomilinas.

T. TOMILINAS (*DFVL*). Gerbiamas kolega, aš tikrai noriu paneigti jūsų žodžius, kad opozicijoje yra koks nors minimalus pono R. Žemaitaičio palaikymas. Jo pasisakymai absoliučiai nepriimtini, absoliučiai gėdingi ir jie žemina Seimo vardą, žemina Lietuvos piliečius ir iš esmės traukia į tai, kad turėtų būti svarstoma, ar jam neturėtų grėsti baudžiamoji atsakomybė už tai, ką jis daro. Tai mano ir yra klausimas. Visada lazda turi du galus. Ar mes turime jam padėti sukurti pretekstą

dėl didesnio populiarumo, ar vis dėlto sulaukti teisėsaugos institucijų griežto vertinimo ir atitinkamai turbūt po jo vieningai nutarti dėl apkaltos. Tai mano klausimas, ar jūs nebėgate prieš traukinį, ar tai tikrai tas laikas dabar prieš institucijų išvadą daryti politinę išvadą?

A. VYŠNIAUSKAS (*TS-LKDF*). Na, gerbiamas kolega, man atrodo, mes, kaip Seimo nariai, turime aiškiai suprasti, kad mes negalime turėti ir daryti kažkokios įtakos kažkokioms institucijoms, turėti nuomonę apie jų atliekamus tyrimus, viltis, kad bus kažkas nustatyta. Kiek man yra žinoma, kiek buvo viešojoje erdvėje, prokuratūra atlieka savo veiksmus ir tai yra jos darbo dalykas, ji vykdo savo prievolę, kuri numatyta vėlgi toje pačioje Konstitucijoje. Šitame teikime mes kalbame apie priesaikos sulaužymą ir tam pagrindo yra labai daug, aš visa tai išdėsčiau. Man atrodo, kad šiandien svarbu šito proceso pradžia parodyti Seimo valią, kaip Seimas žiūri į Seimo nario antisemitinius išpuolius, neapykantos kurstymą, kitų žmonių įžeidinėjimą, raginimą su jais susidoroti ir panašiai. Man atrodo, kad tai yra mūsų, kaip Tautos atstovų, vertybinis, moralinis klausimas. Šiandien, manau, pamatysime, kaip balsuosime, kas palaiko, kas ne. Kas yra su R. Žemaitaičiu, o kas yra visgi su Konstitucija.

PIRMININKAS. Toliau klausia E. Zingeris.

E. ZINGERIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Gerbiamas Andriau, dvi dienos beliko iki mūsų minėjimo, skirto atminti įvykiams, kai prieš 80 metų naciai įžengė į Rūdninkų aikštę ir nuvedė galabyti į Panerius paskutinius Vilniaus gyventojus.

Mano klausimas būtų susijęs su tuo, kad Lietuvoje šiuo metu iš 250 tūkst. Lietuvos žydų liko 1 tūkst. ar 2 tūkst. Mes neturime savo politinių atstovų. Aš norėčiau padėkoti tiems, kurie perima tą estafetę atstovauti žuvusios Lietuvos tautos daliai ir kalba jų vardu, apgindami jų atmintį ir neleisdami vešėti tiems stereotipams, kuriuos sukūrė naciai, vokiečiai. Tas folkloras, kuris buvo, kurį mes, aš pats nuo mažumės Kaune girdėjau, iš esmės buvo išpūstas nacių laikotarpiu ir kartojamas tam, kad pagrįstų, kad lietuvių tauta pati norėjo, kad žydai žūtų ir žydai būtų nužudyti. To nebuvo. Mes turime daugybę visiškai kitokio folkloro apie gerus santykius, apie Žagarės žydus. Aš atsimenu pasakymus, kurie kupini šilumos lietuvių tautos istorinėje, folklorinėje atmintyje.

Mano klausimas yra jums toksai. Šitas Seimas turi ar neturi atstovauti visai Lietuvai, kuri istoriškai buvo kuriama per 700–800 metų? Miestai, miesteliai… Mano klausimas yra, ar jūs… (*Balsai salėje*)

PIRMININKAS. Laikas seniai!

E. ZINGERIS (*TS-LKDF*). Ar mes balsuodami atstovausime tiems žmonėms, kurie žuvo? Ačiū.

A. VYŠNIAUSKAS (*TS-LKDF*). Ačiū. Gerbiamas kolega, aš sutinku su jūsų pozicija. Aš manau, kad mums, kaip Seimui, turi būti svarbūs visi piliečiai, nepriklausomai nuo jų etninės priklausomybės ir kitų socialinių charakteristikų. Man atrodo, kad mes turime saugoti žydų paveldą, žydų kultūrą ir žydų atmintį, nes tai yra mūsų istorijos dalis. Mano mieste Marijampolėje iki karo 40 % gyventojų buvo žydų tautybės asmenys. Neliko nė vieno. Nė vieno. Man atrodo, kad yra svarbu apie tai kalbėti, svarbu įprasminti, prisiminti ir suprasti savo istoriją, nes žydų tautos istorija yra mūsų istorija.

PIRMININKAS. Klausia P. Gražulis.

P. GRAŽULIS (*MSNG*). Gerbiamas pirmininke, ir vėl konservatorių dvejopi standartai. Kiek laiko skirta minutei paklausti? Minutė. Kiek klausė E. Zingeris? 2 minutes. Visur, sako, dvejopi standartai konservatoriams. Ir čia jie matosi.

Aš noriu pranešėjo paklausti, ar jūs jau gal pamiršote, pone pranešėjau, kaip buvęs Seimo Pirmininkas A. Valinskas viešai pasiūlė visus lenkus šaudyti po vieną, pradedant nuo W. Tomaszewskio? Ar tai nėra neapykantos kurstymas? Kodėl net prokuratūra, ir niekas, atsisakė pradėti ikiteisminį tyrimą, nematė nusikaltimo sudėties? Ar ne dvejopi standartai? Ar ne jūs darote įtaką visoms ikiteisminio tyrimo institucijoms, prieš ką pradėti tyrimą ir prieš ką nutraukti tyrimą? Kada jūs baigsite taikyti dvejopus standartus? Ir nemeluokite, kad R. Žemaitaitis apkaltino žydų tautą, pavienius žydus, kurie kolaboravo kartu su NKVD. Tai yra faktas. Tokių buvo lietuvių, tokių buvo žydų ir kitų tautybių.

A. VYŠNIAUSKAS (*TS-LKDF*). Na, aš pradėčiau nuo to, kad aš labai raginčiau susilaikyti, nors jūsų, kolega, neįmanoma sustabdyti ir priversti kažkaip susilaikyti nuo tokių vėlgi antisemitinių žodžių, kokius jūs pasakėte.

Kalbant apie buvusio Seimo Pirmininko A. Valinsko žodžius, nuoširdžiai galiu pasakyti, smerkiu tokią kalbą, smerkiu tokius žodžius ir manau, kad tai, ką jis padarė, yra blogai. Kodėl prokuratūra nesiėmė tyrimų, kitų dalykų? Jūs esate Seimo narys, va, turite ir R. Žemaitaitį, ir kitus, rašykite, rinkite parašus, kvieskite į tribūną ir, matyt, bus atsakyta.

PIRMININKAS. Ir paskutinis klausia A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiamas kolega, ar jūs nemanote, kad jums, konservatoriams, reikėtų patiems pasižiūrėti į veidrodį? Aš tikrai nepritariu Remigijaus išsakytoms mintims, viešai išsakytoms ir tomis komunikacijos priemonėmis, kuriomis tos mintys buvo skleidžiamos, tačiau ar šis veiksmas sukėlė ypatingos svarbos klausimą Seime, valstybėje, kad reikia sudaryti specialiąją tyrimo komisiją ir pradėti apkaltos procesą? Aš siūlyčiau, gerbiami kolegos konservatoriai, pasižiūrėti į jūsų vykdytus veiksmus. Aš per du dešimtmečius visą laiką mačiau, kad paprastai po tokiais veiksmais yra slepiamos aferos, bandoma sukurti dūmų uždangas. (*Balsas salėje*) Aš jau nekalbu apie 2007 metų tyrimą, kai jūsų organizaciją Seimas pripažino turinčia teroristinės organizacijos požymių. Mano šeima ir artimieji savo kailiu išgyveno tą jūsų psichologinį terorą, faktų klastojimą, tyrimų klastojimą. Aš nežinau, pasižiūrėkite į veidrodį prieš eidamas į tribūną, gerbiamas konservatorių seniūne.

A. VYŠNIAUSKAS (*TS-LKDF*). Ačiū, kolega. Į veidrodį žiūriu kiekvieną rytą, kaip, matau, ir jūs žiūrite į veidrodį kiekvieną rytą, nes esate susišukavęs.

PIRMININKAS. Klausimai baigėsi. Dabar motyvai. Aš tik pastebėsiu dėl paties nutarimo projekto. Socialdemokratų frakcija buvo pateikusi savo kandidatę į komisiją – D. Šakalienę, bet staiga pranešė, kad tą kandidatę atšaukė. Ar teisingai? O. Leiputės klausiu.

O. LEIPUTĖ (*LSDPF*). Frakcija svarstė ir diskutavo, tačiau prieš oficialiai pateikdami mes pasakėme, kad nedalyvausime, smerkiame pasisakymus, bet tokios komisijos veikloje nedalyvausime. (*Šurmulys salėje*)

PIRMININKAS. Taigi kai dabar balsuosime po pateikimo, turėkime omenyje, kad D. Šakalienės tarp komisijos narių nėra, nors tekste jos pavardė yra išspausdinta pagal buvusį ankstesnį teikimą.

Dabar motyvai už, prieš. Už – V. Semeška.

V. SEMEŠKA (*TS-LKDF*). Dėkui, posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, saviraiškos laisvė yra pamatinė demokratinės valstybės laisvė, tačiau saviraiškos laisvė nėra absoliuti. Kuomet sistemingai ir pakartotinai skleidžiamas antisemitinio pobūdžio pareiškimas arba pareiškimai, tai yra tam tikra raudona linija tiek mūsų parlamentui, tiek kiekvienam piliečiui. Šis nutarimo projektas nėra savaime jau kaltinimas, tai yra mūsų pareiga įvertinti, kokią žalą tokie pareiškimai daro, ar tai nėra Seimo nario priesaikos sulaužymas. Todėl nereaguoti būtų didesnis nusikaltimas, negu reaguoti ir priimti šį sprendimą. Dėl to siūlau balsuoti už. Labai liūdnai ką tik šiandien nuskambėjo socialdemokratų pareiškimas, kad jie nedeleguoja nario. Tai yra tam tikra pozicija, kurios tikrai nesitikėjau iš tokios svarbios partijos. Labai ačiū.

PIRMININKAS. A. Širinskienė kalbės prieš nutarimo projektą. Kažkas blogai su jūsų kortele.

A. ŠIRINSKIENĖ (*MSNG*). Dabar, atrodo, gerai. Tai palinkėsiu kolegoms konservatoriams sėkmės, įrodinėjant komisijoje, kad žodis „barbaras“ yra vertas apkaltos. Bet lygiai taip pat linkėčiau elementaraus etikos suvokimo ir nevadinti savo koalicijos partnerių mažiau vagimis, nors tuomet kažkodėl jūs to etikos suvokimo stebuklingai netenkate. Sėkmės dirbti, bent jau tokį darbą rudens sesijoje turėsite, kada nepavyksta padaryti kažkokių kitų darbų. Tikrai balsavime, šitame jūsų politiniame cirke, kurį jūs leidžiate kaip dūmų uždangą savo neveikimui pateisinti, nematau prasmės dalyvauti, taigi ir balsavime nedalyvausiu.

PIRMININKAS. Motyvai išsakyti. Balsuosime, ar pritariame nutarimo projektui po pateikimo. Pasiekėme balsavimo intervalą. Kaip minėjau, balsavimai dabar bus ištisai.

Balsavo 69: už – 66, prieš – 1, susilaikė 2. Po pateikimo nutarimo projektui pritarta.

Pirmasis dėl vedimo tvarkos – R. Žemaitaitis.

R. ŽEMAITAITIS (*MSNG*). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Iš tiesų ačiū, kolegos, kurie balsavote. Matyt, šitai temai mes galėsime toliau skirti papildomai daugiau finansavimo ir aptikti tam tikrus istorinius šaltinius. Šiandien noriu pagarsinti vieną iš tokių įdomiausių istorinių šaltinių iš Genocido centro ir iš Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos surinktų dokumentų.

1940–1941 metai, Lietuvos gyventojų genocido organizatoriai ir vykdytojai… (*Balsai salėje*) …paklausykite… (*Balsai salėje*) …organizatoriai ir vykdytojai: M. Zingeris, Kauno liaudies milicijos skyriaus viršininkas, anketa. Siūlau susipažinti su labai įspūdinga anketa ir ten surašytomis faktinėmis aplinkybėmis. Ačiū už komisiją. O toliau mes galėsime viešinti 169 asmenis, susijusius būtent su šitais dalykais. (*Balsai salėje*)

PIRMININKAS. Tai dar nutarimo nepriimame, dar nedėkokite, kol kas yra tik po pateikimo. V. Mitalas, prašom.

V. MITALAS (*LF*). Gerbiamieji kolegos, man tiesiog labai apmaudu matyti, kad opozicija, matydama, pateikdama tai kaip tam tikrą nedalyvavimą, iš tikrųjų visą politinę sistemą į tokią bejėgystę stumia. Man atrodo, kad mes turėtume turėti savyje jėgų užkirsti kelią visiškai nelogiškiems, visiškai nepateisinamiems, visiškai gėdingiems pareiškimams. Man atrodo, kad tai yra kiekvieno politiko pareiga, nesvarbu, kurioje rinkimų distancijos vietoje mes būtume ir kurioje salės vietoje besėdėtume. Na, susiimkime.

PIRMININKAS. T. Tomilinas – replika po balsavimo.

T. TOMILINAS (*DFVL*). Aš tai norėčiau paklausti retoriškai: kiek vagių ir niekšų turi Žemaitaičio pavardę?

PIRMININKAS. Jeigu klausimas man, nelabai žinau, ką čia atsakyti. D. Šakalienė – replika po balsavimo.

D. ŠAKALIENĖ (*LSDPF*). Aš siūlyčiau, kolegos, neapibendrinti, kodėl mes priėmėme tokį sprendimą, nes labai gerai žinote, kad man yra tekę vadovauti irgi labai nemaloniai apkaltos komisijai. Vieną dalyką tikrai išmokau per šitą procesą – kad tie žmonės, kurie yra pasielgę neetiškai, nepateisinamai, aš tikrai smerkiu tokį elgesį, dažniausiai iš to padaro šou. Šiuo atveju mes turime kolegą, kuris turi puikių teisinių žinių. Manau, kad viskas, ką mes tikrai turėtume šiuo atveju padaryti, tai užtikrinti, kad nebūtų pagrindo skųstis, jog nebuvo užtikrinta teisė į teisingą procesą. Mums yra nepriimtini jo pasisakymai, Socialdemokratų frakcija ir partija tai labai aiškiai pasakė. (*Balsai salėje*) Labai norėtume matyti šį procesą atliktą tinkamai ir teisingai. Kadangi turėjau garbės atstovauti Seimui Konstituciniame Teisme ir apkaltos procesą, kuriam vadovavau, manau, tikrai atlikau teisingai, nepaisant visų advokatų skundų ir panašių žeminimų, tai šiuo atveju ir sakau, kad procedūrinių reikalavimų laikymasis yra tai, kas padidina tikimybę, kad pasieksime teisingumą, ir bet kas iš teisėsaugos jums pasakys tą patį.

PIRMININKAS. Gaila, kad jūs nesutikote būti komisijoje, galėjote tada kaip tik prisidėti prie to, kad viskas vyktų labai tvarkingai ir teisingai. Aš manau, kad iš ankstesnių patirčių išvados yra padarytos ir procedūros bus išlaikytos preciziškai. A. Vyšniauskas – replika.

A. VYŠNIAUSKAS (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, visi procedūriniai reikalavimai pagal Statutą yra visiškai išpildyti šitame etape. Toliau laukia komisija. Bet man atrodo, žiūrint į kolegas kairėje, kai jūs kalbate, kad reikia teisinių argumentų ir kitų dalykų, jeigu jūs nesabotuotumėte šito proceso ir, pavyzdžiui, į komisiją deleguotumėte labiausiai patyrusį šio Seimo teisininką J. Sabatauską, žmogų, kuris vadovavo R. Pakso apkaltos komisijai, tai mes turėtume ir kur kas didesnį pastiprinimą, galėtume normaliai diskutuoti komisijoje. Šiandien jūs dėjote į krūmus labai paprastai ir pamynėte žmogaus teises. Tai yra gėda. (*Plojimai*)

PIRMININKAS. Toliau replikuoti prašė K. Masiulis.

K. MASIULIS (*TS-LKDF*). Ačiū, pirmininke. Truputėlį gaila, ne truputėlį, o labai gaila, kad opozicija taip elgiasi. Aš gerai atsimenu, man teko pirmininkauti kitai komisijai, vadinamajai A. Sacharuko ir L. Karaliaus apkaltos komisijai. Atsimenu, kad tuo metu L. Karalius buvo valdančiojoje daugumoje ir valdančioji dauguma elgėsi panašiai kaip opozicija, palaikė apkaltą. L. Karalius, tiesą sakant… (*Balsai salėje*) Taip. O A. Sacharukas…

PIRMININKAS. Ačiū, ačiū, gerbiamas Kęstuti, supratome.

K. MASIULIS (*TS-LKDF*). Atsiprašau, A. Sacharukas perėjo. Atsiprašau, Petrai, aš nenoriu polemizuoti, aš noriu pasakyti. (*Balsai salėje*) Ar galima man pasakyti tai, ką aš noriu? (*Balsai salėje*) Kolegos, leiskite kalbėti. Aš vis dėlto matau, kad kairėje pusėje tik vienas žmogus iš socdemų partijos išdrįso paspausti mygtuką ir balsuoti taip, kaip reikalautų politiko sąžinė, tai A. Sysas. Tai vienintelis garbingas politikas šioje pusėje. (*Plojimai*)

PIRMININKAS. E. Zingeris.

E. ZINGERIS (*TS-LKDF*). Žinote, pone Žemaitaiti, jūsų bandymas žmones, kurie žuvo karo metu, paversti pramonės rūšimi čia, Lietuvoje, ir atgaivinti visą tą lietuvišką dugną, kurį mes buvome primiršę per 30 metų, gal ir duos pasekmių… (*Balsai salėje*) Minutėlę. Pone Gražuli, būkite geras! Aš norėčiau pasakyti, kad aš atsakau už savo žodžius. Aš visą gyvenimą korektiškai kalbu. Nekorektiškumas glūdi pasisakymuose, kuriais bandoma tęsti tų žmonių, kurie žuvo ir neturi balso, juodinimą. Todėl aš, likus 2 dienoms iki Lietuvos Holokausto 80-mečio ir Vilniaus geto žuvimo, norėčiau paklausti anos pusės. Aš visus jus laikydavau žmonėmis. Jidiš kalba yra žodis *a mentsh* – žmogus. Tai aš vis ieškau žmonių tarp jūsų, kad jūs suprastumėte, kad tos ribos tarp žmonių, kurie žuvo ir neturi balso, o jūs jiems atstovaujate, nederėtų peržengti.

Dėl čia paminėto manęs gąsdinimo mano tėveliu mes su jumis išsiaiškinsime kitais būdais. Ačiū jums. Ačiū. (*Balsas salėje: „Oho!“*) Aš turiu galvoje, etikos įvairiais būdais, kurie patenka į įstatymų apibrėžtas ribas. Ačiū.

PIRMININKAS. A. Širinskienė – replika.

A. ŠIRINSKIENĖ (*MSNG*). Aš čia tiems besistebėjusiems, kad opozicija nieko nedeleguoja, tik iškelsiu retorinį klausimą: o jūs nemanote, kad opozicijai yra gėda dalyvauti apkaltose, kur yra nagrinėjami Seimo nario pasisakymai apie barbarus, kur yra grynai etinė diskusija? Šiuo atveju bent jau apkaltos tekstą sugebėkite normaliai parašyti. Čia buvo paminėta R. Pakso apkalta, kuri tikrai buvo vykdoma ir garbingai, ir pagrįstai, ir turint VSD informaciją, o dabar mes nesulaukėme baudžiamosios bylos baigties, yra ikiteisminis tyrimas ir iš esmės to tyrimo pagrindu bandome daryti apkaltą neturėdami jokių rezultatų. Tai tiesiog pasižiūrėkite į save ir, matyt, suprasite, kodėl opozicija jūsų rinkiminiame šou, susidorojant su kolegomis ir visokius burbulus pučiant, dūmų uždangas leidžiant, nedalyvauja.

PIRMININKAS. Na, dabar paskutinė replika šitoje stadijoje Seimo Pirmininkei, nes mes jau labai pradedame vėluoti, nes aš turiu teisę nesuteikti žodžio replikuoti. Prašau, Seimo Pirmininke.

V. ČMILYTĖ-NIELSEN. Aš kolegei A. Širinskienei ir kitiems, čia kalbėjusiems, norėčiau pasakyti, kad vis dėlto didžiosios dalies opozicijos nedalyvavimas yra, na, jūsų vertinimas ir jūsų labai rimta pozicija. Aš labai noriu padėkoti R. Baškienei ir A. Sysui, kurie rado drąsos pabalsuoti už. Tai viena.

Antra. Taip, Seimas turi vos kelis įrankius savo rankose įvertinti pasisakymams, kurie peržengia tam tikras linijas, ir tai, ką darome šiandieną, ir yra pasiūlymas padaryti tokį įvertinimą. Labai apmaudu, kad didžioji dalis opozicijos, įvairiausiais argumentais argumentuodama, nedalyvauja, ir man tiesiog labai smalsu sužinoti, kas gi įvyko socialdemokratams, kurie dar tik posėdžio pradžioje svarstė deleguoti vieną iš dviejų labai tikrai solidžių žmonių į šią komisiją, bet per valandėlę apsisprendė, kad to nedarys. Tai labai apmaudu.

PIRMININKAS. Gerbiami kolegos, kaip ir minėjau, replikų daugiau nebesuteiksiu. Posėdžio pirmininkas turi tokią teisę. Dabar svarstymo stadija, diskusija. Joje užsirašė dalyvauti vienintelis P. Gražulis.

P. GRAŽULIS (*MSNG*). Gerbiami Seimo nariai, man atrodo, kad patylėti progą praleido ponia Seimo Pirmininkė V. Čmilytė-Nielsen, kurios senelis V. Čmil, tėvas taip pat, atvažiavo ir „laisvę“ atvežė į Lietuvą su tanku, o senelis buvo ar 37-as NKVD rezervistų sąraše, tėvo tėvas. Ponia Pirmininke, jūs nė karto viešai neatsiprašėte už savo senelio ir tėvo padarytus nusikaltimus Lietuvai. Nė karto. Kažin, jeigu čia pasisuktų vėl politinė situacija, ar jūs neatkristumėte į senelio ir tėvo politines nuostatas? Aš labai abejoju. Šitas vėliavas, labai plačias Ukrainos, greitai pakeistų gal rusiškomis vėliavomis… arba išsitrauktumėte senelio ir tėvo dokumentus ir mylėtumėte kitą sistemą. Štai jūsų patriotiškumas. Jums reikėjo geriau patylėti.

O ponui E. Zingeriui. Tai jūs kalbėkite apie savo tėvo anketą. Ar jos nebuvo, ar tai melas? Duokite R. Žemaitaitį dabar į teismą ir ginkitės.

Gerbiamieji, šiandieną mes matome – nėra nė vienos šventos tautos, kiekvienoje tautoje yra didvyrių ir nusikaltėlių. Ne išimtis ir žydų tauta. Ir melagis šitas A. Vyšniauskas. Nekaltino visos žydų tautos R. Žemaitaitis – kaltino atskirus asmenis ir atskirus veiksmus Izraelio. Tai jūs pritariate, kad Izraelio vyriausybė griautų už Europos Sąjungos… pastatytas mokyklas? Pritariate tam? Ar tai, vienu žodžiu, tikrai yra nusikaltimas, kurį reikia pasmerkti? Žinoma, galbūt jis prisiminė

tokį pasakymą ir senovišką folklorą, kurį visi mes atmintinai žinojome apie žydus, bet dėl to reikia apkaltą daryti? Žiūrėkite į esmę, į principą.

Jeigu aš dabar pasakysiu iš Seimo tribūnos, kad Kristų nužudė žydų tauta ir žydai, man apkaltą pradėsite? Taip? Taip, bet buvo tarp žydų ir apaštalų, kurie mirė už Kristų, bet buvo Judas, kuris išdavė Kristų. Tai ką, man apkaltą padarysite, dabar visa tauta šventa?

Gerbiamieji, kur jūs einate? Bolševizmas! Baisiau negu stalinizmas. Jūs einate stalinizmo keliais. Žodžio negalima pasakyti, tiesos negalima pasakyti. Apkaltos už tiesą. Atsipeikėkite vieną kartą! Aš džiaugiuosi dėl opozicijos, kuri išklausė A. Vyšniausko kaltinimus ir atsiėmė, ir nedalyvauja šitame absurdiškame procese. Jūs kurstote antisemitizmą, o ne R. Žemaitaitis. Jūs bandote paslėpti tiesą. Visokių buvo žmonių, raskite vyresnio amžiaus žmogų, kuris pasakytų, kuris neprisimintų, kad žydai dalyvavo taip pat, kaip sakoma, NKVD veikloje, lygiai kaip lietuviai, kitų tautybių žmonės, bet buvo ir didvyrių.

Ką jūs čia darote? Ar mes visi turime mąstyti ir galvoti taip, kaip mąsto ir elgiasi konservatoriai ir ypač A. Vyšniauskas? Jūs atsipeikėkite vieną kartą.

PIRMININKAS. Dabar motyvai po svarstymo. A. Navickas – už nutarimo projektą.

A. NAVICKAS (*TS-LKDF*). Aš nežinau, aš norėčiau pradėti nuo labai baisaus dalyko, bet bijau dėl Petro psichologinės ir emocinės būsenos, bet gal Petras atlaikys. Petrai, Kristus buvo žydas. (*Balsai salėje*) Tikiuosi, atlaikė.

Dabar pereinu prie rimto dalyko. Aš nežinau, galima kalbėti apie procedūras, galima kalbėti apie kitus dalykus, bet, man atrodo, mes šią akimirką pasiekėme tam tikrą apsisprendimo ribą. Šiuo atveju čia apeliuoju net ne į politiką, apeliuoju į kiekvieno žmogaus sąžinę, metafizinius dalykus. Čia mes jau kalbame net ne apie teisinius dalykus. Ar mes manome, kad daryti politinį šou iš vieno baisiausio žmonijos įvykio yra normalu, ar ne? Jeigu manome, kad normalu, mes visada galėsime pasislėpti po procedūromis.

Lietuvoje gal ir populiarus antisemitizmas, bet žinote elementarų dalyką, kad kiekvienas mes atsakysime ne tik prieš rinkėjus, mes kažkada atsakysime prieš Dievą ir prieš savo sąžinę. Ir šiandien man… Ką aš žinau, jeigu jūsų sąžinė leidžia, jeigu jums atrodo, kad visa tai normalu, niekas turbūt čia jau nieko nepadarys, bet aš sakau, visi dangstymai procedūriniais dalykais… Šiuo atveju mes tikrai atsidūrėme situacijoje, kur nėra nieko nevienareikšmiško. Šiuo atveju yra labai aiškus pamatinis vertybinis apsisprendimas. Ir tiek.

PIRMININKAS. Prieš niekas neužsirašė. Balsuojame, ar pritariame nutarimo projektui po svarstymo.

Balsavo 68: už – 68, prieš, susilaikiusių nėra.

Balsavimo intervalą šiek tiek pratęsiu, kol baigsime būtent balsavimus dėl šio nutarimo projekto, o Baudžiamojo kodekso ir Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymų pataisų projektai bus nukelti po pietų, į vakarinį posėdį.

Dabar pereiname prie šio projekto priėmimo. Aš dar atsiklausiu opozicinių frakcijų: ar nė viena nepersigalvojo ir nedeleguoja atstovų į komisiją? (*Balsai salėje*)

T. Tomilinas.

T. TOMILINAS (*DFVL*). Gerbiamas Jurgi, akivaizdu, kad ši apkalta žlugs, nes opozicija nedalyvauja. Aš siūlau jums padaryti pertrauką. Padarykite pasitarimus su frakcijų vadovais, suraskite naują kompromisą ir padarykite darbą iki galo, nes kitaip čia bus tiktai šou.

PIRMININKAS. Na, čia kokie nors kompromisai, pradėjus apkaltos formalią procedūrą, ir keitinėjimai vargu ar įmanomi. Tiesiog tęsiame procedūrą ir priėmimo stadijoje apsisprendžiame pastraipsniui. Yra 1 straipsnis – sudaryti komisiją. Pradiniame tekste buvo 11 narių, bet dabar, kai opozicija nedeleguoja, turime rašyti iš 6 narių. Tiek yra valdančiųjų atstovų šioje komisijoje. Tai balsuosime dėl 1 straipsnio.

Ar tikrai dar nori pasisakyti Ž. Pavilionis dėl 1 straipsnio?

Ž. PAVILIONIS (*TS-LKDF*). Aš tiesiog nespėjau pasakyti, dar kartą apeliuodamas į kairiąją pusę, žinote, kai buvau ambasadoriumi Vašingtone, man dažnai amerikiečiai ir kiti ekspertai pasakydavo, kad Holokaustas ne tik sunaikino jūsų žydų kilmės piliečius, bet sunaikino jūsų žmogiškumą. Iš tikrųjų kairėje pusėje yra garbingos, tradicinės kairiosios partijos. Kaip jūs pažiūrėsite į akis savo rinkėjams, kurie nuoširdžiai tiki jūsų socialdemokratų ir kitomis vertybėmis, po šio bal-

savimo? Ką jūs galėsite jiems paaiškinti? Tai darėte grynai dėl savo politinių išskaičiavimų? Noriu pasakyti, mums reikia visavertės opozicijos, kuri gintų žmonių teises Lietuvoje ir tuos vertybinius principus. Kur jūs esate, kur jūsų žmogiškumas? Tai toks daugiau retorinis klausimas.

PIRMININKAS. Taip, čia pasisakymas nelabai ką bendra turėjo su 1 straipsniu. Tiesiog iš šešių narių būtų sudaroma komisija. Balsuojame už tokią 1 straipsnio redakciją.

Balsavo 69, už – 69, prieš, susilaikiusių nėra. 1 straipsniui pritarta. 2 straipsnis. Aš jį perskaitysiu: „Patvirtinti šios sudėties komisiją: A. Valinskas, M. Maldeikis, B. Matelis, A. Navickas, A. Žukauskas, R. Lopata.“ Dabar balsuosime dėl 2 straipsnio, dėl jo niekas nepasisako. Balsuojame, ar pritariame 2 straipsniui.

Dabar taip: balsavo 68, už – 68, prieš nėra, susilaikiusių nėra. 2 straipsniui pritarta.

Dabar darome nedidelę nutarimo priėmimo pauzę. Aš prašau tuos šešis komisijos narius susirinkti turbūt čia, laisvalaikio zonoje šitoje pusėje, ir išsirinkti komisijos pirmininką ir pavaduotoją. O per tą laiką mes galime išklausyti vieną pareiškimą, manau, kad tik vieną spėsime. Tai V. Gapšys.

12.57 val.

Seimo narių pareiškimai

V. GAPŠYS (*DPF*). Dėkoju. Pasinaudodamas Seimo statuto numatyta teise, noriu padaryti pareiškimą dėl Vyriausybės neveiklumo, tiksliau sakant, apsileidimo, augant EURIBOR'o tarpbankinių palūkanų normai. Europos Centrinio Banko valdančioji taryba dar kartą pakėlė palūkanų normą, į tai netruko sureaguoti EURIBOR'as, kuris peržengė dar vieną simbolinę 4 % kartelę. Kaip pasakytų mūsų centrinio banko vadovas, tai kartus vaistas, bet būtinas gydant sunkią infliacijos infekciją. Nesiruošiu leistis į teorinius ginčus, ar tas vaistas padės išgydyti ligą, ar tiesiog turės nemalonų šalutinį poveikį, telieka tai naujai iškepto konservatoriaus R. Kuodžio, N. Rubinio ar kitų ekonomistų ginčų objektas. Ką tikrai žinau, tai tas gydymo metodas jau yra labai skaudus būsto paskolų turėtojams. Skaudus jis ir verslams dėl brangstančių pinigų ir valstybės biudžetui, nes paskolų aptarnavimas irgi brangs. Bet šiandien sustokime prie tų, kurie neturi daug pasirinkimų: pasiskolinusių vieninteliam būstui ir studentų, paėmusių paskolas studijoms.

Turiu drąsos iš šios tribūnos kalbėti, kad Vyriausybė yra apsileidusi ir visiškai nejautri tūkstančių savo piliečių atžvilgiu. Dar daugiau, turiu teisę taip kalbėti, nes rodžiau pirštu į besitelkiančius debesis ir galimas pasekmes. Bet, kaip ir daugelyje kitų sričių, kol nėra streiko ar mitingo, šiai Vyriausybei problemos tiesiog nėra. EURIBOR'ui dar esant žemumose, neigiamam, Biudžeto ir finansų komitete kėliau klausimus dėl galimybių fiksuoti būsto paskolų palūkanas, instrumento, kuris puikiai veikia Vokietijoje, Prancūzijoje, Danijoje ir kitose šalyse, deja, ne Lietuvoje. Tada tas instrumentas būtų turėjęs prasmę, šiandien Lietuvos bankas kalba apie bent dalinį sprendimą, bet jis aktualumą turėtų tik ateityje ir greičiausiai gana tolimoje, Vyriausybė tiesiog pražiopsojo galimybę veikti. Užuot pripažinusi klaidą ir suteikusi bent šiokį tokį atokvėpį dėl, tikėkimės, palūkanų piko būsto paskolų turėtojams ir laikinai, vieneriems metams, sukūrusi gyventojų pajamų mokesčio lengvatą (modelis jau yra išbandytas), tiesiog tyli ir laukia. Aišku, taip paprasčiau. Juk mamos, tėčiai su vaikais, gyvenantys už būsto paskolą pirktame bute, vargu ar susiburs kaip ūkininkai ar mokytojai ties valdžios institucijų langais. Jie tiesiog kentės, atsisakys atostogų, gal naujesnio rūbo vaikams ar pasiskolins iš senelių. Gal todėl Vyriausybei jie svarbesni kaip besiformuojanti vidurinė klasė, kuriai galima užmesti dar didesnę mokesčių naštą per kokią nors reformą.

Panašiai palikti ir studentai. Paskolos studijoms, atrodo, turėtų būti saugus instrumentas, kad jaunas žmogus investuotų į save, bet kad neapkrautų jaunimo paskolų maišu. Kadangi jau kadencijos pradžioje buvo aišku, kad EURIBOR'as augs, o studijų paskolos su juo taip pat susietos, kartu su Darbo partijos kolegomis 2021 metais teikiau Mokslo ir studijų įstatymo pataisas, kad paskolų palūkanos būtų plačiau kompensuojamos.

Valdantieji 2023 metų birželį galutinai atmetė projektą, sakydami, kad Vyriausybė viską sutvarkys. Tuo buvo tikras ir TS-LKD karžygys atmetimo klausimais E. Pupinis. Per liepą pateiksime Vyriausybei, nutarimas Vyriausybėje turėtų būti priimtas iki rugsėjo pabaigos, bet tikimės, kad priėmimas nutiks greičiau. Šis terminas svarbus, nes spalio mėnesį prasidės kitų metų ban-

kų atrankos procesas, su jais reikia pasirašyti sutartis iki vasario 1 dienos – toks Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos laiškas mane pasiekė birželio pabaigoje. Deja, tikėjimas, kad viskas vyks greičiau, panašu, kad neturėjo pagrindo. Belieka viltis, jog paskutinės rugsėjo savaitės posėdyje Vyriausybė susizgribs, nes rytdienos darbotvarkėje apie tai nekalbama. Bet man žadėjo šį klausimą išspręsti 2021, 2022 metais, daugiau nei pusę 2023-iųjų, tai nežinau, kiek dar galima kliautis tikėjimu.

Dėl būsto paskolų turėtojų Vyriausybė apie jokius veiksmus net nekalba. Tad Darbo partijos frakcija kartu su kitais opozicijos atstovais, kurie pritaria šiam problemos sprendimui, registruos projektą dėl gyventojų pajamų mokesčio lengvatos paskolų turėtojams. Taip pat kad klausimas dėl valstybės veiksmų, išaugusių EURIBOR'o akivaizdoje, nebūtų marinuojamas valdančiųjų, prašau posėdžio pirmininką vadovaujantis Seimo statuto 97 straipsnio 2 dalimi pavesti Seimo Biudžeto ir finansų komitetui problemą išnagrinėti komiteto posėdyje, aptariant palūkanų fiksavimo mechanizmus būsto paskoloms, pagalbą verslui dėl išaugusių paskolų kaštų, galimas priemones padedant vienintelio būsto turėtojams dėl išaugusių paskolų kaštų, ir įvertinti, ar Vyriausybė ėmėsi pakankamų veiksmų studijų paskolų turėtojų situacijai gerinti. Vadovaudamasis Statutu prašau balsuoti ir pavesti šį klausimą spręsti Biudžeto ir finansų komitetui.

PIRMININKAS. Gerai, yra konkretus pasiūlymas įvardintą problemą apsvarstyti Biudžeto ir finansų komitetui. Balsuodami galime apsispręsti ar bendru sutarimu? (*Balsai salėje*) A. Vyšniauskas.

A. VYŠNIAUSKAS (*TS-LKDF*). Gerbiamas posėdžio pirmininke, tai gal tada pasakykite, pagal kokį Statuto straipsnį po pareiškimo galima daryti kokį nors balsavimą?

PIRMININKAS. Yra 97 straipsnio 3 dalis: „Dėl Seimo narių pareikštos nuomonės nediskutuojama. Seimas gali be diskusijų pritarti Seimo nario siūlymui pavesti problemą ištirti atitinkamam Seimo komitetui ar komisijai." Tai tikrai viskas yra pagal Statutą. Bet nebetęskime replikų, ir taip vėluojame. Jeigu čia yra abejonių, aš teikiu balsuoti. Teikiu balsuoti, ar pavedame klausimą apsvarstyti Biudžeto ir finansų komitetui.

Už – 52, prieš – 3, susilaikė 40. V. Gapšio pageidavimas yra Seimo priimtas. Perduokite Sekretoriatui savo tekstą, kad galėtų perduoti Biudžeto ir finansų komitetui.

13.04 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo specialiosios tyrimo komisijos pateikto siūlymo pradėti apkaltos procesą Lietuvos Respublikos Seimo nariui Remigijui Žemaitaičiui pagrįstumui ištirti ir išvadai dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą parengti sudarymo" projektas Nr. XIVP-3085(2) (*priėmimo tęsinys*)

Dabar mes jau gavome informaciją iš komisijos narių. Taigi mes galime apsispręsti dėl 3 straipsnio. Jis būtų toks: „Paskirti komisijos pirmininku A. Valinską." Taip apsisprendė komisija. Nėra kalbančių dėl motyvų, tai balsuojame, ar paskirti A. Valinską komisijos pirmininku.

Balsavo 69, už – 69. Taigi 3 straipsnis priimtas.

4 straipsnis skamba taip: „Paskirti komisijos pirmininko pavaduotoju A. Žukauską." Tai irgi yra komisijos narių teikimas. Dėl šio straipsnio taip pat nėra pageidaujančių kalbėti. Balsuojame, ar pritariame 4 straipsniui.

Už – 65, prieš nėra, susilaikiusių nėra. Pritarta 4 straipsniui.

5 straipsnyje keistųsi data. Pagal komisijos narių pasitarimo išvadą būtų pavedama komisijai darbą atlikti iki spalio 10 dienos. Balsuosime už 5 straipsnį su tokia data.

Už – 67, prieš nėra, susilaikiusių nėra. Pritarta ir šiam straipsniui.

Dabar apsispręsime dėl viso nutarimo projekto. Vienintelis užsirašęs dėl motyvų – V. Mitalas. Atsisako žodžio. Balsuojame už visą nutarimo projektą.

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 70: už – 70, prieš nėra, susilaikiusių nėra. Nutarimas priimtas. (*Gongas*)

Šiuo sprendimu ir baigiame rytinį Seimo posėdį. (*Gongas*)

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

VII (RUDENS) SESIJOS
VAKARINIO POSĖDŽIO NR. 303
STENOGRAMA

2023 m. rugsėjo 19 d.

Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininko pavaduotojai
J. JARUTIS ir V. MITALAS

PIRMININKAS (J. JARUTIS, *LVŽSF*). Sveiki sugrįžę po pietų, kolegos. Pradedame 2023 m. rugsėjo 19 d. popietinį posėdį. (*Gongas*) Registruojamės – smagiausias pranešimas.

Užsiregistravo 64 Seimo nariai.

14.01 val.

Vyriausybės pusvalandis

Energetikos ministro Dainiaus Kreivio pranešimas apie energetikos sektoriaus pokyčius ir ateities perspektyvas

Darbotvarkės 2-1 klausimas – Vyriausybės pusvalandis. Šiandien mūsų tribūnoje bus energetikos ministras gerbiamas D. Kreivys. Prašom, gerbiamas ministre. Maždaug 15 minučių bus pranešimas ir 15 minučių dar turėsime galimybę paklausti. Prašom.

D. KREIVYS (*TS-LKDF*). Gerbiamieji Seimo nariai, norėčiau pristatyti energetikos sektoriaus pokyčius, kas vyko šiais metais ir kaip atrodys mūsų energetikos sistema ateityje. Turbūt vienas svarbiausių (nežinau, kas čia atsitiko)… Turbūt vienas svarbiausių dalykų, kurie įvyko per pastaruosius mėnesius, tai yra pasienio susitarimas dėl aiškios datos, kada sinchronizuojamės su pagrindiniais Europos tinklais. Data yra aiški, kaip minėjau. Terminas yra paankstintas maždaug metais, nes galutinė sinchronizacijos data buvo 2025 metų pabaigoje. O kai pabaigoje, tai išėjus pabaigoje iš BRELL'o ta pati sinchronizacija savaime būtų įvykusi 2026 metų pradžioje. Tai dabar turime datą, kaip minėjau, 2025 metų pradžia. Tam yra pasirašyti du dokumentai – premjerų susitarimas ir antras yra susitarimas tarp operatorių, jame aiškiai yra sudėlioti darbai, kurie turi būti padaryti iki to laiko.

Ką mes turėtume, kas buvo nuveikta, kokie pagrindiniai darbai, sakykime, dėl sinchronizacijos ir kas dar turi būti nuveikta? Pats svarbiausias turbūt projektas, kuris yra pabaigtas, išbandytas ir sinchroniniu režimu, ir salos režimu, tai yra „LitPol Link" jungties pritaikymas sinchroniniam darbui. Tai yra milžiniška pastotė Alytaus rajone, kuri funkcionuoja ir leidžia mums bet kada persijungti prie europinės sistemos. Kritiniai projektai, kurie bus pabaigti iki kitų metų I ketvirčio pabaigos, tai įrengti nauji sinchroniniai kompensatoriai. Daugelis matėte jų kelionę Lietuvoje, didžiuliai įrenginiai po 480 tonų, taip pat paleista 200 megavatų baterija. Paskutiniai bandymai yra baigti ir leidimai jai veikti bus išduoti per artimiausias kelias savaites. Dar yra įdiegta jau šiuo metu ir išbandoma dažnio valdymo sistema, šiuo metu mūsų dažnį valdo dispečeriai Maskvoje, bet yra įdiegta visa dažnių automatinė valdymo sistema, kuri automatiškai valdys mūsų dažnį.

Šiek tiek apie gamybą, atsinaujinančios energetikos gamybą. Matote kairėje grafiką, kiek per pastaruosius trejus metus yra padidėjęs elektros energijos instaliacijų kiekis – nuo 699 megavatų iki 2 tūkst. 162 gigavatų, o dešinėje pusėje matote, kaip jinai toliau didės. 2024 metais mes turėsime jau virš 3, apie 3,5 gigavato. 2025 metai yra lūžio metai, kuomet Lietuvoje instaliuota saulės ir vėjo elektrinių galia pasieks 8 gigabaitus. Tai yra milžiniškas kiekis, tai leis mums realiai generuoti beveik 75–80 % visos mums reikalingos elektros energijos. Tai leidžia sakyti, kad 2025 metais bus šitas kiekis pastatytas saulės ir vėjo elektrinių, nes ketinimų protokolai ir tinklo rezervacijų sutartys yra sudarytos, pateikti didžiuliai užstatai ir per trejus metus saulės elektrinės ir vėjo elektrinės turi būti pastatytos. Iš viso rezervacijų iki šios dienos turime 12 gigabaitų. Kuomet yra

verkiama ir ieškoma būdų, kaip iš gaminančių vartotojų atimti tuos dabar likusius 200 ar 400 megavatų, galime drąsiai pasakyti, kad iki šios dienos saulės ir vėjo elektrinių rezervacijų yra užstatoma 12,2 gigabaito. Turime tiek įsipareigojimų.

Kita gera žinia yra gaminantys vartotojai. Gaminančius vartotojus mes laikome ypač svarbiais generacijos kūrėjais, leidžiančiais naudą iš žaliosios generacijos pasidalinti horizontaliai visai visuomenei. Žinote, kad taip pat netrukus paleisime priemones ir energetinėms bendrijoms, jos skirtos skurdui mažinti. Beveik 150 tūkst. žmonių, esančių nepritekliuje, įgyvendinus tas priemones, gaus elektros energiją su 80 % nuolaida. Gaminančių vartotojų kiekis tikrai įspūdingas. Liepos mėnesį gaminantys vartotojai kartu su vėjo elektrinėmis pagamino beveik trečdalį visos Lietuvos elektros energijos. Noriu pastebėti, jei pažiūrėtume, per paskutiniuosius ketverius metus gaminančių vartotojų skaičius išaugo dešimt kartų. Tai tikrai įspūdingas skaičius.

Turbūt vienas iš svarbiausių darbų, kuriuos šiuo metu atliekame, yra energetikos sistemos subalansavimas ir jos rezervai. Saulė ne visada šviečia, vėjas ne visą laiką pučia, tačiau turime turėti elektros visais atvejais. Dėl to sustabdėme tradicinės generacijos naikinimą, vykusį iki šiol, ir pradėjome ją atkurti. Kitais metais bus suremontuoti du galingiausi kondensaciniai dujinės generacijos blokai – Elektrėnų septintasis ir aštuntasis, tai du blokai po 300 megavatų. Taip pat 2026 metais pradės veikti Kruonio hidroakumuliacinės elektrinės penktasis blokas, vėlgi labai aiškiai numatytas valstybės lūkesčių laiške „Igničiui“, jis bus pastatytas. Apie dažnio valdymo sistemą ir baterijas jau esu kalbėjęs.

Kaip minėjau, pagrindinis mūsų tikslas ir pagrindinė energetikos sistemos yda buvo elektros gamybos trūkumas. Sinchronizacija ir nuosava gamyba yra du pagrindiniai iššūkiai. Pagal tai, ką aš rodžiau, kaip vystosi mūsų generacija, 2030 metais mes pasieksime lūžį, kuomet visa elektros energija, nepaisant žymiai aukštesnio jos vartojimo, bus gaminama Lietuvoje. Tam, kad galėtume pasiekti ambicingus Lietuvai iškeltus tikslus dekarbonizuoti visą ekonomiką, šiuo metu yra pabaigta studija kartu su britų kompanija DNV, šitoje studijoje aiškiai sudėliotos transformacijos gairės. Dabar iš studijos yra paimti keturi scenarijai ir tie keturi scenarijai yra modeliuojami mūsų Lietuvos energetikos agentūroje kartu su Jungtinių Amerikos Valstijų valstybine laboratorija prie Energetikos departamento. Modeliuoja geriausius modelius, geriausią scenarijų, kuris tiks Lietuvai, mes jį planuojame pateikti kartu su Nacionaline energetinės nepriklausomybės strategija šių metų pabaigoje.

Noriu paminėti, kad jeigu šiais metais mes suvartojame apie 13 teravatvalandžių elektros energijos, tai mes, dekarbonizavus pramonę, dekarbonizavus mūsų ekonomiką ir visiškai išnaudojus visą mūsų potencialą, naudosime, gaminsime iki 85 teravatvalandžių elektros energijos, nes reikės ir šilumos ūkiui, reikės ir transportui, ir „Achemai“, ir Mažeikių gamyklai.

Čia numatyti žingsniai – 2030 metai, 2040 metai ir kaip judame į priekį. Truputėlį noriu… Vėlgi yra ir studijos, ir atitinkamai iš kitų tarptautinių susitarimų, kuriuos turime, čia matote visą Baltijos jūros ekosistemą, tai yra ir vandenilio vamzdynus, ir elektros jungtį, matote tris didžiulius vandenilio centrus – Vidurio Lietuvos slėnį, Šiaurės Lietuvos slėnį ir Vakarų slėnį, kuris bus jūroje kartu su sala. Planuojame, kad sala Baltijos jūroje taip pat turėtų atsirasti apie 2035 metus. Vėlgi tuos visus dalykus atnešime kartu su Nacionaline energetinės nepriklausomybės strategija. Potencialas viso Baltijos jūros regiono yra apie 25 gigavatai izoliuotos elektros jūroje… 25 gigavatus elektros gamybos.

Žiūrint į Europą, Europoje aiškiai formuojasi žemėlapis, kai Šiaurės šalys, tarp jų ir Baltijos, ir Pietų šalys eksportuos didžiulius atsinaujinančios energetikos srautus, tarp jų ir energetinius produktus, tokius kaip vandenilis, sintetinis metanolis, sintetinis metanas, amoniakas, į Centrinę Europą, kurioje yra didžiuliai pramonės centrai. Iš to Lietuva galės reikšmingai uždirbti. Kaip tiktai šiuo metu yra baigtas svarstymas vandenilio gairių, arba strategijos. Jinai keliauja į Vyriausybę ir ją tikrai taip pat pristatysime atitinkamuose Seimo komitetuose.

Apie jūros vėją nemažai buvo kalbėta ir prikalbėta įvairios netiesos. Aš noriu pasidžiaugti, kad pirmas parkas tikrai buvo sėkmė, ypač matant, kokie aukcionai vyko po mūsų aukciono ir Europoje, ir Amerikoje. Pasiūlyta kaina, kaip žinote, buvo 20 mln. Taip pat reikia įskaičiuoti kabelio kainą, pastočių kainą ir taip toliau. Tai iki 600 mln. eurų, jeigu lygintume su Vokietija, kur jau

tikrai laikoma geriausiais rezultatais, kurie vyko prieš mūsų aukcioną, matome, kad rezultatas yra gana palyginamas.

Taip pat noriu atkreipti dėmesį – maždaug prieš 3 savaites Jungtinėse Amerikos Valstijose vyko trys aukcionai: Meksikos įlankoje, Teksaso valstijoje, o dviejuose parkuose išvis neatsirado dalyvių. Trečiame parke dalyvavo tiktai du dalyviai ir vokiečių kompanija RVE pasiūlė 5,25 mln. eurų už parką, be abejo, plius kabelis.

Taip pat prieš geras porą savaičių turėjo vykti aukcionas Jungtinėje Karalystėje, bet taip pat aukcionas neįvyko, neatsirado dalyvių. Dar kartą pakartosiu, mūsų aukcionas – tikrai didelė sėkmė pagal tas sąlygas, kurias mes teikiame.

Rengiamės antrajam parkui. Antrasis parkas turės dvigubą sistemą: jeigu dalyviai neprašys valstybės paramos, nustatys nulius dėl valstybės paramos, tada jie dalyvaus aukcione, kiek jie gali primokėti. Mes turime tokią gana lanksčią schemą ir esama būtent situacija turbūt gali leisti mums tikėtis, kad šis aukcionas taip pat įvyks sėkmingai. Noriu pabrėžti, kad du jūros parkai yra kritiniai mūsų energetikos sistemai, dviejų parkų galia atitiks vieno atominio reaktoriaus, sakykime, galią. Aišku, šiek tiek tai yra generavimo koeficientas, kuris iliustruoja, kad jie generuos šiek tiek mažiau negu reguliuotojas, bet iš principo pats mastas yra labai labai reikšmingas.

Noriu šiek tiek pašnekėti, pereiti nuo ateities prie dabarties, kaip atrodys šitų metų pabaiga, kaip atrodys elektros kainos, kaip atrodys šildymas. Noriu pasidžiaugti, kad biokuro kaina šį šildymo sezoną bus 30 % mažesnė. Kas lėmė šį pokytį? Be abejo, tendencijos, tendencijos energetikos rinkoje, to negalima paneigti, bet taip pat noriu priminti ar pabrėžti, kad Vyriausybė aktyviai dirbo didindama vietinio biokuro pasiūlą ir skatino (mes kartu priėmėme ir įstatymus) šilumos gamintojus išnaudoti miško kirtimo atliekas šilumos gamyboje, vadinamąsias SM3 atliekas, kurių 30 % deginimo įpareigojimas yra įrašytas įstatyme. Taip pat iškeltos užduotys Miškų urėdijai, ji reikšmingai padidino ir miško atliekų kiekį, ir biokuro žaliavos tiekimą rinkai. Taip pat yra sudaryta galimybė, ja dar kol kas nėra naudojamasi, importuoti biokurą šilumai gaminti iš kitų Europos Sąjungos šalių iš dalies subsidijuojant pristatymo kainą.

Taigi rezultatas yra ženkliai kritusios biokuro kainos. Šiuo metu trumpalaikių sandorių kaina yra 19,68 euro už megavatvalandę, tai yra 60 % mažiau nei pernai tuo pačiu metu.

PIRMININKAS. Gerbiamas ministre, jeigu galima, baikite…

D. KREIVYS (*TS-LKDF*). Taip, baigiu.

PIRMININKAS. …nes kolegos dar norės klustelėti. Prašom.

D. KREIVYS (*TS-LKDF*). Taigi šį šildymo sezoną biokuro kainos vidurkis, kaip minėjau, formuojamas 28 eurų už megavatą lygiu, arba 31 % pigiau negu praeitais metais, o SM3 atliekų naudojame beveik 36 % degindami biokurą, gamindami šilumą. Šildymo sezonas bus vidutiniškai 20 % pigesnis. Kaip minėjau, tai lėmė sumažėjusi biokuro, dujų kaina ir biokuro pasiūla. Matome, vidutinę reguliuotojo kainą planuojame nustatyti apie 7,44. Lietuvos energetikos agentūra prognozuoja 6–7 centus už kilovatvalandę. Elektros kainos taip pat stabilizavosi. Matote, raudona linija – praėjusių metų kreivė, apačioje matote šių metų kreivę. Elektros kainos beveik grįžo į 2021 metų lygį. Tam taip pat reikšmingai padeda ir mūsų vietinė generacija, kuri reikšmingai išaugo per pastaruosius metus. Ačiū už dėmesį. Lauksiu jūsų klausimų.

PIRMININKAS. Ačiū, gerbiamas ministre, įdomus pristatymas. Jūsų nori paklausti keletas kolegų. A. Dumbrava. Ruošiasi K. Mažeika.

A. DUMBRAVA (*LVŽSF*). Labai ačiū, pirmininke. Gerbiamas ministre, vis dėlto jūs palietėte gaminančius vartotojus, čia tikrai auga skaičius Lietuvoje, tai tikrai yra malonu ir gerai. APVA nespėja tiesiog apskaičiuoti ir dalinti kompensacijas, labai stipriai vėluoja, kiek aš žinau.

Tačiau aš norėčiau jūsų paklausti, ar jūsų valdymo, kadencijos laikotarpiu, iki jūsų valdymo, kadencijos laikotarpio pabaigos jūs nežadate keisti buitiniams vartotojams atsiskaitymo tvarkos, kuri yra dabar: sukaupi kilovatvalandes, atiduodi vartotojui ir jis vėl grąžina į tinklą? Ta tvarka šiandien yra labai gera. Aš dabar girdžiu iš elektros energijos tiekėjų, kad jų kažkas netenkina, jie nori keisti tą tvarką, kažkaip pinigais tą kaupimą daryti. Gerbiamas ministre, ar jūs galite užtikrinti, kad gaminantys vartotojai gali būti ramūs, kad niekas nesikeis bent jau kokius metus laiko? Labai ačiū.

D. KREIVYS (*TS-LKDF*). Mes reguliariai, turbūt kas mėnesį, kartojame tą pačią maldą, kad mes nieko nesiruošiame keisti. Jeigu šiandien pažiūrėtume, kodėl kartais kainos tuo metu, kai šviečia saulė, būna labai žemos, tai visų pirma ne dėl mūsų gaminančių vartotojų, sakykime, „kaltės“. Geriausias pavyzdys buvo, kai saulė švietė visu intensyvumu, tačiau suomių Olkiluoto trečiasis blokas buvo sustojęs, iš Skandinavijos elektros energijos importas buvo reikšmingai sumažėjęs, tuo metu kainos Lietuvoje tomis valandomis, kai generavo mūsų gaminantys vartotojai, buvo pačios didžiausios. Yra tokių dienų daug, jas aš esu užfiksavęs.

Noriu pasakyti, kad žemos kainos, labai žemos kainos ateina jungtimis iš Skandinavijos ir Vokietijos. Jeigu mes sugriautume šią schemą, kuri dabar egzistuoja, automatiškai tuomet, kai elektros dėl vienokių ar kitokių priežasčių negautume iš Skandinavijos ar Vokietijos, visi mūsų vartotojai mokėtų milžiniškas kainas. Kol kas nenumatome ir ministerija mano, kad gaminančių vartotojų schema yra naudinga.

O ką daro valstybė? Valstybė daro, „Ignitis“ yra įpareigotas ir stato penktąjį bloką, kuris galėtų… Kruonio hidroakumuliacinės galėtų sugerti, bus naudojama baterija. Taip pat greitai paleisime nemažai priemonių verslui, kuris galėtų (subsidijuosime baterijas) naudoti baterijas būtent tai perteklinei elektros energijai sugerti. Kaip minėjau, perteklinė elektros energija tomis valandomis, jeigu šviečia saulė Vokietijoje, Skandinavijoje, ateina iš ten.

PIRMININKAS. Klausia K. Mažeika. Ruošiasi V. Kanopa.

K. MAŽEIKA (*DFVL*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Ačiū, ministre, turbūt pirmiausia turėtume pasakyti ir praėjusios Vyriausybės kabinetui ir premjerui, kuris dirbo prieš jus, ir ministrui, kuris dirbo prieš jus, nes turbūt tai, ką jūs čia vardinate, yra būtent jo pradėti darbai. Jūs, aišku, ačiū, kad tęsiate turbūt daugelį jų. Bet aš tokį žemišką klausimą noriu jums užduoti.

Aš jums dar pavasarį padaviau aštuonių lapų susirašinėjimą tarp vieno žmogaus ir ESO ir niekaip nesulaukiu atsakymo. Ten virš 50 įvairiausių paklausimų ir atsakymų ir ta problema iki šiandien dar nėra išspręsta. Nusileisti iki žmonių lygio ir jiems padėti tapti gaminančiais vartotojais irgi turbūt yra lūkestis ir jūsų, ir jūsų komandos. Tai vis dėlto kaip tiems žmonėms prisibelsti? Tiems, kurie turi tokių iššūkių, apie kuriuos mes kalbėjome dar pavasarį, bet jau ruduo, jau saulės tuoj nebus, o tas žmogus vis dar negali tapti gaminančiu vartotoju. Tiesiog kviečiu pažiūrėti ir į tas problemas, kurios tikrai turbūt yra sopuliai, ir padėti tiems žmonėms vis dėlto tapti gaminančiais vartotojais.

D. KREIVYS (*TS-LKDF*). Neneigiu praėjusios Vyriausybės nuopelnų, gaminančių vartotojų pati schema ir jos logika buvo tikrai nebloga. Tačiau Proveržio paketas ir finansavimo didžiulės galimybės, kurias parengė mūsų dabartinė ministerija, leido elektros energijos instaliacijas padidinti nuo 700 megavatų šiandien tris kartus – beveik iki 2–3 gigavatų, o gaminančių vartotojų kiekį – dešimt kartų. (*Balsai salėje*) Ne. Deja, ne. Noriu priminti paprastai, kad ši schema labai aiškiai rodo. Ir lūžiai kertiniai įvyko su paketu, Proveržio paketu, kuris (…). Esminiai. Ir priemonių, įskaitant RRF'o visas naujas priemones, gigavatai, ir matote, kiek teko patirti asmeniškai puolimų ir visų kitų dalykų, stengiantis išsaugoti gaminančių vartotojų schemą, kuri ne kartą buvo bandoma griauti, numušinėti ir panašiai. Aš neneigiu Vyriausybės… bet reikia būti *fair*, sąžiningam.

Dabar dėl galių. Šiandien mes matome: 12 gigavatų iš viso rezervuoti. Visas tinklas yra… (*Balsai salėje*) Visų. Taip, visų. 12 gigavatų rezervuota. Tinklas faktiškai yra visas užimtas. (*Balsai salėje*) Ne, tai čia yra realiai kiek. Didžioji dauguma yra pinigais subalansuota. 8 gigavatai yra pinigais subalansuota, vadinasi, palikti užstatai. ESO stengiasi ir mes planuojame investuoti 82 mln. eurų į praplėtimą tam tikrų vietų, kur leis dar papildomai prijungti gaminančių vartotojų kai kuriose zonose. Tačiau kai kuriose vietose jau yra perkrautos perdavimo linijos, „Litgrido“ linijos, ir tu jau negali, plėsk neplėtęs apačioje ESO pastotes, nebegali įjungti.

PIRMININKAS. Gerai. Klausia V. Kanopa. Ruošiasi A. Gedvilas. Prašom.

V. KANOPA (*LSDPF*). Ačiū. Gerbiamas ministre, elektros energijos rinkoje 2022 metais susiklostė nevaldoma situacija ir paniška situacija, kai rinkos kainos nekontroliuojamai ėmė kilti, o vartotojai, sąžiningi ūkio subjektai, panikos apimti, ėmė sudaryti elektros tiekimo sutartis neadekvačiomis sąlygomis. Nebuvo kito pasirinkimo, todėl buvo sudarytos ilgalaikės penkerių dešimties metų sutartys. Šiandien žiūrint į rinkos kainas, tai yra labai aukštomis kainomis.

Kyla natūralus klausimas: ar valstybė turi kištis į energetikos sektorių ir pradėti reguliuoti chaotišką elektros energijos rinką? Sukeltos krizės laikotarpiu matėme, kad valstybinio reguliavimo subjektai į krizės elektros tiekimo rinkoje valdymą ir reguliavimą nesikišo ir iki šiol jokių efektyvių priemonių nepasiūlė ir neįgyvendino. Dabar jau yra žinoma, kad savo pažeistas teises vartotojai, įmonės yra priverstos ginti savarankiškai teismuose, nors ši strateginė elektros tiekimo sritis yra akivaizdžiai priskiriama prie valstybinio reguliavimo objektų ir negali būti palikta savieigai bei įžūlesnių rinkos dalyvių piktnaudžiavimui.

Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, prašome paaiškinti, kokių priemonių Energetikos ministerija ėmėsi, kad būtų suvaldyta chaotiška situacija elektros energijos rinkose, kilusi 2022 metų antroje pusėje. Kas daroma šiuo metu, kad būtų pažabota situacija, piktnaudžiaujantys ūkio subjektai, tiekiantys elektros energiją? Kokius veiksmus ir politines priemones energetikos srityje yra numačiusi Energetikos ministerija, kad ne tik nepasikartotų chaosas elektros tiekimo rinkoje, o būtų užtikrinamos konkurencingos kainos, kad šis klausimas būtų išspręstas?

Man yra žinoma, kad Pramonininkų konfederacija irgi kreipėsi į VERT'ą…

PIRMININKAS. Laikas, kolega!

V. KANOPA (*LSDPF*). …bet jokio atsakymo nėra. Čia aš klausiu ministro dėl sutarčių peržiūrėjimo ir ieškojimo kompromiso dėl kainų arba sutarties nutraukimo. Ačiū, gerbiamas ministre.

D. KREIVYS (*TS-LKDF*). Pirmiausia noriu atkreipti dėmesį, kai jūs kalbate apie chaosą, kitus dalykus, tai nebuvo chaosas. Tai yra karo pasekmė. Kai Rusija blokavo dujų srautus į Europą, buvo susprogdintas „Nord Streamas", tuomet turėjome labai aukštas dujų kainas. Didelė dalis generacijos ateina iš dujų ir turėjome pasekmes. Vyriausybė aktyviai įsikišo į kainų valdymą. Gyventojams buvo kompensuojama pabrangusi elektra, dujos, šildymas. Valstybė taip pat įsikišo, kai kainos pradėjo kristi, tuomet aiškiai tiekėjams buvo leista mūsų kartu priimtu įstatymu, kad kainas, net neprašant gyventojams, automatiškai būtų galima sumažinti iki 28 centų. Taip pat noriu priminti, kad nesant liberalizuotos rinkos šiandien nebūtume galėję kalbėti apie tuos elektros energijos generacijos ir vystymo projektus, kurie yra šiandien, nes būtent nepriklausomi tiekėjai ir perka tą elektrą, nuomojasi parkus ir konkuruoja dėl pigesnės elektros nupirkimo, kad ją galėtų patiekti mūsų vartotojams. Nesant rinkos, esant vienam monopolistui, tokių dalykų niekados nebūtų buvę.

Kitas dalykas, dar prisiminkime, kad ne Lietuva sugalvojo, įstatymas buvo priimtas vėlgi praėjusios Vyriausybės, ir priimtas todėl, kad tai yra mūsų europiniai įsipareigojimai, ir įstatymai yra vykdomi. Aš manau, kad Vyriausybė tikrai padarė viską, kad mūsų vartotojai būtų apsaugoti. Dėl verslo tai taip, dalis verslo sudarė ilgalaikes sutartis nepalankiomis sąlygomis, bet šiuo atveju vėlgi Vyriausybė negali kištis ir pasakyti operatoriams, kad jūs mažinkite kainas, juo labiau kad šita rinka buvo liberalizuota jau labai labai seniai. Verslo subjektai turi išminties, turi verslo praktikos ir turbūt labai sunku Vyriausybei būtų sakyti – darykite taip ar kitaip. Tai tiek.

PIRMININKAS. Ačiū. Ir paskutinis klausia A. Gedvilas.

A. GEDVILAS (*MSNG*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Ministre, savo pristatymo metu minėjote, kad gyventojų laukia 20 % mažesnės šildymo sąskaitos dėl biokuro ir dujų palankių kainų, tačiau iš viešai prieinamos informacijos aišku, kad jau kuris laikas gyventojai moka net tris kartus didesnę kainą už dujas ir pastaruoju metu yra padarytas pirkimas 50 % brangiau negu kaina rinkoje. Tad prašau paaiškinti dėl tokios nekompetencijos, „Ignitis" vadovybės veiksmų ir kokios atsakomybės… kokia atsakomybė laukia atitinkamų vadovų dėl tokių veiksmų?

D. KREIVYS (*TS-LKDF*). Tai taip, kuomet mes kalbame apie ateinantį sezoną, tai ateinantis sezonas yra gana aiškus, kainos yra gana aiškios ir lygis, pagal kurį moka šiandien žmonės, atitinka tą kainų lygį, vidutinį kainų lygį, kuris yra rinkoje už dujas. Vyriausybė prisiėmė ir iš dalies kompensuoja draustą kiekį. Reguliuotojo, reguliuotojo „Igničio" buvo priimtas sprendimas, jis galioja ir ateinantiems metams, dalį kiekio drausti ir užtikrinti stabilesnes kainas, kurios nesvyruotų nuo bet kokio įvykio. Kaina drausto dujų kiekio yra šiek tiek didesnė. Be abejo, mes nežinome, kokie įvykiai gali laukti mūsų ateinantį pusmetį, todėl draudimas visą laiką yra protingumo išraiška. Bet Vyriausybė kompensuoja, dar kartą pasakysiu, šiandien kompensacijų lygis atitinka, valstybei kompensavus, ką žmonės moka, atitinka rinkos sąlygas.

PIRMININKAS. Ačiū, ministre, ačiū už informaciją, už atsakymus į klausimus.

14.34 val.

Baudžiamojo kodekso 7, 8, 13, 18, 25, 27, 30, 37, 38, 39, 40, 42, 43, 47, 48, 52, 54, 59, 61, 62, 64, 65, 66, 67, 69, 70, 72^1, 72^2, 74, 75, 76, 82, 84, 85, 87, 89, 90, 92, 93, 97, 98, 243 ir 244 straipsnių pakeitimo bei Kodekso papildymo 5^1, 40^1, 58^1, 72^5, 72^6, 72^7, 72^8 ir 72^9 straipsniais įstatymo projektas Nr. XIVP-3066, Baudžiamojo proceso kodekso 53, 217, 307, 338, 357, 392 ir 405 straipsnių pakeitimo bei Kodekso papildymo 357^1 straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-3067 (*pateikimas*)

Tęsiame darbą toliau. Turiu pasakyti, kad mes turime grįžti prie rytinės darbotvarkės, iš jos yra likę pora neapsvarstytų klausimų, tai 1-8.1 ir 1-8.2 – projektai Nr. XIVP-3066 ir Nr. XIVP-3067. Baudžiamojo kodekso daugelio straipsnių pakeitimo įstatymo projektas ir Baudžiamojo proceso kodekso straipsnių pakeitimo bei kodekso papildymo 357^1 straipsniu projektas. Prašau ministrę E. Dobrowolską.

E. DOBROWOLSKA (*LF*). Gerbiami kolegos, džiaugiuosi galėdama pristatyti antrąją dalį. Dėkoju Seimo nariams, kurie palaikė Baudžiamojo kodekso specialiosios dalies peržiūrą, ji yra ne tiktai priimta, Prezidento pasirašyta, bet jau ir įsigaliojusi. Šiuo metu teikiame bendrosios dalies peržiūrą. Šie pakeitimai yra didelės apimties, bet yra parengti kartu su akademikais, kartu su praktikais. Diskutuota būtent, kokiu būdu iš esmės bausmės skyrimas ir atskiros Baudžiamojo kodekso bendrosios dalies nuostatos galėtų būti keičiamos. Visi šiuo metu pateikiami pakeitimai yra diskutuoti ir Baudžiamojo kodekso priežiūros komitete, aptarti, išgirstos nuomonės, taip pat yra derinta su institucijomis.

Norėčiau atkreipti dėmesį į pagrindinius pakeitimus. Pats projektas keliaus į Teisės ir teisėtvarkos komitetą ir tikimės, kad turėsime klausymus, kurie leis pakviesti dar daugiau institucijų, išgirsti nuomonę. Jau dabar girdžiu ir iš tam tikrų Seimo narių, ir iš akademikų galimus pasvarstymus į vieną arba kitą pusę plačiau svarstyti galimus pakeitimus. Tikrai esame linkę girdėti. Klausymų metu tai išspręsime.

Pristatysiu projekto esmę. Pagrindiniai pakeitimai vyksta dėl baudžiamosios atsakomybės juridinių asmenų atžvilgiu. Skiriamos bausmės, baudos dydis yra siejamas su atitinkamais metais gautomis pajamomis. Šiandien yra maksimali riba, kiek gali būti skiriama, ir dažnai tai yra neproporcinga, ypač jeigu juridinis asmuo yra labai pelningas. Todėl yra siūloma, kad tais atvejais, kai pajamos per metus viršija 15 mln. eurų, būtų skiriama nuo 3 % iki 15 % metinių pajamų bauda, tai yra įvesti procentinę išraišką.

Taip pat yra siūloma įtvirtinti naujas baudžiamojo poveikio priemones tik juridiniams asmenims. Tai yra visuomenei naudingi darbai, draudimas juridiniam asmeniui dalyvauti viešuosiuose pirkimuose, gauti paramą, subsidiją ar dotaciją bei draudimas reorganizuotis. Nuosprendžiai dėl juridinio asmens sunkaus ar labai sunkaus nusikaltimo padarymo privalomai būtų skelbiami per visuomenės informavimo priemones. Šiandien to nėra. Įtvirtinami bausmių skyrimo juridiniams asmenims ypatumai, taip pat išplečiama galimybė uždrausti juridiniam asmeniui dalyvauti tam tikruose sandoriuose, panaikinti veiklos, kurią vykdant buvo padaryta nusikalstama veika, licencijas ir leidimus.

Taip pat norėčiau atkreipti dėmesį ir į kitus pakeitimus. Keičiami atleidimo nuo baudžiamosios atsakomybės ir baudžiamąją atsakomybę šalinančių aplinkybių institutai. Numatoma, kad pagal laidavimą negali būti atleistas nuo baudžiamosios atsakomybės pavojingas recidyvistas, taip pat trejus metus asmuo, kuriam buvo taikytas laidavimas, kuris anksčiau buvo atleistas pagal laidavimą.

Taip pat keičiama baudžiamojo poveikio priemonių, skirtų fiziniams asmenims, sistema, išplečiamas įpareigojimas dalyvauti smurtinį elgesį keičiančiose programose, papildomas baudžiamasis įstatymas nauja baudžiamojo poveikio priemone, kuria būtų įtvirtinta galimybė teismui įpareigoti asmenį dalyvauti su prevencija, ankstyvąja intervencija ir resocializacija susijusiose programose. Taip pat atsiranda nauja galimybė teismui skirti visas poveikio priemones. Šiandien teismas tokios diskrecijos neturi ir gali skirti tik vieną.

Taip pat yra keičiamos baudžiamojo įstatymo normos, susijusios su bausmės bei jos skyrimo taisyklių pakeitimu. Atsisakoma bausmės vidurkio taisyklės, subalansuoja bausmių keitimo taisykles įtvirtinant teismo diskreciją dėl intensyvios priežiūros skyrimo ne… atidedant bausmę. Taip pat įtvirtinama nauja bausmės vykdymo atidėjimo taisyklė, numatanti, kad priklausomų asmenų atveju bausmės vykdymas gali būti atidėtas sutikus gydytis priklausomybės ligas.

Taip pat yra pasiūlymai dėl atsakomybės, nuo kokio amžiaus galėtų kilti. Praplečiamas atsakomybės ratas nuo 14 metų, tikrai gali būti komitete diskutuojama sulaukus pasiūlymų ir nuomonių.

Norėčiau atkreipti dėmesį, kad gali kilti klausimų dėl poveikio priemonių, kurios numatytos, nusiųsti asmenį gydytis nuo priklausomybių, dėl tokių lėšų, nes vien pagal programas nusiųsti, jeigu nėra finansavimo, tai nebus užtikrinta. Būtent lėšos yra numatomos, kad visgi eitų kartu su Nacionalinės darbotvarkės narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės, vartojimo prevencijos ir žalos mažinimo klausimais. Šioje programoje tai yra suplanuota kaip viena iš tų priemonių. Mielai atsakyčiau į jūsų klausimus.

PIRMININKAS. Ačiū, ministre. Jūsų nori paklausti penki kolegos. K. Adomaitis, ruošiasi V. Bakas. V. Bako nematau. Tada ruošiasi J. Sabatauskas. Irgi nematau. Prašau.

K. ADOMAITIS (*LF*). Dėkui už pristatymą. Norėjau paklausti kelių dalykų.

Vienas dalykas. Tikrai gera mintis yra dėl Baudžiamojo kodekso peržiūrėjimo iš tos pusės, kad teismai turėtų vertinti ypač nesunkius nusikaltimus, jeigu teisingai pažiūrėjau, pirmiausia pradėti nuo mažiausios bausmės ir tik tada jau, jeigu yra sunkinančių aplinkybių, taikyti didesnes bausmes. Ir klausimas būtų, ar negalėtų tas pats principas galioti Administraciniam kodeksui, nes jis, man atrodo, tikrai teisingesnis, negu orientuotis į vidutinę bausmę ir ten toliau žiūrėti?

Kitas mano klausimas būtų dėl viešųjų darbų juridiniams asmenims. Man liko nelabai aišku, kaip sakyti, kaip jie atlieka viešuosius darbus? Kai fizinis asmuo atlieka viešuosius darbus, man yra aišku, o juridinis asmuo, ką jisai, visą savo techniką turi pasitelkti, pusę darbuotojų, kaip tai veikia?

E. DOBROWOLSKA (*LF*). Atsakydama į pirmąjį klausimą noriu atkreipti dėmesį, kad šita Baudžiamojo kodekso bendrosios dalies peržiūra, šitas antrasis projektas, iš esmės yra Vyriausybės programos įgyvendinimas, tai yra baudžiamosios politikos peržiūra ir subalansavimas. Kalbant apie Administracinių nusižengimų kodeksą, be abejo, tai laikui imlus dalykas. Tokią diskusiją mes galime turėti, galime turėti šias iniciatyvas. Kol kas tai nėra suplanuota.

Turbūt verta pastebėti, kodėl pasirinktas Baudžiamasis kodeksas anksčiau negu Administracinių nusižengimų ar Baudžiamojo proceso kodekso peržiūra. Todėl, kad šiandien turbūt matome didžiausias disproporcijas.

Atsakant į antrąjį klausimą dėl juridinių asmenų poveikio priemonių, atsiranda gana ilgas ir naujas sąrašas. Bus labai svarbu ypač komitete diskutuoti, kokiu būdu jos taikomos, kokiu būdu jos realizuojamos, kokiu būdu užkardyta iš esmės, kai juridinis asmuo yra perleidžiamas kitam, kad tie ribojimai veiktų, ypač kokiu būdu reikėtų užtikrinti, kad iš tikrųjų tos poveikio priemonės, pavyzdžiui, draudimas dalyvauti viešuosiuose pirkimuose, viešųjų darbų, kaip paminėjote, taikymas, būtų tikslingos ir proporcingiausios. Ką mes dažniausiai, deja, šiandien matome, juridinių asmenų baudžiamoji atsakomybė yra netaikli. Norėtųsi suteikti gaires teismui ir kuo daugiau įgalinti, kad kuo mažiau bausmių būtų standartizuota ir kad teismas galėtų jas individualizuoti.

PIRMININKAS. Taip, ačiū. Klausia A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Ačiū, gerbiamasis pirmininke. Gerbiamoji ministre, tad jūs minėjote esminius pokyčius, kad juridiniams asmenims labai stipriai didės baudos, proporcingai nuo apyvartos. Kadangi jūs dalyvavote darbo grupėje, gal jūs įvardinote, kokie tie juridiniai asmenys, kurie, na, taip nesąžiningai mokėdavo mažas baudas?

E. DOBROWOLSKA (*LF*). Mes šiuo atveju kalbame apie tuos juridinius asmenis, kurių pajamos viršija 15 mln. per metus. Juridiniams asmenims, kurių pelnas per metus yra iki 15 mln., maksimali baudos riba nesikeičia. Galėtume diskutuoti komitete, jeigu turėtumėte kitų pasiūlymų. Pasiūlymo esmė – tais atvejais, kai virš 15 mln., yra nuo 3 % iki 15 % nuo pajamų. Kokie juridiniai

asmenys? Tikrai negalėčiau diskutuoti dėl atskirų juridinių asmenų nežinodama, apie kurią bylą kalbate.

PIRMININKAS. Taip, ir klausia K. Starkevičius. Kazy, jūs klausiate?

K. STARKEVIČIUS (*TS-LKDF*). Taip, aš paklausiu. Jūs savo pristatyme minėjote juridinius asmenis dėl to baudų dydžio diferencijavimo, o kai galvojame apie fizinius asmenis, ar mes, Lietuva, negalime to modelio taikyti dėl to, kad pas mus didelis šešėlis, ar galbūt… Bet, kiek susipažinau, šiame įstatymo projekte dar to nėra dėl fizinių asmenų.

E. DOBROWOLSKA (*LF*). Klausimas tikrai yra labai geras ir mes čia diskusiją turėjome. Pati logika suponuoja, kad iš esmės nuo pajamų galėtų priklausyti baudos dydis, bet yra tam tikri aspektai ir esu tikra, kad dėl fizinių asmenų tai yra sudėtingiau išspręsti negu dėl juridinių, tai, visų pirma, yra šešėlis.

Antra dalis, ypač kai mes kalbame apie tam tikras nusikalstamas veikas, kur mes matome, kad neteisėtu būdu gautos pajamos yra labai didelės, bet oficialiai tas žmogus nedeklaruoja visiškai jokių pajamų, nes iš esmės kartais jos yra iš nusikalstamos veikos gyvenimo. Dėl fizinių asmenų gana sudėtingai užtikrintume, kad tai būtų teisinga bausmė. Tai šita diskusija gera. Tikiuosi, kad Teisės ir teisėtvarkos komitetas turės ilgą diskusiją, galėsime aptarti kitus pasvarstymus. Jeigu rasime tuos atsakymus, tikrai apie tokią idėją galėsime diskutuoti. Kol kas šios idėjos nėra šitame pakete, nes įtraukėme tai, dėl ko mažiausiai kilo diskusijų, dėl ko dauguma sutaria. Nuo to, kaip starto, galime pradėti ir tada komitete žiūrėti gal dėl kitų pasiūlymų.

PIRMININKAS. Ačiū, gerbiama ministre, jūs atsakėte į visus klausimus. Nuomonių už, prieš nėra. Balsuosime dėl šito projekto 15 val. 25 min., tada balsavimo langas prasideda.

14.44 val.

Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo Nr. I-1367 15^1, 15^2, 15^3, 36 ir 45 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2987 (*pateikimas*)

Darbotvarkės 1-9 klausimas – Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo Nr. I-1367 15^1, 15^2, 15^3, 36 ir 45 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2987. Pranešėjas – A. Pečkauskas, viceministras. Prašom, viceministre.

A. PEČKAUSKAS. Gerbiamas posėdžio pirmininke, gerbiami Seimo nariai, leiskite pristatyti Sveikatos apsaugos ministerijos rengtą ir Vyriausybės teikiamą jau minėtą Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo keleto straipsnių pakeitimo projektą. Tai pagrindiniai šio įstatymo tikslai yra keturi ir jie yra sudaryti sąlygas vienodam ir teisingam Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos viešųjų įstaigų vadovaujančių darbuotojų mėnesinio darbo užmokesčio pastoviosios ir kintamosios dalių dydžiui nustatyti. Taip pat sudaryti sąlygas realiam ir objektyviam įstaigų, teikiančių asmens sveikatos priežiūros paslaugas, veiklos finansinių bei veiklos rezultatų vertinimo rodiklių ir jų siektinų reikšmių nustatymui ir palyginimui. Sudaryti sąlygas racionaliam ir efektyviam turimų žmogiškųjų ir finansinių išteklių, organizuojant pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą pacientui, naudojimui. Sudaryti sąlygas efektyvesniam valstybės ilgalaikio materialiojo turto, perduoto patikėjimo teise valstybės ir savivaldybių viešosioms įstaigoms, pripažinimo nereikalingu arba netinkamu naudoti procesui.

Tai esminės nuostatos. Trumpai apie kiekvieną iš šių tikslų. Pagal dabartinį teisinį reguliavimą egzistuoja neaiškumas dėl realaus įstaigų darbuotojų skaičiaus. Dėl šios nuostatos netikslumo, nustatant viešųjų įstaigų vadovaujančių darbuotojų mėnesinio darbo užmokesčio pastoviosios dalies dydį, taikomi skirtingi dydžiai. Todėl šiuo įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad būtų naudojamas visų viešosios įstaigos darbuotojų faktiškai užimtų etatų skaičiaus koeficientas, o ne gydytojų ir slaugytojų skaičius, kaip šiuo metu yra naudojamas kai kuriose gydymo įstaigose. Taip pat pagal šiuo metu galiojančias šio įstatymo nuostatas nėra aišku, kokiu dažnumu nustatomas vadovų mėnesinio darbo užmokesčio pastoviosios dalies ir kintamosios dalies dydis. Siekiant teisės normos aiškumo ir vienodo sisteminio taikymo visose įstaigose, siūloma nustatyti, kad viešųjų įstaigų vadovaujančių darbuotojų mėnesinio darbo užmokesčio pastoviosios dalies ir kintamosios dalies dydis nustatomas kiekvienais metais nuo gegužės 1 dienos iki kitų kalendorinių metų balandžio 30 dienos.

Žvelkime į kitą tikslą. Kasmet, nustatant veiklos rezultatų vertinimo rodiklių siektinas reikšmes, susiduriama su problemomis, kai dėl duomenų nebuvimo ar esamų duomenų nepatikimumo dalies rodiklių siektinos reikšmės nėra nustatomos. Taip pat įstaigoms nustatyti konkretūs ir nekintantys veiklos rezultatų vertinimo rodikliai neleidžia operatyviai reaguoti į besikeičiančią situaciją ir esant poreikiui atsisakyti konkretaus rodiklio vertinimo. Atsižvelgiant į tai, kas paminėta, siūloma atsisakyti įstatyme nustatytų asmens sveikatos priežiūros įstaigų veiklos rezultatų vertinimo rodiklių, turiu omenyje, kad pačių įstatyme nustatytų rodiklių turbūt neatsisakome, tiesiog norime juos perkelti ir pavesti nustatyti sveikatos apsaugos ministrui. Taip pat nustatyti įstaigų grupes, jos šiuo metu irgi yra problemiškos, nes ganėtinai sudėtinga lyginti didesnes skirtingas sveikatos priežiūros paslaugas teikiančias gydymo įstaigas su mažesnėmis ar kitokio pobūdžio, siekiant jas įrėminti į tuos pačius rodiklius. Įstaigų grupės būtų nustatomos pagal jų teikiamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų lygį ir pobūdį.

Dėl trečiojo tikslo. Atsižvelgiant į neracionalų, nepagrįstą ekonominiu ir klinikiniu požiūriu reikalavimą šeimos gydytojams teikti paslaugas visą parą 7 dienas per savaitę, siūloma supaprastinti šią tvarką ir nustatyti, kad šeimos gydytojai priežiūros teikimą užtikrintų ne mažiau kaip 12 valandų 5 darbo dienas per savaitę vietoj buvusių 7 ir 24. Žinoma, jei įstaigos pačios to negalės padaryti dėl mažumo, dėl paslaugų spektro, dėl atostogų ir kitų turbūt žmogiškaisiais ištekliais susijusių klausimų, dėl šių paslaugų užtikrinimo 12 valandų darbo dienomis turės būti sudarytos sutartys su kitomis pirminės sveikatos priežiūros įstaigomis. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad atsiradus paciento poreikiui gauti paslaugas kitu laiku, esant ūmiai būklei, kaip ir dabar, turbūt tikslinga kreiptis į toje pačioje ar besiribojančioje savivaldybėje veikiančias atitinkamos savivaldybės asmens sveikatos priežiūros įstaigas, turinčias skubiosios pagalbos skyrius. Nesant ūmios būklės ir jeigu ji priskirtina šeimos gydytojo kompetencijai, pacientas paslaugas gautų ambulatorinėje asmens sveikatos priežiūros įstaigoje kitą įstaigos darbo dieną.

Iš esmės šiuo tikslu mes sprendžiame dabar susiklosčiusią situaciją, kuomet pirminės sveikatos priežiūros centrai yra sudarę sutartis su ligoninėmis, vadinasi, ir stacionarines sveikatos priežiūros paslaugas teikiančiomis įstaigomis, kad pacientai jų ne darbo laiku būtų siunčiami į skubiosios pagalbos skyrius. Taip turbūt susidaro situacija, kuomet skubiosios pagalbos skyriai didžiąja dalimi yra pildomi ir pacientais, kuriems nereikalinga skubioji medicinos pagalba pagal SMP kategorijas ar būtinoji pagalba. Šiomis nuostatomis tikimės šiuos aspektus išspręsti. Ir, priėmus šiuos pakeitimus, kokia nauda visuomenei? Tikimasi, kad bus užtikrintas aiškesnis viešųjų įstaigų vadovų mėnesinio darbo užmokesčio pastoviosios ir kintamosios dalių dydžio nustatymas bei sklandesnis, objektyvesnis ir realius poreikius atitinkantis viešųjų ir biudžetinių įstaigų, teikiančių asmens sveikatos priežiūros paslaugas, veiklos rezultatų vertinimo rodiklių ir jų siektinų reikšmių nustatymas bei palyginimas. Pacientams pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugos ir toliau bus užtikrintos, tačiau bus aiškiau, kur konkrečiu atveju kreiptis, taip pat pacientams nebereikės primokėti už pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugas, jei dėl jų bus kreipiamasi į kitą asmens sveikatos priežiūros įstaigą pirminės asmens sveikatos priežiūros įstaigos ne darbo metu ir bus racionaliau naudojamos pirminės asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančių įstaigų gaunamos Privalomojo sveikatos draudimo fondo ir kitos lėšos, nes nebereikės sudaryti sutarčių ir mokėti kitoms asmens sveikatos priežiūros įstaigoms už pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros įstaigų paslaugų užtikrinimą šių įstaigų ne darbo metu.

Na, ir dėl ketvirtojo tikslo. Įsigaliojus nuostatoms, kad valstybės ir savivaldybių viešosios įstaigos galėtų priimti sprendimus dėl viso ilgalaikio materialiojo turto – pabrėšiu, kad čia kalbame apie medicinos įrangą, apie transportą, apie baldus, kompiuterinę įrangą, tai yra ne nekilnojamasis turtas, ar ne? – pripažinimo nereikalingu arba netinkamu naudoti, o ne tik dėl nekilnojamojo turto, sumažės Sveikatos apsaugos ministerijos administracinė našta. Be to, bus taupomi jos darbo ir laiko ištekliai, skirti ilgalaikio materialiojo turto apžiūrai, jo būklės vertinimui atlikti, defektiniams aktams parengti, turto pripažinimui nereikalingu arba netinkamu naudoti atlikti, turto pardavimui viešuosiuose prekių aukcionuose, turto nurašymui ir likvidavimui organizuoti. Procesas bus trumpesnis ir paprastesnis.

Kolegos, trumpas mano pristatymas toks. Kviesčiau tikrai palaikyti šį projektą, kuris atneš gerokai daugiau aiškumo, supaprastins turbūt administracinę naštą ir supaprastins pirminės sveikatos priežiūros grandies darbą. Labai ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū jums, viceministre. Jūsų yra norinčių paklausti. Pirma klausia V. Giraitytė-Juškevičienė. Prašom. Ruošiasi K. Adomaitis.

V. GIRAITYTĖ-JUŠKEVIČIENĖ (*DPF*). Gerbiamas viceministre, aš galbūt trumpai ir drūtai, nes mano klausimas bus iš trijų klausimų. Galbūt atsiminsite ir galėsite atsakyti? Kadangi keičiasi rodiklis, pagal kurį bus skaičiuojamas vadovų pastoviosios dalies koeficientas, vis tiek jau jūs esate maždaug paskaičiavę, į kurią pusę tas koeficientas gali svyruoti, kaip tai veiks – ar į mažėjimo, ar į didėjimo pusę, kai bus imamas ne medikų ir slaugytojų, o visų dirbančiųjų užimtų etatų skaičius?

Taip pat dėl vertinimo rodiklių. Suprantu, kad jie buvo galbūt netikslingi ir ta darbo grupė būtent pasakė, kad nėra to patikrinamumo, galbūt tikslingumo, tokie duomenys nėra renkami, tačiau darbo grupė, kiek žinau, tuos rodiklius išskyrė ir suformulavo tuos rodiklius, galbūt išskyrė įstaigas į kelias grupes. Tai kodėl būtent pasirinktas toks modelis, kad iš įstatymo mes išbraukiame tuos rodiklius ir paliekame ministro prerogatyvai? O kodėl negalėjome darbo grupės parengtus rodiklius įtraukti į įstatymą ir šiandieną juos svarstyti?

Taip pat įdomu, ar šie įstatymo pakeitimai buvo aptarti su medikų bendruomene, sveikatos priežiūros įstaigų asocijuotomis kokiomis nors struktūromis ir ar jie pritaria tokiems pakeitimams?

A. PEČKAUSKAS. Labai ačiū už klausimus. Tai dėl įtakos. Taip, tikrai mes vertinome, tik tikslius, visiškai tikslius duomenis turbūt yra labai sudėtinga pateikti, nes ta informacija irgi nėra iki galo aiški mūsų sistemoje. Bet ir aiškinamajame rašte buvo nurodyta, kad turbūt apie 70 % įstaigų vadovų darbo užmokesčio pastovioji dalis gali keistis, ir keistis ji gali į didesnę pusę, nes matome, kad jei mes pradedame skaičiuoti ne tik gydytojus ir slaugytojus, tačiau visus darbuotojus, tai natūralu, kad pagal darbuotojų skaičių dėliojamas darbo užmokestis linksta į didėjimo pusę. Tai mes kalbame turbūt apie tris ketvirtadalius visų įstaigų vadovų.

Kalbant apie rodiklius, taip, jūs esate teisi, prie Sveikatos apsaugos ministerijos yra nuolat veikianti darbo grupė, kuri nustato kiekvienais metais siektinas konkrečių rodiklių reikšmes sveikatos priežiūros įstaigoms. Natūralu, kad patys rodikliai, didelė jų dalis yra apibrėžti šiame įstatyme. Ką mes matome iš tų rodiklių? Kad didelė dalis jų įstumia tiek mus, tiek darbo grupę, tiek pačias įstaigas į tokią situaciją, kuomet mes jų nei galime apskaičiuoti, nei iš jų gauti kokios nors naudos. Tai turbūt pagrindinė šio įstatymo idėja, bent jau šios dalies, ir yra, kad mes suprantame, kad rodikliai gali kisti, ar ne, mes surandame naujus rodiklius, kaip įvertinti kokybę. Na, sveikatos priežiūra nestovi vietoje, ji visada juda į priekį, galų gale aktualumas pačių rodiklių taip pat kinta priklausomai nuo situacijos. Tas pats kovidas turbūt mums parodė, kad tikrai reikia vertinti visai kitus aspektus, negu kad buvo manyta anksčiau, ir tos dinaminės sistemos mes negalime padaryti, kai turime tuos rodiklius įstatymų lygmens. Natūralu, kad siekiant šito aiškumo norima, kad jie būtų, na, nustatyti žemesnio teisės aktų lygio, kad būtų galima juos keisti, jeigu matome, kad situacija diktuoja tą būtiną pokytį.

Na, o įstatymas tikrai yra derintas, kaip ir visi kiti įstatymai, kuriuos mes atnešame, su bendruomenėmis. Tiek praėjo ir įprastinį teisėkūros procesą, tiek buvo derintas Teisės aktų informacinėje sistemoje, gauta ir pastabų, į jas pagal galimybes atsižvelgta. Na, tikrai ir su bendruomene apie jį yra diskutuota ne vieną ir ne du kartus. Tikrai galiu patikinti.

PIRMININKAS. Taip. Klausia K. Adomaitis. Ruošiasi A. Veryga.

K. ADOMAITIS (*LF*). Mano klausimas. Ačiū. Mano klausimas susijęs su tais pačiais rodikliais, apie kuriuos ką tik diskutavome labai išsamiai. Reikia pripažinti, kad dalis jų tikrai neskamba labai logiškai, bet man, beje, neskamba logiškai ne tik skundai ir panašiai, jų neįmanoma objektyviai patikrinti, man neskamba logiškai ir finansiniai įstaigos rodikliai. Finansiniai įstaigos rodikliai yra nulemiami tam tikros planinės, pavadinkime, sveikatos ekonomikos sprendimų, kai kažkas ligonių kasose nusprendžia, koks bus paslaugos įkainis, ir nuo to gali priklausyti įstaigos pelningumas, finansinė padėtis ir taip toliau. Man neramu vis dėlto, kokie gi bus tie nauji rodikliai, pagal kuriuos jūs vertinsite įstaigos veiklos gerumą? Ir kas labai keista, kad išbraukiami apskritai visi rodikliai ir tik paliekama, kad 20 % kažkokių X ministro patvirtintų rodiklių reiškia,

kad įstaiga jau dirba gerai. Išeina taip, kad įstatymo lygiu mes tvirtiname neaišku ką, neaišku, nuo ko 20 %? Mano siūlymas būtų, kad bent dalį būtinųjų rodiklių paliktume įstatyme, galbūt leistume ministrui papildyti kitais rodikliais.

A. PEČKAUSKAS. Labai ačiū už pastebėjimą. Na, tikrai galime, matyt, diskutuoti ir komitetų lygmeniu apie jūsų siūlymą, na, kažkokią galbūt dalį rodiklių įtraukti. Čia tikrai diskusijos klausimas. Bet aš nenorėčiau su gerbiamu Seimo nariu sutikti dėl finansinių rodiklių, kad tai yra nulemta planinės ekonomikos. Ne, tai nėra iki galo tiesa. Taip, tiesa, kad Valstybinė ligonių kasa skaičiuoja paslaugų įkainius, tačiau supraskime, kad kiekviena gydymo įstaiga ir vadovas, dirbantis joje, sprendžia ir valdo procesus, kiek kokių paslaugų suteikti, be abejo, atsiremdami į žmogiškuosius išteklius ir į visus kitus dedamuosius. Taip pat priima sprendimus ir dėl energetikos, dėl šildymo, dėl komunalinių išteklių, dėl tų pačių žmogiškųjų išteklių. Natūralu, kad finansinis rezultatas gydymo įstaigų (iš to, ką mes ir matėme turbūt praėjusią savaitę Sveikatos reikalų komitete) dažnai būna labai skirtingas net tarp tokių pačių gydymo įstaigų. Tikrai yra verta į tai atsižvelgti. Natūralu, kad, na, šitie rodikliai turbūt siejami ir su vadovo kintamosiomis dalimis, ir šita sistema, na, tikrai nėra kažkuo ydinga. Man atrodo, kad atsakiau į klausimus.

PIRMININKAS. Taip. Klausia A. Veryga. Ruošiasi A. Sysas.

A. VERYGA (*LVŽSF*). Dėkoju, viceministre. Na, visi čia rūpinasi vadovais. Vadovai, aišku, labai svarbu, bet čia šitais įstatymo pakeitimais bus paliesti ir pacientai, ir medikų bendruomenė. Čia kalbu apie tą reikalavimo 24/7 naikinimą, kai šeimos klinikos sudarydavo sutartis su ligoninėmis, kai jų ne darbo laiku būdavo galima kažkur kreiptis. Čia aš radau lyg ir aiškinamajame rašte, kad bus taupomos lėšos. Aš suprantu, čia tas taupymas yra, kai nereiks mokėti ligoninėje to kažkokio sutarties mokesčio, kurį ten mokėdavo. Tai kokiu būdu ir kokiu principu bus mokama tai stacionarinei gydymo įstaigai, kai pacientai ten kreipsis, nes mokėjimas šeimos gydytojui yra vadinamasis galvinis? Kaip ta stacionarinė gydymo įstaiga gaus ir ar neatsitiks, kad tai taps tais tokiais savotiškais šeimos klinikų filialais, kur žmonės ir anksčiau naudodavosi tam tikromis galimybėmis, ar ne? Ar tai bus išspręsta kaip nors?

A. PEČKAUSKAS. Labai ačiū už klausimą. Klausimas tikrai geras, bet aš norėčiau pabrėžti, ką ir pristatydamas turbūt sakiau, kad kaip tik priešingai – mes nebenorime, kad skubiosios pagalbos skyriai, sakykime, tų gydymo įstaigų, kurios turi sudariusios sutartis su kokiais nors pirminės sveikatos priežiūros centrais, liktų tais ambulatoriniais, taip jūsų žodžiais kalbant, skyriais. Kaip tik mintis yra būtent kitokia: kad jeigu pirminės sveikatos priežiūros centras neturi sutarties su gydymo įstaiga, kad užtikrintų skubios… Dabar net ir pats šiek tiek pasimečiau dėl jūsų klausimo. Šiuo metu galiojanti sistema: sudarytos sutartys ir natūralu, kad pacientai yra siunčiami iš pirminės sveikatos priežiūros centrų į skubiosios pagalbos skyrius. Jeigu yra sudaryta sutartis, skubiosios pagalbos skyrius vis tiek teikia paslaugą nepriklausomai, ar tai yra skubi medicinos pagalba, ar tai yra ambulatorinė, nes sudaryta sutartis. Taip suvaikšto pinigai iš pirminės sveikatos priežiūros centro.

Mūsų idėja šito pokyčio, ką mes nešame, kad tokios sutartys neegzistuotų ir realiai pacientai, kuriems reikalinga ne skubi pagalba, o planinė šeimos gydytojo pagalba, vis dėlto ir nueitų į tuos vartus, kur yra tikslinga, tai yra pas šeimos gydytoją. Tačiau kai reikalinga būtinoji pagalba, jie važiuotų į bet kurį priėmimo skyrių, nepriklausomai nuo to, kur yra sudaryta sutartis, ar nėra sudaryta sutartis, ir taip pinigai už pacientą suvaikščiotų tiesiai į gydymo įstaigą, kuri suteikia paslaugą.

PIRMININKAS. Ačiū. Klausia A. Sysas.

A. SYSAS (*LSDPF*). Ačiū, pirmininke. Ką tik buvome susitikę su Medikų sąjūdžio žmonėmis. Paklausiau jų, dabar klausau jūsų – man reikėtų eiti pas psichologą, nes tai, ką jūs šnekate, šnekate visiškai priešingai, ką šneka tie žmonės, kurie konkrečiai dirba ir kurie susiduria su problemomis sveikatos sektoriuje.

Žmonės bėga iš sveikatos įstaigų dėl krūvio ar darbo apmokėjimo. Dabar aš matau, jūs siūlote skaičiuoti tikrus etatus mokant koeficientus. Tas dar leido tiems žmonėms kažkaip padidinti darbo užmokestį. Pagal dabartinę lentelę medikai gaus mažesnį finansavimą. Ar kalbama apie įkainių padidinimą, normalų finansavimą įstaigų, ar bandoma iš paskutiniųjų surinkti pinigėlius, kad apskritai viešajame sektoriuje su sveikata būtų katastrofa?

A. PEČKAUSKAS. Labai ačiū už klausimą gerbiamam Seimo nariui, bet jūs čia turbūt suplakėte keletą temų. Apie sveikatos sistemos finansavimą, apie įkainių kėlimą ir kitus dalykus mes tikrai kalbame. Sveikatos reikalų komitete tikrai ne kartą, pastaruosius kelis kartus buvome pristatę, kokių veiksmų yra imamasi vystant išplėstines konsultacijas, kiek yra investuojama į tas paslaugas, kurių laukimo eilės yra didžiausios.

O šiuo atveju mes kalbame ne apie bendrą medikų populiaciją, o kalbame apie gydymo įstaigų vadovus ir sakome, kad šitame įstatyme buvo nustatyta ydinga tvarka, kaip yra apskaičiuojama gydymo įstaigų vadovų pastovioji darbo užmokesčio dalis. Norime šitą situaciją išspręsti ir tai tikrai nepalies kitų sveikatos priežiūros specialistų, dirbančių sveikatos sistemoje. Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū, viceministre. Nuomonė už. Kalba A. Matulas.

A. MATULAS (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, išties šiandien įstaigų vadovų darbo apmokėjimo tvarka yra painoka. Neretai matome, kad nedidelės ambulatorijos, kurioje dirba apie dešimt žmonių, vadovas uždirba ir 7 tūkst., ir 8 tūkst. eurų, o kartais gana stambios įstaigos vadovas uždirba ne daugiau kaip 2 tūkst. eurų. Išties tvarką reikia keisti.

Man tik kelia nerimą, kad nemažai tam tikrų kriterijų siūlote išbraukti iš įstatymo ir perkelti į poįstatyminius teisės aktus, nors turime daug pavyzdžių. Kad ir Farmacijos įstatymas, kai ministro įsakymais buvo keičiama vaistų kompensavimo tvarka. Konstitucinis Teismas pasakė, kad negali būti keičiama nustatyta tvarka, kurios nėra, kuri nėra apibrėžta įstatyme. Aš irgi sutinku su kolegomis, kad reikės komitete padirbėti ir pagalvoti, ar tikrai visus reikalaujamus kriterijus reikia perkelti į poįstatyminį teisės aktą.

Dabar dėl šeimos gydytojų atsakingo darbo trumpinimo. Aš manau, kad laikmetis diktuoja, kad reikia tai daryti, nes kai dabar šeimos gydytojas atsakingas 7 dienas 24 valandas, išeina taip, kad už tą įkainį įstaiga turi sumokėti priėmimo skyriui ligoninės, kuri teikia skubią pagalbą ar net kitą pagalbą, nors už kitą žmogus iš esmės turi susimokėti pats arba įstaiga. Iš savo įkainių, iš savo lėšų turi sumokėti kitai įstaigai, kai, mano įsitikinimu, pati Ligonių kasa turi užmokėti atskirai, o ne skurdinti šeimos gydytoją, pirminės sveikatos priežiūros centrą, atimdama dalį lėšų. Tai, kad bus atsakingas gydytojas už 12 valandų, yra gerai, o toliau yra greitoji pagalba. Būtinoji pagalba teikiama priėmimo skyriuose, tai čia viskas yra logiška.

Aš raginu, kolegos, balsuoti. Išties įstatymas atitinka laikmetį. Bus pakoreguota įstaigų vadovų, čia ne apie darbuotojų atlyginimus, įstaigų vadovų atlyginimų tvarka. Beje, įstaigų vadovų atlyginimai yra labai geri…

PIRMININKAS. Laikas, kolega!

A. MATULAS (*TS-LKDF*). (Jau baigiu.) …kelis kartus viršija valstybės tarnautojų atlyginimus, todėl nesu patenkintas kai kurių įstaigų vadovų veikla ir psichologiniu klimatu įstaigose. Raginu pritarti. O mes prašome, kad mums paliktumėte pakankamai laiko svarstyti, darysime klausymus ir tikrai atsižvelgsime į jūsų ir dabar išsakytas pastabas, ir per svarstymą pateiktus pasiūlymus. Ačiū.

PIRMININKAS. Gerai, ačiū. Prieš kalba D. Kepenis.

D. KEPENIS (*LVŽSF*). Dėkoju. Mes svarstome Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo pataisas, bet pranešėjas kalbėjo apie gydymo įstaigas kažkodėl. Tą abrakadabrą vieną sykį turime išspręsti. Kadangi klausėmės apie kriterijus, rodiklius, pagal kuriuos galima kelti atlyginimus medicinos darbuotojams, vadovams, tai nė vieno rodiklio nėra, kas padaryta, kad tų ligonių ir tų eilių mažėtų. Kuo daugiau ligonių, tuo jų atlyginimas gerėja. Bet galbūt vieną kartą reikia prisiminti, kad čia Pasaulio banko atstovė, kuri Seime darė pranešimą prieš kažkiek metų, pasakė tiesiai šviesiai: jeigu jūs investuojate 1 dolerį, tada sakė – doleris į sveikatos prevenciją, tikrą priežiūrą, tai jums nebereikia 34 dolerių gydymo įstaigoje. 1 ir 34. Kiek aš klausiau medicinos įstaigų vadovų, kiek jūs jau investavote į tai, – nieko iki šiol. Niekas net neskaičiavo, kiek investavo, nes čia neįdomu. Nuo to niekas jam nepriklauso. Jų atlyginimai kyla tiktai nuo ligonių skaičiaus.

Tai, gerbiamieji, kaip galime balsuoti už įstatymą, kurio, pirmiausia, pavadinimas vienas, o jį supranta visai kitaip žmonės, kurie dalyvauja toje sistemoje. Ir plius – nėra jokio skatinimo už tai, už tą sritį, kuri ypač naudinga ir ypač gali duoti naudos. Ten nėra jokio skatinimo. Kai tas skatinimas atsiras, tada pradėkime kalbėti apie kokias nors būsimas permainas. Šiandien, kaip dabar viskas vyksta, jokių permainų nenumatoma, bus tik blogiau ir dar blogiau.

PIRMININKAS. Ačiū, kolegos, už išsakytas nuomones. Balsuosime jau lygiai už 12 minučių. Tikiuosi, dar spėsime vieną klausimą apsvarstyti.

15.08 val.

Civilinio turto konfiskavimo įstatymo Nr. XIII-2825 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 7[1] straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2656 (*pateikimas*)

Darbotvarkės 2-2 klausimas – Civilinio turto konfiskavimo įstatymo kelių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2656. Prašom. A. Stončaitis pristato. Pateikimas.

A. STONČAITIS (*DFVL*). 10 minučių, Jonai, turiu?

PIRMININKAS. 10 minučių pristatyti, 10 minučių klausti.

A. STONČAITIS (*DFVL*). Gerbiami Seimo nariai, Civilinio turto konfiskavimo įstatymo pakeitimo projektą teikiu aš kaip Seimo Antikorupcijos komisijos pirmininkas, nes ši tema buvo svarstyta komisijoje ir ne kartą. Būtent mūsų komisijos prašymu Generalinė prokuratūra buvo subūrusi neformalią teisėsaugos institucijų darbo grupę ir šis projektas būtent yra išdava, tos tarpžinybinės darbo grupės rezultatas.

Mieli kolegos, tikrai yra daromos dabar pastangos, kaip ir kitose šalyse, kad nusikalstamu būdu įgytas turtas, įgytos lėšos nebūtų papildoma nusikalstamų grupuočių arba nusikalsti linkusių asmenų ekonominė galia naujiems nusikaltimams daryti. Ir aš manau, kad priemonės, kurios siūlomos, jų viso labo, aš trumpai pristatysiu, yra siūlomos papildomos septynios, manytume, kad iš tikrųjų šį įstatymą, Civilinio turto konfiskavimo įstatymą, padarytų ženkliai veiksmingesnį.

Pradėjus taikyti Civilinio turto konfiskavimo įstatymą matyti, kad ikiteisminio tyrimo metu surinkti duomenys dažnai būna nepakankami, kad jais remiantis būtų galima motyvuotai inicijuoti turto tyrimą pagal Civilinio turto konfiskavimo įstatymą. Todėl ikiteisminio tyrimo institucijos, siekdamos pagrįsti Civilinio turto konfiskavimo įstatymo nustatytas sąlygas tyrimui pradėti, beveik visais atvejais atlieka papildomus vienus ar kitus veiksmus.

Taigi šiuo projektu – Civilinio turto konfiskavimo įstatymo 4 straipsnio papildymu nauja 5 dalimi yra numatoma, kad prokuroras, prieš priimdamas sprendimą pradėti turto tyrimą, ar ikiteisminio tyrimo institucijos, prieš kreipdamosi į prokurorą motyvuotu raštu dėl tokio tyrimo pradėjimo, turėtų teisę iš valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų ir įmonių, valstybės ir savivaldybių valdomų įmonių, įmonių, kurių akcininkė yra valstybė ar savivaldybė, taip pat viešųjų įstaigų, kurių steigėja, savininkė ar dalininkė yra valstybė ar savivaldybė, gauti visus reikiamus duomenis, dokumentus ar kitą informaciją, kurios reikia sprendimui inicijuoti, turto tyrimo pradėjimui pagrįsti. Gal kyla klausimas, ar tokių duomenų negalėjo išsireikalauti? Kaip ir galėjo formaliai, tačiau kadangi tai nebuvo tiesiogiai įstatyme numatyta, o terminai tokių tyrimų tikrai yra palyginti trumpi, pratęsimas taip pat numatytas tiktai, bent jau šiuo momentu, 6 mėnesiams, tai ta informacija dažnai užtrukdavo ir, matyt, būdavo atvejų praktikoje, kai reikėdavo nutraukti tokius pradėtus tyrimus.

Antra siūloma pataisa – tai Civilinio turto konfiskavimo įstatymo 4 straipsnio 5 dalies iki pernumeravimo pakeitimas. Praplečiamas turto tyrimą atliekančių institucijų sąrašas numatant, kad turto tyrimą galėtų, šalia kitų numatytų institucijų, atlikti ir Specialiųjų tyrimų tarnyba. Tai nėra naujas siūlymas, kažkada, kiek aš domėjausi, kiti Seimo nariai yra teikę tokį siūlymą. Manau, kad reikia subręsti ir institucijoms, kad galėtų prisiimti šitą papildomą funkciją. Bet tai šiandien yra pateikta projekte ir manau, kad tikrai procesas taptų ir efektyvesnis, ir greitesnis, ir labiau viską apimantis.

Trečia pataisa – Civilinio turto konfiskavimo įstatymo 5 straipsnio 5 dalies keitimas. Juo yra siekiama, kad kai yra objektyvių priežasčių, dėl kurių būtina pratęsti turto tyrimo atlikimo terminą, bendras toks terminas nuo vienerių metų, būtų galima pratęsti iki pusantrų metų. Tai yra pagrindinis terminas, kaip ir dabar numatyta, pusė metų, dabar buvo galimybė du kartus pratęsti po 3 mėnesius, dabar yra siūloma, kad būtų galima pratęsti keturis kartus po 3 mėnesius – iš viso pusantrų metų laikotarpiui. Mieli kolegos, žinant įstatymo svarbą ir sunkumą realizuoti visgi visas aplinkybes, manau, kad tai yra tikrai pagrįstas teisėsaugos siūlymas ir matymas.

Ketvirta pataisa – Civilinio turto konfiskavimo įstatymo 6 straipsnio 3 dalies papildymas nauju 6 punktu. Juo numatoma galimybė patekti į asmens, dėl kurio atliekamas turto tyrimas, ar asmens, kuris yra nesąžiningas įgijėjas, teritoriją, pastatus, gyvenamąsias ir kitas patalpas apžiūrėti ir įvertinti turtą su teismo leidimu. Tai būtų įpareigojimas šiuo teisiniu reguliavimu tokiu atveju, kad tokie patys asmenys privalėtų dalyvauti tokioje turto apžiūroje ir įvertinant realią vertę to turto arba turėtų dalyvauti kiti pilnamečiai asmenys, gyvenantys su minėtais prieš tai turto valdytojais.

Penkta pataisa – tai yra siūlomas Civilinio turto konfiskavimo įstatymo 7 straipsnio 2 dalies pakeitimas. Siūloma tais atvejais, kai Valstybinė mokesčių inspekcija turi kreiptis į užsienio valstybės mokesčių administratorių dėl leidimo naudoti duomenis ne mokesčių apskaičiavimo tikslu, išvados dėl asmens galimybių įgyti turtą iš teisėto pajamų šaltinio pateikimo terminą pailginti iki 90 kalendorinių dienų. Taip pat manau, kad tai yra teisėsaugos institucijų pateiktas siūlymas ir mūsų komisijos aprobuotas, tai tikrai pagrįstas ir tas terminas yra tikrai objektyviai būtinas.

Šešta pataisa – papildymas 7^1 straipsniu. Įgyvendinant šio įstatymo 6 straipsnio 3 dalies papildymo 6 punktu pakeitimą, siekiama reglamentuoti teismo leidimo dėl atskirų turto tyrimo veiksmų atlikimo išdavimą. Tai yra galimybė efektyvinti tiek proceso laiką, tiek žmogiškuosius išteklius (tyrėjų), lygiai taip pat dėl proceso visiško užbaigimo.

Na, ir septinta pataisa – tai yra Civilinio turto konfiskavimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalies pakeitimas, kuriuo siekiama išvengti subjektyvaus neigiamų pasekmių vertinimo. Todėl yra siūloma numatyti, kad jeigu pabaigus tyrimą yra asmens, kurio atžvilgiu buvo atliktas tyrimas, motyvuotas prašymas, tai, prokurorų vertinimu, asmuo turėtų būti supažindintas su ta informacija, kokia tyrimo metu buvo surinkta, išskyrus atvejus (atidėjimą kuriam laikui), kai toks atskleidimas galėtų trukdyti kitiems atliekamiems tyrimams.

Mieli kolegos, manyčiau, kad pastabos ir siūlymai yra tikrai pamatuoti ir Antikorupcijos komisijos apsvarstyti, todėl aš prašyčiau pritarti siūlymams. Jeigu yra kokių Teisės departamento teiktų pastabų, į jas komitetuose tikrai būtų galima atsižvelgti ir pataisyti. Siūlau pritarti.

PIRMININKAS. Ačiū, kolega. Jūs visiškai spėjote laiku. Dar jūsų nori paklausti A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Ačiū, gerbiamasis pirmininke. Gerbiamas kolega, jūs minėjote prokuratūros atstovų siūlymus dėl civilinio turto konfiskavimo. Aš norėjau paklausti, galbūt prokuratūroje taip pat buvo svarstoma, mes ne kartą uždavėme Seime gerbiamai prokurorei klausimą dėl valstybės turto išdalinimo, na, pavyzdžiui, kad ir laidų išdalinimo pagal principą – kuris pirmesnis, tas gudresnis. Iki įstatymo įsigaliojimo buvo išdalinti laidai, tai yra pralaidumas, taip jau energetiškai tariant, pasinaudojimo ta galimybė ilgam laikui, dešimtmečiams. Tai vėlgi mūsų visų turtas. Tai mano klausimas būtų toks atvirkštinis: jūs kalbate apie civilių žmonių turto konfiskavimą, aš apie valstybės turto išdalinimą.

A. STONČAITIS (*DFVL*). Ačiū, gerbiamasis Artūrai, už klausimą. Be abejo, manau, kad jis yra gilus ir svarstytinas. Tačiau supraskime, kad norint pradėti ikiteisminius tyrimus ir tirti vienokį ar kitokį veikimą arba neveikimą, arba pripažinti nusikalstamu veikimu, tai, be abejo, turi būti atitinkamai sudedamos nusikalstamos veikos dalys. Manau, kad šiuo klausimu, jeigu būtų konkretesnis (jūs čia klausiate labai konkretų klausimą, taip), jeigu būtų jūsų, kaip Seimo nario, kreipimasis, tai mes galėtume lygiai taip pat apsvarstyti ir paklausti teisėsaugos institucijų nuomonių ir šituo konkrečiu klausimu.

PIRMININKAS. Ačiū, kolega. Jūs atsakėte į klausimus. Nuomonių už, prieš nėra. Balsuosime netrukus, už 5 minučių.

Dar kviečiu kolegą L. Kasčiūną. Gerbiamas Laurynai!

15.20 val.

Valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1985 1 ir 2 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2923(2) (*pateikimas*)

Darbotvarkės 2-3 klausimas – Valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1985 1 ir 2 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2923(2). Prašau, L. Kasčiūnas. Taip, Valstybės tarnybos įstatymas.

L. KASČIŪNAS (*TS-LKDF*). Labai ačiū, gerbiamas Jonai. Tai aš pabandysiu labai trumpai. Viskas priklausys, gerbiami kolegos, ir nuo jūsų, nuo jūsų klausimų.

Tai tęsiame darbus pilietinio… visuomenės pasirengimo pilietiniam pasipriešinimui. Žinia, jau ne kartą iš šitos tribūnos sakiau, kad atsparūs ir stiprūs būsime tiek, kiek turėsime valios priešintis, įgūdžių ir vietą gynybos planuose. Jums padedant prasidėjo procesas, pateikimas ir jau turime teigiamą Vyriausybės išvadą dėl pilietinio pasipriešinimo kursų ginklų savininkams. Dabar antras etapas, norime pradėti tokį patį procesą dėl valstybės tarnautojų. Taip, Lietuvoje yra 300 tūkst. valstybės tarnautojų, 300 tūkst. Lietuvoje yra valstybės tarnautojų. Pagal šitą įstatymo projektą naujai pradėjęs eiti pareigas valstybės tarnautojas per metus (arba visi, ir visi esantys valstybės tarnautojai per metus), jeigu Vyriausybė bus pasirengusi tokiam kiekiui, turėtų išklausyti pilietinio pasipriešinimo ir mobilizacijos kursą. Noriu pasakyti, kad kuo daugiau žmonių visuomenėje žinos, ką daryti karo padėties, krizės atveju, tuo būsime stipresni. Dėl to esu įsitikinęs ir, dažnai gaudamas jūsų palaikymą šitoms iniciatyvoms, tikiu, kad ir šitam projektui bus uždegta žalia šviesa. Labai linkiu tai kartu padaryti. Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū pranešėjui. Na, matome, kad klausimas aktualus, nes nemažai klausiančiųjų. Pirmoji klausia R. Tamašunienė. Ruošiasi S. Tumėnas. Prašau.

R. TAMAŠUNIENĖ (*MSNG*). Aš tai noriu paklausti, kas tą instruktažą ar kursus, ar kaip jūs įsivaizduojate, kažkokius tęstinius mokymus ves valstybės tarnautojams ir dabartiniams, jau einantiems pareigas? Ar bus tie kursai privalomi, ar tik naujai ateinantiems bus privalomi? Ir kas bus atsakingas už jų tinkamumą ir organizavimą? Ir ar nebus sukurta kažkokia viena įmonė, kuri labai gražiai panaudos savivaldybių lėšas ir visus mus gražiai mokys, o gal jau tokia ir kuriasi?

L. KASČIŪNAS (*TS-LKDF*). Ponia Rita, labai ačiū už klausimą. Tai atsakau: tai galiotų visiems valstybės tarnautojams – ir naujai atėjusiems, ir jau dabar dirbantiems. Pagal mūsų visą gynybos politikos architektūrą prie Krašto apsaugos ministerijos veikia Pilietinio pasipriešinimo ir mobilizacijos departamentas, tai net neabejoju, kad šitas departamentas bus pagrindinė koordinuojanti struktūra. Bet pasiruošti, jūs gerai klausiate, reikės laiko, nes instruktorių, tai yra mokytojų, tikrai trūksta ir mums reikės laiko, kad jų, na, turėtume daugiau. Tai, be jokios abejonės, vienas departamentas nebus pajėgus tai padaryti. Net neabejoju, kad reikės ir Šaulių sąjungos paramos, ji irgi jau dabar kuria savo mokymo centrą, ji jau irgi tokius kursus turi, veda, tai ji galės pasidalinti savo patirtimi. Net neabejoju, kad reikės instruktorių ieškoti ir tarp atsargos karių, kurie išėjo iš kariuomenės ir dabar savo žinias gali perduoti visuomenei. Tai manau, kad resursai, iš kur galime pasitelkti instruktorius, mokytojus, tikrai yra, bet tai gali truputėlį užtrukti ir reikės resursų.

PIRMININKAS. Ačiū. Klausia S. Tumėnas. Ruošiasi A. Bagdonas.

S. TUMĖNAS (*LVŽSF*). Ačiū. Na, noriu pratęsti kolegės mintį. Tai, gerbiamasis pranešėjau, ar tikrai pamąstyta, kiek reikės specialistų ir kas juos turi parengti, kiek tai valstybei kainuotų? Jeigu nuo 2024 metų, tai ar jau kalbėjote su Švietimo ministerija, su KAM'u, su Finansų ministerija? Ar biudžete tam rengimui bus numatyta lėšų? Nes turime karčią patirtį, kai čia atsirado viena programa, o, pasirodo, nėra specialistų jai rengti. Ar neatsitiks taip? Ir ar jums neatrodo, kad šitą programą reiktų ne tik, nors jūs pasakėte, kiek daug tų valstybės tarnautojų, 320 tūkst., tačiau ar nereiktų visiems, kurie ateina į darbus, tokių programų, o ne tiktai valstybės tarnautojams?

L. KASČIŪNAS (*TS-LKDF*). Gerbiamas Stasy, jau ir dabar kuriamas pilietinio pasipriešinimo kursas nuotoliniu būdu, kur gali žmonės visi, kurie nori, jį išklausyti. Taip pat bus sukurta galimybė pasikviesti instruktorius į savo įmones, net ir į privačias įmones, kur galima būtų, na, vesti tuos kursus, tai tas yra kuriama dabar.

Kalbėdamas apie jūsų tą pirmą klausimo dalį, tai atsakysiu taip: iš karto po pateikimo tikrai prašysiu Vyriausybės išvados, nes mums reikia įsivertinti ir finansus. Aš tikrai nemanau, kad tai yra tokie dideli finansai, kad mūsų gynybos biudžetui būtų pernelyg didelė našta. Tikrai nemanau. Čia nėra koks nors didelis, prabangus pirkinys, efektyvios, sakykime taip, ginkluotės sistema, kuri turi didžiules kainas. Ne apie tai kalbame – kalbame tiesiog apie investiciją į protus, investiciją į žmones. Manau, kad čia yra iš esmės kelių milijonų klausimas, ne daugiau. Vyriausybė įsivertins savo galimybes. Dabar jau prasidėjo procesai dėl ginklų savininkų, kaip ir minėjau. Prasidės procesas ir dėl valstybės tarnautojų. Pamatysime, ar sausio 1 diena yra realistiška. Jei ne, jei

Vyriausybė po išvados pasakys, kad nuo liepos 1 dienos, tvarka. Man atrodo, komitetuose mes sutvarkytume, kad nuo liepos 1 dienos šita nuostata įsigaliotų. Bet jinai privalo būti, nes tai yra mūsų stiprybės šaltinis.

PIRMININKAS. Klausia A. Bagdonas. Ruošiasi R. Petrauskienė.

A. BAGDONAS (*LSF*). Dėkoju posėdžio pirmininkui už suteiktą žodį. Gerbiamas kolega, dėkoju už pristatytą įstatymo projektą. Pati iniciatyva, kad reikia plėsti mobilizacijos ir pilietinio pasipriešinimo mokymo programą, tikrai yra sveikintina, tačiau ar nemanote, kad kuriant pilietinę visuomenę priverstinių prievolių įteisinimas yra perteklinis? Ar nemanote, kad efektyviam darbui valstybės tarnyboje dar vienas reikalavimas taip pat yra perteklinis? Ačiū.

L. KASČIŪNAS (*TS-LKDF*). Ačiū už tokį liberalų klausimą. Man atrodo, yra laikmetis, kai kiekvienas savęs turime paklausti, koks yra galimas mano įnašas, vaidmuo valstybės gynyboje. Matote, valstybės tarnyba yra mūsų valstybės stuburas. Tai yra valstybės tarnautojai, santykis su valstybe yra tiesioginis. Tai yra truputėlį kitaip nei privačių kompanijų, vadinkime taip, privačiose kompanijose dirbančių darbuotojų.

Natūralu, dar yra labai svarbus dalykas, kad karo padėties metu labai svarbu užtikrinti gyvybines valstybės funkcijas. Tai ir bandė rusai padaryti Ukrainoje, tai yra iš principo palaužti gyvybines valstybės funkcijas. Noriu pasakyti, kad apie 70 tūkst. mūsų valstybės tarnautojų dabar jau turėtų net ir karo padėties metu iš esmės vykdyti savo funkcijas tam, kad valstybė funkcionuotų. Jūs ir aš, mes, turėtume eiti į Seimą dirbti, kad mūsų parlamentas funkcionuotų, nes tai yra valstybės gyvybinė funkcija. Matote, mes patenkame į tokį lauką, kai yra ne tik savanoriškumo principas, jau reikia ir didesnių įsipareigojimų. Valstybės tarnautojų kategorija yra ta vieta, kur, manau, ta papildoma pareiga, sakykime taip, nors vėlgi aš nesiūlau nei kokio nors papildomo egzamino, reikalinga. Manau, kad patiems valstybės tarnautojams bus įdomu visa tai išklausyti, nes valstybė bus pasirengusi perduoti jiems tinkamas, reikalingas žinias. Ačiū.

PIRMININKAS. Klausia R. Petrauskienė. Ruošiasi K. Adomaitis.

R. PETRAUSKIENĖ (*TS-LKDF*). Dėkojame. Laurynai Kasčiūnai, aš norėjau paklausti, kokio dydžio tai bus kursas, kiek tai prisidės ir kaip prisidės prie Lietuvos gynybos potencialo stiprinimo?

L. KASČIŪNAS (*TS-LKDF*). Dėl kurso pobūdžio ir modelių leiskime apsispręsti Vyriausybei kartu su Krašto apsaugos ministerija ir Pilietinio pasipriešinimo ir mobilizacijos departamentu. Jiems turi būti geriau žinomi šitie dalykai. Aš čia į juos tikrai nenoriu leistis. Bet kadangi tai yra valstybės tarnyba, natūralu, tai bus susiję su valstybės tarnautojų galimu vaidmeniu. Jau minėjau gyvybinių funkcijų palaikymą. Vadinasi, kursuose bus parodoma architektūra, kaip valstybės tarnautojai turės atlikti savo pareigas, kad valstybė funkcionuotų. Kiti galbūt galės daryti kitas funkcijas. Be jokios abejonės, tai priklauso nuo pobūdžio, nuo atliekamų funkcijų.

Dėl gynybos potencialo. Aš tiktai pabrėšiu – turime Rytuose egzistencinę grėsmę, kuri gali kelti mums iššūkių ir kariauti ilgalaikius alinančius karus. Vadinasi, visuomenė turi būti pasiruošusi. Ne tik mūsų kolektyvinės saugumo garantijos, ne tik kariuomenė, bet ir visuomenė. Tai yra be galo svarbu. Mes turime eiti visuotinės gynybos link. Po truputį mes tai ir darome. Jūsų padedami, aš tikiu, šiandien žengsime dar vieną žingsnį į priekį.

PIRMININKAS. Klausia K. Adomaitis. Prieš klausimą noriu paprašyti kolegų šiek tiek sumažinti savo pokalbių garsą, nes iš tikrųjų sunku girdėti ir klausiančius, ir atsakančius. Prašom, Kasparai.

K. ADOMAITIS (*LF*). Mano klausimas toks. Tų kursų pas mus iš tiesų yra labai daug. Tiek ekologiniai kursai, kai dažnai matau, kad tiesiog taip labai neatsakingai ir formaliai surenkami parašiukai. Buvo visokie medikų kursai. Tikrai geri tikslai, pavyzdžiui, dėl savižudybių prevencijos, kad kiekvienas galėtų atpažinti. Net ir dideli pinigai investuoti. Tik iš atsiliepimų po to tenka girdėti, kad tai vis dėlto dažnai būna tik formalumas. Praeina metai, pasimiršta, tie kursai buvę nebuvę. Ar mes nekuriame dar vieno tokio kurso, kai bus tik parašiuko uždėjimas, nuėjimas? Juolab, kaip suprantu, egzaminų nebus. Ar nėra tai darymas dėl darymo?

L. KASČIŪNAS (*TS-LKDF*). Kasparai, aš visą laiką linkęs tikėti žmonėmis, linkęs tikėti, kad mes Lietuvoje esame patriotai ir į pilietinio pasipriešinimo kursus žvelgsime ne į kaip kokią nors

pareigą, bet kaip į galimybę įgyti daugiau žinių ir žinoti daugiau apie valstybės gynybą ir apie savo vaidmenį vykdant tokią gynybą.

Dėl pilietinio pasipriešinimo kursų. Aš nesutikčiau, kad jų yra daug, yra Šaulių sąjungos kursai, yra Karo akademijoje kursai, yra, sakykime, tam tikri kursai Pilietinio pasipriešinimo ir mobilizacijos departamento, bet čia labai svarbu profiliuoti, kad Vyriausybėje atsirastų labai aiškus koordinacinis mechanizmas, ką ir kokiam visuomenės sluoksniui reikėtų žinoti. Tikrai neabejoju, kad mes tą mechanizmą rasime, sustiprėsime ir turėsime stipresnę ir atsparesnę visuomenę.

PIRMININKAS. Klausia L. Nagienė. Prašom.

L. NAGIENĖ (*DFVL*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiamas Laurynai, supratau, savivaldybės vėl bus atsakingos už šitą kursų organizavimą, na taip, bet kuri įstaiga ieškos, kas juos ves. Ar nemanote, kad turėtų būti vis dėlto Krašto apsaugos ministerija įpareigota, kad ir organizuotų, ir mokymus darytų, turėtų savo parengtus specialistus, tą bazę? Manau, tada dar galbūt ir būtų koks nors pliusas, o jūs dabar sakote, na, čia buvęs kariškis ar dar kas nors, galbūt šaulius reikia įtraukti ir panašiai. Čia turėtų tai organizuoti ne savivaldybės, bet per Krašto apsaugos ministeriją šitie kursai turėtų būti, bent aš taip manyčiau.

L. KASČIŪNAS (*TS-LKDF*). Ponia Laima, aš net žodžio „savivaldybė“ šį kartą nepaminėjau su visa meile savivaldai. Atsakydamas į klausimą, aš ir sakiau, kad atsakingas turėtų būti Pilietinio pasipriešinimo ir mobilizacijos departamentas prie Krašto apsaugos ministerijos, jis pasitelktų tiek savo instruktorius, tiek Šaulių sąjungos instruktorius, ką jūs paminėjote, tiek ir atsargos karius, ir jau tada, kai bus aiškus algoritmas, aiški programa, turėtų ateiti ir į savivaldybes. Tikrai nebus apsunkinta mūsų savivalda, tiesiog savivalda turės sudaryti sąlygas, kad tie kursai galėtų būti išklausyti.

PIRMININKAS. Ačiū, gerbiamas Laurynai, už pristatymą, už atsakymus. Už nori kalbėti R. Petrauskienė. Prašom.

R. PETRAUSKIENĖ (*TS-LKDF*). Dėkoju. Iš tikrųjų labai geras L. Kasčiūno projektas, kaip ir kiti tokio žanro projektai ir iniciatyvos. Pritariu. Kuo daugiau civilių asmenų žinos, bus informuoti ir bus išklausę tokius pilietinio pasipriešinimo mokymus, tuo reikiamu atveju mums bus visiems geriau ir visos operacijos vyks žymiai sklandžiau, jeigu reikės. Pritariu ir raginu kitus taip pat pritarti.

PIRMININKAS. Ačiū. Prieš kalba V. Bakas.

V. BAKAS (*DFVL*). Iš tiesų čia noriu kreiptis ir į L. Kasčiūną, ir į ministrą, į premjerę. Žinote, jūsų kadencija po trupučiuką eina į pabaigą, visa gynybos politika, deja, per šią kadenciją buvo paremta deklaracijomis, deklaracijomis ir kažkokiais viešais debatais, bet, deja, po jų niekada nebuvo sprendimų. Mano klausimas. Čia dar vienas sprendimas, kuris, panašu, yra neparengtas, tai yra nesuderintas nei su Vyriausybe, nei su ministru, nei su savivaldybėmis, institucijomis, tai dar vienas popierinis projektas, kaip ir iki šiol pilietinio ugdymo kursai mokyklose, kurie taip pat stringa, kaip ir karių rezervo mokymai, kurie taip pat stringa, ir pilietinio pasipriešinimo mokymai. Man labai gaila, kad šita dauguma neišnaudojo galimybės sustiprinti mūsų nacionalinį saugumą praktiškais sprendimais. Be abejo, šitam projektui pritarsiu, bet aš noriu paraginti, Laurynai, nors vieną projektą įgyvendinti ir parodyti rezultatus, o ne tik kokius nors deklaratyvius pasiūlymus.

PIRMININKAS. Aišku. Ačiū už išsakytas nuomones. Pasiekėme balsavimo laiką. Balsuojame dėl šio apsvarstyto Valstybės tarnybos įstatymo daugelio straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2923(2). Prašom balsuoti.

Užsiregistravo 120, balsavo 114: už – 105, susilaikė 9. Po pateikimo pritarta. Siūlomi komitetai: kaip pagrindinis siūlomas Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas, papildomas – Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas. Siūloma svarstyti lapkričio 23 dieną. Galime pritarti bendru sutarimu? Ačiū. Po balsavimo per šoninį mikrofoną L. Kasčiūnas. Prašom.

L. KASČIŪNAS (*TS-LKDF*). Ačiū, gerbiamas Jonai. Pirmiausia noriu paprašyti Vyriausybės išvados. Antra. Gerbiamas Vytautai, trejus metus buvote NSGK pirmininku, prisiminkite, ką padarėte dėl pilietinio pasipriešinimo, ar bent jau turėjote tokią idėją darbotvarkėje dėl karių, esančių

rezerve? Mielas Vytautai, ne prie jūsų, o prie šios Vyriausybės pagaliau aktyviajame rezerve esantys žmonės bent jau gavo priskyrimus, ką jiems ir kur reikės atvykti karo padėties metu. Tokio klausimo jūs net nekėlėte prieš ketverius penkerius metus, gerbiamas Vytautai. Darbų yra, gynyba yra sudėtingas reiškinys. Dalykai nepadaromi nei per metus, nei per dvejus, jūs turėtumėte žinoti. Bet pakloti pamatus – mes stengiamės tai padaryti. Aš tikiuosi, kad čia ta išsakyta kritika yra tokia draugiška, o ne destruktyvi, kaip dėl sienos apsaugos. Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū. Kolegos, siūlau… Pavardė nebuvo paminėta. (*Balsai salėje*) Vytautas pavardė? Ne pavardė. Prašau, bet iš tikrųjų nematau prasmės. Įjungiau, palaukite truputį. Prašom.

V. BAKAS (*DFVL*). Gerbiamas pirmininke, jūs irgi buvote toje daugumoje, kuriai šiandien L. Kasčiūnas žeria kritiką. Aš noriu pasakyti, kad 2017… 2016–2019 metų laikotarpis buvo Lietuvos saugumo pakilimo laikotarpis, kai kariuomenė buvo pakelta iš skurdo, kai buvo skirtas finansavimas nuo 500 mln. iki daugiau nei 1 mlrd. Tada buvo įrašytas pilietinis… visuotinės gynybos principas į Nacionalinio saugumo strategiją ir taip toliau. Mano klausimas. Mes turime kuo didžiuotis iš tų laikų. Aš noriu paklausti, kokį jūs praktinį rezultatą per trejus kadencijos metus pasiekėte gynybos srityje? Visą jūsų darbotvarkę lydi tiktai deklaracijos, ginčai ir tuščios kalbos.

PIRMININKAS. Gerai, kolegos.

V. BAKAS (*DFVL*). Aš noriu pakviesti padaryti nors ką, kad jūs galėtumėte prisiminti kaip rezultatą.

PIRMININKAS. Gerai, aišku. Nutraukiu diskusijas. Toliau vykdome balsavimą. Darbotvarkės 1-8.1… Taip. Ačiū už priminimą. Turbūt bendru sutarimu, kad prašome Vyriausybės išvados? (*Balsai salėje: „Taip.“*) Ačiū, pritarta.

15.38 val.

Baudžiamojo kodekso 7, 8, 13, 18, 25, 27, 30, 37, 38, 39, 40, 42, 43, 47, 48, 52, 54, 59, 61, 62, 64, 65, 66, 67, 69, 70, 72^1, 72^2, 74, 75, 76, 82, 84, 85, 87, 89, 90, 92, 93, 97, 98, 243 ir 244 straipsnių pakeitimo bei Kodekso papildymo 5^1, 40^1, 58^1, 72^5, 72^6, 72^7, 72^8 ir 72^9 straipsniais įstatymo projektas Nr. XIVP-3066, Baudžiamojo proceso kodekso 53, 217, 307, 338, 357, 392 ir 405 straipsnių pakeitimo bei Kodekso papildymo 357^1 straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-3067 (*pateikimo tęsinys)*

Darbotvarkės 1-8.1 ir 1-8.2 klausimai – Baudžiamojo kodekso įstatymo projektas Nr. XIVP-3066 ir Baudžiamojo proceso kodekso įstatymo projektas Nr. XIVP-3067. Prašom balsuoti.

Užsiregistravo 122, balsavo 121: už – 116, prieš nėra, susilaikė 5. Po pateikimo pritarta. Siūlomi komitetai: pagrindinis – Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Siūloma svarstyti gruodžio 21 dieną. Galime pritarti bendru sutarimu? Ačiū, pritarta.

15.39 val.

Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo Nr. I-1367 15^1, 15^2, 15^3, 36 ir 45 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2987 (*pateikimo tęsinys*)

Darbotvarkės 1-9 klausimas – Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2987. Prašom balsuoti.

Užsiregistravo 124, balsavo 124: 78 – už, prieš – 1, susilaikė 45. Po pateikimo pritarta.

Siūlomi komitetai. Pagrindinis – Sveikatos reikalų komitetas. Siūloma svarstyti gruodžio 5 dieną. Neprieštaraujame? Ačiū, pritarta.

15.40 val.

Civilinio turto konfiskavimo įstatymo Nr. XIII-2825 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 7^1 straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2656 (*pateikimo tęsinys*)

Darbotvarkės 2-2 klausimas – Civilinio turto konfiskavimo įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2656. Prašom balsuoti.

Užsiregistravo 121, balsavo 120: už – 107, susilaikė 13. Po pateikimo pritarta.

Pagrindiniu komitetu siūlomas Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Galime pritarti bendru sutarimu? Ačiū, pritarta.

Per šoninį mikrofoną V. Bakas.

V. BAKAS (*DFVL*). Noriu paprašyti įskaityti mano balsą už.

PIRMININKAS. Dėl kurio? Dėl šito? Taip, V. Bako balsas už.

Gerbiami kolegos, mes balsavome dėl visų apsvarstytų projektų. Noriu jus informuoti – liko keturi projektai. Būtų pasiūlymas balsuoti po kiekvieno apsvarstyto. Ar neprieštaraujate? Ačiū. Pritarta.

15.41 val.

Laisvės gynėjo teisinio statuso įstatymo Nr. XIV-389 1, 2, 9 straipsnių pakeitimo, papildymo 8[1] straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-993, Laisvės gynėjo teisinio statuso įstatymo Nr. XIV-389 1, 2, 9 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 8[1] straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2924 (*pateikimas*)

Pagarsinu darbotvarkės 2-4 klausimą – Laisvės gynėjo teisinio statuso įstatymo Nr. XIV-389 1, 2, 9 straipsnių pakeitimo, papildymo 8[1] straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-993. Pranešėjas – L. Kasčiūnas.

Toliau posėdžiui pirmininkaus Seimo Pirmininko pavaduotojas V. Mitalas.

L. KASČIŪNAS (*TS-LKDF*). Gerbiamas pirmininke, jūs pabėgate. O jeigu galėčiau du iškart pateikti, gal būtų greičiau? Puiku. Labai ačiū.

Mielieji, čia dėl laisvės gynėjo teisinio statuso. Vasaros pradžioje pirma dalis komisijos atrintų laisvės gynėjų gavo savo ženkliukus ir apdovanojimus. Ši ceremonija įvyko suorganizavus Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetui mūsų Kovo 11-osios salėje. Mačiau akis žmonių, kurie tikrai buvo dėkingi mums visiems už tai, kad mes tokį statusą įsteigėme. Dabar toliau vyksta, sakykime taip, pretendentų atranka pagal tam tikrus kriterijus ir dar viena dalis žmonių bus apdovanoti ir pagerbti šį rudenį.

Čia idėja yra (aš iškart pristatysiu abu projektus) laisvės gynėjų statusą papildyti dviem institucijomis, kurios irgi tuo metu, lemiamais metais, atliko labai svarbias funkcijas. Tai, aišku, Lietuvos Respublikos prokuratūra, kuriai reikėjo atsiskirti nuo sovietinės prokuratūros, buvo daug grasinimų. Priminsiu, tai yra prokurorai, kurie po to pradėjo Sausio 13-osios bylą, Medininkų bylą, rinko medžiagą, ir dabar mes turime tų bylų rezultatą. Dabar tie žmonės yra persekiojami už tai. Ir Valstybės kontrolės pareigūnai, kurie irgi davė priesaiką. O priesaika – vienas iš kriterijų laisvės gynėjo statusui įgyti.

Tiesą sakant, aš nenoriu čia labai plėtotis, noriu tiesiog paprašyti po pateikimo pritarti, o, be abejo, svarstymo metu su istorikais, su to meto politikais, liudininkais įvertinsime šitų žmonių vaidmenį mūsų valstybingumo ir laisvės byloje. Ačiū.

PIRMININKAS (V. MITALAS, *LF*). Dėkoju. Kaip prieš tai buvęs posėdžio pirmininkas sakė, sujungiame šiuos du klausimus. Bus galima paklausti. Primenu, kad balsavimo intervalas tęsiamas iki 16 valandos. Per šį laiką, manau, posėdį ir baigsime, nes liko dar du rezerviniai klausimai iki posėdžio pabaigos. Pirmasis klausia A. Sysas.

A. SYSAS (*LSDPF*). Ačiū, pirmininke. Gerbiamas kolega, praėjo daugiau nei 30 metų, mes pradedame apdovanoti. Tai gal reikėtų paskelbti visus, kas buvo prie Seimo, visus, kas dirbo savo postuose, perėmus nepriklausomai Lietuvai, padaryti visus laisvės gynėjais? Nereikės kiekvieną kart per kadenciją grįžti prie to paties klausimo. Pasiskelbiame, kad mes visi esame laisvės gynėjai, o tokie ir esame, nes tą padarėme, ir baigsime, kiekvienas gausime po ženkliuką ir visi džiaugsimės. Ačiū.

L. KASČIŪNAS (*TS-LKDF*). Ačiū, gerbiamasis Algirdai. Iš tiesų dėl tokių diskusijų ir užtruko tris dešimtmečius tokio įstatymo priėmimas. Aš labai gerai atsimenu prieš kokius dešimt metų diskusiją, kur buvo būtent kalbama, kas tuo laisvės gynėju galėtų būti. Aš tiktai priminsiu jums, kad 2021 metų rugpjūtį… 2021 metais įsigaliojo tas mūsų priimtas A. Pociaus, noriu pabrėžti ir

padėkoti jam, inicijuotas Laisvės gynėjo teisinio statuso įstatymas. O ten yra labai svarbus kriterijus, tai yra žmonės, kurie nuo 1990 m. kovo 11 d. iki 1991 m. rugpjūčio 21 d. karinės agresijos metu tarnavo įvairiose mūsų valstybei svarbiose institucijose, ir išrašomas institucijų sąrašas. Tiesiog dabar siūlau tas institucijas papildyti dviem institucijomis.

Aš suprantu jūsų klausimą, bet turi būti kokie nors kriterijai. Tai tikimės tą kriterijų, tokią pusiausvyrą išlaikyti ir papildydami šį įstatymą arba apsispręsdami per svarstymą kitaip.

PIRMININKAS. Klausia A. Pocius.

A. POCIUS (*TS-LKDF*). Ačiū. Gerbiamas pirmininke, žinau, kad atidarome vėl Pandoros skrynią. Dėl kai kurių pareigūnų aš ir nieko nenorėčiau sakyti, bet šios institucijos perėjo iš sovietinės struktūros į Lietuvos. Nemažai prokuratūros darbuotojų dalyvavo bylose, surengtose kartu su KGB, persekiojo kunigus, persekiojo mūsų disidentus. Kai kurie iš jų pagal šį teikimą, išeitų taip, kad, na, turėtų gauti ir šį statusą. Ar jums neatrodo, kad reikėtų, na, padaryti tam tikrą liniją tarp tų prokuratūros darbuotojų, kurie tiesiogiai dirbo prie bylų, susijusių…

PIRMININKAS. Laikas.

A. POCIUS (*TS-LKDF*). …su sovietinės armijos padarytais nusikaltimais Lietuvoje, ir ar nereikėtų būtent atskirti tuos asmenis, kurie, na, tiesiog sėdėjo kabinetuose ir tyrė įvairiausio pobūdžio kitokias bylas?

L. KASČIŪNAS (*TS-LKDF*). Gerbiamas Arvydai, taip, man atrodo, po pateikimo įžengę į svarstymo stadiją, pasitelkę… Tikiu, kad ir Laisvės kovų ir valstybės istorinės atminties komisija įsitrauks į šį procesą, man atrodo, mes įsivertinsime tai, ką jūs siūlote. Aš manau, kad taip, turi būti tam tikros skiriamosios linijos. Bet vėlgi pagal tuos kriterijus, be jokios abejonės, ir jūsų patirtis, ir kitų žmonių patirtis svarstant šį įstatymo projektą bus svarbi. Aš tikrai teikiu tam, kad pradėtume tas diskusijas, tą visą analizę, ir pasižiūrėsime, ar čia atidaroma Pandoros skrynia, ar yra kokie nors objektyvūs kriterijai, kuriais galima tiesiog papildyti dabar jau esančių institucijų sąrašą. Manau, kad padiskutuosime svarstymo stadijoje.

PIRMININKAS. Klausia S. Tumėnas.

S. TUMĖNAS (*LVŽSF*). Ačiū. Gerbiamasis pranešėjau, aš atsiprašau, jeigu pakartosiu, nes salėje toks triukšmas, kad ne viską įmanoma išgirsti. Tačiau noriu pratęsti kolegos Arvydo mintį. Tai kokios priežastys, kad jūs čia iš pradžių teikiate du… dvi pataisas atskirais punktais, tiktai dabar sujungiame? Ar tai reiškia, kad jūs pats abejojote, kad prokuratūros darbuotojai ir atsiradę Valstybės kontrolės pareigūnai, kad jų teisiniai statusai, na, yra skirtingi, ar čia… Kokia priežastis, kad jų iškart nejungėte į vieną? Prokuratūros darbuotojai rizikavo ir rizikuoja dabar, juos reikia saugoti, ypač tuos, kurie vertino Sausio įvykius, tačiau, na, kaip jus išskirsite tuos Valstybės kontrolės pareigūnus, na, man irgi čia kelia tokių abejonių, ar neatsiras kitais metais dar kitų departamentų, kitų struktūrų atstovų? Kaip čia atsirado Valstybės kontrolės pareigūnai?

L. KASČIŪNAS (*TS-LKDF*). Gerbiamas Stasy, aš sakau labai paprastai. Kodėl du skirtingi? Todėl, kad vieną parengiau, įregistravau anksčiau negu kitą. Su prokuratūra turėjau nemažai pokalbių gerokai anksčiau. Tada, be jokios abejonės, prisijungė prie diskusijų ir žmonės, kurie dirbo tuo metu Valstybės kontrolėje. Taip ir atsirado du skirtingi projektai. Čia nesusiję su tuo, kad aš turiu kokių nors abejonių, tiesiog teisiškai, na, pataisa buvo registruota anksčiau.

Na, dėl Valstybės kontrolės, be jokios abejonės, turėsime diskusiją, aš tuo neabejoju. Bet vėlgi labai svarbus dalykas: nepamirškime, kad įstatymo vienas iš kriterijų yra priesaika. Ne visoms institucijoms reikėjo duoti priesaiką. Valstybės kontrolės tokia priesaika egzistavo ir aš pats turiu priesaikos tekstą. Tai turbūt išskiria iš kitų institucijų. Toks mano būtų šią minutę atsakymas į jūsų klausimą.

PIRMININKAS. Klausia E. Gentvilas. Prašau.

E. GENTVILAS (*LSF*). Truputį nesupratau tos įvykusios sujungimo procedūros, kuri įvyko čia, tribūnoje. Projektų sujungimas vyksta pagal kitą procedūrą, o dabar jau paskelbėte, kad čia eina bendras projektas. Gerbiamieji, laikykitės Statuto. Aš už tai, kad būtų sujungta, bet ne šitaip.

Antras dalykas. Pritariu A. Pociui. Mano manymu, kaip niekur nėra šventų, vien tik šventieji arba vien tik niekšai, tai čia irgi, matyt, visko buvo. Pasigendu šito pirminiuose projektuose, kad

„išskyrus ir taip toliau“. Gerai, kad dar pasakote, jog sutinkate, kad po svarstymo komitetuose galėtų atsirasti, bet šiek tiek broko arba skubėjimo čia jaučiama, na, parodome, parodome. Pritarsiu aš tam projektui, tiems projektams, nes už juos teks balsuoti atskirai, bet taip manyti, kad visi ten, kad nebuvo griežiančių danties ant Lietuvos valstybės, tai turbūt irgi negalime.

L. KASČIŪNAS (*TS-LKDF*). Eugenijau, ačiū už išmintį. Be jokios abejonės, tikrai prie projekto dar reikės dirbti. Aš tiktai noriu pasakyti vieną paprastą dalyką. Gerbiamas Eugenijau, per pačią procedūrą suteikiant laisvės gynėjo statusą yra komisija, ji veikia prie Genocido ir rezistencijos tyrimo centro. Natūralu, kad ten vertinami įvairūs kriterijai. Patikėkite, kiekvienas atvejis atskirai, individualiai. Jau dabar yra struktūra, kuri filtruoja ir tuos argumentus dėlioja, bet papildomai įvedus tam tikrus kriterijus, ką gerbiamas Arvydas siūlė, kodėl gi ne? Aš tikrai esu tam atviras.

PIRMININKAS. Klausia L. Nagienė.

L. NAGIENĖ (*DFVL*). Labai ačiū, gerbiamas pirmininke.

Gerbiamas Laurynai, iš tikrųjų didžiulė mano abejonė dėl Valstybės kontrolės. Gal jūs galite konkrečiai įvardinti, jeigu jūs sakote, kad dar Valstybės kontrolė taip pat priima priesaiką ir jiems taip pat gali būti suteiktas toks statusas, kas konkrečiai inicijavo iš Valstybės kontrolės, kad būtent būtų įrašytas kaip atskiras punktas? Man labai įdomu.

L. KASČIŪNAS (*TS-LKDF*). Miela Laima, aš tiktai jums pacituosiu, kad dabar kalbame apie Aukščiausiosios Tarybos Apsaugos skyrių, Krašto apsaugos departamentą prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir jo struktūrinius padalinius, Pasienio apsaugos tarnybą, Savanoriškąją krašto apsaugos tarnybą, Valstybės saugumo departamentą, Lietuvos policiją, Lietuvos šaulių sąjungą. Siūlome prokuratūrą ir Valstybės kontrolės departamentą. Taigi ne paslaptis, ponia Laima, kad yra žmonių, kurie tuo metu dirbo. Dabar jie turi savo bendruomenę, turi savo veteranų klubą, kuris, be jokios abejonės, sakykim taip, turi pasiūlymų, ką galbūt galima padaryti teisėkūroje. Jie tuo metu turėjo saugoti tam tikrą valstybės resursą. Tai irgi buvo svarbi funkcija. Aš tikrai tikiu, kad bent jau pasvarstyti jų galimybę tapti laisvės gynėjais tikrai mes galėtume. Mes turėtume po pateikimo pritarti, o po to kompetentingai apsispręsime.

PIRMININKAS. Klausia E. Zingeris.

E. ZINGERIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Gerbiamas Laurynai, gerbiamas bičiuli pirmininke, klausimas susijęs su tais žmonėmis, kuriuos aš 1990 metais daugelį mačiau ginančius mūsų Seimą. Iš tikrųjų verta, kad ir po 33 metų, šiek tiek pavėluotai, juos *įrėminti*. Labai geros iniciatyvos. Žinoma, čia ką tik paminėjo buvęs kariuomenės vadas, kad kai kada galime atidaryti Pandoros skrynią neatskirdami tų, kurie vėlyvais sovietų laikais, jau čia *perestroikos* laikotarpis, kolaboravo su sovietais. Čia turiu galvoje prokuratūros darbuotojus, kurie atsiskyrė nuo tų tikrųjų, bet man atrodo, kad atskirs juos ir atskirs tuos tikruosius mūsų gynėjus. Todėl šita pastaba yra labai verta dėmesio. Aš, kaip signataras, nepaprastai ją remčiau.

Pasakykite, koks maždaug žmonių skaičius tai galėtų būti? Pirmas klausimas.

Antras. Aš visgi iki šiol…

PIRMININKAS. Laikas!

E. ZINGERIS (*TS-LKDF*). …įsigilinęs dėl kito failo, susijusio su Genocido ir rezistencijos tyrimo centro vykdoma… pokario istorijomis, visgi būtų atskira kalba, bet šita kalba yra visiškai ne iš tos operos. Man atrodo, kas susiję su…

PIRMININKAS. Laikas, kolega!

E. ZINGERIS (*TS-LKDF*). …1990 metais, yra svarbu. Ačiū.

L. KASČIŪNAS (*TS-LKDF*). Gerbiamas Emanueli, aš ne viską išgirdau dėl triukšmo, bet aš tikrai jaučiu, kad jūs išmintingai kalbėjote.

Kalbant apie skaičius, čia, manau, apie 100–200 žmonių kartu, ne daugiau. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkui. Tiktai patikslinsiu, kad dėl projektų balsuosime atskirai, bet dėl motyvų leisiu pasisakyti po du, nes yra du užsirašę. E. Gentvilas, prašom, kalba už.

E. GENTVILAS (*LSF*). Nenoriu, išsitryniau jau.

PIRMININKAS. Gerai, nebenori. V. Rakutis kalba už.

V. RAKUTIS (*TS-LKDF*). Gerbiamieji, iš tikrųjų yra labai svarbus įstatymas, daugeliui žmonių tai galbūt jų gyvenimo, veiklos įvertinimas, tikrai yra nusipelniusių žmonių, todėl siūlau palaiky-

ti šituos projektus. Tačiau kada mes jau sėsime prie jų, reikės pasižiūrėti ir detaliai, nes yra tokių žmonių, kurie daug yra nuveikę Lietuvos laisvės kovoms, tie patys, kurie statė barikadas, jie nepatenka į jokią kategoriją, nes dirba kažkokiuose darbuose. Tai čia reikėtų iš tikrųjų kompleksiškai į tą reikalą pažiūrėti. Bet skatinu dabar projektams pritarti, o paskui komitetuose jau pasiekti ištobulintą variantą. Dėkoju.

PIRMININKAS. Dėkoju. Kviečiu balsuoti iš pradžių dėl darbotvarkės 2-4 klausimo – Laisvės gynėjo teisinio statuso įstatymo Nr. XIV-389 1, 2, 9 straipsnių pakeitimo, papildymo 8^1 straipsniu įstatymo projekto. Kas pritaria po pateikimo, balsuoja už, kas turi kitą nuomonę, balsuoja prieš arba susilaiko.

Balsavo 88: už – 68, susilaikė 20. Po pateikimo pritarta. Kaip pagrindinis siūlomas NSGK. Siūloma svarstyti spalio 19 dieną. Galime pritarti? Ačiū, pritarta.

Dabar darbotvarkės 2-5 klausimas – Laisvės gynėjo teisinio statuso įstatymo projektas Nr. XIVP-2924. Kas pritaria po pateikimo, balsuoja už, kas turi kitą nuomonę, balsuoja kitaip.

Balsavo 80: už – 56, prieš – 1, susilaikė 23. Po pateikimo pritarta. Pagrindiniu komitetu analogiškai siūlomas NSGK ir svarstyti spalio 19 dieną. Galime pritarti? Pritarta.

Replika po balsavimo – V. Rakutis.

V. RAKUTIS (*TS-LKDF*). Prašytume, gerbiamas pirmininke, pridėti ir Laisvės kovų ir valstybės istorinės atminties komisiją kaip papildomą.

PIRMININKAS. Gerai, dėl abiejų projektų. Ar galime pritarti Laisvės kovų ir valstybės istorinės atminties komisijai? Galime pritarti kaip papildomai komisijai dėl abiejų projektų. Gerai.

Prieš tai dar buvo Civilinio turto konfiskavimo įstatymas, svarstymo datos nepaskelbėme – gruodžio 21 diena. Galime pritarti? Ačiū, pritarta.

15.58 val.

Melioracijos įstatymo Nr. I-323 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-1346(2) (*svarstymas*)

Dabar rezervinis 1 klausimas – Melioracijos įstatymo svarstymas. Prašau V. Kanopą pristatyti Kaimo reikalų komiteto išvadą dėl šio įstatymo projekto.

V. KANOPA (*LSDPF*). Kaimo reikalų komitetas praėjusių metų rugsėjo 28 dieną svarstė šio įstatymo straipsnio pakeitimo įstatymą ir nepritarė, nepalaikė Seimo narių siūlymo, nes siūloma reglamentuoti tik dalį hidromazgo – žemės užtvankas, o kitų dalių ir ne žemės užtvankų, pavyzdžiui, akmenų, betoninių, gelžbetoninių, sintetinių, mišrių medžiagų ir kitokių, kurios yra neatsiejamos nuo viso hidromazgo, reglamentuoti nesiūloma, kai nėra numatyta papildomų finansinių galimybių. Žemės ūkio ministerijai siūloma perduoti funkciją vykdyti ir kontroliuoti. Komitetas vienbalsiai nepritarė.

PIRMININKAS. Dėkoju už komiteto išvados pristatymą. Kaimo reikalų komitetas siūlo atmesti. Tai ar mes čia galime bendru sutarimu pritarti, ar prašote balsuoti? Galime bendru sutarimu pritarti Kaimo reikalų komiteto išvadai atmesti įstatymo projektą? Dėkui. Tai tada taip ir padaryta.

15.59 val.

Seimo nutarimo „Dėl atsisakymo suteikti valstybės pripažinimą Senovės baltų religinei bendrijai „Romuva“ projektas Nr. XIVP-3071 (*pateikimas*)

Rezervinis 2 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl atsisakymo suteikti valstybės pripažinimą Senovės baltų religinei bendrijai „Romuva“ projektas. Pristato T. V. Raskevičius. Kviečiu jį į tribūną.

T. V. RASKEVIČIUS (*LF*). Laba diena, gerbiami kolegos. Šiandien Seimui apsisprendus nesuteikti valstybės pripažinimo „Romuvos“ religinei bendrijai, teikiu Seimo nutarimo projektą dėl atsisakymo suteikti valstybės pripažinimą šiai religinei bendrijai, remiantis išsakytomis nuomonėmis dėl religinės bendrijos mokymo ir pareigų neatitikties dorai, esą ši religinė bendrija neatitinka religijoms būdingo mokymo ir apeigų. Tokį nutarimo projektą Seimą priimti įpareigojo Re-

liginių bendruomenių ir bendrijų įstatymo 6 straipsnis, įsigaliojęs šių metų gegužės 1 dieną. Atsakysiu į jūsų klausimus.

PIRMININKAS. Dėkoju. Yra trys norintys paklausti. Primenu tada, kad pratęsiu balsavimo intervalą, iki baigsime svarstyti šitą klausimą. Pirmasis klausia R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (*LVŽSF*). Man atrodo, tiek laiko gyventa, dirbta ir laukta, ir ne vieneri metai, ir šitaip pasielgti tikrai kaip Kultūros komi… oi, kultūros, sakau savo komiteto pirmininkui, tikrai yra neteisinga. Pasielgėte kaip vilkas avinėlio kailyje. Dabar pasakėte, kad nėra tikslo, nes viskas buvo padaryta ir nebelįskime daugiau. Ar nemanote, kad pasielgėte tikrai neadekvačiai šiuo klausimu?

T. V. RASKEVIČIUS (*LF*). Dėkoju už jūsų klausimą. Ne, nemanau, kad pasielgiau neadekvačiai. Visų pirma, kaltinant kitus, reikėtų pažiūrėti į save – į tai, kaip balsavo jūsų frakcijos atstovai dėl nutarimo projekto. O tiktai atkreipsiu jūsų dėmesį, kad, priėmus tokį nutarimo projektą, religinė bendrija dėl pakartotinio pripažinimo galės kreiptis po dvejų metų, vadinasi, esant kitai Seimo daugumai ir galbūt kitokiam požiūriui į tokius dalykus kitos kadencijos Seime.

PIRMININKAS. Klausia M. Puidokas.

M. PUIDOKAS (*MSNG*). Iš tikrųjų noriu atkreipti jūsų dėmesį, kad pagal Lietuvos Respublikos religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymą, priimant sprendimą dėl religinės bendrijos pripažinimo ar pripažinimo atšaukimo, yra būtina Teisingumo ministerijos išvada. O jūsų ir kolegos A. Valinsko teikiamas nutarimo projektas nepripažinti „Romuvos“ religinės bendrijos nėra pagrįstas Teisingumo ministerijos išvada, nors, kaip matome iš įstatymo, tokia išvada yra pagrįstas sprendimų priėmimas. Kaip jūs ketinate šitą problemą išspręsti? Ar apskritai žiūrint į Europos Žmogaus Teisių Teismo priimtą sprendimą, tai, kad tarsi ir buvo įvykdyta viskas ir yra tas nutarimas, yra iš viso logiška demokratinėje valstybėje dabar tokį siūlymą čia, iš tribūnos, Žmogaus teisių komiteto pirmininkui teikti? Dėkui.

T. V. RASKEVIČIUS (*LF*). Dėkoju už jūsų klausimą, gerbiamas Mindaugai. Seimo Žmogaus teisių komiteto pirmininkas gali pateikti ką nori, bet Seimas yra laisvas apsispręsti pagal savo daugumos valią. Teisingumo ministerijos išvada buvo siūloma suteikti valstybės pripažinimą religinei bendrijai, bet Seimas šiandien apsisprendė, kad nesivadovaus Teisingumo ministerijos išvada. Būtent dėl šios priežasties aš teikiu alternatyvų projektą, kad religinė bendrija turėtų teisinį aiškumą ir nebūtų teisinio neapibrėžtumo stadijos. Seimas yra laisvas pritarti arba nepritarti šitam teikiamam nutarimo projektui.

PIRMININKAS. Klausia E. Sabutis.

E. SABUTIS (*LSDPF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiamas Tomai, mano klausimas toks. Anksčiau mes nepritarėme vienam po pateikimo, ir buvo jo formuluotė labai paprasta – suteikti pripažinimą. Taškas. Dabar formuluotė yra tokia išplėstinė ir joje yra tokios keistos formuluotės pasirinktos, tai yra išsakyti subjektyvias nuomones, ir taip toliau. Asmeniškai aš nesu šiuo klausimu niekada nei pasisakęs, nei komentavęs ir keistai jaučiuosi, nes nesu išsakęs jokios nuomonės. Tai kodėl pasirinkote būtent taip suformuluoti, o ne tiesiog? Taškas.

T. V. RASKEVIČIUS (*LF*). Ačiū. Dėkoju, gerbiamasis Eugenijau. Labai geras klausimas, nes Religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymo 6 straipsnis nurodo, kad, priimant nutarimą nesuteikti valstybės pripažinimo, turi būti įvardintos konkrečios priežastys, dėl ko Seimas priima tokį nutarimą. Mano vertinimu, nėra objektyvių priežasčių nesuteikti valstybės pripažinimo „Romuvai“, bet kadangi Seimas demonstruoja būtent tokią politinę valią, mes tą politinę valią nutarimo projekte ir siūlome užfiksuoti.

PIRMININKAS. Dėkoju. Daugiau nėra klausiančiųjų. Yra dėl motyvų dėl balsavimo. J. Razma kalba prieš.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Tai logiškas siūlymas, kadangi svarstymo stadijoje Seimas nesutiko suteikti valstybės pripažinimo. O kaip motyvuoti tą nesuteikimą, tai, manau, dar iki priėmimo nutarimo projektą galima ir patobulinti. Nebūtinai taip turi likti, kaip autorius čia yra suformulavęs. Motyvai, visų pirma, aš manau, konstituciniai. Reiktų prisiminti Konstitucinio Teismo nutarimą, kad būtent gaunančios valstybės pripažinimą religinės bendrijos turi turėti visuomenės atramą.

Konstitucinio Teismo nutarime yra išaiškinta, ką reiškia turėti visuomenės atramą. Mano supratimu, religinė bendrija „Romuva“ to reikalavimo tikrai niekaip netenkina.

PIRMININKAS. Dėkoju. Kviečiu apsispręsti ir balsuoti. Kas pritaria tokiam nutarimo projektui, balsuoja už, kas turi kitą nuomonę, balsuoja prieš arba susilaiko.

Balsavo 64 Seimo nariai: už – 17, prieš – 21, susilaikė 26. Po pateikimo balsų nepakanka.

Replika po balsavimo – V. Aleknaitė-Abramikienė. Prašau.

V. ALEKNAITĖ-ABRAMIKIENĖ (*TS-LKDF*). Noriu paaiškinti, kodėl nebalsavau dėl šito teikimo. Aš džiaugiuosi, kad mes nepritarėme ankstesniam projektui dėl „Romuvos“ pripažinimo. Tačiau konkrečiai ši pono T. V. Raskevičiaus pateikta formuluotė yra toks smulkus politinis chuliganizmas. (*Balsai salėje*) Už nepadorias formuluotes aš negaliu balsuoti, tikėdamasi jas pataisyti. Tai, ką jis pateikė, yra pasityčiojimas iš šiandien priimto Seimo sprendimo.

PIRMININKAS. Ačiū, labai įdomu. Dabar T. V. Raskevičius.

T. V. RASKEVIČIUS (*LF*). Na, tai gal sureaguosiu, gerbiama kolege. Jeigu jums nepatinka formuluotės, būkite miela, pateikite geresnes formuluotes. (*Juokas salėje, plojimai*)

O šiaip apibendrinant šį Seimo sprendimą, tai aš esu šiek tiek pasimetęs. Seimas neturi… išreiškė aiškią politinę valią religinei bendrijai nesuteikti pripažinimo. Tokia yra Seimo politinė valia. O atitinkamo nutarimo nesuteikti irgi neranda savyje jėgų priimti. Vadinasi, mes religinę bendriją paliekame vėl teisinio neapibrėžtumo situacijoje, o įstatymas įpareigoja šį klausimą Seime spręsti tol, kol jis bus išspręstas. Vadinasi, po šiandienos balsavimo aš registruoju iš naujo nutarimo projektą, siūlantį suteikti. Negalite, gerbiama Vilija, teisinėje valstybėje tyčiotis iš religinės bendrijos ir būdama Seimo nare, prisiekusia ant Konstitucijos, vykdyti Konstitucijos viršenybės, ignoruoti mūsų valstybės įstatymų. Ir galite tyčiotis, galite juoktis, galite mano balso toną visaip mėgdžioti, bet tai, ką jūs darote, yra tyčiojimasis iš Lietuvos Respublikos įstatymų.

PIRMININKAS. Gerai. Gerbiamieji kolegos, tuoj apsispręsime, ką darome su nutarimo projektu, ar mes jį atmetame, ar grąžiname tobulinti. (*Balsai salėje*)

Dar V. Bakas – replika po balsavimo. Prašom.

V. BAKAS (*DFVL*). Ar čia iš tiesų politinis chuliganizmas, ar ne, aš čia labiau įvardinčiau kaip politinį zuikiavimą, kai valdančioji dauguma yra neįgali išspręsti klausimo. (*Balsai salėje*) Taip, esate neįgalūs išspręsti žmogaus teisių klausimą ir paliekate 3 tūkst. žmonių vienijančią bendruomenę be atsakymų. (*Balsas salėje*) Pone Maldeiki, jūs man nedraskykite akių, o jūs, politiniai zuikiai, ateikite, raskite savyje drąsos atsistoti prie mikrofono ir išdėstyti aiškius argumentus, kodėl, dėl kokių argumentų nesuteikiamas jai statusas. Nesidangstykite už tokių tuščių tarpusavio rietenų, priimkite sprendimus.

PIRMININKAS. Taip. Ir paskutinysis R. Šarknickas – replika.

R. ŠARKNICKAS (*LVŽSF*). Na, aš manau, kad tikrai čia įvyko tam tikras chuliganizmas, kaip ir pasakė kolegė iš anos pusės. Bet galima įžvelgti ir tai, ką kolega pasakė ką tik, kad tarp jūsų vyksta kažkokie nesusitarimai dėl tam tikrų projektų, ką palaikote, ko nepalaikote. Tačiau buvo galima tikrai jau prieš tai siūlyti tobulinti.

Kitas dalykas. Jeigu Tomui atrodo, kad tai įvyko teisėtai, teisingai, tiek laiko jūs padėjote bendruomenei, tai gal galėjote paskambinti? Jie visai ką kita mato, įžvelgia visai kitus dalykus. Dabar vėl atsistojate prie mikrofono ir sakote, teiksiu vėl. Na, čia kaip vaikų darželis, smėliadėžė.

PIRMININKAS. Taip, gerbiamieji, labai daug replikų pasakyta, tikiuosi, kad nė vienas, kuris išsakė, dėl tos replikos nesigailės. Apsispręskime dėl šio nutarimo projekto. Kas balsuoja už, tas balsuoja už tobulinimą tokio nutarimo projekto, koks yra dabar, kas balsuoja prieš, tas balsuoja už atmetimą. Kviečiu apsispręsti dėl nutarimo tobulinimo.

Balsavo 60: už – 36, prieš – 24. Nutarimo projektas bus tobulinamas.

Taigi mes baigėme svarstyti visus šios dienos klausimus. Skelbiu posėdį baigtą. (*Gongas*)

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

VII (RUDENS) SESIJOS
RYTINIO POSĖDŽIO NR. 304
STENOGRAMA

2023 m. rugsėjo 21 d.

Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkė V. ČMILYTĖ-NIELSEN,
Seimo Pirmininko pirmasis pavaduotojas J. RAZMA
ir Seimo Pirmininko pavaduotojas P. SAUDARGAS

PIRMININKĖ (V. ČMILYTĖ-NIELSEN). Gerbiami kolegos Seimo nariai, garbūs svečiai, pradedame šios dienos rytinį Seimo posėdį. (*Gongas*)

10.01 val.
Vilniaus geto likvidavimo 80-ųjų metinių paminėjimas

Ir pradedame minėjimą, skirtą Vilniaus geto likvidavimo 80-osioms metinėms paminėti.

Minėjime dalyvauja Ministrė Pirmininkė I. Šimonytė, Vyriausybės nariai, ekscelencijos ambasadoriai, Lenkijos Respublikos Senato Pirmininko pavaduotojas M. Kaminskis, Pasaulinio Holokausto atminimo centro pirmininkas D. Dajanas, Jad Vašemo muziejaus direktorė R. Bad Kaplan, Lietuvos žydų (litvakų) bendruomenės pirmininkė F. Kukliansky, Lietuvos žydų bendruomenių atstovai.

Gerbiamieji, Antrojo pasaulinio karo metais nuo nacių ir jų kolaborantų žuvo apie 6 mln. Europos žydų, tarp jų – apie 200 tūkst. Lietuvos žydų. Prašau Lietuvos žydų genocido, visas Holokausto aukas paminėti tylos minute.

Tylos minutė

Dėkoju. Toliau posėdžiui pirmininkaus Seimo Pirmininko pavaduotojas P. Saudargas.

PIRMININKAS (P. SAUDARGAS, *TS-LKDF*). Kviečiu gerbiamą Seimo Pirmininkę V. Čmilytė-Nielsen pasisakyti.

Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkės Viktorijos Čmilytės-Nielsen kalba

V. ČMILYTĖ-NIELSEN. Garbūs svečiai, visi, išgyvenę Holokaustą! Gelbėtojai ir jų šeimų nariai! Ekscelencijos ambasadoriai! Kolegos Seimo nariai! Visi brangūs susirinkusieji!

Šiandien minime svarbią ir skausmingą sukaktį – Vilniaus geto likvidavimo 80-ąsias metines. Šiemet, kaip žinote, pažymime ir mūsų sostinės Vilniaus 700 metų jubiliejų. Šios dvi datos yra neatskiriamai susijusios – kaip istorijos pradžia ir pabaiga.

1323 metais Lietuvos valdovas Gediminas laišku kreipėsi į Vakarų Europos nagingus žmones – amatininkus, žemdirbius, prekiautojus. Siūlė palankias sąlygas, kvietė atvykti, prisidėti prie šalies gerovės kūrimo. Neabejotina, kad gandas apie tolerantišką kraštą pasiekė ir Europos žydų bendruomenes – taip Gedimino laiškas, kuriame pirmą kartą paminėtas Vilnius, tapo realia prielaida prasidėti žydų istorijai Lietuvoje.

Kiek daugiau nei po pusšimčio metų Vytauto ir jo įpėdinių suteiktos privilegijos įtvirtino žydų autonomiją, užtikrino teisinę valstybės apsaugą, nustatė palankias galimybes dalyvauti ekonominiame gyvenime. Žydų bendruomenių skaičius augo, jos stiprėjo, veikla įvairėjo. Atsirado skirtingas bendruomenes telkiančių ir koordinuojančių organizacinių struktūrų, kurios jau nuo XVI amžiaus pabaigos užtikrino Lietuvos žydams plačią autonomiją ir stiprią savivaldą. Tuo laiku formavosi žydiška švietimo sistema, dėl kurios kone visi jaunuoliai pažino raštą. Žydai tapo

svarbia jėga, keliančia Lietuvos miestų ir miestelių ūkį, amatus, prekybą. Vilniuje, kurį imta vadinti Šiaurės Jeruzale, telkėsi intelektualiniai ir dvasiniai judėjiškos tradicijos pajėgumai. Tai atspindėjo ir žinomas posakis: „Uždarbio važiuok į Varšuvą, o išminties – į Vilnių.“ Istorinės Lietuvos teritorijoje formavosi savitas žydo litvako tipas, pasižymintis tam tikra pasaulėžiūra, specifiniu mąstymo būdu.

Po XVII amžiaus nuosmukio žydų litvakų gyvenimas XVIII amžiuje vėl atgavo jėgas. Vienas iš dvasinio atgimimo ženklų – S. Z. ben Elijas, pasaulyje žinomas Vilniaus Gaono vardu. Vilniaus Gaonas tapo lietuviškos, arba litvakiškos, judaizmo krypties pradininku, ji ir dabar turi didžiulę įtaką Izraelyje. Neatsitiktinai 2020-uosius Seimas paskelbė būtent Vilniaus Gaono ir Lietuvos žydų istorijos metais.

1918-aisiais Lietuvai atkūrus valstybingumą žydų bendruomenei buvo garantuotos visos mažumų teisės. Žydų reikalų ministrai be portfelio šalies vyriausybėse dirbo iki 1924 metų – tai unikalus atvejis Europoje tarpukario laikotarpiu. Žydų reikalų ministrai rūpinosi ne tik savo tautiečių – tautinės mažumos – reikalais, bet ir užsienio politika, mokesčiais, socialinėmis pašalpomis bei švietimu, taip projektuodami ir veikdami bendrąją Lietuvos politiką. Kai naciai įžengė į Lietuvą ir žydams iškilo mirtinas pavojus, toks, kokio nebuvo per visą beveik 700 metų istoriją, pirmasis žydų reikalų ministras J. Vygodskis, tuomet jau 84-erių sulaukęs gydytojas, Vilniaus miesto tarybos narys, žydų bendruomenės pirmininkas, bandė aiškintis su vokiečių administracija, bet buvo įmestas į kalėjimą. Jo žmona žuvo Vilniaus gete kartu su beveik 60 tūkst. kitų Vilniaus žydų.

Tai skaudi, be galo tragiška pabaiga įspūdingos istorijos, po kruopelytę kurtos kone septynis amžius. Tai pabaiga be pabaigos, tarsi pakibusi klausimu, kaipgi vis dėlto galėjo nutikti, kad per tokį istoriškai nereikšmingą laikotarpį, vos porą metų, buvo nubrauktos beveik 30 kartų pastangos? Tai pabaiga, davusi pradžią naujai istorijai – atminties istorijai, kuri reikalauja susikaupimo ir pagarbos, empatijos ir supratimo.

Atmintis nepadės sugrąžinti ano gyvenimo, pilno energijos, vitališkumo, svajonių, idealų, tačiau ji gali padaryti šį gyvenimą jautresnį, prasmingesnį ir teisingesnį. Todėl prisiminkime, kad niekada nepasikartotų! Dėkoju už dėmesį. (*Plojimai*)

PIRMININKAS. Dėkojame gerbiamai Pirmininkei. Dabar kviečiu gerbiamą Pirmininkę perskaityti mus pasiekusį Europos Parlamento Pirmininkės R. Metsolos laišką. Prašau.

Europos Parlamento Pirmininkės Robertos Metsolos laiškas, perskaitytas Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkės Viktorijos Čmilytės-Nielsen

V. ČMILYTĖ-NIELSEN. „Gerbiamieji, šia iškilminga proga, kai prisimename tamsų ir neapykantos kupiną Lietuvos ir Europos istorijos etapą, Europos Parlamentas dar kartą įsipareigoja niekuomet netylėti diskriminacijos, neapykantos ir persekiojimo akivaizdoje. Europos Parlamentas dar kartą įsipareigoja veikti pagal Europos Sąjungos devizą, suvienijusį įvairovę. Net vykstant prieš juos nukreiptam genocidui, Lietuvos Jeruzalės žydai rengė teatro pasirodymus, vykdė mokslinę veiklą, išlaikė atvirą muziejų ir atkakliai kovojo su baisiomis negandomis. Norime pagerbti jų atsparumą, stiprybę ir atminimą.“ Dėkoju. (*Plojimai*)

PIRMININKAS. Dėkojame Europos Parlamento Pirmininkei R. Metsolai ir gerbiamai Pirmininkei.

Dabar kviečiu dėmesį nukreipti į ekranus, kur matysime Izraelio Kneseto Pirmininko A. Ohanos vaizdo įrašą.

Izraelio Kneseto Pirmininko Amiro Ohanos kalba (*vaizdo įrašas*)

A. OHANA. Gerbiama ponia Pirmininke Viktorija Čmilyte-Nielsen, parlamento nariai, Holokaustą išgyvenusieji, gerbiamieji svečiai. Man didelė garbė dalyvauti, kad ir nuotoliu, šiame Seimo rengiamame minėjime, minint Nacionalinę žydų genocido atminimo dieną. Šių metų renginys turi dar didesnę reikšmę, nes minime 80-ąsias Vilniaus geto likvidavimo metines.

Lietuva šimtmečius buvo unikalus, žydų tradicijų turtingas centras. Lietuvoje bendruomenėms vadovavo iškilūs rabinai, klestėjo judaizmo dvasinės akademijos – ješivos, o rabinai lyderiai nustatydavo žydų teisės elementus, kurie iki šiol yra priimtini žydų ortodoksų pasaulyje. Be to, šalyje gyveno intelektualaus ir kultūrinio pasaulio veikėjai, menininkai ir filosofai, kurių veiklos poveikis buvo jaučiamas visame pasaulyje. Visa tai pasibaigė per Holokaustą, kai naciai ir vietiniai kolaborantai sunaikino didžiąją dalį žydų bendruomenės šalyje. Ištisos bendruomenės visoje Lietuvoje buvo visiškai sunaikintos, o didžioji dauguma jų narių buvo nužudyti.

Šiandienos renginys Seime atspindi Lietuvoje įvykusius svarbius pokyčius, nes jis susijęs su atminties apie Holokaustą išsaugojimu. Šie pokyčiai taip pat matomi ir įvairiuose pastaraisiais metais Seimo priimtuose sprendimuose, tarp jų ir įstatymas dėl nuosavybės grąžinimo, ir Lietuvos žydų gelbėtojų dienos minėjimas. Šie žingsniai demonstruoja drąsią ir vertybėmis grindžiamą lyderystę. Už tai mes reiškiame savo dėkingumą.

Ryšiai tarp Izraelio ir Lietuvos yra stiprūs ir nuoširdūs. Jie grindžiami ne tik tragiška praeitimi, bet ir bendromis vertybėmis bei glaudžiu bendradarbiavimu daugelyje sričių. Tačiau svarbu prisiminti, kad dar reikia daug nuveikti ir dabar ne metas užmigti ant laurų. Stebime nerimą keliantį antisemitizmo plitimą visame pasaulyje ir ypač Europoje. Mes čia, Knesete, tvirtai palaikome jus šioje bekompromisėje kovoje su antisemitizmu ir Holokausto istorijos iškraipymu. Turime dirbti išvien, kad skatintume kurti saugesnį, laisvesnį ir įtraukesnį pasaulį, kad ta neapsakoma Holokausto tragedija daugiau niekada nepasikartotų. Niekada!

Baigdamas norėčiau dar kartą padėkoti jums, ponia Pirmininke, už tai, kad surengėte šį specialų plenarinį posėdį. Šiandien prisimindami praeitį, užtikrinsime geresnę ateitį. Ačiū. (*Plojimai*)

PIRMININKAS. Labai dėkojame Izraelio Kneseto Pirmininkui A. Ohanai už parodytą mums dėmesį ir išmintingus bei svarbius žodžius.

Dabar kviečiame pasisakyti mus pagerbusį Lenkijos Respublikos Senato Pirmininko pavaduotoją M. Kaminskį. Prašom į tribūną.

Lenkijos Respublikos Senato Pirmininko Tomašo Grodzkio kalba, perskaityta Lenkijos Respublikos Senato Pirmininko pavaduotojo Michalo Kaminskio

M. KAMINSKIS. „Gerbiamoji ponia Pirmininke, su derama pagarba kartu su jumis minint Lietuvos žydų genocido atminimo dieną noriu prisijungti prie tragiškų Antrojo pasaulinio karo įvykių minėjimo. Nacių nusikaltėlių nulemtas Europoje, ypač Vidurio ir Rytų Europoje, gyvenančios žydų bendruomenės likimas yra šokiruojantis. Turėtume to nepamiršti ir niekuomet neleisti šiems įvykiams pasikartoti. Per Antrąjį pasaulinį karą vokiečiai nužudė per 6 mln. žydų. Žydai buvo suvaryti į specialiai sukurtus getus, kuriuose jie kentė badą ir įvairias ligas. Visa tai išnaikino bendruomenę. Iš getų jie buvo išvesti, išvežti į naikinimo stovyklas arba masinių egzekucijų vietas. Taip vokiečiai iššudė bemaž visus žydus gyventojus, beveik sunaikindami tiek žydų tautą, tiek ir jų kultūrą Europoje.

Vidurio ir Rytų Europos gyventojams Holokausto nusikaltimas turi ypatingą reikšmę. Vokiečiai jėga užvaldė mūsų šalis, atėmė iš mūsų laisvę, įvedė savo įstatymus ir plėtojo savo mirties pramonę, ypač nukreiptą prieš žydus, juos jie naudojo kaip vergus ir galiausiai naikino.

Mes esame įsipareigoję išsaugoti ir perduoti ateities kartoms tiesą apie tai, kas čia vyko vokiečių okupacijos metais. Turime branginti tų laikų aukų atminimą, kad šie žiaurūs nusikaltimai niekada daugiau nepasikartotų.

Ši žinia šiandien turi ypatingą reikšmę vykstant karui Ukrainoje. Šiandien mes esame kartu su jumis dvasiškai ir noriu patikinti, kad mes, šiuolaikiniai europiečiai, nepamirštame savo praeities ir, remdamiesi istorine patirtimi, norime kurti geresnę ateitį, tačiau mes visada atsiminsime savo tautiečius žydus, kurie buvo nužudyti ir kurie mirė dėl vokiečių persekiojimo. Mes gerbiame jų atminimą. Pagarbiai T. Grodzkis, Lenkijos Respublikos Senato Pirmininkas.“ Ačiū. (*Plojimai*)

PIRMININKĖ. Dėkoju Lenkijos Respublikos Senato Pirmininko pavaduotojui M. Kaminskiui, kuris mums perdavė Lenkijos Respublikos Senato Pirmininko T. Grodzkio žodžius.

Norėčiau dabar pakviesti į tribūną Lietuvos žydų (litvakų) bendruomenės pirmininkę F. Kukliansky.

Lietuvos žydų bendruomenės pirmininkės Fainos Kukliansky kalba

F. KUKLIANSKY. Laba diena, gerbiamas Seime. Dėkoju už tai, kad ši sesija, speciali sesija, vyksta. Dėkoju Seimo Pirmininkei ir už sesiją, ir už jautrią kalbą. Bandysiu pasisakyti Lietuvos žydų bendruomenės vardu.

Apie atmintį. Man atrodo, kad Lietuvos žydų istorijos, Vilniaus geto atminimas lengva ranka supaprastinamas iki minėjimų ir ekskursijų – oficialių protokolinių valdžios atstovų minėjimų ir interaktyvių ekskursijų užsieniečiams. Abiem užtenka pusantros valandos. Dabar čia visi irgi susirinkome, kad oficialiai paminėtume prieš 80 metų įvykusį Vilniaus geto sunaikinimą.

O aš kviečiu, raginu jus Vilniaus getą ne minėti, o atsiminti. Tam neužtenka tik žinoti Vilniaus geto ribas, nors ir tai būtų sveikintina pradžia. Vilniaus getas nėra tik teritorija, gatvės ir namai senamiestyje. Visų pirma ten gyveno žmonės. Sakau: gyveno, nors nėra žodyne žodžio, apibūdinančio būvį tų, kurie prievarta buvo iškeldinti iš savo namų, pasiėmę tik tai, ką gali panešti, ir suvaryti į siauras gatveles, į ankštus butus, jei pasisekė gauti butą, tiksliau, kambarį, koridorių ar sandėliuką, kuriame jie šalo ne tik dėl to, kad nebuvo kuo kūrenti, bet ir dėl nuolatinės mirties grėsmės. Bet noras gyventi buvo stipresnis, todėl Vilniaus getas yra ne tik mirties, bet ir gyvenimo istorija.

Yra tų, kurie klausia: kaip galima mirties akivaizdoje eiti į teatrą, koncertą, parodas? Kaip galima kurti? Kodėl verta skaityti knygas? Kokia prasmė mokytis, kai kitą dieną gali mirti? Kam gydyti ligonius, jei rytoj juos nužudys? Yra tų, kuriems pasiduoti, susitaikyti paprasčiau. Bet Vilniaus getas niekada nepasidavė – jis buvo žiauriai sunaikintas: pastatai ir gatvės susprogdinti, žmonės, deja, nužudyti Paneriuose arba išvežti lėtai mirti koncentracijos stovyklose. Kas liko? Minėjimai? O aš sakau – liko atmintis.

Lentelė, kabanti ant namo Žemaitijos ir Mikalojaus gatvių sankryžoje, kukliai primena apie Vilniaus geto pasipriešinimo judėjimą. Iš tiesų – tai įspūdingas, kelerius metus trukęs, mirtinai pavojingas šimtų žmonių darbas, ruošiantis neįmanomai kovai su nacių režimu. Nemanau, kad jie naiviai tikėjosi laimėti. Bet jie tikrai nesutiko pasiduoti be kovos.

Leiskite pacituoti V. Ė. Franklį: „Tuo, kaip žmogus pasitinka neišvengiamą likimą, o kartu su šiuo likimu ir jo skirtą kančią – kaip tik tuo atsiskleidžia daugybė galimybių prasmingai formuoti gyvenimą net sunkesnėmis aplinkybėmis, net paskutinę gyvenimo minutę.“

A. Kovnerio, Š. Kačerginskio, F. Brancovskajos – ji vis dar su mumis, gyva Vilniaus žydų bendruomenės tragedijos liudininkė – ir kitų geto kovotojų pasirinkimas prisijungti prie pasipriešinimo judėjimo tuo metu reiškė tik viena: mirtis gete pakeičiama į mirtį miškuose. Tie, kurie išgyveno, pradėjo naują kovą, ji tęsiasi ir dabar, – išsaugoti atminimą.

Šiandien jau tradicija tapo iniciatyva skaityti Vilniaus geto kalinių sąrašus ir garsiai ištarti vardus ten buvusių įkalintų žmonių. Noriu tikėti, kad jūs žinote bent vieno Vilniaus geto kalinio vardą. Noriu tikėti, kad žinote apie miesto inžinierių Š. Kaplinskį, požeminiais kolektoriais išvedusį iš geto pasipriešinusius naciams žydus. Noriu tikėti, kad žinote, kurioje vietoje buvo įsikūręs Vilniaus geto teatras, kuriame Vilniaus senamiesčio kieme augo vienintelis gete likęs žaliuoti medis, kurioje gatvėje stovi šimtus tūkstančių knygų išdavusi geto biblioteka, geto mokyklos, ligoninės pastatai ir daug kitų vietų, kurių atminimo sunaikinti negalima. Noriu tikėti, kad jums yra žinomi Knygų brigados žygdarbiai gelbėjant ir išsaugant neįkainojamą žydų kultūros lobyną, kuriuo dabar didžiuojasi YIVO institutas Niujorke. Noriu tikėti, kad jūs žinote, kas buvo J. Stakauskas, vienuolė M. Mikulska ir O. Šimaitė, bibliotekininkas A. Ulpis.

Jei nuleidžiate akis ir jums manęs klausytis nepatogu – kviečiu iki kito minėjimo skirti bent truputį laiko Vilniaus getui atminti. Skirkite pusantros dienos perskaityti bent vieną knygą ar dienoraštį, išlikusius tam, kad liudininkų akimis papasakotų mums apie Vilniaus geto gyvenimą ir sunaikinimą. Skirkite pusantros valandos aplankyti žydų istorijai ir kultūrai skirtus muziejus arba ekskursijai po Vilniaus getą – juk savo miestą pažinti verta ne tik užsieniečiams turistams. Per

daug? Skirkite pusantros minutės sustoti prie Atminimo akmenų, senamiestyje žyminčių namus, kuriuose gyveno Vilniaus žydai. Perskaitykite ir atsiminkite bent vieną vardą. Tada kitąmet mes visi jau ne minėsime, o atsiminsime.

Šiuose minėjimuose dalyvauju jau ne vienerius metus. Nedaug kas keičiasi – nebent dalyvių veidai. Mažai keičiasi ir mano kalba, tiksliau – metai iš metų mano kartojami prašymai. Adekvatus Panerių įamžinimas muziejuje ir toliau lieka tik planuose – norintys sužinoti baisią šios žudynių vietos paslaptį turi iš anksto tartis su mažo silikatinių plytų namelio – dešimčių tūkstančių žmonių mirties vietoje esančio „muziejaus“ – prižiūrėtojais. Paminklo, įamžinančio žydų gelbėtojus, nėra, o juk jo reikia ne man, ne žydų bendruomenei. Jo reikia Lietuvai, kad pagerbtų vienus iš drąsiausių ir labiausiai užmirštų savo piliečių – žmones, kurie rizikavo savo šeimos gyvybe, ryžosi priglausti neabejotinai mirčiai pasmerktus žydus. Jie aukštai iškėlė žmogiškumo, atjautos ir drąsos kartelę, todėl jie yra ne tik Lietuvos, bet ir Pasaulio teisuoliai. Jei tiek dešimtmečių nepavyksta pagerbti jų tiesiogiai, tai bent jau baikime gerbti tuos, kurie sėjo mirtį ir neapykantą žydų tautai.

80 metų yra daug, bet ne per daug, kad pamirštume antisemitizmo keliamą grėsmę. Ne per daug, nes dar yra gyvų žmonių, savo akimis su siaubu mačiusių, prie ko priveda antisemitiški pasisakymai iš valdžios tribūnų. Šiandien tokie pasisakymai mums turi kelti ne baimę, o pasišlykštėjimą ir pyktį – besąlygiškas pasmerkimas yra vienintelė įmanoma reakcija į neapykantos kalbas, kurių, deja, girdžiu vis daugiau. Ar kiti negirdi? Ar girdi, bet tyli? Baisi yra tyla kaupiantis neapykantos audrai.

Todėl sakau – atsiminkime. Praeities nepaslėpsi. Simboliška, kad praėjus tiek metų po žydų bendruomenės sunaikinimo iš po silikatinių priespaudos plytų atsivėrė senosios Vilniaus sinagogos pamatai, o Panerių žemė atskleidė naują nusikaltimų įrodymą – dar vieną mirties duobę. Dabar, kai praėjo jau du kartus po 40 metų nuo beveik totalaus Lietuvos žydų bendruomenės sunaikinimo, kai pasikeitė mažiausiai dvi kartos, gal jau turime drąsos nuristi sąžinę slegiantį gėdos akmenį? Ačiū. (*Plojimai*)

PIRMININKĖ. Dėkoju gerbiamai F. Kukliansky. Norėčiau pakviesti pasisakyti Pasaulinio Holokausto atminimo centro pirmininką poną D. Dajaną. Prašom.

Pasaulinio Holokausto atminimo centro pirmininko Danio Dajano kalba

D. DAJANAS. Dėkoju, ponia Pirmininke. Išgyvenusieji Holokaustą ir jų šeimos, ponia Pirmininke, gerbiamieji Seimo nariai, jūsų ekscelencijos, gerbiami svečiai, ponios ir ponai! A. Kovneris, Vilniaus geto partizanų kovotojų vadas, kuris užaugo šiame mieste, Vilniuje, kažkada vienoje iš savo knygų yra parašęs taip: „Vieną dieną mano sūnus man pasakė: tėti, norėčiau kada nors nuvykti su tavimi į Vilnių ir tu galėtum man papasakoti, parodyti, kur visa tai įvyko.“ Mano sūnus nustebo, kai aš jam pasakiau: „Sūnau, ta vieta jau nebeegzistuoja. Mano name, kur aš gyvenau, gyvena nepažįstami. Mes negalime jo pamatyti. Mokykla, kurioje aš mokiausi hebrajų, dabar tapusi malkine. Getas tiesiog suartas. Vilniaus Gaono beit midrašo taip pat nėra. Nėra net atminimo ženklo jam. Žydų gatvės buvo paverstos stadionais, viešaisiais parkais, ir kadangi visa tai išnyko (kaip sakė A. Kovneris savo sūnui), ta vieta man nebeteikia prasmės.“

Šiandien čia stoviu prieš jus Vilniuje, nepriklausomos, laisvos Lietuvos parlamente. Man tai yra didelė garbė. Ir visgi jaučiuosi liūdnas, labai liūdnas todėl, kad tos vietos, kuriose gyveno A. Kovneris, kaip ir draugai žydai prieš Holokaustą, ta legendinė Lietuvos Jeruzalė nebeegzistuoja. Vilniaus Gaono, beit midrašo nebėra, nebėra senojo žydų turgaus. Šimtai tūkstančių Lietuvos žydų buvo iššudyti šioje šalyje, tą darė vokiečiai ir jų vietos kolaborantai lietuviai. Bene visa žydų bendruomenė Lietuvoje išnyko. Toks sunaikinimo mastas, tokios bendruomenės sunaikinimo, gyvybingos žydų bendruomenės, kūrybingos žydų bendruomenės, kone neprilygstančios kitoms… Ši bendruomenė buvo sunaikinta taip žiauriai, taip sistemingai per Holokaustą, per Šoa. Tai didele dalimi darė taip pat ir vietos gyventojai, tuo itin pasižymėjo ir Lietuva. Beprotiška, užnuodyta antisemitinė neapykanta išnaikino ištisą civilizaciją, mano civilizaciją jūsų gimtojoje šalyje. Leiskite pacituoti pranašo Jeremijo žodžius iš Raudų knygos:

Dėl šių dalykų aš verkiu,
mano akys plūsta ašaromis.
Toli nuo manęs, kas galėtų paguosti
ir atgaivinti mano dvasią.

Ir visgi drįstu suabejoti su pagarba bent jau iš dalies dėl A. Kovnerio, žymaus žydų didvyrio, žodžių, kuriuos jis pasakė, tai yra kad ši vieta jam nebeteikia prasmės. Tai bent jau man ir daugeliui žydų, lietuviams taip pat, taip pat ir kitiems ši vieta, Vilnius, iš tiesų turi prasmę, ji turi prasmę dabar, turės ir ateityje, bent jau privalo turėti.

Lietuvoje aš lankausi jau antrą kartą per pastaruosius 12 mėnesių. Man teko susitikti tiek su jūsų premjere, tiek su parlamento Pirmininke Vilniuje, taip pat ir Jeruzalėje. Teko susitikti ir su jūsų užsienio reikalų ministru, kurio prosenelė O. Jablonskytė-Landsbergienė buvo pripažinta Pasaulio tautų teisuole, o šiandien taip pat ir jos sūnus pagerbė mus būdamas čia, šiame minėjime.

Šiandien turiu vilties, jog atsiranda supratimas dėl dalykų, kurie susiję su Holokausto atminimo įamžinimu Lietuvoje, imamasi rimtų veiksmų. Nors vis dar reikia daug ką nuveikti, tai, kas yra daroma dabartinės Lietuvos vadovybės, taip pat ir parlamento, man suteikia vilties. Mums suteikia vilties ir laipsniška, bet esminė pažanga, kuri yra daroma per pastaruosius metus Lietuvoje, apimanti įvairias svarbias iniciatyvas, siekiant paminėti Holokaustą ir išsaugoti žydų paveldą kartu su Jad Vašemo pastangomis.

Deja, dar nepakankamai pažangos buvo pasiekta, nors požiūriai, kurie yra taikomi, politikos, kurios įgyvendinamos, tą daro Lietuvos vadovybė, taip pat Lietuvos parlamentas, priimdamas rezoliucijas, nors visa tai suteikia vilties, tačiau vis dar yra daug ką nuveikti. Mūsų bendra užduotis nėra visapusiškai įgyvendinta, kol tas supratimas apie Holokaustą pasiekia ne tik šalies vadovybę, bet ir visus visuomenės narius.

Mane taip pat įkvepia galimybė pagarbiai, bet aiškiai paminėti šią jautrią temą, prisimenant ir mano pirmtako pavyzdį, tai yra amžinąjį atilsį I. Aradą (Rudnickį), kuris taip pat dar buvo žinomas kaip Tolka. Tai jo slapyvardis, kuomet jis veikė kaip partizanas.

Jis gimė Švenčionyse, kovojo miškuose prieš nacius ir jų kolaborantus, buvo infiltravęsis net Vilniaus gete. Daktaras I. Aradas tapo labai žymiu Holokausto istoriku, daug prisidėjo prie jo tyrimų ir atminimo įamžinimo. Tolka mirė 2021 metų gegužę, prieš man tampant Jad Vašemo direktorių valdybos pirmininku. Aš žinau, kad jis tikrai paragintų mane pasakyti jums čia šiandien, kad antisemitas, ypač toks, kuris žudė, šiaip jau negali būti laikomas geru asmeniu, o ką jau kalbėti apie jo laikymą didvyriu. Reikia vengti suteikti garbės tokiems skerdikams.

Tačiau Lietuva taip pat turi nuolat pripažinti, kad dauguma Lietuvos žydų Holokausto metu buvo išžudyti ir Lietuvos *bendrapiliečių* rankomis ir kad lietuviai taip pat dalyvavo naikinant žydus kaimyninėse šalyse. Tokį pripažinimą mes esame skolingi žydų aukoms, bet taip pat esame įsipareigoję tai padaryti ir dabartinėms, ir būsimoms lietuvių kartoms. Užmaršumas yra blogas pavyzdys, kai kalbame apie jaunuolių mokymą. Turėtume netoleruoti antisemitizmo taip pat ir šiuose rūmuose. Tokia nulinė tolerancija turi būti taikoma ir karo nusikaltėlių šlovinimui, nusikaltėlių, susijusių su žydų žudynėmis. Tokios pavardės kaip J. Noreika, K. Škirpa, J. Krikštaponis nesuteikia garbės jūsų tautai, taip pat nepadeda laikytis ir tarptautinių standartų, susijusių su tinkamo atminimo įamžinimu.

Lietuvos istorija Holokausto metu tikrai pasižymėjo ir paminėtinais gelbėtojais. Kartu su jūsų premjere esu suteikęs Pasaulio tautų teisuolio vardą daugeliui tų didvyrių, tačiau Lietuvos istorijoje Holokausto metu taip pat buvo ir piktų nusikaltėlių, ir tiesiog nusikaltimo stebėtojų. Visus juos reikia atsiminti šiame kontekste. Toks atminimas taip pat turėtų būti proporcingas. Todėl būtina tęsti mūsų pastangas siekiant skatinti tikslų, teisingą Holokausto tyrinėjimą, švietimą šia tema, jo įamžinimą. Tai yra būtina. Tai turime daryti kartu su jūsų visuomene. Tai turi būti daroma visapusiškai, gerbiama ponia Pirmininke.

Kitą sekmadienį, saulei leidžiantis, hebrajų tišrėjaus 10 dieną, žydai minės Jom Kipurą. Tai yra švenčiausia diena žydų kalendoriuje. Aš tuo metu būsiu Izraelyje, išdidžiai ir saugiai jausiuosi nepriklausomoje žydų valstybėje, tačiau jau būsiu praleidęs 48 valandas savo šalyje nuo grį-

žimo iš Vilniaus. Tad žinau, kad ir mano maldos tuo metu tikrai bus kiek kitokios nei tos, kurios buvo prieš 81 metus.

1942 m. rugsėjo 21 d. taip pat buvo minimas Jom Kipuras. Tą pačią dieną H. Krukas savo dienoraštyje čia, Vilniuje, užrašė taip: „Buvo pasirengta Jom Kipuro minėjimui. Svarbiausia buvo maldos teatro auditorijoje. Salėje susirinko žydai, kurie atvyko paminėti šią dieną. Visi laukė, kol atvyks ir Žydų tarybos pirmininkas. Galiausiai atvyksta ir jis. Trumpai pasimeldžia. Tuomet prasideda didžiulė rauda, tai yra vėjas, iš Panerių atpūtęs mirties dvelksmą, vaikų, moterų, vyrų, kurie buvo išplėšti iš mūsų, raudas."

H. Krukas kažkaip išgyveno Vilniaus getą, tačiau jis neišgyveno Holokausto. 1944 metų rugsėjį, praėjus dvejiems metams po to, kai jis parašė šią raudą, jisai sugebėjo paslėpti savo dienoraščius ir likus 1 dienai iki išlaisvinimo H. Kruką nužudė naciai koncentracijos stovykloje Estijoje. Kartu su kitais kaliniais jis buvo priverstas tempti rąstus į krūvą, išskleisti juos į eilę, galiausiai buvo priverstas atsigulti nuogas greta jų, ten buvo nužudytas. Kūnai buvo užkasti masinėje kapavietėje.

Pabaigoje norėčiau tarti žydų maldos žodžius, skirtus tiems, kurie žuvo: „Gailestingasis Dieve, suteik ramybę, ramybės sparnus jiems visiems, tiems visiems 6 milijonams, jų sieloms!" Dėkoju. (*Plojimai*)

PIRMININKĖ. Dėkoju gerbiamam D. Dajanui.

Dabar kviečiu pažiūrėti vaizdo įrašą, kurio metu į Seimą kreipsis Vilniuje gimęs ir Holokaustą išgyvenęs žydų kilmės dailininkas ir rašytojas S. Bakas.

Vilniuje gimusio ir Holokaustą išgyvenusio žydų kilmės dailininko ir rašytojo Samuelio Bako kalba (*vaizdo įrašas*)

S. BAKAS. Gerbiamoji Seimo Pirmininke, gerbiamieji Seimo nariai, gerbiami svečiai! Esu dėkingas už kvietimą iš savo namų kreiptis į jus šiame iškilmingame renginyje. Dėkoju už suteiktą garbę. Man tai labai daug reiškia. Vilnius, kaip dauguma tikriausiai žinote, yra mano gimtasis miestas. Vilnius – tai miestas, tai rojus, kuriame su šeima gyvenau septynerius metus. Tada prasidėjo karas.

Išmintingi žmonės sako, kad net paprasčiausi skaičiai gali daug byloti. Mano miestui yra 700 metų, o man pačiam – 90 metų. 90 yra nuostabus amžius: tiek daug nugyventų dešimtmečių, tiek daug gyvenamųjų vietų, tiek daug draugų iš viso pasaulio. Džiuginanti menininko karjera. Manau, kad mano darbai teikia žmonėms malonumo, juos lavina ir įkvepia.

Turiningas gyvenimas, kuriame esu ir šeimos vyras, tėvas, senelis, ir draugas daugeliui žmonių, – visa tai, o man tik 90! O dabar liūdnasis skaičius – 80. Praėjo 80 metų nuo Vilniaus geto likvidavimo. Ši data – barbariško, žiauraus ir tragiško Lietuvos žydų naikinimo simbolis. Taip, aš vienas iš tų nedaugelio išgyvenusiųjų. Liudijimas yra viena iš mano šventų pareigų. Aš ten buvau. Prieš 80 metų aš viską mačiau savo akimis.

Prašau nusikelti su manimi į 1943 metų rugsėjį. Man dešimt metų ir aš glaudžiuosi prie mamos. Mes su kitomis moterimis ir vaikais spaudžiamės vokiečių armijos sunkvežimyje. Sunkvežimis stovi šalia geto vartų. Keletas mažų vaikų verkia – šlapi veidai, varvančios nosys. Kai kurie sėdi ant suolų, kitiems lieka purvinos ir slidžios grindys. Kelionės tikslas – Subačius.

Sunkvežimis dar neužvestas. Ko mes laukiame? Gal dar neužpildyti kiti sunkvežimiai? Lauke girdisi susimaišę balsai, dejonės ir raudos. Karininkai rėkia nurodymus. Dangus tamsus, dulksnoja. Sunkvežimis dar neuždengtas brezentu ir spaudžiu seną savo piešinių knygelę prie krūtinės. Privalau ją apsaugoti nuo vandens. Aš žinau, kad dabar vyksta Vilniaus geto likvidavimas. Pasuku galvą ir pro kitus matau vyrų, moterų, vaikų eiles, nusidriekusias iš siaurų geto gatvių link iš dalies atidarytų vartų. Kuprinės, gertuvės su vandeniu, maišai, rakandai, susuktos antklodės, lagaminai. Mano mama, aš ir kiti žmonės šiame sunkvežimyje buvome priskirti stovyklai, kurioje dirba mano tėvas, ten mus ir veža.

Žinau, kad žmonėms gatvėje nepasisekė taip, kaip mums – juos išveš į tolimas stovyklas. Mes sunkvežimyje esame privilegijuoti. Mūsų priverstinio darbo stovykla Subačiaus gatvėje

(HKP 562) turi viršininką, kuris yra „gerasis vokietis“. Ir taip, man prireiks dar 60 metų, kol išsiaiškinsiu jo ypatingą istoriją. Majoras K. Plagė buvo nacis, kuris gelbėjo žydus. Darbo stovykloje mano tėvas virino karines transporto priemones, kurios pritaikytos važiuoti medieną deginant kaip kurą. Stovykloje buvo smulkinama mediena ir kraunama į maišus. Mano tėvas išgelbėjo mane vieną tų maišų užsimetęs ant peties ir įdėjęs į jį mane. Vėliau prarado savo gyvybę, bet tai jau kita istorija ir tai įvyks ateityje. Ta stovykla buvo šalia miesto, ir tai geras ženklas, nes tai ne viena iš tolimųjų stovyklų, apie kurias getą pasiekdavo siaubingi gandai.

Tik vėliau aš sužinojau, ką iš tiesų reiškė tokie pavadinimai kaip Aušvicas, Treblinka, Maidanekas. Tik vėliau aš sužinojau, kas iš tiesų buvo Holokaustas – tai buvo industrializuota žiaurumo mašina, 6 mln. žydų žmogžudystė. Be šių nusikaltimų, kaip matome šiandien, tai buvo ir tam tikra žmogaus elgesio laboratorija, kraštutinumų laboratorija, ką žmonės gali padaryti vieni kitiems. Gėrio ir blogio, slypinčių kiekviename iš mūsų, laboratorija.

Holokausto tyrimų neįmanoma atlikti iki galo, bet neturėtume baigti, nes yra nesuskaičiuojama daugybė liudijimų, kuriuose pasakojamos istorijos apie oportunizmą, nesąžiningumą, vandalizmą, žiaurumą, sadizmą, apie abejingumą, neišmanymą, kvailumą, gėdą ir nenorą pripažinti. Iš kitos pusės – istorijos apie heroizmą, altruizmą, dosnumą, pasiaukojimą… Net nebereikia tęsti. Jūs žinote, kad mane išgelbėjo trys puikūs lietuviai, kurie nedvejojo, rizikavo savo gyvybe.

Taigi, aš sėdžiu vokiečių sunkvežimyje, laukiame, kol prisipildys kiti sunkvežimiai. Ir aš nenutuokiu, kad tokie kaip mes, kuriems neva pasisekė (tokių buvo apie 1 tūkst. 200), galiausiai vis tiek bus nužudyti, tik vėliau.

Ar panika ir neviltis turi kvapą? Manau, kad aš tą kvapą prisimenu. Matau keletą vaikų, vaikštinėjančių ant permirkusios žemės, kai kurie veidai atrodo matyti. Ar dar kada nors juos pamatysiu? Mus veža į stovyklą ir mums dar leidžiama viltis. Sugebėjimas neprarasti vilties yra tai, kas padėjo mums išlikti gyviems. Savyje visada turėjau tarsi vidinę akį, kuri gali atkurti praeitį. Sunkvežimyje akis mane nukelia į jau prarastą gyvenimą gete ir aš ilgiuosi to gyvenimo. Aš praradau savo mylimus senelius. Gete gyvenau su tėvu ir motina ir mūsų kiekviena diena buvo besitęsiantys vargai. Tačiau būdamas aštuonerių ir devynerių aš turiu dažų, popieriaus ir laiko. Ir, svarbiausia, stiprų tikėjimą stebuklingu išsigelbėjimu.

Aš įsivaizduoju neįtikimus scenarijus. Iš medinių lentų sumeistrauju paukštį, kuris mane išskraidina ant savo sparnų. Dar geriau – lėktuvą, kuris subombarduoja nacius. Hitlerį ištinka širdies priepuolis. Dar geriau – Hitleris pakariamas. Spartus sąjungininkų triumfas sutriuškina blogąjį Reichą.

Realiau kalbant, sumažėjus geto gyventojų žudymui, žmonės ėmė manyti, kad naciai pakeitė savo politiką. Atrodo, kad jiems reikia darbo jėgos. Žinoma, žmonių mušimas, kankinimai, žudymai tęsiasi, bet ką jau padarysi?

Žmonių sielos vis labiau alksta dvasios gyvenimo. Tikriausiai Mozė Biblijoje sakė, kad žmogus gyvas ne vien duona. Todėl paskutiniais geto metais kultūrinis gyvenimas buvo itin aktyvus. Žmonės susirenka, sutelkia visa, kas juose gyva, ir užsiima kultūrine veikla. Visa tai vyksta pamažu, lėtai, vakarais, po išsekinančių darbo dienų. Užsiimama muzika, tapyba, teatru, poezijos skaitymu…

Du garsūs poetai A. Suckeveris ir Š. Kačerginskis susidomi mano piešiniais ir akvarelėmis. Gete esančiame nedideliame teatre jie surengia mano parodą ir staiga aš tampu žinomu geto vunderkindu. Taigi, likviduojant getą, devynerių metų vaikas, talentingas vaikas, spaudžiantis savo eskizų knygelę prie krūtinės, išvežamas į Subačių, kad būtų nužudytas, kaip ir kiekvienas kitas žydas.

Bet, kaip matote, aš išgyvenau…

Kaip ir mano eskizų knygelė, kuri dabar yra saugoma Samuelio Bako muziejuje. Tai yra dalis mano aštuonių dešimtmečių kūrybos, kurią ten galite pamatyti. Galbūt tai yra tęstinio kūrybiškumo pasaulio rekordas. Muziejus tvarkosi puikiai, todėl aš dar kartą skyriau didelę savo meno kolekcijos dalį (daugiau nei 150 paveikslų ir piešinių). Tai mano antroji dovana muziejui, ji papildys muziejaus fondus. Taip reiškiu gilų dėkingumą Lietuvai už mano nesibaigiančio darbo vaisiams pasiūlytus nuolatinius namus.

Dabar mano darbai kantriai laukia, kol bus suderinti reikalai dėl jų išsiuntimo iš JAV, o gal greičiau reiktų sakyti – dėl jų grįžimo namo. Taip, mano paveikslai ir knygos apie mano kūrybą jų savininkams ir skaitytojams siekia sugrąžinti kartų atmintį – tų kartų, kurių gyvenimai buvo žiauriai sunaikinti ir kurių gyvenimai neturėtų būti pamiršti.

Nekyla jokio klausimo – Holokaustas buvo industrializuotas genocidas, vykdytas nusikaltėlių. Šiurpiausias nusikaltimas žmoniškumui. Bet tai buvo ne vienintelis genocidas. Per daug tokių žiaurių genocidų vyko ir prieš Holokaustą, ir po jo, vyksta ir dabar. Taip, gyvenimas šiame pasaulyje turi daug šviesių pusių, tačiau ir labai daug tamsių bei ilgų šešėlių.

Mano kūryba. Joje bandau kalbėti apie tamsią žmonijos istoriją ir keliu klausimus apie žmonijos likimą. Ir nėra paprastų atsakymų. Tačiau atrodo, kad yra daug pamokų, kurias reikia išmokti.

Kai šiandien matau ukrainietes motinas, su vaikais ieškančias prieglobsčio svetingame Vilniuje, aš negaliu neprisiminti savęs ir savo motinos. Kartais sakoma, kad istorija nesikartoja, bet pasireiškia vis kitomis variacijomis. Aš galiu įsivaizduoti, kaip karas jūsų kaimynystėje sužadino jūsų budrumą ir ryžtą, ir linkiu, kad jūs Seime, kur tikrai žinote, kaip užduoti klausimus, ieškotumėte ir tinkamų atsakymų.

Leiskite jums palinkėti visa ko geriausio ir nuoširdžiai padėkoti už galimybę būti šio renginio dalimi ir pasidalinti savo asmeniniu liudijimu. Labai dėkoju. (*Plojimai*)

PIRMININKĖ. Dėkojame S. Bakui už nuostabiai jautrią ir gražią kalbą.

Dabar norėčiau į tribūną pakviesti Seimo narę L. Pociūnienę, Pasaulio tautų teisuolės, 1926–1927 metų Seimo narės S. Paliulytės-Ladigienės anūkę.

Pasaulio tautų teisuolės, 1926–1927 metų Seimo narės Stefanijos Paliulytės-Ladigienės anūkės, Seimo narės Liudvikos Pociūnienės kalba

L. POCIŪNIENĖ (*TS-LKDF*). Gerbiamieji ekscelencijos, brangūs svečiai, kolegos! Nemaniau, kad savo kalbą šiandien turėsiu pradėti nuo atsiprašymo, bet šviesus močiutės atminimas įpareigoja mane atsiprašyti šiandien už tai, ką užvakar šioje salėje išdarinėjo mūsų kolegos iš opozicijos, svarstant apkaltos pradėjimo procesą vienam iš Seimo narių. Taigi, atsiprašau ir tikiu, kad vis dėlto čia nugalės suvokimas, jog neatsakingas žodis kartais tampa didelio blogio sėkla.

Minint tragišką šios dienos sukaktį svarbu pastebėti, kad kiekvienais nepriklausomos Lietuvos gyvavimo metais žmonėse daugėja supratimo, kad per Holokaustą išžudyti Lietuvos žydai nėra mums svetimi, kad jie yra mūsų *bendrapiliečiai* ir jų netektis – visos Lietuvos netektis. Gaila, kad to supratimo daugėja ne taip greitai, kaip norėtųsi. Daugėja kartu ir supratimo, kad masiniam žydų naikinimui mūsų šalyje placdarmą parengė Stalino ordų vykdytos represijos, neaplenkusios, beje, ir žydų. Su pirmąja masinių trėmimų banga daugelis šviesiausių Lietuvos žmonių atsidūrė Sibire. Neabejoju, kad, jeigu jie būtų likę Lietuvoje, jie būtų buvę rimta kliūtis nacių užmojams „išspręsti žydų klausimą“.

Visai neseniai sužinojau, kad, nepaisant pirmojo sovietmečio represijų, Vilniaus Gaono muziejaus duomenimis, Lietuva pagal žinomų gelbėtojų dalį nuo gyventojų skaičiaus nusileidžia tik Danijai, kuri yra visuotinai pripažinta tarp Europos šalių kaip efektyviausiai pasipriešinusi Holokaustui. Be to, nacių bausmės už žydų gelbėjimą Vakarų ir Rytų Europoje buvo nevienodos: Danijoje didžiausia bausmė slėpusiems žydus buvo 10 mėnesių sunkiųjų darbų, o Lietuvoje žinoma atvejų, kai buvo išžudytos ištisos gelbėtojų šeimos.

Suprantama, kad aplink tvyrančią baimę įveikti nebuvo lengva. Vis dėlto drąsos savyje surado patys įvairiausi žmonės. Tarp beveik tūkstančio Pasaulio teisuolių yra ir paprastų ūkininkų, ir kunigų, ir vienuolių, ir notarų, ir gydytojų, ir našlaičių namų auklėtojų. Visos tos istorijos – apie šviesą, šviečiančią tamsoje, apie drąsą ir meilę, apie nuoširdų išgelbėtųjų dėkingumą. Paminėsiu tik keletą tų istorijų.

Antai Petrauskų šeima priglaudė D. Pomerancaitę, pusantrų metukų bulvių maiše išneštą iš geto. Ji vėliau tapo garsia smuikininke, akademijos profesore Bostone.

Mano močiutė S. Paliulytė-Ladigienė priglaudė iš geto pabėgusią paauglę I. Veisaitę. Mama ir dabar prisimena, kaip ilgai močiutė vakarais kalbėdavosi su Irena, kai jos su sese Jone jau eidavo miegoti. Močiutei rūpėjo, kad šešiolikmetė, ką tik praradusi motiną, turėtų į ką atsiremti, pasikalbėti, stengėsi apgaubti ją motiniška šiluma, kad nepalūžtų ir rastų jėgų gyventi toliau. Paskui jau pati Irena spinduliavo tą nepaprastą dėmesingumą, jį prisimena visi, kam teko laimė ją pažinti. Daugybei savo studentų ji įkvėpė meilę mokytojo pašaukimui, o vadovaudama Atviros Lietuvos fondui pasirūpino labai svarbių visuomenės brandai pasaulinės klasikos knygų vertimu ir leidyba.

Legendinio Lietuvos partizano J. Lukšos-Daumanto sužadėtinė N. Bražėnaitė – viena iš 20 uždaryto Kauno universiteto studentų, gavusių teisę tęsti mokslus Vokietijoje, išnaudojo šią aplinkybę ir tam, kad laisvąjį pasaulį pasiektų žinios apie neregėto masto žydų naikinimą Lietuvoje. Iš bendraminčių čia, Lietuvoje, ji gaudavo siuntinius su duonos kepale paslėptais biuleteniais, naujausia informacija. Tada, 1943-aisiais, apie tai Vakaruose žinojo nedaugelis, o tie, kurie žinojo, tiesiog negalėjo patikėti.

Tuo tarpu Lietuvoje likusi Nijolės motina K. Bražėnienė savo namuose priglaudė du iš geto ištrūkusius vaikus – A. Gringauzą ir S. Šilingauskaitę. Po karo vienas jų įsikūrė Jungtinėse Valstijose, kitas – Izraelyje. Kai jau našle tapusi Nijolė susitiko su savo naujaisiais šeimos nariais, visi trys ėmė rūpintis išlaisvinti iš Gulago mamą Konstanciją. Į jų laiškus ir prašymus sovietinių funkcionierių atsakymas buvo ciniškas: net nemanykite, kad išleisime bandito uošvę į laisvę. Bet jaunimas nenuleido rankų ir pasiūlė sprendimų priėmėjams porą tūkstančių dolerių. Suveikė ir jau netrukus K. Bražėnienė glėbesčiavosi su Nijole, Aleksu ir Sara Amerikoje.

Kartais pagalvoju, kaip šiandien atrodytų mūsų tuštėjantys miesteliai, jeigu jų žydų tautybės gyventojai – amatininkai, prekybininkai, gydytojai, muzikantai su visomis šeimomis – nebūtų išguldyti gretimose žvyrduobėse ar miškeliuose. Tikriausiai ten kunkuliuotų gyvenimas, kaip ir šurmuliuojančiose Vilniaus gatvėse. Bėgiotų vaikai, o vakarais ūžtų pilnos kavinės…

Ūžė jos ir šalia kadaise tiek skausmo ir nevilties sugėrusių Vilniaus geto sienų, o prie tuos laikus primenančios gerojo daktaro ir mergaitės skulptūros dažnai galima pamatyti besifotografuojančius mokinukus ir miesto svečius. Ta skulptūra jautriai primena apie tamsiausiais laikais nenugalėtą žmoniškumą, o tragedijos mastą turbūt ryškiausiai parodo geto policijos viršininko J. Genso likimas. Jis, kaip ir Judenrato nariai, priėmė nacių primesto sprendimo galią, lėmusią vieniems mirtį, kitiems gyvenimą. Per vaikų naikinimo akciją J. Gensas rado, kaip vieną kitą išgelbėti pastumdamas tą trečią pasmerktą vaiką prie šeimos, kuri teturėjo vieną. Bet jo sąžinė neatlaikė ją prislėgusio nekalto kraujo naštos ir galiausiai jis pakėlė prieš save ranką. Tikiu, kad jis kartu su to žiauraus susidorojimo aukomis dabar yra ten, kur viešpatauja gailestingumas.

Šiandien minime kraupių žudynių sukaktį ne šiaip sau, o tam, kad tai niekada daugiau nepasikartotų. Tik ar tardami „never again“, mes, europiečiai, neveidmainiaujame? Ar ant mūsų sąžinės nekrenta šiandien Ukrainoje liejamas kraujas? Gal tas karas net nebūtų prasidėjęs, jeigu ne mūsų lengvabūdiškas aklumas. Blogis ir prieš 80 metų, ir dabar įsisiautėja ne todėl, kad yra nenugalimas, o dėl šiaip jau neblogų žmonių abejingumo, baimės, savanaudiškumo, paprasčiausio neišmanymo. Ir pasirinkimas šiandien tas pats – pasiduoti ar nenuleisti rankų. Ačiū. (*Plojimai*)

PIRMININKĖ. Dėkoju Seimo narei L. Pociūnienei.

Kalbės istorikas, Klaipėdos universiteto Baltijos regiono istorijos ir archeologijos instituto mokslo darbuotojas ir mokslinės monografijos „Atminties miškas. Paneriai istorijoje, kultūroje ir politikoje“ autorius daktaras Z. Vitkus.

Istoriko, Klaipėdos universiteto, Baltijos regiono istorijos ir archeologijos instituto mokslo darbuotojo ir mokslinės monografijos „Atminties miškas. Paneriai istorijoje, kultūroje ir politikoje“ autoriaus daktaro Zigmo Vitkaus kalba

Z. VITKUS. Gerbiami Lietuvos Respublikos vadovai, brangūs renginio svečiai, prieš 33 metus Nepriklausomybę atkūrusi Lietuva pradėjo vykdyti savo atminties politiką. Šios politikos gairės išryškėjo jau Atgimimo laikotarpiu, ankstyviausiuose Sąjūdžio tekstuose.

Vienas pirmųjų laisvę atgavusios Lietuvos dokumentų taip pat buvo susijęs su Lietuvos žydų bendruomenės likimu Antrojo pasaulinio karo metais. Turiu galvoje 1990 m. gegužės 8 d. Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos pareiškimą „Dėl žydų tautos genocido Lietuvoje". Jame, be kita ko, rašoma, kad, cituoju: „Lietuvos valstybė pasirūpins žydų tautos genocido aukų įamžinimu".

Tai nebuvo tuščia retorika. Per pirmuosius septynerius metus buvo pažymėtos Holokausto aukų kapų vietos, pakeisti užrašai (neliko „tarybinių piliečių"), vietos pagal galimybes sutvarkytos. Pamažu klostėsi Holokausto atminties ženklų Lietuvoje kraštovaizdis, leidęs smalsesniam piliečiui įžvelgti šį ligi tol sovietų ignoruotą Antrojo pasaulinio karo paveldo Lietuvoje sluoksnį.

Lietuvos atminimo politikoje visada dominavo sovietų vykdytų represijų temos ir tyrimai, tačiau ir Holokaustas pamažu (iš pradžių politikų, istorikų ir žydų bendruomenės pastangomis) buvo įpintas į oficialų Lietuvos istorijos naratyvą. Ir per 33 metus išaugo žmonių, kuriems Holokaustas yra išties svarbi ir jaudinanti artima tema, bendruomenė.

Holokausto atminties kultūra Lietuvoje šiandien yra nepalyginamai turtingesnė ir labiau sava nei anksčiau, tačiau yra viena sritis – ir šioje kalboje norėsiu tai akcentuoti, – kuriai vis dar pritrūksta dėmesio ir kurioje matyčiau politinės lyderystės poreikį. Tai Holokausto muziejai ir jų vystymas. Lietuvos visuomenė, na, ta jos dalis, kuriai iš tikrųjų rūpi ryšys su praeitimi, jau norėtų pereiti į kitą lygmenį.

Ir čia visų pirma turiu galvoje Panerių memorialo kompleksinį sutvarkymą ir Vilniaus geto muziejaus steigimą, kas buvo pradėta prieš penkerius–devynerius metus. Pastaruoju metu viešojoje erdvėje nemažai kalbėta ir apie Lietuvos žydų istorijos muziejų Vilniuje – ir toks galėtų atsirasti, tačiau visų pirma galbūt reikėtų pabaigti tai, kas pradėta anksčiau, būtent Panerius ir Vilniaus geto muziejų. Juolab kad įdirbis, ypač kalbant apie Panerius, yra tikrai didelis. Galima pasvajoti ir apie Lietuvos žydų gelbėtojų ekspoziciją kad ir tame pačiame Benediktinių vienuolyne Vilniuje, kuriame buvo gelbėjamas S. Bakas. Tai buvo ypatinga slėptuvė – už knygų ir iš knygų. Viskas buvo iš knygų. Galbūt ateis eilė ir jai.

Žinoma, Holokausto muziejai visuomenėje atlieka daugelį svarbių funkcijų. Vokiečių istorikas J. Riuzenas išskyrė penkias: dokumentacijos, praeities interpretacijos, politinio ir moralinio kreipimosi, edukacijos ir estetinės reprezentacijos. Ir visos jos, drįsčiau sakyti, Lietuvoje tebėra nepakankamai išnaudojamos, nors šių muziejų pridėtinė vertė visuomenei ilguoju laikotarpiu yra didžiulė. Jie yra ne tik paveiki istorinės sąmonės ugdymo priemonė, bet ir teikia visuomenei vertybinę orientaciją.

Šių atminties institucijų svarba juo didesnė mūsų dienomis, praėjus 80 metų nuo Holokausto, nes kaip tik dabar, šiuo laikotarpiu, mes pereiname iš vadinamosios komunikatyvinės (kasdienės, gyvosios) į kultūrinės atminties būklę. Ir mums lieka kas? Mums lieka tekstai, pasakojimai, įrašai, meno kūriniai ir paminklai bei muziejai, per kuriuos ateityje turėsime išlaikyti gyvą santykį su praeitimi.

Beje, paprastai tokie muziejai turi specialių edukacinių programų mokiniams, pagal kurias jie mokomi pastebėti ir reaguoti į antisemitizmo pasireiškimus. Įsivaizduoju, kad susipažinęs su tokia medžiaga ir grįžęs namo tūlas maištingas paauglys savo tėvui, laidančiam antisemitines pastabas, galėtų užduoti klausimą, pavyzdžiui: „Tėti, kodėl tu šneki kaip idiotas?" (turėdamas galvoje pirminę šio žodžio reikšmę; senovės Graikijoje taip apibūdindavo žmogų, kuriam rūpi tik jis pats).

Esu įsitikinęs, kad kiekvieno tokio objekto atsiradimas ar atnaujinimas pagal aukštus standartus kiekvienai nacionalinei atminimo kultūrai suteikia gylio ir masto, o valstybei – prestižo. Ką jau kalbėti apie tai, kad viena iš tokių muziejų misijų yra visuomenės narių empatijos ir moralinės vaizduotės ugdymas. Kaip yra pastebėjęs ukrainiečių rašytojas A. Kuznecovas savo romane „Babin Jaras": „Kai turi vaizduotę, labai sunku užmušti netgi žuvį."

Viešųjų renginių metu galime dažnai girdėti raginimus neužmiršti Holokausto, mokytis iš praeities – tai geri ir teisingi žodžiai, bet tam, kad neužmirštume ir pasimokytume, reikia tam tikro konteksto, kuriame tas atminties ir mokymosi darbas būtų dirbamas. Geriausi Holokausto muziejai, kurie, kaip žinome, yra ir paminklai, ir tyrimų, ir edukacijos centrai, ir kuria tą kontekstą.

Norėčiau baigti 1993 metais tuometinio Amsterdamo žydų istorijos muziejaus darbuotojo R. Levio išsakytais žodžiais (1993 metais įvyko pirmoji mokslinė konferencija apskritai Lietuvos istorijoje apie Holokaustą), taigi, jo žodžiais: „Pirmajai kartai užtenka ir akmens – ji turi savo prisiminimus, tačiau vėliau akmens jau nebeužtenka, reikia pasakoti, kodėl tas akmuo yra čia“. Holokausto muziejai ir yra tokių pasakojimų erdvės, sakyčiau, pasaulėžiūras keičiančių pasakojimų erdvės. Norėtųsi, kad Lietuvos atminimo kultūroje jos nebūtų antraeilės. Ačiū. (*Plojimai*)

PIRMININKĖ. Dėkoju daktarui Z. Vitkui.

Atmintis yra gyva tiek, kiek ji perduodama iš kartos į kartą. Mūsų minėjimą šiandien stebi ir gyvai, ir nuotoliu daug jaunų žmonių. Į tribūną norėčiau pakvieti jaunosios kartos atstovę, visuomenininkę, Šiaulių apskrities žydų bendruomenės narę V. Ražinskytę.

Visuomenininkės, Šiaulių apskrities žydų bendruomenės narės Vanesos Ražinskytės kalba

V. RAŽINSKYTĖ. Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininke Viktorija Čmilyte-Nielsen, Ministre Pirmininke Ingrida Šimonyte, pirmasis atkurtos Nepriklausomos Lietuvos valstybės vadove profesoriau Vytautai Landsbergi, ekscelencijos ambasadoriai, Seimo nariai, svečiai, priešais jus stovi iš Šiaulių kilusi mergina, kuri niekada neneigė ir nebijojo pasakyti, kad yra žydė. Šiandien noriu su jumis trumpai pasidalinti savo šeimos istorija – skaudžia, sunkia, tačiau įkvepiančia bei pamokančia, kad po audros ateina šviesa. Tikiu, kad su panašiomis istorijomis jus gali supažindinti kiekvienas ar bent jau daugelis Lietuvoje gyvenančių žydų.

1901 metais gimė mano prosenelis S. Markas, amatininkas iš pašaukimo, tvirto sudėjimo, kruopštus bei nebijantis sunkaus darbo. Turėjo jis žmoną Simę Reizę, dvi dukras – Merę ir Sarą, bei sūnų Ruveną. Gyveno ramų gyvenimą Šiauliuose, kol prasidėjo karas… Prasidėjus Antrajam pasauliniam karui, žydų persekiojimas sustiprėjo: jie buvo verčiami nešioti skiriamąjį ženklą, buvo kalinami koncentracijos stovyklose, o šviesesnių dienų nebuvo matyti.

Uždarytas į Šiaulių getą, vėliau išvežtas į Štuthofą Lenkijoje, o galiausiai į Dachau, į šiaurę nuo Miuncheno, jis buvo priverstas palikti savo šeimą. Iškeliavo prosenelis ne savo noru, o priverstas vokiečių režimo, kaip ir kiti tūkstančiai Lietuvos žydų.

Dėl savo stipraus sudėjimo ir begalinės valios jis nebuvo nužudytas, o buvo priverstas daug ir sunkiai dirbti. Galiausiai jam pavyko sulaukti karo pabaigos ir grįžti į tėvynę, tačiau savo šeimos namuose neberado. Prosenelio dukros Sara ir Merė buvo išvežtos į Lenkiją – jos savo paskutines dienas pasitiko Aušvice. Apie sūnų bei žmoną archyvai neturi informacijos.

Grįžęs į Šiaulius prosenelis sutiko jau mano prosenelę Chaną, kuriai karo metu pasisekė labiau. 1909 metais gimusi Chana, tuo metu Gleizer, kartu su savo broliais ir seserimis bei kitais Žagarėje gyvenusiais žydais, dėl brolio Natano atkaklumo ir drąsos spėjo paskutiniu traukiniu pasitraukti į Rusijos gilumą, o vėliau – į Vidurinę Aziją, ten sulaukė karo pabaigos.

Iš Žagarės į Rygą jie ėjo pėsčiomis, aplinkui lekiant kulkoms. Babos Chanos (mes taip ją vadindavome visa šeima) brolis Natanas buvo pašauktas į 16-ąją lietuviškąją diviziją, su ja iki karo pabaigos kovojo prieš nacius. Deja, jam nepavyko išgelbėti vienos iš seserų vardu Ester, ji pateko į Šiaulių getą, o po to buvo išvežta į koncentracijos stovyklą Vokietijoje. Ten ji buvo nužudyta, kai jai buvo tik 16 metų. Kitas babos Chanos brolis Šrolis kartu su mažamečiais vaikais turėjo tokį pat likimą – iš Šiaulių geto buvo išvežti į koncentracijos stovyklą Vokietijoje ir nužudyti. Dar vienas brolis Chaimas kartu su šeima nužudytas Panevėžyje. Galėjome turėti dar platesnę šeimą ir giminę, bet…

Babai Chanai pasisekė labiau. Kirgizijoje ar Uzbekistane sulaukusi karo pabaigos, grįžo į Lietuvą, čia sutiko mano prosenelį Siją ir susilaukė mano močiutės Doros, dukros Mašos ir sūnaus Jankelio. Nuo pat mažų dienų buvau mokoma savo šeimos ir tautos istorijos. Nors žydų tautos istorija apima daugiau nei 4 tūkst. metų, mano šeima rasdavo progų kasdien papasakoti jos bent dalelytę. Suprasdama, kokia tai galinga tauta ir kokią didingą ir sudėtingą istoriją esame pragyvenę, su pasididžiavimu priimdavau faktą – aš žydė. Niekada to neišsižadėjau ir niekas neprivers išsižadėti.

Pirmosiose mokyklos klasėse šis faktas niekam netrukdė – nei man, nei aplinkiniams, tačiau augant ir keičiantis, mokykloje atsirandant istorijos pamokoms bei mokantis apie tikrai sunkius žydų tautos istorinius etapus, o ir užduočių pratyboms „paskatinant“, prasidėjo užgauliojimai, šauksmai ir eilėraščių deklamavimai, ką su tais žydais reikia daryti. Aš užaugau, užaugo ir tie žmonės, kurie taip elgėsi. Ne kartą po mokyklos baigimo girdėjusi jų atsiprašymus ir pasakymus: „Mes tada nesupratome, ką kalbame, nesupratome, kaip elgiamės“, galiu pasakyti tik viena: pradėkime kalbėti apie patyčias ir kultūrą savo namuose, kad viešumoje ši stigma dingtų, ir ne tik tautinių mažumų atžvilgiu.

Šiandien čia susirinkome pagerbti žydų, kurie buvo suvaryti į Vilniaus getą, prisiminti visą pasaulį sukrėtusios istorijos. Dabar irgi gyvename įvykiais, kurie bus įrašyti į istorijos vadovėlius – šiuo metu Ukrainoje vyksta karas. Šie įvykiai taip pat krečia visą pasaulį. Ukrainiečiai jau daugiau nei metus yra priversti bėgti iš savo šalies ir prieglobsčio ieškoti svetur.

Šiandien, minint Vilniaus geto likvidavimo sukaktį, pasakodama jums savo šeimos istoriją, apie savo patyrimus mokykloje ir tą begalinį pasididžiavimo jausmą, kurį jaučiu garsiai sakydama, kad esu žydė, noriu paskatinti prisiminti mano tautos istoriją ir mokyti savo vaikus, kad kiekvienos tautos istorijos yra svarbios, negalime engti ar tyčiotis tik dėl to, kad tu esi kitos tautybės. Padėkime šiandien ukrainiečiams Lietuvoje, palaikykime juos paprasčiausioje kasdienybėje, o ypač vaikus mokykloje.

Svarbu prisiminti, kad istorijos pamokos yra ne tik apie liūdesį ir skausmą, bet ir apie išmintį, stiprybę ir atkūrimą. Mokymasis iš praeities klaidų yra mūsų žinių šaltinis, leidžiantis kurti geresnę visuomenę, kurioje solidarumas, tolerancija, skirtingų tautybių ir kultūrų supratimas yra vertinami. Priimkime tai.

Tad šiandien, kai mes atsimename praeitį ir dalinamės šia istorija, siekiame ne tik pagerbti tuos, kurie buvo paveikti audros, bet ir įkvėpti kitus siekti šviesos, siekti sutaikymo ir geresnės ateities. Tai yra mūsų atsakomybė. Ačiū. (*Plojimai*)

PIRMININKĖ. Dėkoju V. Ražinskytei. Baigiamąjį mūsų minėjimo žodį kviečiu tarti signatarą, ilgametį Seimo narį, Tarpparlamentinių ryšių su Izraelio Valstybe grupės pirmininką, Valstybinio Vilniaus Gaono žydų istorijos muziejaus steigėją E. Zingerį.

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro, ilgamečio Seimo nario, Tarpparlamentinių ryšių su Izraelio Valstybe grupės pirmininko, Valstybinio Vilniaus Gaono žydų istorijos muziejaus steigėjo Emanuelio Zingerio kalba

E. ZINGERIS (*TS-LKDF*). Didžiai gerbiama Seimo Pirmininke, labai svarbūs svečiai, pirmiausia mano kolegos Seimo nariai! Noriu padėkoti visiems tiems, kurie mane čia, šiame Seime, rinko aštuonis kartus, turiu galvoje plačios Lietuvos gyventojus, rinkėjus. Rinko mane kaip žmogų, plačiai šnekantį apie visą Lietuvos baisią praeitį, skausmingą praeitį, taip pat pirmiausia ir apie Holokaustą. Labai svarbu šiandien pasakyti, kad tarp mūsų yra žmonių, kurie iš antros kartos arba netgi pirmos kartos Holokaustą išgyvenusių. Taip pat matau čia, salėje, M. Kantor, Vilniaus žydų išeivių sąjungos vadovę Izraelyje. Matau D. Porat. Ačiū jums už daugybę metų, skirtų Jad Vašemui. Virš 300 Lietuvos mokytojų su jumis, Dina, sėdėjo Jad Vašeme ir buvo jūsų dialogo dalyviai. Mūsų komisija pasidarbavo kartu su Jad Vašemu. Taip pat labai džiaugiuosi matydamas K. Dikmaną, paskyrusį visą savo gyvenimą Lietuvos žydų Holokaustui ir Lietuvos žydų praeičiai, ir, žinoma, Jad Vašemo vadovą.

Aš atsimenu, kai mano mama mane stipriai stipriai vaikystėje laikydavo savo glėbyje. Aš sakydavau: mama, kodėl tu mane taip stipriai laikai? Ji man sakydavo: aš mačiau, kai Kauno gete, o po to Štuthofe vaikus ištraukė iš to glėbio. Pasakė man tai daug vėliau. Ji mane tausojo, kai aš buvau mažas.

Bet man įdomu tik vienas dalykas, kaip mūsų palikimas tų žmonių, kurie statė kartu su lietuviais ir lenkais, gyvenusiais Lietuvoje, čia, ir kitomis tautybėmis, kaip ta istorija tampa mūsų kraujotakos istorija, mūsų rinkiminių apygardų istorija? Čia yra be galo svarbus dalykas. Izraelio

vėliava kabojo per mūsų Sausio įvykius. Aš pats kartu su kolegomis buvau ją čia pakabinęs. Ji kabojo su Ukrainos, Gruzijos vėliavomis. Izraeliečių širdyje yra daug erdvės ir Lietuvos pasipriešinimui sovietams.

Turime padėkoti, kad per 50 metų sovietų okupacijos izraeliečiai, negalėdami pasiekti Lietuvos, kuri tuo metu buvo pavadinta niekingu pavadinimu LTSR, Jad Vašemo teisuolių granito galerijose iškalė žodį „Lietuva“. Šimtų šimtai žmonių atstovavo Lietuvai šeštame, septintame, aštuntame, devintame, dešimtame dešimtmetyje. Jie bandė Izraelyje surasti jų pavardes, apie tūkstantį žmonių. Tūkstantis žmonių su užrašu „Lietuva“. Manau, namų darbus Izraelio visuomenė atliko tada, kada mes buvome okupuoti, kada jie ieškojo tų, apie kuriuos čia kalbėjo kolegė Liuda, teisuolių.

Kita vertus, mes bandome suprasti, koks yra mūsų visuomenės pakantumo lygmuo šiuo metu. Įsiklausykite į skaičių – 94 % Lietuvos žydų žuvo. Ar tai nereiškia, kad Holokaustas yra unikalus? Mes turime suprasti, kad kiekvieno vaiko iki pat karo pabaigos ieškojo gestapas ir vietiniai kolaborantai. Mano pasakymas „Zayn a mentsh“ („Būk žmogus“) užvakar diskusijoje šiame Seime, metu, kai mes čia diskutavome apie antisemitizmą: ar tas priesakas „Būk žmogus“ nebūtų pagrindinis mūsų valstybės netgi Konstitucijos elementas? Aš nekalbu apie juridinę pusę, aš kalbu apie žmoniškumą. Jūs galite įsivaizduoti rabiną Š. Sniegą iki karo (Sniegas buvo tokia pavardė rabino), šventinantį žydų karius, žydų karius, kurių buvo labai gausu, žydų karius, kurie padėjo galvas už Lietuvą. Žydų karių sąjungą J. Stalinas represavo 1940 metais. Noriu pasakyti jums, istorikams, gerai žinomą faktą, kad žydų kilmės žmonių, išvežtų į Sibirą, skaičius procentiškai yra Nr. 1. Tarp J. Stalino NKVD represuotų ir išvežtų tautybių žydų yra procentiškai daugiausia. Visa Laisvės alėja išvežta, visas Vilniaus elitas pačioje pradžioje buvo pradėtas vežti, bundistai, Bundas, „Hashomer Hatzair“.

Ir kam kyla dabar mintis laikyti šitą nuodą savo širdyse, kad žydai buvo sovietų pusėje? Kas šitą antisemitinį melą drįsta dabar teigti Lietuvos rinkimuose, rinkimų apygardose? Žydai buvo Lietuvos valstybės pusėje 700 metų, gerbiama Pirmininke, ir tai yra be galo svarbus faktas. Kiekviename miestelyje jų yra po pusę gyventojų. Atsiverčiate žemėlapį pagal tautybes ir žiūrite: Marijampolė, Ukmergė, Kaišiadorys, Biržai – pusė, pusė, pusė, pusė. Vilniuje – 40 % XIX amžiaus pabaigoje. Šitas miestas, kuris yra už šių langų, yra pastatytas tų žmonių, kurių dabar nebėra. Tai darsyk norėčiau pasakyti, kad tvirtai manau, kad mūsų šalyje visuomenės pakantumo kartelė ir atsparumo populizmui ir, deja, naujiems nacizmo aidams lygmuo turi būti aukštesni, jeigu mes remiamės tuo siaubingu, unikaliu ir galbūt Europoje Nr. 1 sunaikinimo iki galo faktu, iki galo – 94–95 % tautos sunaikinta.

Aš atsimenu, žiūrėdamas į poną M. Kaminskį ir į Lenkijos ambasadorių, kaip Varšuva prieš kelis mėnesius, gerbiama Pirmininke, mieli kolegos, paminėjo Varšuvos geto sukilimą. Tai buvo didinga. Geto pasipriešinimo dalyviams buvo suteikti aukščiausi apdovanojimai, kariniai apdovanojimai. Įsivaizduojate, lenkų kariuomenė suteikė saliutus tiems, kurie kovojo prieš nacius. Didingi apdovanojimai. Aš pasiūliau, gerbiama Viktorija, jūs žinote, šitą dieną pavadinti ne Vilniaus geto likvidavimo diena, nors irgi esu autorius to pirmo pavadinimo, o kitaip – Lietuvos, Vilniaus geto žuvimo diena ir Vilniaus geto bei kitų getų pasipriešinimo diena. Jie priešinosi. Ką tik S. Bakas čia jums sakė, kaip jie priešinosi. Jie Vilniaus geto pogrindyje, parodydami, kad nepasiduoda žmogiškumo sunaikinimui, atidarydavo savo parodas, dailės parodas, grojo L. van Bethoveną ir J. S. Bachą, V. A. Mocartą, kai jų vaikai buvo atimti, kad parodytų, kad jie netapo vergais, jie yra laisvi žmonės. Šita laisvų žmonių bendrija – Vilniaus getas, Šiaulių getas, Kauno getas, iš kurio mano šeima kilusi, – yra be galo svarbi pasauliui suprantant, kaip žmogus išlieka laisvas. Taip, kaip S. Bakas ir mūsų geto kaliniai, būdami gąsdinami ir naikinami, nenulenkė savo galvų. Tokiu pagrindu atkurta Izraelio Valstybė. Pasipriešinimo pagrindu – neleisk sunaikinti tautos. Žydų dabar būtų buvę 36 mln., po 6 mln. sunaikinimo Antrojo pasaulinio karo metais jų yra tik 14 mln.

Aš labai džiaugiuosi matydamas savo Izraelio draugus, kad galiu pasakyti, kad Lietuvos valstybė Jungtinių Tautų Generalinėje Asamblėjoje nuolat balsuoja už Izraelio teisę išgyventi. Kartu su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis ir su kitomis valstybėmis (kai kada jų negausu) balsuoja už Izraelį, prieš Izraelį menkinančias rezoliucijas. Čia yra didelis dalykas.

Prezidentas užvakar atidengė lentelę A. Ulpiui, lietuvių bibliografui, kuris išsaugojo tą A. Suckeverio, A. Kovnerio tausotą palikimą pokario metais. Dalį tų Torų mes perdavėme: 300 Torų mes įteikėme izraeliečiams, kad jie galėtų naudotis, nes jie hebrajiškai skaito kaip savo gimtąja kalba, ir XVI amžiuje, XV amžiuje, XVIII amžiuje Lietuvoje parašyti Šventraščio puslapiai galėtų būti naudojami Izraelio ir kitų bendruomenių rankose.

Aš norėčiau pasakyti, kad kalbant apie aštresnius dalykus… Ką tik, ne taip seniai, atidarėme su gerbiama Viktorija Šiauliuose teisuoliams skirtą skverą. Deja, Ukmergėje mes turime J. Krikštaponio paminklą. Mes visi jau dešimt metų laukiame, kada jis bus demontuotas. Lietuvos genocido ir rezistencijos tyrimo centras turėtų suderinti tą visą statusų suteikimą. Kaip sakė Jad Vašemo direktorius, mes negalime turėti tarp Lietuvos jaunimo, pavyzdžiui, tų žmonių, kurie pokario metais, ko gero, didvyriškai, taip, kovojo su sovietais, bet metai iki to šaudė į vaikus ir moteris. Šitie žmonės nėra sektinas pavyzdys mūsų jaunimui, todėl mes turėtume rimtai peržiūrėti tuos sąrašus ir pasižiūrėti… Aš įsitikinęs, kad tarp jų virš 90 % yra didvyriai, bet kiti negali būti didvyriais. Tai yra mūsų bendras požiūris. Aš abejoju, kad šitoje salėje atsirastų žmonių, kurie balsuotų kitaip.

Grįžtu prie pastabų, kaip dabar vartojamas žodis „holokaustas“. Mes su F. Kukliansky, kuri šiandien puikiai kalbėjo, nusiuntėme laišką tokiam prezidentui V. Putinui ir pasakėme: „Pone Putinai, prašytume Holokausto nenaudoti savo geopolitiniams grobuoniškiems tikslams ir kitoms šalims užimti. Mes, žydų tauta, galime kalbėti apie tai, apie likimą. Nenaudokite to propagandai ir geopolitiniams imperiniams tikslams.“ Ir šis laiškas buvo paskelbtas visuomenei.

Ką tik, kaip aš jau minėjau, minėjome Varšuvos getą. Mano brolis M. Zingeris, rašytojas, ilgametis Žydų muziejaus direktorius, intelektualas, poetas, išėjo iš gyvenimo tą pačią dieną. Pone Kaminski, tuo metu, kai mes su Faina buvome Varšuvoje, jisai mirė, kai mes minėjome Holokausto metines ir minėjome tai, kad Vilniaus geto himnas, Vilniaus geto pasipriešinimo himnas, tapo Varšuvos geto pasipriešinimo himnu: *Zog nit kejnmol, az du gejst dem lectn weg* – „Niekada nesakyk, kad tu eini į paskutinį mūšį, į paskutinį kelią.“ Tai yra H. Gliko sukurtas himnas, jauno poeto, žuvusio Vilniaus gete. Jeigu leistumėte, aš norėčiau perskaityti kelias eilutes, kurias jaunystėje parašė mano brolis M. Zingeris Varšuvos geto sukilimui atminti. Tos eilutės yra tokios. Pavadinimas – „Sudegęs getas“, 1943 metų balandžio mėnesio Varšuvos geto sukilimui atminti.

Aš – Varšuvos getas.
Gurvolis jo kietas.
Jo bulvių maišelis
ir vaikas suskretęs.

Aš – Varšuvos getas.
O, mano tėvyne,
patvino patvino
Saliamono vynas
krauju nuo balkonų
ir stogo lavonu.

Aš amžinas mėnuo
virš gatvių skeletų,
virš meilės skeleto,
aš – Varšuvos getas.

Išeikim į mūšį
iškėlę lazdas,
išrietę barzdas
už virtuvės godas.

Vaikai kaip karveliai –
nuo mūsų balkonų!..

…Kai saulės medalis
ant purvino fono,
ir pilkas jų kraujas,
ir akys jų gyvos –
spurdėjimas gyvas
ir smuiko motyvas
su šimtmečiais kaujas.

Norėčiau padėkoti jums už dėmesį ir balsavimus, už tą pažangą, kurią Lietuva padarė įveikdama… grąžindama atmintį. Padarydama taip, kad ir rinkėjams kasdien būtų svarbu Lietuvos žydų atminimas. Kad mes turėtume tuos pusę miestelių ir miestų gyventojų kasdien savo politiniame gyvenime ir tie mūsų pasisakymų standartai šitoje salėje būtų susiję su šiuo atminimu. Ačiū. (*Plojimai*)

PIRMININKĖ. Dėkoju E. Zingeriui, dėkoju visiems dalyvavusiems: pirmajam atkurtos Lietuvos valstybės vadovui V. Landsbergiui, Lenkijos Respublikos Senato Pirmininko pavaduotojui M. Kaminskiui, Pasaulinio Holokausto atminimo centro pirmininkui D. Dajanui, Lietuvos žydų (litvakų) bendruomenės pirmininkei F. Kukliansky ir visiems kitiems. Skelbiu minėjimą baigtą.

Darome 3 minučių techninę pertraukėlę ir tuomet tęsime posėdį. Dėkui.

Pertrauka

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, kviečiu užimti vietas. Skelbiu registraciją.

Užsiregistravo 105 Seimo nariai.

11.36 val.

Seimo seniūnų sueigos patikslintos 2023 m. rugsėjo 21 d. (ketvirtadienio) posėdžių darbotvarkės tikslinimas ir tvirtinimas

Darbotvarkės 1-2 klausimas – darbotvarkės tvirtinimas. Matau, keli Seimo nariai jau pasiruošę siūlyti kažką. Pirmoji – R. Tamašunienė. Prašom.

R. TAMAŠUNIENĖ (*MSNG*). Ačiū, Pirmininke. Aš noriu kolegų paprašyti dėl darbotvarkės 1-4 klausimo ir lydimųjų teisės aktų, tai yra Policijos įstatymo ir ypač Viešojo saugumo tarnybos įstatymo pripažinimo netekusiu galios, išbraukimo iš darbotvarkės, nes atliekami netikslingi ir klaidingi struktūriniai pokyčiai policijos viduje, naikinant apskrities komisariatus. Tikriausiai įsižeidusios ministrės ambicijos negali virsti įstatymų projektais naikinant labai svarbią Viešojo saugumo tarnybą. Todėl labai prašau išbraukti, o ministrei palinkėčiau ateiti su įstatymais, kurie skatintų pareigūnus ateiti į visas tarnybas, o ne kamšyti vienos tarnybos sąskaita policijos darbuotojų trūkumą, nes padaryta daug klaidų, bet tai ne ten kelias. Todėl visų labai prašyčiau išbraukti.

PIRMININKĖ. Supratau siūlymą ir argumentaciją. Ačiū, visi išgirdome. Siūlo K. Vilkauskas.

K. VILKAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiama Pirmininke. Frakcijos vardu taip pat norime pasiūlyti išbraukti tą patį Policijos įstatymą, nes tikrai su profsąjungomis neaptarta, reikia didesnių diskusijų. Manau, kad dar turime laiko. Ačiū.

PIRMININKĖ. Ačiū. V. Ąžuolas.

V. ĄŽUOLAS (*LVŽSF*). Frakcijos vardu prašau išbraukti Gyvūnų gerovės įstatymą dėl nepakankamo kompensavimo. Ačiū. Darbotvarkės 1-5 klausimas.

PIRMININKĖ. V. Bakas.

V. BAKAS (*DFVL*). Gerbiami kolegos, gerbiama Pirmininke, aš tik dėl argumentų dėl darbotvarkės 1-4 klausimų bloko. Čia nėra paprasta struktūra, pertvarkymai. Kolegos, visas paketas yra nukreiptas prieš mūsų nacionalinį saugumą…

PIRMININKĖ. Gerbiamas kolega, bet jau dvi frakcijos paprašė išbraukti.

V. BAKAS (*DFVL*). Aš galiu pasakyti argumentus?

PIRMININKĖ. Tai ne tas žanras. Jūs frakcijos vardu prašote išbraukti, ar ne?

V. BAKAS (*DFVL*). Mes gauname, bet sakau, kad neargumentuojame. Leiskite man minutę argumentuoti. Labai ačiū.

Gerbiami kolegos, jeigu jūs pažiūrėsite, šitas paketas nukreiptas prieš svarbias 30 metų veikiančias nacionalinio saugumo institucijas, kurios yra mūsų kariuomenės… kurios užtikrindavo konstitucinę santvarką riaušių metu. Šituo projektu siūloma naikinti iš esmės regionų centruose policijos įstaigas, nors policininkų reikia mokykloms siekiant sustabdyti narkotikų plitimą. Ministrė siūlo naikinti ištisas įstaigas. Aš tikrai siūlyčiau, jeigu ministrė to nesupranta…

PIRMININKĖ. Gerbiamas kolega, mes išgirdome…

V. BAKAS (*DFVL*). …Seimui nesvarstyti šitų klausimų.

PIRMININKĖ. …siūlymą. Ačiū. V. Mitalas.

V. MITALAS (*LF*). Gerbiamieji kolegos, šiandien tikrai yra daug akių, į mus žiūrinčių, ir aš manau, kad taip pat ir gyvūnų gerove suinteresuoti žmonės žiūri, nes Seimas vis dėlto gali priimti istorinį sprendimą rytiniame Seimo posėdyje. Į vakarinį Seimo posėdį yra įrašytas Laukinės gyvūnijos įstatymo pakeitimas dėl naktinių optinių taikiklių. Mano supratimu, taip neturėtų būti, todėl aš frakcijos vardu prašau išbraukti 2-3.1 ir 2-3.2 klausimus, įrašytus įstatymų projektus, iš popietinės Seimo darbotvarkės. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. R. Lopata.

R. LOPATA (*LSF*). Ponia Pirmininke, šiandien, kai prisimename Holokausto aukas ir mąstome apie genocidą, Armėnijos Respublika švenčia savo nepriklausomybės dieną. Vakar mūsų Tarpparlamentinių ryšių su Armėnijos Respublika grupės nariai anksti ryte, čia laikas labai svarbus, padarė pareiškimą, kuriame pasveikino armėnus su nepriklausomybės diena, griežtai pasmerkė rugsėjo 19 dieną Azerbaidžano pradėtą karinę agresiją Kalnų Karabache, paragino nedelsiant nutraukti karinės jėgos naudojimą, pažymėjo, kad Azerbaidžanui nesulaukus griežtos tarptautinės reakcijos kyla reali grėsmė Armėnijos nepriklausomybei ir suverenumui, pakvietė tarptautinę bendruomenę skubiai imtis neatidėliotinų priemonių, kad humanitarinė krizė būtų įveikta, ir pasveikino Armėnijos draugų tinklą, kuris įkurtas Lietuvos Respublikos Seimo Tarpparlamentinių ryšių su Armėnijos Respublika grupės iniciatyva ir kuriam vadovauja A. F. Rasmusenas, jų pastangas skatinti tarptautinę paramą Armėnijai, demokratinių procesų raidą šalyje, informuoti pasaulio bendruomenę apie būtinybę išvengti atsinaujinusio konflikto Pietų Kaukaze. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju gerbiamam R. Lopatai už šį pareiškimą. Ir E. Zingeris per šoninį dar turi pasiūlymą.

E. ZINGERIS (*TS-LKDF*). Labai jums ačiū. Aš jums visiems dėkingas, visoms frakcijoms, kurios pasirašė vieningai, daugelis žmonių, dėl paminėjimo, minėjimo 80-ųjų metinių Holokausto Lietuvoje. Bet kadangi dabar vyksta renginiai už mūsų Seimo ribų ir daugelis iš mūsų negalės dalyvauti, kadangi išvažiuos, mes prašome po pietų, techniškas dalykas, po pietų tai svarstyti, jeigu galima, o ne dabar, kadangi renginiai vyksta Vilniaus senamiestyje. Jeigu leisite po pietų, o ne iš karto. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Prašote 1-3 klausimą perkelti į popietinę darbotvarkę. Ačiū.

Taigi apsispręskime dėl nuskambėjusių siūlymų. Pirmasis siūlymas – net dvi frakcijos prašo išbraukti iš šios dienos darbotvarkės… Girdžiu: trys, trys, šaukia garsiai vyrai galinėje eilėje, kad trys. Taigi 1-4.1 klausimo pateikimą ir lydimuosius išbraukti iš šios dienos darbotvarkės. Kas pritariate išbraukimui, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 121: už – 58, prieš – 52, susilaikė 11. Išbraukimui nepritarta. Klausimas lieka šios dienos darbotvarkėje.

Antrasis pasiūlymas yra dėl 1-5 klausimo – Gyvūnų gerovės įstatymo pakeitimo. Yra taip pat siūlymas vienos frakcijos išbraukti iš šios dienos darbotvarkės. Kas pritariate išbraukimui, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 117: už – 42, prieš – 60, susilaikė 15. Išbraukimui nepritarta. Klausimas lieka šios dienos darbotvarkėje.

Trečiasis pasiūlymas – V. Mitalo, Laisvės frakcijos, – išbraukti 2-3.1 klausimą bei lydimuosius, tai yra taip pat gyvūnijos, šiuo atveju Laukinės gyvūnijos įstatymo pakeitimo projektas. Kas pritariate išbraukimui, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 109: už – 38, prieš – 50, susilaikė 21. Pasiūlymui nepritarta, klausimas lieka šios dienos darbotvarkėje.

Ir ketvirtasis pasiūlymas – E. Zingerio, paties iniciatoriaus, – perkelti rezoliuciją iš rytinės darbotvarkės į popietinę. Siūlau pritarti bendru sutarimu. Ar galime pritarti? Nematau prieštaraujančių. Dėkoju. Pritarta.

Ir dėl visos darbotvarkės. Ar reikėtų balsuoti? Pabalsuokime dėl viso pikto, kad po to nebūtų priekaištų. Kas pritariate šios dienos darbotvarkei, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 114: už – 70, prieš – 4, susilaikė 40. Darbotvarkei pritarta.

11.45 val.

Policijos įstatymo Nr. VIII-2048 1, 2, 6, 7, 10, 16, 17, 18, 19, 27, 29, 30 straipsnių ir priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 6[1] straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2957, Viešojo saugumo tarnybos įstatymo Nr. X-813 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIVP-2958, Administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2959, Bausmių vykdymo kodekso 73 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2960, Įstatymo „Dėl Europos Sąjungos valstybių narių sprendimų baudžiamosiose bylose tarpusavio pripažinimo ir vykdymo“ Nr. XII-1322 12, 13, 14, 55, 58 ir 87 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2961, Karinės jėgos naudojimo statuto 2 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2962, Karo padėties įstatymo Nr. VIII-1721 2, 8, 11 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2963, Karo prievolės įstatymo Nr. I-1593 26 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2964, Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 3, 14 ir 18 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2965, Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo Nr. VIII-971 16 ir 35 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2966, Nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo Nr. VIII-49 priedėlio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2967, Saugiųjų dokumentų ir saugiųjų dokumentų blankų gamybos įstatymo Nr. IX-1601 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2968, Suėmimo vykdymo įstatymo Nr. I-1175 26 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2969, Vidaus tarnybos statuto 4, 25 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2970, Įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Norvegijos Karalystės Vyriausybės susitarimo dėl nuosprendžių baudžiamosiose bylose, kuriais paskirtos laisvės atėmimo bausmės ar su laisvės atėmimu susijusios priemonės, pripažinimo ir vykdymo ratifikavimo“ Nr. XII-800 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2971 (*pateikimas*)

Taigi pradedame nuo 1-4.1 – projektas Nr. XIVP-2957. Kviečiu A. Bilotaitę į tribūną.

A. Vyšniauskas dėl vedimo tvarkos.

A. VYŠNIAUSKAS (*TS-LKDF*). Frakcijos vardu norėčiau paprašyti pusvalandžio… Frakcijos vardu norėčiau paprašyti pusvalandžio pertraukos.

PIRMININKĖ. Supratau. Prašoma pusvalandžio pertraukos. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Balsuojame. Kas pritariate pusvalandžio pertraukai dėl šio klausimo, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 113: už – 62, prieš – 44, susilaikė 7. Pusvalandžio pertraukai pritarta.

R. Žemaitaitis per šoninį mikrofoną. Prašau.

R. ŽEMAITAITIS (*MSNG*). Ačiū, gerbiama Pirmininke. Tai opozicija norime paklausti, ar Vyriausybės valanda bus, ar ne, nes lygiai pusę valandos bus Vyriausybės valanda 12 val. 30 min. Tai gal iš karto perkelkime į popietinį?

PIRMININKĖ. Pusvalandį galime fiksuoti, aš manau.

R. ŽEMAITAITIS (*MSNG*). Jau, taip ar taip, Pirmininke, yra… (*Balsai salėje*) Taip ar taip, yra trumpinama. Tai tokiu atveju…

PIRMININKĖ. Patvirtinta darbotvarkė. Ką tiktai dėl darbotvarkės apsisprendėme.

R. ŽEMAITAITIS (*MSNG*). Ką darysime dėl Policijos įstatymo šito teikimo, nes jis ateina lygiai su Vyriausybės valanda, puse valandos? Ar keliate į popietinį, ar ką?

PIRMININKĖ. Dar laiko yra, jeigu dabar labai daug kalbėsime, tai nepavyks.

R. ŽEMAITAITIS (*MSNG*). Tai taip ar taip nepavyks.

PIRMININKĖ. O jeigu nedeginsime dabar laiko, tai pavyks. Matau, kad P. Saudargas nori pasakyti. Prašau.

P. SAUDARGAS (*TS-LKDF*). Dėkoju. Aš irgi nenoriu deginti laiko, bet tiesiog ir kolegos klausinėja – balsavimo langai. Kaip mes planuojame dirbti, jeigu galite, paskelbkite, nes gerokai užsitęsė posėdis. Ačiū.

PIRMININKĖ. Taip, kaip tik apie tai norėjau, tą norėjau pasakyti. Kadangi balsavimo langas buvo numatytas tarp 11 val. 20 min ir 12 val. 30 min., šiek tiek vėliau pradedame, tai balsuosime nuo dabar. Taigi, apsvarstę klausimus, balsuosime iki 12 val. 30 min., iki Vyriausybės pusvalandžio pradžios.

11.48 val.

Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo Nr. VIII-500 2, 10, 12 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-1104(2) (*priėmimas*)

Dėkui ir norėčiau pakviesti į tribūną… Sekundėlę, pradedame 1-4.1 klausimo svarstymą, tai yra Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo projektas Nr. XIVP-1104. Priėmimo stadija. Priėmimas pastraipsniui.

Pasiūlymų, beje, nėra gauta nė dėl vieno iš šių straipsnių – nuo 1 iki 5 straipsnio pasiūlymų nėra. Ar galime kiekvienam straipsniui pritarti bendru sutarimu? Dėkui, pritarta bendru sutarimu. Motyvai. Dėl motyvų turime užsirašiusių… Na, iš esmės pusė Seimo užsirašė. Tai pirmoji už kalba I. Pakarklytė. Prieš – ruošiasi V. Ąžuolas.

I. PAKARKLYTĖ (*LF*). Dėkoju, gerbiama Seimo Pirmininke. Gerbiami kolegos, šiandien mes turime istorinę galimybę priimti atsakingą, brandų, savalaikį ir progresyvų bei empatišką sprendimą nelaukdami, kol kas nors iš Europos Sąjungos lieps tai padaryti, nes net neabejoju, kad taip bus.

Jau net 20 šalių yra uždraudusios kailinių žvėrelių fermas Europoje, tarp jų trys šalys net nemokėjo jokių kompensacijų – tai kaimyninė Latvija, Estija, Vokietija. Manau, kad tai išties yra brandus sprendimas dar ir dėl to, kad… Ar žinote, kur yra pagrindinė kailių rinka ir kur yra didžiausia paklausa? Taigi ji yra didžiausia – taip, Rusijoje ir Kinijoje, o Europos Sąjungoje kailių paklausa metai iš metų mažėja ir per dešimtmetį sumažėjo net 60 procentinių punktų.

Tikiu, kad mes, kaip valstybė ir kaip visuomenė, kaip rodo ir didžiulis pilietinės visuomenės įsitraukimas į šią temą, kad mes esame pasiekę tokią brandą, kad nebetęstume veiklos, kuri sukelia skausmą ir kančias kitoms gyvoms būtybėms ne gyvybinėms žmonių reikmėms patenkinti, bet tik dėl kažkokios kvailos užgaidos, prabangos prekės, kuri turi tiktai prabangos funkciją, o net nuo šalčio neapsaugo. Turime siekti, kad bet kokioje mūsų veikloje, bet kokiame versle būtų kuo mažiau smurto, kuo mažiau skausmo, net jei tai daroma šiuo atveju gyvūnui. Jo jausmai yra tarsi mažiau, deja, vis dar vertinami ir gyvybė ta menkesnė, tačiau vis dėlto manau, kad toks elgesys normalizuoja žiaurumą ir normalizuoja tą skausmo kėlimą.

Aš labai tikiu, kad Europos ateitis ir Lietuvos ateitis yra be gyvūnų žudymo dėl kailio. Klausimas yra tik toks, ar mes patys savarankiškai, brandžiai apsisprendžiame ir savo noru priimame šiandien tą sprendimą, ar esame tempiami už ausų kitų valstybių.

PIRMININKĖ. Laikas!

I. PAKARKLYTĖ (*LF*). Kviečiu rinktis oriai ir palaikyti šį projektą.

PIRMININKĖ. Motyvai prieš – V. Ąžuolas. Už kalbėti ruošiasi V. Valkiūnas.

V. ĄŽUOLAS (*LVŽSF*). Iš tikrųjų pasiklausius, kolegos, istorinė galimybė sunaikinti verslą neskiriant jam adekvačių kompensacijų, na, tai tikrai istorinė galimybė. Aišku, po 30 metų Seime atsirado tokių Seimo narių, kuriuos veikia šlapių vištų performansai. Deja, toks Seimas, nieko nepadarysi.

Aš norėčiau duoti patarimą žvėrelių augintojams: ramiai žiūrėkite į visas tas nesąmones, po metų bus kiti rinkimai, atsiras daugiau sveiko proto Seimo narių, kurių šlapių vištų performansai neveiks, ir galėsite dirbti toliau. Bus atšaukta visa ta nesąmonė. Bet, žinoma, reikia padėti toms šalims, kurios augina tuos žvėrelius, iš to uždirbs didelius pelnus, kad jie uždirbtų dar daugiau. Turime tokią realybę.

Mielieji, neskubėkite nieko naikinti, palaukite metus ir galėsite toliau ramiai dirbti, nes, pavyzdžiui, praeitoje kadencijoje mes stengėmės verslams padėti ir šiam verslui padėti, kad jis gyventų ir dirbtų. O jeigu jūs turite žinių, kad ten žvėreliai kankinami, kažkaip blogai su jais elgiamasi, pažeidžiamas Gyvūnų gerovės įstatymas, tai praneškite tarnyboms, kad jos tai darytų, bet nebauskime visų ir neliepkime visiems sunaikinti.

Bet jau teko matyti, į ką šlapių vištų organizacija nusitaikė toliau. Tai ji nusitaikė į veršelius – reikia veršelius drausti trumpai skraidinti, bet geriau juos ilgai vežti furgonais, kad jie ilgiau kankintųsi. Tokia logika vadovaudamiesi sužinosime, kiek yra tokių Seimo narių, kurie tai logikai pritaria. Balsuokime prieš.

PIRMININKĖ. Motyvai už – V. Valkiūnas.

V. VALKIŪNAS (*DPF*). Ačiū, Pirmininke. Aš, kaip Darbo partijos narys, už verslumą Lietuvoje, už darbo vietas. Turime pozityvią emociją, turime ir negatyvią emociją. Pozityvi emocija, kai kailiniai moterims suteikia ypač pozityvią emociją, šalina stresą ir neleidžia depresijos, skatina meilę ir santarvę. Negatyvi, kaip yra posakis: paukščiuko gaila, vištos gaila, jautuko, kaip čia minėjo, gaila, medelio gaila. Tačiau niekas nėra amžina ir visiems reikia maitintis dvasiškai ir fiziškai ir išgyventi.

Kolegė kalbėjo, kad prabangos prekė, tačiau ši prekė, tai yra kailiniai, ilgai tarnaujantys. Aš manau, kad ne viena tai kalbėjusi moteris pasinaudojo kaip ne prabangos preke dėvėtų drabužių parduotuvėje.

O palaikyti tai, kad būtų sunaikinti šie žvėreliai ir kailiniai, yra lobavimas Kinijos ir Rusijos labui, nes jie tiktai to ir laukia, kad pas mus nieko negamintume. Kaip dabar atsibudo Europos Sąjunga ir net pati ta *europeidų* viršininkė, kad reikia elektromobilius žiūrėti, nes užplūdo Europą. Tai tiek tūkstančių Briuselyje lobistų. Aišku, jie lobuoja, kad pas mus nieko negamintume, o pirktume iš Kinijos. Mąstykime realiai ir balsuokime adekvačiai. (*Plojimai*)

PIRMININKĖ. Kolega, nors kaip Seimo Pirmininkė turėčiau likti neutrali, jūsų pasisakyme kaip moteris įžvelgiu labai labai daug negerų dalykų.

Prieš kalba A. Veryga.

A. VERYGA (*LVŽSF*). Dėkoju. Gerbiami kolegos, šitas įstatymas yra labai geras emocinio manipuliavimo pavyzdys, kai Seimo narių paštai yra užverčiami tokiomis manipuliacijomis, kalbant apie spiegiančius gyvūnus ir taip toliau, pagal geriausias šito žanro, tokio demagoginio žanro, tradicijas. Tai aš norėčiau, kad mes visgi grįžtumėme prie sveiko proto. Čia jau kai kas iš kolegų minėjo, kad šitas verslas niekur nedings, jis tiesiog dings iš Lietuvos, persikels į kitas valstybes ir jokių gyvūnų gyvūnų gynėjai tokiu sprendimu neapsaugos.

Dar daugiau, Seimą pasiekė teisininkų išvados, kurios leidžia daryti prielaidą, kad tokie sprendimai galimai net ir prieštarautų mūsų šalies Konstitucijai. O nustatyta kompensacija yra apgailėtinas pasityčiojimas iš ilgus metus savo verslą Lietuvoje kūrusių ūkininkų ir jų šeimų.

Aš norėčiau paklausti: koks kitas sektorius bus, kurio bus imtasi? Spėčiau, kad tai bus turbūt vištos, vėliau gyvulininkystė, kiaulininkystė. Yra mokslinių tyrimų, kurie rodo, kad netgi augalai pažįsta savo skriaudėją ir reaguoja į jį. Tai gali būti, kad kitas įstatymas bus, pavyzdžiui, Augalų gerovės įstatymas ir bus draudžiama pardavinėti, na, tarkime, skintus augalus. Tai aš kviečiu, kolegos, neapsimesti, nes turbūt didžioji dalis tų, kurie teikia šituos įstatymus, valgo mėsą, geria pieną, valgo kiaušinius ir apsimeta, kad yra dideli gyvūnų mylėtojai. Tai, kolegos, kviečiu balsuoti prieš.

PIRMININKĖ. Motyvai už – M. Ošmianskienė.

M. OŠMIANSKIENĖ (*LF*). Dėkoju. Gerbiami Seimo nariai ir Veryga, noriu atkreipti dėmesį, kad vis dėlto yra labai svarbus ir tikslas, dėl ko mes auginame ir kankiname tuos gyvūnus – dėl būtinojo poreikio ar tiesiog dėl pramogos pasipuošti ir pasipuikuoti? Priežasčių atsisakyti gyvū-

nų auginimo tik dėl kailinių yra tikrai daug. Kailių fermos, be abejo, prieštarauja gyvūnų gerovei. Kanadinės audinės priverstos gyventi ankštuose narvuose, kai gamtoje jos turi pabėgioti, o tenai negali nei išsibėgioti, nei išsimaudyti. Gamtoje jos gyvena prie vandens. Jos paprastai, beje, gamtoje gyvena po vieną, o čia priverstos tankiai, vienos šalia kitų, gyventi visą savo gyvenimą. Tokios šalys kaip Vokietija arba Šveicarija nuėjo gyvūnų gerovės keliu, liepdamos užtikrinti tokias sąlygas, kokios turi būti gyvūnams komfortiškos, ir tokiu keliu einant kailinių žvėrelių fermos pačios išnyko.

Be abejo, kaip jau buvo minėta, gyvūnų veisimas ir žudymas tik dėl kailio yra neetiškas, žiaurus ir pasmerktas verslas, jo negalima pateisinti mūsų laikais, tačiau šiandieniniame karo Ukrainoje kontekste tai įgauna ir politinį atspalvį, kadangi pirmieji importuotojai yra kas? Būtent teroristinė Rusija, žmogaus teisių nepaisanti Kinija.

Kailių fermų jau atsisakė Estija ir Latvija. Didžiausias fermas, daugiausiai fermų turinčios Suomija ir Lenkija taip pat juda uždarymo link. Lenkijoje jau svarstoma teisėkūros iniciatyva, Suomijoje per 1 dieną surinkta 50 tūkst. reikalingų parašų. Europos Sąjungos peticija, taip pat 1,5 mln., jau yra pateikta Europos Parlamentui. Tai yra kur kas daugiau, negu yra reikalinga teisėkūros iniciatyvai.

Taip pat kailių atsisakyta jau ir įvairių žinomų gamintojų, tokių kaip „Gucci“, „Versace“ ar „Armani“. Kailių jie jau nebepardavinėja.

PIRMININKĖ. Laikas!

M. OŠMIANSKIENĖ (*LF*). Lietuva yra viena iš paskutinių Europos Sąjungos valstybių, iki šiol neturinčių ribojimų. Tikrai yra tam tikros numatytos kompensacijos, latviai, estai jų nematė. Tad tikrai neverta čionai krūpčioti ir padėkime tašką šitoje nešvarioje industrijoje.

PIRMININKĖ. Motyvai prieš – A. Gedvilienė.

A. GEDVILIENĖ (*TS-LKDF*). Dėkoju. Kadangi V. Valkiūnas užsirašė kalbėti už verslą, tai aš pasirašiau kalbėti prieš gyvūnų kankinimą. Prieš pusę metų buvo parodytos slaptų kamerų transliacijos, kaip vis dėlto elgiamasi su gyvūnais, kuriuos neva „humaniškai“ dusina kamerose ir „humaniškai“ atima gyvybę. Nieko panašaus, ten yra ne kas kita, bet sadistiškas, labai žiaurus elgesys su gyvūnais. Jau kolegos kalbėjo apie tai, kad daugelis Europos Sąjungos valstybių juda draudimų keliu, juda savarankiškai. Šitas įstatymo projektas priėjo paskutinę – priėmimo – stadiją. Po Europos Komisijos peržvalgų mes negavome nė vienos pastabos.

Dar noriu pastebėti, kad Aplinkos apsaugos komitete svarstydami šį klausimą mes tikrai susitikome su visais socialiniais partneriais, išklausėme tiek mokslininkus, tiek medikus, tiek kailininkus, tiek nevyriausybininkus. Įvertinę visus argumentus, įrašėme tam tikrus dalykus dėl kompensacijų. Įvedėme trijų laiptelių pasitraukimo modelį. Pirmieji besitraukiantys gauna didžiausias kompensacijas – 3 eurus už praėjusių metų vieno gyvūnėlio auginimą, antraisiais – 2 eurus, paskutiniais – 1 eurą. Taip pat kompensuosime darbuotojų išeitines išmokas ir teritorijos sutvarkymą. Taigi tikrai klausėmės, įvertinome ir išgirdome, įrašėme į įstatymą.

Labai kviečiu šiandien padaryti tą istorinį žingsnį, priimti sprendimą dėl gyvūnų gerovės užtikrinimo ir parodyti, kad Lietuva daugiau netoleruos žiauraus elgesio su gyvūnais, kad ir fermose. Ačiū.

PIRMININKĖ. Motyvai už – M. Danielė.

M. DANIELĖ (*LF*). Aš noriu atkreipti dėmesį, kad šiandien turime galimybę užbaigti žmogaus tuštybės erą Lietuvoje. Nešildo tie kailiai, yra XXI amžiaus audiniai, seniai juos pakeitę. Gana ciniška yra kalbėti apie kokį nors verslą. Nereikalingas toks verslas išsivysčiusiai šaliai. Toks verslas nekuria jokios pridėtinės vertės, toks verslas nėra ateities verslas. Ir labai juokinga girdėti, kai dabar atsiranda verslo gynėjų opozicijos pusėje. Dar labiau vemti verčia tie ciniški pasisakymai apie augalus ir visos kitos nesąmonės. Man atrodo, palikime šitą pseudoverslą, sakykime, toms atsilikusioms valstybėms, kurios dar neatėjo iki savo raidos, iki savo brandos, kai mes jau suprantame, kad toks dalykas kaip reiškinys iš viso yra nereikalingas.

Šiandien jau buvo paminėta, kad mados namai atsisako kailių, šiandien jau buvo paminėta, kad tie kailiai nešildo, tai yra tiktai kraujas ant mūsų kūno. Man atrodo, kuo greičiau mūsų verslininkai persiorientuos ir pasitrauks, padės tašką šioje savo darbo srityje, tuo geresnę kompensa-

ciją jie gaus. Tiesiog raginu žiūrėti į priekį, visus verslininkus kuo greičiau persiorientuoti ir pradėti kurti didesnės pridėtinės vertės dalykus Lietuvai. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. V. Pranckietis – motyvai prieš.

V. PRANCKIETIS (*LSF*). Ačiū. Ką tik psichiatrijos profesorius pasakė diagnozę tokiems pasisakymams kaip ką tik nuskambėjęs. Šiandien mes kalbame apie gyvūnų gerovės emocijas ir argumentus. Balsavimas yra emocijos prieš argumentus. Manau, kad mes turime padėti tašką šiose diskusijose. Bet kreipiuosi į liberalias jėgas. Ar naikiname verslus? Kreipiuosi į socialdemokratines jėgas. Ar naikiname darbo vietas tuose kaimuose, už kuriuos mes čia labai kovojame, už regionus? Ar mes sieksime ateityje, bent jau pasiekę tą teisingą kompensaciją tiems žmonėms, kurie įdėjo savo gyvenimus, pirmiausia gyvenimus, o ne milijonus, ir dabar jiems pasiūlome kapeiką už tai?

Lietuvos Respublikos Vyriausybės teisininkai atsiribojo nuo tos vietos, kur buvo paminėta kompensacija. Kompensavimo klausimas nėra išspręstas. Aš labai norėčiau ir tikėčiausi, kad antros arba trečios kartos išeiviai iš kaimo, kuriuos užaugino kaimas, atstovautų tam kaimui taip, kad tas kaimas ir toliau galėtų tuos žmones ugdyti, auginti ir atiduoti miestų gerovei kurti. Dabar mes atimame dar vieną verslą, pasmerkiame 1 tūkst. 500 šeimų kokiam nors neįgalumui arba lėšų neturėjimui.

Todėl kviečiu visus išsiblaivyti, pasvarstyti ir nutarti. Mes neremiame Rusijos, mes turime puikią galimybę išsaugoti verslus čia. O kalbėti apie kailinius rusėms arba kinėms turbūt yra žemiau, kaip mėgdavo sakyti vienas žmogus, *plintuso*. Todėl tikiuosi, kad jeigu šiandien ir balsuosime prastai…

PIRMININKĖ. Laikas!

V. PRANCKIETIS (*LSF*). …tai Prezidentas, būdamas ekonomistas, turbūt atkreips dėmesį į kompensavimo tvarką ir sieks gerovės visiems Lietuvos gyventojams, tarp jų ir kaimo. Ačiū.

PIRMININKĖ. Motyvai išsakyti. Balsuokime dėl 1-5 klausimo… atsiprašau, dėl 1-4.1 klausimo – Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo projekto Nr. XIVP-1104(2). Balsuojame. Kas pritariate, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 108: už – 68, prieš – 25, susilaikė 15. Įstatymas (projektas Nr. XIVP-1104) priimtas. (*Gongas*)

Premjerė I. Šimonytė – repliką po balsavimo.

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Nenorėjau pasisakyti argumentų sakymo metu, kad nepaveikčiau kieno nors blaivios ar neblaivios nuomonės, bet po balsavimo vis dėlto norėčiau išreikšti nusistebėjimą. Kai apie manipuliacijas kalba žmonės, kurie jau kelinta savaitė nieko nedaro kito, kaip tik manipuliuoja Gyvenimo įgūdžių programa, tai, sakyčiau, kolegos, išlikite nuoseklūs.

PIRMININKĖ. V. Semeška.

V. SEMEŠKA (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, norėjau padėkoti visiems, kurie balsavo už. Tikrai buvo sarmata klausyti kai kurių Seimo narių manipuliacijų, ypač to asmens, kuris kalba apie blaivumą, o gerbiama A. Širinskienė visąlaik klausia dėl jo blaivumo. Tai tikrai buvo nejauku klausytis.

PIRMININKĖ. V. Ąžuolas.

V. ĄŽUOLAS (*LVŽSF*). Įdomu buvo klausytis premjerės. Krikščioniškų vertybių žmonės, kurie prieštarauja satanistiniam genderizmui, – tai yra blogai, manipuliacijos. Bet aš noriu pasveikinti kitą pusę – tuos Seimo narius, kurie balsavo už, kad juos veikia šlapių vištų performansai. Todėl ir pasidžiaukime.

PIRMININKĖ. K. Mažeika.

K. MAŽEIKA (*DFVL*). Ačiū, Seimo Pirmininke. Premjere, būčiau nereagavęs, bet premjerė irgi taip reagavo. Buvo mano paklausimas per Vyriausybės valandą praeitą savaitę ir premjerė pasakė, kad žemės ūkiui pinigų nėra. Tai, premjere, kalbant apie kompensacijas, jūs tiesiog uždegate žvakę dar vienai žemės ūkio šakai ant kapo ir lauksite kitos kadencijos, kai kita Vyriausybė biudžete turės ieškoti pinigų kompensacijoms. Tai tikrai jums labai nesolidu.

PIRMININKĖ. A. Butkevičius.

A. BUTKEVIČIUS (*DFVL*). Dėkoju, Seimo Pirmininke. Gerbiami kolegos, jeigu jūs kalbėjotės su žvėrelių augintojais, tai, manau, tikriausiai turite informaciją, kad jokie komerciniai bankai jokių paskolų jau toms įmonėms, kurios užsiima tuo verslu, nebesuteikia. Ilga diskusija jau ir dabar yra sužlugdžiusi šį verslą. Aš manau, tikrai šiandien reikėjo priimti galutinį sprendimą, kad ta agonija nesitęstų.

PIRMININKĖ. A. Širinskienė.

A. ŠIRINSKIENĖ (*MSNG*). Gerbiamai premjerei kažkaip vis nepavyksta savo siauro politinio mąstymo nukelti nuo tų vienkrypčių bėgių. Tai jūs padėkokite už tai, kad jūs gavote balsus ir iš opozicijos priimti projektui, kuris tikrai, reikia pripažinti, yra kontroversiškas. Užuot padėkojusi, jūs dar ateinate ir spjaudotės nuodais. Tai tikrai yra labai negražu ir apmaudu.

PIRMININKĖ. P. Gražulis, T. V. Raskevičius ir tuomet baigsime.

P. GRAŽULIS (*MSNG*). Aš norėjau reaguoti į premjerės pasisakymą. Gyvenimo įgūdžių programa tiek sumanipuliavo galvas, kad net švietimo ministras, paklaustas, kiek yra lyčių, nežino. Įdomu, ar žino jis pats, kokios yra lyties. Ir gal premjerė tikrai žino, kokios ji lyties?

PIRMININKĖ. T. V. Raskevičius.

T. V. RASKEVIČIUS (*LF*). Aš tikrai manau, kad kolegės A. Širinskienės pastaba buvo teisinga. Aš asmeniškai gerbiamai A. Širinskienei norėčiau padėkoti, kad ji balsavo už kailių fermų draudimo projektą. Tikiuosi, kad tai yra pirmas ir paskutinis klausimas, kada mūsų su Agne nuomonės sutampa.

PIRMININKĖ. Valio!

12.06 val.

Laukinės gyvūnijos įstatymo Nr. VIII-498 8 ir 24 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-1105(2) (*priėmimas*)

Darbotvarkės lydimasis 1-4.2 klausimas – Laukinės gyvūnijos įstatymo Nr. VIII-498 8 ir 24 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-1105(2). Motyvai už… Atsiprašau, priėmimas pastraipsniui. Trys straipsniai. Pasiūlymų nėra gauta. Ar galime kiekvienam iš jų pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Motyvai už – T. Tomilinas. Prieš kalbės V. Valkiūnas.

T. TOMILINAS (*DFVL*). Gerbiami kolegos, tikrai šitas pagrindinis įstatymas jau priimtas ir reikia pasidžiaugti pačia diskusija ir pačiu kompromisu. Labai negražiai atrodė būtent gerbiamos M. Danielės pasisakymas, kad čia opozicija kažkokia atsilikusi – opozicija turi teisę į nuomonę ir turi teisę į kritišką nuomonę. Aš taip pat esu iš opozicijos ir pasisakau už surastą kompromisą. Ilgai mes jo ieškojome, metus laiko šioje kadencijoje ir dar praeitoje kadencijoje vyko diskusijos. Tikrai klausimas subrendęs.

Bendra pasaulinė tendencija yra aiški. Mes mažiname ne tik žmonių kančią, tą mes privalome daryti ir mūsų civilizacija apie tai sako, kad smurto, kančios mažėja. Mes uždraudėme, pavyzdžiui, vaikų auklėjimą diržu praeitoje kadencijoje. Ir taip, šiandien civilizuotas žmogus rūpinasi aplinka, gyvūnija, jis nori, kad kuo mažiau gyvūnų kentėtų, kad kuo mažiau būtų teršiama aplinka ir panašiai. Dėl to buvo ieškoma kompromiso. Virš 20 pasaulio valstybių tuos sprendimus, vienokius ar kitokius, jau yra priėmusios… ne pasaulio, Europos valstybes turėjau omenyje. Šiandien Lietuva žengia šį žingsnį.

Tikrai labai raginu kolegas neblokuoti nei lydimųjų projektų, nei… Jeigu yra diskusijos, na, norima diskutuoti apie kompensacijų padidinimą dar, tai galima daryti registruojant projektus. Man atrodo, kad tai yra pribrendęs istorinis sprendimas, humanizuojantis tą ūkio šaką, kurios būtinumo nėra. Negalima lyginti to su gyvūnais, kuriuos mes naudojame maistui, tai yra net nekorektiškas palyginimas. Tai yra pramoga ir prabanga, kurių galime atsisakyti dėl aukštesnių vertybių.

PIRMININKĖ. Motyvai prieš – V. Valkiūnas.

V. VALKIŪNAS (*DPF*). Dėl Lietuvos ekonomikos griovimo negali būti kompromiso, mes viską turime daryti. Paskui tie patys, kurie dabar balsuoja už verslo likvidavimą, verkšlens, kad ne-

gali biudžeto surinkti: neturime pinigėlių, ajajai, vai vai vai, ką daryti – tam neduosime, iš to atimsime. Mokytojams atlyginimų nėra, o čia viską daro, kad nesurinktume tų pinigų. Tai baikite tą šizofreniją ir prieikite prie proto.

PIRMININKĖ. Priėmimo stadijoje gali ir daugiau kalbėti. V. Pranckietis – prieš.

V. PRANCKIETIS (*LSF*). Noriu atkreipti dėmesį į prieš tai buvusį balsavimą ir pasakyti Lietuvos žmonėms: du ministrai, vienas, atsakingas už ekonomiką ir inovacijas, balsavo už verslo uždarymą, kitas, atsakingas už žemės ūkį, balsavo už žemės ūkio šakos uždarymą. Žmonės, įsidėmėkite šitas pavardes, kaip jie remia mūsų ekonomiką. Ačiū.

PIRMININKĖ. Motyvai išsakyti. Balsuokime dėl 1-4.2 klausimo, projekto Nr. XIVP-1105. Kas pritariate, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 79: už – 69, prieš – 2, susilaikė 8. Įstatymas (projektas Nr. XIVP-1105) priimtas. (*Gongas*)

12.14 val.

Saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymo Nr. VIII-499 10^2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3090 (*pateikimas*)

Ir 1-4.3 klausimas, kitas lydimasis, – Saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3090. Pranešėja – A. Gedvilienė. Prašau,

A. GEDVILIENĖ (*TS-LKDF*). Dėkoju, gerbiama Pirmininke. Aš dėkoju visiems: tiek valdančiųjų atstovams, tiek opozicijos atstovams, priėmusiems pagrindinius teisės aktus, draudžiančius kailinių žvėrelių fermas. Teikiame lydimąjį teisės aktą – Saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymo vieno straipsnio pakeitimą, kur tiesiog išbraukiame eilutę dėl to, kad yra prekiaujama saugomų rūšių laukiniais gyvūnais, skirtais veislinei bandai specializuotuose kailinių žvėrelių auginimo ūkiuose sudaryti. Tai mūsų įstatymą priėmus tampa nebeaktualu. Prašau pritarti po pateikimo.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūsų nori paklausti A. Skardžius. Gerbiama Aiste, neskubėkite išeiti. Yra vienas klausimas. A. Skardžius nori jums užduoti klausimą. Prašau.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Ačiū, gerbiamoji Pirmininke. Gerbiamoji komiteto pirmininke, kadangi įstatymas liečia ir grybus, kiek žinome, Europos Parlamente yra iniciatyvų riboti, drausti ir grybų rinkimą.

A. GEDVILIENĖ (*TS-LKDF*). Aš nežinau, kad toks projektas yra, todėl negalėčiau komentuoti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Dėl motyvų užsirašiusių po pateikimo nėra. A. Vyšniauskas. Taip?

A. VYŠNIAUSKAS (*TS-LKDF*). Aš tik vieną komentarą, kadangi Seime turi būti sakoma tiesa. Domėjausi šiuo klausimu – nei Europos Parlamente, nei kitame parlamente nėra tokios iniciatyvos uždrausti grybavimą.

PIRMININKĖ. Taigi balsuojame. Kas pritariate 1-4.3 klausimui, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 89: už – 72, prieš – 6, susilaikė 11. Po pateikimo pritarta. Siūlomas pagrindiniu komitetu Aplinkos apsaugos komitetas. Siūloma svarstyti spalio 17 dieną. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Nematau prieštaraujančių, pritarta.

12.17 val.

Policijos įstatymo Nr. VIII-2048 1, 2, 6, 7, 10, 16, 17, 18, 19, 27, 29, 30 straipsnių ir priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 6[1] straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2957, Viešojo saugumo tarnybos įstatymo Nr. X-813 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIVP-2958, Administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2959, Bausmių vykdymo kodekso 73 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2960, Įstatymo „Dėl Europos Sąjungos valstybių narių sprendimų baudžiamosiose bylose tarpusavio pripažinimo ir vykdymo“ Nr. XII-1322 12, 13, 14, 55, 58 ir 87 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2961, Karinės jėgos naudojimo statuto 2 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2962, Karo padėties įstatymo Nr. VIII-1721 2, 8, 11 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2963, Karo prievolės įstatymo Nr. I-1593 26 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2964, Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 3, 14 ir 18 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2965, Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo Nr. VIII-971 16 ir 35 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2966, Nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo Nr. VIII-49 priedėlio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2967, Saugiųjų dokumentų ir saugiųjų dokumentų blankų gamybos įstatymo Nr. IX-1601 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2968, Suėmimo vykdymo įstatymo Nr. I-1175 26 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2969, Vidaus tarnybos statuto 4, 25 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2970, Įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Norvegijos Karalystės Vyriausybės susitarimo dėl nuosprendžių baudžiamosiose bylose, kuriais paskirtos laisvės atėmimo bausmės ar su laisvės atėmimu susijusios priemonės, pripažinimo ir vykdymo ratifikavimo“ Nr. XII-800 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2971 (*pateikimo tęsinys*)

Dabar grįžtame į rytinę darbotvarkę. Praėjo lygiai pusvalandis. Kviečiu ministrę A. Bilotaitę į tribūną. Taip pat kviečiu pirmąjį pavaduotoją J. Razmą, jis pirmininkaus posėdžiui. Dėkoju.

A. BILOTAITĖ (*TS-LKDF*). Laba diena, gerbiami kolegos. Pirmiausia pradėsiu nuo to, kad visi suvokiame, kad geopolitinė ir saugumo situacija yra pasikeitusi ir jinai reikalauja sisteminių sprendimų saugumo srityje. Todėl siekiant stiprinti valstybės saugumą, visuomenės saugumą būtina mažinti mūsų tarnybų fragmentaciją ir konsoliduoti viešąjį saugumą užtikrinančių tarnybų kompetencijas.

Šiandien aš teikiu visą įstatymų paketą, kurį sudaro du blokai. Pirmas blokas yra susijęs su struktūrine, administracine policijos pertvarka, o antrasis yra susijęs su Viešojo saugumo tarnybos pokyčiais ir mūsų siūlomu modeliu. Pirmiausia labai trumpai ir koncentruotai pristatysiu, kas yra siūloma susiejant su pokyčiais policijos sistemoje.

Pagrindinis akcentas, dėl ko šiandieną bus siūloma pritarti parlamentui, yra susijęs su tuo, kad siūloma keisti pajėgų valdymo visą modelį, tobulinti jį stambinant struktūrą, veiklą organizuojant modeliu penkių apygardų: Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio. Čia noriu iš karto atremti argumentą, kad bus mažiau saugumo, kad nebeliks pareigūnų, kad komisariatai bus uždaryti. Taip tikrai nebus. Kaip tik bus siekiama užtikrinti mūsų bendruomenių geresnį saugumą. Sustambinę struktūrą, net ir atokiausiuose šalies kampeliuose galėsime pasitelkti didelius policijos pajėgumus, tai yra specializuotas policijos pajėgas. Taip pat papildomai bus įsteigti keturi policijos komisariatai. Tai tikrai niekaip nepakeis vietose gyvenančių žmonių saugumo jausmo. Kaip tik mūsų tikslas yra užtikrinti, kad būtų vienodas saugumo standartas visoje Lietuvoje gyvenantiems žmonėms.

Girdžiu daug argumentų, kad pokyčiai vyksta po pokyčių, ir, matyt, klausiama, kokia prasmė, todėl noriu atkreipti dėmesį į skaičius. Nuo 2013 metų iki 2023 metų registruotų nusikaltimų sumažėjo nuo 85 tūkst. iki 46 tūkst., pasitikėjimas policija padidėjo nuo 69 % 2013 metais iki 82 %.

Toliau norėčiau trumpai pristatyti pokyčius, susijusius su Viešojo saugumo tarnyba. Pirmiausia reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad mes šiandien diskutuojame apie tai, kad mums reikia stiprių tarnybų. Esame labai detaliai išanalizavę situaciją. Kaip žinote, Viešojo saugumo tarnyba atlieka dvi ypač svarbias nacionalinio saugumo požiūriu funkcijas, tai yra strateginių objektų ap-

sauga ir antroji funkcija yra susijusi su buvimu ginkluotojų pajėgų dalimi, esant karo situacijai. Tai yra dvi kertinės funkcijos, kurias būtina stiprinti. Esame išanalizavę šią situaciją ir matome, kad, na, šios funkcijos turi trūkumų, tai pripažįsta ir socialiniai partneriai, ir ekspertai – tiek gynybos, tiek karybos, tiek viešojo saugumo. Mes negalime palikti, kaip yra.

Kas yra siūloma? Siūloma pereiti prie kitokio modelio, tai yra… Noriu paneigti iš karto, kai bandoma sakyti, kad siekiame sunaikinti Viešojo saugumo tarnybą. Mes kaip tik siūlome ją sustiprinti, tai yra integruoti į policijos sistemą, paliekant ją kaip atskirą juridinį asmenį su savo funkcijomis ir uždaviniais, kurie ir šiuo metu yra atliekami. Mes tikrai nepabloginsime pareigūnų darbo sąlygų, motyvacinės sistemos, o kaip tik, matydami tai, kad iš mūsų visų tarnybų Viešojo saugumo tarnyboje pareigūnai yra mažiausiai patenkinti savo darbo sąlygomis, mes tikrai sieksime gerinti šias sąlygas, tiek motyvuodami juos, tiek aprūpindami.

Na ir apie argumentus. Kalbėkime argumentų kalba. Žinau, daug yra emocijų, yra daug mitų, bet kalbėkime apie argumentus. Prieš šį sprendimą pateikiant buvo atlikta išsami analizė. Pirmas dalykas – peržiūrėtos funkcijos, ar Viešojo saugumo tarnyba atlieka kokias nors unikalias funkcijas, išskirtines funkcijas. Mes matome, kad ne, ji atlieka besidubliuojančias funkcijas su kitomis mūsų tarnybomis, panašias funkcijas.

Antras dalykas – išanalizavome tarptautinę patirtį Europos Sąjungos šalių. Ką mes matome, kad Viešojo saugumo tarnyba, kuri įvardijama kaip žandarmerija, nėra tolygi toms žandarmerijoms, kurios yra likusios Europos Sąjungoje, nieko panašaus. Tokios funkcijos, kurios šiuo metu yra vykdomos mūsų Viešojo saugumo tarnybos, kitose Europos Sąjungos šalyse yra vykdomos policijos. Kalbėdami apie argumentus, pirmiausia turėtume kalbėti apie tai.

Kitas argumentas, kad policijai čia yra naudinga, kad kažkaip savo spragas spręs. Tai kalbėkime apie *nekomplektą*. Šiuo metu Viešojo saugumo tarnyboje *nekomplektas* yra 30 %, o policijoje yra 14 %.

Ir kalbant apie pliusus. Mes matome šiandien Viešojo saugumo tarnyboje didžiulį potencialą – tai kovinis pasirengimas, tai yra jų stiprybė. Bet ko šiandien trūksta? Trūksta technologijų, trūksta intelekto, trūksta analitinių gebėjimų, visų šitų dalykų. Taip, jų reikia, technologijų reikia, reikia eiti į priekį. Tai mes planuojame sujungti tuos dalykus, tai yra išeiti po to stipresni.

Kolegos, aš manau, kad argumentai yra labai aiškūs. Ir žiūrint valstybiškai pirmiausia, valstybiškai mes turime galvoti ne apie savo kokius nors patinka, nepatinka, politinius dalykus, bet galvoti apie valstybę. Šiandien yra svarbiausia, kad esant šiam geopolitiniam kontekstui mūsų visos tarnybos dirbtų kaip laikrodis, būtų pasirengusios ir tą padarytų, na, be jokių abejonių, maksimaliai gerai.

Tai trumpai tiek. Aš mielai atsakysiu į visus iškilusius klausimus, nes, kaip suprantu, jų bus tikrai nemažai.

PIRMININKAS (J. RAZMA, *TS-LKDF*)**.** Taip, dabar klausimai ir atsakymai. Tik pastebėsiu, kad balsavimo intervalą pratęsiu iki 13 valandos, galbūt tiek ir neprireiks. Akivaizdu, kad Vyriausybės pusvalandis bus šiek tiek vėliau. Pagal susiklosčiusią laiko situaciją, matyt, dėl Užsieniečių teisinės padėties įstatymo pataisas reikės nukelti po pietų. Dabar klausimai. Pirmoji – L. Nagienė.

L. NAGIENĖ (*DFVL*). Ačiū, gerbiamasis pirmininke. Gerbiama ministre, aš kalbėsiu konkrečiu faktu, nes Telšių apskritis jau dalyvauja eksperimente. Jie yra prijungti konkrečiai prie Šiaulių ir policija jau vadovaujasi tuo nauju principu, kaip jūs sakote, stambinant. Bet, patikėkite, penktą valandą visos langinės uždarytos, niekas nebedirba ir jeigu yra iškilusi kokia nors problema, aišku, skambina. Jeigu kažkuris artimesnis postas yra, ar iš Akmenės, ar iš kažkur kitur, gali privažiuoti ir atvažiuoti į įvykio vietą. Tai vienas dalykas. Jūs ne artinate paslaugą, o tolinate.

Kitas momentas dėl specialistų. Jeigu šiandien savivaldybė nespręstų klausimo ir neprisidėtų prie specialistų rengimo, finansiškai net apmokėdama, tai tokiu atveju, aš galiu pasakyti, šiandien specialistų trūkumas būtų dar didesnis, nes po reformos dalis iš tikrųjų pasitraukė. Pritraukti specialistų nėra taip lengva. Ar nemanote, kad jūs bandote užkamšyti šitas skyles, atsiprašau, kad taip pasakiau, Viešojo saugumo tarnybą prijungdami ir policijos specialistų trūkumą padengdami iš Viešojo saugumo tarnybos.

Kaip jūs įvertinote, antras klausimas, sakote, Viešojo saugumo tarnybos specialistams trūksta intelekto…

PIRMININKAS. Laikas.

L. NAGIENĖ (*DFVL*). Kaip jūs įvertinote? Ačiū.

A. BILOTAITĖ (*TS-LKDF*). Pirmas dalykas, kalbant apie *nekomplektą*. Aš norėčiau pažymėti, kad *nekomplektas* Viešojo saugumo tarnyboje yra 30 %, o policijoje – 14 %. Kalbant apie pačius darbo metodus ir principus, tai, matyt, reikėtų atkreipti dėmesį, kad yra mobilūs ekipažai, ir tai yra labai svarbu. Nesvarbu galbūt tai, ar ten dega šviesa, ar ne. Svarbiausia, kad laiku, per nustatytą laiką į A, B, C kategorijos įvykius atvyktų pareigūnai; kad ikiteisminiai tyrimai, visi tyrimai, kurie vyksta, būtų maksimaliai gerai padaromi. Man atrodo, tai yra svarbiausia šiandien žmogui, kuriam rūpi jo saugumas.

O kalbėdama apie analitiką, aš norėčiau atkreipti dėmesį, kad kalbėjau apie analitinius gebėjimus ir analitinį potencialą. Šiuo atveju mes tikrai matome, kalbėdami apie IT sektorių, policija investuoja, kiekvienais metais investicijos 6 mln. O Viešojo saugumo tarnyba net negali prilygti tokiems skaičiams. Skirtumai, dedant ant svarstyklių, yra netolygūs.

PIRMININKAS. Klausia A. Butkevičius.

A. BUTKEVIČIUS (*DFVL*). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Gerbiama ministre… (*Balsai salėje*)

A. BILOTAITĖ (*TS-LKDF*). Rekordinis biudžetas, buvusi ministre, jeigu žinote.

A. BUTKEVIČIUS (*DFVL*). Ministre, ministre, Vidaus reikalų ministerija yra atsakinga ir už regioninę politiką. Tikriausiai žinote, kad Vokietija Europoje yra labiausiai pasižymėjusi valstybė, kad valstybės funkcijų nekoncentruodavo didelиuose miestuose. Jūs kalbate apie valstybės saugumo užtikrinimą žmonėms. Tai aš dabar matau, kad, pavyzdžiui, anksčiau mano apygardoje – Vilkaviškio rajone – galėdavai susitikti su policijos komisariato vadovu, aptarti. Netgi ne su juo pačiu, bet ir su visais darbuotojais. Kai buvo stambinimas apskričių lygiu, tai Marijampolės komisariatas tapo pagrindinis. Tada faktiškai rajonų policijos darbuotojai nebesusitikdavo, sakydavo, važiuok į Marijampolę. O geografiniu požiūriu dabar kai kuriems, pavyzdžiui, gyvenantiems prie Lenkijos ir Kaliningrado srities, į Kauną reikės vykti apie 150 kilometrų. Kaip, jūsų manymu, tai čia yra paslaugos, saugumo užtikrinimo priartinimas prie žmonių ar nutolinimas? Ačiū.

A. BILOTAITĖ (*TS-LKDF*). Pirmas dalykas, atkreipėme dėmesį į tai, kad šiandien mūsų pajėgumai ir krūviai skirtingose Lietuvos vietose yra skirtingi, kaip mes suprantame, dėl to, kad, matyt, skiriasi ir situacijos, ir nusikalstama kriminogeninė situacija, ir kiti dalykai. Kas man yra svarbiausia? Svarbiausia, kaip ir minėjau, kad pareigūnai atvyktų tinkamu laiku į vietą. Aš suprantu, kad jūs galbūt norite, kad jų fiziškai būtų daugiau. Tai ir yra daroma, noriu pažymėti. Kalbant apie bendruomenių pareigūnus, čia ir mano kaip ministrės yra keliamas lūkestis ir tikslas Policijos departamentui tam, kad būtų daugiau bendruomenių pareigūnų. Tai ir yra daroma. Dėl saugumo užtikrinimo, reagavimo, tai šitas pokytis kaip tik leis mums pasitelkti reikiamus specializuotus pajėgumus ir juos pakelti, ir paskirti ten, kur labiausiai reikia. Saugumo nuo to bus tik daugiau.

PIRMININKAS. Klausia V. Bakas.

V. BAKAS (*DFVL*). Ačiū. Gerbiama ministre, jūs savo pristatyme pasakėte, kad 800 pareigūnų trūksta intelekto. Tai yra tiems pareigūnams, kuriems 2015 metais profesorius V. Landsbergis, vienam iš šitos tarnybos įkūrėjų… Tarnybą, kuri stovėjo prie nepriklausomybės ištakų, jūs pavadinote kaip tarnyba, kuriai trūksta intelekto. Iš tikrųjų aš tik priminsiu, aš manau, kad tai daug ką pasako apie jus kaip ministrę, jūsų, kaip ministrės, intelektą, kai jūs iš Seimo tribūnos šitaip pažeminate tarnybą, kuri atliko didžiulę istorinę misiją ir turi dabar didžiulę misiją nacionalinio saugumo srityje.

Aš jums priminsiu ne tik tris funkcijas. Aš jums priminsiu, kad Viešojo saugumo tarnyba, kuriai, pasak jūsų, trūksta intelekto, stovėjo migrantų krizės priešakyje, kai jūs darėte viešųjų ryšių akcijas ir naikinote žmogaus teisių sistemą. Viešojo saugumo tarnyba stovėjo priešakyje, kai reikėjo atkurti konstitucinę santvarką Lietuvoje…

PIRMININKAS. Laikas!

V. BAKAS (*DFVL*). …dėl riaušių, dėl provokacijų, ir tą padarė. Mano klausimas: ar jums netrūksta intelekto suprasti, kad naikinti Viešojo saugumo tarnybą reiškia susilpninti mūsų nacio-

nalinio saugumo institucijas? Ir kodėl jūs tai darote? Kas per intelektualūs patarėjai jums pataria tokias nesąmones?

A. BILOTAITĖ (*TS-LKDF*). Ponas kolega, pirmiausia aš noriu atkreipti dėmesį, kad aš kalbu apie analitinį potencialą, ir prašau neklaidinti ir neakcentuoti tokių dalykų. Jūs puikiai žinote, apie ką aš kalbu, ir kad Viešojo saugumo tarnyba yra kovinis pasirengimas. Aš puikiai žinau, kokias funkcijas vykdo, gal net geriau už jus, manau, nepaisant to, kad dirbote NSGK pirmininku. Ir tikrai esu įsigilinusi į funkcijų dubliavimąsi. Tikrai esu dėkinga visiems pareigūnams, kurie krizių metu sugeba dirbti sutelktai, nes taip ir turi būti. Viena iš Viešojo saugumo tarnybos funkcijų yra teikti pagalbą kitoms tarnyboms, kai jos reikia, kaip žinote. Tai tą ši tarnyba ir daro.

Bet kalbant apie mūsų strateginių objektų apsaugą, aš manau, kad jums, kaip buvusiam pirmininkui, yra svarbu, matyt, žinoti ir suprasti, kad šiame geopolitiniame kontekste strateginių objektų apsauga yra ypač svarbi ir tam, kad būtų vykdoma maksimaliai gerai šitų strateginių objektų apsauga, reikia ne tik šiaip fizinės apsaugos, bet reikia daugiau dalykų, tai yra ir IT tam tikrų sprendimų, analitinių dalykų. Tai aš kalbu apie tai. Norėčiau jus patikslinti ir prašau neklaidinti.

PIRMININKAS. Klausia S. Skvernelis.

S. SKVERNELIS (*DFVL*). Gerbiama kolege, panašu, kad susiduriame su situacija, kai trūksta ne tik intelekto, bet ir sąžinės. Jūs dabar iš tribūnos sakote tokius skaičius dėl VST pareigūnų pasitenkinimo tarnyba. 2020 metų tyrimas, jūsų ministerijos atliktų tyrimų duomenimis, Viešojo saugumo tarnyba yra labiausiai motyvuota ir patenkinta savo darbu. Kada pradėjote tarnybą naikinti, 2022 metais, aišku, tie skaičiai yra kitokie.

Dėl *nekomplekto*. Visą laiką šitoje tarnyboje *nekomplektas* buvo apie 70 %, kai pradėjote ją naikinti, natūralu, kad jis išaugo iki 38 *nekomplektų*… Tai jau du faktai. Trečias – apie žvalgybinius gebėjimus, kas vakar komiteto posėdyje irgi buvo akivaizdus melas pateiktas. Atsiprašau už tokį pasakymą, bet kitaip negaliu įvardinti.

Viešojo saugumo tarnyba 2021 m. birželio 16 d. raštu kreipėsi į jus, kad būtų suteiktas tarnybai kriminalinės žvalgybos subjekto statusas dėl to, kad būtų galima gauti visą analizę. Jūs po 11 mėnesių, pabrėžiu, po 11 mėnesių atsakote ir duodate neigiamą atsakymą, kad ta informacija turi dalintis kitos tarnybos. Tai apie kokius intelektinius gebėjimus galima čia kalbėti, kad ko nors trūksta?

Jeigu tai yra politinis sprendimas, pasakykite, kokiais motyvais tas politinis sprendimas toks yra priimtas, ir mes tada galėsime apie ką nors diskutuoti. Tai gal galite įvardinti to politinio motyvo esminę priežastį, dėl ko reikia sujungti, integruoti arba panaikinti Viešojo saugumo tarnybą?

A. BILOTAITĖ (*TS-LKDF*). Viešasis interesas ir valstybės nacionalinio saugumo dalykai, kaip žinote.

Pirmas dalykas, jūs tikriausiai taip pat gerai esate susipažinęs su tarptautine Europos Sąjungos šalių patirtimi, kalbant apie žandarmerijos kaip tarnybos buvimą. Žinote, kad tokio dydžio šalys yra atsisakiusios tokių tarnybų, kurios atlieka žandarmerijos funkcijas, tuo keliu yra nuėjusios. Žinoma, galima galbūt investuoti į tam tikrus įrankius, žvalgybinius ar kitus, bet klausimas, ar mūsų valstybė gali tai daryti.

Man atrodo, įvertinus tą funkcijų dubliavimąsi, užsienio šalių patirtį, nacionalinio saugumo aspektus, kad mums būtina konsoliduoti savo dabar esančių institucijų pajėgumus, tai yra tas žingsnis, kuris mums kaip tik leistų stiprėti. Ir aš noriu pabrėžti, gerbiamas premjere, tai, kad šis klausimas yra ne politinis. Šis klausimas yra valstybiškas klausimas, tai yra valstybinis klausimas, saugumo klausimas ir čia kitų argumentų net negali būti. Šį sprendimą įgyvendinę mes turėtume daugiau saugumo, stipresnę Viešojo saugumo tarnybą. Taip pat bus išlaikyta, noriu pažymėti, ir ta pati ginkluotųjų pajėgų funkcija, apie ką buvo daug diskutuojama, ir net ji bus sustiprinta.

PIRMININKAS. Taip, klausinėjimo laiką pratęsime šiek tiek, nes ne vienas projektas yra. Tai klausia V. Valkiūnas.

V. VALKIŪNAS (*DPF*). Ačiū, Jurgi, kad necenzūruojate, šiandien davėte žodį paklausti. Miela Agne, jūsų racionalius pasiūlymus aš palaikau, čia ir iš kolegų gaunu priekaištų ir pasipiktinimo. Tačiau šį kartą jūs kalbate ne savo balsu, jaučiu. Ką galiu pasakyti ir paklausti – su liberalais jūs, konservatoriai, neišeisite stipresni, kaip jūs sakėte.

Viešojo saugumo tarnybos likvidavimas. Kaip jūs tai matote? Ar jūs modeliavote? Dabar čia vėl apkaltins Seimo Pirmininkė kokia nors, kad moterys ar kaip, ar čia dabar be lyčių bus. Kaip su vadinamosiomis riaušėmis tvarkysis, jeigu bus tik moterys, ar ta kritinė masė moterų bus? Ar jūs išvis sumodeliavote situaciją? Išeina, kad čia kažkas jums primetė šitą. Ar tiesa, kad jūs įkaitė čia šios idėjos?

A. BILOTAITĖ (*TS-LKDF*). Kolega, tai yra valstybei stiprinti skirtas sprendimas. Kalbant apie riaušes, man atrodo, ir 2009 metai, ir 2021 metai yra pavyzdys, ką reiškia turėti skirtingas tarnybas, kurios dalyvauja malšinant riaušes, kurios turi skirtingas taktikas. Yra, na, vadovavimo problemos, tai, matyt, viena iš priežasčių, kad mes neturėtumėme tokio, kaip sakant, skirtingo taktikų buvimo, o ateityje visus iššūkius, kurie bus, atremtumėme žymiai stipriau.

PIRMININKAS. Klausia A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiamoji ministre, jūs minite, kad ši reforma reikalinga valstybei stiprinti ir kad tai geopolitinė situacija diktuoja, tačiau Viešojo saugumo tarnyba būtent tam tikros situacijos metu integruojasi į krašto apsaugą, į gynybos struktūras. Šiuo atveju jūs kaip tik, mano įsitikinimu, ją silpninate, prijungdami prie policijos. Tai koks tikrasis tikslas? Ar tai yra dėl kylančio žmonių nepasitenkinimo dabartinės Vyriausybės darbu, noras sustiprinti policiją, kad galima būtų efektyviai malšinti, na, protestus, riaušes ir taip toliau? Ir jūs minėjote, kad šiose tarnybose, vidaus saugumo tarnybose dirbantys pareigūnai nepatenkinti savo vadovybe. Ar jūs nemanote, kad jie daugiau nepatenkinti yra tiek ministerija, tiek pačios ministerijos pozicija šios tarnybos atžvilgiu? Labai ačiū.

A. BILOTAITĖ (*TS-LKDF*). Na, kalbant apie pačius sprendimus, tai jie yra skirti tam, kad sustiprintų, kaip ir minėjau. Manau, kad čia galėtų pasisakyti ir krašto apsaugos ministras, nes mes turėjome tikrai daug pasitarimų ir diskusijų tiek su kariuomene, tiek su Krašto apsaugos ministerija tam, kad Viešojo saugumo tarnyba, policijos sudėtyje būdama atskiru juridiniu asmeniu, galėtų išlaikyti ginkluotųjų pajėgų funkciją. Tai tas yra pasakyta, kad tą galima padaryti, nes pradžioje, kiek girdėjau, buvo atitinkamų abejonių, bet tą leidžia mums tarptautinės konvencijos, tas yra galima.

Šią savaitę vyko neviešas posėdis NSGK ir TTK, jame buvo pristatyta situacija, tam tikri trūkumai, jų nenorėčiau čia dabar viešai įvardinti. Akivaizdu, kad būtina stiprinti, ir mes esame pasiūlę sprendimus. Vienas iš sprendimų yra būtent per šitą integracijos procesą. Jau mes matome, kaip tai darysime, ir padarysime taip, kad mūsų Viešojo saugumo tarnyba, kaip atskiras juridinis asmuo, galės tikrai maksimaliai gerai atremti įvairias hibridines grėsmes, kurios gali būti. Jų gali būti įvairių, kaip miniu. Visai neseniai buvo situacija, kai už sienos buvo „Wagneris“, galimi teroristiniai įvairiausi incidentai, incidentai mūsų strateginiuose objektuose. Mūsų tarnybos turi dirbti maksimaliai gerai ir būti geriausios parengties. Šis sprendimas leis mums nueiti tuo keliu.

PIRMININKAS. Klausia A. Širinskienė.

A. ŠIRINSKIENĖ (*MSNG*). Ministre, jūs čia taip gerokai pakeltu tonu aiškinate, ką turi ir ko neturi Europos Sąjungos valstybės. Aš manau, Europos Sąjungos valstybės tikrai neturi tokio ministro, kuris jam pavaldžias institucijas išvadintų tokiomis, kurioms trūksta intelekto. Jūs perklausykite savo kalbą. Jūsų visi reformos rėmimo argumentai iš tiesų žlunga. Dar vakar jūs ir uždarame posėdyje aiškinote apie žvalgybinius pajėgumus, apie analitinius gebėjimus, kurių neturi tarnybos, kurių trūksta ir taip toliau. Dabar paaiškėja, tai mes girdėjome iš gerbiamo premjero, kad tos tarnybos į jus kreipėsi dar prieš kelerius metus prašydamos suteikti galimybę gauti žvalgybinę informaciją. Matyt, Seime visi tam pritartų. Kodėl jūs trejus metus stekenote tarnybą, nieko nedarėte, nors matėte, kaip viskas yra blogai, o dabar ateinate ir bandote įteigti pseudoargumentus, kad reforma yra gera, kai realiai visi suprantame, kad rezultatą galima pasiekti kitaip? Ar nėra taip, kad jūs bandote uždaryti tarnybą, nes norite panaikinti vadovų etatus ir siekiate, kad tam tikri žmonės negalėtų dirbti?

A. BILOTAITĖ (*TS-LKDF*). Ponia Agne, kalbame argumentų kalba. Mes analizavome funkcijas, jų dubliavimąsi, užsienio šalių patirtį. Šis sprendimas tikrai buvo pristatytas ir pareigūnų bendruomenei, ir profesinėms sąjungoms. Šiandien visi pripažįsta, sutinka, kad šiuo metu Viešojo saugumo tarnybos situacija nėra gera, būtina stiprinti pagrindines mūsų funkcijas. Su tuo visi sutin-

ka. Žinoma, buvo galima pasirinkti keletą kelių, kaip jūs rekomenduojate, kosmetiškai pataisyti, tiesiog uždažyti fasadą ir turėti galbūt gražų fasadą. Mes, ministerija, pasirinkome sisteminį sprendimą, kuris, mūsų nuomone, viešojo saugumo požiūriu ir nacionalinio saugumo požiūriu būtų žymiai geresnis ir atneštų žymiai didesnę naudą mūsų žmonėms.

PIRMININKAS. Klausia A. Veryga.

A. VERYGA (*LVŽSF*). Dėkoju. Gerbiama ministre, aš pradėsiu nuo tokio žmogiško klausimo. Ar jūs nemanote, kad jums trūksta emocinio intelekto, jeigu jūs nejaučiate, kad tokie pasakymai, jog Viešojo saugumo tarnybai trūksta intelekto, gali įžeisti žmones? Taip pat ir jūsų kolegoms, kurie mokytojus broileriais išvadino. Čia viena klausimo dalis.

Kita. Noriu labai dalykiškai paklausti. Jeigu jau sakote, kad tai sustiprins tarnybą, dėl to visiems bus geriau, gal jūs galėtumėte konkrečiai iš karto ir įvardinti, kiek ir kokių investicijų yra suplanuota? Tai leistų tą tarnybą padaryti patrauklesnę, į ją ateitų daugiau žmonių. O dabar tiek policija, tiek ugniagesiai, tiek kitos vidaus reikalų sistemos tarnybos skundžiasi lėšų trūkumu. Kiek tų lėšų padaugės?

A. BILOTAITĖ (*TS-LKDF*). Gerbiamas kolega, tikrai noriu pažymėti, kad neturiu kokio nors nusistatymo ar nuomonės apie vienos ar kitos tarnybos kokią nors… jūs įvardijote sąvoką. Aš juos visus vertinu. Ypač vertinu Viešojo saugumo tarnybos kovinį pasirengimą. Tai mes visi tikrai matome. Bet kalbame apie įrankius. Aš norėčiau įvardinti, kad aš kalbėjau apie įrankius, ne apie žmones, jų gebėjimus. Patikėkite, man empatijos tikrai netrūksta, aš jos tikrai turiu pakankamai. Kalbu apie įrankius, tai yra informacines technologijas. Tai XXI amžiuje yra labai svarbu. Be žvalgybos įrankių gyvenimas šiandien yra neįmanomas. Šiandien mes to neturime.

Esame apskaičiavę, kiek šitas pokytis mums leistų sutaupyti. Per pirmus metus – 2,6 mln. Tai mes jau iš karto investuosime būtent į šiuos įrankius tam, kad turėtume atitinkamą sistemą, reikalingą strateginių objektų apsaugai užtikrinti. Tai yra mūsų prioritetas Nr. 1.

PIRMININKAS. Ir paskutinė klausia O. Leiputė.

O. LEIPUTĖ (*LSDPF*). Dėkoju. Jūsų pasakyta frazė, kiek pokytis leis sutaupyti, tarsi parodo, kokiu tikslu iš dalies ir yra daromi šie jungimai. Aiškinamajame rašte rašoma, kad VST inkorporuojama, kaip ir keičiasi pavaldumas.

Mano klausimas būtų apie žmones. Tai lyg ir nesiskaito kaip reorganizacija, bet jeigu žmonėms vis tiek keisis darbo pobūdis, profilis, sąlygos, pareigos galų gale, tai kaip bus su žmonėmis elgiamasi, jeigu jie nesutiks, nes čia ne reorganizacija ir įspėjimo turbūt dėl darbo sąlygų pasikeitimo negaus? Gal galėtumėte pakomentuoti?

Kitas momentas – nuolat akcentuojamas saugumas. Tai tie struktūriniai pokyčiai, kuriuos jūs planuojate atlikti, ir mažinamas komisariatų skaičius tikrai lems didesnį saugumą ir policijos pareigūnų didesnį skaičių tose vietovėse, tarkime, ne didžiuosiuose miestuose, bet regionuose? Ačiū.

A. BILOTAITĖ (*TS-LKDF*). Kalbant apie atleidimo lapelius, kaip jūs suprantate, jie nebus įteikiami, nes tiesiog yra toks sprendimas. Išanalizavus Civilinį kodeksą, priimtas sprendimas bus ne remiantis kokia nors reorganizacija, kaip kai kas bando pasakyti, ar likvidacija, nes tai yra integracijos procesas išlaikant tą patį juridinį asmenį. Juridinio asmens pasikeis tiktai pavadinimas. Ir dar labai svarbu pažymėti dėl pačių pareigūnų darbo aprašymų, uždavinių ir funkcijų – jos išlieka tokios pačios. Kalbant apie pareigūnus ir jų padėties pablogėjimą, tai tikrai net nėra kalbos, kaip tik Vidaus reikalų ministerija yra susikoncentravusi į tai, kaip dar papildomai gerinti atitinkamai ir motyvaciją, ir aprūpinimą, ir pačių pareigūnų darbo sąlygas.

O kai kalbame apie regionus, aš suprantu jūsų nerimą, girdžiu tokių mitų daug, kad žmonėms gali būti mažiau saugu dėl šito sprendimo. Noriu jus patikinti, kad mums yra labai svarbu, kad pareigūnų, galbūt ten ir nedegs šviesa, bus, ekipažas bus, bus tokios specializuotos pajėgos, kokių reikės. Būna įvairių kriminalinių situacijų ir reikalingi atitinkami mūsų specializuoti pajėgumai tam, kad jie atvyktų laiku ir padėtų žmonėms spręsti tuos iškilusius saugumo iššūkius.

PIRMININKAS. Dėkui. Klausimų intervalo laikas baigėsi. Dabar motyvai. A. Anušauskas – už.

A. ANUŠAUSKAS (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, aš siūlau nespekuliuoti krašto gynybos klausimais. Po tarnybos prijungimo prie policijos, kaip atskiro padalinio, kaip tik bus sutvarkytas va-

dovavimas, bus nedubliuojamos ir stiprinamos atliekamos funkcijos, nes vien tik strateginių objektų apsauga galėtų būti sustiprinta. Tai svarbu ne tik krizių metu. Man, ko gero, būtų sunku įsivaizduoti, jei šalia kariuomenės būtų institucija, kuri vadintųsi specializuota, bet su šarvuočiais ir artilerija, vadintųsi, pavyzdžiui, Karinio saugumo tarnyba, bet funkcijos būtų tapačios, besidubliuojančios. Valdymas krizių metu visada yra svarbus. Padalinys, esantis policijos sudėtyje, vykdantis policines funkcijas, būdamas atskiru padaliniu, tikrai suteiks galimybių ir darbuotojams, aš manau, kad ir geresnes sąlygas, ir perspektyvas, kad, tiesą sakant, funkcijas įgyvendintų kur kas efektyviau. Šiuo atveju aš siūlau po pateikimo palaikyti, nes čia išties, sprendžiant iš klausimų kiekio, yra daug ką apie ką diskutuoti. Pats principas, kai policines funkcijas vykdanti institucija pavadinama policijos dalimi, tikrai nesukelia jokių baisių padarinių, kad ir kaip jūs juos įsivaizduotumėte.

PIRMININKAS. Prieš – D. Gaižauskas.

D. GAIŽAUSKAS (*LVŽSF*). Ačiū. Gerbiami kolegos, išties, kai dabar išgirdome mūsų vidaus reikalų ministrę su savo pasisakymais, dėl ko daroma ši reforma, mes visi tiktai pamatėme, kokia *makalošė* mūsų ministrės galvoje. Klausantis jos išties plaukai šiaušiasi ne tik man, bet turbūt ir Viešojo saugumo tarnybos, ir policijos pareigūnų profesinėms sąjungoms, kurios šiuo metu rodo savo poziciją ir bando mus įtikinti, kodėl to daryti nereikia, kokių grėsmių tai gali kelti nacionaliniam saugumui, nes laikas daryti šią reformą, ne tik laikas, bet apskritai ir tikslas yra tikrai netinkamas. Kai sakėme, kad tai grėsmės mums dėl pabėgėlių, dėl „Wagnerio“ teroristų atsiradimo, dėl Rusijos karo grėsmės, mes visą laiką svarstėme, ką mes galime priešpriešinti šiai grėsmei, ir visada sakėme, kad Viešojo saugumo tarnyba yra ta pirmoji, kuri būtent ir yra pagrindinė mūsų jėga. Būtent tą patį ir A. Bilotaitė visą laiką akcentuodavo iki riaušių meto prie Seimo. Sakydavo, kai reikėdavo apginti biudžetą Viešojo saugumo tarnybos, kad tai pati stipriausia, pati reikalingiausia tarnyba būtent šioms grėsmėms atremti, kad reikalingas biudžetas ir taip toliau, ir taip toliau. Šiandien po konflikto su generolu ši tarnyba tapo visiškai nereikalinga ir, pasakė, be intelekto. Tai yra baisus palyginimas, dėl kurio įsižeidusios tarnybos tikrai negalės jai atleisti iki kadencijos pabaigos.

Bet ką aš noriu pasakyti, kai teikė šią reformą, mes neišgirdome nei vakar Nacionalinio saugumo ir gynybos komitete, nei apskritai, kad būtent, kai rengė šią reformą… nėra visiškai parengtas joks vertinimas, kaip dabar bus su mūsų nacionaliniu saugumu. Koks bus poveikis? Koks poveikis viešojo saugumo sričiai, Viešojo saugumo tarnybai, policijos pareigūnams? Policijos funkcijų, kurios yra perteklinės, ne tik neatsisakoma, jos dar ir primetamos. Tai susiję ir su objektų apsauga, ir riaušių malšinimu, ir taip toliau.

Mano galva, šis sprendimas yra sniego gniūžtė, kuri sukels ne tiktai grėsmę mūsų nacionaliniam saugumui, bet ir nepasitenkinimo bangą tarp mūsų visų tarnybų pareigūnų. Manau, kad reikia stabdyti būtent šios reformos pradžią, iš tikrųjų analizuoti, pasirengti bet kokiam siūlymui ir būtinai įtraukti profesinių sąjungų atstovus, kitaip mes turėsime didelių iššūkių, kurių tikrai nesuvaldysime šiuo pavojingu metu. Balsuokime visi prieš.

PIRMININKAS. Tuoj galėsime ir balsuoti. Motyvai išsakyti. Balsuosime, ar pritariame vidaus reikalų ministrės pateiktam 15 įstatymų projektų paketui po pateikimo.

Balsavo 107: už – 54, prieš – 47, susilaikė 6. Po pateikimo pritarta. (*Balsai salėje: „Perbalsuojame.“*) Nėra jokių motyvų perbalsuoti, visi galėjo išreikšti nuomonę. Būna rezultatas ir 1 balso skirtumu, nieko čia nepadarysi. Dabar siūlomas pagrindiniu komitetu Teisės ir teisėtvarkos komitetas, papildomu – Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas. Ar galime tam pritarti bendru sutarimu? Balsuojame. Balsuojame, kad pagrindinis… (*Balsai salėje: „Palauk, palauk. Jurgi, palauk!“*) V. Bakas – replika po balsavimo. Prašom.

V. BAKAS (*DFVL*). Aš frakcijos vardu norėčiau paprašyti perbalsuoti, nes yra kolegų, kurie nespėjo balsuoti.

PIRMININKAS. Konkrečiai įvardinkite, kas nespėjo, kad negudrautumėte. (*Balsai salėje*) Jeigu Seimo nariai nebuvo salėje ir nepabalsavo, dėl to nėra perbalsuojama. (*Balsai salėje: „Perbalsuojame!“*) Motyvai tikrai nėra pagrįsti. Tęsiame apsisprendimą dėl komitetų.

V. BAKAS (*DFVL*). Tada replika po balsavimo.

PIRMININKAS. Neteikiu perbalsuoti. (*Balsai salėje*) Balsuojame, kad pagrindinis komitetas – Teisės ir teisėtvarkos komitetas, papildomas – Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas.

V. TARGAMADZĖ (*DFVL*). Prašom perbalsuoti.

PIRMININKAS. Gerbiami kolegos, visada būna pavėlavusių, kurie atbėga į salę negalėję balsuoti, dėl to nėra perbalsuojama. V. Pranckietis.

V. PRANCKIETIS (*LSF*). Gerbiamas kolega, jūs turbūt suprantate… ar jums reikalingos žmonių nuomonės, Seimo narių, ar nereikalingos? Ne taip, kad pavėlavo – nepavėlavo. Ar yra ta nuomonė, ar ne? Malonėkite išgirsti tai, kas siūloma.

PIRMININKAS. Už – 62, prieš – 23, susilaikė 2. Man atrodo, šis balsavimas taip pat iškalbingai parodo pritarimą paketui. Pagrindinis – Teisės ir teisėtvarkos komitetas, papildomas – Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas. Svarstymo data siūloma už daugiau kaip 2 mėnesių, gruodžio 5 dieną. Ar tinka? (*Balsai salėje*) Balsuojame ir dėl svarstymo datos, kad gruodžio 5 diena.

Už – 61, prieš – 44, susilaikė 3. Dėl svarstymo datos apsispręsta.

12.55 val.

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 28, 37, 42, 43, 44, 66 ir 67 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2759(2) (*priėmimo tęsinys*)

Dabar dar du balsavimai. Darbotvarkės 1-6.1 klausimas – Švietimo įstatymo pataisų projektas Nr. XIVP-2759. Buvo atidėtas balsavimas.

Balsavo 63, už – 63. Dar kartą nėra pakankamai Seimo narių, kad priimtume šiuos projektus. Be abejo, nebalsuojame ir dėl lydimojo projekto, nėra jokios prasmės.

Replika po balsavimo – P. Gražulis.

P. GRAŽULIS (*MSNG*). Gerbiamas posėdžio pirmininke, visada, kai balsavimas skirdavosi tik 1 balsu, visi pirmininkai pagal susiklosčiusią tradiciją teikdavo perbalsuoti. Jūs visą laiką keičiate savo naudai balsavimus ir įvedate savo diktatą. Jūs negerbiate Seimo narių, jų pozicijos, užtai ir gavote tik 63 balsus.

PIRMININKAS. Gerbiamas kolega, tikrai nėra tokios tradicijos. Galite paprašyti, kad Seimo posėdžių sekretoriatas jums pateiktų statistiką, kiek kartų buvo perbalsuojama, kai buvo 1 balso skirtumas. Galite raštu kreiptis ir pamatysite, kad tokio dėsningumo nėra. (*Balsai salėje*)

V. Aleknaitė-Abramikienė – replika po balsavimo.

V. ALEKNAITĖ-ABRAMIKIENĖ (*TS-LKDF*). Labai ačiū. Gerbiamieji Tarpparlamentinių ryšių su Austrijos Respublika grupės nariai, primenu, kad pirmą valandą nuotoliniu būdu su mumis bendraus Lietuvos ambasadorė Austrijoje. Labai prašau (ir visų nuotaika pagerės) visų narių nepatingėti prieiti prie savo kompiuterių ir dalyvauti šitame nuotoliniame susitikime. Ačiū.

PIRMININKAS. Dabar tuoj bus Vyriausybės valanda. Kviečiu ministrus užimti savo vietas. Ir dar matau, kad V. Bakas nori pasakyti repliką po balsavimo. Prašom.

V. BAKAS (*DFVL*). Gerbiamas posėdžio pirmininke, klausimas, kaip skiemenavo ministrė, susijęs su nacionalinio saugumo interesais. Jūs kviečiate bendrai susitarti ir tai galioja. Kai reikia svarstyti su nacionalinio saugumo interesais susijusius klausimus, jūs nusispjaunate į didžiosios dalies… nes mes būtume nebalsavę už tokį projektą. Ministrė neįtikino Seimo. Jūs neleidžiate to daryti. Aš noriu pasakyti, kad jūs, kaip ir ministrė, tokiu būdu griaunate Lietuvos politikos tradiciją nacionalinio saugumo srityje ir tai yra labai blogas jūsų precedentas.

PIRMININKAS. D. Gaižauskas, kad nereiktų ko nors keisti.

D. GAIŽAUSKAS (*LVŽSF*). Labai ačiū. Gerbiami kolegos ir ypač valdantieji, Laurynai Kasčiūnai, krašto apsaugos ministre, premjere, mes visą laiką sutardavome dėl sprendimų arba siūlymų, kurie susiję su mūsų viešuoju saugumu. Tiek pozicija, tiek opozicija. Tai galbūt dėl vienintelio klausimo mes mažiausiai riejomės ir pykomės tiek viešai, tiek neviešai. Vakar, kai šis sprendimas buvo teikiamas į darbotvarkę, mes, tiek Demokratų partija, tiek Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga, įspėjome, kad jeigu jūs darysite viską, ne tik kad mūsų neišgirsite ir ne tik neleisite pasisakyti arba išreikšti savo pozicijos teisėtais būdais, kalbant apie viešąjį saugumą, mes svarstysime

klausimą dėl pasitraukimo iš nacionalinio susitarimo dėl gynybos. Tą padarėme dėl švietimo, nes nenorėjome aiškinti tai, kad kolaboruoti… ir kad vėliau tos grėsmės arba tie iššūkiai, kurie kils dėl švietimo, gali kristi ir ant Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos.

Lygiai tą patį mes dabar sakome dėl viešojo saugumo. Jeigu jūs ir toliau sieksite būtent tokiais tikslais, neteisėtais tikslais, būtent rizikuoti mūsų viešuoju saugumu, Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcija svarstys susitarimą dėl pasitraukimo iš mūsų bendro susitarimo dėl gynybos stiprinimo. Aš noriu, kad jūs išgirstumėte.

PIRMININKAS. Manau, visi girdėjo. Taip, toliau M. Puidokas – replika. Prašyčiau trumpiau, kiek įmanoma, vėluojame.

M. PUIDOKAS (*MSNG*). Kaip visi žinome, švietimo ministras G. Jakštas yra edukuotas, vakcinuotas, bet vakar paklaustas, kiek yra lyčių, negebėjo atsakyti be ekspertų pagalbos, tai dėl to aš noriu jam įteikti dovanų dvi knygas. Viena knyga yra kišeninis žmogaus anatomijos atlasas, kurį naudoja visi gydytojai. Kita knygelė yra žaisminga knygelė vaikams. Jeigu tokias knygeles dovanotumėte Gyvenimo įgūdžių programai, tai, manau, šių problemų Lietuvoje tikrai nebūtų. Visi, ir tėveliai, ir vaikai, būtų patenkinti. Visi žmonės gebėtų atsakyti, kad lyčių yra dvi – vyras ir moteris.

PIRMININKAS. Tai gražu, dovanų tradicijos pas mus plėtojasi. Kol dovanos bus įteikiamos, A. Gedvilas – replika.

A. GEDVILAS (*MSNG*). Gerbiamasis posėdžio pirmininke, nenorėdamas *papulti* į nepatogią situaciją ir paragintas rinkėjų, noriu į jus kreiptis ir užsitikrinti, kad užduodant klausimą būtų skiriamas visiems vienodas laikas.

Deja, kaip praktika parodė, jau nemažai posėdžių mane bandoma nutraukti, bandoma, kaip sakyti, sustabdyti, nors savo pasisakymu, na, būna, viršiju 1, 2 ar 3 sekundėmis. O 14 dienos posėdyje, pirmininkaujant vicepirmininkui V. Mitalui, galiu pasakyti, kad kolegos klausimus uždavinėjo 1 minutę 42 sekundes, 1 minutę 23 sekundes, 1 minutę 11, 1 minutę 7, 1 minutę 27, 1 minutę 9 ir 1 minutę 21 sekundę.

Tai mano klausimas: ar šiame Vyriausybės posėdyje turėsime visi vienodas sąlygas ir galėsime tinkamai suformuluoti iki galo klausimą? Ačiū.

PIRMININKAS. Kad ištaisyčiau jūsų paskelbtą neteisybę, į kitus klausiančiuosius žiūrėsiu labai griežtai – 1 minutė, o jūsų laiko jau neribosiu tuo klausimu.

Dabar premjerė nori atsakyti čia, kadangi įvairių replikų nuskambėjo. Po to jau bus klausimai.

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Taip, jums leidus, aš jau nebeisiu prie mikrofono, bet pasinaudosiu savo teise kalbėti tada, kada man atrodo reikalinga.

Gerbiamas kolega Gaižauskai, jūs nesate originalus savo pareiškimu, jau jūs turbūt tą suprantate, kadangi buvo tokių grasinimų ir iš kitų partijų vadovų. Mano supratimu, galbūt jūsų toksai būdas, gal niekaip kitaip klausimus spręsti, kaip tiktai grasindamas, jūs tiesiog negalite. Bet tam ir yra Seimas, tam ir yra Seimo komitetai, kad jie šiuos klausimus dabar, kai jiems yra pritarta po pateikimo, svarstytų.

Ir aš nematau čia jokios dramos, kad komitetuose gali atsirasti pasiūlymų, gali būti kokių nors kitų nuomonių. Jos visos bus aptartos. Juk svarstymo data, kuriai pritarė ką tik Seimas, yra beveik po 2 mėnesių, net daugiau negu po 2 mėnesių. Tikrai 2 mėnesių geroms diskusijoms užtenka, man atrodo.

Jūs esate NSGK narys, jeigu aš neklystu, komitetas yra papildomas, gali savo iniciatyva visi komitetai svarstyti. Tai aš niekaip nežinau, kodėl reikia išties taip radikaliai kelti klausimą. Bet, kita vertus, manęs tai nestebina, nes realiai iš susitarimo dėl švietimo jūsų partija paskelbė pasitraukianti net ne dėl švietimo, o dėl vienos pamokos, kuri atsirado nuo šių metų ugdymo programoje. Taip, aš tik apgailestauju dėl to.

13.04 val.

Vyriausybės valanda

PIRMININKAS. Gerai, galų gale pradėsime Vyriausybės valandą. Pirmasis klausia. S. Tumėnas.

S. TUMĖNAS (*LVŽSF*). Ačiū. Kreipiuosi į premjerę ir jos kaimynę finansų ministrę. Mano tokia humanitarinė problema.

Jūs gerą savaitę patariate nesikėsinti į artėjančio biudžeto tą tokią priešrinkiminę kišenę. Tai aš tą ir darau, kad nereikėtų dalyvauti tame artėjančiame pageidavimų koncerte. Ar galite atsakyti, ar jau yra svarstoma sudarant, formuojant biudžetą, tarėmės su susisiekimo ministru, su finansų ministre, ar numatoma, kad ir toliau kitais metais bus tikimybė, kad bus kompensuojama už prenumeratos pristatymą atokesniems ir mažai apgyvendintiems rajonams, nes tai išgelbėjo ne vieną redakciją praeitus keletą metų ir taip pratęsė gyvenimą regionų periodinių leidinių, suteikė galimybę atokesnių regionų žmonėms kaimuose nelikti be spaudos. Tai buvo…

PIRMININKAS. Laikas! Atjungiame. (*Balsai salėje*)

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Aš pasistengsiu atsakyti. Tikrai biudžetas yra šiuo metu rengiamas.

Aš noriu atkreipti dėmesį, kad per tą laiką nuo praėjusių metų yra atsiradusi nauja paramos priemonė, jai Seimas yra pritaręs. Ta paramos priemonė vadinasi Medijų fondas, per kurį taip pat bus numatyta parama ir visų pirma tiems leidiniams, kuriems yra sudėtingiau konkuruoti, sakykime, savo patrauklumu dėl to, kad jie galbūt mažiau rašo apie tai, kas kokią suknią apsivilko ar ten kokį lambordžinį nusipirko. Mes esame dėmesingi tam, kad žmonės ne tik kaime galėtų gauti spaudą, bet taip pat kad žmonės galėtų gauti kultūrinę spaudą ar kitą tokio galbūt siauresnio turinio ir specializacijos spaudą. Kai Vyriausybė pateiks biudžetą, visus atsakymus į visus klausimus jūs ten rasite. O dabar aš tiesiog susikonspektuoju šitą jūsų humanitarinį klausimą. Ačiū.

PIRMININKAS. Klausia A. Butkevičius.

A. BUTKEVIČIUS (*DFVL*). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Mano klausimas būtų susisiekimo ministrui, bet jo nematau, tai gal, gerbiamoji premjere, tiesiog pavesite, kad raštu atsakytų dėl to, kad turiu įpareigojimą iš statybininkų organizacijos. Druskininkuose buvo tokia šventė – Statybininkų asociacijos 30-metis ir dėl „Rail Baltica“ darbo projektų kai kurios organizacijos yra susirūpinusios. Viešieji konkursai yra įvykę. Kaip pavyzdys buvo paminėta, kad Jonavos rajone turi būti suprojektuotas geležinkelio tiltas. Buvo minėta, kad lyg ir ispanų kompanija tą konkursą laimėjo, italai turėtų pradėti vykdyti darbus, jeigu mano atmintis nemeluoja, bet sako, kad dar netgi nėra darbų projektų. Avansiniai mokėjimai yra pervesti toms organizacijoms, kurios yra laimėjusios, čia, Lietuvoje, medžiagas susipirkę, bet tolesni darbai nevyksta. Ar galėčiau gauti išsamesnį atsakymą?

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Labai ačiū. Žinau, apie kurį projektą kalbate, bet tikrai negaliu pasakyti, kokia yra aktuali stadija. Tikrai ministras jums atsakys raštu. Jis šiuo metu yra komandiruotėje Ispanijoje, neformaliame susitikime.

PIRMININKAS. Klausia O. Leiputė.

O. LEIPUTĖ (*LSDPF*). Mano klausimas būtų vidaus reikalų ministrei. Jūs kalbėjote apie empatiją. Kaip jūs manote, šitie visi pokyčiai, kuriuos mes šiandien išklausėme, ką planuojate, kaip veikia pareigūnų, policijos pareigūnų psichologinę savijautą? Mes tikrai žinome, kad nelabai renkasi šitą profesiją, kad kalbama, bent jau iš pareigūnų girdime, apie pokyčius dėl socialinių garantijų, kad nebus priemokų už laipsnius, kad pensija kitaip bus skaičiuojama. Tokiu svarbiu momentu jūs gal paneikite, gal aš čia neteisingai kalbu. Kokia yra ta tikroji atmosfera tarp pareigūnų? Tai, kad šiandien buvo piketas, tai, kad mes gauname krūvas laiškų, rodo, kad ne viskas gerai. Ačiū.

A. BILOTAITĖ (*TS-LKDF*). Pirmas dalykas. Kai vyksta kokie nors pokyčiai, jie visada sukelia kokių nors klausimų. Ką mes pastebėjome, kad, siekiant pateikti tą tikrą informaciją, ne visada yra sudaromos sąlygos, kad ta informacija pasiektų pačius pareigūnus. Ieškome kitų būdų tam, kad pareigūnai ne kokius nors mitus žinotų, bet žinotų, kaip yra iš tiesų.

Kalbant apie darbo sąlygų gerinimą, apie biudžetus, man atrodo, reikia pažymėti, kad šios Vyriausybės realūs sprendimai ir biudžetai, skirti mūsų tarnyboms, yra išskirtiniai. Jeigu palygintume, pavyzdžiui, policijos biudžetą, jis, kalbant apie darbo užmokestį ir apie visų tarnybų, visų pareigūnų darbo užmokesčio augimą, kiekvienais metais yra nuosekliai augantis. Tikimės, ir šiuo derybų dėl biudžeto laikotarpiu mes irgi einame su prioritetu, kad pareigūnų motyvacijos didinimas būtų mūsų pagrindinis tikslas, kurį mes siekiame įgyvendinti. Man atrodo, šitie dalykai, tai yra finansinis aspektas, tikrai yra nuosekliai sprendžiamas, nes tai mums yra labai svarbu ne tik kad komunikuojant, bet ir darant realius darbus.

Antras dalykas. Kas susiję su pareigūnų tiek psichologine, tiek fizine sveikata, tai mes ir šiuo klausimu tikrai daug dirbame ir daug dėmesio skiriame.

Kalbant apie kažkokius tokius protestus, aš suprantu, kad pareigūnai turi teisę išsakyti savo nuomonę, bet aš pakviečiau pareigūnus pas save atvykti. Mano durys yra atviros.

Jeigu yra kokių nors klausimų, kokia nors klaidinga informacija yra pateikta, jie gavo ją netikslią, esame pasirengę viską paaiškinti ir atsakyti. Ir pareigūnų darbo sąlygos tikrai neblogės, jos tiktai gerės, nes tai yra mūsų pagrindinis prioritetas.

PIRMININKAS. Klausia A. Gedvilas.

A. GEDVILAS (*MSNG*). Prieš užduodamas klausimą premjerei trumpai noriu priminti, kad Seimo narių klausimai Vyriausybei yra skirti politinėms problemoms spręsti ir kartu politinei atsakomybei prieš rinkėjus didinti. O reikšti asmeniškumus – iš tikrųjų nėra ta stadija. Ir klausimo vertė niekaip nepriklauso nuo to, ar klausimas yra užduotas raštu, ar jis skaitomas, ar kalbama be pasiruošimo.

Jūsų Vyriausybės ministras užvakar nesugebėjo atsakyti į paprastą klausimą, todėl privalau paklausti jūsų, gal jūs sugebėsite atsakyti. Kaip galvojate, kiek vis dėlto, jūsų manymu, yra lyčių? Ir kaip jūs manote, ar asmuo, nesugebantis įvardinti vyro ir moters lyčių, gali užimti bet kokias pareigas Vyriausybėje ir valstybėje, ir tuo labiau ministro pareigas? Kaip reikia teisingai atsakyti į klausimą, kiek yra lyčių, kad mūsų žmonės žinotų tokį atsakymą? Ačiū.

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Kolega, jūs čia ką tik kalbėjote, kad negalima leistis į asmeniškumus, bet jūs nieko daugiau savo paklausimuose nedarote, kaip tik į juos leidžiatės. Ir man visiškai nesvarbu, ar jūs ten pasirašote, ar jums kas nors parašo tą paklausimą, visą laiką yra asmeniškumai ir juose dalyvauti aš nematau jokio reikalo.

Jūs puikiai žinote atsakymą į šitą klausimą, biologijos kursą turbūt mokykloje esate išklausęs, jį yra išklausęs, be abejonės, ir švietimo ministras, ir manau, kad švietimo ministras gerai eina savo pareigas. O kad pasitaiko kartkartėmis kam nors užduoti provokacinių klausimų, tai aš galiu jūsų irgi paklausti: apie kokias lytis jūs kalbate? Apie tas, kurios plaukia upėmis, Nerimi arba Nemunu, žiemą, pavasarį? Taigi tai yra toks pats klausimas, kaip ir jūsų klausimas. Tiek aš galiu pasakyti šiuo klausimu.

PIRMININKAS. Gerai, pagilinome žinias apie įvairias lytis. Dabar klausia A. Veryga.

A. VERYGA (*LVŽSF*). Oi, kaip sunku jums į tuos klausimus atsakyti. Tai aš irgi švietimo ministro noriu paklausti. Ar jums atrodo normalu, kad, vos priėmus Gyvenimo įgūdžių programą, jos rengėjai jau iš karto siūlo brangius mokamus kvalifikacijos kėlimo kursus? Jie vienam mokytojui kainuotų 120 eurų, turint galvoje jų atlyginimą… O jūs man aną kartą melavote sakydamas, kad jie jau yra parengti. Tai čia pirmas klausimas.

Kadangi labai sunku atsakyti į tą klausimą, aš vis tiek jūsų paklausiu: gal jau jums pavyko paskaityti 9 klasės biologijos vadovėlį ir rasti atsakymą, kiek yra lyčių, ne tų, kur Nemune plaukia ar ten Neryje, kaip čia premjerė bando šaržuoti, o žmonių lyčių? Nes tam nereikia būti ekspertu, tam net vidurinio išsilavinimo nereikia. Labai ačiū jums.

G. JAKŠTAS. Ačiū už klausimą. Prašysiu dar patikslinti. Galėsime pakalbėti ir po posėdžio dėl tų mokymų už 120 eurų. Mes organizuojame per Vilniaus universitetą, Vytauto Didžiojo universitetą. Yra patvirtintos kvalifikacijos kėlimo programos mokytojams ir jos bus nemokamos.

Dėl lyčių, aišku, žinau, kiek yra lyčių. Ir klausimas, kuris buvo užduotas, tai buvo apie tai, kaip reikėtų mokyti vaikus apie lytis, nepasakant viso konteksto, apie kokias mes lytis kalbame. Suprantame, kad lytinių ląstelių yra dviejų tipų, yra vyriškos, moteriškos, individai dažniausiai turi vieno tipo, bet jeigu kalbame apie hermafroditus, tai gali būti, kad turi ir abiejų. Tai čia klausimas nėra toks, į kurį galima dabar atsakyti tiesiog skaičiumi, tai yra konteksto reikalaujantis klausimas. Ir jeigu norėtumėte daugiau apie tai žinoti, aš rekomenduočiau iš tikrųjų kreiptis į biologus. Aš galiu paaiškinti tiek, kiek žinau.

PIRMININKAS. Taip, T. Tomilinas klaustų. Nėra. K. Mažeika. Nėra. A. Sysas yra.

A. SYSAS (*LSDPF*). Ačiū, pirmininke. Neklausiu nei apie ledus, nei apie lytis, dar neatplaukė. Mano klausimas būtų socialinės apsaugos ir darbo ministrei. Mes čia turėjome turėti posėdį dėl Socialinių paslaugų įstatymo, bet neįvyko, ten iškyla finansavimo klausimai. Bet mes esame pri-

ėmę ir Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymą, jis įsigalios nuo sausio 1 dienos. Daug ginčų buvo pavasarį priimant šitą įstatymą. Reikėjo labai daug poįstatyminių aktų. Mes grįšime prie parlamentinės kontrolės, nes pirmą kartą taip ir nesugebėjome gauti normalių atsakymų. Tai mano klausimas ir būtų: kokia dabar pasirengimo priimti šitą reformą visu tempu situacija? Kokia situacija dėl Ginčų sprendimo komisijos? Nes žinau, kad toliau klausimai pakibę. Norėčiau žinoti, kas laukia tų žmonių, kurie susiduria su šitomis problemomis? Ačiū.

M. NAVICKIENĖ (*TS-LKDF*). Labai ačiū. Visi reikalingi tiek teisės aktai, tiek poįstatyminiai nutarimai dėl Ginčų komisijos, jeigu jie yra priimti, tai esame sutarę, kad Ginčų komisija bus likviduojama. Iki vasario 1 dienos ji veiks, o po to bus funkcijos perduotos Administracinių ginčų komisijai. Tokie yra sprendimai.

O dėl visos reformos, tai, be abejo, procesas vyksta, manau, kad gana sklandžiai, daug dalykų jau yra padaryta. Deriname dėl koordinatorių funkcijų atsiradimo savivaldybėse. Pokytis yra tikrai labai didelis, bet, man atrodo, jam mes esame pasirengę tinkamai. Jeigu iškils kokių nors nedidelių trikdžių ar kliūčių, tai juos spręsime pakeliui. Manau, kad ir parlamentinės kontrolės visada yra sveikintinas dalykas, bet iš principo kol kas neturiu jokių indikacijų, kad viename ar kitame įgyvendinimo etape būtų kokių nors strigimų. Tai manau, kad dirbame, dirbame tam, kad įgyvendintume.

PIRMININKAS. Klausia A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Ačiū, pirmininke. Mano klausimas būtų gerbiamam energetikos ministrui. Visa Europa pildo saugyklas ir džiaugiasi, kad dujų saugyklos pilnos. Lietuva – 2023 metais „Igničio“ įkaitė – dujas buitiniams vartotojams perka po 1 eurą 25 centus už kubinį metrą, kai biržoje dujų kaina yra apie 30 centų. 300 mln. kub. metrų padauginkite iš euro – 1 eurą permokame. Dalis eina iš Vyriausybės pasiskolintų pinigų, kita dalis iš vartotojų kišenės. Ar „Ignitis“ savo pelnu kompensuos kaip privatus juridinis asmuo? Kodėl Lietuva neišsinuomojo Inčukalno saugyklos bent jau buitiniams vartotojams kokių 3 teravatvalandžių? Ir kodėl jūs manote, kad kitais metais dujų kaina negalėtų būti mažesnė negu dabar buitiniams vartotojams? Ačiū.

D. KREIVYS (*TS-LKDF*). Aš ateinančių metų kainų neprognozuoju ir jūsų minima kaina biržoje yra kaina biržoje. Kaip žinote, netgi dedant į saugyklą reikia pridėti dujų išdujinimą, jų kelionę į Latvijos saugyklas, mokesčius pasienyje, grįžtame atgal – vėl mokesčiai pasienyje, pasaugojimai ir visi kiti dalykai. Tai vienas aspektas.

Kitas aspektas yra… Norėčiau paklausti, ar jūs draudžiate savo automobilį? Turbūt draudžiate. Tai draudimas visą laiką kainuoja – tu draudiesi nuo nelaimės, nelaimingo atsitikimo ar įvykių, ar panašiai. „Ignitis“ su reguliatoriumi yra pasitvirtinę metodiką, ja draudžia ir ateinantiems metams tam tikrus kiekius. Praėjusių metų pabaigoje, šių metų pradžioje buvo didelis neužtikrintumas, todėl draudimo kiekis buvo didesnis. Šiais metais užtikrintumo yra daugiau, draudžiamas kiekis yra mažesnis, bet tai yra technikos klausimas, kurį reguliuoja reguliatorius. Nuo šių metų yra parašytos metodikos ir taip toliau.

PIRMININKAS. Klausia D. Kepenis.

D. KEPENIS (*LVŽSF*). Dėkoju. Noriu paklausti švietimo ministro. Prieš trejetą mėnesių aš jums įteikiau Vydūno knygą „Sveikata. Jaunumas. Grožė“. Tą knygą tarpukario jaunimas skaitė kasdien, ji buvo stalo knyga ir tai buvo geriausia gyvenimo įgūdžių programa. Dabar gi Vydūnas yra iš mokyklos išmestas, vietoj jo mes studijuojame A. Tapiną ir kitus, turbūt jums patinkančius autorius. Tėvai šiandien nebegali pasirinkti to, ką jie galėtų pagal Konstituciją pasirinkti, – kaip auklėti savo vaikus. Jie privalo dalyvauti, leisti savo vaikus į programą, kurią mums primetė neomarksistai, globalistai, kurie dabar kuria savo pasaulyje. Mes tuo pagrindu skaldome savo žmones, sukeliame tarp jų nesantaiką, ir tą programą dabar žmonės jau vadina vaikų tvirkinimo programa. Tai gal leiskite tėvams pasirinkti, kaip savo vaikus auklėti. Tai jiems leidžia Konstitucija. Ačiū.

G. JAKŠTAS. Ačiū už klausimą. Išties didėja pasirinkimas mokytojams. Jei kalbėtume apie lietuvių kalbos ir literatūros programas, iki šiol būdavo užfiksuota, kokius kūrinius turės skaityti vaikai, ir tai keisdavosi retai, nors atsiranda tikrai daug puikių naujų kūrinių. Dabar atsiranda laisvė mokytojams pasirinkti, iš kokių kūrinių galės mokyti vaikus.

Kalbant apie Gyvenimo įgūdžių programos dedamąsias, pavyzdžiui, socialinio ir emocinio intelekto ugdymas, prevencinės programos, sveikatos, lytiškumo ugdymo temos – visa tai buvo integruota į ugdymo programas nuo 2017 metų ir tai buvo ugdoma. Didelio pokyčio šiuo atveju nėra, tiesiog šiems klausimams skiriama daugiau laiko, sudaroma atskira pamoka. Pasirinkti ir nelankyti šios pamokos nėra galimybės.

PIRMININKAS. Klausia K. Vilkauskas.

K. VILKAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Klausimas gerbiamai finansų ministrei. Popietinėje darbotvarkėje jūs teiksite Biudžeto sandaros įstatymą. Yra lydimasis Vietos savivaldos įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas. Jame randame vieną įdomią frazę, kad seniūnija dabar gali būti asignavimų valdytoja. Iš kur tokios mintys, gerbiama ministre? Ar jūs nemanote, kad tada iš seniūnijos beliks pavadinimas? Dar kartą pakartosiu: dabar įstatyme yra, kad seniūnija yra asignavimų valdytoja, o jūs įdedate žodį „gali“. Tai iš esmės keičia situaciją. Ačiū.

G. SKAISTĖ (*TS-LKDF*). Turbūt bus galimybė dėl siūlomų nuostatų padiskutuoti ir įstatymo pateikimo metu, ne tiktai per Vyriausybės valandą. Kadangi savivaldybių ir seniūnijų yra tikrai labai įvairių, ir įvairaus dydžio, ir turbūt įvairių pajėgumų, tai siūloma, kad būtų pasirinkimo galimybė. Bet aš manau, kad Biudžeto ir finansų komitetas, svarstydamas įstatymo projektą, galės įvertinti įvairias aplinkybes ir pateikti savo poziciją, taip pat ir vėliau balsuodamas Seimas.

PIRMININKAS. Klausia R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (*LVŽSF*). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Mano klausimas būtų susisiekimo ministrui dėl lengvatų studentams perkant traukinio ar autobuso bilietus. Dabar pagal Lietuvos Respublikos transporto lengvatų įstatymą nuolatinių ir dieninių studijų studentai…

PIRMININKAS. Aš atsiprašau, nėra susisiekimo ministro.

R. ŠARKNICKAS (*LVŽSF*). Nėra?

PIRMININKAS. Ne. Čia turbūt jūsų tikrai detalus klausimas, kiti ministrai nežinos apie tuos visus bilietų reikalus.

R. ŠARKNICKAS (*LVŽSF*). Gerai.

PIRMININKAS. Ačiū už supratimą. G. Kindurys klausia toliau.

G. KINDURYS (*LVŽSF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Mano klausimas gal būtų keliems ministrams. Susisiekimo nėra, tai vidaus reikalų ir gal šiek tiek krašto apsaugos.

Palei Lietuvos valstybės sieną statant užtvarą nuo Baltarusijos pusės buvo vežamos statybinės medžiagos ir beveik pačiame paskutiniame Ignalinos kaime prie Baltarusijos sienos yra stipriai sugadintas kelias. Dabar ten vežamas žvyras, siekiama padaryti kelią palei valstybės sieną. Neilgas ruožas, apie 1 kilometrą 300 metrų, yra visiškai sugadintas. Matyt, ten buvo seniausias ir silpniausias asfaltas. Aišku, gyventojai tikrai supranta valstybės sienos apsaugos svarbą, tačiau patiria didžiulį diskomfortą. Sakykite, gal galėtų vidaus reikalų, susisiekimo ministrai, gal šiek tiek Krašto apsaugos ministerija susitarti ir tokį neilgą ruožą suremontuoti?

A. BILOTAITĖ (*TS-LKDF*). Tikrai pasikalbėsime su susisiekimo ministru konkrečiai apie šią situaciją. Jei kalbėtume apie visą pasienio infrastruktūrą, mes ne tik kad fizinį barjerą pastatėme, bet taip pat šiuo metu vyksta patrulio tako statybos darbai. Tam yra numatyta 10 mln. eurų, gautų iš Europos Sąjungos. Ta kryptimi mes dirbame, bet aptarsime ir tą jūsų minėtą klausimą su susisiekimo ministru.

PIRMININKAS. Klausia A. Vinkus.

A. VINKUS (*LVŽSF*). Kadangi buvau pasiruošęs sveikatos ministro klausti, jo nėra, tai aš kitą kartą. Bet užduodu klausimą gerbiamam žemės ūkio ministrui. Gerbiamas ministre, mano apygardoje, ypač po tų paskutinių lietų, labai bloga padėtis dėl melioracijos reikalų. Aplieja gerus žemės plotus, pradedami sėti žiemkenčiai ir taip toliau. Prarandama daug daug dalykų. Už tuos vamzdynus bent iki 10 centimetrų diametro atsako patys žemdirbiai, savininkai, už didesnį atsako savivaldybė. Žmonės kreipiasi į savivaldybę, savivaldybėje nėra pinigų. Koks valstybės požiūris ir Žemės ūkio ministerijos?

K. NAVICKAS (*TS-LKDF*). Ačiū, tai tinkamas ir laiku klausimas. Valstybė padeda tiek, kiek išgali jos finansiniai ištekliai. Bet kaip tik dabar, vakar ir šiuo pastaruoju metu, intensyviai mano

viceministras važinėja po Lietuvą, po savivaldybes pristatydamas Melioracijos fondo koncepciją. Iš tikrųjų sulaukėme gana pozityvios savivaldybių reakcijos, visi sutinka, kad negalima žaisti ilgą laiką katės ir pelės žaidimo, nes, jeigu norime padaryti kokį nors kokybinį pokytį melioracijos sistemų, ypač tų, kurios yra stipriai nusidėvėjusios, reikia rasti papildomą finansavimo šaltinį. Tikiuosi, kad pritarimas bus, mes jau patys rengiame įstatymų paketus, tikiuosi, kad pasieks Seimą, o tada apsispręsime, kai pasieks Seimą. Ačiū.

PIRMININKAS. Klausia V. Ąžuolas.

V. ĄŽUOLAS (*LVŽSF*). Jeigu galima, du klausimus žemės ūkio ministrui. Pasigirsta nuogąstavimų, kad planuojama mažinti finansavimą žemės ūkio skyriams, kur dirba deklaravimo specialistai. Ar galite nuraminti dėl šios srities, ar nebus finansavimas mažinamas? Nes iš tikrųjų šiems metams jiems jau trūksta dėl minimalios algos pakėlimo to finansavimo. Tai kokia su tuo susijusi yra situacija? Žinoma, prie to paties: ar iš Vyriausybės melioracijai finansavimas bus mažinamas, ar ne kitiems metams?

Ir antras klausimas. Labai gaila, kad nėra sveikatos ministro. Sujungus greitąją pagalbą, atsitiko tokia situacija, kad anksčiau greitoji pagalba atvažiuodavo į masinius renginius, savivaldybės rengiamus, ir budėdavo šalia, kad suteiktų pagalbą žmonėms. Dabar tai tarnybai nurodyta imti mokestį už tai, kad padeda žmonėms, – po 60 eurų už valandą. Tai klausimas: gal ir policijai jau bus greitai toks nurodymas, kad užtikrintų saugumą, irgi imti mokestį? Kokia situacija? Ačiū,

K. NAVICKAS (*TS-LKDF*). Pradėsiu nuo melioracijos, kadangi atsakiau gerbiamam A. Vinkui. Dėl biudžeto derybos dar nebaigtos, Vyriausybė dar nepateikė tokio dalyko, tai aš negaliu komentuoti. Bet dar kartą sakau tą patį, kad vėliau valstybė gali padėti tiek, kiek gali padėti šiuo atveju, ir šių poreikių tikrai yra daug įvairiose srityse.

O kalbant apie mažinimą, tai mažinti nenumatyta, nežinau, iš kur tos kalbos eina, nes vakar kaip tik vyko susitikimas mūsų su savivaldybių… su – kaip jis vadinasi? – Kaimo reikalų komitetu, tas klausimas yra keliamas. Reikia labai atvirai pasakyti: taip, gali būti, kad deleguotoms funkcijoms yra nepakankamas finansavimas, bet sprendimai yra du. Vienas iš jų, kurį dabar mums vertina ir Valstybės kontrolė, tai yra peržiūrėti apskritai deleguotų funkcijų skaičių, jas mažinti ir tada rasti tą dalyką. Tai savivaldybės gana ramiai suprato, ką mes darome, ir tas pratimas dėl funkcijų peržiūrėjimo pirmiausia kalbės apie medžiojamų gyvūnų padarytos žalos skaičiavimus. Yra tokių dalykų, kurių savivaldybės galėtų ir nedaryti, nes ir technologijos leidžia, yra kitų sprendimų, kaip tą būtų galima išspręsti.

PIRMININKAS. Ir paskutinis klausia D. Gaižauskas.

D. GAIŽAUSKAS (*LVŽSF*). Ačiū. Pasinaudodamas ta proga, kad galiu paklausti, aš kartu ir atsakysiu galbūt premjerei. Kaip, premjere, jūs pasakėte, kad grasiname, kad išeiname ir taip toliau, tai nesinorėtų nei grasinti, nei ultimatumus tokius teikti, bet kai kalbama apie viešąjį saugumą ir kai matėme, kad du Seimo nariai nespėjo, būtent iš Demokratų partijos, balsuoti, prašė perbalsuoti tokį svarbų klausimą, ir to neleisti, tai, be jokios abejonės, ir sukelia tuos konfliktus, kurie vėliau ir tokius ultimatumus pagarsinti priverčia.

Bet dabar klausimas išties krašto apsaugos ministrui, kaip sakyti, dėl tikrai suklusti verčiančios situacijos. Aš kalbu apie konfliktą, galbūt diplomatinį konfliktą tarp Ukrainos ir Lenkijos. Kai prasidėjo karas, Lenkija išties rodė lyderystę dėl paramos Ukrainai, išties visos NATO sąjungininkės tikrai atsižvelgdavo į Lenkijos poziciją, bet visą laiką lenkai sakydavo, kad, teikdami paramą Ukrainai, visą laiką gins savo nacionalinį interesą. Būtent grūdų klausimas tą akivaizdžiai parodė, bet ir atidarė Pandoros skrynią. Lenkijos premjeras viešai pasakė, kad…

PIRMININKAS. Laikas!

D. GAIŽAUSKAS (*LVŽSF*). …viskas, stabdo ginkluotės tiekimą.

PIRMININKAS. Laikas!

D. GAIŽAUSKAS (*LVŽSF*). Kaip elgsis Lietuva, jeigu išties… Kalbėkime apie tai, kad nepakeis savo pozicijos, nebetieks ginklų, ką darys Lietuva ir kokios pozicijos laikysis?

PIRMININKAS. Laikas!

A. ANUŠAUSKAS (*TS-LKDF*). Aš atsakysiu trumpai. Vakar teko kalbėtis su Lenkijos gynybos ministru tiesiogiai, ne telefonu, ir mes kalbėjome apie paramą Ukrainai po jau jūsų įvardintų vie-

šai paskelbtų, pasakytų žodžių. Kalbėjome apie būdus, formas, kur galima prisidėti. Šiuo atveju aš nematau veiksmų, konkrečių darbų pokyčių. Darbai yra daromi, jie vykdomi ir aš tikiuosi, kad taip bus ir toliau.

PIRMININKAS. Vyriausybės valandą baigėme.

13.31 val.

Seimo narių pareiškimai

Dabar pareiškimai. V. Ąžuolas pageidauja perskaityti pareiškimą.

V. ĄŽUOLAS (*LVŽSF*). Iš tikrųjų šiandien turėjome tokią išskirtinę dieną, kai matėme politikus, kurie labai susirūpinę gyvūnėlių globojimu, gelbėjimu, jų apsauga, pateikė ir priėmė įstatymą, uždraudžiantį kailinių žvėrelių auginimą. Bet iš tikrųjų liūdniausia yra tai, kad tai tik parodo jų veidmainiškumą. Veidmainiškumas labai paprastas – jie vaizduoja, kad gina tuos žvėrelius, bet kartu valgo *burgerius* su žvėrelių mėsa, lapnoja juos apsiputoję ir sako, kad čia nėra jokios problemos, kaip jie žudomi, kaip jie auginami ir kas daroma. Tada vėl teikia tokius melagingus faktus, kad neva ten jie kankinami, neva ten jiems labai blogai, bet jeigu jūs žinote tokius faktus, kad yra pažeidžiami įstatymai, pažeidžiamas Gyvūnų gerovės įstatymas, kaip jie turi būti prižiūrimi, laikomi, tai praneškite apie tokius atvejus. Praneškite tarnyboms, kurios užkardytų tai ir to nebūtų, ir viskas vėl bus vykdoma pagal įstatymą. Dabar vaizdas išeina toks: nupaveikslavai kur nors vieną nuotrauką, pasakei, kad daugiau tokių nuotraukų yra, ir viską uždraudė. Logika labai įdomi.

Bet kas atsitiko, ką aš ir anksčiau sakiau, ta organizacija, šlapių vištų performansų rengėjai, neketina sustoti. Jie eina toliau. Iš pradžių patvarkė kailinių žvėrelių augintojus, dabar nusitaikė į veršelius. Įdeda kelias veršelių nuotraukas, neva labai kenčiančių, nes, matote, dabar veršelius skraidina lėktuvais į kitą šalį, ten juos augina ir, žinoma, paskerdžia mėsai, ir iš to išeina *steikas*. Neva tai yra labai blogai, reikia uždrausti juos skraidinti ir tada juos reikia vežti furgonais. Dabar jie skrenda 3–4 valandas, o furgonais veš 4, 5 arba 6 paras. Toks veidmainiškumas reiškia, kad tai yra tik melas, bandymas apgauti tautą. Tada jie dar labiau kentės. Bet jie nekreipia dėmesio, kai įvairios *fyfos*, tos pačios, kaip sakant, šlapių vištų performanso gerbėjos, tempiasi savo naminius gyvūnėlius dėžutėse į kurortus. Juos ten leisgyvius tampo po kurortą kaip papuošalus, kaip kokius rankinukus ar kokias nors detales. Joms tai nekliūna, jokios problemos nekelia. Ta pati *fyfa* valgo toje šalyje iš lietuviško jautuko iškeptą *steiką* ir jai taip pat nesukelia jokios problemos, labai skanu.

Iš tikrųjų mes gyvename tokių veidmainių politikų, veikėjų šalyje ir šiandieninis balsavimas turbūt tą įrodė. Kai jie bandė apsimesti, kad verslui atlygins už tą uždarymą, tai buvo tik akivaizdus pasityčiojimas – už žvėrelį skirti nuo 1 iki 3 eurų. Nuo vadinamojo lygiavimosi į kitas šalis, kurios adekvačiai atlygina už tokio verslo uždarymą, mes būsime labai toli. Žinoma, ciniškumas buvo dar toks didelis, kad tą žalą turės atlyginti kiti politikai ir kita Vyriausybė. Tačiau iš viso to yra vienas pliusas – mes pamatome politikų tikrus veidus. Ir toliau galės graudinti ir būti veidmainiais.

PIRMININKAS. Ką gi, pareiškimai baigėsi. Taigi galime baigti rytinį posėdį. (*Gongas*)

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

VII (RUDENS) SESIJOS
VAKARINIO POSĖDŽIO NR. 305
STENOGRAMA

2023 m. rugsėjo 21 d.

Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininko pavaduotojas P. SAUDARGAS

PIRMININKAS (P. SAUDARGAS, *TS-LKDF*). Mieli kolegos, pradedame vakarinį plenarinį posėdį. (*Gongas*) Galime užsiregistruoti, kad pažiūrėtume, ar veikia sistema, gal sugedo per pietus. Kviečiu gerbiamą L. Girskienę jau artėti prie tribūnos. Jūs vienintelė, kuri nespėjote perskaityti pareiškimo.

Tai štai baigsis registracija (tuoj, 1 sekundę) ir tada mes jums įjungsime mikrofoną. 1 sekundę dar, suskaičiuosime dalyvaujančius.

Užsiregistravo 62 Seimo nariai. Dabar gerbiamos L. Girskienės pareiškimas. Prašom.

14.00 val.

Seimo narių pareiškimai

L. GIRSKIENĖ (*LVŽSF*). Dėkoju, posėdžio pirmininke, už galimybę pasisakyti. Aš noriu, kad Seimo nariai pasisveikintų su klaipėdiečiais. Klaipėdos sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Klaipėdos viltis“. Atvyko svečiai pas mus. (*Plojimai*) Jų vadovė vakar šventė gimtadienį, tai sveikinu iš tribūnos. Iš tikrųjų šiandien norėjau pasisakyti apie labai sudėtingą dalyką, tai yra sunkias ligas.

Kolegos, ar jūs artimoje aplinkoje turite onkologinių ligonių? Aš turiu. Jei turite ir jūs, tai puikiai žinote, ką reiškia užsirašyti vizito pas gydytoją ar atlikti procedūras. Net didžiausiam priešui nelinkėčiau pereiti kryžiaus kelio, šito kryžiaus kelio, nebent kurie nors iš jūsų (tikiuosi, taip nevyksta) naudojasi tarnybine padėtimi ir Seimo nario pažymėjimu atidaro gydymo įstaigų duris.

Kalbėsiu šiandien ne apie ligą, o apie sunkiai sergančių ir dienas skaičiuojančių žmonių – mūsų artimųjų, draugų, bendradarbių – bejėgiškumą, kurį jie patiria kovodami už gyvybę kasdien. Sveikatos sistema Lietuvoje sunkiai serga ir jai pačiai reikia skubios chemoterapijos. Viešojoje erdvėje ne kartą buvo aprašytos žmonių istorijos, kuriose pasakojama apie onkologinių ligonių išgyvenimus norint užsiregistruoti pas onkologus chemoterapeutus ir gauti nuoseklų nepertraukiamą gydymą.

Ne išimtis ir Klaipėdos universiteto ligoninė. Reikia stoti į eilę, kad galėtum gauti taloną pas specialistą. Prisiskambinti į registratūrą neįmanoma, e. sistemoje talonų taip pat neišduodama, neįmanoma gauti. Ką daryti žmogui, kuriam kiekviena diena yra lyg paskutinė? Mėnesių mėnesius laukti vizito pas gydytoją lygu mirties nuosprendžiui. Svarbu tai, kad onkologiniai ligoniai privačiose įstaigose gauti chemoterapijos paslaugų neturi galimybės. Liūdna statistika byloja, kad net kas dešimtas žmogus serga onkologine liga Lietuvoje, vadinasi, ši liga paliečia didžiulę grupę Lietuvos gyventojų. Kol gydymo įstaigos tikina, kad daro viską, kad situacija pagerėtų, ir prašo pacientų supratingumo, patiems pacientams tokie raginimai reiškia kasdien vis labiau kūne vešintį auglį, blogėjančius kraujo rodiklius, mažėjančią viltį.

Klaipėdoje problemos prasidėjo būtent šiais metais, kai buvo įvykdyta Klaipėdos veikiančių gydymo įstaigų reforma. Norėdama įtikinti Klaipėdos politikus pritarti ligoninių reformai, A. Dulkio vadovaujama Sveikatos apsaugos ministerijos valdininkų delegacija skambiai kalbėjo apie gerėsiantį pacientų aptarnavimą, dešimtis milijonų eurų ligoninėms renovuoti, įrangai atnaujinti. Kur visa tai, paklausiu.

Situacija blogėja kasdien, gydymo įstaiga skęsta skolose, gydytojai išeina į privatų sektorių, o ligoniai lieka vieni kovoje su mirtina liga. Gyvena šia diena. Jungtinė Klaipėdos universiteto ligoninė dirba jau 9 mėnesius. Kokius pokyčius mes matome? Paskirtas tik laikinas vadovas, o

konkursą laimėjęs vadovas pradės dirbti tik dar po mėnesio, tai yra spalio viduryje. Jau tuoj metai praeis.

Ministre, reformų autoriai, Vyriausybės vadovai, onkologinėmis (ir ne tik) ligomis sergantys žmonės visą savo energiją skiria kovai su sunkia liga ir tikrai neturi jėgų kovoti dar ir su sergančia sveikatos sistema. Šiandien dienraščio „Vakarų ekspresas“ žurnalistas E. Valeckas rašo: „Žvelgiant iš šalies atrodo, kad visi lyg ir nusiteikę padėti sergantiems. Tačiau vis iškyla „trumpalaikių problemų“, kurios viltį pakeičia neviltimi.“ Tačiau, kaip sako liaudies išmintis, viltis miršta paskutinė. Raginu atsimerkti, viską geriausiai žinantys politikai, savo sprendimais sugriovę Lietuvos sveikatos sistemą. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju gerbiamai L. Girskienei už svarbų ir jautrų pareiškimą.

14.05 val.

Įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 5, 79, 113, 115, 125, 126, 140[8], 140[10], 140[13], 140[14] ir 140[19] straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3047ES (*pateikimas*)

Dabar grįžkime prie mūsų rytinės darbotvarkės. Liko neapsvarstytas vienas klausimas. Matau, gerbiama ministrė A. Bilotaitė yra salėje, galės pateikti. Įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3047. Pateikimas. Prašom.

A. BILOTAITĖ (*TS-LKDF*). Labai ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Teikiu jums Užsieniečių teisinės padėties įstatymo projektą. Juo yra tikslinamos šio įstatymo nuostatos, kurios Konstitucinio Teismo nutarimu pripažintos prieštaraujančios Konstitucijai.

Priminsiu, kad iškart po Konstitucinio Teismo nutarimo šios įstatymo nuostatos nebetaikomos, o apgyvendinimo sprendimai buvo pakeisti į neribojančius judėjimo laisvės. Po Konstitucinio Teismo sprendimo nedelsiant sudariau tarpinstitucinę darbo grupę, ji ir parengė UTPĮ pataisų projektą. Visgi dar kartą noriu pakartoti, kad vertindami tuo metu mūsų valstybei kilusias grėsmes mes privalėjome atremti Baltarusijos režimo hibridinę ataką ir taikyti tam tikrus apribojimus. Jie buvo laikini, apie tai informavome ir Europos Komisiją.

Tai pereinu prie tų siūlymų, kas yra siūloma šiame Užsieniečių teisinės padėties įstatymo projekte. Trumpai pristatysiu jį taip.

Pirmas dalykas, įstatymo projekte yra aiškiai numatoma apgyvendinimo sprendimą priimanti institucija. Dėl prieglobsčio prašytojų sprendimą priima Migracijos departamentas, dėl neteisėtų migrantų – Valstybės sienos apsaugos tarnyba. Taip pat yra numatytas individualus kiekvieno prieglobsčio prašytojo apgyvendinimo atvejo įvertinimas. Taip pat įstatymo projekte yra įtvirtinama apgyvendinimo sprendimo apskundimo tvarka. Taip pat įstatymo projekte yra siūloma nustatyti, kad teismai gali skirti švelnesnę, nei šiuo metu nustatyta, alternatyvią sulaikymo priemonę. Taip pat įstatymo pataisomis trumpinamas maksimalus pasienio procedūros laikotarpis. Noriu pažymėti – ekstremaliosios situacijos metu. Tai yra vietoj 6 mėnesių, kaip yra dabar, siūloma nustatyti 5 mėnesių laikotarpį, atsižvelgiant į Europos Sąjungos teisėkūros pasiūlymus.

Tai tokie pasiūlymai. Mielai atsakysiu į klausimus.

PIRMININKAS. Dėkoju už pateikimą. Dabar kolegų nemažai čia užsirašė klausti. Pirmas – gerbiamas T. Tomilinas. Prašom.

T. TOMILINAS (*DFVL*). Gerbiama ministre, toks pagrindinis klausimas. Ar suprantate, kad jūs padarėte nemažai klaidų? Opozicija bandė jus įspėti, kad yra problemiška, kai žmonės suimami ir teismo dalyvavimas tame procese gana ribotas, nėra individualaus požiūrio. Mes bandėme įspėti, bandėme kritikuoti, bet jūs negirdėjote. Dabar tenka tiesiog įgyvendinti Konstitucinio Teismo sprendimus. Galime dar kartą pasidžiaugti, kad demokratinėje valstybėje vykdomosios valdžios tam tikras klaidas visada taiso teismas.

Keletas klausimų, kad vėl tos klaidos nesikartotų. Kaip bus užtikrinamas tas pažeidžiamumo vertinimas? Niekur nesidėsi, vis tiek reikės atskirti pabėgėlį nuo migranto. Kaip bus užtikrinama, kad nebūtų sulaikomi vaikai? Kaip bus užtikrinama, kad sulaikymo terminas ne visą laiką būtų maksimalus, nes anksčiau ar vėliau vis tiek mums kas nors prikaišios, kad tai nėra gerai? Kaip bus užtikrinama efektyvi teisinė apsauga po sulaikymo fakto?

A. BILOTAITĖ (*TS-LKDF*). Pirmiausia turėčiau atkreipti dėmesį, kad įprastinė pasienio procedūra užtrunka 28 dienas, kaip jūs žinote. Per ją mūsų institucijos priima sprendimą įleisti užsienietį į mūsų valstybę ar neįleisti. Bet, esant tam tikroms išimtims, kai būna ekstremaliosios situacijos, nepaprastoji padėtis, taip pat kalbant apie europinį reglamentavimą, yra leidžiama turėti ilgesnį terminą.

Aš noriu grįžti į 2021 metus ir priminti situaciją, kad vienu metu turėjome tikrai nemažą skaičių žmonių, užsieniečių, 4 tūkst. atvykusių asmenų, neteisėtais būdais kirtusių mūsų sieną. Jeigu taip vertintume tuo metu esamą situaciją ir kontekstą, jeigu būtų reikėję dėl kiekvieno asmens kreiptis į teismą, kaip visa tai būtų atrodę? Įvertinant tai, kad tie žmonės tikrai turėjo galimybę paprašyti prieglobsčio per pasienio kontrolės punktus, per ambasadą, bet pasirinko būti, tapo kartu su Baltarusijos režimu, matyt, tais asmenimis, kurie pasirinko kelią neteisėtais būdais kirsti mūsų valstybę.

Bet kalbant apie procedūras, tai jos yra atitinkamos. O šiandien galbūt neturiu, negaliu jums jų pacituoti. Na, vertinant pažeidžiamumą, tą turi komentuoti specialistai, kurie ir vertina asmenų pažeidžiamumą šiuo atveju. Jeigu jūs kalbate apie sulaikymo, teisingiau, judėjimo ribojimo iš šios apgyvendinimo vietos visą aspektą, tai yra institucijos, yra jų kompetencija ir jos turi tai atlikti, kaip ir pridera. Šiuo atveju ir įeina, matyt, pažeidžiamumas – vaikas, negalia ar kiti dalykai. Aš dabar šiuo metu negalėčiau, neturiu sąrašo, kad įvardinčiau visus kriterijus.

PIRMININKAS. Dėkoju. Aš tik įtrauksiu vieną trumpą informacinį pranešimą. Jeigu kas turite arba žinote, kas vairuoja raudoną „Renault Arkana“, tai jis blokuoja visą eismą Seimo kieme. Patraukite, o gal žinote, kieno jis.

Gerai. Toliau klausia gerbiamas L. Savickas. Nėra L. Savicko, tai V. Bakas. L. Kasčiūnas vėliau pakalbins. Prašom paklausti.

V. BAKAS (*DFVL*). Na, gerbiama ministre, dar vienas jūsų intelekto proveržis. Šiandien jūs ramesnė nei prieš tai, kai teikėte paketą, antikonstitucinių įstatymų paketą, visą Seimą įtikinėjote, kad tai atitinka tarptautinę teisę, atitinka Konstituciją. Pasakojote apie jūsų ryžtą keisti tarptautinę teisę, Europos Sąjungos teisę. Aš noriu jūsų paklausti, kaip jūs jaučiatės savo rankomis bandžiusi padaryti išpuolį prieš žmogaus teisių sistemą, prieš Lietuvos Respublikos Konstituciją. Tikrai reikėtų padėkoti Konstituciniam Teismui, kad jis jus sustabdė, kad veikė, nepaisant spaudimo, nepaisant kai kurių jūsų partiečių Konstitucinio Teismo menkinimo, vis dėlto pavyko sustabdyti.

Klausimas, kaip sekasi jums keisti tarptautinės teisės sistemą? Klausimas, kaip jūs ruošiatės atkurti, atitaisyti tą reputacinę žalą, kurią Lietuva patyrė dėl to, kad priėmė įstatymus, prieštaraujančius dešimtmečiais kurtai tarptautinei teisei. Kaip jūs ruošiatės taisyti tas klaidas, kai jūs uždarinėjote savo sprendimais, nurodymais vaikus į kalėjimus, kankinote juos? Mėnesiais. (*Šurmulys salėje*)

PIRMININKAS. Laikas. Atsiprašau, laikas.

A. BILOTAITĖ (*TS-LKDF*). Aš suprantu, klausimas yra apie mano savijautą. Jaučiausi kaip vidaus reikalų ministrė, atsakinga už sienų apsaugą, už Europos Sąjungos išorės sienų apsaugą, ir dariau viską, kad mūsų sienos būtų saugios.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausia gerbiamas G. Kindurys. Prašom.

G. KINDURYS (*LVŽSF*). Ačiū. Gerbiama ministre, prieš keletą mėnesių pavasario sesijoje buvo pateiktas įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ projektas, keičiantis gal 40 straipsnių, juo steigiama biudžetinė įstaiga, kurioje bus apgyvendinami migrantai. Sakykite, kaip jūs manote (šis įstatymas taip pat paliečia dalį tų pačių straipsnių), ar šiuos įstatymų projektus vertėtų sujungti, ar manote, kad geriau svarstyti juos atskirai?

A. BILOTAITĖ (*TS-LKDF*). Ačiū, kolega, už klausimą. Kalbant apie projektą, kuris buvo pateiktas, tai jis yra susijęs su agentūra, kuri turėtų ateityje atsirasti. Jeigu bus tokia parlamento valia, tai reiškia, kad atsiras agentūra, kuri rūpinsis apgyvendinimo, buities dalykais. Tikrai visi suprantame ir matėme 2021 metais, kai buvo didžiulis pikas, kad ne pareigūnams, kuriuos mes rengiame, investuojame į jų parengimą, turime priskirti funkciją rūpintis buitimi. Jie turi saugoti mūsų išorės sieną ir vidinę sieną, užtikrinti saugumą, o ne rūpintis buitiniais dalykais. Tai šiuo sprendi-

mu, šiuo įstatymų paketu, kuris buvo pateiktas prieš tai, būtent ir siekiama turėti tokią struktūrą, kuri tuo ir rūpintųsi.

O šis įstatymo projektas yra susijęs su Konstitucinio Teismo sprendimu. Mes jį įgyvendiname pateikdami šias pataisas. Kaip jau minėjau, čia yra teisėkūros tikslu, bet sprendimas buvo pradėtas įgyvendinti nedelsiant po to, kai tas sprendimas buvo priimtas Konstitucinio Teismo.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausimą užduos gerbiama A. Širinskienė. Prašom.

A. ŠIRINSKIENĖ (*MSNG*). Gerbiama ministre, džiugu, kad pripažįstate, kad taisote savo klaidas, ir tvarkote pagal tai, kaip Konstitucinis Teismas jums pabaksnojo, bet, aš manau, klaidų taisymas yra viena dalis. Dar bus baudų mokėjimas, jis, matyt, valstybę ištiks jau ne jūsų kadencijoje, kai jūs būsite negausi mažuma. Bet mano klausimas tikrai ne apie tai.

Aš norėčiau išgirsti tą patį, ką ir ponas V. Bakas ką tik klausė. Ką jūs padarėte, kad Europos Sąjungos ir tarptautinė teisė pasikeistų, nes jūs žadėjote, kad kalbėsite dėl keitimo. Tai būkite maloni, pasakykite neišsisukinėdama, kad jūsų nereikėtų kviestis renkant parašus, tiesiog išvardinkite savo darbus, ką jūs padarėte, kad Europos Sąjungos ir tarptautinė pabėgėlių teisė keistųsi?

A. BILOTAITĖ (*TS-LKDF*). Taip, Vidaus reikalų ministerija inicijavo pasiūlymus, konkrečiai susijusius su ekstremaliosiomis situacijomis ir nepaprastąja padėtimi, kad tais atvejais būtų taikomas išimtinis reglamentavimas, ir tikrai nuosekliai siekėme, kad tas procesas judėtų. Ir tikrai noriu kreiptis ir į jūsų kolegas, dirbančius Europos Parlamente, kuriuos pažįstate, nes tai yra labai svarbus darbas. Čia yra būtinas mūsų visų pastangų sutelkimas, nes ir Europos Parlamentas turi šiuo metu tą sprendimo teisę ir mes laukiame jų sprendimų. Visus pasiūlymus VRM pateikė.

Antras dalykas, ką mes padarėme, sutelkėme šalių, palaikančių šituos sprendimus, aljansą, tai yra 16 Europos Sąjungos šalių. Taip, procesai Europos biurokratiniuose, taip sakant, ratuose sukasi labai lėtai. Jūs tikriausiai taip pat labai gerai žinote tuos dalykus. Norėtųsi tikrai spartesnio proceso, bet čia gal ir jūs galėtumėte savo išmintį ir tą žinių potencialą panaudoti ir prisidėti. Labai ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Toliau klausia gerbiamas T. V. Raskevičius, bet jo nėra. Tada gerbiamas K. Adomaitis. Prašau.

K. ADOMAITIS (*LF*). Dėkui už pristatymą. Aš norėjau pasitikslinti. Pabradėje yra Užsieniečių registracijos centras, ten žmonės praleidžia ir pusantrų metų, ir ilgiau laukdami Migracijos departamento sprendimo dėl įvairių procesinių dalykų. Tai šitas judėjimo laisvės apribojimas, kuris čia teigiamas, ar palies ir tuos žmones iš Užsieniečių registracijos centro, ar nebus su tuo susijęs?

A. BILOTAITĖ (*TS-LKDF*). Noriu pažymėti, kad priėmus sprendimą Konstituciniam Teismui šis sprendimas pradėjo galioti iš karto. Mes dabar tiktai siūlome patikslinti tas nuostatas įstatymuose, nes, kaip ir minėjau, yra šiaip įprasta pasienio procedūra. Jeigu asmuo patenka į Lietuvos Respubliką neteisėtu būdu, tai nereiškia, kad jisai laikomas įleistu į mūsų valstybę. Įprastinėmis sąlygomis, kai nėra nepaprastosios padėties ar ekstremaliosios situacijos, yra numatyta 28 dienų procedūra.

Mes šiuo įstatymu siūlome, kad esant ekstremaliajai situacijai, kuri yra įtvirtinama valstybėje, arba nepaprastajai padėčiai, kai yra migracijos spaudimas, kad būtų taikomas ilgesnis laikotarpis tai pasienio procedūrai, per kurią yra išnagrinėjamas visas tas konkretus to žmogaus atvejis, įvertinamos visos aplinkybės ir priimamas sprendimas, kaip ir numato Europos Sąjungos teisės aktai. Mūsų įstatyme yra siūloma leisti įtvirtinti terminą iki penkių mėnesių. Bet sprendimą priima šiuo atveju individualiai Valstybės sienos apsaugos tarnyba arba Migracijos departamentas dėl apribojimo jo judėjimo iš apgyvendinimo centro, taip pat ir Pabradės.

PIRMININKAS. Dėkoju gerbiamajai ministrei, atsakėte į klausimus. Tiksliau, baigėsi tam numatytas laikas.

Dabar už kalba gerbiamas V. Semeška. Prašom.

V. SEMEŠKA (*TS-LKDF*). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Pirmiausia norėjau kreiptis į ministrę ir pasakyti jai ačiū už tai, kas buvo padaryta, kad buvo krizė suvaldyta. O kas nedirba, mieli kolegos, tas, žinoma, ir neklysta, svarbiausia nelikti su klaida, o ją ištaisyti. Mūsų demokratinės valstybės instrumentai, kaip Konstitucinis Teismas, leidžia tas klaidas ištaisyti, ką ir daro ministrė. Tai, ministre, jums stiprybės. Be jokios abejonės, krizė buvo puikiai suvaldyta. Ir tai buvo pavyz-

dys ne tiktai mūsų kaimynams iš šiaurės ar pietų, bet ir kitoms valstybėms. O klaidą ištaisysime ir toliau rūpinsimės savo sienų saugumu. Ačiū, ministre.

PIRMININKAS. Dėkoju. Prieš kalbės gerbiamas T. Tomilinas. Prašau.

T. TOMILINAS (*DFVL*). Aš paspausiu mygtuką už vien tam, kad pradėtume svarstyti Konstitucinio Teismo sprendimo įgyvendinimą, tačiau manęs netenkina ministrės atsakymai. Aš uždaviau konkrečius klausimus, kaip pagerės žmogaus teisių įgyvendinimas po šio projekto priėmimo, tačiau atsakymų neišgirdau. Šiandien mes minėjome labai svarbių ir tragiškų įvykių metines ir daug kalbėjome apie žmogaus orumą, apie valdžios savivalės apribojimus. Vis dėlto Konstitucinio Teismo sprendimo esmė, kad bet kokiomis sąlygomis – ekstremaliomis, ypatingomis, su hibridiniais ir bet kokiais pavojais – žmogaus laisvės riboti beveik negalima, tik išskirtiniais atvejais, tik įvertinus individualiai, tiktai suteikus tam žmogui galimybę gintis teisme. Tokia yra mūsų Vakarų civilizacijos esmė ir būtent tokias mes teisines ir konstitucines išvadas padarėme po Antrojo pasaulinio karo. Deja, man atrodo, kad ministrė to iki šiol nesupranta.

PIRMININKAS. Dėkoju. Balsuosime tam numatytu metu.

14.21 val.

Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo Nr. VIII-1183 6, 9 straipsnių ir 4 priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2284(2) (*priėmimas*)

Tada dabar kitas darbotvarkės klausimas. Kadangi nėra rezoliucijos autoriaus, tada gal svarstykime 2-1 klausimą – Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo kelių straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2284(2), ir 2-2 klausimą – Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo projektą Nr. XIVP-2914, ir 2-3, ir 2-4 klausimus – Atliekų tvarkymo įstatymą, Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymą. Šitą paketą pristatyti prašome gerbiamą L. Jonauską.

L. JONAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiami kolegos…

PIRMININKAS. Labai atsiprašau. Svarstysime vis tiek po vieną, nes priėmimas. Aš paskelbiau, bet vis tiek po vieną. Prašau.

L. JONAUSKAS (*LSDPF*). Seimo kanceliarijos Teisės departamentas pateikė dvi pastabas ir paprašė patikslinti 9 straipsnio 6 punktą įrašant du žodžius: „kombinuotas“ ir „kombinuotų“. Aplinkos komitetas savo posėdyje pritarė bendru sutarimu šiam patikslinimui.

Taip pat buvo Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastaba dėl įstatymo 4 priedo ir jame keičiamų tarifų.

Aplinkos komitetas šitiems pakeitimams taip pat pritarė bendru sutarimu. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Gerbiami kolegos, pastraipsniui. Tada gal jūs dar lukterkite, gal bus kokių klausimų.

Taigi dėl 1 straipsnio nebuvo jokių pasiūlymų. Galbūt galime bendru sutarimu? Paskui liks tik balsavimas dėl viso, ar ne? Dėkoju.

Dabar dėl 2 straipsnio buvo Seimo kanceliarijos Teisės departamento pasiūlymas, jam komitetas pritarė. Galbūt galime sutikti su šia pastaba bendru sutarimu, jeigu nėra klausimų? Pritariame.

Toliau. Dėl 3 straipsnio taip pat buvo Teisės departamento vienas pasiūlymas, jam komitetas pritarė. Galbūt galime pritarti bendru sutarimu, nes ir komitete bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta.

Dėl 4 straipsnio pasiūlymų nebuvo. Ar galime bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta.

Dabar motyvų dėl šito yra. Tada jūs gal pailsėkite. Motyvus išsakys. Tada gerbiamas A. Vinkus už. Nematau. Tada už – K. Adomaitis. Prašau.

K. ADOMAITIS (*LF*). Gerbiami Seimo nariai, mes sprendžiame… Iš tiesų tai, ką priimsime (tikiuosi, priimsime), ir kviečiu palaikyti. Tai bus istorinis lūžis Lietuvoje. Mes pagaliau pareikalausime perdirbti 100 % visas pakuotes. Mes iki šiol bandydavome spręsti statydami konteinerius, kažkaip bandydami įpareigoti tvarkyti pakuotes, surinkti jas, bet nepateikdavome jokio tokio ryžtingo reikalavimo jas perdirbti, visi mūsų tokie pabandymai iki šiol iš tiesų pasibaigdavo nelabai sėkmingai. Mes matome rūšiuojamų atliekų perkrautus konteinerius, mes matome, kad dega mūsų kai kurios rūšiavimo gamyklos – nuolat pasikartojantis dalykas. Su šiuo įstatymu, aš tikiu, pasibaigs tokie dalykai.

Pagaliau yra įtraukiamas reikalavimas įmonėms visiškai perdirbti visas savo pakuotes ir tik tokiu atveju gauti galimybę būti atleistiems nuo mokesčio už aplinkos teršimą. Esant tokiai motyvacijai tikrai bus išspręsta ir dėl konteinerių kiekio, kiek mes jų pastatome prie žmonių, ir tai, kaip dažnai mes išvežame, sumažės gaisrų ir visų kitų neigiamų pasekmių, o mes galų gale turėsime ir draugiškesnius aplinkai sprendimus, ir kovosime su klimato kaita. Blogiausiu atveju, jei šitie dalykai ne iki galo motyvuos įmonę susitvarkyti, tai mes bent jau turėsime biudžete iš ko susimokėti Europos Sąjungai kasmetinį įnašą.

PIRMININKAS. Dėkoju, motyvai išsakyti. Apsispręsime balsavimo lango metu.

14.25 val.

Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo Nr. VIII-1183 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-3158 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2914(2) (*priėmimas*)

Dabar darbotvarkės 2-2.2 klausimas – Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2914. Dėl jo nebuvo jokių pasiūlymų.

Vienas straipsnis. Ar galime 1 straipsniui pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta.

Motyvai. Dėl viso projekto nėra norinčių kalbėti dėl motyvų. Apsispręsime balsuodami tam numatytu metu.

14.26 val.

Atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 32^1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2915(2) (*priėmimas*)

Dabar darbotvarkės 2-2.3 klausimas – Atliekų tvarkymo įstatymo vieno straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2915. Dėl jo taip pat nebuvo jokių pasiūlymų.

Vienas straipsnis. Ar galime pritarti 1 straipsniui bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta.

Motyvai. Nėra norinčių. Balsuosime tam numatytu metu.

14.26 val.

Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo Nr. IX-517 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2916(2) (*priėmimas*)

Darbotvarkės 2-2.4 klausimas – Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2916. Dėl jo irgi nebuvo jokių pasiūlymų.

Vienas straipsnis. Galime 1 straipsniui pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta.

Motyvai. Nėra motyvų. Vadinasi, balsuosime, kai tam bus laikas. Viskas, šį įstatymą mes apsvarstėme.

14.26 val.

Biudžeto sandaros įstatymo Nr. I-430 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3061, Valstybės socialinių fondų biudžetų sandaros įstatymo Nr. IX-547 3, 4 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3062, Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 14 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3063, Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 15, 35, 61 ir 66 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3064, Administracinių nusižengimų kodekso 186 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3065 (*pateikimas*)

Dabar darbotvarkės 2-3.1 klausimas – Biudžeto sandaros įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3061. Žiūriu į gerbiamą finansų ministrę G. Skaistę. Jinai pasiruošusi mums pateikti Biudžeto sandaros įstatymo pakeitimą. Prašom.

G. SKAISTĖ (*TS-LKDF*). Laba diena. Teikiamas reforminis įstatymo projektas, susijęs ir su Vyriausybės programos įgyvendinimo nuostatomis, ir su plano „Naujos kartos Lietuva“…

PIRMININKAS. Labai atsiprašau, ministre, visą paketą, ar ne? Ir darbotvarkės 2-3.2, 2-3.3, 2-3.4 ir 2-3.5 klausimai, taip?

G. SKAISTĖ (*TS-LKDF*). Taip.

PIRMININKAS. Kartu pateikiate. Prašom.

G. SKAISTĖ (*TS-LKDF*). Kadangi tai yra kompleksinis sprendimas, susijęs su ateinančių laikotarpių daugelio biudžetų reglamentavimu, todėl yra teikiamas įstatymų projektų paketas, kalbantis apie perėjimą prie nuoseklaus vidutinio laikotarpio planavimo, ne tiktai susirašant konkrečias nuostatas, kurias labai laisvai galima vėliau keisti, tačiau įtvirtinant ir tam tikras taisykles, pagal kurias tie keitimai galėtų būti padaryti.

Šio įstatymo projekto tikslas – įtvirtinti, kaip minėjau, vidutinės trukmės, tai yra trejų biudžetinių metų konsoliduotųjų biudžetų sudarymą ir tvirtinimą. Įgyvendinant strateginio valdymo sistemos pertvarką, pradėtą dar praeitoje kadencijoje, jos efektyvų įgyvendinimą, be viso kito, dar riboja vienerių metų biudžeto planavimo ir įtvirtinimo perspektyva ir silpna esama vidutinės trukmės biudžeto sistema. Vidutinės trukmės biudžetu siekiama integruoti nacionalinių fiskalinės politikos tikslų ir strateginių tikslų bei Vyriausybės prioritetų įgyvendinimą vidutinės trukmės, trejų metų, laikotarpiu. Tikimasi, kad tvirtinamas trejų metų biudžetas padės pasiekti šių tikslų: tvaresnės šalies fiskalinės politikos; priimtų sprendimų ir įsipareigojimų įtakos vėlesnių metų finansiniams rodikliams, tai yra būsimos biudžeto naštos įvertinimo, valdymo ir atskleidimo prieš priimant sprendimą. Taip pat asignavimų valdytojams didinamas finansavimo užtikrintumas vidutiniu laikotarpiu, nes kitų ir dar kitų metų asignavimų limitai tvirtinami įstatymu. Taip pat skatinama vidinio efektyvumo paieška institucijose, siekiant finansuoti svarbiausias veiklas neperžengiant trejų metų išlaidų limito. Sumažėjusi metų pabaigos išlaidavimo problema galėtų būti vienas iš tikslų. Na ir taip suteikiamas lankstumas valstybės biudžeto asignavimų valdytojams, nes jie galės dalį nepanaudotų asignavimų lėšų perkelti į kitus biudžetinius metus pagal tam tikras nustatytas taisykles.

Na ir pagrindiniai pokyčiai, ateinantys su šia reforma. Tvirtinama biudžeto rodiklių apimtis. Siūloma trejų metų ir metinius rodiklius nuo 2025–2027 metų tvirtinti vieno biudžeto patvirtinimo įstatymu. Pažymėtina, kad metinių valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių tvirtinimas išlieka. Papildomai siūloma tvirtinti trejų biudžetinių metų vidutinės trukmės konsoliduotojo biudžeto, kurį sudaro valstybės biudžetas, savivaldybių biudžetai, valstybės socialinių fondų biudžetai, Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžetas, rodiklius, tai yra agreguotas pajamas pagal konsoliduotuosius biudžetus, agreguotą asignavimų limitą. Bendra suma nustatoma visiems konsoliduotiesiems biudžetams, taip pat paskirstyta agreguota asignavimų limito dalis konsoliduotiesiems biudžetams. Na ir jau valstybės biudžetui šios sumos paskirstomos ir pagal asignavimų valdytojus. Biudžeto patvirtinimo įstatymas būtų tvirtinamas kasmet naujai tvirtinant trečiuosius metus, kurių nebuvo pirminiame projekte, pagal Biudžeto sandaros įstatymo projekte nustatytas taisykles peržiūrint pirmuosius ir antruosius metus.

Taip pat Seimo patvirtinti agreguoti asignavimų limitai n+1 ir n+2 metams galės būti tikslinami šiais atvejais (tas siūloma Biudžeto sandaros įstatymo projekte), tai yra tik susidarius išskirtinėms aplinkybėms ir (arba) paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją, Seimui nusprendus dėl konsoliduotųjų biudžetų pajamų didinimo arba mažinimo, tai yra priėmus diskrecinius sprendimus dėl mokesčių didinimo arba mažinimo, taip pat, kai, atnaujinus ekonominės raidos scenarijų ir atsižvelgiant į jį, vidutinės trukmės konsoliduotųjų biudžetų antrųjų ir trečiųjų metų pajamų projekcijos, planuojamas antrųjų arba trečiųjų metų pajamų projekcijų pokytis viršija 0,5 % bendrojo vidaus produkto, tai yra stipriai nukrypsta nuo plano. Pasikeitus Vyriausybei, vieną kartą per dvejus pirmuosius Vyriausybės kadencijos metus taip pat būtų galima iš esmės peržiūrėti, taip pat Lietuvai planuojant gauti naujų ar papildomų Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos įplaukų.

O Seimo patvirtinti asignavimų valdytojams paskirstyti asignavimų limitai n+1 ir n+2 metams galės būti tikslinami šiais atvejais, nekeičiant agreguotų asignavimų limitų, tai yra skiriama lėšų įgyvendinant Valstybės skolos įstatyme atsiradusiems turtiniams įsipareigojimams vykdyti, taip pat keičiami asignavimai pagal įstatymuose ir Vyriausybės nutarimuose nustatytas nuosta-

tas, indeksuojami ir (arba) apskaičiuojami asignavimų dydžiai, susieti su Seimo ir Vyriausybės numatomais tam tikrais rodiklių dydžiais, valstybės biudžeto pajamomis arba tarptautiniais įsipareigojimais, susietais su bendruoju vidaus produktu ar nustatytais Europos Sąjungos reglamentais, arba jeigu tiesiog keičiasi Vyriausybės veiklos prioritetai. Visi patvirtinti trejų metų vidutinės trukmės konsoliduotųjų rodiklių pasikeitimai turės būti atskleidžiami Biudžeto patvirtinimo įstatymo lydimuosiuose dokumentuose.

Ir Biudžeto rodiklių peržiūros ir keitimo taisyklės. Siūloma valstybės biudžeto asignavimų valdytojams į kitus biudžetinius metus leisti perkelti dalį ankstesniais metais nepanaudotų asignavimų ir taip sumažinti tą riziką, kuri yra šiuo metu, kai metų pabaigoje, matant, kad yra sutaupyta, tiesiog stengiamasi pinigus išleisti tam, kad jie nebūtų prarasti kitų metų biudžete ir kad lėšos tiesiog negrįžtų į valstybės biudžetą. Tai siūloma ne daugiau kaip 30 % ankstesniais metais patvirtintų pažangos lėšų leisti perkelti į kitus metus. Tai yra netaikoma Europos Sąjungos lėšoms, kurioms taikoma 100 % galimumas perkelti, kaip ir yra dabar. Tai yra ne daugiau kaip 3 % ankstesniais metais patvirtintų tęstinės veiklos lėšų. Taip pat, kaip minėjau, Europos Sąjungos lėšoms taikoma neribotai ir išlieka perkėlimo taisyklės pajamų įmokoms, kaip ir yra šiuo metu.

PIRMININKAS. Dėkoju už pateikimą. Jūsų nori paklausti šeši Seimo nariai. Gerbiamas V. Ąžuolas klausia pirmasis. Prašom.

V. ĄŽUOLAS (*LVŽSF*). Gerbiama finansų ministre, gal labai trumpai. Kokias galimybes turės nauja Vyriausybė kitoje kadencijoje daryti pakeitimus? Ar čia tik išeis, kad pateikiame, padarome, o kita Vyriausybė kardinaliai gali viską pakeisti? Kokia bus situacija naujajai Vyriausybei atėjus?

G. SKAISTĖ (*TS-LKDF*). Kaip minėjau, vienas iš kriterijų, kad nauja Vyriausybė, pasikeitus Vyriausybei, gali per pirmuosius dvejus savo veiklos metus iš esmės peržiūrėti trimetį biudžetą ir nustatyti savo prioritetus. Taip pat, kadangi vis tiek reikalingas tam tikras lankstumas, tai net, ir tai pačiai Vyriausybei esant, tiesiog dalis asignavimų yra paliekami nesuplanuoti, tai yra pirmais metais – ne mažiau kaip 0,5 % ir ne daugiau kaip 1, antriems metams – net ne mažiau kaip 2 %, tretiems metams – ne mažiau kaip 3 % asignavimų yra nesuplanuotų tam, kad būtų galima reaguoti į pokyčius ir adaptuotis prie esamos situacijos. O atėjus naujai Vyriausybei, tiesiog vieną kartą per dvejus metus galima būtų iš esmės pasižiūrėti ir prisitaikyti prie savo Vyriausybės programos.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausimą užduos gerbiama L. Nagienė. Prašom.

L. NAGIENĖ (*DFVL*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiama ministre, prašom pasakyti, dėl skolinimosi savivaldybėms keičiama kas nors? Skaitau ir lyg nelabai įžvelgiau dėl skolinimosi limito. Dabar yra numatyta, kiek grąžini, tiek gali pasiskolinti. Mes žinome, kad tiktai dėl investicinių projektų buvo galimybė. Ar keičiama kas nors? Ir kodėl jūs numatėte per dvejus metus vieną kartą, kad naujai atėjusiai Vyriausybei galima keisti. Kodėl ne kasmet? Tarkime, vis tiek aš galvoju, kad tai yra pirmoji… Pradžioje Vyriausybei susiformavus nelabai staigiai galima pamatyti kai kurias klaidas?

G. SKAISTĖ (*TS-LKDF*). Tam tikri pokyčiai galimi iš pat pradžių asignavimų valdytojų programų viduje. Tačiau tam, kad būtų galima peržiūrėti iš esmės, siūloma, kad tai būtų galima padaryti vieną kartą per dvejus metus. Esmė perėjimo prie vidutinės trukmės planavimo ta, kad asignavimų valdytojai galėtų savo investicijas planuoti nuosekliai, žinodami, kad antrais ir trečiais metais tie asignavimai tikrai jiems bus numatyti, ir galėtų prisiimti tvaresnius ir ilgesnius įsipareigojimus. Taip pat Seime prisiimant įsipareigojimus galima būtų apskaičiuoti ir matyti, kokį poveikį tai turės ateities išlaidoms, nes turbūt tai tiesiog yra tvaresnis planavimo modelis. Daugelis Vakarų Europos valstybių yra prie jo perėję, tai siūlome ir Lietuvoje pereiti prie to vidutinės trukmės planavimo.

Dabar, kalbant apie savivaldybių biudžetus, tai iš esmės jų skolinimosi galimybės buvo apibrėžtos konstituciniame įstatyme, kurį svarstėme jau anksčiau ir priėmėme tą naują lankstumą skolintis investiciniams projektams. Šiuo įstatymu ta galimybė nėra keičiama, tiesiog tie skolinimosi limitai nebebus nustatomi drauge su biudžetu, nes juos apibrėžia Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinis įstatymas. Kad nedubliuotume vieno įstatymo kitu, tiesiog iš šito yra visai išbraukiama ir bus reguliuojama anuo įstatymu.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausia gerbiamas G. Kindurys. Prašom.

G. KINDURYS (*LVŽSF*). Ačiū. Gerbiama ministre, mano panašus klausimas, gal iš kitos pusės. Kadangi savivaldybės ir šiuo metu planuoja, bet tik planuoja ateities biudžetus, sakykite, kuo gi skirsis, kokie gi suvaržymai bus didesni nei dabar? Kokią jie turės laisvę koreguoti po pasitvirtinimo būtent, kai ateis tie biudžetiniai metai po dvejų trejų metų?

G. SKAISTĖ (*TS-LKDF*). Tiesiog pirmaisiais metais bus nustatytas konsoliduotųjų biudžetų pajamų bendras lygis ir priskirta, kiek asignavimų yra skiriama, pavyzdžiui, savivaldybių biudžetams. Tam, kad būtų galima išlyginti ciklinius svyravimus, tiesiog yra nustatoma prieš trejus metus, kiek prognozuojama gauti pajamų, ir vėliau kasmet yra atnaujinamas trečiųjų metų dėmuo, matant, kaip atrodo ekonominės projekcijos. Iš anksto savivaldybės žinos, kaip atrodo savivaldybių biudžetų pajamos, bent jau iš gyventojų pajamų mokesčio, be diskrecinių sprendimų, juos jos priima savarankiškai dėl savarankiškų pajamų. Tačiau taip, kaip valstybės biudžete yra paskirstoma pagal asignavimų valdytojus, savivaldybėms nebus daroma ir savivaldybės tuos biudžetus kasmet formuos kaip ir anksčiau.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausimą užduos gerbiamas K. Mažeika. Prašom.

K. MAŽEIKA (*DFVL*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Ministre, ar tai jau galima pavadinti reforma ir prieš Europą mes neatrodysime kaip kažkokie nusidėjėliai, kaip dabar lyg ir linksniuojami, ir galėsime gauti tuos milijonus, kurie dabar lyg ir užšaldyti? Kaip jūs manote, ar po šitos jūsų vadinamos reformos pateikimo, jeigu ją pavyks priimti, čia viskas bus gerai?

G. SKAISTĖ (*TS-LKDF*). Tai yra, kaip minėjau, vienas iš rodiklių, kurie yra įrašyti į „Naujos kartos Lietuvos“ planą, ir yra įsipareigojama šią reformą padaryti. Bet aš tiesiog priminsiu, kad pati reforma, strateginio valdymo reforma, buvo pradėta dar jūsų kadencijoje, praeitoje kadencijoje, ir tai, man atrodo, yra tiesiog tęstinis projektas. Buvo iš pradžių Strateginio valdymo įstatymas, Strateginio valdymo metodika, dabar pereiname prie nuoseklaus vidutinės trukmės biudžeto. Man atrodo, tie pokyčiai yra nuoseklūs, turbūt visų vyriausybių remiami, nes tiesiog taip galima tvariau planuoti investicijas ir, kaip ir minėjau, išvengti tam tikrų ciklinių svyravimų ir kartu to išlaidavimo metų pabaigoje, ką turbūt jau daugelis esame pastebėję. Man atrodo, tą problemą tiesiog reikia išspręsti.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausia gerbiamas K. Adomaitis.

K. ADOMAITIS (*LF*). Dėkui už pristatymą. Mes paprastai biudžetą balansuojame, tiksliau, įgyvendiname struktūrinius reikalavimus dėl 3 % deficito kažkaip labai susikoncentruodami tik į tam tikras sritis. Pavyzdžiui, Privalomojo sveikatos draudimo fondas, aš suprantu, ilgą laiką yra tas, kuris kaupia perteklių ir padeda įgyvendinti reikalavimus, arba savivaldybės yra tos, kurios negali skolintis, nors centrinė valdžia gali. Kažkodėl manoma, kad jeigu centrinė valdžia skolinsis, tai čia nieko tokio, o jeigu savivaldybės pasiskolins, tai jos bus nekontroliuojamos ir čia sugrius visas deficitas.

Ar šioje naujoje įstatymo redakcijoje vis dėlto mes kažkaip subalansuotai ieškome kelių, kad nebūtų tik viena sritis atsakinga už viso biudžeto perteklių, o visos kitos galėtų išlaidauti?

G. SKAISTĖ (*TS-LKDF*). Šia reforma šis klausimas yra neliečiamas. Kaip minėjau, mes jį išsprendėme svarstydami konstitucinį Fiskalinės sutarties įgyvendinimo įstatymą, dėl kurio reikalinga labai plati Seimo parama, tai yra 85 balsai. Tai ir buvo padaryta, suradome kompromisą, kaip leisti savivaldybėms daugiau lankstumo. Bet taip pat reikia atkreipti dėmesį, kad mes su savo biudžetais tikrai nesame lygiavertėje situacijoje, savivaldybių gaunamos mažesnės pajamos vėliau yra kompensuojamos iš valstybės biudžeto ir sąlygos vienam ar kitam biudžetui skolintis ir prisiimti atsakomybę tiesiog yra nevienodos. Man atrodo, tas kompromisas buvo surastas ir šiuo įstatymu tiesiog tas klausimas neliečiamas.

Bet reikia atkreipti dėmesį, kad turbūt daugelis vyriausybių dar iki dabartinės dalį valstybės biudžeto išlaidų kompensuodavo tais rezervais, kurie yra sukaupti tiek Privalomojo sveikatos draudimo, tiek Socialinio draudimo fondo biudžetuose. Per vienerius ar dvejus metus ištaisyti susikaupusį netolygumą tiesiog yra gana sudėtinga, o galbūt ir Seimo ambicijos imtis tų klausimų iš esmės nėra labai daug.

PIRMININKAS. Dėkoju ir paskutinis klausimą užduos gerbiamas K. Vilkauskas. Prašau.

K. VILKAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiamasis pirmininke. Gerbiamoji ministre, nors klausiau per Vyriausybės valandą, bet pakartosiu, nes, mano nuomone, tai yra labai svarbus klausimas. Priminsiu, kad seniūnijos buvo skirtų biudžeto asignavimų valdytojos ir seniūnai. Dabar jūs įdedate, kad gali būti savivaldybė biudžeto asignavimų valdytoja. Tai yra seniūnijų naikinimo mygtuko paspaudimas. Norėčiau paklausti jūsų, ar prieš paspausdama šitą mygtuką jūs tarėtės su Savivaldybių asociacija, su Lietuvos savivaldybių seniūnų asociacija, kaip jūs manote, kaip gali atliepti gyventojų lūkesčius seniūnija, jeigu ten nėra asignavimų, ir ar tai bus tik paprasčiausiai pavadinimas?

G. SKAISTĖ (*TS-LKDF*). Įstatymo projektas, kaip ir visi kiti įstatymų projektai, yra derinamas su visais socialiniais partneriais. Prie projekto yra pridėta derinimo pažyma, kur sudėtos visos visų institucijų pastabos ir jų pateikti pasiūlymai, kaip buvo į juos atsiliepta ar neatsiliepta, tai turbūt galima konkrečių asociacijų pozicijas tenai rasti.

Manau, kad savivaldybės ir seniūnijos Lietuvoje ir didmiesčiuose, ir kaimiškose teritorijose yra tikrai gana skirtingos, todėl galbūt davimas lankstumo pačiai savivaldai nusistatyti, ar reikalingas asignavimų valdytojo statusas, ar ne, taip pat galėtų būti opcija. Bet manau, kad Seimas tiek Biudžeto ir finansų komitete, tiek, jeigu bus, ir papildomuose komitetuose gali įvairias opcijas svarstyti, jeigu pasiūlymai bus įregistruoti, matyt, bus galima įvertinti įvairias pozicijas ir Seimas priims sprendimą. Sakyčiau, kad šios reformos esmė yra vidutinės trukmės planavimas ir perėjimas prie trimečio biudžeto, o tai, kas yra kaip papildomi aspektai, turbūt galima vertinti įvairiai.

PIRMININKAS. Dėkoju gerbiamai ministrei, atsakėte į visus klausimus. Dėl motyvų niekas neužsirašė. Visi bendrai sutarsime gražiai.

Kadangi dabar jau yra balsavimo lango stadija, siūlau apsispręsti dėl šio viso pateikto bloko: tai yra projekto Nr. XIVP-3061 – Biudžeto sandaros įstatymo, projekto Nr. XIVP-3062 – Valstybės socialinių fondų biudžetų sandaros įstatymo, projekto Nr. XIVP-3063 – Sveikatos draudimo įstatymo, projekto Nr. XIVP-3064 – Vietos savivaldos įstatymo ir projekto Nr. XIVP-3065 – Administracinių nusižengimų kodekso pakeitimo įstatymo. Tai paketas, kurį ką tik pristatė finansų ministrė. Balsuojame po pateikimo dėl Biudžeto sandaros įstatymo ir visų kitų lydimųjų įstatymų projektų paketo – 2-3 klausimų bloko. Balsuojame.

Užsiregistravo 96, balsavo 94: už – 53, prieš – 12, susilaikė 29. Po pateikimo yra pritarta.

Dabar siūlomi komitetai. Pagrindiniu komitetu siūlomas dėl pirmų keturių projektų Biudžeto ir finansų komitetas, dėl 2-3.5 klausimo siūlomas Teisės ir teisėtvarkos komitetas kaip pagrindinis, o BFK kaip papildomas. Toliau dėl 2-3.1 klausimo kaip papildomi siūlomi Audito komitetas ir Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas.

Dėl 2-3.2 klausimo kaip papildomas siūlomas Socialinių reikalų ir darbo komitetas. Dėl 2-3.3 klausimo kaip papildomas siūlomas Sveikatos reikalų komitetas, o dėl 2-3.4 klausimo kaip papildomas – Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas. Ar galime dėl visų komitetų pritarti bendru sutarimu? Dėkoju. Daugiau papildymų nebus. Pritarta. Visą paketą siūloma svarstyti gruodžio 5 dieną. Tinka? Bendru sutarimu. Dėkoju. Klausimas išspręstas.

14.45 val.

Įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 5, 79, 113, 115, 125, 126, 140^{8}, 140^{10}, 140^{13}, 140^{14} ir 140^{19} straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3047ES (*pateikimo tęsinys*)

Toliau einame iš eilės. Pabalsuosime dėl tų, kuriuos jau esame apsvarstę. Tai 1-5 klausimas – įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ keliolikos straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3047. Įstatymo keliolikos straipsnių pakeitimo įstatymo projektas. Ministrė pateikė. Balsuojame po pateikimo dėl Užsieniečių teisinės padėties įstatymo.

Užsiregistravo 100, balsavo 99: už – 90, prieš niekas nebalsavo, susilaikė 9.

Po pateikimo pritarta. Siūlomas pagrindiniu komitetu Užsienio reikalų komitetas, kaip papildomi – Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas ir Žmogaus teisių komitetas. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Negalime.

Gerbiamas T. V. Raskevičius prie centrinio mikrofono.

T. V. RASKEVIČIUS (*LF*). Dėkoju, kolegos. Iš tikrųjų per šią kadenciją Užsieniečių teisinės padėties įstatymą taisome, man atrodo, jau ketvirtą kartą, reaguodami į tam tikrus geopolitinius iššūkius. Praėjusiais kartais komitetams sunkiai sekėsi nudirbti tą darbą, kad įstatymas neprieštarautų Konstitucijai. Aš siūlyčiau balsuoti, teikiu prašymą, kad Žmogaus teisių komitetas šį kartą būtų pagrindinis, kad jau sutvarkytume iki galo ir sutvarkytume gerai.

PIRMININKAS. Gerai. Tada balsuosime alternatyviai. Kas balsuos už, balsuos, kaip pasiūlyta, kad pagrindinis būtų Užsienio reikalų komitetas, kas balsuos prieš, balsuos už Žmogaus teisių komitetą kaip pagrindinį. Kolegos, balsuojame alternatyviai. Už – Užsienio reikalų komitetas, prieš – Žmogaus teisių komitetas. Balsuojame.

Užsiregistravo 104, balsavo 104: už – 55, prieš – 49. Pagrindinis lieka Užsienio reikalų komitetas, papildomi – Žmogaus teisių komitetas ir Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas. Dabar galime dėl papildomų bendru sutarimu pritarti? Dėkoju, pritarta. Siūloma svarstyti spalio 17 dieną. Bendru sutarimu pritariame? Dėkoju, klausimas išspręstas.

14.48 val.

Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo Nr. VIII-1183 6, 9 straipsnių ir 4 priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2284(2) (*priėmimo tęsinys*)

Toliau. Taip pat apsvarstėme 2-2 bloką. Čia yra priėmimas. Balsuosime dėl kiekvieno įstatymo atskirai. Taigi Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo keleto straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2284. Balsuojame. Priėmimas. Čia iš keturių įstatymų, dėl visų balsuosime atskirai.

Šio įstatymo priėmimas

Užsiregistravo 106, balsavo 106: už – 93, prieš niekas nebalsavo, susilaikė 13. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

14.49 val.

Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo Nr. VIII-1183 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-3158 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2914(2) (*priėmimo tęsinys*)

Toliau 2-2.2 klausimas – Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo vieno straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2914. Balsuojame. Taip pat priėmimas.

Šio įstatymo priėmimas

Užsiregistravo 107, balsavo 107: už – 89, prieš niekas nebalsavo, susilaikė 18. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

14.50 val.

Atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 32^1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2915(2) (*priėmimo tęsinys*)

Darbotvarkės 2-2.3 klausimas – Atliekų tvarkymo įstatymo vieno straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2915(2). Trečias lydimasis – Atliekų tvarkymo įstatymas.

Šio įstatymo priėmimas

Užsiregistravo 99, balsavo 97: už – 88, prieš nėra, susilaikė 9. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

14.50 val.

Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo Nr. IX-517 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2916(2) (*priėmimo tęsinys*)

Toliau darbotvarkės 2-2.4 klausimas – Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2916(2). Balsuojame. Taip pat priėmimas. Paskutinis iš šio paketo.

Šio įstatymo priėmimas

Užsiregistravo 99, balsavo 97: už – 91, prieš nėra, susilaikė 6. Įstatymas priimtas. (*Gongas*)

Balsavome dėl visko, ką esame apsvarstę. Toliau reikės nuosekliai svarstyti pagal darbotvarkę. Balsuosime po kiekvieno įstatymo, nes nedaug beliko ir yra balsavimo lango stadija.

14.51 val.

Laukinės gyvūnijos įstatymo Nr. VIII-498 14 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3079, Saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymo Nr. VIII-499 15 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3080 (*pateikimas*)

Darbotvarkės 2-4.4 klausimas – projektas Nr. XIVP-3079 ir projektas Nr. XIVP-3080. Čia yra lydimieji prie projekto Nr. XIVP-1457. Kviečiu į tribūną gerbiamą A. Pocių. Laukinės gyvūnijos įstatymo 14 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas ir Saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymo 15 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, lydimieji prie projekto Nr. XIVP-1457. Prašom.

A. POCIUS (*TS-LKDF*). Laba diena. Gerbiami Seimo nariai, kaip visiems puikiai žinoma, dėl Medžioklės įstatymo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1457(2) turėjome jau diskusijas, pateikimą ir svarstymus. Buvo paprašyti prie šio įstatymo lydimieji įstatymai. Jie yra parengti, grynai techninio pobūdžio. Reikėjo pakeisti datas: vietoj 2023 m. rugsėjo 1 d. įsigaliojimo įrašyti 2024 m. sausio 1 d.

PIRMININKAS. Dėkoju, jūsų nori paklausti keletas Seimo narių. Pirmas klausia gerbiamas V. Valkiūnas. Prašom. Esate salėje, prašom klausti.

V. VALKIŪNAS (*DPF*). Aš asmeniškai išsiaiškinau ir generolas labai tiksliai išaiškino, kad negalima nepalaikyti jo pasiūlymo.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausia gerbiamas L. Jonauskas. Prašom.

L. JONAUSKAS (*LSDPF*). Labai ačiū. Gerbiamas generole, jūs įpratęs ir duoti komandas ir, aišku, klausyti tų komandų. O kaip dabar šitoje situacijoje yra, nes jūsų vedlė premjerė I. Šimonytė yra užregistravusi priešingas pataisas, negu jūs dabar teikiate lydimuosius teisės aktus? Gal jūs nebevarkite, tiesiog atsiimkite šituos projektus ir, na, vadovaukitės partijos lyderės pozicija? Ačiū.

A. POCIUS (*TS-LKDF*). Žinote, mes savo frakcijoje esame sutarę, kad galime turėti ir savo nuomones, ir aš tuo vadovaujuosi esant kai kurioms, sakykime, situacijoms. Jeigu aš išsakau savo nuomonę, aš ją ir ginu. Mūsų svarstomas klausimas, kaip prisimenate, dėl naktinio matymo taikiklių, turi dvi puses, o ne vieną. Aš manau, puikiai suprantate, kad reikia išklausyti visas puses, ir manau, kad tegul Seimas nusprendžia, kaip bus būtent priėmimo stadijoje. Kaip Seimas nuspręs, taip ir bus. Aš tikrai nepasinaudosiu jūsų pasiūlymu. Ačiū. Bet manau, kad demokratija tuo ir yra žavi, kad yra įvairių nuomonių ir žmonės turi pasirinkimo laisvę būtent balsuoti taip, kaip jiems norisi ir kaip reikia.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausimą užduos gerbiama I. Pakarklytė. Prašom.

I. PAKARKLYTĖ (*LF*). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Išties šiandien priėmėme istorinį sprendimą dėl kailinių žvėrelių fermų atsisakymo ir man yra veidmainiška matyti tą pačią dieną tuos pačius žmones, palaikančius žvėrelių fermų draudimą ir vėliau teikiančius ir agresyviai stumiančius naktinių taikiklių medžioklėje įteisinimą. Bet mano klausimas bus ne apie tai.

Dalis medžiotojų, kurie aktyviai pasisako prieš naktinius taikiklius medžioklėje, sako, kad tai padidins neprofesionalių medžiotojų skaičių miškuose, kad tai yra tas pats, kaip pririštą prie virvės karvę nušauti. Kaip jūs tai pakomentuotumėte?

A. POCIUS (*TS-LKDF*). Žinote, brakonieriai neklaus ir jie nesivadovauja įstatymais. Aš manau, kad brakonieriai ir dabar naudoja. Kaip ir vagys, nusikaltėliai nesivadovauja įstatymais, vagia, pažeidinėja įstatymus, taip pat yra ir su brakonieriais. Rimti medžiotojai, ir jų yra dauguma, patikėkite, nemanykite, kad visi yra mėsininkai, neturi ko valgyti, nebe tie laikai. Medžioklė yra tam tikros kultūros dalis. Daugybė medžiotojų yra gyvenę užsienyje, medžioję. Medžioklės kultūra yra visiškai kitokia, negu jūs kai kurie įsivaizduojate. Laikmetis yra visiškai kitas. Galbūt daugiau pasidomėkite apie dabartinę medžioklę, apie dabartines tradicijas, apie aprangą ir visa kita.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausimą užduos gerbiamas P. Gražulis. Prašom.

P. GRAŽULIS (*MSNG*). Mano kolega L. Jonauskas sako, kad reikėtų klausyti partinės linijos. Bet aš manau, kad vis tiek tai vienas aukščiausių pareigūnų, generolas, visi kiti Seimo nariai yra eiliniai ir turi paklusti generolo komandoms. Tokia mano mintis. Tik tiek, klausykite, kiekgi gali murkdyti ta valdančioji dauguma? Jau beliko tik priėmimas ir vėl prigalvojo kažkokių lydimųjų, įvairiausių palydų. Kas čia yra? Koks čia yra interesas taip, vienu žodžiu, kaišioti pagalius į tuos ratus, kad tik būtų nukeltas šitas įstatymas kiek galima toliau?

A. POCIUS (*TS-LKDF*). Čia klausimas ar komentaras? Žinote, kaip pamenate, aš raginau leisti medžiotojams įsigyti naktinio matymo taikiklius būtent karo Ukrainoje kontekste. Tam buvo pritarta. Ir ačiū jums visiems už tai. Nemaža dalis medžiotojų, kurie turėjo galimybę įsigyti, nupirko, nemaža dalis medžiotojų tuos naktinio matymo taikiklius išvežė į Ukrainą, ir ukrainiečiai dar jų prašo. Jūs puikiai žinote, kad pranašumas prieš priešą tamsiu nakties metu yra didžiulis.

Tačiau tie patys medžiotojai klausia, na, žiūrėkite, jūs leidžiate įsigyti, o naudoti taip, kaip Lenkijoje, kaip Suomijoje, Latvijoje, Estijoje, kitose Europos Sąjungos šalyse, jūs neleidžiate. Einame koja kojon su Europos Sąjunga, su kitomis šalimis. Išimtinai kiaulių marui sureguliuoti ir yra leidžiama, ir yra išleista Europos Sąjungos direktyva. Tai, manau, visi puikiai žinome. Bet yra kita pusė žmonių, kurie visiškai kitaip žiūri į šį klausimą. Ir aš manau, kad tegul būna būtent Seimas tas teisėjas, kuris nuspręs, kurią pusę palaiko, kurios ne.

PIRMININKAS. Dėkoju. Tik aš pataisysiu gerbiamą prieš tai klaususį kolegą, kad, taip, A. Pocius yra generolas, bet nei aš, nei jūs nesame eiliniai. Eiliniai – tie, kurie davė priesaiką ir tarnauja kariuomenėje.

Klausimą užduos gerbiamas V. Pranckietis. Prašom.

V. PRANCKIETIS (*LSF*). Ačiū. Čia kaip tik komentavote tą kitą pusę, tai ta kita pusė yra populizmas. Ir ar įveiks profesionalai populistus šiuo klausimu? Pirmu klausimu apie žvėrelių fermas šiandien populistai jau laimėjo. Manau, kad ne visam laikui, kaip čia buvo pasakyta. Tai ar jums pavyks įveikti populizmą, ar profesionalumas nugalės?

A. POCIUS (*TS-LKDF*). Šiuo atveju aš vėlgi noriu apeliuoti į mūsų kolegų supratimą ir domėjimąsi problema ar klausimu iš abiejų pusių. Neteisti, nesmerkti išklausius tik vieną pusę, bet gerai išklausyti abi puses, įsigilinti ir tada priimti sprendimą. Tai raginu ir padaryti, todėl prašau jūsų palaikyti šiuos lydimuosius, kad kitą savaitę arba po kelių savaičių galėtume priėmimo stadijoje galutinai išsikalbėti, jeigu reikia, ir priimti sprendimą. Aš manau, kad mes visi turime tokią teisę išreikšti savo nuomonę.

PIRMININKAS. Dėkoju, gerbiamas kolega. Atsakėte į visus klausimus. Dabar bus išsakomi motyvai. Gerbiamas K. Mažeika – už. Prašom.

K. MAŽEIKA (*DFVL*). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Turbūt turėjome visą vasarą laiko dalyvauti diskusijose ir turbūt daugelis, ypač vienmandatininkų, matėme šventėse, kiek miesteliuose ir savivaldybėse medžiotojai bandė reprezentuoti, kalbėtis su visuomene. Tikrai teko ne vienoje šventėje dalyvauti ir matyti, kaip iš tiesų žmonės nėra priešiškai nusiteikę, kaip kai kurie Seimo nariai bando įteigti, kad čia yra baisus kažkoks įrankis. Turbūt daugelyje Europos šalių jau naudojama įranga nepadarė kažkokio didelio pokyčio žvėrių populiacijai, tiktai turbūt tiems patiems gyvūnams sutrumpino kančias, medžiotojams leido atrinkti tuos tikrai medžiojamus gyvūnus, kuriuos reikia sumedžioti.

O aplinkos ministrui linkiu artimiausiu metu po įstatymo priėmimo panaikinti tą iliuzijų debesį ir pataisyti Medžioklės įstatymą, kad medžioklės metu būtų galima medžioti tik šernus, tai yra pataisyti Medžioklės taisykles, kad, naudojant naktinį taikiklį, būtų galima medžioti tik šernus ir invazinius ar plėšriuosius gyvūnus. Tai turbūt pats paprasčiausias būdas. Taip palengvinsi-

te darbą ir aplinkosaugininkams, ir turbūt išnaikinsite tą mitų burbulą, ir bus visi šiuo atveju laimingi. Turbūt viskas laukia priešakyje. Kolegos, tikrai kviečiu nebijoti, nepasiduoti kažkokioms emocijoms, nes tikrai jų buvo pakankamai. O šiuo atveju turbūt tikiu ir noriu tikėti, kad sveikas protas nugalės. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Prieš kalbės gerbiamas L. Jonauskas. Prašau.

L. JONAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke.

Gerbiami kolegos, iš tikrųjų mano kolega Kęstutis dalyvauja šventėse ir mato, kaip medžiotojai nori, kaip smagu yra turėti naktinio matymo taikiklius. Bet priminsiu atvejį, kada buvęs jo bendrapartietis, žiūrėdamas į šerną, nematė stumbro. Tai šiuo atveju supainioti bet kada gyvenime galima ir nereikėtų tokiais argumentais naudotis.

Kita vertus, tie pseudoprofesionalai, kurie čia kovoja prieš populistus, na, labai smarkiai yra apsimelavę ir žiniasklaidoje, teigdami, kad čia dėl afrikinio kiaulių maro ir taip toliau, kitus pseudoargumentus naudodami. Na, patys meluoja žiniasklaidai, sakydami, kad jeigu čia nebūtų kas nors užregistravęs naktinio matymo taikiklių draudimo, tai jie čia nebūtų registravę analogiškų teisės aktų projektų ir panašiai.

Labai yra akivaizdu, kad tai yra laisvalaikio praleidimas, hobis, prabangos žaisliukas ar kaip pavadinsi, taip nepagadinsi, bet jokiu būdu ne instrumentas, kuris padės medžiotojams kovoti su invaziniais gyvūnais ar afrikiniu kiaulių maru. Juo labiau puikiausiai žinome, kad medžiotojai yra numatę baudas nuo 3 iki 500 eurų už paršavedės sumedžiojimą. Tai šiuo atveju nelieka to argumento, kad afrikinis kiaulių maras staiga išnyks, jeigu medžiotojai turės galimybę naktinio matymo taikiklį atsinešti į medžioklę. Ir taip atsineša, ir taip yra tų brakonierių, tiktai aplinkosauginė kontrolė šiandien yra sunkiai įmanoma. O jeigu įteisinsime, ji bus neįmanoma visiškai. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Motyvai išsakyti. Dabar balsuosime. Taigi balsuojame dėl Laukinės gyvūnijos įstatymo (projektas Nr. XIVP-3079) ir Saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymo (projektas Nr. XIVP-3080), tai yra projekto Nr. XIVP-1457 lydimieji.

Balsuojame po pateikimo. Užsiregistravo 92, balsavo 91: už – 59, prieš – 21, susilaikė 11. Po pateikimo yra pritarta. Gerbiamas A. Petrošius per šoninį mikrofoną. Prašom.

A. PETROŠIUS (*TS-LKDF*). Aš norėčiau atkreipti kolegės iš Laisvės frakcijos dėmesį, kad vis dėlto nėra veidmainiška balsuoti skirtingai netapačiais klausimais, tačiau yra labai veidmainiška nuolatos kalbėti apie žmogaus teises, įskaitant ir politikų teises, apie laisvę į nuomonę ir reikalauti tam tikrų klausimų, kurie yra svarbūs tai bendruomenei, įtraukimo į darbotvarkę, balsavimo. Tačiau kai ateina klausimai, kurie yra nepatrauklūs ar nepatinkantys tai bendruomenei, vis dėlto balsuoti ir prašyti net neleisti įtraukti ir pristatyti tų klausimų darbotvarkėje, – tai va čia yra veidmainiškumas.

PIRMININKAS. Dėkoju. Bet, gerbiami kolegos, aš prašau rimties, rimties salėje. (*Balsai salėje*) Palaukite! Per šoninį mikrofoną gerbiama M. Ošmianskienė. Tuoj mes jums pareguliuosime mikrofoną. Prašau.

M. OŠMIANSKIENĖ (*LF*). Aš tiesiog noriu paprašyti mano balsą įskaityti prieš, suklydau.

PIRMININKAS. Gerai, jūsų balsas įskaitytas prieš dėl protokolo. Toliau gerbiamas D. Kepenis per šoninį mikrofoną. Prašau.

D. KEPENIS (*LVŽSF*). Mano balsas taip pat prieš.

PIRMININKAS. Jūsų balsas taip pat prieš. Gerai. Gerbiamas E. Jovaiša per šoninį mikrofoną.

E. JOVAIŠA (*LVŽSF*). Labai atsiprašau, aš taip pat esu prieš, tiesiog nesuspėjau nuspausti.

PIRMININKAS. Gerai, jūs prieš. Dabar apsispręskime dėl komitetų. Kaip pagrindinis Aplinkos apsaugos komitetas kaip ir svarsto pagrindinį įstatymą. Turbūt sutiksite bendru sutarimu? Dėkoju. Siūloma svarstyti spalio 17 dieną. Bendru sutarimu galime? Dėkoju.

Taip, A. Palionis. Tuoj įjungsiu. Prašau.

A. PALIONIS (*MSNG*). Ačiū, pirmininke. Tikriausiai darbotvarkė buvo sudaroma ir siūloma svarstyti spalio 17 dieną dar prieš vakarykštį Valdybos sprendimą. Kai pakeitėme grafiką, spalio 17 dieną nėra posėdžio, tai siūlau spalio 10 dieną, kai yra posėdis.

PIRMININKAS. Taip, tik spalio 10 dieną yra biudžeto pateikimas. Na, preliminariai galime taip numatyti, o jeigu ten kas nors… (*Balsai salėje*) Dėl ko balsuojame? Dėl spalio 10 dienos? Bal-

suojame. Reikalauja balsuoti dėl datos, pirmąkart gyvenime girdžiu tokį dalyką. Jei reikalauja du Seimo nariai, balsuojame. (*Balsai salėje*) Gerai, balsuojame dėl svarstymo datos. Buvo siūloma spalio 10 diena. Balsuojame. Tą dieną, kaip numatyta mūsų darbotvarkėje, nėra posėdžio. Labai teisinga pastaba.

Užsiregistravo 86, balsavo 84: už – 63, prieš – 10, susilaikė 11. Tai spalio 10 dieną. Jeigu negalės dėl kokių nors aplinkybių, komitetas nuspręs kitaip.

15.07 val.

Mažmeninės prekybos įmonių nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo Nr. XI-626 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2989 (*pateikimas*)

Gerbiami kolegos, toliau darbotvarkės 2-5 klausimas – Mažmeninės prekybos įmonių nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2989. Gerbiamas V. Pranckietis. Pateikimas. Prašau.

V. PRANCKIETIS (*LSF*). Šių metų birželio 28 dieną Kaimo reikalų komitete buvo išnagrinėtas įstatymo pakeitimo reikalingumas. Buvo sutarta, visi komiteto nariai pasirašė įstatymo projektą, kuriame yra įteisinamas labai paprastas dalykas. Pasiūlyta papildoma nuostata, kad mažmeninės prekybos įmonėms draudžiama reikalauti iš tiekėjų (čia jau toliau citata) „pristatyti mažmeninės prekybos įmonės užsakytą prekių kiekį, jei dėl tokio kiekio ir jo pristatymo termino tarp tiekėjo ir mažmeninės prekybos įmonės nebuvo susitarta raštu, elektroniniu paštu ar kitomis elektroninėmis priemonėmis“. Siūlome tokiam Mažmeninės prekybos įmonių nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo vieno straipsnio pakeitimo įstatymo projektui pritarti. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Nori paklausti trys Seimo nariai. Klausia gerbiama L. Nagienė. Prašau.

L. NAGIENĖ (*DFVL*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Aš iš esmės palaikysiu šitą projektą. Manau, kad mes norime apginti tiekėjų teises, nes mes žinome, kaip prekybos tinklai kartais elgiasi. Bet mano dar toks konkretus klausimas. Ar nemanote, kad tai yra sutartiniai santykiai ir kad tai gali būti apibrėžta ir sutartyse? Ar taip neturėtų būti, kaip jūs galvojate?

V. PRANCKIETIS. Reikalavimai būdavo be sutarčių, viršsutartiniai arba net sutartyse nenumatyti terminai. Dėl to ir kilo. Tai yra Valstybės kontrolės darbo rezultatas. 2021 m. birželio 3 d. buvo atlikta stebėsena. Jie nustatė ir pasiūlė, kad tokia formuluotė būtų įteisinta įstatyme.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausimą užduos gerbiamas K. Adomaitis. Nematau. Tada gerbiamas V. Semeška. Gerbiamas Viliau, jūs klausiate.

V. SEMEŠKA (*TS-LKDF*). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Gerbiamas pranešėjau, kiek dar pamenu, jūs lyg ir Liberalų sąjūdžio partijoje, ne ten kokioje nors netgi Konservatorių ar Valstiečių? Ką tai turi bendro su laisvąja rinka ir sutartiniais santykiais tarp dviejų ūkio subjektų? Kodėl jūs kišatės į sutartinius santykius tarp dviejų ūkio subjektų ir norite reguliuoti sutartinius santykius? Ačiū.

V. PRANCKIETIS (*LSF*). Aišku. Atsakydamas jums į pirmąją jūsų svarbiausią klausimo dalį, kur aš esu, tai ne jūsų reikalas.

O kita dalis, tai apie tai ir yra kalbama, kad sutartis turi būti rašytinė. Tiek atsakymo.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar motyvai. Už – gerbiamas K. Navickas. Prašau.

K. NAVICKAS (*TS-LKDF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Aš tikrai raginu ir kviečiu balsuoti už, nes įstatymo pakeitimas yra svarbus, tą ir komiteto pirmininkas pristatydamas paminėjo. Čia yra kalbama ne apie sutartinius atvejus, o apie tai, kas atsitinka virš. Nors mažmeninės prekybos įmonės sako, kad nėra problemos, tačiau Konkurencijos tarybos išvada įvardina, kad yra, dėl to čia nebuvo šitas pasiūlymas pateiktas, kai buvo pateiktas visas įstatymų paketas. Jeigu net, anot Prekybininkų asociacijos, nėra problemos, tai ir nėra ko bijoti, kad santykiai su gamintojais bus apibrėžti. Tai yra svarbu, o ypač tokiais atvejais, kai staiga atsiranda didelis poreikis ir dėl to gali nukentėti gamintojas. Čia, kad gamintoją apsaugotume, tikrai raginu balsuoti už. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Prieš kalbės gerbiamas T. Tomilinas. Prašau.

T. TOMILINAS (*DFVL*). Aš kalbėsiu už įstatymą, bet prieš gerbiamo V. Semeškos interpretaciją. Tikrai nežinau, kur tai yra girdėta, bet monopolija nėra laisvosios rinkos geriausia savybė. Aš siūlau paskaityti A. Smito darbus ir ten viskas jums bus aišku.

Tai, ką siūlo ponas V. Pranckietis, yra normalus liberalizmas, tvarkantis monopolijas. Pasisakau prieš V. Semeškos nuomonę.

PIRMININKAS. Gerai, dėkoju. Šiaip pasisakome už ar prieš įstatymą, ne prieš kolegos nuomonę, bet kaip jau yra, taip yra.

Gerbiami kolegos, dabar apsispręsime balsuodami dėl Mažmeninės prekybos įmonių nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2989. Tai ką tik pateiktas įstatymas. Balsuojame.

Užsiregistravo 85, balsavo 83: už – 81, prieš – 1, susilaikė 1. Taigi po pateikimo pritarta. Siūlomas pagrindiniu komitetu Kaimo reikalų komitetas. Galime bendru sutarimu? Pritarta. Siūloma svarstyti lapkričio 14 dieną. Ar galime bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Klausimas išspręstas.

Dabar, gerbiami kolegos, dėl rezoliucijos nėra pranešėjo.

15.13 val.

Seimo savaitės (2023-09-25 – 2023-09-29) – 2023 m. rugsėjo 26 d. (antradienio) ir 28 d. (ketvirtadienio) posėdžių darbotvarkės pateikimas ir tvirtinimas

Tada liko vienas klausimas, tai rezervinis – savaitės, prasidedančios rugsėjo 25 diena, Seimo posėdžių darbotvarkės tvirtinimas. Matau Pirmininko pirmąjį pavaduotoją J. Razmą, jis mums pristatys šį klausimą. Prašau.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, kitą savaitę turbūt pagrindinis mūsų darbas – tai apsisprendimas svarstymo stadijoje dėl įvairių konstitucinių Rinkimų kodekso pataisų. Jų čia yra bene 12 skirtingų projektų.

Kad nepasigestumėte politinių aistrų, yra įrašytas Seimo nutarimas dėl kreipimosi į Konstitucinį Teismą dėl kai kurių Stambulo konvencijos nuostatų. Kaip žinome, šitokie klausimai visada sukelia čia aštrias diskusijas.

Sveikatos srities klausimai, kandidatai į Europos Žmogaus Teisių Teismo teisėjus, kiti projektai. Visų turbūt nevardinsiu. Čia antradienį.

Ketvirtadienį turime keletą minėjimų dėl to, kad yra signatarų gimimo metinių apvalios sukaktys. Rytiniame posėdyje čia nedaug projektų, galime ir įrašyti, viso labo keturis, ir po pietų opozicinės Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcijos darbotvarkė.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūsų nori paklausti gerbiamas V. Pranckietis. Prašom.

V. PRANCKIETIS (*LSF*). Ačiū. Tas tradicinis senas klausimas, kurį jūs praeitoje kadencijoje uždavėte man kokius tris kartus, tai aš dabar jau trečią kartą užduodu jums tą klausimą. Kada inicijuosite Seimo valdyboje arba valdančiojoje daugumoje Seimo narių teisių ir pareigų įstatymo pataisą, kurią rekomendavo arba nurodė įgyvendinti Konstitucinis Teismas? Ačiū.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Šiaip galėčiau atsakyti, kad dabar formaliai pagal Seimo valdybos narių sričių pasidalinimą už tą sritį yra atsakingas kolega J. Jarutis. Jūsų klausimą galėčiau peradresuoti jam, gal man ir netiktų taip veržtis į jo atsakomybės sritį. Aš Valdyboje užsiminiau prieš keletą posėdžių apie šitą problemą, deja, kitų Valdybos narių nebuvau nė kiek palaikytas, nes po STT pastabų dėl mūsų darbo sąlygų kaip tik priminiau, kad būtų gera proga sugrįžti prie to įstatymo projekto. Na, bet kai visiškai nėra palaikymo, tai ką aš čia vienas vėliavėlėmis mojuosiu? Nebent jūs kartu padėtumėte parašą ir registruojame tada? Gerai, tai sutarėme.

PIRMININKAS. Dėkoju. Daugiau klausimų nėra. Dėkoju už pristatymą. Galbūt galime bendru sutarimu pritarti artimiausios savaitės darbotvarkei? Dėkoju, pritarta.

Tai buvo paskutinis šios dienos klausimas. Registracija, jeigu norite. Paprastai yra noras, gal kas nors pavėlavęs atvyko.

Užsiregistravo 83 Seimo nariai. Vakarinį plenarinį posėdį skelbiu baigtą. (*Gongas*)

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

VII (RUDENS) SESIJOS
RYTINIO POSĖDŽIO NR. 306
STENOGRAMA

2023 m. rugsėjo 26 d.

Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkė V. ČMILYTĖ-NIELSEN
ir Seimo Pirmininko pavaduotojas P. SAUDARGAS

PIRMININKĖ (V. ČMILYTĖ-NIELSEN). Labas rytas, gerbiami kolegos. Pradedame rugsėjo 26 dienos rytinį Seimo posėdį. (*Gongas*)

10.00 val.

Seimo nario Mato Skamarako priesaika

Posėdį pradėsime nuo naujojo Seimo nario M. Skamarako priesaikos. Dabar norėčiau pakviesti į tribūną Konstitucinio Teismo pirmininką G. Godą, kad priimtų naujojo Seimo nario priesaiką.

G. GODA. Gerbiamoji Seimo Pirmininke, gerbiamieji Seimo nariai, Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija 2023 m. rugsėjo 24 d. priėmė sprendimą Nr. Sp-238, kuriuo nustatė galutinius 2023 m. rugsėjo 3 d. pirmalaikių Lietuvos Respublikos Seimo narių rinkimų vienmandatėje Raseinių-Kėdainių rinkimų apygardoje Nr. 42 rezultatus, pagal kuriuos M. Skamarakas išrinktas Lietuvos Respublikos Seimo nariu. Šis Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimas paskelbtas Teisės aktų registre 2023 m. rugsėjo 24 d., taigi, jis įsigaliojo ir minėtas Seimo narys gali prisiekti Seimo plenariniame posėdyje.

Prieš priimdamas Seimo nario priesaiką, turiu paaiškinti kai kurias konstitucines ir Lietuvos Respublikos Seimo statuto nuostatas, susijusias su šia procedūra.

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 59 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatyta: išrinktas Seimo narys visas Tautos atstovo teises įgyja tik po to, kai Seime jis prisiekia būti ištikimas Lietuvos Respublikai. Seimo narys, įstatymo nustatyta tvarka neprisiekęs arba prisiekęs lygtinai, netenka Seimo nario mandato, dėl to Seimas priima nutarimą. Konstitucinis Teismas savo baigiamuosiuose aktuose yra konstatavęs, kad Seimo nario priesaika nėra vien tik formalus ar simbolinis aktas, ji nėra vien iškilmingas priesaikos žodžių ištarimas ar priesaikos akto pasirašymas. Seimo nario priesaikos aktas yra konstituciškai ir teisiškai reikšmingas. Duodamas priesaiką išrinktasis Seimo narys viešai ir iškilmingai įsipareigoja veikti taip, kaip įpareigoja duota priesaika, ir jokiomis aplinkybėmis jos nesulaužyti. Iš Seimo nario priesaikos jam kyla pareiga gerbti ir vykdyti Konstituciją, įstatymus, sąžiningai vykdyti Tautos atstovo pareigas, kaip jį įpareigoja Konstitucija.

Konstitucijos sudedamosios dalies, Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos įsigaliojimo tvarkos“, 5 straipsnyje yra nustatytas Seimo nario priesaikos tekstas. Duodant priesaiką minėtas tekstas turi būti persakomas ar perskaitomas, po to vardinis priesaikos tekstas pasirašomas. Priesaikos tekstas netaisomas ir nekeičiamas, išskyrus tai, kad prisiekti leidžiama ir be paskutinio priesaikos teksto sakinio.

Pagal Seimo statuto 4 straipsnį Seimo nario priesaiką priima Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo pirmininkas. Seimo narys prisiekia stovėdamas priešais priimantį priesaiką asmenį, skaito priesaiką padėjęs ranką ant Konstitucijos. Pasirašytas vardinis priesaikos lapas perduodamas priėmusiam priesaiką Konstitucinio Teismo pirmininkui, kuris jį patikrina ir paskelbia Seimo nario, įgijusio visas Tautos atstovo teises, pavardę. Vardinį priesaikos lapą priėmęs priesaiką asmuo perduoda Seimo Pirmininkui saugoti Seime. Pagal Seimo tradiciją, priimant Seimo narių priesaiką, Seimo salėje visi stovi. Suprantama, ši pareiga netaikoma tiems, kurie dėl objektyvių priežasčių negali jos vykdyti.

Taigi norėčiau pradėti priesaikos priėmimo procedūrą. Prašom stoti. Kviečiu prisiekti Seimo narį M. Skamaraką.

M. SKAMARAKAS. Aš, Matas Skamarakas, prisiekiu būti ištikimas Lietuvos Respublikai; prisiekiu gerbti ir vykdyti jos Konstituciją ir įstatymus, saugoti jos žemių vientisumą; prisiekiu visomis išgalėmis stiprinti Lietuvos nepriklausomybę, sąžiningai tarnauti Tėvynei, demokratijai, Lietuvos žmonių gerovei. Tepadeda man Dievas!

G. GODA. Skelbiu, kad Seimo narys M. Skamarakas prisiekė 2023 m. rugsėjo 26 d. Seimo plenariniame posėdyje ir, remiantis Konstitucijos 59 straipsniu, įgijo visas Tautos atstovo teises. Sveikinu prisiekusį Seimo narį M. Skamaraką. (*Plojimai*)

10.06 val.

Informaciniai pranešimai

PIRMININKĖ. Sveikiname naująjį Seimo narį, linkime sėkmės. Norėčiau perskaityti Socialdemokratų partijos frakcijos posėdžio protokolą, kuriuo mes esame informuojami, kad nutarta priimti išrinktąjį Seimo narį M. Skamaraką į Lietuvos socialdemokratų partijos frakciją.

Gerbiami kolegos, dar nesame užsiregistravę, taigi skelbiu registraciją.

Užsiregistravo 112 Seimo narių.

10.07 val.

Seimo seniūnų sueigos patikslintos 2023 m. rugsėjo 26 d. (antradienio) posėdžių darbotvarkės tikslinimas ir tvirtinimas

Darbotvarkės 1-2 klausimas – darbotvarkės tvirtinimas. M. Puidokas. Prašau.

M. PUIDOKAS (*MSNG*). Noriu paprašyti Mišrios grupės vardu išbraukti iš darbotvarkės 1-14 klausimą, projektą Nr. XIVP-2983 – Seimo nutarimą dėl kreipimosi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą su paklausimu dėl Stambulo konvencijos.

PIRMININKĖ. Dėkoju, daugiau pasiūlymų nėra. Apsispręskime balsuodami dėl Mišrios grupės siūlymo išbraukti 1-14 klausimą – Seimo nutarimą dėl kreipimosi į Konstitucinį Teismą. Kas pritariate Mišrios grupės siūlymui, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 112: už – 53, prieš – 54, susilaikė 5. Pasiūlymui nepritarta. Klausimas lieka darbotvarkėje.

Ar galime darbotvarkei pritarti bendru sutarimu? Negirdžiu prieštaraujančių. Galima pritarti bendru sutarimu, ar ne? Pritarta.

10.08 val.

Rinkimų kodekso 32, 64, 69, 76, 78, 79, 80, 81, 85, 87, 88, 89, 93, 97, 99, 100, 102, 110, 114, 125, 138, 163, 181, 185 ir 193 straipsnių pakeitimo konstitucinio įstatymo projektas Nr. XIVP-2709(3) (*svarstymas*)

Darbotvarkės 1-3 klausimas – Rinkimų kodekso keliolikos straipsnių pakeitimo projektas Nr. XIVP-2709(3). Pranešėja – Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininkė I. Haase.

Gerbiami kolegos, dar norėčiau jūsų dėmesio. Dabar kaip tik į balkoną atėjo šiandieną, šiomis dienomis mus lankančių Ukrainos Aukščiausiosios Rados Tarpparlamentinių ryšių su Lietuva grupės narių delegacija, jai vadovaujantys J. Ovčinikova ir I. Huzis. (*Plojimai)*

Dėkoju. Prašau, gerbiama pirmininke, žodis jums. Komiteto išvada dėl Rinkimų kodekso pakeitimo projekto.

I. HAASE (*TS-LKDF*). Dėkoju, gerbiamoji Pirmininke. Gerbiami kolegos, Teisės ir teisėtvarkos komitetas, kaip pagrindinis komitetas, svarstė Lietuvos Respublikos rinkimų kodekso atitinkamų straipsnių pakeitimo konstitucinio įstatymo projektą Nr. XIVP-2709(2). Komiteto sprendimas – pritarti komitete patobulintam jungtiniam konstitucinio įstatymo projektui Nr. XIVP-2709(3), kuriuo jungiami projektai Nr. XIVP-2709(2), Nr. XIVP-2746 ir Nr. XIVP-2556, ir komiteto išvadoms.

Balsavimo rezultatai – bendru sutarimu. Už – 9, prieš ir susilaikiusių nebuvo.

PIRMININKĖ. Dėkoju už pristatytą komiteto išvadą. Diskusijoje niekas neužsirašė kalbėti. Dėl motyvų po svarstymo už kalba A. Vyšniauskas.

Gerbiami kolegos, primenu, kad pirmasis balsavimo intervalas nuo 11 val. 20 min.

Prašau. A. Vyšniauskas – motyvai už.

A. VYŠNIAUSKAS (*TS-LKDF*). Aš tik noriu informuoti, kad komitete kilo diskusijų dėl poros straipsnių – dėl debatų reguliavimo ir dėl balsų perskaičiavimo, ar tai daryti gryna balsų išraiška, ar procentine išraiška. Informuoju, kad šiandien ryte registravau pasiūlymus ir nuostatą, savo pasiūlymą dėl debatų tokio griežtesnio reguliavimo, išimu. Čia reveransas gerbiamai A. Širinskienei.

O dėl balsų perskaičiavimo procentine išraiška taip pat registravau atliepdamas tai, ką siūlė D. Griškevičius. Irgi, manau, tai galėtų būti geras kompromisas. Iš esmės visas projektas tikrai yra kompromisinis, atliepti ir opozicijos siūlymai, viskas sutvarkyta. Kviečiu pritarti.

PIRMININKĖ. Dėkoju, motyvai išsakyti. Apsispręsime balsuodami tam numatytu laiku.

10.11 val.

Rinkimų kodekso 11, 69, 76, 85 ir 118 straipsnių pakeitimo konstitucinio įstatymo projektas Nr. XIVP-2706(3) (*svarstymas*)

Kitas darbotvarkės 1-4 klausimas – Rinkimų kodekso kelių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2706(3). Kviečiu pranešėją I. Haase. Šiandieną teks daug kartų į tribūną vaikščioti, nes dėl Rinkimų kodekso daug pasiūlymų yra. Prašau.

I. HAASE (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, Teisės ir teisėtvarkos komitetas kaip pagrindinis svarstė Lietuvos Respublikos rinkimų kodekso 11 straipsnio pakeitimo konstitucinio įstatymo projektą Nr. XIVP-2706(2). Komiteto sprendimas – pritarti komiteto patobulintam konstitucinio įstatymo projektui Nr. XIVP-2706(3) ir komiteto išvadoms, kurioms komitetas taip pat pritarė.

Balsavimo rezultatai – vienbalsiai. Už – 9, prieš ir susilaikiusių nebuvo.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Diskusijoje niekas neužsirašė kalbėti. Dėl motyvų užsirašiusiųjų taip pat nėra.

10.13 val.

Baudžiamojo kodekso 68^1 straipsnio pakeitimo ir 68^2 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIVP-2708(2), Baudžiamojo proceso kodekso 342 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2707(2) (*svarstymas*)

Kitas darbotvarkės 1-5.1 klausimas – Baudžiamojo kodekso dviejų straipsnių pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIVP-2708(2), taip pat lydimasis 1-5.2 klausimas – projektas Nr. XIVP-2707. Svarstymo stadija. Teisės ir teisėtvarkos komiteto išvados.

I. HAASE (*TS-LKDF*). Teisės ir teisėtvarkos komitetas svarstė Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 68^1 straipsnio pakeitimo ir 68^2 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektą Nr. XIVP-2708 ir projektą Nr. XIVP-2707. Taigi komiteto sprendimai ir pasiūlymai – pritarti komiteto patobulintiems įstatymų projektams ir komiteto išvadoms.

Balsavimo rezultatai – vienbalsiai. Už – 9, prieš ir susilaikiusių nebuvo.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Diskusijoje kalbėti niekas neužsirašė. Dėl motyvų niekas neužsirašė.

10.13 val.

Rinkimų kodekso 26 straipsnio pakeitimo konstitucinio įstatymo projektas Nr. XIVP-2439(2) (*svarstymas*)

Toliau 1-6 klausimas – Rinkimų kodekso 26 straipsnio pakeitimo konstitucinio įstatymo projektas Nr. XIVP-2439(2). Pranešėja – Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininkė.

I. HAASE (*TS-LKDF*). Teisės ir teisėtvarkos komitetas kaip pagrindinis svarstė Lietuvos Respublikos rinkimų kodekso 24 ir 37 straipsnių pakeitimo bei 36^1 straipsniu papildymo įstatymo projektą Nr. XIVP-2439. Komiteto sprendimas – pritarti komiteto patobulintam konstitucinio įstatymo projektui Nr. XIVP-2439(2) ir komiteto išvadoms.

Balsavimo rezultatai – vienbalsiai: už – 9, prieš ir susilaikiusių nėra.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Diskusijoje užsirašė kalbėti vienas Seimo narys. Kviečiu V. Semešką į tribūną.

V. SEMEŠKA (*TS-LKDF*). Dėkoju, gerbiama Seimo Pirmininke. Mieli kolegos, tai nėra eilinis Rinkimų kodekso pakeitimas. Rinkimų kodekse siūloma įteisinti prievolę Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkui ir nariams per 15 dienų nuo priesaikos davimo kreiptis dėl leidimo dirbti ir susipažinti su įslaptinta informacija, žymima slaptumo žyma „Slaptai“, išdavimo.

Kolegos, reikia atkreipti dėmesį, kad per 30 Lietuvos nepriklausomybės metų Vyriausiosios rinkimų komisijos veikloje tokios prievolės nebūta ir tokio poreikio realiai nebūta. Pradinis projektas vis dėlto buvo nepriimtinas ir jis buvo ženkliai pataisytas, nes mes puikiai žinome, jog Vyriausiosios rinkimų komisijos veikla grindžiama skaidrumo, viešumo ir sąžiningumo principais, o buvo siekiama numatyti taip pat ir uždarus posėdžius. Kokia situacija galėjo nutikti, kai Vyriausioji rinkimų komisija, veikdama uždarame posėdyje, priimtų sprendimą eliminuoti vieną ar kitą kandidatą arba kandidatų sąrašą iš rinkimų, o visuomenė ir žiniasklaida neturėtų teisės sužinoti motyvų? Na, būtų tiesiog pakirstas pasitikėjimas valstybe ir rinkimų sistema. Džiaugiuosi, kad įstatymo projektas patobulintas ir tokie dalykai kaip uždari Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdžiai nebebus vykdomi.

Taip pat įstatymų autoriai iš pradžių įstatyme numatė prievolę ne tiktai turėti slaptumo žymą „Slaptai“ visiems Vyriausiosios rinkimų komisijos nariams, tačiau ir jos negavę Vyriausiosios rinkimų komisijos nariai automatiškai būtų netekę savo įgaliojimų. Pataisytame įstatymo projekte tie komisijos nariai, kurie netektų galimybės, negautų galimybės dirbti su įslaptinta informacija, savo įgaliojimų neprarastų. Tačiau, kolegos, bus keista situacija, jeigu mažiau negu pusė Vyriausiosios rinkimų komisijos narių tokias žymas dirbti su slapta informacija gaus, o dalis negaus ir jiems svarstant gali nutikti taip, jog mažesnė dalis Vyriausiosios rinkimų komisijos narių spręs klausimus dėl vienų ar kitų kandidatų eliminavimo iš rinkimų. Pats principas įpareigoti Vyriausiosios rinkimų komisijos narius kreiptis dėl leidimo dirbti su įslaptinta informacija, manyčiau, nėra visiškai reikalingas, nes ir iki šiol visus 30 metų Vyriausioji rinkimų komisija dirbo vadovaudamasi viešumo, skaidrumo ir sąžiningumo principais ir puikiai įgyvendino įstatymuose numatytus visus savo įsipareigojimus. Todėl drįstu abejoti šio Rinkimų kodekso pakeitimo įstatymo reikalingumu ir siūlau nepritarti, susilaikyti. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Daugiau diskusijoje kalbėti nėra norinčių. Dėl motyvų niekas neužsirašė. Apsispręsime balsuoti numatytu laiku.

10.18 val.

Rinkimų kodekso 17 straipsnio pakeitimo konstitucinio įstatymo projektas Nr. XIVP-2557(2) (*svarstymas*)

Darbotvarkės 1-7 klausimas – Rinkimų kodekso 17 straipsnio pakeitimo konstitucinio įstatymo projektas Nr. XIVP-2557(2). Pranešėjai: pirmoji – Teisės teisėtvarkos komiteto pirmininkė ir ruošiasi R. Juška, Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto pirmininkas. Prašom.

I. HAASE (*TS-LKDF*). Dėkoju, gerbiamoji Pirmininke. Teisės ir teisėtvarkos komitetas kaip pagrindinis svarstė Lietuvos Respublikos rinkimų kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo konstitucinio įstatymo Nr. XIV-1381 17 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2557 ir komiteto sprendimas – pritarti komiteto patobulintam konstitucinio įstatymo projektui Nr. XIVP-2557(2) ir komiteto išvadoms. Balsavimo rezultatai: vienbalsiai už – 9, prieš ir susilaikiusių nebuvo.

PIRMININKĖ. Dėkoju. R. Juška pristatys Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto išvadą. Prašysime trumpai pakomentuoti pataisą, jai buvo pritarta iš dalies, dėl jos balsuoti nereikia, bet tiesiog kad pakomentuotumėte, kaip ji buvo įtraukta į įstatymą. Prašom.

R. JUŠKA (*LSF*). Pritarti iš dalies mes sutinkame.

PIRMININKĖ. Gerai. Gerbiamas Ričardai, gal galėtumėte grįžti dėl visos komiteto išvados. Komiteto išvada dėl darbotvarkės 1-7 klausimo – projekto Nr. XIVP-2557.

R. JUŠKA (*LSF*). Sprendimas. Projektą Nr. XIVP-2557 atmesti dėl šių priežasčių: rengiant Rinkimų kodeksą, darbo grupėje buvo ilgai diskutuojama dėl pasaulio lietuvių rinkimų apygardų sudarymo ir buvo priimtas bendras sutarimas. Neaišku, kodėl neprasidėjus metams siūloma paneigti šį susitarimą ir keisti galiojančias nuostatas.

Antra. Siūlymas sąvoką „užsienyje balsavusių“ keisti į „elektroniniu būdu užsiregistravusių“ yra ydingas, nes toks užsiregistravimas yra formalus. Tik pagal dalyvavusių rinkėjų skaičių galima spręsti, kurie rinkėjai tapatina save su Lietuva, kurie neturi galimų ryšių su kitomis valstybėmis ir gali viešai reikšti savo nuomonę bei vykdyti pareigą savo šaliai, pavyzdžiui, privalomąją pradinę karinę tarnybą ir kita.

Trečia. Projektas diskriminuotų Lietuvoje gyvenančius rinkėjus. Didinant pasaulio lietuvių rinkimų apygardų skaičių, mažėtų Lietuvos teritorijoje esančių vienmandačių apygardų skaičius, o jų teritorija dar labiau išsiplėstų. Tai apsunkintų vienmandatėse apygardose renkamų Seimo narių darbą ir pablogintų atstovavimą rinkėjams. Taip pat, jeigu būtų nuspręsta mažinti dydį, pagal kurį būtų sudaromos užsienyje balsuojančių rinkėjų rinkimų apygardos, galimai nepagrįstai padidėtų pasaulio lietuvių apygardų skaičius, nes sudarant apygardas Lietuvos teritorijoje liktų galioti didesnė riba.

PIRMININKĖ. Dėkoju už detalų pristatymą. Diskusijoje kalbėti užsirašė A. Vyšniauskas. Kviečiu į tribūną.

A. VYŠNIAUSKAS (*TS-LKDF*). Aš tik noriu patikslinti, kad iš esmės šiuo projektu yra keičiamas tiktai vienas skaičius, mažinama riba, nuo kada yra sudaroma Pasaulio lietuvių apygarda – iš esmės nuo 110 % iki 90 %. Taip pat yra sulyginama su tuo, kaip yra sudaromos vienmandatės apygardos visoje Lietuvoje. Dabar Pasaulio lietuvių apygarda turėdavo būti didesnė nei visos kitos apygardos ir tai iš tikrųjų nėra teisingas dalykas, nes visos apygardos pagal Konstituciją turi būti iš esmės vienodos. Tai yra tiesiog sulyginama su Lietuva. Tačiau kokio nors papildomo siūlymo daryti dar vieną apygardą, didinti apygardų skaičių šiame etape tikrai nėra. Kodekse yra leidimas sudaryti papildomą apygardą, jeigu rinkėjų skaičius iš tikrųjų išauga taip, kad užtenka dviem apygardoms. Bet jeigu dabar Pasaulio lietuvių apygardoje balsuojančių žmonių vidurkis apie 35 tūkst., užsiregistruoja tiek, kiek ir kitose vienmandatėse apygardose, tai, norint sudaryti antrą apygardą, reikėtų, kad užsiregistruotų 70 tūkst. Iš tikrųjų tai yra sunkiai pasiekiamas dalykas. Šitas kolegės pasiūlymas, man atrodo, yra logiškas. Siūlyčiau tikrai pritarti. Jokios diskriminacijos Lietuvoje esantiems piliečiams tikrai nėra.

PIRMININKĖ. Dėkoju. D. Asanavičiūtė kalbės diskusijoje. Prašau.

D. ASANAVIČIŪTĖ (*TS-LKDF*). Ačiū, gerbiama Seimo Pirmininke. Gerbiamos kolegės ir gerbiami kolegos, aš noriu šiek tiek paaiškinti, kad Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas priėmė savo sprendimą prieš Teisės ir teisėtvarkos komitete vykusias diskusijas, kuriose priimtas kompromisas, tai yra ką minėjo ponas R. Juška dėl prisiregistravusiųjų skaičiaus, lieka tas pats balsavusiųjų skaičius. Taip pat noriu pažymėti, kad Pasaulio lietuvių apygardos sudarymo principas yra absoliučiai kitoks negu sudarymo Lietuvoje, tai yra apygarda sudaroma pagal praėjusių Seimo rinkimų balsavusiųjų skaičių. Iš tikrųjų čia yra tik suvienodinama, tai yra dedama ta pati kartelė, kaip ir apygardai Lietuvoje.

Na, o baimė, keista baimė, jog bus sudaryta daug daugiau apygardų užsienyje, ji yra neteisinga, nes tam reikia tikrai gana didelio rinkėjų skaičiaus ir aktyvumo, turėtų sudaryti dvi apygardas, pilnai dvi apygardas, kad atsirastų antra apygarda pasaulio lietuviams. Todėl tikrai raginu nesivadovauti neteisinga informacija ir tiesiog balsuoti už. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Visi, užsirašę diskusijoje, pasisakė. Dėl motyvų šiuo klausimu yra užsirašiusių. V. Semeška kalba už.

V. SEMEŠKA (*TS-LKDF*). Gerbiama Pirmininke, nėra prieš kalbančių, tai atsisakysiu. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Apsispręsime balsuodami numatytu laiku.

10.25 val.

Rinkimų kodekso 172 straipsnio pakeitimo konstitucinio įstatymo projektas Nr. XIVP-2566(2) (*svarstymas*)

Kitas darbotvarkės 1-8 klausimas – Rinkimų kodekso 172 straipsnio pakeitimo konstitucinio įstatymo projektas Nr. XIVP-2566(2). Svarstymo stadija. Kviečiu gerbiamą I. Haase į tribūną, kad pristatytų Teisės ir teisėtvarkos komiteto išvadą dėl šio projekto.

I. HAASE (*TS-LKDF*). Teisės ir teisėtvarkos komitetas svarstė Lietuvos Respublikos rinkimų kodekso 172 straipsnio pakeitimo konstitucinio įstatymo projektą Nr. XIVP-2566(2). Komiteto sprendimas – pritarti komitete patobulintam konstitucinio įstatymo projektui Nr. XIVP-2566(2) ir komiteto išvadoms. Balsavimo rezultatai: vienbalsiai už – 9, prieš ir susilaikiusių nebuvo.

PIRMININKĖ. Dėkoju, diskusijoje užsirašiusiųjų nėra. Dėl motyvų po svarstymo taip pat niekas neužsirašė. Apsispręsime balsuodami numatytu laiku.

10.26 val.

Rinkimų kodekso 76, 81 ir 85 straipsnių pakeitimo konstitucinio įstatymo projektas Nr. XIVP-2696(2) (*svarstymas*)

Kitas darbotvarkės 1-9 klausimas – Rinkimų kodekso trijų straipsnių pakeitimo konstitucinio įstatymo projektas Nr. XIVP-2696(2). Svarstymo stadija. Gerbiama I. Haase pristatys Teisės ir teisėtvarkos komiteto išvadą.

I. HAASE (*TS-LKDF*). Teisės ir teisėtvarkos komitetas, kaip pagrindinis komitetas, svarstė Lietuvos Respublikos rinkimų kodekso 76, 81, 85, 176, 193 straipsnių pakeitimo konstitucinio įstatymų projektą Nr. XIVP-2696. Komiteto sprendimas – pritarti komiteto patobulintam konstituciniam įstatymo projektui Nr. XIVP-2696(2) ir komiteto išvadoms. Balsavimo rezultatai: už – 6, prieš nėra, susilaikė 3.

PIRMININKĖ. Diskusijoje užsirašė kalbėti vienas Seimo narys. Kviečiu P. Gražulį į tribūną.

P. GRAŽULIS (*MSNG*). Gerbiami Seimo nariai, gal reikia džiaugtis, kad beveik po 33 nepriklausomybės metų mes prisiminėme komunistus, kad jie yra labai pavojingi. Bet jeigu pažiūrėsime į Lietuvos istoriją, Komunistų partija buvo gana viešas toks organas ir pirmas Lietuvos prezidentas, išrinktas tautos, taip pat buvo komunistas – A. Brazauskas. Taip pat, jeigu mes pažiūrėsime šiandien, „15min“ atliko tyrimą, kad gal daugiau nei 20 Seimo narių – buvę komunistai, ir faktiškai niekas nenurodė, nesidžiaugia tuo. Bet kas man įdomiausia, kad penki, ar kiek, konservatoriai, kurie irgi yra buvę komunistai, taip užsipuolė dabartinį Prezidentą, kad, atrodė, Lietuvai didesnio pavojaus nėra ir didesnio nusikaltėlio, kaip būti Komunistų partijos nariu.

Man labai įdomu, va, aš galvoju, gal „15min“ atliktų dar tyrimą, ar Landsbergis, senukas Vytautas, tas, kuris dėstė estetinį marksizmą, leninizmą, buvo Komunistų partijos narys ar ne? Tai gal iš jo reikėtų atimti pilietybę, kaip ir atėmėme pilietybę iš M. Drobiazko ir panašiai, kreiptis į Prezidentą?

Kitas dalykas, va, čia sėdi K. Masiulis. Patriotas, krikščionis demokratas, bet, pasirodo gi, buvęs komunistas („15min“ rašo). Ir dėstė, propagavo ateizmą, dėstė ateizmą, įrodinėjo, kad Dievo nėra, o dabar – krikščionis demokratas. Man atrodo, kūlverstukų tai daugiausiai yra Konservatorių partijoje. Tiek nė vienoje partijoje tų kūlverstukų nėra, kiek yra Konservatorių partijoje. Ir jie taip jau susirūpino Lietuvos saugumu, kad pamiršo įrašyti KGB, FSB, nes ir dabar galvojate, kad Rusijos agentūra neverbuoja? Ir sovietiniai kagėbistai, kurie buvo slapta organizacija ir vykdė visus trėmimus ir lietuvių tautos genocidą, jie mažiau pavojingi už Komunistų partiją? Kodėl jūs įslaptinote jų pavardes 75 metams? Nejaugi jūsų, konservatorių, tiek daug buvusių kagėbistų ir jūs bijote, kad tauta žinotų, kiek buvo kagėbistų? Čia tai yra tautos fondas, jų negalima liesti, jie įslaptinti. O komunistai yra didžiausia Lietuvos problema. Aš galvoju, kad komunistų tikrai nėra labai daug, jie jau garbingo amžiaus, dar gal vienas iš jaunesnių tokių komunistų – tai Č. Juršėnas, jam 85 metai, neseniai mes jį apdovanojome Aleksandro Stulginskio žvaigždės ordinu. Visi komunistai faktiškai yra gerbiami, tauta juos renka ir už juos balsuoja. Bet, žinote, gal pavojingesni. Aš pasiūlysiu įstatymo pataisą, kad vis tik reikėtų įrašyti spaliukus, pionierius, komjaunuolius. Čia tai jų dar rasime daug, daug rasime, ne 20 Seime suskaičiavo. Ir štai čia yra Lietuvai pavojus, ypač spaliukai. Reikėtų visus juos surašyti. Tikrai pateiksiu įstatymo pataisą, kad jokiu būdu spaliukai negali dalyvauti politikoje, net nesvarbu, kad jie nurodys tai savo biografijoje.

Dar vienas dalykas. Prisiminkime ir apie Konservatorių partiją. 2007 metais Seimas ją pripažino teroristine organizacija… Aš manau, kad reikėtų įrašyti ir Konservatorių partiją greta Komunistų partijos. TSKP, LKP – čia ir raidės beveik tos pačios, jeigu taip jau trumpinį paimtume. Tai

už. Žinote, nebuvau nei spaliuku, nei pionieriumi, nei komjaunuoliu. Esant sovietų sistemai persekiojote jūs, konservatoriai, mane, į lagerius kišote, karcerius, dabar irgi persekiojate, persidažėte kailiuką, kūlverstukais tapote ir vėl kitai sistemai tarnaujate. Jeigu tarnavote ideologiškai Komunistų partijai, dabar genderistinei partijai, kovojate, jeigu buvote prieš homoseksualumą, dabar – už homoseksualumą. Vartotės kaip kažin kokie, kaip sakoma, kūlverstukai, vienu žodžiu, darote cirkus. Po 33 metų prisiminė, kad komunistai yra pavojingi, bet kagėbistai, enkavėdistai nepavojingi, užslaptinti 75 metams. Tegyvuoja konservatorių ideologija!

PIRMININKĖ. Motyvai. V. Semeška kalba už.

V. SEMEŠKA (*TS-LKDF*). Dėkoju, Seimo Pirmininke. Komitete taip pat pritarėme šiam įstatymo projektui. Tikrai aktyviai rinkimų teisę įgyvendinantys asmenys turi gauti informaciją apie svarbius kandidatuojančio asmens gyvenimo faktus, galinčius turėti reikšmės atstovaujant rinkėjų interesams ir tvarkant viešuosius reikalus. Na, taip, Seime turime kolegų, kurie buvo komunistais, priklausė Komunistų partijai. Joks čia nusikaltimas. Tai reikės deklaruoti, rinkėjai turi teisę žinoti. Aš manau, kad Seimas turėtų pritarti šiam įstatymo projektui. Taip mūsų kandidatų biografijos bus tik viešesnės, skaidresnės, kaip ir visas rinkimų procesas. Kviečiu pritarti. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Motyvai išsakyti.

10.33 val.

Rinkimų kodekso 95 ir 97 straipsnių pakeitimo konstitucinio įstatymo projektas Nr. XIVP-2747(2), Administracinių nusižengimų kodekso 12 ir 93 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2748(2) (*svarstymas*)

Kitas darbotvarkės 1-10.1 klausimas – Rinkimų kodekso pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2747(2) ir lydimasis. Gerbiama I. Haase pristatys Teisės ir teisėtvarkos komiteto išvadą.

I. HAASE (*TS-LKDF*). Dėkoju. Teisės ir teisėtvarkos komitetas kaip pagrindinis svarstė Lietuvos Respublikos rinkimų kodekso 95 ir 97 straipsnių pakeitimo konstitucinio įstatymo projektą Nr. XIVP-2747. Komiteto sprendimas – pritarti komiteto patobulintam konstitucinio įstatymo projektui Nr. XIVP-2747(2) ir komiteto išvadoms. Balsavimo rezultatai: už – 9, prieš ir susilaikiusių nebuvo. Vienbalsiai.

Ir lydimasis įstatymo projektas. Svarstė įstatymo projektą Nr. XIVP-2748. Komiteto sprendimas – pritarti komiteto patobulintam įstatymo projektui ir komiteto išvadoms. Balsavimo rezultatai: už – 9, prieš ir susilaikiusių nebuvo. Taip pat vienbalsiai.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Diskusijoje niekas neužsirašė kalbėti. Dėl motyvų užsirašiusių mes taip pat neturime.

10.35 val.

Rinkimų kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo konstitucinio įstatymo Nr. XIV-1381 129 ir 143 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2804 (*svarstymas*)

Kitas darbotvarkės 1-11 klausimas – Rinkimų kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo konstitucinio įstatymo pakeitimo projektas Nr. XIVP-2804. Svarstymo stadija. Kviečiu vėl komiteto pirmininkę, kad pristatytų komiteto išvadą. Komitetas siūlo įstatymo projektą atmesti. Prašau.

I. HAASE (*TS-LKDF*). Dėkoju, gerbiama Pirmininke. Gerbiami kolegos, Teisės ir teisėtvarkos komitetas kaip pagrindinis svarstė Lietuvos Respublikos rinkimų kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo konstitucinio įstatymo Nr. XIV-1381 129 ir 143 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2804. Komiteto sprendimas: komitetas siūlo atmesti konstitucinio įstatymo projektą Nr. XIVP-2804 atsižvelgdamas į Teisės departamento, Vyriausiosios rinkimų komisijos pateiktas pastabas, joms komitetas pritarė, bei posėdžio metu balsavimu dėl atskirų nuostatų priimtus sprendimus.

Balsavimo rezultatai – vienbalsiai: už – 9, prieš ir susilaikiusių nebuvo.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Dėl motyvų užsirašė kalbėti A. Kupčinskas. Motyvai už.

A. KUPČINSKAS (*TS-LKDF*). Sveiki, gerbiami kolegos. Iš tiesų šis įstatymo projektas, kodekso projektas buvo ir idėjos atsirado mums sekant paskutinius rinkimus ir aplinkybes. Pirmiausia, dėl komisijos darbo tobulinimo ir greitesnio balsų skaičiavimo. Siūloma, kad biuleteniai būtų skirtingų spalvų. Vyriausioji rinkimų komisija aiškina, kad ji dabar jau ir taip gali nusistatyti savo vidinėje tvarkoje skirtingų spalvų biuletenius, bet komisijos kiekviena kadencija vis pasikeičia ir viskas trukt už vadžių – vėl iš naujo. Šiuo atveju matosi, kad rinkimų komisijos, išvertusios biuletenių urnas ant stalų, turi dar ir iššvalgyti ir išrūšiuoti biuletenius, kai tas būtų automatiškai padaroma išvertus biuletenius, jeigu jie būtų skirtingų spalvų. Tai yra vienas pasiūlymas.

Kitas pasiūlymas dėl langelių skaičiaus. Jie faktiškai yra nematomi ir nepasiekiami žmonėms, dažnas net nereitinguoja. Vyriausioji rinkimų komisija net nesupažindina rinkėjų, kaip galėtų rinkėjai išreikšti savo politinę valią, atiduoti papildomus balsus. Tiesiog Vyriausioji rinkimų komisija to nedaro ir net nesupažindina, kad rinkėjai turi galimybę reitinguoti biuletenyje. Dėl to dažnai… Ir paskui tuos pačius langelius dar nugrūda į biuletenių apačią, kur jie visiškai yra nematomi.

Kitas dalykas. Pasidomėjus kaimynine patirtimi – Latvijos ar Švedijos, ar Estijos, Lenkijos, matyti, kad ta demokratijos šventė – balsavimo šventė – reiškiasi visapusiškai. Pas latvius galima visą sąrašą reitinguoti, dėti visiems kandidatams pliusus arba minusus, kiekvieną kandidatą įvertinti, o pas mus yra galimybė tiktai dėl penkių kandidatų išreikšti savo nuostatas, valią. Pavyzdžiui, žiūrint į tuos pačius švedus, jie taip pat duoda atskirus biuletenius kiekvienos partijos ir galimybę reitinguoti visą sąrašą ir išreikšti savo politinę valią.

Taigi siūliau, kad ir pas mus rastųsi daugiau demokratijos šventės apraiškų, bet gaila, kad komitetas nepritarė. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Kaip suprantu, buvo kalbama už projektą, o ne už komiteto išvadą. Dabar V. Semeška kalba prieš.

V. SEMEŠKA (*TS-LKDF*). Aš tikrai prieš komiteto išvadą ir pasakysiu kodėl. Taip, pritariu, jog biuletenių spalvos turi būti skirtingos – lengviau skaičiuoti, mažiau darbo Rinkimų komisijos nariams, tačiau mes komitete sutarėme ir su Vyriausiąja rinkimų komisija, kad Vyriausioji rinkimų komisija savo tvarkoje numatys tai ir nereikės kelti į konstitucinį įstatymą. Tam visiškai pritariu, tačiau nepritariu komiteto išvadai ir balsavau prieš, kad reitinguojant pakaktų penkių langelių, kaip yra iki šiol. Tikrai būtų galima išplėsti reitingavimo langelius iki dešimties, nes vis daugiau jaunų žmonių nori reitinguoti sąrašus ir reitinguoti plačiau. Kartais neužtenka jiems tų langelių, nori reitinguoti galbūt septynis ar devynis asmenis. Kodėl jiems neleisti? Kodėl uždrausti žmonėms galimybę pasirinkti daugiau, aš šito nesuprantu, dėl to ir balsavau prieš. Aš manau, kad tikrai šią nuostatą galėtume Seime dar kartą apsvarstyti ir leisti žmonėms reitinguoti, pasirinkti daugiau. Taip, patogu sąrašo viršuje esantiems, nes kai nereitinguojama, automatiškai pirmas penketukas ir patenka iš eilės. O kuomet reitinguojama, tai žemiau esantys sąraše faktiškai tokios galimybės neturi. Todėl, manyčiau, reitingavimas yra demokratinio proceso, rinkimų proceso pastiprinimas ir tikrai galėtų būti sustiprinamas dešimčia langelių ir kitais būdais, kad ir Vyriausioji rinkimų komisija skirtų daugiau dėmesio reitingavimui. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkui. Motyvai išsakyti.

10.40 val.

Rinkimų kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo konstitucinio įstatymo Nr. XIV-1381 137, 138 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2619 (*svarstymas*)

Darbotvarkės 1-12 klausimas – Rinkimų kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo konstitucinio įstatymo kelių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2619. Pranešėja – Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininkė I. Haase pristatys komiteto išvadą.

I. HAASE (*TS-LKDF*). Dėkoju, gerbiama Pirmininke. Teisės ir teisėtvarkos komitetas kaip pagrindinis svarstė Lietuvos Respublikos rinkimų kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo konstitucinio įstatymo 137, 138 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2619. Komi-

teto sprendimas: komitetas siūlo atmesti konstitucinio įstatymo projektą Nr. XIVP-2619, atsižvelgiant į šiuos argumentus.

Pirma. Pagal Rinkimų kodekso 48 straipsnio 3 dalį, apylinkės rinkimų komisijoje turi būti ne mažiau kaip penki nariai, todėl, pavyzdžiui, toje rinkimų komisijoje, kurioje būtų minimalus komisijos narių skaičius (tai būtų beveik visos sudėties komisija), siūlomas teisinis reguliavimas ne tik apsunkintų, o galimai net ir visiškai sutrikdytų rinkimų komisijų darbą. Taip pat kadangi rinkimų komisijos nariai vienu metu turi vykti ne tik pas namuose balsuojančius rinkėjus (kartu dar turi teisę vykti ir stebėtojai), bet ir į specialius balsavimo punktus: ligonines, slaugos namus, įkalinimo įstaigas, areštines, yra tikimybė, kad siūlomas teisinis reguliavimas gali lemti, kad rinkimų komisijos gali nespėti tinkamai atlikti savo pareigų.

Antra. Pažymėtina, kad Rinkimų kodekse yra įtvirtintos nuostatos, draudžiančios rinkimų komisijos nariams agituoti ar kitaip bandyti paveikti rinkėjų valią, taip pat draudžiančios atlikti balsavimo veiksmus už neįgalų rinkėją, o šių draudimų nesilaikymas lemia rinkimų komisijos nario pašalinimą iš komisijos narių be teisės tam tikrą laiką būti renkamam į rinkimų komisijas. Todėl galimi šių reikalavimų pažeidimo atvejai savaime nėra pakankamas pagrindas keisti galiojantį teisinį reguliavimą pagal projektu teikiamą siūlymą.

Teisės ir teisėtvarkos komiteto balsavimo rezultatai: už – 5, prieš nebuvo, susilaikė 4.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Dėl motyvų užsirašiusių nėra. Apsispręsime balsuoti numatytu laiku.

10.43 val.

Baudžiamojo proceso kodekso 55 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2974(2) (*svarstymas*)

Šiek tiek lenkiame darbotvarkę ir aš dar kartą noriu paprašyti gerbiamą I. Haase pristatyti rezervinį 1 klausimą – Baudžiamojo proceso kodekso 55 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2974(2). Svarstymo stadija. Teisės ir teisėtvarkos komiteto išvada dėl šio projekto. Prašom.

I. HAASE (*TS-LKDF*). Dėkoju, gerbiama Pirmininke. Teisės ir teisėtvarkos komitetas kaip pagrindinis svarstė Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 55 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2974. Komiteto sprendimas: pritarti komiteto patobulintam įstatymo projektui Nr. XIVP-2974(2) ir komiteto išvadoms. Balsavimo rezultatai: už – 8, prieš ir susilaikiusių nebuvo.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Niekas neužsirašė kalbėti diskusijoje. Dėl motyvų dėl šio projekto taip pat užsirašiusiųjų nėra. Taigi apsispręsime balsuoti numatytu laiku.

10.44 val.

Sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 2, 9, 10, 12, 26, 32, 38[1], 41, 46, 49, 62, 63, 64, 65, 68 ir 69 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2808(2), Slaugos praktikos ir akušerijos praktikos įstatymo Nr. IX-413 11, 11[1] ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2809(2), Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2810(2), Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 43 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2811(2) (*svarstymas*)

Dabar norėčiau į tribūną pakviesti gerbiamą A. Matulą, kad pristatytų komiteto išvadą dėl 1-15.1 klausimo – Sveikatos sistemos įstatymo daugelio straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2808(2) ir lydimųjų įstatymų projektų. Sveikatos reikalų komiteto išvada po svarstymo.

A. MATULAS (*TS-LKDF*). Gerbiama Pirmininke, gerbiami kolegos, Sveikatos reikalų komitetas svarstė šitą įstatymų paketą ir dėl pirmo įstatymo – Sveikatos sistemos įstatymo projekto Nr. XIVP-2808(2) priėmė sprendimą pritarti jam ir išvadai. Balsavo: už – 5, prieš nebuvo, 4 susilaikė. Analogiškas balsavimas, lygiai tokiu pačiu balsų skirtumu buvo priimta, ir dėl Slaugos praktikos ir akušerijos praktikos įstatymo projekto kaip lydimojo, dėl Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo ir dėl Sveikatos draudimo įstatymo projektų. Kaip ir minėjau, balsavimas galioja tas pats: už – 5, prieš nėra, susilaikė 4.

PIRMININKĖ. Dėkoju už pristatytas komiteto išvadas. Dabar laukia diskusija. Diskutuoti užsirašė trys Seimo nariai. A. Syso šiuo metu nematau salėje. Diskutuoti kviečiu A. Matulą. Ruošiasi A. Veryga, taip pat yra užsirašęs, ir galbūt A. Sysas mus girdi ir grįš į salę.

A. MATULAS (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, aš noriu pasakyti, kad su įgyvendinama sveikatos sistemos pertvarka šie įstatymų projektai yra glaudžiai susiję. O tikslai yra keli: suderinti Sveikatos draudimo ir lydimuosius įstatymų projektus su anksčiau priimtu ir įsigaliojusiu Vietos savivaldos įstatymo projektu, peržiūrėti merų funkcijas, savivaldybių tarybų, administracijos direktorių funkcijas; taip pat savivaldybės gydytojas taptų valstybės tarnautoju ir jo pareigybė būtų įvardinta kaip koordinatoriaus, ne savivaldybės gydytojo, nes nemažai savivaldybių būtent šias pareigas eina ne gydytojai, bet kitų specialybių atstovai, ir galbūt ta logika ne visai teisinga, klaidinantis pavadinimas, bet ir sveikatos koordinatoriaus funkcija, pavadinimas kaip tik atitiktų įgyvendinamą pertvarką, nes būtent savivaldybės sveikatos koordinatorius koordinuotų įstaigų veiklą, bendradarbiavimą.

Ir svarbiausias šio įstatymo tikslas – suteikti daugiau teisių slaugytojoms, akušerėms teikti tam tikras paslaugas pandemijos metu. Tiek buvęs ministras, tiek dabartinis ministras su komanda buvo delegavę kai kurias funkcijas atlikti slaugytojoms ir tai pasitvirtino. Šiuo įstatymo projektu siūloma tiek akušerėms, tiek slaugytojoms suteikti teisę skirti tam tikrą tęstinį gydymą.

Aš tik noriu priminti visiems parlamentarams ir visuomenei, kad visais atvejais gydytojas konsultuos, nustatys ligą, paskirs gydymą, bet jeigu vaistai veikia ir reikia pratęsti gydymą, tai nebūtinai reikės eiti pas gydytoją, tą galės atlikti kompetentinga slaugytoja. Arba paskirti tam tikrą gydymą. Arba labai dažnai žmonės skųsdavosi, kodėl reikia užsiregistruoti vien tik dėl to, kad gydytojas parašytų siuntimą kreiptis į kitą gydytoją dėl konsultacijos. Tą dabar galės, jeigu priimsime įstatymą, daryti slaugytojos.

Taip pat bus išplėstos akušerės funkcijos, nes būtent akušerės žiūri nėščiąsias ir iš esmės išduoti nedarbingumo lapelius gali tik gydytojas. Tai, kaip ir minėjau, šis įstatymo projektas, mano manymu, turėtų gerokai sumažinti eiles.

Tiek opozicija, tiek mes keliame klausimą: kaip bus atlyginama papildomai slaugytojoms dėl padidėjusių funkcijų? Nors ir dabar nemažai slaugytojų, ypač dirbančių su šeimos gydytojais, faktiškai tą darbą daro šalia, bet visada pasitaria, tariasi ir parašą deda gydytojas. Tikrai klausimas yra iškeltas, kaip bus atlyginama. Ir Sveikatos reikalų komiteto posėdyje ministerijos atstovai, ministerijos vadovai patvirtino, kad ieškos ir ieško galimybių, įsigaliojus tam įstatymui, atitinkamai padidinti tam tikrus įkainius, kad būtų galima padidinti slaugytojų atlyginimus dėl padidėjusio darbo krūvio. Mano manymu, įsigaliojus tam įstatymui, išties tiek slaugytojų, tiek akušerių darbo prestižas padidės milžiniškai, ir manyčiau, kad tai bus viena iš priežasčių paskatinti jaunus žmones įgyti slaugytojų ir akušerių profesiją. Mes artimiausiu metu šį klausimą, kaip parlamentinės kontrolės klausimą, irgi svarstysime komitete, nes žinote, kad trūksta ne tik gydytojų, bet daug trūksta ir slaugytojų. Taigi labai prašyčiau jūsų pritarti teikiamiems įstatymų projektams po svarstymo. Opozicija turi tam tikrų pastabų. Mes jau esame šnekėję su opozicijos atstovais komitete, bandysime reaguoti ir rasti bendrą vardiklį. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Kviečiu į tribūną A. Verygą. Toliau posėdžiui pirmininkaus pavaduotojas P. Saudargas.

A. VERYGA (*LVŽSF*). Dėkui, Pirmininke. Gerbiami kolegos, labai gražiai čia Sveikatos reikalų komiteto pirmininkas pabandė pristatyti, kaip čia padidės slaugytojų ir akušerių darbo prestižas. Taip supaprastintai, subanalintai būtų galima pasakyti, kad prestižas yra didinamas padidinant darbo krūvį, duodant daugiau funkcijų ir nepridedant pinigų. Nežinau, ar nuo to gali kam nors prestižas padidėti, bet sutinku, kad reikia suteikti galimybes slaugytojams atlikti tam tikras funkcijas ir kai kuriuos darbus. Tik čia turbūt yra ta pati pasikartojanti situacija kaip ir su Gyvenimo įgūdžių ugdymo programa, kai yra paleidžiama ką nors daryti prieš tai nei apmokius, nei parengus tam tinkamą medžiagą. Čia šiuo atveju yra elgiamasi lygiai taip pat, yra siūloma suteikti tam tikras teises, aš tai sakyčiau, net ir įpareigojimus, nes darbdaviai iš slaugytojų, kuriems jau bus suteiktos teisės daryti tam tikrus darbus, reikalaus, kad tie darbai būtų daromi. Tai bus jau nebe

galimybė, o tam tikra prievolė. Tikrai tenka apgailestauti, kad kai Sveikatos reikalų komitete išsakėme šias pastabas, Sveikatos ministerijos viceministrė net per daug ir nesiginčijo, kad pinigų nenumato skirti, sakė, pirma tegul pradeda dirbti, o paskui pažiūrėsime, ar tie pinigai reikalingi. Čia dabar ir komiteto pirmininkas sako, kad ir taip kažką daro, kam čia reikia, suprask, mokėti turbūt papildomai. Tai manau, kad su tokiu požiūriu į slaugytojus mes prestižo šitam darbui tikrai nepridėsime.

Dabar čia paminėti geri tikslai dėl savivaldybių gydytojų. Tiesą sakant, aš nelabai įsivaizduoju, kas gero čia prisidės ar pasikeis, jeigu mes savivaldybės gydytoją pervadinsime į koordinatorių. Tai savaime nei ką nors labai išsprendžia, nei kokio nors prestižo, nei galimybių prideda. Dar daugiau, aš manau, kad Lietuva buvo jau pripratusi prie šios pareigybės pavadinimo, ir tikrai manau, kad buvo aišku, ką tas žmogus turėtų daryti, ir jo pareigos buvo labai aiškios. Bet čia, sakykime, gal tokia labiau kosmetika.

Aš šiame projekte norėčiau atkreipti dėmesį į dar vieną siūlymą, kuris bendrame katile yra įmestas ir apie kurį niekas paprastai nei diskutuoja, nei pasisako. Slaugytojai, šeimos gydytojai savo nuomonę dėl to, kas čia yra siūloma, išsakė.

Kolegos, atkreipkite dėmesį, kad šiame projekte ministerija dar kartą neša siūlymus, kurie kelia grėsmę Visuomenės sveikatos stiprinimo fondui. Šiais siūlymais ministerija savotiškai pripažįsta, kad ji neturi vadybinių gebėjimų su tuo fondu tvarkytis, ir siūlo, kad metų pabaigoje lėšos, kurios iš šio fondo bus nepanaudojamos, būtų skirtos ministerijos tam tikrų finansinių skylių užkamšymui. O ką tai reiškia? Tai reiškia, kad gali ir nepersistengti su tais vadybiniais gebėjimais ir ten, kur pinigų ir taip trūksta visuomenės sveikatai, gali tuos pinigus ir toliau nelabai naudoti. Čia kalbame apie pinigus, kurie yra skiriami priklausomybių prevencijai, fizinio aktyvumo skatinimui, kitiems labai svarbiems visuomenės sveikatos dalykams, kad nepanaudoti jie būtų tiesiog panaudojami gal, sakykime, ir ministerijos darbuotojų darbo užmokesčiui apmokėti ar dar kažkokioms spragoms, kurios susidaro, ir tai jau yra tikrai labai rimtas nukrypimas nuo tų tikslų, kurie buvo keliami šitam Visuomenės sveikatos stiprinimo fondui. Tie, kurie gal Seime esame šviežesni politikai, neatsimename tų batalijų ir kaip buvo sudėtinga iškovoti, kad tas Visuomenės sveikatos stiprinimo fondas apskritai atsirastų. Ministerija čia prieš tai jau buvo nešusi siūlymus naikinti šaltinius, nurodant, iš kur jisai yra surenkamas. Tikrai, kolegos, siūlyčiau nepalaikyti šio įstatymo projekto, nes, kaip ir sakiau, čia yra keliama grėsmė ne tik dėl tam tikrų darbo užmokesčių, bet ir būtent šitam fondui. Ačiū.

PIRMININKAS (P. SAUDARGAS, *TS-LKDF*)**.** Dėkoju gerbiamam A. Verygai. Dabar motyvai. Už kalbės gerbiamas L. Slušnys. Prašau.

L. SLUŠNYS (*TS-LKDF*). Ačiū posėdžio pirmininkui. Pirmiausia, aš manau, kad įstatymo visi pakeitimai yra logiški ir gerokai padiktuoti jau realaus gyvenimo, nes vadinti žmogų gydytoju, kad ir savivaldybės gydytoju, kai nėra baigęs medicinos mokslų, yra problema ir pačiam žmogui, ir, tiesą sakant, kitų žmonių klaidinimas, ir toks truputėlį disonansas. Aš tikrai sutinku, kad koordinatorius gali būti, nėra čia jokios problemos, bet kai mes pavadiname, nežinau, baigusį vadybą, tiesiog kad ir magistro laipsnį, gydytoju, na, jisai turbūt nėra gydytojas. Aišku, man neskauda, vadinkime, kaip norime, svarbu, kad jis atliktų savo darbą, tačiau logiškumo nėra. Tai galbūt eikime prie logikos tam tikros.

Bendrosios praktikos slaugytojai ir dabar jau atlieka tas funkcijas, apie kurias mes kalbame. Aš vertinčiau irgi teigiamai, kadangi slaugytojai ir dabar tą daro: padeda gydytojams, jie išrašo daugelį dalykų, tik bėgioja, kad dėliotų parašiukus daktarai, ir kažkokiu būdu bando pasakyti, kad dabar jau čia reikia pasirašyti, pasirašyti. Todėl aš manau, kad liks daugiau laiko pacientams, gydytojai galės tą daryti. O mūsų bendrosios praktikos slaugytojų, atvirai pasakius, kompetencijos kiekvienais metais auga, vis daugėja aukštuosius mokslus, magistro laipsnius turinčių bendrosios praktikos slaugytojų ir įvairiausių slaugytojų, ir mes turime tada žmonių, kuriais galime daugiau pasitikėti. Mes tikrai užaugome ir galime tą daryti. Pinigus, kurie reikalingi šitam, turi pridėti pirminės sveikatos priežiūros centro vadovas, o ne valstybė, kaip kolega aiškina. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Prieš kalbėtų gerbiamas R. Žemaitaitis, bet jo nėra salėje. Tai tada gerbiama V. Giraitytė-Juškevičienė. Prašom.

V. GIRAITYTĖ-JUŠKEVIČIENĖ (*DPF*). Dėkoju. Kartais ne viskas, kas yra logiška, būtinai turi būti teisinga. Ir galbūt pastaba projekto autoriams, kad labai daug skirtingų reguliavimo dalykų yra sudėta į vieną įstatymų paketą. Jeigu galėtume pritarti tam tikrų funkcijų perdavimui merui, tai viskas gerai. Tačiau kai kalbame apie didinamą darbo krūvį bendrosios praktikos slaugytojams, akušeriams, bet visiškai nematome darbo užmokesčio perspektyvos dėl to padidėjusio darbo krūvio, tai mes negalime uždėti žmonėms tam tikrų dalykų, kuriais norime išspręsti tam tikras problemas, tačiau jiems už tą darbą visiškai nenumatome darbo užmokesčio. Taip pat negalime pritarti ir Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo sutaupytų lėšų paskyrimui įsiskolinimams dengti. Žinome, kad visuomenės sveikata tikrai opi problema, ir tas fondas tikrai neturi būti silpninamas tokiais metodais. Todėl siūlau kolegoms nepalaikyti šio projekto.

PIRMININKAS. Dėkoju, motyvai išsakyti. Balsuosime tam numatytu laiku, 11 val. 20 min. prasidės balsavimo langas.

10.59 val.

Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo Nr. VIII-500 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3076, Administracinių nusižengimų kodekso 584 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3077, Baudžiamojo proceso kodekso 53 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3078 (*pateikimas*)

O dabar, kadangi, gaila, ne visada yra pateikėjai, kurie pagal eilę būtų, nes mes labai greitai pagal darbotvarkę einame, tai pakviesiu gerbiamą I. Pakarklytę. Iš vėlesnės darbotvarkės yra vienas pateikimas. Matau, yra pranešėja, tai 2-10.1 klausimas – Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo projektas Nr. XIVP-3076 ir 2-10.2 klausimas, projektas Nr. XIVP-3077 – Administracinių nusižengimų kodeksas. Prašau.

I. PAKARKLYTĖ (*LF*). Dėkoju, gerbiamasis posėdžio pirmininke. Gerbiamieji kolegos, gerbiamos kolegės…

PIRMININKAS. Atsiprašau, ir 2-10.3 klausimas dar yra, Baudžiamojo proceso kodeksas.

I. PAKARKLYTĖ (*LF*). Taip. Trys projektai: vienas pagrindinis, du lydimieji. Teikiu Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo pakeitimo projektą ir lydimuosius teisės aktus. Šio paketo tikslas yra suteikti galimybę gyvūnų gerovės organizacijoms visavertiškai dalyvauti bylų nagrinėjime dėl netinkamo elgesio su gyvūnais, kai byla yra pradėta pagal tų organizacijų pranešimą.

Iš karto labai noriu užakcentuoti, nes, jau salėje diskutuodama su jumis, girdžiu kylančius klausimus, kad gyvūnų organizacijos gali būti laikomos atstovais. Vadinasi, kad ta diskrecija atsakingai institucijai vis tiek lieka ir tai nėra automatinis sprendimas.

Dabar apie pačią problematiką. Tai nėra kažkoks didelis pakeitimas, bet tai yra praktinė problema ir atsiradusi iš praktikos, kai gyvūnų gerovės organizacijos kreipiasi, nes nori tinkamiau ginti gyvūnų gerovę. Šiuo metu tiktai retais atvejais gyvūnų teisių gynėjai gauna teisę susipažinti su bylos medžiaga nepaisant to, kad byla yra pradėta būtent dėl jų pateiktos informacijos. Ši aplinkybė apsunkina organizacijų gebėjimą apginti gyvūnų teises. Neturint prieigos prie tos bylos medžiagos, yra sudėtinga po to skųsti institucijų sprendimus. Kaip minėjau, tai nėra didelės apimties pokytis, tokių atvejų nėra daug, bet jis yra tikrai aktualus. Šiuo metu egzistuoja toks teisinis neapibrėžtumas, kad kai kada leidžiama susipažinti su bylos medžiaga, kai kada neleidžiama ir dėl to nevyriausybininkai ir institucijos turi bylinėtis teisme.

Lenkijoje veikia analogiškas modelis (žiūrėjau Lenkijos atvejį ir konkrečiai irgi Gyvūnų gerovės įstatyme jis yra įtvirtintas). Manau, tokį modelį tikrai galėtume pasiskolinti.

Aš dabar, kad praktinė situacija būtų aiškesnė, pateiksiu tiesiog konkretų pavyzdį, kaip tai atrodo. Įsivaizduokime (ir tai yra konkretus pavyzdys), kad asmuo, gyvūno savininkas, pristato, atiduoda į prieglaudą gyvūną. Jis yra sergantis, neprižiūrėtas šuo, jam įaugusi grandinė į kaklą, lūžusi koja, žodžiu, daug nepriežiūros ir problemų. Prieglauda priima tą gyvūną ir kreipiasi su pareiškimu dėl gyvūno kankinimo arba dėl grėsmės jo žūčiai suluošinimu, čia yra Administracinių nusižengimų kodekso 346 straipsnio 16 dalis arba 18 dalis. Pagal tai jau dabar yra privaloma

konfiskavimas ir draudimas laikyti gyvūną. Institucija, tarkime, policija (šiuo atveju skirtingos institucijos gali būti) pasako, kad pradėjo teiseną pagal ANK 346 straipsnio 1 dalį ir skyrė 30 eurų baudą. Šio sprendimo apskųsti jau niekas negali. Gyvūnas yra prieglaudoje fiziškai laikomas, jis realiai jau yra prieglaudos finansinė našta ir prieglaudos problema, ir atsakomybė, bet pati prieglauda šitame procese yra niekas. Asmuo susimokėjo 30 eurų baudą ir viskas – byla yra uždaryta. Kai kuriais atvejais, šiuo atveju prieglauda net gali nesužinoti apie tą sprendimą. Tokios labai praktinės situacijos, vėlgi, sakau, jos nėra tokios dažnos, bet tikrai tokių yra.

Ką dar noriu paminėti, kad, aišku, nevyriausybinės organizacijos (tikrai žinome, kad tas sektorius gyvūnų srityje yra stiprus ir atlieka čia svarbų darbą) pačios savo lėšomis, savo žmogiškaisiais ištekliais, savo finansiniais kaštais teikia institucijoms informaciją, teikia informaciją policijai, teikia informaciją Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai, viską daro neprašydamos kokio nors užmokesčio. Ir tada, surinkusios visą tą medžiagą, jos net nėra informuojamos, kaipgi toliau tas procesas vyksta.

Kviečiu užduoti klausimus, diskutuoti apie šį projektą ir, tikiuosi, jeigu jam bus pritarta komitete, taip pat ir komitetuose būtų galima detaliau pasiaiškinti ir išgirsti vėlgi, kaip tai atrodo praktikoje ir kokia yra labai praktinė šio klausimo problematika. Tai atsakysiu į jūsų klausimus, jeigu tokių turėsite.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jų, matyt, turės trys kolegos. Pirmas klausia gerbiamas E. Pupinis.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Gerbiama kolege, iš tikrųjų pradėjome diskutuoti, jau sakiau, nagrinėjome Peticijų komisijoje, kuomet profsąjungų atstovai, teisininkas norėjo gauti teisę atstovauti teismuose savo asociacijos žmonėms. Teisingumo ministerija pasisakė, kad turi būti vieninga sistema, teismuose turi atstovauti advokatai, nors ir yra asociacija. Asociacija gali kreiptis į advokatą ir atstovauti. Ar čia nebus suardyta sistema, kuomet teismuose baudžiamosiose bylose kokį nors įvykį nagrinės ir atstovaus gyvūnų gynėjai? Pavyzdžiui, trumpas pavyzdėlis. Šuo sukandžiojo žmogų, besigindamas žmogus pagaliu užmušė tą šunį, vadinasi, iš tikrųjų gyvūnų gerovės organizacija galės atstovauti teisme. Pagal tarpinę logiką, galbūt prisiimta tam tikra per didelė atsakomybė taip pasielgti. Ačiū.

I. PAKARKLYTĖ (*LF*). Dėkoju, gerbiamas Edmundai. Geri jūsų klausimai, suprantu juos. Čia noriu pabrėžti specifiką. Gyvūnų gerovės organizacijos gina, saugo teises gyvų būtybių, kurios nėra teisinis objektas, vadinasi, negali pats savęs ginti teisiniu keliu. Žmogus, kurį sukandžiojo šuo, gali ir gina save teisiniu keliu.

Kitas pavyzdys. Tarkime, jeigu nevyriausybinės organizacijos, sakysite, kitos, neįgaliųjų teisių organizacija, ar ne, gina konkrečios grupės interesus, tai kiekvienas tos grupės narys yra teisinis subjektas, jis pats gali dalyvauti teisiniame procese arba skirti savo atstovą. Gyvūnai niekaip negali to padaryti, todėl reikalingas atskiras specialus reguliavimas.

Kitas momentas, tai vėlgi iš jūsų klausimo ateina, kad institucijai nėra atimama diskrecijos teisė. Vadinasi, labai konkrečiai yra parašyta: gali būti laikomas atstovu pagal įstatymą kaip atstovaujantis gyvūnų gerovės interesams. Jeigu yra kokių nors objektyvių priežasčių, kodėl negali ta nevyriausybinė organizacija susipažinti su bylos medžiaga, tai bylą nagrinėjanti institucija gali tokį sprendimą priimti ir motyvuoti. Ta diskrecijos galimybė šiuo atveju yra.

Aš tikrai turėjau daug diskusijų ir su policija, ir su Maisto ir veterinarijos tarnyba, net su teismais. Šiais pakeitimais mes tiesiog pašaliname tą dabar egzistuojantį neapibrėžtumą, kai institucijų atstovai nėra tikri, ar teisės aktai jau suteikia gyvūnų organizacijoms tą galimybę susipažinti su bylos medžiaga, ar nesuteikia. Todėl mes turime tokią dviprasmybę: kartais suteikia, kartais nesuteikia. Praktikoje vėlgi yra įvairiai, nes teisinis reguliavimas nėra visiškai aiškus.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausimą užduos gerbiamas R. Šarknickas. Prašom.

R. ŠARKNICKAS (*LVŽSF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Aš ką tik išgirdau ne vieną atsakymą į kolegos klausimą, tai klausimų neturiu. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Tada klausimą užduos gerbiama A. Širinskienė. Prašom.

A. ŠIRINSKIENĖ (*MSNG*). Kolege, jūs greičiausiai skaitėte Teisės departamento išvadą, jos 1 punkte yra sakoma, kad jūs tiesiog pasirinkote ne tą teisės aktą savo pakeitimams realizuoti.

Teismingumas, procesiniai dalykai yra keičiami, kuomet keičiamas Administracinių nusižengimų kodeksas, Administracinių bylų teisenos įstatymas arba Baudžiamasis kodeksas. Ar jūs nemanote, kad būtų buvę išmintingiau tiesiog tokio nekokybiško, ne tą pataisą inkorporuojančio projekto neteikti, o padaryti normalias kodeksų pataisas ir eiti su jomis? Dabar formaliai situacija tokia, kad jūs šito įstatymo keisti kaip ir negalite.

I. PAKARKLYTĖ (*LF*). Dėkoju už klausimą. Jūs turbūt susipažinote su visais pakete esančiais trimis projektais, tai yra keičiami ir ANK, ir BPK, o norint suteikti tą aiškumą, keičiamas ir Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymas. Lenkija turi lygiai tokią pačią nuostatą, būtent Gyvūnų apsaugos įstatyme turi, o ne teisinį procesą reglamentuojančiuose teisės aktuose. Šiuo atveju jūsų pastaba vėlgi nėra tiksli, nes yra keičiami visi trys projektai, ne tiktai tas vienas, bet ir kiti, kurie susiję su tematika. Kita vertus, manau, kad gyvūnų gerovės organizacijos taip pat turėtų turėti vietą ir aiškiai išreikštą principą Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatyme.

PIRMININKAS. Dėkoju gerbiamai I. Pakarklytei už pristatymą. Atsakėte į visus klausimus. Niekas… Ai, prieš užsirašė kalbėti K. Mažeika. Prašom.

K. MAŽEIKA (*DFVL*). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Iš tiesų, gerbiama Ieva, jūsų iniciatyvos kartais labai keistos ir ypač šiuo atveju keista. Tai, ką bandė kolegos pasakyti ir kolegė Agnė apie Teisės departamento pastabas, į jas, manau, reikėtų atkreipti dėmesį, ir turbūt apie teisinę logiką. Bet esminis dalykas šiuo atveju, kad pasigendu specialistų, tai yra veterinarų. Turbūt apie gyvūnų gerovę, sveikatingumą, jų fiziologines savybes ir poreikius labiausiai ir išmano veterinarai. Šiuo atveju jūs turbūt siūlote tokį labai įdomų dalyką, kad jeigu kažkas nufilmuos kažkur trečio aukšto lange lojantį arba kaip nors kitaip keistai besielgiantį gyvūną, tokiu atveju gali būti pradėtas ikiteisminis tyrimas dėl gyvūnų gerovės ir tas žmogus tiesiog bus pakviestas į teismą ir panašūs atvejai. Tai ar tai yra logiška? Manau, kad ne. Visų pirma yra institucijos, į ką ir Teisės departamentas atkreipė dėmesį, kad yra tarnybos, specialistai, kurie ir turi užtikrinti. Asociacijos šiuo atveju, jų darbas dėl gyvūnų gerovės, jį jos daro pakankamai neblogai, turbūt ir padeda toms pačioms tarnyboms, kurios ir turi visus įrankius. Jeigu reikia, matome problemą, galime sėsti ir diskutuoti. Bet šiuo atveju manau kaip ir Teisės departamentas, kad yra iškreipiama sistema ir sukuriamas toksai papildomas neaiškus įrankis, kur kartais galbūt net galima įžvelgti ir piktnaudžiavimą. Tiesiog šiuo atveju, manau, reikia daugiau diskutuoti ir susilaikyti. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Apsispręsime balsuodami vėliau.

11.12 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 19 d. nutarimo Nr. XIV-17 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų sudėties patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-3106 (*pateikimas, svarstymas ir priėmimas*)

Dabar, kadangi sutaupėme šiek tiek laiko, kviečiu gerbiamąjį J. Razmą. Rezerviniai 2.1 ir 2.2 klausimai – projektai Nr. XIVP-3106 ir… Pradžioje po vieną. Seimo nutarimo dėl Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo dėl Seimo komitetų sudėties patvirtinimo projektas Nr. XIVP-3106. Prašom.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, du paprasti nutarimų projektai, kurie leistų naujam šiandien prisiekusiam Seimo nariui M. Skamarakui pradėti dirbti komitete, konkrečiai – Užsienio reikalų komitete. Tam yra siūlomas vienas nutarimo projektas, kuriuo M. Skamarakas įrašomas į Užsienio reikalų komiteto narių sąrašą.

Kitas nutarimo projektas, kuriuo šio komiteto narių skaičius padidinamas vienu vienetu. Seniūnų sueigoje Socialdemokratų frakcijos kvota tame komitete buvo patvirtinta.

PIRMININKAS. Dėkoju. Niekas nenori jūsų paklausti. Gal galime po pateikimo pritarti bendru sutarimu, nes čia reikia pereiti visas stadijas iki balsavimo? Dėkoju. Pritarta. Svarstymas. Niekas nenori diskutuoti, niekas nenori kalbėti dėl motyvų. Gal galime bendru sutarimu po svarstymo? Dėkoju.

Tada priėmimas, lieka balsavimas, dėl kurio… Taip. Vienas straipsnis. Gal galime bendru sutarimu pritarti 1 straipsniui? Dėkoju, pritarta. Vadinasi, lieka balsavimas ir tai padarysime per balsavimo langą.

11.13 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 17 d. nutarimo Nr. XIV-12 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų narių skaičiaus“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-3107 (*pateikimas, svarstymas ir priėmimas*)

Rezervinis 2.2 klausimas. Vėl kviečiu gerbiamą… Jūs jau pristatėte? Gerai. Mes tik atskirai turime pereiti procedūrą. Jau pristatėte, gerai, dėkoju. Rezervinis 2.2 klausimas – projektas Nr. XIVP-3107. Gal galime bendru sutarimu pritarti po pateikimo? Dėkoju, pritarta. Svarstymas. Niekas neužsirašė diskutuoti. Gal galime bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Priėmimas. Vėlgi vienas straipsnis. Pastraipsniui. Gal galime pritarti tam straipsniui? Dėkoju, pritarta. Ir lieka balsavimas. Mes balsuosime per balsavimo langą.

11.14 val.

Seimo rezoliucijos „Dėl Vilniaus geto likvidavimo 80-ųjų metinių minėjimo“ projektas Nr. XIVP-3095(3) (*pateikimas, svarstymas ir priėmimas*)

Dabar, gerbiami kolegos, dar galime spėti padaryti rezoliucijos pateikimą. Gerbiamas E. Zingeris mums pateiks Seimo rezoliucijos „Dėl Vilniaus geto likvidavimo 80-ųjų metinių minėjimo“ projektą Nr. XIVP-3095. Prašom.

E. ZINGERIS (*TS-LKDF*). Bičiuliai, daugelis iš jūsų buvo minėjime ir tuo metu pateikėme rezoliuciją, minėjimo metu, kai minėjome 80 metų Vilniaus geto žūties arba, tiksliau, geto nužudymo. „Žūtis“ netinka. „Likvidavimas“ – irgi per silpnas žodis. Todėl mintis buvo tokia – pabrėžti galiausiai pasipriešinimą. Ir net Seimo Pirmininkė minėjo, gerbiamas kolega, tokią formuluotę „Vilniaus geto, Lietuvos žydų genocidas ir jų pasipriešinimas naciams“. Lietuviai ir lenkai, gyvenantys Vilniuje, nešė po vieną šovinį, po du šovinius, tris šovinius į getą, kad bent gestapo ir nacių būrys, kuris įeina į getą, būtų pasitiktas vienu kitu šūviu.

Iš esmės čia yra esminis momentas – pasipriešinimas naciams gete. Mes turime tris getus, kurie buvo sunaikinti. Kauno getas, mano mamos getas, – liepos mėnesį, dar po beveik 9 mėnesių. Todėl visi šie metai, kaip ir per posėdį minėjo gerbiama Ministrė Pirmininkė, yra iš esmės 80-mečio minėjimo laikotarpis. 80 metų nuo tada, kai jūsų dabar atstovaujamų apygardų, dažnai miestelių po pusę gyventojų buvo nugalabyta nacių ir vietinių kolaborantų.

Aš dar sykį noriu pasakyti formuluotę, kurią mes pritaikėme. Siūlau pakeisti Lietuvos atmintinų dienų įstatymą ir rugsėjo 23 dieną paskelbti Lietuvos žydų genocido ir jų pasipriešinimo naciams atminimo diena. Čia yra H. Kruko, ačiū Dievui, pokario metais surastas jidiš kalba parašytas Vilniaus geto dienoraštis „Diena po dienos“. Nežinau, kada jūs surasite laiko jį perskaityti. Aš žiūriu į jus visus, bent kas nors žiūrėtų į mane. Va, Antanas, gerbiamas Antanas žiūri, čia yra apie tūkstantis pragaro dienų aprašyta. Jų pasipriešinimas buvo susijęs ir su meno parodomis, ir su orkestrais, koncertais. Įsivaizduojate, kaip reikėjo groti orkestre gete, kai tavo vaikai išvežti ir jau nugalabyti Paneriuose?

Panerių garbės taryba. Panerių garbės tarybą irgi siūloma įsteigti tam, kad vėliau ten, vietoje, būtų ne tik duobės, bet ir memorialo ekspozicija. Todėl aš siūlyčiau po tokio gražaus minėjimo, kai jūs plodami pasitikote ir Izraelio svečius, ir kai S. Bakas, kuris irgi minimas šioje knygoje kaip vaikas dailininkas, padovanojo šitoje salėje visą, gerbiamas pirmininke, visą savo kultūros palikimą Lietuvai, Vilniui, Žydų muziejui, mes turėsime galų gale iš Bostono milžinišką dailės parodą Vilniaus geto vaiko, kuris visą gyvenimą piešė savo ikikarinio Vilniaus atsiminimus ir tokiu būdu sujungė ikikarinį Vilnių su dabartiniu.

Dar sykį padėkodamas gerbiamai V. Čmilytei už tikrai puikiai surengtą minėjimą, siūlydamas Vilniaus miesto merui, kuris teigiamai pažiūrėjo į tą dalyką – pavadinti vieną kitą gatvę pasipriešinimo naciams, geto kovotojų vardais, sakydamas, kad Lietuvos žydų išeivija kartu su kitomis išeivijomis, kartu turi padėti Ukrainai, kartu turi padėti Ukrainai Lietuvos žydų išeiviai, Lietuvos lietuviai Čikagoje ir kituose miestuose, Lietuvos lenkai sujungti pajėgas. Noriu padėkoti jums už visą minėjimo eigą ir už jūsų laikyseną minėjimo metu, kuri buvo, žinoma, labai ori. Jūsų

plojimai nuaidėjo Izraelio valstybėje, daugelis Lietuvos žydų kūrė šią Izraelio valstybę ir pasipriešinimo pajėgos, Izraelio valstybės karinės pajėgos perėmė šitą geto žiežirbą, geto ugnį kovojimo, nepasidavimo. Dabar mūsų kariuomenė galėtų iš to tikrai pasimokyti.

Aš jums pristačiau šią rezoliuciją ir man būtų malonu, jeigu jūs turėtumėte vieną kitą klausimą. Gerbiamas pirmininke, aš labai džiaugčiausi, jeigu bičiuliai paklaustų. Tai rodytų jų susidomėjimą. Ačiū.

PIRMININKAS. Taip, labai dėkoju gerbiamam E. Zingeriui. Kaip tik užsirašė trys kolegos klausti. Pirmasis klausia gerbiamas Ž. Pavilionis. Prašau.

Ž. PAVILIONIS (*TS-LKDF*). Aš dėkoju Emanueliui už parengtą rezoliuciją ir labai tikiuosi, kad jai bus vieningai pritarta.

Bet būtent apie tą vienybę, kadangi buvo čia visokių balsavimų Seime, sakyčiau, žmogiškumo klausimais. Kodėl jūs manote, kad svarbu vis dėlto ją demonstruoti, nepaisant jokių politinių skirtumų, apeliuojant? Štai ir šiandien labai gražiai socialdemokratai atrodo, deleguoja mums savo narį į komitetą. Gal tos vienybės bus daugiau, bet kodėl ta vienybė svarbi šiais klausimais, kaip jūs manote?

E. ZINGERIS (*TS-LKDF*). Gerbiamas pirmininke Žygi Pavilioni, noriu pasakyti, kad ta vienybė yra be galo svarbi, kai šnekame apie kertinius Lietuvos valstybingumo klausimus. Lietuvos žydai masiškai dalyvavo 1918 metų kovose už Lietuvos nepriklausomybę, daugelis jų apdovanoti Vytauto Kryžiaus ordinais. Jų žudynės yra vienas iš kertinių Lietuvos istorijos puslapių, todėl požiūrio į jų bandymą pasipriešinti vienybė yra požiūris į kaimynus.

Gerbiamas Žygi, žydai buvo įvairių politinių partijų atstovai Lietuvoje, tai mes čia turime turėti visų politinių partijų pritarimą. Tų Lietuvos piliečių, kurie buvo ir socialdemokratai, ir sionistai, kai kurie iš jų buvo kairieji, tarp kitko, ne didžiausias procentas buvo kairiųjų, turiu galvoje, kraštutinių kairiųjų tuometinių. Pirmieji represuoti buvo socialdemokratai, atvykus sovietų kariuomenei į Vilnių, socialdemokratų lyderiai buvo suimti, Bundo lyderiai. Todėl šioje salėje mes demonstruojame savo rimtą požiūrį į Lietuvos valstybės praeitį.

Norėčiau, tarp kitko, jums pasakyti, kad, mano nuomone, čia yra ne užsienio reikalas, o mūsų vidaus reikalas. Lietuvos žydų praeitis, miestelių praeitis, XV, XVI, XVII amžius, Gedimino laiškai, pakvietimas iš Vokietijos, kur vėliau siautė antisemitizmas, ir mes juos priėmėme Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje. Aš manau, kad čia yra Lietuvos praeitis ir rimtumas dėl Lietuvos praeities.

Todėl aš dar sykį dėkingas jums už didelę rimtį per tą nuostabų posėdį, kuris įvyko čia ir kuris taip nuvilnijo pasaulyje kaip visos Lietuvos geroji valia. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausimą užduos gerbiama P. Kuzmickienė. Prašau.

P. KUZMICKIENĖ (*TS-LKDF*). Mielas Emanueli, tikrai labai ačiū jums už šią rezoliuciją ir šioje rezoliucijoje išdėstytus dalykus. Man rodos, tikrai iš esmės aptarta, ką mes norime pasakyti būtent kalbėdami apie geto sunaikinimo, likvidavimo 80-ąsias metines. Tačiau norėčiau jūsų paklausti ir dėl vieno iš jūsų siūlymų išplėsti, na, kitaip tariant, pervadinti atmintiną rugsėjo 23 dieną ir ją pavadinti Žydų genocido ir jų pasipriešinimo naciams atminimo diena. Ir čia man kyla klausimas: o kodėl toji diena nesivadina Lietuvos žydų Holokausto atminimo diena? Galbūt mums reikėtų į mūsų visą žodyną, na, ne sugrąžinti, bet vis dėlto įtvirtinti labiau tą tragediją ar dramą apibrėžiantį Holokausto žodį, sąvoką, kaip jūs manytume?

E. ZINGERIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Mes nukeliaujame prie Molotovo–Ribentropo pakto ir nukeliaujame prie Lietuvos valstybės likvidavimo. Sakydami „Vilniaus geto likvidavimo diena“, mes neįtraukiame pasipriešinimo. Holokaustas ir jo unikalumas. Jūs visiškai teisi. Jeigu 90 % su viršum žūsta, neduok Dieve, jeigu būtų žuvę virš 90 % lietuvių tautos, čia niekas jau lietuviškai nebešnekėtų, kaip jau dabar mažai kas jidiš kalba. Taip? Todėl pasiūlymas yra pabrėžti jų pasipriešinimą gete. Jis buvo tragiškas. Jūs puikiai atsimenate, kad O. Šimaitė bandė įnešti ginklų. Iš spaustuvių raidelių, iš tų spaustuvių matricų liejo šovinius gete. Žinoma, daugelis motinų prašė nepradėti šaudyti į vokiečius ir į kolaborantus gete, jiems įžengiant į getą tam, kad dar vienai dienai būtų pratęstas geto egzistavimas, bet jų pasipriešinimas reiškė žydų tautos garbę. Aš manau, kad ir partizanų pasipriešinimas reiškė Lietuvos valstybės ir lietuvių tautos garbę, taip pavadinčiau,

taip reiškė ir žydų pasipriešinimas naciams. Todėl žodis „Holokaustas“ iš esmės yra vartotinas. Ačiū jums už pasiūlymą. Aš pagalvočiau, kad pasiūlydami, jau konkrečiai balsuodami už dienos pakeitimą, ypač pasipriešinimą, ne tiktai „genocido ir pasipriešinimo“, bet „Holokausto ir pasipriešinimo“… Labai jums ačiū už puikų pasiūlymą. Pagalvosime ir kartu nutarsime. Ačiū jums ir už jūsų parašus po šia rezoliucija. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar, nors ir baigėsi laikas, numatytas klausti, bet aš sudarysiu galimybę paklausti paskutiniam užsirašiusiam. A. Dumbrava – paskutinį trumpą klausimą ir trumpas atsakymas. Prašau.

A. DUMBRAVA (*LVŽSF*). Labai ačiū, pirmininke. Gerbiamas kolega, man čia užkliuvo vienas dalykas. Prašo šalies savivaldybių neteikti gatvių, paminklų ir kitų pavadinimų galimai bendradarbiavusių su nacių totalitariniu režimu. Kodėl mes nerašome „bendradarbiavusių“? Ne galimai, nes galimai bendradarbiavo, galimai nebendradarbiavo. Taip irgi galima suprasti, ar ne? Tada mūsų visuomenėje kilo labai daug įtampų, kaip jūs žinote. Vieni sako bendradarbiavo, kiti – nebendradarbiavo. Ar nebus čia vėl tokio santykių aiškinimosi? Labai ačiū.

E. ZINGERIS (*TS-LKDF*). Labai jums ačiū. Labai gera pastaba. Nustatant tuos negausius (aš kartoju – negausius), bet esamus dalykus, kaip buvo su J. Krikštaponiu, visi istorikai parašė, kad jis bendradarbiavo, ir, deja, jis trumpai buvo reikšmingu vadu. Ten jau parašė, kad ne galimai, Genocido centras, ten parašė – iš tikro bendradarbiavo. Galimai bendradarbiavo – tai rodo ištyrimo iki galo atsargumą. Aš pripažinsiu, kad jūsų kritika yra tiksli. Reikėjo parašyti „bendradarbiavo“ galutinai, bet mes parodėme, kad mes norime tiksliai iki galo nustatyti bendradarbiavimą su naciais, nes vos ne aštuonerius metus truko J. Krikštaponio nustatymas ir tada Genocido centras pasirašė galutinę išvadą. Todėl atsargumą įleidome tam, kad būtų parodyta, kad mūsų istorikai ir pasaulio istorikai turės tiksliai nustatyti.

Kitaip sakant, buvo galima parašyti teisingai, tiksliai nustatant. Vietoj žodžio „galimai“ buvo galima parašyti „tiksliai nustatant“, bet tai buvo dėl atsargumo: įsitikinti, kad nebūtų padaryta klaidų; įsitikinti, kad tas žmogus bendradarbiavo su naciais, ir tada nerekomenduoti jo gatvės pavadinimo. Nors kartoju, kad tarp partizanų… Mes prašome Genocido centro parodyti, kiek buvo bendradarbiavusių su naciais, ir bandyti atšaukti jau esamus kai kuriuos pavadinimus, jų irgi nėra daug, bet jų, deja, yra. Genocido centras tai turi padaryti, turi paskelbti sąrašus bendradarbiavusių su naciais. Čia jūs teisus. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju už atsakymą į visus klausimus. Dėkoju už pristatymą. Dėkoju, gerbiamas Emanueli, jūs galite užimti savo vietą dabar. Po pateikimo nebalsuojame.

Dabar iškart pereiname į svarstymo stadiją. Diskusija. Gerbiamas A. Ažubalis užsirašė diskutuoti. Prašome į tribūną. (*Balsas salėje*) Tada ne toje vietoje. Dėkoju. Jau klausimai ir laikas jiems išseko.

Tada keliaujame į priėmimo stadiją. Yra užsirašiusių kalbėti, išsakyti motyvus. Gerbiama I. Pakarklytė – už. Prašau.

I. PAKARKLYTĖ (*LF*). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Praėjusią savaitę Seime per Vilniaus geto likvidavimo minėjimą buvo ištarti žodžiai, kad Vilniaus getą reikia ne minėti, o atsiminti. Tai pasakė F. Kukliansky, Lietuvos žydų (litvakų) bendruomenės pirmininkė. Man atrodo, tai yra labai esminiai žodžiai, nes mes išties pernelyg mažai dėmesio skiriame istorinei atminčiai, istorinei sąmonei ir konkretiems veiksmams, kad suvoktumėme ir įsisąmonintumėme, kokie siaubingi ir sąmoningai vykdomi įvykiai vyko čia, kur mes gyvename, kur mes leidžiame laisvalaikį – Paneriai, Panerių memorialas. Iki Panerių važiuoja troleibusas. O ar visi vilniečiai žino, kas ten vyko ir kiek tūkstančių gyvybių buvo šaltai ir sistemingai nužudyta, kiek žmonių sudeginta? Žmonių, kurie patyrė Holokaustą, vis mažėja, natūralu, laikas bėga ir tų gyvų liudijimų lieka vis mažiau. Iš pirmų lūpų turime vis mažiau galimybių juos išgirsti, todėl turime skubėti ir užtikrinti, kad ta istorinė atmintis būtų puoselėjama, ir puoselėjama konkrečiais veiksmais, kad kiekvienas vilnietis žinotų, kas vyko Paneriuose, ir Holokausto istoriją, kad apskritai kiekvienas Lietuvos gyventojas žinotų savo miestelio, savo krašto žydų istoriją, nes daugelyje mietelių iki 1941 metų labai didelė dalis gyventojų buvo žydai. Atmintis yra gyva tik tada, kai ji yra puoselėjama konkrečiais veiksmais. Tad atsiminkime. Ir kviečiu pritarti šiai, man atrodo, labai svarbiai rezoliucijai.

PIRMININKAS. Dėkoju. Prieš kalbės gerbiamas P. Gražulis.

P. GRAŽULIS (*MSNG*). Gerbiami Seimo nariai, ką tik minėjome 80-metį, Seimas, atrodė, parodė didžiulę pagarbą. Kai kurie Seimo nariai, kurie pamiršo savo vyrus, išmestus iš Baltarusijos viešbučio, ir jie žuvo… kai tapo Seimo nare, pamiršo ir neverkia 80 metų. Bet tikrai buvo didžiulis persekiojimas, didžiulis, kaip sakoma, žydų tautos išgyvenimas, to niekas neneigia, bet man labai keista, kad mes apie juos tikrai kalbame ir kalbame labai nemažai, bet per mažai kalbame apie tuos lietuvius, kurie rizikavo savo gyvybe ir kurie santykinai daugiausiai gelbėjo Europoje žydus. Jie rizikavo savo gyvybėmis.

Aš noriu priminti daktaro A. Trimako istoriją. Jis, būdamas diplomatu ir generaliniu konsulu, rizikuodamas gyvybe išdavė daugiau kaip 1 tūkst. vizų ir išgelbėjo tiek gyvybių. Bet kada buvo atidaryta jo lenta Vilniuje, Gedimino pr. 30, nedalyvavo nei žydų, nei konservatorių atstovai. Ir pinigai… Ir šita lenta įsteigta ne Lietuvos žydų bendruomenės iniciatyva, bet išeivijos Šaulių sąjungos iniciatyva. Štai, pažiūrėkite, kas yra, Lietuva vienintelė ir pirmoji iš visų šalių pradėjo gelbėti žydus ir proporcingai pagal gyventojų skaičių daugiausiai išgelbėjo žydų. Kodėl apie juos tiek mažai kalbame? Ir šitame kontekste mes galėtume apie tai kalbėti, bet mes nekalbame.

Taip pat 1939 metais Klaipėdos generalinio konsulo pareigas ėjęs A. Kalvaitis irgi gelbėjo žydus. Irgi lenta Klaipėdoje pakabinta vėl išeivijos šaulių iniciatyva, ir ten niekas, nei žydų bendruomenė, niekas nepadeda gėlių.

PIRMININKAS. Laikas! Dėkoju, laikas! Dabar už kalbės gerbiamas T. Tomilinas.

T. TOMILINAS (*DFVL*). Gerbiami kolegos, kartais svarstant tokias rezoliucijas jaučiasi, kad ne visiems įdomu, tai tiesiog toks proginis formalumas kam nors, gerbiamam Emanueliui, kitiems, kas domisi istorija, čia labiau pasisako. Bet man norisi priminti visiems, kokias pagrindines išvadas pasaulis, pasaulio politikai padarė po siaubingų Holokausto įvykių, po siaubingos XX amžiaus patirties. Tik tada, po šitų siaubingų žmonijos įvykių, mes supratome, kad negalima sodinti žmonių į kalėjimą be teismo, kad negalima taikyti kolektyvinės kaltės žmonėms vien dėl to, kad jie priklauso vienai ar kitai etninei ar rasinei grupei, negalima ištisų tautų kaltinti kokia nors istorine jų valdžios ar jų režimo, arba jų garsių atstovų klaida.

Daugybė dalykų kaip pamokos, kaip skaudžios pamokos atsirado būtent po to, kai pasaulis išgyveno šitą siaubą. Ir kartais, kai mes diskutuojame dėl fundamentalių žmogaus teisių niuansų šitoje salėje, atrodo, kad šita patirtis yra užmiršta arba bandoma ją užmiršti. Tai labai ačiū, Emanueli, kad mums tai primenate. Bet kai jūs kalbate (Emanueli, ne jums sakau, sakau labiau šitai Seimo pusei), kai kalbate gražias kalbas memorialuose, nepamirškite, kad ir šiandien jūsų sprendimai paliečia žmogaus teises. Tai taip pat galioja, žinoma, ir opozicijai, kuri irgi visaip balsuoja. Bet visada galvokite apie istoriją, ji gyva, ir jūsų šiandienos sprendimai taip pat labai svarbūs, ir ją reikia prisiminti ne tiktai per progas.

PIRMININKAS. Dėkoju. Už kalbės gerbiamas A. Vyšniauskas.

A. VYŠNIAUSKAS (*TS-LKDF*). Mieli kolegos, šita rezoliucija ne tik yra istorinis dokumentas, atkreipiantis dėmesį į tai, kas buvo, į tas skaudžias patirtis, bet šis dokumentas, mano galva, pirmiausia kalba apie mūsų piliečius. Lietuvos žydai yra mūsų tautos dalis, mūsų pilietinės tautos dalis, kurią mes turime vertinti, puoselėti ir prisiminti, kokia ji buvo didelė, kokį kultūrinį ir kitokį paveldą paliko. Kartu labai svarbu, kad šita rezoliucija kalba apie tuos darbus, kurie dar nėra iki galo padaryti: ar tai yra atmintinos lentelės, ar tam tikrų vertybių sugrąžinimo reikalai, – visa tai yra labai svarbu. Svarbu ne tik prisiminti, bet ir įgyvendinti.

Visgi šiandien, man atrodo, vienas svarbiausių dalykų yra kalbėti apie antisemitizmą ir apie antisemitizmo bangas mūsų visuomenėje, kurių vis dar pasitaiko labai labai daug. Raginu visus kolegas savo pavyzdžiu ne tik pritarti rezoliucijai, bet ir kovoti su antisemitizmu, neapykantos skatinimu ir kitais dalykais. Pradėti galime, be abejo, mes patys nuo šio Seimo.

PIRMININKAS. Dėkoju. Ir paskutinis kalba už – gerbiamas E. Zingeris. Prašom.

E. ZINGERIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Bičiuliai, šiandien Prezidentūroje vyksta didžiulis minėjimas, skirtas Teisuoliams. Teisuolio apdovanojimus teikia Žydų muziejus. Žūvančiųjų gelbėjimo kryžiumi (čia atsakau kai kuriems kolegoms) yra apdovanota virš 1 tūkst. 600 Lietuvos piliečių, Jad Vašeme – apie 1 tūkst., virš 900, Teisuolių. Sovietų valdžia buvo izoliavusi Lietuvą, sovietų valdžia

neleido rinkti apie Teisuolius jokių žinių, todėl mums po 50 metų teko pradėti darbą ir įkurti Žydų muziejuje Teisuolių skyrių, kuris sėkmingai veikia rinkdamas mirštančių arba jau mirusiųjų pažymas. Todėl kiekvienas atvejis yra tikrinamas. Iš tikrųjų, skaičius yra pakankamai didelis, įspūdingas.

Neturime paminklo Vilniuje! Vilniuje neturime paminklo Teisuoliams, nors mes jau pagrindus ir pamatą to paminklo pastatėme. Todėl ragintume miesto savivaldybę kartu su žydų bendruomene užbaigti paminklo, Teisuolių paminklo Vilniuje, projektavimo darbus. Čia yra be galo svarbus dalykas.

Kitas dalykas – gerbiamojo A. Vyšniausko pastaba apie šiuolaikinę visuomenę. Be jokios abejonės, 90 % su trupučiu visų miestelių gyventojų žmonių nužudymas, dalyvaujant naciams ir vietiniams kolaborantams, reikalauja, kad dabartinė visuomenė atitinkamai reaguotų ir į pastabas, kurios skamba, ir į reiškinius, kurie ateina kaip aidas iš nacių propagandos, kad žydai, atseit, buvo rusų pusėje, ir kitokie melai. Todėl šiandien mes, minėdami ir rašydami šią rezoliuciją, turime galvoje, kad šiuolaikinė visuomenė turi kovoti su antisemitizmu ir rasizmu. Tai yra geriausios gėlės žuvusiems ir nužudytiems Lietuvos piliečiams žydams. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Motyvai išsakyti. Dabar pereisime jau prie balsavimo. Esame balsavimo lange. Kviečiu užimti savo darbo vietas. Kol tai darome, galime pasidžiaugti svečiais iš Kauno rajono, kurie yra balkone. (*Plojimai*) Džiaugiamės, kad jūs domitės parlamento veikla. O dabar, mieli kolegos, galime balsuoti dėl ką tik apsvarstyto klausimo, dėl Seimo rezoliucijos „Dėl Vilniaus geto likvidavimo 80-ųjų metinių minėjimo“, priimti rezoliuciją be pataisų. Kas pritaria, balsuoja už, kas galvoja kitaip, balsuoja kitaip. Balsuojame dėl rezoliucijos, kurią ką tik pateikė.

Šios rezoliucijos priėmimas

Užsiregistravo 112, balsavo 111, visi 111 balsavo už. Rezoliucija priimta. (*Gongas*) (*Plojimai*)

Dabar gerbiamas A. Vinkus per šoninį mikrofoną. Prašom.

A. VINKUS (*LVŽSF*). Iš tiesų aš, taip pat kaip ir visi, balsavau už rezoliuciją, tačiau noriu pasakyti. 1953 metais Jungtinėse Tautose I. Hercogas, tuometis Izraelio užsienio reikalų ministras, sakydamas kalbą prieš sionizmą, pasakė: aš šiandien neaiškinsiu ir nekeliaklupsčiausiu prieš jus sakydamas, ką padarė žydų tauta. Aišku visiems, tai – kultūringa, darbšti, gabi tauta. Tačiau aš noriu, kad liktų jų atminimas. Šiandien ta rezoliucija mes nusilenkiame jų atminimui. Bet neužmirškime (priduriu) ir tų lietuvių, kurie turėjo drąsos ir gelbėjo žydų tautą. Mano mama taip pat buvo gestape. Aš buvau jos pilvuke. Galėjo manęs šiandien taip pat nebūti. Bet mano mama nei kam aiškinosi (ir tokių žmonių daug), nei didžiavosi. Tai buvo šventa dorų lietuvių pareiga kovoti prieš sionizmą. Noriu pasakyti, kad aš šiandien taip pat noriu nusilenkti žydų tautai. Kai sveikinau Ch. Kibarskį 90-mečio proga, gydytoja paklausė, ką davė žydų tauta Lietuvai. Aš atsakiau: žydų tauta davė Jėzų Kristų, A. Einšteiną ir Ch. Kibarskį. Aš noriu nusilenkti poniai B. Pocienei, tada su ašaromis akyse kalbėjusiai, kaip lietuviai gelbėjo žydų žmones. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju gerbiamam A. Vinkui.

Dabar, gerbiami kolegos, pratęsiu balsavimo langą, kol bus balsuota dėl visų apsvarstytų projektų. Mes turime pratęsti ne todėl, kad mes vėluojame pagal darbotvarkę, bet todėl, kad mes apsvarstėme gerokai ir vakarinės darbotvarkės klausimų. Taigi grįžtame į darbotvarkės pradžią ir balsuojame.

11.42 val.

Rinkimų kodekso 32, 64, 69, 76, 78, 79, 80, 81, 85, 87, 88, 89, 93, 97, 99, 100, 102, 110, 114, 125, 138, 163, 181, 185 ir 193 straipsnių pakeitimo konstitucinio įstatymo projektas Nr. XIVP-2709(3) (*svarstymo tęsinys*)

Taigi 1-3 klausimas – Rinkimų kodekso kai kurių straipsnių pakeitimo konstitucinio įstatymo projektas Nr. XIVP-2709. Balsuojame po svarstymo.

Užsiregistravo 123, balsavo 122: už – 121, prieš nebuvo, susilaikė vienas. Taigi po svarstymo yra pritarta.

11.43 val.

Rinkimų kodekso 11, 69, 76, 85 ir 118 straipsnių pakeitimo konstitucinio įstatymo projektas Nr. XIVP-2706(3) (*svarstymo tęsinys*)

Toliau kitas darbotvarkės 1-4 klausimas – Rinkimų kodekso kai kurių straipsnių pakeitimo konstitucinio įstatymo projektas Nr. XIVP-2706. Taip pat balsuojame po svarstymo.

Užsiregistravo 125, balsavo 125, visi 125 balsavo už. Taigi yra pritarta po svarstymo.

11.43 val.

Baudžiamojo kodekso 68^1 straipsnio pakeitimo ir 68^2 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIVP-2708(2), Baudžiamojo proceso kodekso 342 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2707(2) (*svarstymo tęsinys*)

Dabar blokas, darbotvarkės 1-5.1 ir 1-5.2 klausimai – Baudžiamojo kodekso kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2708 ir Baudžiamojo proceso kodekso vieno straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2707. Balsuojame iškart dėl abiejų po svarstymo.

Užsiregistravo 125, balsavo 125: už – 121, prieš nebuvo, susilaikė 4. Po svarstymo yra pritarta.

11.44 val.

Rinkimų kodekso 26 straipsnio pakeitimo konstitucinio įstatymo projektas Nr. XIVP-2439(2) (*svarstymo tęsinys*)

Toliau 1-6 klausimas – Rinkimų kodekso 26 straipsnio pakeitimo konstitucinio įstatymo projektas Nr. XIVP-2439. Atkreipiu dėmesį, kad dabar paleidome greitesnį balsavimą, jau visi tvarkingai susėdę, balsuojame, įpratome. Taigi balsuojame.

Užsiregistravo 126, balsavo 124: už – 70, prieš – 16, susilaikė 38. Taigi po svarstymo yra pritarta.

11.45 val.

Rinkimų kodekso 17 straipsnio pakeitimo konstitucinio įstatymo projektas Nr. XIVP-2557(2) (*svarstymo tęsinys*)

Toliau 1-7 klausimas – Rinkimų kodekso 17 straipsnio pakeitimo konstitucinio įstatymo projektas Nr. XIVP-2557. Balsuojame taip pat po svarstymo.

Užsiregistravo 123, balsavo 122: už – 97, prieš – 5, susilaikė 20. Po svarstymo yra pritarta.

11.45 val.

Rinkimų kodekso 172 straipsnio pakeitimo konstitucinio įstatymo projektas Nr. XIVP-2566(2) (*svarstymo tęsinys*)

Toliau 1-8 klausimas – Rinkimų kodekso 172 straipsnio pakeitimo konstitucinio įstatymo projektas Nr. XIVP-2566.

Užsiregistravo 120, balsavo 121: už – 116, prieš nebuvo, sulaikė 5. Pritarta po svarstymo.

11.46 val.

Rinkimų kodekso 76, 81 ir 85 straipsnių pakeitimo konstitucinio įstatymo projektas Nr. XIVP-2696(2) (*svarstymo tęsinys*)

Darbotvarkės 1-9 klausimas – Rinkimų kodekso keleto straipsnių pakeitimo konstitucinio įstatymo projektas Nr. XIVP-2696. Balsuojame. 1-9 klausimas.

Užsiregistravo 121, balsavo 120: už – 88, prieš – 5, susilaikė 27. Po svarstymo pritarta.

11.46 val.

Rinkimų kodekso 95 ir 97 straipsnių pakeitimo konstitucinio įstatymo projektas Nr. XIVP-2747(2), Administracinių nusižengimų kodekso 12 ir 93 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2748(2) (*svarstymo tęsinys*)

Toliau 1-10.1, 1-10.2 klausimai sujungti – Rinkimų kodekso ir Administracinių nusižengimų kodekso pakeitimo įstatymų projektai Nr. XIVP-2747 ir Nr. XIVP-2748.

Užsiregistravo 121, balsavo 116: už – 62, prieš – 11, susilaikė 43. Taigi po svarstymo yra pritarta.

11.47 val.

Rinkimų kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo konstitucinio įstatymo Nr. XIV-1381 129 ir 143 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2804 (*svarstymo tęsinys*)

Toliau 1-11 klausimas – Rinkimų kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo konstitucinio įstatymo keleto straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2804. Balsuojame po svarstymo dėl komiteto siūlymo atmesti. Atkreipiu dėmesį, komiteto siūlymas – atmesti. Balsuojame dėl tokios formuluotės. Komitetas siūlo atmesti.

Užsiregistravo 124, balsavo 122: už – 82, prieš – 6, susilaikė 34. Taigi komitetui pritarta, atmetame projektą.

11.47 val.

Rinkimų kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo konstitucinio įstatymo Nr. XIV-1381 137, 138 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2619 (*svarstymo tęsinys*)

Darbotvarkės 1-12 klausimas – Rinkimų kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo konstitucinio įstatymo keleto straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2619. Svarstymas. Taip pat komitetas siūlo atmesti. Balsuojame dėl formuluotės. Komitetas siūlo atmesti.

Užsiregistravo 126, balsavo 126: už – 75, prieš – 16, susilaikė 35. Taigi atmesta pagal komiteto siūlymą.

11.48 val.

Sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 2, 9, 10, 12, 26, 32, 38[1], 41, 46, 49, 62, 63, 64, 65, 68 ir 69 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2808(2), Slaugos praktikos ir akušerijos praktikos įstatymo Nr. IX-413 11, 11[1] ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2809(2), Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2810(2), Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 43 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2811(2) (*svarstymo tęsinys*)

Toliau 1-15 klausimo visas blokas: 1-15.1, 1-15.2, 1-15.3, 1-15.4, tai yra Sveikatos sistemos įstatymo projektas Nr. XIVP-2808, Slaugos praktikos įstatymo projektas Nr. XIVP-2809, Ligos ir motinystės įstatymo projektas Nr. XIVP-2810 ir Sveikatos draudimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2811. Po svarstymo balsuojame dėl įstatymų paketo. Po svarstymo balsuojame dėl Sveikatos sistemos įstatymo ir lydimųjų.

Užsiregistravo 111, balsavo 110: už – 67, prieš – 11, susilaikė 32. Po svarstymo yra pritarta.

Toliau. Dėl rezoliucijos mes jau balsavome, taip?

11.49 val.

Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo Nr. VIII-500 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3076, Administracinių nusižengimų kodekso 584 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3077, Baudžiamojo proceso kodekso 53 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3078 (*pateikimo tęsinys*)

Tada apsvarstėme 2-10.1, 2-10.2 klausimus. Čia Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymas ir lydimasis, taigi projektai Nr. XIVP-3076 ir Nr. XIVP-3077 – Gyvūnų gerovės… ir trečias buvo –

Baudžiamojo proceso kodekso įstatymo projektas. Dėl trijų įstatymų projektų, kuriuos pateikė I. Pakarklytė.

Užsiregistravo 110, balsavo 103: už – 55, prieš – 1, susilaikė 47. Taigi po pateikimo yra pritarta.

Siūlomas komitetas dėl pirmojo – Gyvūnų gerovės projekto – yra Aplinkos apsaugos komitetas.

A. Vyšniauskas per šoninį mikrofoną dar nori kažką pasiūlyti. Prašau.

A. VYŠNIAUSKAS (*TS-LKDF*). Aš norėčiau pasiūlyti Teisės ir teisėtvarkos komitetą kaip papildomą, nes tai liečia teismų klausimą, atstovavimą teismuose.

PIRMININKAS. Gerai. Ar galime Aplinkos apsaugos komitetui kaip pagrindiniam pritarti bendru sutarimu? Galime. Dabar Teisės ir teisėtvarkos komitetui kaip papildomam galime? Dėkoju, pritarta. Toliau. Siūloma svarstyti gruodžio 7 dieną. Galime dėl datos? Dėkoju, pritarta.

Toliau 2-10.2 klausimas – tai Administracinių nusižengimų kodekso projektas. Čia kaip pagrindinis siūlomas Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Galime bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Taip pat gruodžio 7 dieną svarstome.

Toliau 2-10.3 klausimas. Taip pat pagrindinis yra Teisės ir teisėtvarkos komitetas, bet J. Sabatauskas nori kažką per šoninį mikrofoną.

J. SABATAUSKAS (*LSDPF*). Atsiprašau, aš tiesiog, suprantu, gyvūnų gerovės – lyg ir automatiškai aplinkos apsaugos, bet ten kalbama apie teisminį procesą, apie baudžiamąjį procesą, administracinį procesą ir kalbama apie atstovo statusą, tai čia vis dėlto turėtų būti Teisės ir teisėtvarkos komitetas pagrindinis, nes kalbama apie būtent šituos procesus.

PIRMININKAS. Aš suprantu, bet jis yra papildomas ir Seimas jau apsisprendė bendru sutarimu, kad Aplinkos apsaugos komitetas yra pagrindinis.

J. SABATAUSKAS (*LSDPF*). Aš siūlyčiau frakcijos vardu perbalsuoti dėl pagrindinio komiteto. Ačiū. (*Balsai salėje*)

PIRMININKAS. Nėra tokio frakcijos vardu siūlymo perbalsuoti. Bet mes bendru sutarimu pritarėme. Čia nebuvo nei balso skirtumo, nei ką. Niekas iš salės neprieštaravo.

J. SABATAUSKAS (*LSDPF*). Tiesiog nebuvo įsigilinta. (*Balsai salėje*)

PIRMININKAS. Nespėjote įsigilinti. Gerai. Žiūrėkite, kolegos, matau, kad kyla aistros ir noras išspręsti šitą klausimą. Gerai, tada balsuojame alternatyviai. Buvo siūlymas, kad pagrindinis tai yra Aplinkos apsaugos komitetas, ir taip pat siūlymas, kad būtų Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Dabar aš patikslinu – mes kalbame apie Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymą. Dėl kitų ir taip pagrindinis yra TTK. Taip? Mes kalbame dėl šito pagrindinio įstatymo ir dabar dėl jo pagrindinio komiteto spręsime alternatyviai balsuodami. Kas už, tai Aplinkos apsaugos komitetas, kas prieš, tai Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Balsuojame. Kas už, tai Aplinkos apsaugos komitetas, kas prieš, Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Tiesiog balsuojame.

Užsiregistravo 123, balsavo 122: už – 20, prieš – 102. Taigi aiški Seimo valia. Reikia kitą kartą, matyt, atidžiau jau iš karto apsisprendžiant dėl komitetų išnagrinėti, nes Seimas aiškiai mano, kad visi trys projektai turi būti svarstomi kaip pagrindiniame Teisės ir teisėtvarkos komitete. Ar norėsite, kad Aplinkos apsaugos komitetas būtų kaip papildomas prie pagrindinio projekto? (*Balsai salėje*) Norės. Gerai. (*Balsai salėje*) Žiūrėkite, norės, salėje yra norinčių, bet yra nenorinčių.

Tada balsuosime dėl to, kad papildomas dėl pagrindinio Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo būtų Aplinkos apsaugos komitetas. Balsuojame. Kas balsuoja už, tai pritaria, kad Aplinkos apsaugos komitetas būtų papildomas dėl Gyvūnų gerovės įstatymo.

Užsiregistravo 117, balsavo 115: už – 81, prieš – 22, susilaikė 12. Taigi papildomas yra Aplinkos apsaugos komitetas dėl Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo. Visi bus svarstomi gruodžio 7 dieną. Pagaliau išsprendėme šitą klausimą.

Dabar galime pasidžiaugti apsilankiusia Moldovos Respublikos parlamento delegacija, vadovaujama Aplinkos ir klimato komiteto pirmininko pavaduotojos I. Košeru. Pasidžiaukime Moldovos delegacija. (*Plojimai*) Dėkojame ir linkime garbingo vizito.

11.54 val.

Baudžiamojo proceso kodekso 55 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2974(2) (*svarstymo tęsinys*)

Dabar keliaujame į darbotvarkės pačią pabaigą – rezervinis 2.1 klausimas. Ai, mes dar buvome rezervinį 1 apsvarstę – Baudžiamojo proceso kodekso pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2974. Balsuojame po svarstymo dėl Baudžiamojo proceso kodekso, rezervinio 1 klausimo.

Užsiregistravo 123, balsavo 120: už – 115, prieš niekas nebalsavo, susilaikė 5. Taigi, yra pritarta po svarstymo.

11.55 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 19 d. nutarimo Nr. XIV-17 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų sudėties patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-3106 (*priėmimo tęsinys*)

Taip pat esame apsvarstę rezervinį 2.1 klausimą. Balsuojame dėl Seimo nutarimo dėl Seimo komitetų sudėties patvirtinimo pakeitimo. Dėl natūralaus proceso – papilnėjusio Seimo, natūralu, kad turime sudėlioti ir komitetus.

Šio nutarimo priėmimas

Užsiregistravo 126, balsavo 125: už – 124, prieš niekas nebalsavo, susilaikė 1. Čia aš nespėjau paspausti mygtuko, bet sprendimas yra priimtas. (*Gongas*)

11.56 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. lapkričio 17 d. nutarimo Nr. XIV-12 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų narių skaičiaus“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-3107 (*priėmimo tęsinys*)

Rezervinis 2-2 klausimas, tikiuosi, spėsiu mygtuką paspausti. Seimo nutarimo dėl Seimo komitetų narių skaičiaus pakeitimo projektas Nr. XIVP-3107. Balsuojame. Priėmimo stadija.

Šio nutarimo priėmimas

Užsiregistravo 121, balsavo 120: už – 118, prieš niekas nebalsavo, sulaikė 2. Nutarimas yra priimtas. (*Gongas*)

Taigi, dabar jau yra įvykę visi balsavimai dėl to, ką mes jau esame apsvarstę ir išnagrinėję. Kitas balsavimo langas bus numatytu laiku.

11.56 val.

Seimo nutarimo „Dėl kreipimosi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą su paklausimu, ar Europos Tarybos konvencijos dėl smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir kovos su juo nuostatos neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ projektas Nr. XIVP-2983(2) (*svarstymas*)

O dabar darbotvarkės 1-14 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl kreipimosi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą su paklausimu, ar Europos Tarybos konvencijos dėl smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir kovos su juo nuostatos neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ projektas Nr. XIVP-2983. Taigi, svarstymas.

Gerbiama pranešėja I. Haase, Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininkė, galėtų mums tiesiog pateikti komiteto informaciją, kaip jiems sekėsi komitete šiuo klausimu. Prašom. O paskui bus diskusija.

I. HAASE (*TS-LKDF*). Dėkoju, gerbiamas pirmininke. Teisės ir teisėtvarkos komitetas kaip pagrindinis svarstė Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo dėl kreipimosi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą dėl išvados, ar Europos Tarybos konvencijos dėl smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir kovos su juo 3 straipsnio c ir d punktai, 4 straipsnio 3 dalis ir 14 straipsnis neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, pateikimo projektą Nr. XIVP-2983. Komiteto sprendimas – pritarti komiteto patobulintam Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo projektui Nr. XIVP-2983(2) ir komiteto išvadoms. Balsavimo rezultatai: už 5, prieš nėra, susilaikė 3.

PIRMININKAS. Dėkoju gerbiamai komiteto pirmininkei I. Haase. Dabar atveriu vartus diskusijai. Pirmas užsirašęs gerbiamas V. Valkiūnas. Prašau į tribūną diskutuoti dėl mūsų kreipimosi.

V. VALKIŪNAS (*DPF*). Gerbiami kolegos, šis pasiūlymas dėl Stambulo konvencijos be Stambulo, nes pati Turkija išėjo, ir naudotis ja kaip nors jau būtų nekorektiška. Tačiau manipuliacijos ir apgaulės būdu norima apeiti Seimo narių pasipriešinimą, griauti civilizaciją ir programuoti galimai kenkėjišką veiką. Konstitucinis Teismas tapo abejotinos reputacijos veikėjų įrankiu, statydamas save aukščiau už visas tautos rinktas organizacijas. Darbo partija siūlo nedaryti provokacijų ir nekelti Lietuvoje nesantaikos.

Ir dar noriu atkreipti dėmesį, gerbiami kolegos, čia yra daug iš tų 2017 metų, kai S. Skvernelio vadovaujama Vyriausybė Sveikatos apsaugos ir Teisingumo ministerijas įpareigojo iki 2017 m. rugsėjo 1 d. parengti teisės aktus dėl gydymo paslaugų teikimo asmenims, turintiems lyties tapatumo sutrikimų. Nes esminė naujovė šitoje Stambulo konvencijoje, matote, praėjo jau šešeri metai ir visos ietys mėtomos, kad atneštų į Lietuvą, yra socialinės lyties sąvokos įteisinimas. Konvencijoje numatytas draudimas diskriminuoti dėl socialinės lyties tapatybės, riboti asmenų teisę vadovautis prigimtinės, biologinės lyties samprata. Galima sakyti, liberalanarchistai vėl stumia savo ideologiją.

Stambulo konvencijos 14 straipsnis įpareigoja konvenciją ratifikavusias šalis, pabrėžiu, įpareigoja, į vaikų švietimą, į mokymo programas įtraukti nestereotipinių lyčių vaidmenis. Tai prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 26 straipsnyje įtvirtintai tėvų ir globėjų teisei nevaržomai auklėti vaikus pagal savo dorovinius ir religinius įsitikinimus.

Gerbiamieji kolegos, aš dar norėčiau pridėti, yra ir Baudžiamojo kodekso straipsniai, kurie pradėtų veikti už tokią veiką prieš nepilnamečius, ir tai, kiek išaiškina Baudžiamasis kodeksas, yra nepilnamečių tvirkinimas ir gresia laisvės atėmimas iki penkerių metų. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Į tribūną kviečiu gerbiamą A. Armonaitę, taip pat frakcijos vardu. Prašom diskutuoti.

A. ARMONAITĖ (*LF*). Gerbiami kolegos, sprendžiame svarbų klausimą. Ir pagrindinis klausimas, į kurį mes turime atsakyti, tai ar smurtas prieš moteris ir smurtas artimoje aplinkoje yra problema? Tai yra esminis klausimas. Ne visi tie mitai ir legendos, ne visi tie kliedesiai; klausimas, ar smurtas artimoje aplinkoje ir smurtas prieš moteris yra problema?

Vien per du paskutinius vasaros mėnesius policija sulaukė apie 5 tūkst. pranešimų dėl smurto artimoje aplinkoje. 3 tūkst. 500 smurtavusių asmenų policija įteikė orderius laikinai pasišalinti iš namų ir nekelti grėsmės artimiesiems. Bet tai yra tik tie, kurie kreipėsi. Už šitos sausos statistikos slepiasi tikri žmonės ir jų asmeninės tragedijos. Realybė yra dar blogesnė, nes, kaip rodo visuomenės apklausos, apie 60 % patyrusių smurtą artimoje aplinkoje pagalbos apskritai nesikreipia, slepia, nedrįsta paprašyti artimųjų, policijos, kitų pagalbos.

Mūsų parlamentas per nemažai metų, ne tik šitoje kadencijoje, bet ir anoje, yra priėmęs ne vieną svarbų įstatymą, kuris turėtų sumažinti smurtavimą namuose. Tačiau mūsų statistika rodo, jog realybė vis dar yra kitokia ir smurtas išliko mūsų kasdienybės dalimi. Kritikai sako: ei, bet smurtas yra ne tik prieš moteris, smurtas yra ir prieš vyrus. Tvarka, gali būti visokių situacijų, bet pažiūrėkime į policijos suvestinių statistiką. Aštuoni iš dešimties atvejų įvyksta smurtaujant prieš moteris. Reikšminga dalis taip pat yra vaikai. Dabar pasižiūrėkime į veidrodį ir paklauskime savęs, ar mes tikrai padarėme viską, kad tai pasikeistų?

Šiandieninė diskusija dėl Stambulo konvencijos yra labai svarbi, bet ji yra pavėluota. Kreipimasis į Konstitucinį Teismą yra kompromisinis kelias, teisingas kelias, bet ir jis yra pavėluotas.

Tačiau geriau jau toks sprendimas negu jokio. Geriau jau diskusija, kad smurtas artimoje aplinkoje yra problema, negu toliau mitų ir legendų miglos skleidimas visur socialiniuose tinkluose ir taip toliau. Jeigu mums trūksta stiprybės ir įkvėpimo, pažiūrėkime į tokias šalis, kurios jau ratifikavo konvenciją. Tai yra ne tik mūsų sąjungininkės NATO, mūsų sąjungininkės Vakarų Europoje, tai yra ir mūsų kaimynė Lenkija, tai yra ir Sakartvelas, ir Šiaurės Makedonija. Tai yra ir Ukraina, kuri karo metu su prezidento V. Zelenskio milžiniška asmenine lyderyste ratifikavo šitą konvenciją, nes Ukraina yra ne tik saugumo vakarietiškoje architektūroje, ji yra vakarietiškoje vertybinėje architektūroje ir mūsų sferoje. Mes pataikaujame fobijoms, pataikaujame dezinformacijai, kikename iš visokių keistų klausimų: tai kiek yra lyčių ir bėgame nuo esmės. O esmė yra, kad smurtas artimoje aplinkoje vis dar yra mūsų kasdienybė. Dabar žinau, kad socialiniuose tinkluose aš gausiu klausimą – tai ekonomikos ministrė stovi tribūnoje ir šneka apie Stambulo konvenciją.

Mielieji, kiekvieną dieną bendraudama su tarptautinių kompanijų vadovais, akcininkais ir visais, kas planuoja verslą Lietuvoje, suprantu, jog niekas neturi noro turėti reikalų su smurtaujančiomis, homofobiškomis, antisemitinėmis, ksenofobiškomis valstybėmis ir vyriausybėmis. Mūsų pagrindinis turtas yra žmonės ir talentai. Ir talentai nesukurs daugiau vertės, jeigu jie kentės, jeigu jie bus stumiami į paraštes. Dėl to irgi yra labai svarbu ratifikuoti konvenciją. Žmogaus teisės neturi ideologijos, jos turi suvienyti visas Seimo jėgas, visus politikus, kuriems rūpi spręsti smurto artimoje aplinkoje temą. Padėkime tiems, kurie negali apsiginti. Dėkui.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar kviečiu gerbiamą A. Gedvilą diskutuoti. Prašau.

A. GEDVILAS (*MSNG*). Gerbiami kolegos, deja, nepaisant to, kad balsuojant per pateikimą dėl šio kreipimosi į Konstitucinį Teismą anksčiau šioje Seimo salėje buvo pažeistos Seimo statute numatytos procedūros ir dėl įstatymo turėtų būti balsuojama dar kartą, mes šiandien vis tiek turime jį svarstyti, nors, jeigu laikytumėmės procedūrų, turėtume vėl sugrįžti į pateikimo stadiją.

Tačiau jau esame įpratę, kad taisyklės, įstatymai ir jų laikymasis nėra šios valdančiosios koalicijos stiprioji pusė. Ir asmeniškai prieš tai kalbėjusiai A. Armonaitei, kuri kaip pavyzdį pateikė net Ukrainos prezidentą V. Zelenskį. Akivaizdu, esu tikras, kad tai yra labiau simbolinis veiksmas, siekiant patenkinti mažųjų valdančiosios koalicijos partnerių interesus. Todėl svarbiausias klausimas, į kurį mes šiandien turėtume atsakyti, ar Stambulo konvencija apskritai yra Lietuvai reikalingas dokumentas ir ar verta apkrauti Konstitucinio Teismo teisėjus, kuriems, kaip žinote, darbo tikrai netrūksta?

Taip, smurtas artimoje aplinkoje ir smurtas prieš moteris Lietuvoje ir Europoje iš tiesų vis dar yra didelė problema, kuri reikalauja aktyvių sprendimų, tačiau esu tikras, kad Stambulo konvencija yra perteklinis dokumentas, nes joje yra kalbama ne tik apie apsaugą nuo smurto, bet ir vartojamos kitos kontroversiškos sąvokos, kaip socialinė lytis, neturinčios nieko bendra su moterų apsauga. Manau, kad Lietuvoje nereikalinga Stambulo konvencija, nes yra pakankamas teisinis reglamentavimas, saugantis tiek moteris, tiek vyrus ir vaikus nuo smurto artimoje aplinkoje. Priimtas Apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymas, Baudžiamojo kodekso pakeitimai, Administracinių nusižengimų kodeksas ir panašiai. Dar daugiau, įstatymas buvo patobulintas atsižvelgiant į žmogaus teisių organizacijų rekomendacijas. Tačiau pagalvokime, ar tikrai šioje salėje esame jau padarę viską, kad apsaugotumėme Lietuvos žmones – tiek moteris, tiek vyrus – nuo smurto artimoje aplinkoje?

Nuo liepos mėnesio įsigaliojęs naujas teisinis reglamentavimas, leidžiantis išrašyti orderį, pademonstravo, kad jį reikėtų tobulinti, nes jis gali sudaryti sąlygas piktnaudžiavimams, kai įsižeidęs sutuoktinis arba sugyventinis tiesiog gali kerštauti. Mes esame tokių pavyzdžių matę ir viešojoje erdvėje, kai iš pirmo žvilgsnio akivaizdi situacija po kurio laiko apsiverčia ir atrodo jau visai kitaip. Taip pat neaišku, kas atsakys už žalą, kurią gali patirti nepagrįstai apkaltintas iš būsto iškeldintas žmogus. Taip pat neaišku, kokiais kriterijais vadovaujasi pareigūnai, išrašydami orderį. Atliktos kelios visuomenės nuomonės apklausos pademonstravo, kad spręsti problemą reikia, tačiau visuomenė nepritaria Stambulo konvencijos nuostatoms tiek, kiek tai liečia socialinės lyties klausimus, nes tai tikrai išeina už smurto prieš moteris problemos ribų.

Gerbiamieji, Europoje sparčiai mažėja gimstamumas, o Lietuvoje, jau galima sakyti, mes patiriame demografinę krizę, tačiau nėra jokių valdžios veiksmų, nukreiptų į gimstamumo skatinimą, šeimos stiprinimą ir šeimos vertybių diegimą. Programos ir projektai, vykdomi švietimo įstai-

gose, akcentuoja individualistinį požiūrį tiek į lytį, tiek į santykius tarp lyčių, kas tikrai neskatina šeimų kūrimo ir gimstamumo skatinimo. Mes daug diskutuojame apie partnerystės įteisinimą, o kartais ši diskusija net išsivysto į galimybes vienalytėms poroms įsivaikinti vaikus, tačiau mes visiškai nekalbame apie tai, iš kur ir kaip vaikai atsiranda ir kokias sąlygas turime sudaryti tam, kad žmonės norėtų turėti vaikų ir turėtų galimybę vaikus auginti.

Didžiausią rūpestį man, kaip tėvui, kelia švietimo pastraipa: priėmus šią konvenciją, įsipareigotume dėstyti apie nestereotipines lytis. 1 punkto citata: „Šalys imasi reikiamų veiksmų, siekdamos įtraukti į visų formaliojo švietimo lygių mokymo programas mokymo medžiagą apie vyrų ir moterų lygybę, nestereotipinius lyčių vaidmenis“ ir panašiai, taip pat 2 punkte: „Šalys imasi reikalingų žingsnių, siekdamos skatinti 1 dalyje nurodytų principų taikymą ir neformaliojo švietimo priemonėse…“

PIRMININKAS. Laikas, gerbiamas kolega.

A. GEDVILAS (*MSNG*). „…tai sporto, kultūros, laisvalaikio ir žiniasklaidos priemones.“ Gerbiamieji Seimo nariai, mes turime sudaryti sąlygas…

PIRMININKAS. Laikas!

A. GEDVILAS (*MSNG*). …kurti ir gyvuoti šeimoms, tik tada galime spręsti genderistinius, vadinamos socialinės lyties dialogus.

PIRMININKAS. Dėkoju. Toliau gerbiamas R. Žemaitaitis kviečiamas į diskusiją, bet jo nėra. Tai tada gerbiamas. M. Puidokas.

M. PUIDOKAS (*MSNG*). Gerbiami kolegos, kalbant apie Stambulo konvenciją, reikėtų pasakyti, kad mes keliaujame link tos visuomenės, kurioje negalioja jokios tradicinių vertybių normos. Mums nuolat bandoma pateikti įvairius melus, kad, va, kaip ką tik kalbėjusi Laisvės partijos vadovė A. Armonaitė įvardino, kad, va, štai tose valstybėse, kurios neratifikavusios Stambulo konvencijos, yra problema su investuotojais, kad jie žiūri, ar ta konvencija ratifikuota, ar ne. Aš galiu pasakyti, kad ta pati Jungtinė Karalystė, kuri tikriausiai nesiskundžia investicijomis, ratifikavo Stambulo konvenciją tik 2022 metais, bet dabar, priešingai, patiria rimtų ekonominių problemų, ir tikrai, jeigu aš siečiau, kad Jungtinė Karalystė patiria ekonomines problemas, nes ji ratifikavo Stambulo konvenciją, tai visi sakytų, kad aš čia skleidžiu melus, bet kai panašius dalykus skleidžia A. Armonaitė, tai visiems tai tinka.

Pakalbėkime apie Lenkiją. Lenkija, kai atėjo į valdžią tradicines vertybes atstovaujanti politinė jėga „Teisė ir teisingumas“, priėmė sprendimą trauktis iš Stambulo konvencijos. Būtent tos konvencijos visa sandara trukdo Lenkijai efektyviai tą padaryti, bet Lenkija traukiasi ir jos valdžios požiūris į šią konvenciją yra vienareikšmiškai neigiamas. Šios konvencijos nėra ratifikavusios tokios valstybės kaip Čekija, Slovakija, Vengrija, Bulgarija, Latvija ir niekas nesako, kad tos valstybės kažkaip yra prastesnės šalys Europos Sąjungos šalių kontekste, nes jos saugo tradicinę šeimą ir tradicines vertybes ir nenori, kad jų vaikai būtų šviečiami apie lytinę tapatybę, kad vieną dieną tu atsikėlęs iš ryto gali teigti, kad tu esi berniukas, kitą dieną – mergaitė, trečią dieną – neaišku kas. Aš manau, kad tai yra vertybinė pozicija, ko mes norime savo visuomenei, ko mes norime savo vaikams.

Pakalbėkime apie Ukrainą. Dar vienas melas, kad Ukraina noriai ratifikavo Stambulo konvenciją. Tai taip, kai tau pateikia klausimą taip, kad arba tu ratifikuosi, arba tu negausi tam tikros paramos, tai tu neturi kitos išeities, kaip sutikti su tuo, nes tu kariauji karą, kuriame žūna žmonės. Bet, matote, mūsų tos genderinės vertybės yra brukamos net tokiais būdais, panaudojant ciniškiausią politinį spaudimą. Ar tai yra gerai? Aš manau, kad tai yra labai negerai. Tai rodo mūsų vakarietiškos civilizacijos nuėjimą nuo tikrųjų vertybių. Tai rodo mūsų susilpnėjimą, mūsų klaidas. Visa tai yra keistina. Priešingai, Lietuva turėtų būti toje pusėje, kurioje yra dauguma mūsų valstybės žmonių. O dauguma mūsų valstybės žmonių, kaip ir toje pačioje Ukrainoje, nepalaiko genderinės ideologijos, nepalaiko tapatybės pasirinkimo pagal nuotaiką, nepalaiko to, ką skelbia Stambulo konvencija, – kad mūsų vaikai turėtų būti mokomi apie dviejų princų meilę, kad tai turėtų tapti norma darželiuose ir mokyklose.

Pakalbėkime apie Gyvenimo įgūdžių programos rengėją N. Istominą. Ji čia, Seime, diskutuodama su Seimo nariais dar iki šios programos paskelbimo mums pasakė, kad naujoje programoje nebus vartojami tokie žodžiai: berniukas, mergaitė, mama, tėtis, šeima. Aš paklausiau jos, kuo

remdamasi, kokiais įstatymais remdamasi jinai tokius dalykus toje programoje daro. Jinai atsakė, kad remiasi tarptautiniais dokumentais ir konvencijomis, tokiomis kaip Stambulo konvencija, nors ta konvencija iki šiol Lietuvoje dar nėra ratifikuota. Vadinasi, mums per užpakalines duris su agurkais ir plėvelėmis yra brukami tokie dalykai, nešantys mūsų vaikų degradaciją. Ir tokie ekspertai kaip N. Istomina, net nelaukdami, kol Stambulo konvencija bus ratifikuota Lietuvoje, remdamiesi šia konvencija jau kuria rekomendacijas ir Gyvenimo įgūdžių programą mokyklose besimokantiems mūsų vaikams.

Ar tai yra normali situacija teisinėje valstybėje? Kokio mes galime laukti atsakymo iš Konstitucinio Teismo, jeigu jisai vėl apgaulingai suformulavo klausimą apie tai, kokios spalvos žirgu Vytautas jojo į Žalgirio mūšį. Ar yra svarbu, kokios spalvos žirgu, kai mes neklausiame esmės, kodėl reikėjo joti į tą mūšį. O šiandien, akivaizdu, yra mūšis už mūsų visuomenės ir mūsų vaikų ateitį, kaip bus formuojama jų savimonė – ar remiantis tradicinėmis vertybėmis, ar remiantis degradacija.

PIRMININKAS. Dėkoju. Ir paskutinis kviečiamas į diskusiją gerbiamas T. V. Raskevičius. Prašau.

T. V. RASKEVIČIUS (*LF*). Gerbiami kolegos, šiandien man kelia nerimą toks pagrindinis klausimas: ar kreipimasis į Konstitucinį Teismą su paklausimu, ar Europos Tarybos konvencija dėl smurto prieš moteris neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, padės mums atsakyti į fundamentalų klausimą – kiek yra lyčių? Paradoksalu, tačiau klausimas, kiek yra lyčių, šiandien tapo savotišku kontroliniu klausimu, panašiai kaip karo pradžioje buvo tapęs klausimas – kam priklauso Krymas?

Ironiška gal yra tai, kad klausimą apie lyčių skaičių šiandien garsiausiai užduoda tie, kurie nuo klausimo apie Krymą rangėsi it unguriai. Tai, kad kažkokiu mistiniu būdu klausimas apie tai, kiek yra lyčių, tapo nepatogus, it karšta bulvė, ir į tą klausimą atsakyti reikia net ekspertų pagalbos, rodo, kad mums visiems, įskaitant ir Seimo narius, trūksta šiek tiek žinių apie lytiškumą ir lyčių studijas.

Aš šiandien atsakysiu iš Seimo tribūnos, kad lyčių yra dvi: vyrai ir moterys. Šitą moterišką vyrų ir moterų lyčių dichotomiją padiktuoja biologija, anatomija ir genetika. Angliškai tai yra vadinama *sex* ir apibūdina kiekvieno iš mūsų biologinės lyties požymius. Nuostabiausia dar yra tai, kad žmonės, individai egzistuoja ne po vieną, o yra sociumo arba visuomenės nariai. Ta konkreti visuomenė dėl savo istorinių, kultūrinių ar net geografinių ypatybių biologiniams vyrams ir moterims priskiria tam tikrus lūkesčius arba vaidmenis, kurie yra vadinami socialiniu lyties aspektu, angliškai *gender*. Sudėtinga galbūt yra tai, kad tam tikrų šiandienio gyvenimo tendencijų ir iššūkių neįmanoma vertinti ar spręsti nepripažįstant, kad egzistuoja socialinis lyties aspektas, kitais žodžiais tariant, nerašytas mūsų visų susitarimas, kas yra visuomenėje vyriška, o kas yra moterišk a. Egzistuoja tam tikri visuomenės lūkesčiai, ką reiškia būti tikru vyru arba tikra moterimi, ir kiekvienas iš mūsų, turintis biologinę lytį, bando tuos socialinius lūkesčius arba normas atliepti.

Galbūt reikėtų pateikti tam tikrų vadinamojo *gender* pavyzdžių. Prašom. Praėjusiais metais atotrūkis tarp moterų ir vyrų atlyginimų Lietuvoje siekė 14 %. Ne todėl, kad moterys kaip nors norėtų mažiau uždirbti, o todėl, kad socialiai priimtina moterims rinktis tuos darbus sveikatos arba rūpybos srityse, kurie yra tradiciškai mažiau apmokami. (*Balsas salėje: „Melagiai.“*) 80 % nukentėjusiųjų dėl smurto artimoje aplinkoje Lietuvoje yra taip pat moterys. Ne todėl, kad prieš moteris yra smurtaujama, nes jos yra biologiškai moterys, o todėl, kad mūsų visuomenėje moteriai vis dar pridera būti nuolankiai, paklusniai ir žinoti savo vietą.

Aš šiandien nesiimsiu agituoti už būtinybę Lietuvoje ratifikuoti vadinamąją Stambulo konvenciją. Konvencija taikliai sudėliojo akcentus, kad smurtas prieš moteris kyla ne dėl biologinės lyties, o dėl tam tikrų su ja sietinų socialinių vaidmenų ir lūkesčių. Šis Seimo nutarimas yra ne apie tai, šis nutarimas yra apie tai, kas aiškina ir interpretuoja pagrindinį mūsų šalies įstatymą. Visi, manau, esame įsitikinę, kad Konstitucija neturėtų būti išplaunama pro užpakalines duris. Daugelis iš mūsų tikriausiai labai gerai prisimena, kaip viena tokia liūdnai pagarsėjusi mokytoja nacionalinės televizijos eteryje mojavo Konstitucijos tekstu prieš buvusio Konstitucinio Teismo pirmininko D. Žalimo nosį ir sakė, kad Konstituciją ji išmano geriau. Mes kartais irgi lygiai taip pat

elgiamės, kai sakome, kad Konstituciją turi aiškinti kas nors kitas, minia, o ne Konstitucinis Teismas. Kada mes taip elgiamės? Keletas konkrečių pavyzdžių: kai sakome, kad Lietuvos žmonės nėra verti Konstitucijoje įtvirtintos šeimos apsaugos, nes esą Konstitucija apibrėžia šeimą tiktai tarp vyro ir moters, nors Konstitucinis Teismas yra išaiškinęs priešingai. Lygiai taip pat mes sakome, kad Gyvenimo įgūdžių programa, integruojanti lytiškumo ugdymą ir padedanti apsaugoti paauglius nuo seksualinės prievartos ir nuo neplanuoto nėštumo, prieštarauja tėvų konstitucinei teisei auklėti savo vaikus pagal savo įsitikinimus, nors tada tikriausiai tokiai teisei prieštarauja ir Darvino teorija, sakanti, kad žmogus atsirado iš beždžionės, o ne buvo sukurtas per šeštadienį. Mes taip pat užsiimame Konstitucijos plovimu per užpakalines duris, kai sakome, kad Konstitucinis Teismas, aiškindamas pagrindinį mūsų šalies įstatymą, neturėtų pasisakyti dėl tarptautinės sutarties, apie kurią buvo sukurta tiek daug baimių, dezinformacijos ir mitų.

Tikiuosi, kad šis kreipimasis į Konstitucinį Teismą taps gera proga įsiklausyti ne tik į emocijas, bet ir į teisinius argumentus. Man vis dar norisi tikėti, kad šiose politinėse diskusijose mes nepamirštame pagrindinio politinio tikslo – kad kiekvienas žmogus, nepriklausomai nuo to, koks jis yra, yra vertas apsaugos nuo prievartos ir smurto.

PIRMININKAS. Laikas!

T. V. RASKEVIČIUS (*LF*). Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Tai buvo paskutinis diskusijos dalyvis. Dabar per šoninį mikrofoną gerbiamas A. Vinkus. Prašom.

A. VINKUS (*LVŽSF*). Gerbiami Seimo nariai, gerbiami žmonės, noriu pasakyti, kalbant apie I. Hercogą, buvusį Izraelio užsienio reikalų ministrą, taip svarbu kiekvienas žodis, kad praleidus vieną žodį kai kas nesuprastų kitaip. I. Hercogas savo kalboje kovojo prieš tuos, kurie ėjo prieš sionizmą. Dėl protokolo. Tiek ir norėjau pasakyti.

PIRMININKAS. Dėkoju už patikslinimą. Dabar toliau dėl rezoliucijos yra motyvai. Už – gerbiama I. Šimonytė. Prašom.

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Na, ką tik turėjau progą atsakinėti į žiniasklaidos klausimus. Žiniasklaida manęs klausė: žiūrėkite, jūsų oponentai tarsi ir neprieštarauja, kad gal to prieštaravimo Konstitucijai nėra, gal čia tiesiog neatitinka kokių nors vertybių ar kokių nors kitų įsitikinimų? Man atrodo, kad kol mes nežengsime šito žingsnio, tol mes amžinai gyvensime spekuliacijose. Jeigu šito kreipimosi nebus, tai tuomet tikrai daug žmonių, kurie, na, leidžia sau turėti nuomonę apie tai, kas parašyta Konstitucijoje, dažnai nepaisydami ir Konstitucinio Teismo išaiškinimų, vis dėlto naudosis proga manipuliuoti ar sakyti, kad kažkas šitoje konvencijoje Konstitucijos neatitinka.

Tai neratifikuoja konvencijos niekaip savaime, niekaip nepadaro jos Lietuvoje galiojančios. Dėl to Seimas vis tiek turėtų apsispręsti atskirai ir tuomet jau būtų galima diskutuoti, kiek konvencijos tekstas yra priimtinas ar nepriimtinas daliai Seimo narių. Bet vis dėlto tuomet bent jau mes turėtume labai labai aiškius atsakymus į tuos teiginius, kuriuos labai dažnai, diskutuojant apie šią konvenciją, girdime.

Dar vieną dalyką norėčiau paminėti, kad labai svarbus aspektas tokių nelabai vykusių diskusijų apie šią konvenciją yra taip pat susijęs ir su buvusiu nelabai vykusiu šios konvencijos vertimu, kuris dabar yra patikslintas ir kuris, mano supratimu, kur kas aiškiau atspindi konvencijos esmę.

Siūlau palaikyti kreipimąsi, siūlau nebijoti, kad Konstitucinis Teismas išsklaidys abejones. O toliau, ar svarstysime ratifikavimo klausimą, kada ir kokią nuomonę apie tai turėsime, jau yra visiškai atskiras dalykas. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Prieš kalbės gerbiamas A. Gedvilas.

A. GEDVILAS (*MSNG*). Gerbiamieji, svarstant šį apsimestinį ir perteklinį klausimą, vertėtų atkreipti dėmesį į šiuos momentus.

Pirma. Visuomenėje kilęs pasipiktinimas dėl Stambulo konvencijos yra ne dėl smurto prieš moteris tema, bet dėl genderizmo įvedimo ir legalizavimo Lietuvos teisėje. Būtent dėl socialinės lyties ir lytinės orientacijos ir tapatybės, dėl šių genderistinės ideologijos sąvokų pasipriešinimas Stambulo konvencijai kilo ir kitose Europos Sąjungos šalyse. Priminsiu, Vengrijoje, Lenkijoje, Slovakijoje, Bulgarijoje ir kitose.

Antra. Ši genderistinė ideologija siekia prigimtinę biologinę dviejų lyčių sampratą pakeisti socialine lytimi, seksualine tapatybe ir orientacija. Tai prieštarauja Lietuvos Konstitucijos dviejų lyčių santuokos ir šeimos koncepcijai. Genderizmui prieštarauja ir didžioji dalis lietuvių visuomenės, tačiau valdžia vis tiek bet kokia kaina stengiasi primesti lietuvių visuomenei svetimą genderizmo ideologiją.

Trečia. Kreipimasis į Konstitucinį Teismą yra šio primetimo dalis. Kadangi Stambulo konvencijai nepritaria didžioji dalis lietuvių visuomenės, tai siūlymas kreiptis į Konstitucinį Teismą yra šios valdžios planas legitimumo trūkumą panaikinti biurokratiniu būdu. Anksčiau paskyrus Konservatorių partijos prezidiumo narį S. Šedbarą Konstitucinio Teismo nariu, valdžia dabar tinkamai pasirengusi jai svarbių klausimų nagrinėjimui Teisme.

Taigi, dėl visų šių aplinkybių siūlau nepritarti kreipimuisi į Konstitucinį Teismą ir nedalyvauti valdančiųjų spektaklyje, kurio tikslas – bet kokia kaina išduoti lietuvybę ir atitarnauti genderizmą puoselėjančiai ideologijai bei jos užsakovams.

PIRMININKAS. Dėkoju. Motyvai išsakyti. Balsuosime numatytu laiku.

12.28 val.

Įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos ir Jungtinių Arabų Emyratų sutarties dėl savitarpio teisinės pagalbos baudžiamosiose bylose ratifikavimo“ projektas Nr. XIVP-3086, Įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos ir Jungtinių Arabų Emyratų sutarties dėl ekstradicijos ratifikavimo“ projektas Nr. XIVP-3087, Įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos ir Jungtinių Arabų Emyratų sutarties dėl nuteistųjų perdavimo ratifikavimo“ projektas Nr. XIVP-3088 (*pateikimas*)

Liko dar 2 minutės. Tai aš pakviesiu, galbūt vieną labai trumpą klausimą gerbiama teisingumo ministrė spės mums pateikti. Tai yra įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos ir Jungtinių Arabų Emyratų sutarties dėl savitarpio teisinės pagalbos baudžiamosiose bylose ratifikavimo“ projektas Nr. XIVP-3086. Prašom, gerbiama Ewelina Dobrowolska.

E. DOBROWOLSKA (*LF*). Dėkoju už galimybę pristatyti. Jeigu posėdžio pirmininkas leistų, pristatyčiau tris iš eilės einančius klausimus, jie tarpusavyje yra labai susiję.

Teikiu trijų įstatymų projektus, kuriais siekiama ratifikuoti 2022 m. lapkričio 4 d. pasirašytas dvišales tarptautines sutartis, tai yra Lietuvos Respublikos ir Jungtinių Arabų Emyratų sutartį dėl savitarpio teisinės pagalbos baudžiamosiose bylose, sutartį dėl ekstradicijos ir nuteistųjų perdavimo. Šiuo metu nėra teisinio reguliavimo dėl bendradarbiavimo tarp Lietuvos Respublikos ir Jungtinių Arabų Emyratų, teikiant savitarpio teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose ir kitose išvardintose srityse. Atitinkamai ir kitos konvencijos, kurios šiuo metu yra pasirašytos, neužtikrina visapusiško dvišalio bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose.

Ratifikavus visas šias tris sutartis, bus sudarytos galimybės sklandžiau ir operatyviau vykdyti ikiteisminius tyrimus, nagrinėti baudžiamąsias bylas ir vykdyti priimtus nuosprendžius, esant tarpvalstybiniam elementui su Jungtiniais Arabų Emyratais. Priėmus įstatymų projektus, priimti įgyvendinamųjų teisės aktų nereikės, visos reikiamos išlaidos sutartims įgyvendinti bus dengiamos iš sutartis įgyvendinančių institucijų patvirtintų bendrųjų valstybės asignavimų.

Verta žinoti, kad būtent Arabų Emyratai jau ratifikavo vieną dvišalę sutartį, tai yra sutartį dėl ekstradicijos. Dėl kitų dviejų dar laukiame žinių. Taip pat norėčiau akcentuoti, kad būtent sutartis dėl nuteistųjų perdavimo sudarytų teisinį pagrindą nuteistiesiems atlikti laisvės atėmimo bausmę savo kilmės valstybėje, kitaip sakant, tiek Lietuva, tiek kita pusė galėtų kreiptis esant pagrindui. Sutartimi siekiama užtikrinti palankesnes sąlygas nuteistųjų socialinei reabilitacijai, sudarant sąlygas nuteistiesiems atlikti bausmę toje valstybėje, iš kurios yra jie kilę. Mielai atsakyčiau į klausimus.

PIRMININKAS. Dėkoju, tik patikslinu, kad ministrė pristatė tris klausimus, tai 2-4, 2-5, 2-6. Nors jie yra atskiri projektai teisiškai, bet susiję, tai projektai Nr. XIVP-3086, Nr. XIVP-3087 ir Nr. XIVP-3088. Taigi, diskusija bendra, bet paskui jau mes spręsime dėl jų atskirai.

Gerbiamas V. Valkiūnas turi klausimą. Prašau.

V. VALKIŪNAS (*DPF*). Labai ačiū ministrei už šį įstatymo projektą, kuris pateiktas, nes Jungtiniai Arabų Emyratai ir kitos valstybės, kur mes perkame dujas, bus šaunu, kad pasikeitus val-

džiai galėsime susigrąžinti į Lietuvą tuos visus nusikaltėlius, kurie negali susiderėti gerų dujų kainų Lietuvai arba kurie ten užsiima nusikalstama veika prieš Lietuvą. Ačiū jums.

E. DOBROWOLSKA (*LF*). Tikėtina, tai nebuvo klausimas.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dėkoju ministrei. Gal galime bendru sutarimu šiuos klausimus visus tris tada patvirtinti? Ne, yra noras balsuoti. Gerai. Galime kartu dėl viso bloko balsuoti? (*Balsai salėje: „Galime."*) Galime.

Skelbiu tada balsavimą dėl projektų Nr. XIVP-3086, Nr. XIVP-3087 ir Nr. XIVP-3088, susiję klausimai dėl Lietuvos Respublikos ir Jungtinių Arabų Emyratų sutarčių. Prašom. Balsuojame po pateikimo.

Užsiregistravo 99, balsavo 99: už – 97, prieš niekas nebalsavo, susilaikė 2.

Taigi, po pateikimo yra pritarta. Dėl visų trijų projektų kaip pagrindinis siūlomas Užsienio reikalų komitetas. Galime bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Kaip papildomas siūlomas Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Galime bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Gerai. Siūloma svarstyti lapkričio 14 dieną. Galime bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Taigi, šis klausimas yra išspręstas.

12.32 val.

Seimo nutarimo „Dėl kreipimosi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą su paklausimu, ar Europos Tarybos konvencijos dėl smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir kovos su juo nuostatos neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai" projektas Nr. XIVP-2983(2) (*svarstymo tęsinys*)

Toliau keliaujame darbotvarke šiek tiek atgal prie 1-14 klausimo, tai yra prie Seimo nutarimo „Dėl kreipimosi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą su paklausimu, ar Europos Tarybos konvencijos dėl smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir kovos su juo nuostatos neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai" projekto Nr. XIVP-2983. Balsuojame po svarstymo dėl šio projekto.

Užsiregistravo 79, balsavo 78: už – 61, prieš – 8, susilaikė 9. Taigi, po svarstymo yra pritarta. Gerbiamas V. Ąžuolas per šoninį mikrofoną. Prašau.

V. ĄŽUOLAS (*LVŽSF*). Balsavimas parodo ir teikia vilčių, kad nebus 71 balso priimti. Bet kad ir nereikia, koks skirtumas. Tik yra vienas pliusas šio balsavimo, kad parodo, kurie Seimo nariai gina krikščioniškas vertybes, o kurie propaguoja satanistinį genderizmą. Su tuo ir sveikinu.

PIRMININKAS. Gerai, dėkui. Replikos baigtos, daugiau niekas nenori replikuoti. Su tuo sveikinu save ir jus.

12.34 val.

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 28, 37, 42, 43, 44, 66 ir 67 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2759(2) (*priėmimo tęsinys*)

Gerbiami kolegos, dabar keliaujame prie 1-17.1 ir 1-17.2 klausimų. Tai yra Švietimo įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2759). Balsuosime atskirai. Priėmimas. Švietimo įstatymo keleto straipsnių pakeitimo įstatymo projektas. Balsuojame. Priėmimo stadija.

Užsiregistravo 70, balsavo 70, visi 70 balsavo už, bet trūksta vieno balso, kad įstatymas būtų priimtas. Taigi, atidedame geresniems laikams. Taip pat nesiūlysiu balsuoti ir dėl 1-17.2 klausimo, nes panašu, kad tas vienas stebuklingu būdu salėje neatsiras.

12.35 val.

Seimo narių pareiškimai

Gerai, gerbiami kolegos, tada mes turime dar laiko ir yra pareiškimų, du kolegos buvo užsirašę padaryti pareiškimus, gali tai padaryti iš tribūnos. Prašau. Pirmoji gerbiamoji L. Pociūnienė. Prašau. Padaugėjo pareiškėjų.

L. POCIŪNIENĖ (*TS-LKDF*). Mieli kolegos, po šiandien salėje skambėjusių kai kurių pasisakymų matau, kad pakalbėti apie politinę kultūrą yra išties labai aktualu. Taigi leisiu sau keletą pastabų apie tą politinę kultūrą tarp šių sienų, juolab kad pastarojo meto įvykiai prašyte prašosi įvertinami, ir ne tik politologų. Politologams tai yra jų darbas, taip, bet ir mes turime tarpusavyje kalbėtis apie šiuos svarbius dalykus.

Pirmiausia iš Nacionalinio susitarimo dėl švietimo R. Karbauskio spaudžiami pasitraukė valstiečiai, priežastys nelabai aiškios net jiems patiems, bet paklusnumas lyderiui čia besąlygiškas. Tada V. Blinkevičiūtė trepteli koja ir visa frakcija, nepaisant skirtingų nuomonių, pasitraukė iš apkaltos R. Žemaitaičiui procedūros pradėjimo. Dalis jų supranta, kad taip daro gėdą ne tik savo frakcijai – tarptautinės bendruomenės akyse ir visas Seimas nekaip atrodo. Galiausiai iš Nacionalinio susitarimo dėl saugumo traukiasi S. Skvernelio bendražygiai, vadinantys save demokratais, tarsi ir dėl to, kad VST prijungiama prie policijos, bet, ko gero, tai tik dingstis. Kas tarp šių demaršų yra bendra? Nejaugi šios partijos iš tiesų savo rinkiminius interesus stato aukščiau bendrų nacionalinių? Gal visos šios politinės jėgos tokiu būdu tik maskuoja originalių idėjų ir lyderystės stoką? Gal taip stengiasi įtikti labiausiai nepatenkintam savo būviu rinkėjui, kuriam jau tris dešimtmečius dėl visko kaltas V. Landsbergis, net nesvarbu, kurios kartos? Nežinau, ar patys politikai supranta, kad toks veikimo būdas visą Lietuvą tempia į populistinį liūną? Kartą iš jo jau teko kapstytis, kai pačiose pasaulinės krizės išvakarėse ta pati geroji V. Blinkevičiūtė savo konkrečiais veiksmais gerokai pagilino finansinę duobę. Paskui jau A. Kubiliui su komanda teko imtis tos naktinės mokesčių reformos ir viso kito, kas galiausiai skaudžiai palietė visus socialinius sluoksnius, kainavo konservatoriams reitingus, bet išgelbėjo šalį nuo finansinio kolapso.

Ar išmokome mes dešinėje praeities pamokas? Nesu visiškai tikra, bet atrodo, kad jau pakankamai gerai suvokiame, kur yra tos ribos, kai taupydami galime daugiau *prataupyti* nei laimėti. Pavyzdžiui, visuomenės informavimo lauke, lemiančiame visos visuomenės kultūrinį atsparumą, mums, valdantiesiems, dabar prikišama, kad nerandame sutarimo dėl mokesčių reformos ar žmogaus teisių. Tiesa, kad mokesčių reforma tebėra diskusijų objektas, bet o kaipgi kitaip pasiektume kokybę, kaip kitaip optimaliai suderintume skirtingus interesus? Priimu priekaištą ir dėl to, kad mūsų didžiausioje frakcijoje trūksta lyderystės dėl Civilinės sąjungos įstatymo. Tik turiu priminti, kad šio įsipareigojimo Tėvynės sąjungos programinėse nuostatose ir nėra, nors didžioji frakcijos dalis šiuo metu supranta adekvataus sprendimo būtinumą ir tai, kad nebegalima vis atidėlioti elementaraus įstatymo, kuris neprieštarauja nei Konstitucijos raidei, nei dvasiai ir viso labo normalizuoja nedidelės visuomenės dalies teisinę padėtį. Bet kas gi trukdo čia perimti lyderystę socialdemokratams? Mane išties pribloškė ciniškas V. Blinkevičiūtės pasisakymas, esą susitarti dėl civilinės partnerystės – valdančiųjų reikalas. Nuo kada žmogaus teisės nebe socialdemokratų prioritetas? Argi ne jų programoje juodu ant balto įrašytas šis klausimas? O pati partijos pirmininkė, nebe pirmą kadenciją patogiai sėdinti Strasbūre, puikiai susipažinusi su modernios socialdemokratijos idėjomis, ar neturėtų bent jau pabandyti įkalbėti frakcijos kolegas imtis šiuo klausimu jiems derančios lyderystės? Juk tai puiki proga įgyvendinti savo programines nuostatas netgi būnant opozicijoje. Deja, realybė tokia, kad mūsų Socialdemokratų frakcija Seime pasidalinusi į tuos, kuriems programiniai įsipareigojimai svarbūs ir realūs, ir tuos, kurie tiesiog baiminasi prarasti vakarykštėje dienoje įstrigusį savo rinkėją. Žinoma, partijos pirmininkė galėtų ir čia treptelėti koja. Nemanau, kad negali, bet greičiau nenori ir yra linkusi būti niekuo dėta.

Žinoma, būnant opozicijoje negatyvi rinkiminė agitacija paranki: mes nieko bendra neturime su valdančiaisiais, ypač su konservatoriais, mes viską darysime kitaip. Tik kitaip neišeis, kolegos. Laimėjus rinkimus teks paprasčiausiai skaitytis su realybe ir neretai daryti tą patį, už ką kritikavote oponentus. Jeigu mums nepavyktų priimti nekilnojamojo turto mokesčio, teks jį priimti jums ir, ko gero, teks ieškoti dar naujų perskirstymo būdų norint užtikrinti kokybiškas viešąsias paslaugas. Jeigu nebaigsime švietimo reformos šią kadenciją, jums, tikėtina, reikės ją tęsti, nes tik taip įmanoma įveikti tą socialinę atskirtį, kurią lemia atskirtis kultūriniame…

PIRMININKAS. Dėkoju, bet laikas jau išseko. Labai atsiprašau. Trumpinkime.

L. POCIŪNIENĖ (*TS-LKDF*). Galiu vieną sakinį?

PIRMININKAS. Taip, prašome paskutinį sakinį.

L. POCIŪNIENĖ (*TS-LKDF*). Sveikas protas reikalautų, kad Lietuvos pažanga ir perspektyva, siekianti toliau nei vieną kadenciją, būtų mūsų visų bendras reikalas. Galime tik apgailestauti, kad trys didžiosios opozicinės frakcijos linksta prie primityvios strategijos – svarbiausia laimėti rinkimus, o paskui jau kaip Dievas duos. Belieka melstis, kad jei rinkimus iš tiesų laimėtų dabartinė opozicija, Dievas bent jau neduotų nulėkti nuo bėgių. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar toliau gerbiamas V. Ąžuolas. Pareiškimas. Prašome.

V. ĄŽUOLAS (*LVŽSF*). Pasiklausius kolegės pranešimo, paskaityto iš partijos lapo, darosi šiek tiek graudu. Ji paminėjo, kad per praeitą krizę konservatoriai išgelbėjo šalį nuo finansinio kolapso. Totalus melas! Atsiverskite Seimo atliktą krizės tyrimą, kurį Seimas patvirtino. Ten konstatuota, kad konservatoriai Lietuvą tuo metu įvarė į didžiausią ekonominę duobę visoje Europoje. Ir tada buvo blogiausia Vyriausybė Europoje, šiandien irgi yra blogiausia Vyriausybė Europoje.

Bet ką jie daro toliau? Sako, reikia švietimo reformos. Žinoma, reikia sugriauti kuo daugiau mokyklų ir kad į vieną mokyklą turėtų suvežti 20 mokyklinių autobusų vaikus iš dviejų rajonų, nes visas kitas reikia sunaikinti. Žinoma, tam reikia pritarti pagal jų logiką – na, griauna puikiai.

Pakalbėkime apie sveikatos reformą. A. Dulkys ir savivaldybes apvažiavo, makaronų pridalino, pažadų pridalino, milijonų prižadėjo, bet kai reikėjo ant lapo parašyti, kiek kiekviena savivaldybė gaus tų milijonų, tas lapas dingo. Tada sumos nuo 2 mln. sumažėjo iki kelių šimtų tūkstančių, kaip atsitiko ir Akmenėje.

Bet yra pagrindinis klausimas, ar savivaldybės gali užlipti ant to paties grėblio du kartus? Reikėtų prisiminti prieš dešimtmetį, kai tie patys valdantieji sėdėjo valdžioje ir atvažiavę į savivaldybes suokė dainas – uždarykite chirurgijos skyrių, akušerijos skyrių, uždarykite kuo daugiau skyrių, gausite daug pinigų ir, žinokite, tose centrinėse ligoninėse bus pagerintos sąlygos, jūsų rajono žmonės gaus žaliuosius koridorius, kaip visiems bus puiku. Žinome, kuo tai baigėsi: skyriai uždaryti, žaliųjų koridorių nėra, paslaugų nebėra.

Dabar konservatoriai daro lygiai tą patį. Klaipėdos pavyzdys – sujunkime dvi ligonines, gausime daug milijonų toms ligoninėms ir daug paslaugų. Nei milijonų, nei paslaugų, daktarai bėga kaip iš skęstančio laivo. Tai kur visi milijonai? (*Balsas salėje*) Ne ne, milijonai kur? Reikėtų paklausti, kur milijonai?

PIRMININKAS. Kolegos, nepereikime į diskusiją, nes čia yra pareiškimas. Prašome.

V. ĄŽUOLAS (*LVŽSF*). Žadėta daug milijonų.

Tiek pat milijonų prižadėta savivaldybių ligoninėms, bet bus taip pat kaip prieš dešimtmetį. Uždaviau klausimą A. Dulkiui, kiek Akmenė gaus milijonų, jeigu padarys tą reformą. Atsakymas – nieko. Atsiuntė bendrą lentelę, kur galės visos savivaldybės dalyvauti europinių pinigų dalybose, nesvarbu, ar tu sujungsi, ar nesujungsi, ar dalyvausi reformoje, ar nedalyvausi, dalyvausi bendroje atrankoje.

Dabar vaizdas toks, kad savivaldybės vėl lipa antrą kartą ant to paties grėblio, tikėdamos pažadais ir kažkokiais pakabintais milijonais. Kokios bus pasekmės? Pasekmės bus bėgantys gydytojai, netenkamos paslaugos, o po to ką pasakysime? Na, žinote, atleiskite, konservatoriai mus *išdūrė*, paslaugų nėra, pinigų nėra. Pasirodo, galima du kartus užlipti ant to paties grėblio.

Patarimas savivaldybėms – nebūkite tie pirmi pionieriai, kurie sutinka su ta reforma, nes jūs būsite pirmi *išdurtieji*. Jūs ramiai palaukite pusmetį, ramiai palaukite metus, pažiūrėkite, kaip kitus puikiai *išdūrė* su visais milijonais ir paliktus be paslaugų, o tada galiausiai galėsite pažiūrėti, kas iš to išėjo ir kiek tų milijonų liko. Kaip ten sako, skubų darbą velnias gena. Nepasiduokite tam skubiam darbui, nes kitaip teks labai verkti. O iš tikrųjų tarybos nariai, politikai, kurie balsuosite savivaldybėse už šiuos sprendimus, visur paklauskite vieno klausimo: tai kur yra A. Dulkio raštiškas parašymas, kiek bus milijonų skirta jūsų savivaldybei, kur yra kiti raštai su tais milijonais ir kas bus, jeigu viso to nebus ir bus tai tik apgaulė? Kas prisiims atsakomybę? Bet, žinoma, kalti liks tarybos nariai. Tad neužlipkite ant to paties grėblio du kartus.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar kviečiu perskaityti pareiškimą gerbiamą R. Šarknicką. Prašom.

R. ŠARKNICKAS (*LVŽSF*). Gerbiami mokytojai, šviesuomene, neseniai ir nepelnytai mokytojai liko pažeminti vieno Vilniaus biurokrato kaip prasto puodininko neskambančiais žodžiais: „verkšlenantys *komuniagos*, o ne mokytojai“. Neskambūs žodžiai vis dar aidi mokyklos koridoriuose,

uždėta dėmė negreitai išsitrins nuo lentos ar mokyklos kiemuose dūkstančių kai kurių neklaužadų mokinių lūpų. Kaip tarti žodį, kaip pradėti pamoką su tokia *komuniagos* uždėta dėme? Bet mokytojas visko yra matęs, viską jam tenka ištverti. Istorija vis moko, kad negalima palūžti. Net varge, tremtyje mokytojas visomis pastangomis tada sugebėdavo vaiką išmokyti rašyti, tarti raides. Tremties nebėra, bet nebėra ir pagarbos mokytojui. Šiandien mokytojui tenka ištverti daug iššūkių – ne tik mokyti, bet ir gintis nuo smurto, prašyti pagalbos iš valdžios. Jiems tenka prašyti pagalbos net ir tų, kurie bėgo iš pamokų kadaise, kurie dabar žemina pedagogus, vadindami neskambiais žodžiais.

Gerbiami mokytojai, ačiū jums už stiprybę. Skiriu savo eiles šviesios atminties mokytojai, kuri mokė mus rašyti net ir sunkiomis sąlygomis.

Kai mano mokytoja balta kreida lietė lentą,
Juodoj lentoj gimė baltas žodis.
Kai mano mokytoja padėjo kreidą,
Mokiniai skaitė: „Lie-tu-va“.
Mano mokytoja linktelėjo žilą galvą,
Šypsodamasi išėjo, uždarė klasės duris.

Mano mokytoją pakeitė kitas, jaunas,
Su šiltu geltonu, žaliu, raudonu megztiniu.
Mano naujas mokytojas paėmė kreidą.
Juodoj lentoj gimė tas pats baltas žodis.
Jis nustebęs žiūrėjo į klasę.
Skaitydami „Lie-tu-va“,
Verkėme tos žilagalvės mokytojos.

Gerbiami mokytojai, būkite pasveikinti, stiprūs, telydi jus sėkmė! Ačiū jums. (*Balsas salėje: „Šaunuolis!“*) (*Plojimai*)

PIRMININKAS. Dėkoju už gražų pasisakymą. Dabar, gerbiami kolegos, dar turime 11 minučių rytinio posėdžio laiko. Aš siūlau dar atlikti darbų. (*Balsai salėje*) Labai džiugu, kad taip darbingai nusiteikę.

12.48 val.

Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 16 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2955 (*pateikimas*)

Taigi, mes dabar galėtume nagrinėti darbotvarkės 2-7 klausimą – Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo kelių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2955. Gerbiamas J. Džiugelis, sakė, labai trumpai, gali iš vietos mums pateikti, bus patogiau. Tai prašom.

J. DŽIUGELIS (*TS-LKDF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Iš tiesų labai trumpai. Ligos ir motinystės įstatymo projektu siūloma apdrausti asmenis, kurie neteko socialinio draudimo, kurie dirba taip pat ir mažųjų bendrijų, individualių įmonių ir ūkinių bendrijų tikraisiais nariais. Tokių asmenų yra nedaug, bet dabartiniame etape jie, netekę socialinių garantijų, na, jeigu įmonės bankrutuoja, pavyzdžiui, arba yra likviduojamos, yra keblioje padėtyje. Todėl siūlome šią mažą spragą ištaisyti. Kviečiu pritarti.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūsų norėtų paklausti gerbiama M. Ošmianskienė, bet aš jos nematau salėje. Tada dėkoju už pateikimą. Ar dėl motyvų kas nors užsirašė? Gerbiamas A. Vinkus yra užsirašęs dėl motyvų už. Prašau.

A. VINKUS (*LVŽSF*). Kolegos, jeigu apibūdintume esamą situaciją labai apibendrintai, tai, pagal dabartinį reglamentavimą, teisę gauti vaiko priežiūros išmokas turi vienas iš tėvų, senelių ar globėjas, kuris yra apdraustas motinystės socialiniu draudimu, yra išėjęs jam suteiktų vaiko prie-

žiūros atostogų arba vaiko priežiūros laikotarpiu turi ne trumpesnį nei nustatytą motinystės socialinio draudimo stažą. Tai, kad įstatymas numato baigtinį sąrašą, kada asmuo laikomas tapusiu neapdraustu, atkreipia mūsų visų dėmesį. Pasirinkus tokį įstatyminių santykių reguliavimo modelį, gana neretai atsitinka, kad praktika atskleidžia į sąrašą nepatekusius atvejus, nes apie juos tiesiog nebuvo pagalvota, arba buvo vadovautasi kitokiais sprendimais, priimtais argumentais. Tokia yra ir ši situacija, kai gyvenimas parodė, jog į sąrašą nepateko atvejai, kai savarankiškai dirbantys asmenys nevykdo veiklos, kai įgyjamas likviduojamo arba bankrutuojamo subjekto statusas. Nesunku suprasti, kokioje padėtyje tokiu atveju atsiduria šeima, kuri tuo laikotarpiu negauna dėl vienos ar kitos priežasties sustabdytos veiklos pajamų. Tuo tarpu pagal Užimtumo įstatymo nuostatas, tokiems asmenims suteikiamas bedarbio statusas ir jiems, vadovaujantis Nedarbo socialinio draudimo įstatymu, mokamos nedarbo socialinio draudimo išmokos. Šiandien teikiamas įstatymo projektas, jeigu jis bus priimtas, išspręs problemą, kurią, manyčiau, būtina spręsti.

PIRMININKAS. Dėkoju. Tai buvo visi pasisakymai. Dabar balsuosime numatytu laiku. Kadangi kitų pranešėjų nėra, tai, manau, palikime darbo ir vakariniam posėdžiui.

Rytinį posėdį skelbiu baigtą. (*Gongas*)

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

VII (RUDENS) SESIJOS
VAKARINIO POSĖDŽIO NR. 307
STENOGRAMA

2023 m. rugsėjo 26 d.

Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkė V. ČMILYTĖ-NIELSEN
ir Seimo Pirmininko pavaduotojas A. MAZURONIS

PIRMININKAS (A. MAZURONIS, *DPF***).** Sveiki sugrįžę, gerbiami kolegos. Pradedame rugsėjo 26 dienos vakarinį Seimo plenarinį posėdį. (*Gongas*) Registruojamės.

Užsiregistravo 63 Seimo nariai.

14.01 val.

Vyriausybės pusvalandis

Aplinkos ministro Simono Gentvilo pranešimas apie Aplinkos ministerijos aktualijas

Pirmas popietinės darbotvarkės klausimas – Vyriausybės pusvalandis. Į tribūną kviečiame aplinkos ministrą S. Gentvilą. Tikimės, ta jūsų būsena nesusijusi su intensyvėjančia konkurencija politiniame sezone. Prašom, ministre.

S. GENTVILAS (*LSF*). Laba diena, garbūs…

PIRMININKAS. Ministre, gal jūs norite prisėsti į Vyriausybės ložę? Bus patogiau.

S. GENTVILAS (*LSF*). Ne, ne, viskas gerai.

PIRMININKAS. Na, kaip pasakysite.

S. GENTVILAS (*LSF*). Malonu nesėdėti. Garbūs Seimo nariai, tęsiame Vyriausybės narių tradiciją pristatyti aktualijas. Šiuo atveju norėtume išskirti dvi Aplinkos ministerijos aktualijas, tai yra renovacijos ir žemėtvarkos aktualijas. Jos turbūt jums kaip vienmandatininkams arba Seimo nariams, susitinkantiems su vietos gyventojais, aktualiausios. Bet mielai atsakysiu per likusį laiką ir į kitus iškilusius klausimus, ar tai būtų gamtosaugos, ar kiti komunaliniai klausimai.

Visų pirma apie renovaciją. Daug kas keičiasi šiame procese. Mes gal kartais save plakame, kad lėtai ar dar kaip nors vyksta renovacijos procesas, bet iš esmės reikėtų padėkoti daugeliui buvusių vyriausybių, nes Lietuva jau yra renovavusi 10 % šalies daugiabučių iš 40 tūkst. Tai yra viena iš geriausiai veikiančių valstybinių programų, čia valstybė dalyvauja ir su subsidija, ir su administravimu. Tačiau noras pagreitinti renovaciją, mes turime renovuoti daugiau pastatų, reikalauja, kad mes peržiūrėtume patį modelį.

Mūsų darbo jėga yra pabrangusi, statybininkų darbo kaštai išaugę tiek, kad patys renovacijos projektai ir viešieji pirkimai neįvyksta. Kita vertus, uždarius sienas su Rytų kaimynais, nebeturime tiek darbo jėgos, todėl reikia iš esmės permąstyti renovaciją. Reikia pasižiūrėti, kaip mes žaliau tą darome ir kaip mes galime greičiau padaryti patį procesą, kad vidutinė renovacija truktų ne trejus metus, bet dvejus metus. Norėčiau pristatyti pokyčius, susijusius su skydine renovacija, ir tam sutelktus finansinius išteklius.

Kaip minėjau, šiandieninė renovacija yra iš esmės grįsta ant pastolių stovinčių statybininkų atliekamais darbais. Jau dabar yra paskelbta kvietimų visai renovacijai pereiti – ir projektuoti, ir statybinėms medžiagoms gaminti, ir patiems namams atnaujinti – prie vadinamosios skydinės renovacijos. Nuotraukoje matote, kaip korpusas kaip lego detalė yra pagamintas gamykloje, atvežamas ir priklijuojamas prie pastato. Taip atrodys nemaža dauguma renovuojamų pastatų, turinčių pakankamai erdvės sunkiajai technikai privažiuoti. Tuo būdu mes galėsime renovaciją atlikti ir žiemos metu. Tuo būdu mes išvengsime klaidų statybų aikštelėje, nes patys gaminiai bus jau pagaminti gamykliniuose sandėliuose, ir tai sumažins poreikį darbuotojų, kurie stovi atvirame ore ant pastolių. Kad tai įvyktų, jau dabar yra paskelbti šešių pastatų atnaujinimo projektai. Bando-

miesiems projektams – trims švietimo pastatams, trims gyvenamiesiems pastatams ir vienam administraciniam Turto banko pastatui – yra suteikta 10 mln. eurų parama. Didelis intensyvumas, kad mes išsibandytume klaidas arba galimybes. Taip pat įvairioms įmonėms, kurios daugiausia gal gamina karkasinius namus, yra dabar paleistas kvietimas prisitaikyti savo gamybą tokiems korpusams gaminti. Į tai gali pretenduoti dauguma Lietuvos statybinės produkcijos – karkasinių namų, modulinių namų – gamybos įmonių ir ateityje pradėti gaminti tiek renovacijos projektams, tiek naujos statybos projektams. Kad paklausa atsirastų, lygiagrečiai mes paleidžiame 200 mln. eurų paramą daugiabučių namų renovacijai. Ir tai yra žinutė, kad nuo šiol projektuotojai, administratoriai pradėtų galvoti tiktai apie projektus, kurie yra susiję su skydine renovacija.

Šitie pokyčiai leis mums pakelti dabartinį užbaigiamų namų, aktu patvirtinamų baigtų pastatų skaičių 2025 metais iki tūkstančio daugiabučių namų. Dėl tokio skaičiaus namų ir projektų mes esame paleidę kvietimus. Jau nebėra finansuojama C energetinė klasė, B klasė yra irgi išeinanti kaip energetinio efektyvumo klasė, o fokusuojamės į A klasę. Norime tikrai padrąsinti A energetinės klasės projektuotojus. Sąmatos tikrai nėra didelės, gal tiktai dešimtadaliu skiriasi, bet iš esmės užprogramuoja ir žymiai geresnes ventiliavimo sąlygas, nes įeina ir vėdinimo, ir rekuperacijos sistemos, ir sąnaudos tikrai yra mažesnės, todėl, na, su dabartiniais pinigais, dabartinėmis technologijomis mes sugebėsime už dvejų metų jau baigti beveik tūkstantį daugiabučių. Kaip tai finansuosime? Parlamente dažnai šnekama apie Europos RRF fondo priemonę, tai iš jos esame renovacijos įvairiems segmentams skatinti gavę 300 mln. eurų, papildomai Modernizavimo fondo, nacionalinio biudžeto ir privačių lėšų priedai. Renovacijos naujovės, kad pagreitintume patį procesą, kad tiksliau susiplanuotume, numestume irgi daug derinimo su APVA ir valstybe. Daugiabučių administratoriams, savivaldybių komunalininkams, butų ūkiams nuo šių metų prasideda finansavimas, ne konkretus procentas, o kompensacija už kvadratinį metrą renovuoto pastato ir pakeltos energetinės klasės. Tas fiksuotas įkainis jau yra labai būdingas saulės moduliams įrengti, kaip žinome, už instaliuotą kilovatvalandę… kilovatą galios yra mokamas fiksuotas įkainis šilumos siurblio, tai lygiai taip pat renovacija, nuo šiol pereiname prie fiksuoto įkainio už renovuotą kvadratinį metrą, pakeltą energetinę klasę ir skirtingo tipo, dydžio namuose.

Naujovė yra ne tik tai, kad renovuojame kitaip, bet ir pradedame renovuoti medžiagomis, kurios yra organinės kilmės. Prieš 2 savaites Akmenėje atidaryta „Vakarų medienos grupės“ didelių korpusų surinkimo gamykla leidžia mūsų karkasininkams, skydininkams, įvairioms gamybos įmonėms patiekti rinkai nemažą kiekį organinių medžiagų, taip mes sprendžiame nemažai kitų įsipareigojimų, kaip klimato kaitos įsipareigojimai, nes užrakiname medienoje sukauptas anglies molekules žymiai ilgaamžiškesniuose produktuose. Bet su šita renovacija, kuri bus irgi į organiką orientuota, mes pereiname į naują etapą, tai yra medinės statybos sugrąžinimas į naują statybą. Kairėje matote urėdijos bandomąjį projektą, tai netrukus prasidės ranga ir statyba Vievyje, 300 darbuotojų bus statoma centrinė būstinė iš esmės tiktai medinės statybos. Vyriausybė ką tik yra priėmusi nutarimus, kurie įpareigoja valstybės užsakomais pinigais projektuoti pastatus bent iš 50 % organinių statybos medžiagų. Džiugu, kad penktadienį Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas pakeitė gaisrinius reikalavimus ir žymiai aukštesni, žymiai didesni pastatai nuo šiol bus galimi statyti medinės konstrukcijos.

Antroji tema, kurią norėčiau aktualizuoti ir pristatyti, tai yra Nacionalinės žemės tarnybos pertvarka arba iš esmės Žemės įstatymo pokyčiai. Tai yra institucija, kuri, švelniai tariant, nepateisindavo visuomenės lūkesčių gana stipriai ir ilgai užsitęsusiomis žemės grąžinimo paslaugomis tiek savivaldai, tiek verslui, tiek gyventojams. Todėl ryžtas yra reformuoti, reorganizuoti Nacionalinę žemės tarnybą taip, kad nuo kitų metų jinai jau būtų visavertė institucija ir teiktų daug geresnes paslaugas.

Kaip tai įvyks? Nuo sausio mėnesio savivaldybėms miestuose, miesteliuose atiteks 120 tūkst. hektarų valstybinės žemės. Šiandien Valstybinis žemės fondas yra apie 1 mln. hektarų. Tai leis savivaldybėms priartinti sprendimus prie gyventojo, prie verslo arba prie savo valstybinių projektų. Tai leis sutrumpinti procedūras ir daryti jas racionalesnes, o kartu ir efektyvesnes.

Norėčiau pademonstruoti keletą pavyzdžių. Visų pirma, savivaldybės yra atsakingos už bendruosius, specialiuosius planus. Savivaldybių merai, architektai ir tarybos sugalvoja miesto

plėtros viziją. Ji nugula į esminius dokumentus, bet įrankiai, kurių reikėdavo savivaldybėms, tai yra žemės valdymas, būdavo Nacionalinėje žemės tarnyboje. Jeigu savivaldybė suplanuodavo aikštelę daugiabučio kieme, visgi reikėdavo atsiklausti valstybės, ar galima tai daryti. Šiuo atveju nebereikės tų dalykų daryti, nes pati savivalda tampa vakarietiška ir pati savęs nebeturės atsiklausti. Procesai gerokai pagreitės, o kartu ir nebeturėsime tokių padarytų klaidų, kurias mes matome žiedinėse savivaldybėse – rėžiniai kelių metrų pločio ir kelių šimtų metrų ilgio sklypai, kurie sujaukia visą mūsų priemiesčių arba miestų darnią plėtrą.

Antrasis pavyzdys. Nauju įstatymu sausio 1 dieną mes suteikiame galimybę sklypus formuoti prie pastatų, kurie seniai seniai buvo apleisti ir taip buvo užmarinuotos didelės teritorijos. Tai buvusios gal po sovietmečio žlugusios didelės industrinės įmonės, prie kurių nebuvo galima formuoti sklypų ir pakeisti jų paskirties. Tikrai po sausio 1 dienos naujų žemės nuomos sutarčių sudarymas leis atgaivinti daugelį Lietuvos miestų apleistų pramoninių teritorijų. Miestams perdavus žemę, miestai galės planuoti savo renovaciją kaip kvartalinę renovaciją, nes turės įrankį iš karto planuoti socialinę infrastruktūrą, neatsiklausiant valstybės, ką daryti konkrečiame kieme arba dar kažkur.

Sustiprinę vandentvarkos įmones nauju įstatymu praeitą lapkritį, mes davėme šansą savivaldybių vandentvarkininkams investuoti ir skaičiuoti investicijas daugiabučiuose. Todėl stiprios savivaldybės bus įgalios renovuoti kvartalais, nes anksčiau galvota, kad iš Vilniaus koridorių bus įmanoma suplanuoti kvartalinę renovaciją. Tai iš esmės buvo neteisinga, nes tik stipriai įgalinta savivalda gali galvoti apie savo teritoriją ir planuoti.

Savivalda su teisėmis gauna ir pareigas. Savivaldybės dažnai negalėdavo tvarkyti valstybinės žemės, negalėdavo nustatyti teršėjų, generuoti. Šiuo atveju miestų teritorijos bus prižiūrimos pačių savivaldybių, nes savivaldybės tampa atsakingos. Tokios nejaukios istorijos kaip Kauno Nemuno tarša abipus Nemuno, kai Kauno savivaldybė atsisakinėjo, kad tai yra ne mūsų tarša ir mes neimsime ir netvarkysime, nors ir su valstybės pinigais, bus praeitis, nes pati savivaldybė atsakinga už valstybinę žemę, pati bus įgalinta ir tvarkyti, ir susitvarkyti teritorijas.

Kokią tai naudą atneš miestams ir gyventojams, kartu ir verslams? Visų pirma, daug daug apleistų miesto teritorijų bus galima atnaujinti. Taip mes sumažinsime plėtrą į priemiesčius, išnaudosime esamą infrastruktūrą tiek gatvių tinklo, apšvietimo tinklo, viešojo transporto tinklo, vandentvarką, šilumos tiekimą taupydami priemiesčių plėtrai, nes kol kas dabar priemiesčių plėtra tokia įgalinta dėl to, kad sunku kartais išsiplėsti mieste arba regeneruoti teritorijas. Mes tikrai sutaupysime savivaldybių lėšų.

Šiandien net 50 % miestų žemės yra nesuformuota. Vadinasi, faktiškai savivaldybės rūpinasi tomis teritorijomis, už jas negauna pajamų, dažniausiai žemės nuomos mokesčio, arba neprivatizuoja. Naujas įstatymas leidžia tai padaryti. Ir tai leistų irgi privačiame versle išjudinti maždaug, įvairiais skaičiavimais, milijardines suplanuotas investicijas dėl to, kad jos yra tiesiog neįgalintos, nes pastatai negali būti rekonstruoti ar perstatyti be sklypo.

Pabaigai paskutinė skaidrė. Nuo sausio 1 dienos, kas susiję su miestais, miesteliais, gyventojams ir verslui reikia kreiptis jau nebe į Nacionalinę žemės tarnybą. Žemės nuoma, žemės panauda, servitutų nustatymai miestuose, sutikimai statyboms, derinimai bus atliekami savivaldybėse. Savivaldybės pakeis Nacionalinę žemės tarnybą. Kartu Statybos inspekcija perima kontrolę iš Nacionalinės žemės tarnybos ir jai galima teikti skundus dėl nelegaliai užimtos valstybinės žemės, užtverto servituto ar kitų iki tol atliekamų žemės naudojimo kontrolės funkcijų, kurias atlikdavo Nacionalinė žemės tarnyba.

Tiek aktualijų šiomis dviem temomis. Mielai atsakysiu į klausimus šiomis temomis ir kitomis.

PIRMININKAS. Labai dėkui, gerbiamas ministre. Jūsų paklausti nori gana nemažai Seimo narių. Pirmoji klausia L. Girskienė. Jos salėje nematau. Tada klausia D. Kepenis iš tos pačios frakcijos. Gerbiamas Dainiau, prašom.

D. KEPENIS (*LVŽSF*). Gerbiamas ministre, paskutiniu laiku miškas tapo tyru, kuriame medžiotojai šeria ir taip dirbtinai daugina gyvūnus, o po to pramogauja juos naikindami. Selekciniai klausimai nueina į antrą planą ir medžioklė praranda tikrąją savo paskirtį. Šiaip pagrindinis me-

džiotojų tikslas turėtų būti gyvulių selekcija, o dabar tai tapo pramoga juos dirbtinai dauginant ir po to žudant. Tendencija yra tokia, kad gyvūnai yra paliekami nelygiomis sąlygomis. Ginklai tobulėja, tampa vis galingesni, o dabar dar bus, ko gero, ir su naktiniais taikikliais. Ar ne laikas grįžti prie pagrindinės medžiotojų misijos – gyvūnų selekcijos – ir pereiti prie periodinės medžiotojų atestacijos? Ačiū.

S. GENTVILAS (*LSF*). Dėkoju. Gerbiamas Dainiau, jūs, rodos, esate Valstiečių ir žaliųjų partijoje, bet jūsų klausimas visiškai nederintas, man atrodo, su jūsų bendruomene. Tai net nežinau, iš kurios pusės pradėti. Visų pirma, medžiotojai ne žudo, bet medžioja, visų antra, medžiotojai tikrai atlieka atestaciją ir saugos kursus kas penkerius metus išeina.

Taip, medžioklė yra garbingas užsiėmimas, bet medžiotojų būreliai turi įpareigojimą ir užsiimti gyvūnų reguliavimu. Per pastarąjį laikmetį iš tikrųjų gyvūnų gausa, kai kurių kanopinių gyvūnų, stipriai padidėjo. Tarkime, Aplinkos ministerijos licencijuojamų briedžių arba tauriųjų elnių šiuo metu išmedžiojama yra tik trečdalis, dėl to skundžiasi ir ūkininkai, skundžiasi ir miškininkai. Todėl tikrai norėtųsi didesnio medžiotojų entuziazmo, kalbant ne apie afrikinio kiaulių maro suvaldymą, bet būtent ir apie kitų kanopinių gyvūnų, nes konfliktų turime ir iš ūkininkų, ir iš miškininkų.

Bet tikrai jūsų pasisakymo tie skambūs žodžiai, kad medžiotojai kokia nors neteisinga veikla užsiima, pasitikrinkite su gerbiamu J. Jaručiu ar kitais medžiotojais savo frakcijoje, man atrodo, gausite geresnius atsakymus už mano.

PIRMININKAS. Labai dėkui, gerbiamas ministre. Klausia medžiotojas K. Mažeika.

K. MAŽEIKA (*DFVL*). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Ministre, iš tiesų svarbu yra tai, ką jūs čia pristatėte, ir betonas, ir skydinė renovacija, bet štai vasaros viduryje atsitiko su vienu skydu Pilvės užtvankoje ir reakcija iš tiesų labai liūdina. Vis dėlto matėsi ir jūsų tarnybų… Kodėl taip atsitinka? Vis dėlto Aplinkos apsaugos įstatyme yra prievolė aktyviai reaguoti, kad būtų užkirstas kelias ir nebūtų padaryta didelė žala, ypač gamtai ir gyvajai gamtai šiuo atveju. Ir kokie tie aktyvūs veiksmai, žinant, kad Žuvininkystės tarnyba neturi pajėgumų? Kur tie ekspertai, galimybė nusipirkti paslaugas, įtraukti bendruomenę ir visa kita, kad būtų išgelbėti tie tūkstančiai žuvų?

Toks vaizdas, kad viskas įvyksta po laiko. Čia kalbu ir apie gaisrą po plastiko atliekų, gaisrą po pavojingų atliekų… Šiuo atveju po užtvankos sugriuvimo praėjus beveik pusei metų dabar bandoma surasti kaltus. Kodėl taip vyksta? Kodėl žmonės, skambinę tarnyboms, sulaukia tokių pareiškimų…

PIRMININKAS. Laikas!

K. MAŽEIKA (*DFVL*). …skambindami 112, kad tai yra ne jų reikalas, kad jie ne policija, ne gaisrų gesinimas. Kokia čia yra problema ir kokių žingsnių ruošiatės imtis, kad taip neatsitiktų ateityje? Ačiū.

S. GENTVILAS (*LSF*). Dėkoju už galimybę paliesti vakarykštę temą. Lietuvoje užtvankų yra labai daug ir dauguma jų yra kritinės būklės, nes savininkai, tarp jų ir valstybė, ir savivaldybės, nesirūpina. Šiuo atveju tai buvo privatus tvenkinys, valdomas UAB „Karpis“. Prieš pusantrų metų, tai yra pernai metų kovo 16 dieną, Kazlų Rūdos savivaldybė, tas pats meras, kuris čia garsiai vakar šaukė, jau prieš pusantrų metų žinojo, kad užtvanka yra avarinės būklės, ir pusantrų metų įmonė su savivaldybe derino avarinės būklės remonto projektą. Su savivaldybe. Galiausiai užtvanka griuvo ir pradėjo sekti. Mūsų aplinkosaugininkai ir baudė, ir nuo rugpjūčio mėnesio įpareigojo įmonę susitvarkyti, bet kai jau pradėjo vanduo sekti labai stipriai, tai buvo įpareigojimas palaikyti lygį, sekinti bent po 20 centimetrų per dieną, kad nebūtų per didelio nuokryčio. Ir galiausiai, kai įmonė neįdėjo pakankamai pastangų, rugpjūčio 23 dieną buvo kreiptasi į Žuvininkystės tarnybą, ši tą pačią dieną atsakė, kad neturime ir nepadėsime. Čia yra įstaiga, priklausanti ne mūsų ministerijai, tai aš nesiimu vertinti. Bet jeigu dabar klausimas, kas kaltas? Visada kaltas yra tas, kas užsiima ta veikla. Visų pirma tai ūkinės veiklos vykdytojas, šiuo atveju kaltas tvenkinio savininkas, atliekų tvarkymo įmonėje – tai atliekų tvarkymo įmonė. Valstybinės institucijos kontroliuoja ir mes tikrai galime dokumentuoti, kad tai buvo iš anksto žinoma, prieš pusantrų metų nustatyta avarinė būklė, neremontuota, perspėta ir taip toliau.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Klausia K. Vilkauskas.

K. VILKAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiamas ministre, mano klausimas dėl suintensyvėjusio miškų kirtimo, nes šiuo metu matome, kad daugelis dalinasi ir socialiniuose tinkluose, ir aš pats buvau grybauti, mačiau, kad tikrai intensyviau vyksta tas kirtimas. Gal jūs turite duomenų, su kuo tai susiję? Ar čia atėjo laikas tam miškui? Ar tai dėl kažkokių nudžiūvusių medžių, kenkėjų? Kaip jūs galite tai pakomentuoti? Ačiū.

S. GENTVILAS (*LSF*). Nežinau. Tuose miškuose, kur grybauju, nevyksta kirtimas. Tai dabar tas suintensyvėjimas, kas čia? (*Balsai salėje: „Rezervatuose!“*) Ne, ne rezervatuose. Bet aš labai perspėju dėl to, kad socialinė medija nėra patikimas šaltinis. Apie tai kalba daugelis žurnalistų, nes visuomenės informavimo priemonės atsako ir savo licencijomis, ir žurnalistai turi atsakomybę. Kas skleidžiama socialinėje medijoje, patikrinti niekas negali. Vadovautis kaip Seimo nariams socialinių medijų žinutėmis yra neatsakinga. Miškų kirtimas vyksta pagal miškų kirtimo normą valstybiniuose miškuose. Privačiuose miškuose kirtimas tikrai yra apstojęs, nes medienos kainos yra kritusios trečdaliu. Kai kur yra atliekamas sanitarinis miškų kirtimas, nes matote, į Vilnių leidžiantis lėktuvu matosi visas džiūnantis Pavilnių regioninis parkas, Ignalina ir kiti regionai. Dėl šiltų žiemų, sausų vasarų spygliuočiai nebegali apsiginti ir masiškai džiūna, nes parazitų kartos didėja. Yra ir purškimas vykdomas, kai kur kirtimas, tai tikrai yra vykdoma ir apie tai yra informuojama. Bet aš tikrai nesutinku. Jeigu turite kitą statistiką arba nelegalų kirtimą… Nelegalių kirtimų labai, labai, labai mažai pasitaiko, tai yra išskirtiniai atvejai, kai kirtimas vykdomas nelegaliai. O kad socialinė medija bando perteikti, kad čia, Lietuvoje, vyksta chaosas, tai tikrai paneigiu tą.

PIRMININKAS. Labai dėkui, ministre. Klausia R. Tamašunienė.

R. TAMAŠUNIENĖ (*MSNG*). Gerbiamas ministre, mano klausimas, be abejo, su nauja sritimi, kuri dabar yra Aplinkos ministerijos koordinavimo sritis, tai žemėtvarkos klausimai. Noriu jūsų ir vertinimo, bet tikiuosi ir proaktyvaus veiksmo, kalbant apie žemės grąžinimą Vilniaus mieste. Pirmiausia Vilniaus miestas dar prieš kurį laiką įvertino visą turimą savo laisvą žemės fondą, įvertino savo miesto poreikius ir plėtros poreikius, tam tikras teritorijas, neužimtas valstybines žemes, paskelbė, kad čia bus grąžinami sklypai. Naujų 13 teritorijų yra suprojektuota, patvirtinta ir vis dar yra Vilniaus mieste. Mūsų tarybos nariams pasiteiravus, kada miestas perduos Nacionalinei žemės tarnybai, meras atsakė – niekada. Tai buvo paskelbta žmonėms viešai apie tas teritorijas Vilniuje. Žmonės, pretendentai, kurie tikisi, kad kartu su teisėkūriniais pokyčiais jie galės pasirinkti ir tas pasirinkimas bus realus…

PIRMININKAS. Laikas!

R. TAMAŠUNIENĖ (*MSNG*). …bet miestas dabar vėl įvaro mus į tokią situaciją, kuomet ir laiko neturime daugiau, ir vis dėlto reikia mums padirbėti, kad taip neatsitiktų, kad žmonės negalėtų ir neturėtų iš ko pasirinkti, kaip kad buvo, tarkime, Kaune.

S. GENTVILAS (*LSF*). Kaune gal atvirkščiai buvo. Atsirado sklypai tada, kai atsirado kažkoks įgaliotinis. Tai čia tarnybos tegul dirba savo darbą. Bet labai keista, kai taip sparčiai padaryta ir su įgaliotiniais Vilniuje.

Labai atsakingai, gerbiama Rita, pasakysiu, vakar buvome susitikę su Vilniaus meru V. Benkunsku, tai Vilniaus savivaldybė perduos pakankamai sklypų šį rudenį ir pakankamai sklypų gyventojų nuosavybės grąžinimui žiemos periodu, ir įvyks du susirinkimai, tai lapkritį ir galimai vasarį. Vasarį mes planuojame atsiskaityti su visais gyventojais dėl pakankamai sklypų arba pakankamai ploto. Taip, Vilniaus savivaldybė turi kai kuriuos sklypus, kuriuos šiandien yra suformavusi miesto centrinėje dalyje, ir turbūt persigalvos ir nepateiks jų, mes negalime jų įpareigoti.

Bet žinutė bus gyventojams, vilniečiams, ir iš esmės valstybės garbės reikalas, kad restitucija Vilniuje, žemės grąžinimas, žemės reforma bus užbaigta kovo, balandžio mėnesį. Bus su visais gyventojais atsiskaityta. Ar jie ims? Jų valia, ar jie ims sklypus, ar jie ims kompensaciją mišku, ar jie ims kompensaciją pinigais, bet valstybė ir Vilniaus savivaldybė bus padariusi ir mes būsime padarę visus namų darbus.

PIRMININKAS. Labai dėkui, ministre. Klausia V. Valkiūnas.

V. VALKIŪNAS (*DPF*). Ačiū posėdžio pirmininkui A. Mazuroniui už galimybę paklausti pono ministro S. Gentvilo.

Iš pradžių prieš klausimą noriu replikuoti: kodėl mėgstate tik girtis? Sakote, 10 % daugiabučių per 15 metų renovuota, net mažiau nei 1 %, tai čia 10 % turėtų būti per metus ir tai dešimties metų reikėtų. Aš nematau čia progos jums girtis, čia reikia atgailauti. Kaip ir sakė kandidatas į prezidentus M. Varaška, jeigu jau reikės Prezidentui užsiimti šiais darbais, tai kam ministras reikalingas? Jums klausimas dėl sklypų formavimo. Sakote, nesuformuoti sklypai ir viską perleidžiate savivaldybėms. O ar kreditus duosite savivaldybėms ilgalaikius, trumpalaikius, kad jos tai susitvarkytų?

S. GENTVILAS (*LSF*). Dėkoju. Ne save pagirsiu, bet jūsų šlovingą Darbo partiją. Ten buvo toks gerai atmenamas ministras V. Mazuronis. Jo pastangomis, jo komandos pastangomis renovacija tikrai pajudėjo, bet 10 % šalies namų renovuoti kasmet – tiek neužteks nei statybinių medžiagų, nei sunkvežimių, nei statybininkų rankų, tai nerealu. O savivaldybės, gavusios žemę, tikrai turės galimybę formuoti. Kaip sakiau šiandien, atsiverskite *regia.lt*, pasižiūrėkite, Žvėryne turbūt ketvirtadalis žemės sklypų nesuformuota aplink namus, ką jau kalbėti apie kitus. Jeigu net Vilniuje tai nepadaryta, tai faktiškai yra žemė naudojama, savivaldybė ją prižiūri, jinai, sakykime, naudojama be teisės naudoti. Man atrodo, savivalda tikrai gali susitvarkyti, o gyventojai ir apsitverti, ir aikšteles įsirengti. Tai naujos galimybės savivaldai persitarti su gyventojais, kur yra jų nuosavybės ribos.

PIRMININKAS. Labai dėkui, ministre. Ir paskutinis labai glaustą klausimą klausia E. Pupinis.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Gerbiamas ministre, dabar savivaldybės inventorizuoja kelius ir iš tikrųjų derinimas labai sudėtingas, reikia registruotais laiškais. Ar nemanote sugalvoti kokią paprastesnę sistemą? Kai kurios savivaldybės apskaičiavo, reikia 0,5 mln. eurų tam, kad informuotų gyventojus. Ačiū.

S. GENTVILAS (*LSF*). Labai geras klausimas. Jeigu norite, Seimo nariai, tapti ekologiškesni, nueikite į puslapį *epristatymas.lt*, užsiregistruokite ir turėkite e. pristatymo elektroninę dėžutę. Jus akimirksniu pasieks informacija. Be registruotų laiškų, sutaupysite ir popieriaus, ir laiko, ir žinosite visą aktualią informaciją, tai aš garantuoju. Mes esame apskaičiavę, kad buvo iki 10 % šalies gyventojų, turinčių e. pristatymo dėžutes. 90 % yra nepatogu dėl to, kad jie emigravę, gyvena ne ten, kur deklaravę, ir taip toliau. Tai paraginkite ir savo savivaldybės gyventojus, ir kitus naudotis ta Registrų centro sukurta paslauga.

PIRMININKAS. Labai dėkoju, ministre. Klausti ir atsakyti skirtas laikas baigėsi. Labai jums dėkoju. Linkime greičiau pasveikti.

14.30 val.

Seimo nutarimo „Dėl pritarimo Lyros Jakulevičienės, Gedimino Sagačio ir Editos Žiobienės kandidatūrų siūlymui į Europos Žmogaus Teisių Teismo teisėjus“ projektas Nr. XIVP-3070 (*pateikimas*)

Darbotvarkės 2-2 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl pritarimo Lyros Jakulevičienės, Gedimino Sagačio ir Editos Žiobienės kandidatūrų siūlymui į Europos Žmogaus Teisių Teismo teisėjus“ projektas Nr. XIVP-3070. Pranešėja – Ministrė Pirmininkė I. Šimonytė.

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Gerbiami Seimo nariai, leiskite pristatyti Seimo nutarimo „Dėl pritarimo Lyros Jakulevičienės, Gedimino Sagačio ir Editos Žiobienės kandidatūrų siūlymui į Europos Žmogaus Teisių Teismo teisėjus“ projektą. Kandidatai buvo atrinkti pagal patvirtintą atrankos procedūrą, jie buvo patvirtinti kaip tinkantys ir atitinkantys visus reikalavimus. Toliau Vyriausybė jau atitinkamai pateikė šitas tris kandidatūras suderinti su Prezidentu ir, Prezidentui pritarus, yra teikiama Seimui. Jeigu Seimas pritartų, tuomet jau Vyriausybė galėtų priimti galutinį sprendimą ir pateikti šitą sprendimą Europos Žmogaus Teisių Teismui. Tai aš nė kiek neabejoju, kad kiekvienas iš kandidatų prisistatys pats ir galės atsakyti į klausimus taip, kaip įprastai būna tokio teikimo metu. Kokios nors papildomos informacijos pridurti turbūt daugiau neturėčiau. Labai ačiū už dėmesį.

PIRMININKAS. Labai dėkoju, Ministre Pirmininke. Į tribūną kviečiame prisistatyti L. Jakulevičienę.

L. JAKULEVIČIENĖ. Laba diena, gerbiamas posėdžio pirmininke, gerbiami Seimo nariai. Dėkoju už galimybę prisistatyti. Savo prisistatyme norėčiau akcentuoti tris pagrindinius dalykus, kurie, man atrodo, yra svarbūs pretenduojant į Europos Žmogaus Teisių Teismo teisėjo pareigas.

Pirmas dalykas, kurį norėčiau akcentuoti, yra tai, kad daugiau kaip 25 metus dirbu žmogaus teisių srityje. Pradėjau dirbti šitoje srityje, kuomet Lietuvoje dar tik kūrėsi žmogaus teisių institucijos, teko prisidėti prie kai kurių iš jų kūrimosi, prie kai kurių nevyriausybinių organizacijų steigimosi ir per šį ilgą laikotarpį sukaupiau daugiau negu 20 metų teisinio darbo patirties šitoje srityje. Mano patirtis tikrai yra labai įvairi, ne vien tiktai su viena kokia nors žmogaus teisių sritimi, bet su įvairiomis. Iš esmės dviem kryptimis dirbau per visą šitą laikotarpį – akademinė veikla, tai yra įvairūs tyrimai žmogaus teisių srityje, dėstymas, mokymai, įskaitant ir mokymus teisėjams, ir, be abejo, analizė visų teismo sprendimų, įskaitant ir Europos Žmogaus Teisių Teismo. Paraleliai visuomet dirbau su labai konkrečiais klausimais: su atskirų socialinių grupių žmogaus teisių padėtimi, teko konsultuoti ir valstybės institucijas, ir pačius asmenis ir, kaip minėjau, prisidėti prie kai kurių organizacijų žmogaus teisių steigimo Lietuvoje, jų stiprinimo, pavyzdžiui, net prie nemokamos teisinės pagalbos atsiradimo Lietuvoje modelio ir taip pat įvairių nuomonių teikimo tiek valstybės institucijoms, tiek ir teismams. Taigi šita patirtis per daugybę metų man leido iš tikrųjų gerai susipažinti su įvairiomis žmogaus teisių sritimis ir savo žinias, savo patirtį gilinti.

Antras aspektas, kurį norėčiau akcentuoti, manau, tikrai turiu gana unikalią patirtį, kuri vėlgi reikalinga būnant Europos Žmogaus Teisių Teismo teisėju, tai yra mano tarptautinė patirtis. Teko ne tik ekspertauti, bet ir darbuotis daugiau kaip 15 metų Jungtinių Tautų skirtingose organizacijose, taip pat šiuo metu dirbti Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros valdymo organuose ir Europos Komisijoje prieš netoleranciją ir rasizmą. Ši tarptautinė patirtis tikrai leido man suprasti, pamatyti tuos iššūkius, su kuriais susiduria skirtingos valstybės. Visgi teismas nagrinėja ne vienos valstybės, o skirtingų Europos valstybių žmogaus teisių problemas, ginčus. Ta patirtis vėlgi, manau, yra labai naudinga, nes man leido matyti valstybių rastus sprendimus, kaip subalansuoti individo, visuomenės ir valstybės interesus.

Trečias aspektas, kuris man pačiai turbūt yra labai svarbus ir kurį norėčiau akcentuoti, tai vėlgi 25 metai profesinės veiklos, asmeninio laiko, skirto žmogaus teisių sričiai, turbūt ne šiaip. Nesu atsitiktinė kandidatė, čia du kartus jau buvau atrinkta pretenduoti į šį teismą, bet esu šioje veikloje tiek daug metų nuosekliai dirbdama būtent dėl to, kad tikrai tikiu žmogaus orumo užtikrinimo svarba kiekvienai visuomenei. Tikiu, kad galima surasti tą pusiausvyrą tarp individo, visuomenės ir valstybės interesų.

Taip pat per tą laikotarpį, be abejo, susiformavo mano vertybinės nuostatos ir tam tikras principingumas, visgi reikalingas tam, kad ne formaliai, o realiai spręstume žmogaus teisių klausimus įvairiose valstybėse.

Dėkoju už galimybę prisistatyti. Jeigu bus klausimų, tikrai būsiu dėkinga ir pasirengusi į juos atsakyti.

PIRMININKAS. Labai dėkui, gerbiama kandidate. Išklausysime visų trijų kandidatų ir tuomet pereisime prie klausimų ir atsakymų. Prašom grįžti į savo vietą.

Dabar į tribūną kviečiame prisistatyti G. Sagatį.

G. SAGATYS. Gerbiamas posėdžio pirmininke, gerbiami Seimo nariai, ačiū už galimybę prisistatyti. Beveik prieš dešimt metų šioje salėje man buvo patikėta tikriausiai viena svarbiausių mano gyvenimo misijų, tai yra vykdyti teisingumą Lietuvos Respublikos vardu. Tikiuosi, kad per šiuos dešimt metų pavyko užsitarnauti tiek Lietuvos teisininkų bendruomenės, tiek kolegų teisėjų pasitikėjimą. Išties tai rodo mano skyrimas Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos nariu, mano delegavimas į Tarptautinį Hagos teisėjų tinklą, o man kol kas svarbiausias ir širdžiai mieliausias teisėjų bendruomenės įvertinimas yra mano išrinkimas Teisėjų asociacijos, jungiančios visų jurisdikcijų visų grandžių, pakopų Lietuvos Respublikos teismų teisėjus, pirmininku.

Jeigu valstybės kūrimą reikėtų prilyginti namo statybai, aš teisėjo darbą prilyginčiau apdailininko profesijai, kai tu negali nuspręsti dėl sienų aukščio, negali nuspręsti dėl mūro sudėties, bet nuo tavo darbo tikrai labai priklauso, kaip jausis šiame name gyvenantis žmogus.

Dirbdamas kasacinės instancijos teisme aš turėjau prisiimti asmeninę atsakomybę per konkrečius sprendimus tiek už tarptautinių žmogaus teisių standartų diegimą Lietuvos teisinėje sistemoje, tiek už nacionalinių žmogaus teisių standartų kūrimą. Bėgant metams ir kaupiantis patirčiai, matau prasmę pačiam kurti tarptautinius žmogaus teisių standartus. Štai todėl aš esu čia, prieš jus, šioje garbingoje tribūnoje, kaip vienas iš trijų kandidatų į Europos Žmogaus Teisių Teismo teisėjus. Dalyvauju atrankoje, nes matau didelę Europos Žmogaus Teisių Teismo teisėjo darbo prasmę ir jaučiuosi šiam darbui pasiruošęs.

Trumpai apie prasmę. Man, kaip teisininkui, turbūt nieko nėra svarbiau, kaip užtikrinti žmogui galimybę jaustis oriam ir saugiam, pradedant nuo privačios erdvės, baigiant suvokimu, kad valstybė be reikalo nesikiš į tavo teises ir interesus, o jeigu kas nors tai padarys, tave apgins nuo to besikišančiojo. Šiandien, ne paslaptis, Vakarų civilizacijai, paremtai žmogaus teisėmis, teisės viršenybės principu, demokratija, iš tiesų kyla daug grėsmių, ir aš esu įsitikinęs, kad nuo Europos Žmogaus Teisių Teismo teisėjų išminties labai priklausys Europos žmonių gyvenimo kokybė ir visas mūsų kontinento saugumas. Taigi tai yra prasmė, dėl kurios aš kandidatuoju, dalyvauju šitoje atrankoje, norėdamas pats įnešti savo indėlį į Europos teisinės architektūros kūrimą.

Dabar apie pasiruošimą. Manau, kad Europos Žmogaus Teisių Teismo teisėjas privalo būti, pirma, kompetentingas, tai yra savo srities profesionalas. Antra, turėti neabejotiną, neginčijamą reputaciją valstybėje narėje, kuri jį skiria, čia yra mažų mažiausia. Trečia, turėti suvokimą apie tarptautinius santykius ir diplomatiją. Manau, kad aš šituos tris kriterijus atitinku. Nuo pat studijų baigimo, pradedant mano moksliniu darbu universiteto Teisės fakultete, tyrinėjau Europos žmogaus teisių konvencijos įgyvendinimą tiek tarptautiniu lygmeniu, tiek nacionaliniu lygmeniu, tyrinėjau, kaip ji veikia visose žmonių gyvenimo srityse, o konkrečiausiai ir tiksliausiai – būtent šeiminio gyvenimo srityje. Kaip universiteto lektorius ir jau kaip praktikuojantis teisėjas, prieš tai advokatas, Seimo kanceliarijos darbuotojas, dalyvavau kvalifikacijos kėlimo mokymuose pats keldamas kitų profesionalų kvalifikaciją tiek Lietuvoje, tiek ir užsienyje. Iš tiesų didžiuojuosi būdamas pripažintas Europos teisininkų kvalifikacijos kėlimo institucijų, tokių kaip Europos teisės akademija Vokietijoje, Europos teisminis tinklas, buvau Europos Sąjungos TAIEX programos asocijuotu lektoriumi, taip pat Europos Tarybos žmogaus teisių programos HELP lektoriumi. Taigi, dalyvauju teisininkų kvalifikacijos kėlimo mokymuose tiek užsienyje, tiek Lietuvoje.

Manau, jeigu būčiau paskirtas į šitas pareigas, aš toliau vykdyčiau tą pačią iš esmės misiją, tai yra tarnaučiau žmogui, žmogaus orumui, žmogaus apsaugai, o pagrindinis principas, kurio mane, kaip teisėją, kaip jauną teisėją, išmokė vyresni kolegos, yra toks: pagarba įstatymui ir jautrumas atvejui. Ačiū.

PIRMININKAS. Labai dėkui, gerbiamas kandidate. Per šoninį mikrofoną V. Aleknaitė-Abramikienė dėl vedimo tvarkos. Ne jūsų, jūs galite į savo vietą eiti. Labai dėkui.

V. ALEKNAITĖ-ABRAMIKIENĖ (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, gerbiami kandidatai, kaip simboliška, mes dabar susipažįstame su Lietuvos Respublikos kandidatais į Žmogaus Teisių Teismą, o pas mus salėje svečiuojasi žmogus, kuris galėtų labai daug pasakyti tuo klausimu – garsus Sakartvelo teisininkas, pagrindinio opozicinio televizijos kanalo „Mtavari“ įkūrėjas, ilgametis vadovas N. Gvaramija. Jis, deja, metus praleido ne kur kitur, o Sakartvelo kalėjime ir dabar yra laisvas, mes jį sveikiname. Kartu yra jo nuostabioji žmona S. Liluašvili, kuri įdėjo labai daug pastangų, kad jis būtų laisvėje. *Congratulations and all the best to all your nation and personally to you. Thank you.* (*Sveikiname ir viso ko geriausio visai jūsų tautai ir asmeniškai jums. Ačiū.*) (*Plojimai*)

PIRMININKAS. Labai dėkui. Į tribūną kviečiame trečią kandidatę E. Žiobienę. Prašom.

E. ŽIOBIENĖ. Laba diena, gerbiami Seimo nariai, gerbiamas posėdžio pirmininke. Jūsų dėka vaiko teisių apsaugos kontrolierė esu jau beveik 14 metų. Jūsų ir jūsų kolegų dėka, pasitikėjimu ėjau ne tik vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus pareigas, bet taip pat ir lygių galimybių kontrolieriaus pareigas, akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus pareigas. Iš esmės žmogaus teisių srityje turbūt dirbau visą savo profesinį gyvenimą, tiek akademinėje srityje – daugiau nei 20 metų dėstau konstitucinę teisę. Anksčiau dėsčiau žmogaus teisių kursą, kuris vėliau tiesiog išnyko iš programų. Taip pat nemažai metų dirbau su Europos Taryba – viename komitete apie dešimt metų, taip pat porą metų vaiko teisių srityje, atskirame komitete.

Manau, kad turiu tam tikrų žinių ir gebėjimų dirbti ir komandoje, ir atskirai priimti sprendimus įvairiais žmogaus teisių klausimais. Manau, kad patirtis vaiko teisių srityje yra tam tikra specifinė ta prasme, kad ji yra labai jautri, bet kartu suteikia ir vysto tam tikrus gebėjimus, kai žmogus turi priimti sprendimus jautriais, sudėtingais ir skirtingų grupių interesų suderinimo klausimais. Tai yra iš tikrųjų gana sudėtingas darbas ir, manau, suteikęs tam tikrų tikrai stiprių gebėjimų būtent žmogaus teisių srityje.

Taupydama jūsų laiką ir suprasdama, kad esame tikrai pažįstami, ir nemažai metų, pasistengsiu tiesiog pasakyti tik kelis esminius dalykus. Manau, kad su mano gyvenimo aprašymu tikrai esate gerai susipažinę per daugelį metų, taip pat ir su požiūriu.

Tiesiog pasakysiu, manau, kad Europos Žmogaus Teisių Teismas yra labai svarbus Lietuvai, kaip ir visoms kitoms Europos Tarybos narėms, dėl savo formuojamos praktikos. Savo darbe, nors ir kokias pareigas eičiau, iš tikrųjų be Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimų negalėčiau išgyventi, nes tais sprendimais tenka vadovautis visiškai visoms mūsų institucijoms, todėl, aišku, ir paties Europos Žmogaus Teisių Teismo svarba, ir teisėjų pasirinkimo svarba irgi yra labai svarbi mums visiems. Ačiū už jūsų dėmesį.

PIRMININKAS. Labai dėkui, gerbiama Edita. Gerbiami kolegos, pereiname prie klausimų ir atsakymų. Ar galime sutarti, kad klausiame 15 minučių, turėdami omenyje, kad dar bus diskusijos ir susitikimai frakcijose? Galime? Labai dėkui, sutarta.

Pirmasis klausia T. Tomilinas. Jo nematau salėje. (*Balsas salėje: „Praleidžiame.“*) Tada klausia T. V. Raskevičius. Tik prieš klausdamas pasakykite, kam adresuojate klausimą.

T. V. RASKEVIČIUS (*LF*). Dėkoju, gerbiamas posėdžio pirmininke. Dėkoju kandidatams už prisistatymą. Tikrai pasirinkote kandidatuoti į labai įdomią ir daug iššūkių keliančią poziciją, todėl visiems jums linkiu sėkmės. Klausimą adresuoju visiems kandidatams, galite pasirinkti, kuris atsakysite, arba galite atsakyti visi.

O mano klausimas būtų apie Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimų įtaką nacionaliniams teisėkūros procesams. Kartais Europos Žmogaus Teisių Teismas priima tam tikrus sprendimus dėl klausimų, kurie mūsų visuomenėje sukelia tam tikrą kontroversiją, ir tada įstatymų leidėjai, tiesą sakant, nėra linkę atsižvelgti į Europos Žmogaus Teisių Teismo suformuluotą praktiką. Pavyzdžiui, praeitą savaitę mes Seime balsavome dėl valstybės pripažinimo suteikimo „Romuvos“ religinei bendrijai. Kai kurie Seimo nariai tokį pasiūlymą vadino smulkiu politiniu chuliganizmu. Kaip jūs vertintumėte tokią situaciją? Ir kaip, kokių žingsnių reikia imtis, kad EŽTT suformuluoti standartai taptų tam tikru kelrodžiu ir Lietuvos Respublikos Seimo nariams priimant atitinkamus įstatymus? Ačiū.

PIRMININKAS. Labai dėkui už tokį paprastą klausimą. Nežinau, kuris norėtų atsakyti pirmas? Ar nė vienas nenorite atsakyti?

E. ŽIOBIENĖ. Iš tikrųjų, kadangi kolegos tyli, tai… Mes visi labai aiškiai suprantame, kad Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimai yra šaltinis mūsų teisei, visai bendrai teisinei sistemai. Kitas dalykas, turbūt būdami Europos Tarybos nariai ir ratifikavę konvenciją, pripažinę Teismo kompetenciją, negalime tikėtis, kad valstybė negerbs Teismo sprendimų ir jų neįgyvendins.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Gal papildysite? Prašom.

L. JAKULEVIČIENĖ. Dėkoju Seimo nariui už klausimą. Iš tikrųjų palietėte labai sudėtingą Europos Žmogaus Teisių Teismo įgyvendinimo problematiką. Iš tiesų Teismas susiduria su tikrai rimtomis Teismo sprendimų įgyvendinimo problemomis kai kuriose valstybėse.

Tai, ką jūs minėjote, turbūt referuoja į tas situacijas, kad vis dėlto Europos žmogaus teisių konvencija nustato tam tikrus minimalius standartus. Teismas, priimdamas sprendimus, iš tikrųjų vadovaujasi keliais principais. Vienas iš tų principų, kad vis dėlto už konvencijos normų įgyvendinimą pirmiausia yra atsakinga pati valstybė ir pati valstybė sprendžia, kokiu būdu tas normas įgyvendina. Teismas tik prižiūri, ar tas įgyvendinimas dera su konvencija. Tai tas subsidiarumo principas.

Antras dalykas, kad valstybei yra palikta tam tikra diskrecijos laisvė tam tikrose srityse, kur, kaip Teismas vadina, nėra vadinamojo europinio konsensuso. Ir mes iš tikrųjų matome, dėl kurių sprendimų tas europinis konsensusas yra. Teismas pasisako itin griežtai ir palieka labai mažą

erdvę valstybei veikti toje srityje ir suderinti savo teisę ir praktiką su konvencijos reikalavimais. Ir tose srityse, kur to europinio konsensuso nėra, dažniausiai tai yra tokie labai jautrūs visuomenei klausimai, ten Teismas tikrai pasisako ne taip griežtai.

Iš tikrųjų kalbant apie sprendimą, kurį jūs minėjote, religijos laisvės įgyvendinimą, atrodytų, dėl pačios religijos laisvės tikrai abejonių nėra ir konsensusas yra, bet kaip tą padaryti ir kaip nediskriminuojant užtikrinti visų skirtingų religinių bendrijų apsaugą, tai ir yra didžiausias turbūt iššūkis valstybei. Reikia pasakyti, kad, aišku, Teismo sprendimai yra privalomi, bet tie būdai, kaip juos įgyvendinti, vėlgi skirtingose valstybėse kelia skirtingo tipo klausimų.

PIRMININKAS. Labai dėkui.

G. SAGATYS. Na, ačiū kolegėms, kad pridengė mane, pirmos imdamosi atsakomybės ir iniciatyvos atsakyti iš tikrųjų. Teismas, turiu omenyje Europos Žmogaus Teisių Teismą kaip tarptautinę teisminę instituciją, padarė savo darbą. Teismo priimtų sprendimų vykdymas yra valstybės vidaus reikalas ir šių sprendimų vykdymo priežiūra iš esmės yra politinis procesas. Tą reikia suvokti. Ir tame politiniame procese iš tikrųjų Lietuva, na, šiandien nepasakyčiau, kad išsiskiria labai negatyviai, bet turi tikrai problemų, vykdydama svarbius žmogaus teisių srities sprendimus.

Jūsų klausimas – kaip vertinate? Grįžtu prie labai tiesioginio klausimo. Be abejonės, kai valstybė prisiima tarptautinius įsipareigojimus, vėliau ji negali pateisinti nacionaline teise ar nacionalinėmis procedūromis jų nevykdymo. Čia yra bendras principas. Ką su tuo daryti, kokio nors recepto tikriausiai pagal Europos Tarybos ar nacionalinius rėmus mes neturime, bet Teismas turi. Kalbu apie vykdymo procesą, numatytą pagal Europos Tarybos rėmus. Yra atitinkamų priemonių tam procesui paskatinti. Tai yra visų pirma, aišku, politinės priemonės. Jeigu jų nepakanka, tai yra valstybės visų pirma moralinė atsakomybė už to Teismo sprendimo nevykdymą.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Klausia D. Kepenis.

D. KEPENIS (*LVŽSF*). Dėkoju. Noriu paklausti E. Žiobienę. Na, tikrai žinome jus kaip darbščią ir pareigingą institucijos vadovę. Ko gero, tokia pat atsakinga liksite ir Europos Žmogaus Teisių Teisme. Tačiau štai jūs paliekate postą ypatingu metu, kaip niekada eksponentine tvarka plinta Lietuvoje tarp moksleivių psichotropinės medžiagos. Tai yra jau tragiška situacija. Kokias rekomendacijas, kokį testamentą jūs paliekate būsimai savo institucijos vadovei ir kokios priežastys tai nulėmė? Jūsų kolega minėjo, kad nereikėtų leisti valstybei kištis į žmonių gyvenimą, bet, ko gero, taip ir atsitiko, kad valstybė per mažai skiria dėmesio šitai problemai. Pamenate mano paskutinį klausimą konkrečiai apie Kretingą, ten žmonės jau patys pirštais rodo, kas platina narkotikus. Kaip jums pavyko tą situaciją suvaldyti? Ko palinkėsite savo būsimiems kolegoms? Ačiū.

E. ŽIOBIENĖ. Gerbiamas Seimo nary, aš nepalieku posto, vykdau savo pareigas ir jas vykdysiu. Šiuo atveju jūs svarstote tiktai trijų kandidatų pateikimą, bet juk neaišku, ką Europos Taryba pasirinks iš tų kandidatų. Tai aš tikrai vykdau savo pareigas ir jas vykdysiu iki paskutinės minutės, iki tada, kada bus nuspręsta kitaip.

Bet iš tikrųjų teisingai keliate klausimą. Iš tikrųjų šiandien tikrai yra labai sudėtinga situacija, ir manau, kad esminis momentas, kurį, ypač savivaldos lygmeniu, reikia spręsti, tai yra paslaugų sektoriaus nefragmentiškumas, koks jis yra dabar fragmentuotas, labiau jį sulieti ir ypač sveikatos, socialinę, psichologijos, tai yra psichologų, ir švietimo pagalbą teikti kartu tais atvejais, kai mes kalbame apie paauglius, kurie linkę pirmiausia bandyti, tada jau vartoti, arba kai jie jau turi priklausomybės klausimų. Šiandien medikai laukia motyvuoto paciento ir jo motyvuoto neturėdami nesuteikia paslaugų. Socialiniai darbuotojai tikisi, kad medikai išspręs priklausomybės klausimą. Neišspręs tol, kol nebus bendro sąlyčio ir bendro darbo kartu. Čia turbūt yra akivaizdu. Kitas dalykas – dėl kiekvieno individualaus atvejo. Negaliu iš Seimo tribūnos to komentuoti.

PIRMININKAS. Labai dėkui, gerbiama kandidate. J. Varžgalio posėdžių salėje nematau. Todėl paskutinis klausia V. Valkiūnas.

V. VALKIŪNAS (*DPF*). Ačiū posėdžio pirmininkui A. Mazuroniui. Mano klausimas bus G. Sagačiui, bet visų pirma noriu paatgailauti E. Žiobienei, kad prieš daugiau kaip 12 metų aš nebalsavau už jus, kai buvo vaiko teisių kontrolieriaus skyrimas, ir netikėjau, kad jums pasiseks ir kad jūs susitvarkysite su savo darbu, bet matau, kad vis dėlto gaudama kažkokias paskiras pastabas jūs tvarkotės, jūs šaunuolė. O klausimas G. Sagačiui.

Jūs čia daug mums prikalbėjote, čia aš neseniai klausiausi J. Baideno kalbos Jungtinėse Tautose, tai kai kas su jūsų sutampa. Jūs čia kalbėjote, kad oriam, saugiam ir kad valstybė nesikiš, vadinasi, jūs prieš valstybę, kaip ir visiems liberalams, anarchistams, jums valstybės nereikia, jums teisės viršenybės principas. Tai žinau, kaip perkama ta teisė, paskui sako – viršenybė. Per pareigą įgauni teisę.

PIRMININKAS. Laikas.

V. VALKIŪNAS (*DPF*). Tai jums ir klausimas. Matote, neduoda net klausimo normaliai užduoti, kad sužinočiau tiesą iš jūsų. Kaip tada balsuoti, jeigu tiesos nežinosi? Kas mane apsaugos nuo psichologinio teroro ir kančių pakenčiant egoistinius išsišokimus?

PIRMININKAS. Gerbiamas Gediminai, kaip suprantu, klausimas jums buvo adresuotas.

G. SAGATYS. Na, ačiū už klausimą. Jis yra filosofinis – apsaugoti žmogų. Pirmiausia žmogus pats turi saugotis. Be abejonės, jeigu žmogus pats nesisaugo, niekas jo ir neapsaugos. Bet jūsų klausimo potekstę aš supratau. Jūsų keliamas idėjas, sakykime taip, kritiką man aš esu girdėjęs ir žinau, ir aš puikiai suprantu, taip, yra rimta visuomenės dalis, kuri mano būtent taip, ir jūs reprezentuojate šitą visuomenės dalį. Visa pagarba jums už tai, nes tik per debatus, tik per tokių klausimų kėlimą galima rasti konsensusą. Be abejonės, kokį nors receptą, kas apsaugos konkrečiu atveju žmogų, dabar turbūt iš šitos tribūnos jums vargu ar pasakysiu, bet principas, ką aš ir minėjau savo kalboje, kad žmogus, kad ir koks jis būtų, turi teisę į apsaugą tiek tais atvejais, kai privatus asmuo kėsinasi į to žmogaus interesus ir teises, tiek tada, kai valstybė kėsinasi. Aš šiuo atveju nematau skirtumo tarp šitų dviejų kėsinimųsi. Tiesiog valstybė pirmu atveju turi pareigą užtikrinti gynybą to žmogaus. Antruoju atveju ji visų pirma turi nesikėsinti.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Gerbiami kandidatai, jūs atsakėte į visus Seimo narių klausimus. Po pateikimo dėl Seimo nutarimo nėra balsuojama. Grafikas susitikimų su frakcijomis bus suderintas su frakcijų seniūnais. Pagrindiniu komitetu skiriamas Europos reikalų komitetas, papildomu – Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Seimo nutarimo projektas bus svarstomas spalio 26 dieną. Galime pritarti bendru sutarimu? Galime. Labai dėkui, pritarta.

15.01 val.

Vystomojo bendradarbiavimo ir humanitarinės pagalbos įstatymo Nr. XII-311 7 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3083 (*pateikimas*)

Kitas darbotvarkės 2-3 klausimas – Vystomojo bendradarbiavimo ir humanitarinės pagalbos įstatymo Nr. XII-311 7 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3083. Pateikimas. Pranešėja – užsienio reikalų viceministrė J. Neliupšienė.

J. NELIUPŠIENĖ. Sveiki. Lietuvos Respublikos vystomojo bendradarbiavimo ir humanitarinės pagalbos įstatymo 7 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas. Įstatymo projektu siūloma, kad lėšos, gautos iš sumokėtų baudų, paskirtų už tarptautinių sankcijų ir Lietuvos Respublikos įstatymais nustatytų ribojamųjų priemonių pažeidimus, taip pat už Baudžiamojo kodekso 123^1 straipsnyje įtvirtintos nusikalstamos veikos ar Administracinių nusižengimų kodekso 515 straipsnyje įtvirtinto administracinio nusižengimo padarymą, ir lėšos, gautos už nurodytus pažeidimus paskyrus poveikio priemonę – turto konfiskavimą, patektų į Vystomojo bendradarbiavimo fondą per Lietuvos Respublikos biudžetą ir būtų naudojamos su Ukrainos atstatymu ir atkūrimu susijusioms dvišalėms ir daugiašalėms paramos vystymuisi priemonėms įgyvendinti.

Šio įstatymo projekto nuostatos būtų taikomos dešimt metų nuo įstatymo įsigaliojimo. Tokiu būdu siekiama, kad Lietuvos Respublika vieningai prisidėtų prie Ukrainos atstatymo ir pademonstruotų tvirtą nuostatą teikti Ukrainai paramą Rusijos agresijos akivaizdoje. Lietuva savarankiškai, nelaukdama ES ar tarptautiniu lygiu priimamų sprendimų, jau dabar imtųsi nacionalinių priemonių, kurios iš esmės neprieštarautų ir papildytų būsimų ES tarptautinių sprendimų turinį prisidedant prie Ukrainos atstatymo. Tokios nacionalinės priemonės kitoms ES valstybėms narėms ar pačiai ES galėtų būti sektinas pavyzdys dalį valstybės biudžeto pajamų, gautų iš sumokėtų baudų, taip pat iš pritaikytos poveikio priemonės – turto konfiskavimo gautų lėšų skirti Ukrainai atstatyti ir atkurti.

Seimo kanceliarijos Teisės departamento išvadoje pateiktos pastabos ir pasiūlymai dėl įstatymo projekto bus aptarti įstatymo projekto svarstymo Seimo komitetuose metu. Įstatymo projektas prireikus bus atitinkamai pakoreguotas siekiant rasti geriausią sprendimą.

PIRMININKAS. Labai dėkui, viceministre. Jūsų paklausti nori vienas Seimo narys. Klausia A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Ačiū, pirmininke. Gerbiamoji pranešėja, jūs puikiai suprantate, kad iš baudų biudžete neplanuojama jokia eilutė. Tai yra neprognozuojamos pajamos. Jos gali nuo nulio iki begalybės būti apskaitomos, o parama Ukrainai turbūt turi būti prognozuojama ir planuojama. Kaip dabar susieti du nesusiejamus dalykus – nenuspėjamą surinktų baudų dydį ir planuojamą paramos mechanizmą ir dydį? Kas čia per burtai? Paaiškinkite man.

J. NELIUPŠIENĖ. Ačiū už klausimą. Nėra jokių burtų. Vystomojo bendradarbiavimo fondo yra skiriamos biudžeto asignavimo lėšos, kurios yra tos pastoviosios, kaip jūs sakote, lėšos ir jos yra prognozuojamos. Kiekvienais metais mes suplanuojame kitų metų biudžetą. Šitos lėšos būtų kaip papildomos lėšos, nes, žinome, poreikiai yra milžiniški. Vien dabar priskaičiuojama 700 mlrd. Aišku, mūsų parama bus nedidelė iš tų baudų, bet mintis yra suformuoti pavyzdį ir praktiką, galbūt netgi precedentą, kad ir kitos šalys, kurios kai kuriais atvejais skundžiasi, kad nėra teisinių būdų, kaip užtikrinti, kad sankcijų pažeidėjai ar apskritai rusiškas turtas prisidėtų prie Ukrainos atstatymo, tai čia yra vienas iš nedidelių žingsnelių, kaip tai padaryti. Jeigu yra pažeidžiamos sankcijos, iš jų surenkamos baudos ar turtas yra konfiskuojami už sankcijų pažeidimą, visos su tuo susijusios lėšos eitų irgi į Ukrainos atstatymo fondą, nenubraukiant biudžetinių asignavimų, kas yra labai prognozuojama.

PIRMININKAS. Labai dėkoju, viceministre. Jūs atsakėte į visus Seimo narių klausimus. Pasisakymai dėl motyvų po pateikimo. Už įstatymo projektą nenori kalbėti niekas. Prieš – V. Valkiūnas.

V. VALKIŪNAS (*DPF*). Aš neišgirdau į A. Skardžiaus klausimą konkretaus atsakymo, kad jūs būtumėte atsakiusi, nes iš tiesų gyventi iš baudų… Dabar vieną nubaudžia, paskui tą baudą anuliuos ir tos, kaip sakant, plaukėjančios lėšos… Jūs, taip sakant, neįtikinote. Aš nežinau, kaip A. Skardžių – ar įtikinote, bet manęs neįtikinote, nes jis, Artūras, tai yra A. Skardžius, labai gerą klausimą uždavė, fundamentalų.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Išgirdome visus pasisakymus dėl motyvų. Balsavimas dėl įstatymo projekto tam numatytu darbotvarkėje metu, tai, panašu, bus šiek tiek anksčiau. Labai ačiū, viceministre.

15.06 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 10 d. nutarimo Nr. XIV-69 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų narių pavaduotojų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-3110 (*pateikimas, svarstymas ir priėmimas*)

Darbotvarkės rezervinis 2.3 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 10 d. nutarimo Nr. XIV-69 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų narių pavaduotojų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas. Pranešėjas – Seimo Pirmininko pirmasis pavaduotojas J. Razma.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, čia trečias nutarimo projektas dėl mūsų naujojo kolegos darbo Užsienio reikalų komitete. Kaip žinote, kiekvienas komiteto narys turi pavaduotojus, tai šiuo nutarimo projektu ir siūloma M. Skamarako pavaduotoju komitete skirti D. Šakalienę.

PIRMININKAS. Labai dėkui, gerbiamas Jurgi. Jūsų paklausti nori Ž. Pavilionis.

Ž. PAVILIONIS (*TS-LKDF*). Tiesiog labai norėjau pasidžiaugti, kad Socialdemokratų partija, turinti tokias užsienio politikos tradicijas, grįžta į šitą komitetą ir mes sukursime dar didesnę užsienio politikos vienybę. Džiaugiuosi.

PIRMININKAS. Labai dėkoju, gerbiamas Žygi. Čia, supratau, dėl motyvų labiau.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Manau, kad iš tiesų naujam Seimo nariui bus naudinga būtent jūsų komitete darbuotis, nes užsienio reikalų sritis dabar išskirtinės svarbos, o komitete yra labai daug patyrusių narių, tai tikrai bus galima naujam nariui pasimokyti.

PIRMININKAS. Labai dėkoju, gerbiamas Jurgi. Pasisakymai dėl motyvų po pateikimo. Nėra norinčių kalbėti. Ar galime po pateikimo nutarimo projektui pritarti bendru sutarimu? Galime. Labai dėkoju, pritarta. Diskusijoje nėra norinčių dalyvauti Seimo narių.

Motyvai po svarstymo, po pateikimo. Po svarstymo, atsiprašau, dėl nutarimo projekto nėra norinčių kalbėti. Galime po svarstymo bendru sutarimu pritarti? Galime. Labai dėkoju.

Priėmimas. Vienas straipsnis. Nutarimo projektas iš vieno straipsnio. Galime bendru sutarimu pritarti tam vienam straipsniui? Galime? Labai dėkui, pritarta.

Pasisakymai dėl motyvų dėl viso. Nėra norinčių kalbėti Seimo narių. Balsavimas dėl nutarimo projekto darbotvarkėje balsuoti skirtu laiku.

15.08 val.

Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 2, 5, 6, 8, 9, 9^1, 10, 12, 12^1, 15, 17, 21, 22, 23, 26, 30, 43 straipsnių ir II skyriaus pavadinimo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 3^1 straipsniu įstatymo Nr. XIV-1942 13, 15, 16 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2984 (*pateikimas*)

Darbotvarkės 2-8 klausimas – Sveikatos draudimo įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2984. Pranešėjas – A. Matulas. Pateikimas. Gerbiamas Antanai, pateikinėsite? Gal apsigalvojote?

A. MATULAS (*TS-LKDF*). Gerbiamas posėdžio pirmininke, gerbiami kolegos, pirmasis pavaduotojas jau perspėjo, kad aš trumpai kalbėčiau. Noriu priminti, kad neseniai buvo priimtas Sveikatos draudimo įstatymas, kurio esmė buvo įteisinti pacientų priemokų už kompensuojamuosius vaistus dengimą valstybės biudžeto lėšomis visiems asmenims, kurie per kalendorinius metus įsigydami kompensuojamuosius vaistus išleidžia didesnę negu 3 vidutinių metinių priemokų dydžio sumą. Bet Ligonių kasa išstudijavusi pamatė, kad reikia dar tikslinti ir perkelti kai kurias sąvokas, kai kurias įteisinti, kad PSDF lėšas būtų galima naudoti ir specialios paskirties maisto produktams. Žodžiu, čia yra patikslintas, dar papildytas įstatymo projektas, kurį parengė Ligonių kasa. Kaip minėjau, šito įstatymo kai kurios nuostatos įsigaliojo, bet kai kurios įsigalios nuo kitų metų sausio 1 dienos. Todėl labai prašyčiau pritarti po pateikimo.

PIRMININKAS. Labai dėkui, gerbiamas Antanai. Jūsų niekas nenori paklausti. Pasisakymai dėl motyvų po pateikimo. Taip pat nėra norinčių kalbėti Seimo narių. Balsavimas dėl įstatymo projekto šiek tiek vėliau, darbotvarkėje numatytu laiku.

15.10 val.

Politinių organizacijų įstatymo Nr. XIVP-1280 19 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3082 (*pateikimas*)

Kitas darbotvarkės 2-11 klausimas – Politinių organizacijų įstatymo Nr. XIVP-1280 19 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3082. Pranešėjas – D. Griškevičius. Pateikimas.

D. GRIŠKEVIČIUS (*DFVL*). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Matau, nėra užsirašiusių, sakyčiau, toks gana techninio pobūdžio klausimas. Kaip žinote, Lietuvoje kredito įstaigos yra daugiau nei bankai, tai yra ir kredito unijos. Tam tikruose mūsų įstatymuose, konkrečiai kalbant, Rinkimų kodekse ir Politinių organizacijų įstatyme, kai kurios nuostatos kartais išsiskiria, todėl yra pasiūlymas suvienodinti, užtikrinti konkurencingumą. Taip pat, kaip minėjau, dabar viename įstatyme yra išplėstos galimybės gauti paskolą vienam ar kitam veiksmui, o Politinių organizacijų įstatyme vis dar likusi, sakyčiau, apribojanti sąlyga, kad paskolą politinėms organizacijoms galima gauti tik iš banko. Tiesiog yra siūloma išplėsti šią galimybę, būtent suvienodinti su Rinkimų kodekse esančiomis nuostatomis, kad politinės organizacijos, siekdamos gauti paskolą savo veiklai vykdyti, galėtų kreiptis ir į kredito unijas. Tiek trumpai.

PIRMININKAS. Labai dėkui, gerbiamas Domai. Kol jūs pristatėte, atsirado du Seimo nariai, norintys jūsų paklausti. Pirmasis klausia V. Mitalas.

V. MITALAS (*LF*). Dėkoju, pirmininke. Gerbiamas kolega, aš tiesiog norėjau pasitikslinti, ar jūs esate susižiūrėjęs ir kitus įstatymus? Jau pristatymo metu minėjote, kad Rinkimų kodekse yra

įrašytas platesnis terminas. Ar dabar šiuo pakeitimu, Politinių organizacijų įstatymo pakeitimu, būtų jau visiškai atvertas kelias? Esate tuo tikras, taip?

D. GRIŠKEVIČIUS (*DFVL*). Dėkoju kolegai už klausimą. Teisybės dėlei, aišku, reikia paminėti, kad Teisės departamentas yra pateikęs keletą savo pastebėjimų, pamąstymų, kur jie galvoja, kad galbūt irgi dar reikia patikslinti tam tikras kitas nuostatas. Aš manau, jeigu šiame etape būtų pritarta, Teisės ir teisėtvarkos komitete tas visų nuostatų suvienodinimas galėtų įvykti, kad, kaip sakote, ateityje nereikėtų grįžti ir vėl suvienodinti.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Klausia V. Gapšys.

V. GAPŠYS (*DPF*). Dėkoju, pirmininke. Aš norėjau pasitikslinti. Aš labai už šią nuostatą, pats ne kartą galvojau tą registruoti, bet atsirasdavo problema – kad kredito unijoje paimtumei paskolą, tu turi būti jos dalininku. Kaip išeis, kai politinė partija, tarkime, jūsų partija, taps kokios nors kredito unijos dalininke? Čia išeina tokia viešųjų ir visokiausių privačių interesų ir panašiai… Aš neradau šios problemos sprendimo. Ar jūs jį radote, ar dar turėsime paieškoti bendrai?

D. GRIŠKEVIČIUS (*DFVL*). Ačiū už klausimą. Aš vis dėlto linkęs pasitikėti mūsų kolegomis, dirbančiais Teisės ir teisėtvarkos komitete. Idėja aiški, iškelta. Kaip ir paminėjote, yra įvairių teisininkų pamąstymų. Vienu ar kitu atveju galbūt būtų galima tokį suvienodinimą daryti. Bet aš tikiu, kad mūsų pagrindinis uždavinys šiandien yra tą klausimą atnešti į komitetą, kad būtų rasti visi atsakymai ir suvienodinimai. Bet kuriuo atveju turbūt irgi nėra visiškai teisinga, kad viename įstatyme yra išplėsta norma, o Politinių organizacijų įstatyme aiškiai apibrėžta ir susiaurinta tiktai iki bankų. Juo labiau ne paslaptis, kad vyrauja, na, vieša paslaptis, pavadinkime taip, bankai apskritai gana rizikingai žiūri į politines organizacijas dėl galimų įvairiausių interpretacijų, kad gali būti suvokiama kaip kokia nors parama ar panašiai, po to neva kas nors atsidėkos. Tiesiog dažnu atveju su politinėmis partijomis net nenori turėti nieko bendro. Todėl net ta įstatyminė nuostata, kad dabar gali partijos kreiptis ir gauti paskolą savo veiklai vykdyti, realybėje iš esmės yra neįgyvendinama, nes bankai paprasčiausiai to nedaro.

PIRMININKAS. Labai dėkui, gerbiamas Domai. Jūs atsakėte į visus Seimo narių klausimus. Pasisakymai dėl motyvų. Už pasisako V. Gapšys.

V. GAPŠYS (*DPF*). Dėkoju. Iš tikrųjų mintis yra labai teisinga ir problema atskleista visiškai tiksliai. Iš bankų galima prašyti gauti paskolą politinei partijai, tačiau faktiškai turbūt labai sudėtingai tu tą paskolą gausi arba sąlygos bus tokios, kad tu gal ir pats nebenorėsi. Todėl išplėsti, kad ir iš kredito unijų būtų galima tų paskolų prašyti, yra teisinga, tačiau bijau, kad dažnu atveju gali išeiti tas pats rezultatas – tos paskolos vis tiek negausi prašydamas. Todėl tikrai pritardamas šiam projektui esu pasirengęs peržiūrėti senesnius teiktus projektus ir žiūrėti, kad tokias paskolas galėtų išduoti Lietuvos bankas.

Lietuvos bankas tam tikrais atvejais galėdavo išduoti savo darbuotojams paskolas, kad nebūtų viešųjų ir privačių interesų, tai yra tokia praktika anksčiau yra taikyta. Todėl nustačius tam tikras ribas ir limitus nuo gaunamų dotacijų ir įvertinus tam tikrus rizikos aspektus, aš manau, galėtų būti čia įtrauktos ne tik kredito unijos, bet ir Lietuvos bankas kaip specifinis subjektas, išduodantis paskolas labai specifiniams subjektams – politinėms partijoms, kad jos galėtų užtikrintai vykdyti savo veiklą ir turėtų apyvartinių lėšų tam tikru laikotarpiu. Todėl pritariu pasiūlymui ir projektui, bet manau, kad diskusijas reikėtų išplėsti plačiau ir problemą išspręsti iš esmės.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Prieš pasisako V. Semeška.

V. SEMEŠKA (*TS-LKDF*). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, kodėl dabar reikėjo čia keisti įstatymą ir kodėl norime, kad politines partijas finansuotų, krediuotų nebe Lietuvoje veikiantys bankai, o kredito įstaigos? Matyt, todėl, kad prieš rinkimus kai kurioms politinėms partijoms reikės finansavimo ir bankai, matydami perspektyvas tų politinių organizacijų, nebūtinai sutiks rizikuoti savo kapitalu ir finansuos tokias politines partijas. Todėl gali atsirasti koks Viktoras, Zbignevas, Antanas iš politinės partijos, kuris sukurs kredito uniją, įsteigs ją, na ir tokią politinę kampaniją finansuos per kreditus, kad laimėtų ta politinė kampanija nebūtinai visiškai skaidriai ir aiškiai. Ne veltui partijas leidžiama krediuoti, jų politines kampanijas, imti paskolas tiktai iš bankų, nes yra tam tikra priežiūra ir skaidrumas užtikrinamas. Dėl to aš tikrai abejoju, ar vertė-

tų dabar, artėjant net trims politinėms kampanijoms, keisti šį politinių partijų ir politinių organizacijų finansavimo įstatymą. Ačiū.

PIRMININKAS. Labai dėkui, gerbiamas kolega. Išklausėme visus pasisakymus dėl motyvų. Kadangi buvo paminėtas vardas, per šoninį mikrofoną V. Fiodorovas.

V. FIODOROVAS (*DPF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Kadangi buvo paminėtas vardas, tai noriu kolegai patikslinti, kad kredito unijos nei Viktoras, nei Zbignevas, nei kas nors kitas įsteigti negali taip paprastai. Kredito unijoms teisinis reguliavimas faktiškai taikomas lygiai toks pat kaip bankams. Bet jeigu jūs aktyviai, o, kiek suprantu, aktyviai dalyvaudavote visokių rinkimų ar organizavimo, ar kontrolės veiksmuose, turėtumėte suprasti, kad esant dabartinėms taisyklėms bankai partijų finansuoti nenori. Ne negali, bet nenori. Todėl kolegos teikiamas pasiūlymas iš tikrųjų yra labai logiškas, naudingas. Tai, ką jūs kalbate, skolinti, finansuoti… Kad ir kaip pažiūrėtume į šitą klausimą, jis reikalingas ir tikrai kokios nors rizikos neatveria. Todėl tikrai siūlyčiau palaikyti.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Gerbiami kolegos, išklausėme visus pasisakymus dėl motyvų. Balsavimas dėl įstatymo projekto visiškai netrukus.

15.18 val.

Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo Nr. VIII-2032 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3092 (*pateikimas*)

Kitas darbotvarkės 2-12 klausimas – Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo Nr. VIII-2032 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3092. Pranešėjas – A. Bagdonas. Pateikimas.

A. BAGDONAS (*LSF*). Dėkoju posėdžio pirmininkui už suteiktą žodį. Gerbiami kolegos, pristatau jums Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo 9 straipsnio siūlomus pakeitimus. Rengti įstatymo projektą paskatino kurortiniuose miestuose susidariusi automobilių stovėjimo vietų trūkumo problema. Vasaros sezono metu, kai į Lietuvos kurortus atvyksta gyventojų ne tik iš visos Lietuvos, bet ir kitų pasaulio šalių, tiek gyventojams, tiek miesto svečiams fiziškai nepakanka vietų savo automobiliams pasistatyti gyvenvietėse, šalia esančių daugiabučių. Tad pagrindinis šio įstatymo tikslas, kad kurortams būtų leista jau skirtas KPPP lėšas naudoti įrengti tokioms aikštelėms, kurios yra atitolusios nuo pačios gyvenvietės ar miesto, tam, kad miestai nebūtų užkimšti automobilių, tam, kad visi Lietuvos gyventojai, kurie nori pabėgti nuo miesto šurmulio, galėtų patogiai ilsėtis Lietuvos kurortuose. Tad yra siūlymas keisti įstatymo projekto 13 straipsnį ir papildyti patį įstatymą 9 punktu įrašant: KPPP lėšas naudoti automobilių stovėjimo aikštelėms ir saugykloms įrengti kurortiniuose miestuose.

Teko bendrauti su ne vienu iš jūsų ir nuraminti, kad Lietuvos kurortai nepretenduoja nė į vieną papildomą eurą. Pagrindinis įstatymo tikslas būtų, kad savivaldybėms pačioms būtų suteikta galimybė remontuoti gatvę, tvarkyti šaligatvį, įrengti prie daugiabučio stovėjimo aikštelę, bet būtų sudaryta galimybė iš tų pačių jau skirtų lėšų įrengti ir šiek tiek atokiau esančią automobilių statymo aikštelę, vieno lygio ar dviejų lygių, tam, kad automobiliai, suvažiuojantys į Lietuvos kurortus, ypač vasaros sezono metu, būtų patogiai pastatyti.

Kviečiu užduoti klausimus ir, žinoma, į juos mielai atsakysiu.

PIRMININKAS. Labai dėkui, gerbiamas pranešėjau. Jūsų paklausti nori gana daug Seimo narių. Pirmoji klausia E. Rudelienė. Jos salėje nematau. Kitas klausiantysis – E. Pupinis.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Gerbiamas kolega, ar iš tikrųjų įstatyme parašyta, kad iš tų lėšų, kurios skirtos (iš KPPP lėšų) savivaldybei, nes to nesimato? Ar nebus taip, kad vis dėlto bus bandoma belstis paskui į Susisiekimo ministerijos duris, kad vis dėlto būtų didinamos eilutės, jeigu taip, neva kurortų ypatinga situacija, ypatinga teritorija? Na, jinai ypatinga tiems, kurie galbūt gali įpirkti kai kuriomis kainomis jūsų kurortuose kai kuriuose. Daugeliui žmonių labiau rūpi turbūt keliai, vieškeliai, žvyrkeliai, kurie veda iš vieno miesto į kitą arba, tarkime, iki ūkio ir taip toliau. Ačiū.

A. BAGDONAS (*LSF*). Dėkoju, gerbiamas kolega, už klausimą. Bet tikrai noriu nuraminti, kad nėra pretenduojama nė į vieną papildomą eurą. Tiesiog yra noras leisti, kaip ir kitoms savivaldybėms. Kaip sakėte, vieni nori žvyrkelius sutvarkyti, kiti nori pėsčiųjų takus sutvarkyti. Šiuo atveju Lietuvos kurortuose problematika yra šiek tiek kitokia, nes į juos suvažiuoja gana daug automobilių, ir vietos savivaldos klausimas būtų, ar ji nori sutvarkyti gatvę, ar ji nori sutvarkyti šaligatvį, o galbūt įrengti dviračių taką, bet jeigu manys vietos savivaldos lygmeniu, kad labiau reikėtų įrengti aikštelę ir pačiuose kurortuose: Palangoje, Neringoje, Birštone, Druskininkuose, dėl to važinėtų mažiau automobilių ir visi pėsti, dviračiu ar kita transporto priemone, ekologiškesne aplinkai, naudotųsi, man atrodo, nuo to išloš visi. Juolab kad, sakiau, jokios pretenzijos nė į vieną papildomą eurą nėra. Kiek yra iš programos skirta pinigų, tomis lėšomis ir galėtų kurortai disponuoti.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Klausia P. Gražulis. Jo salėje irgi nesimato. A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Ačiū, gerbiamasis pirmininke. Gerbiamas kolega, o kokie vis dėlto finansiniai kaštai būtų įgyvendinus jūsų siūlomas nuostatas?

A. BAGDONAS (*LSF*). Finansiniai kaštai turbūt priklausytų nuo Lietuvos kurortų, ko jie siektų. Jei kalbėtume apie Palangą, Neringą, man atrodo, tokia aikštelė, jeigu kalbėtume apie dviejų lygių aikštelės įrengimą, galėtų kainuoti ir iki 5 mln. eurų, bet jos nebūtina įrengti iš karto. Jeigu miestas, planuodamas savo viešosios infrastruktūros tvarkymą, nuspręstų tokią aikštelę įrengti, tai ne per metus, ne per dvejus, tiesiog tokia galimybė atsirastų savivaldai, kad ji tomis jau gautomis lėšomis, kurias gauna visos savivaldybės, galėtų šiek tiek plačiau disponuoti. Jeigu matys, prioritetas bus ne kurios nors gatvės sutvarkymas, o tokios aikštelės įrengimas, kad žmonės daugiau pėsčiomis vaikščiotų ir visi suvažiavę iš Lietuvos, ypač didmiesčių žmonės, nori tiesiog pailsėti nuo kamščių, automobilių, nuo išmetamo dvideginio, tai, man atrodo, tas poilsis bus kokybiškesnis. Bet pačius sprendimus priimtų savivaldybės – ne mes. Mes nenumatytume nė vieno papildomo euro. Ir kokią kryptį pasirinktų savivaldybės, taip pat ne mes priimtume sprendimą. Mes tiesiog atvertume jiems galimybes.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Klausia L. Nagienė.

L. NAGIENĖ (*DFVL*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiamas kolega, įrengus šią aikštelę, jinai nebus nemokama, už ją pastačius automobilį bus irgi renkami mokesčiai. Ar nemanote, kad iš tų pačių pinigų, kuriuos susirinks savivaldybė iš papildomų pajamų, būtų galima ir numatyti tą plėtrą? Ir dabar, man atrodo, lygiai taip pat ima mokestį įvažiavus į kurortą, lygiai taip pat irgi už mašinų stovėjimą. Truputėlį jūs padarote išskirtines sąlygas konkrečiai kurortiniams miestams, o kitos savivaldybės to negalės panaudoti. Ar nematote to skirtumo? Kitas dalykas, mokestis yra imamas.

A. BAGDONAS (*LSF*). Dėkoju, gerbiama kolege, už klausimą. Aš manau, kad jokio išskirtinumo šiuo atveju Lietuvos kurortams aš nesiūlau. Kaip ir visoms kitoms 60 Lietuvos savivaldybių yra paskirstomas finansavimas per Kelių remonto programą. Aš tiesiog noriu praplėsti kurortams galimybes įrengti ir parkavimo vietas, nes fiziškai automobiliai netelpa ir kurortų plėsti neleidžia reglamentavimo dokumentai, detalieji planai. Didmiesčiuose situacija yra kiek kitokia. Automobilius žmonės labiau nori parkuoti prie savo namo, kad jiems būtų patogu gyventi, prie daugiabučio, o kurortuose, kadangi suvažiuoja į juos žmonės ne tik iš visos Lietuvos, bet ir iš viso pasaulio, tiesiog fiziškai jų nėra kur dėti, jeigu taip paprastai… Tie miestai yra užkemšami automobiliais. Tą problemą mes siūlome spręsti neskiriant nė vieno papildomo euro, tiesiog leidžiant naudoti jau paskirstytas lėšas.

Dėl mokama ar nemokama, čia būtų savivaldybės apsisprendimo klausimas, bet aš manau, kad simbolinis mokestis tokioje aikštelėje galėtų būti, nes administravimo kaštai vis tiek yra. Jeigu kalbėtume apie kurortus, tai vienuose kurortuose yra pagalvės mokestis, jeigu kalbėtume apie Neringą, tai yra vietinės rinkliavos mokestis, bet jie nėra niekaip susiję su parkavimu.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Klausia V. Valkiūnas.

V. VALKIŪNAS (*DPF*). Ačiū pirmininkui A. Mazuroniui.

Gerbiamas Bagdonų Andriau, jūs puikiai išdėstėte, puikiai papasakojote. Taigi, aš manau, geras pasiūlymas, geras jūsų sumąstymas, todėl nebeturiu klausimų ir sėkmės jums.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Klausia R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (*LVŽSF*). Pralinksmino Valdemaras. Norėjau paklausti dėl Druskininkų ir Birštono miestų. Aš suprantu, Neringoje yra ta problema, Nidoje. Ar yra kokių nors žinių dėl šio jūsų projekto, kiek kalbėta su tomis savivaldybėmis, ką jos apie tai galvoja? Ačiū.

A. BAGDONAS (*LSF*). Dėkoju už klausimą. Iš tiesų aš labiau orientavausi į Lietuvos pajūrio kurortus, bet tai nėra jokia prievolė. Tai yra tiesiog praplečiama galimybė. Jeigu Druskininkai ar Birštonas ateityje susidurtų su tokia problema, tai vietos savivalda ir galėtų apsispręsti, ar apskritai jiems tokios aikštelės reikia, o galbūt jiems nereikia ir jie neturi tos problemos. Bet kadangi mes kalbame apie Lietuvos turistus, apie tuos žmones, kurie nori šiek tiek pailsėti nuo didmiesčių šurmulio, nuo automobilių spūsčių, tai Lietuvos pajūris ypač susiduria su šia problema.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Klausia L. Girskienė.

L. GIRSKIENĖ (*LVŽSF*). Aš noriu, kolega, iš tikrųjų pasakyti, kad palaikyčiau tokią idėją, bet labai abejoju, ar ji pasiteisins, nes Klaipėdoje mes turime tas vadinamąsias „Park & Ride“ aikšteles. Jos, tiksliau, viena yra nuolat tuščia. Paprasčiausiai žmonėms nėra susiformavę tokie įgūdžiai. Kaip jūs manote, kaip įtikinsite žmones palikti savo automobilius ir keliauti į poilsio vietą visuomeniniu transportu ar kokiomis nors alternatyviomis transporto priemonėmis?

A. BAGDONAS (*LSF*). Dėkoju už klausimą. Aš norėčiau tik priminti, kad Klaipėda nėra Lietuvos kurortas ir problematika ten yra kitokia.

Apie pačią tendenciją ar žmonių norą įvažiuoti iš esmės į miegamąjį, man atrodo, mes tą nuomonę ir turėtume keisti, nes jeigu mes norime kokybiško poilsio, Lietuvos kurortuose reikėtų automobilius pasistatyti, ar ilsitės savaitę, ar dvi, vaikščioti pėsčiomis, kvėpuoti grynu oru, eiti prie jūros, maudytis ir tokiu būdu atgauti tas jėgas, kurias per 9 mėnesius dirbdami mes tiesiog iššvaistome.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Ir paskutinė dar klausia, jos nebuvo pasėdžių salėje, kai buvo eilė, E. Rudelienė.

E. RUDELIENĖ (*LSF*). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke, kad suteikėte galimybę paklausti. Ačiū kolegai už pristatytą įstatymo projektą. Manau, tikrai jis reikalingas ir ypač laukiamas kurortinėse teritorijose, bet noriu paklausti. Ar nemanote, kad jį reikėtų šiek tiek praplėsti ir įtraukti ne tik kurortus, bet ir kurortines teritorijas? Dar papildomai būtų penkios savivaldybės, nes ir tuose miestuose mes tikrai susiduriame su parkavimo problemomis, ir tai suteiktų savivaldybėms papildomų galimybių. Manau, kad tikrai teiksiu pasiūlymą dėl šio įstatymo projekto, bet ką jūs apie tai manote? Ačiū.

A. BAGDONAS (*LSF*). Dėkoju, gerbiama kolege, už klausimą. Kaip ilgametei Trakų merei noriu atsakyti, kad jūsų pastaba yra visiškai teisinga. Jeigu po pateikimo, gerbiami kolegos, jūs pritarsite šitam įstatymo projektui, kuris nekainuos nė vieno papildomo cento, tai aš manau, kad šis siūlymas yra logiškas, aš tikrai jį palaikyčiau ir pats pasirašyčiau, nes ir Trakai susiduria su ta pačia problematika. Jeigu mes norime savaitgalį atvažiuoti į Trakus, mes matome, kiek yra privažiavę automobilių, ir jų tiesiog fiziškai taip pat nėra kur parkuoti. Tad leiskime savivaldai pačiai nuspręsti, kur jie iš Kelių programos gaunamas lėšas naudos. Kviečiu palaikyti šitą įstatymo projektą.

PIRMININKAS. Labai dėkui, jūs atsakėte į visus Seimo narių klausimus. Pasisakymai dėl motyvų. Už įstatymo projektą pasisako J. Urbanavičius.

J. URBANAVIČIUS (*TS-LKDF*). Mieli kolegos, sakyčiau, tikrai racionalus siūlymas. Na, toks kaip ir pavyzdys, su kolegomis Seimo nariais šnekėjome, su Antanu, su kitais, sakykime, iš Kelių direkcijos gauna finansavimą keliams tvarkyti, bet šalimais yra aikštelė, kurią reikėtų sutvarkyti. Lėšų tikrai neplečiama, už tas pačias lėšas būtų sutvarkoma ir aikštelė. O dabar priešingu atveju savivaldybė turi eiti į savo biudžetą, ieškoti lėšų tam, kad sujungtų du projektus ir paskui tiesiog tęstų darbus. Aš manau, kiek gaus, tiek gaus ta savivaldybė, bet ji, na, susitvarkytų dar ir savo aikštelę. Siūlyčiau tikrai pritarti. Puikus pasiūlymas.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Prieš pasisako P. Gražulis. Petro salėje nėra. Tada išklausėme visų pasisakymų dėl motyvų. Balsavimas dėl įstatymo projekto visiškai netrukus.

15.32 val.

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 46 straipsnio 2 dalies pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2975 (*pateikimas*)

Ir paskutinis šios dienos darbotvarkės 2-13 klausimas – Švietimo įstatymo Nr. I-1489 46 straipsnio 2 dalies pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2975. Pranešėjas – V. Fiodorovas. Pateikimas. Toliau posėdžiui pirmininkauja Seimo Pirmininkė V. Čmilytė-Nielsen.

V. FIODOROVAS (*DPF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, šios kadencijos Seime labai daug kalbame apie žmogaus teises, tai šį kartą apie vieną iš jų – apie teisę tėvams jaustis saugiems, kai jų vaikai išeina į mokyklą.

Jau ne sykį viešojoje erdvėje garsiai nuskambėjo istorijos, kai mokiniai, pavartoję narkotinių medžiagų, apskritai neaiškių medžiagų, rūkalų ir kitų dalykų, tiesiai iš mokyklų yra išvežami į ligonines. Paskutinis toks tragiškas įvykis nutiko čia turbūt praėjusią dieną ar prieš kelias dienas, kaip įtariama, psichotropinių medžiagų pavartojęs mokinys mirė. Net vienos savivaldybės meras paragino leisti laisviau tikrinti moksleivius dėl narkotikų mokyklose. Šiuos raginimus nuolat girdime ir iš pedagogų, ir iš tėvų, iš policijos atstovų, todėl turime ieškoti išeičių iš šitos didėjančios problemos.

Teikiame Švietimo įstatymo 46 straipsnio 2 dalies pakeitimo projektą, nustatantį mokinio pareigas, ir nuostatą, kad mokinys mokyklos vidaus tvarkos taisyklėse nustatyta tvarka arba policijos pareigūnui pareikalavus privalo parodyti daiktus, siekiant patikrinti, ar į mokyklą neįnešamos draudžiamos medžiagos, gaminiai ar kiti draudžiami reikmenys. Leidimas tikrinti vaikų daiktus spintelėse neturėtų būti mokyklų noras ar nenoras, o valstybės atsakomybės klausimas, nes valstybė turi užtikrinti saugią aplinką mūsų mokiniams. O tiems, kurie net ir šiandien sakys, kad visko visiškai užtenka ir kuo puikiausiai tvarkomasi, noriu perskaityti generalinio komisaro pavaduotojo, jis tai pasakė mūsų frakcijos posėdyje, citatą: „Procesas neturi būti toks sudėtingas, kad norint patikrinti vaiką penkios institucijos turi praleisti dieną mokykloje. Sutinku, kad ši priemonė visiškai problemos neišspręs, tačiau turime padaryti viską, kad rizika būtų kuo minimalesnė. Jeigu mokinys žinos, kad mokykloje jį kartu su kitais mokiniais bet kurį rytą gali patikrinti, nemanau, kad tai nesuveiks ir jis nepradės galvoti, kad ši teritorija yra tabu ir ten nieko draudžiamo negali atsirasti. Aplinka visiems besimokantiems toje mokykloje būtų saugesnė.“ Raginu kolegas palaikyti pasiūlymą ir tikrai padaryti viską, kad mokyklos netaptų šių draudžiamų priemonių saugojimo vieta. Ačiū.

PIRMININKĖ (V. ČMILYTĖ-NIELSEN). Dėkoju už pristatymą. Jūsų užsirašė paklausti septyni Seimo nariai. Pirmoji klausia L. Nagienė. Ruošiasi T. V. Raskevičius.

L. NAGIENĖ (*DFVL*). Ačiū, gerbiama Pirmininke. Iš tikrųjų, gerbiamas kolega, mes suprantame, didžiulė problema. Didžiulė problema, mokyklose pasidarė nesaugu, nes gali bet kas įeiti į mokyklą. Žinome, kad mes neturime kortelių, ne visose mokyklose užtikrintas saugumas patekti į mokyklą. Šiandien bet kas gali patekti, jeigu nėra budėtojo, kuris tiesiog pareikalautų, kas ateina.

Mano klausimas. Jūs įstatyme rašote, tiktai policijos pareigūnui pareikalavus, o jeigu, sakysime, įtaria klasės vadovas ir mato, kad kažkas gali būti kažkur kišenėse ir taip toliau, ar negalvojote, kad gali ir pedagogas? Ir kitas dalykas, ar nemanote, kad, pasirašius sutartį su tėvais, toje sutartyje galėtų būti įkeltas šitas klausimas, būtent galimybė patikrinti vaiko kuprinę, jeigu yra galimai įnešamos neaiškios narkotinės medžiagos ar rūkalai?

V. FIODOROVAS (*DPF*). Oponuojantys šiam pasiūlymui visą laiką sakys, kad jau ir dabar sutartyse, jeigu to nori mokykla, visa tai yra įtraukta. Bet mes kalbame apie tai, kad privalomai kiekvienoje sutartyje arba apskritai visų mokyklų vidaus tvarkos taisyklėse šitas punktas atsirastų. Žinoma, tai turi daryti žmonės arba institucijos, atsakingos už tai. Negali bet kas bet kokių įtarimų vedamas pradėti tikrinti daiktus. Turi būti įtarimai, turi būti atsakingos institucijos, turi būti sudaryta kažkokia komisija – visas tas dalykas turi būti padarytas, kad neatsirastų kažkokia savivalė. Bet kokiu atveju tai turi būti padaryta visos Lietuvos mastu, o ne tiktai tų mokyklų, kurios galbūt mato problemą. Galbūt kitos mokyklos nemato. Tai turi būti apskritai visoje Lietuvoje.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia T. V. Raskevičius. Ruošiasi M. Danielė.

T. V. RASKEVIČIUS (*LF*). Ačiū. Dėkoju. Klausimas gerbiamam pranešėjui. Jūs pristatydamas klausimą jį pozicionavote kaip vaikų tėvų žmogaus teisių klausimą, teisę jaustis saugiems. O kaip apie pačius vaikus ir jaunus žmones, kurie mokosi mokykloje? Gal pirma klausimo dalis būtų apie tai, kaip jūs asmeniškai, pavyzdžiui, jaustumėtės būdamas kuriame nors prekybos centre, kai policijos pareigūnai visus pirkėjus guldo ant žemės ir krato jų kišenes, esą kažkas galbūt kažką paėmė ir įsidėjo į kišenę.

Jūs puikiai žinote, kad kalbant apie psichoaktyvių medžiagų prevenciją svarbios yra minkštosios ir kietosios priemonės. Minkštosios priemonės – tai prevencijos programos, pasitikėjimo tarp bendruomenės narių didinimas. O kietosios priemonės, kaip vaikų pjudymas šunimis, turėtų būti taikomos tik tada, kai yra aiški informacija apie galimai vykdomą nusikalstamą veiką.

Tai mano klausimas būtų toks. Ar nemanote, kad, užuot suleidus policininkus su šunimis į mokyklą, reikėtų policijos resursus nukreipti iš tikrųjų ten, kur reikia, tai yra į platinimo tinklus ir kartelius, kurie ir maitina jaunus žmones psichoaktyviomis narkotinėmis medžiagomis? Ačiū.

V. FIODOROVAS (*DPF*). Aš norėčiau, kad jūs taip kalbėdamas apie žmogaus teises bandytumėte ir visose kitose vietose hiperbolizuoti visą situaciją. Niekas nekalba apie tai, kad reikėtų suguldyti ant žemės, daryti nuolatinius patikrinimus ir visa kita. Bet pakartosiu tai, ką sakiau savo pristatyme. Jeigu vaikai, juo labiau kad tai yra policijos atstovų pasakyta, žinos, kad tai gali būti padaryta, galbūt mokyklos netaps tų draudžiamų priemonių saugojimo vieta.

O kalbant apie tai, kaip aš pozicionavau savo pristatymą, pradžioje pradėjau apie tėvus, bet pabaigiau vaikais, jeigu visko klausėtės. Nes normalu, aš, kaip vaikų tėvas, norėčiau tikrai jaustis ramus, kad mano vaikas, išėjęs į mokyklą, mokykloje praleisdamas didžiąją dalį laiko, tikrai negaus to, kas yra draudžiama.

Kalbant apie minkštąsias ir kietąsias priemones, aš sutinku, gi niekas nesako, kad šita priemonė yra vietoj visų kitų. Bet šiandien akivaizdu, kad problema didėja, o apie tai kalbame tiktai dabar. Ir akivaizdu, kad tų priemonių, kurios iki šiol buvo taikomos, tikrai trūksta. Tai pradėkime kalbėti apie tai garsiai, pradėkime spręsti, ieškoti variantų ir, žinote, nustatyti galimybes arba prievolę įtraukti tai į vidaus taisykles, juo labiau kad ir jūsų ministrė, atėjusi pas mus į frakcijos posėdį, sako, pažiūrėkite, viskas yra gerai, sutartyse tai yra. Iš tos pusės nemato problemos, kad į sutartis jau yra įtrauktas klausimas. Tai padarykime, kad tas klausimas būtų visose sutartyse, ne tiktai tų mokyklų, kurios tą problemą mato.

PIRMININKĖ. Klausia M. Danielė. Ruošiasi E. Pupinis.

M. DANIELĖ (*LF*). Labai ačiū. Kolegos, aš jau trejus metus šitoje salėje kalbu apie narkotikų politiką, apie tai, kad ji Lietuvoje yra neproporcinga ir netgi žalinga. Tai dar kartą grįžtu: Jungtinės Tautos sako, kad baudžiamieji įstatymai, kurie yra susiję su nedidelio kiekio turėjimu be tikslo platinti, nesukelia to rezultato, kurio mes tikimės, tai yra nesumažina vartojimo, o žalą didina. Tai aš noriu atkreipti jūsų dėmesį, kad šiandien mes susiduriame su žala. Šitos mirtys ir šitie dalykai yra susiję su žala. Baudžiamasis kodeksas nesumažina vartojimo paplitimo, jis toliau auga. Jisai didina riziką, kad jūsų vaikas, jeigu jis apsinuodys, bus tiesiog paliktas griovyje, o kiti vaikai pasišalins, bijodami *baudžiako*. Tai dabar į mokyklą nenorintys eiti vaikai susidurs su daiktų kratymais ir su mokytojų konfliktais. Kas bus tie tikrintojai? Kaip mokytojai reaguoja į šitą naują užduotį jiems? Ir dar kartą tada: kaip mes, kodėl mums neužtenka to, kad mokyklos nusistato taisykles…

PIRMININKĖ. Laikas!

M. DANIELĖ (*LF*). …vidaus taisykles, kurios ir apibrėžia tai, kad negalimų daiktų nešiotis į mokyklą negalima?

V. FIODOROVAS (*DPF*). Pakartosiu, ką jau pasakiau tris kartus: ne visos mokyklos tai nusistačiusios, nes kai kurie žiūri į šią problemą kaip ne į problemą arba nemato tos problemos. Bet akivaizdu, kad daugėja atvejų, dėl to reikia spręsti, matyt, ir tai padaryti visos Lietuvos mastu.

Kalbant apie tai, ką jūs pasakėte savo klausimo pirmoje dalyje apie baudžiamuosius dalykus. Šitas įstatymas apie tai nekalba. Galima vėlgi sutirštinti spalvas, sakyti, kad čia kratys mokinius ir visa kita. Jeigu dabar jau kai kurių mokyklų vidaus tvarkos taisyklėse tai yra nustatyta ir jūs nematote jokių problemų, tai kodėl jūs matysite problemas, jeigu šios taisyklės atsiras visų

Lietuvos mokyklų bendrose taisyklėse? Tai reikia padaryti, kad veiktų visoje Lietuvoje, ir sudaryti galimybes. Kai vaikas ne kur nors griovyje guli, bet atėjęs į mokyklą praranda sąmonę, užrūkęs neaiškios priemonės, išvežamas į ligoninę, ateina tėvai ir su policijos atstovais laukia visą dieną, kol atidarys kažkokio mokinio spintelę, ir ten randa didelį kiekį draudžiamų medžiagų. Bet praleidžia visą dieną. Ir kai kalba jūsų kolega apie policijos resursų naudojimą ir visa kita, tai šiek tiek paspręstų ir tai reikia tikrai spręsti.

PIRMININKĖ. Klausia E. Pupinis. Ruošiasi K. Vilkauskas.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Gerbiamas kolega, turbūt skaitėte tam tikras Teisės departamento išvadas, kad vis dėlto policija ir taip gali patikrinti pagal Policijos įstatymo 21 straipsnį, policijos pareigūnai gali pareikalauti ir reikalavimai turi būti vykdomi. O šiaip klausimas dėl konstitucinių reikalų. Vėlgi Teisės departamentas rašo, kad tiksliai būtų nurodyta, kas galėtų tikrinti, nes tai susiję vis dėlto su tam tikromis teisėmis. Ar nemanote, kad įstatymuose turėtų būti apibrėžta, ko ir reikalauja Teisės departamentas, kad galbūt administracija ar kažkas? Gali būti visko, žinote, tėvų komitetas ar kiti gali būti nurodyti, ir po to situacija gali būti tikrai nevaldoma. Kai kas gali norėti surasti kieno nors daiktuose ką nors draudžiamo vien todėl, kad nori surasti. Ačiū.

V. FIODOROVAS (*DPF*). Aš sutinku su jumis dėl tikslinimo ir visa kita. Čia yra kiekvieno Seimo nario galimybės teikti pasiūlymus, jeigu šitas įstatymas, tikiuosi, pereis pateikimo stadiją. Tikrai būtų galima diskutuoti ir tai sutvarkyti taip, kaip kiekvienam arba didžiajai daliai Seimo tai atrodo. Tai reikia tikrai padaryti.

Dėl galimybės tikrinti – žinoma, jeigu ten vyksta ikiteisminiai tyrimai ir kiti dalykai. Bet reikia prevenciškai padaryti tokią priemonę, kad vaikas, bet kada atėjęs į mokyklą, žinotų, kad gali būti patikrinamas, ir todėl neatsineštų draudžiamų medžiagų į mokyklą, neužrakintų privačioje spintelėje, kurią nuomoja tėvai, ir mokykla jos net negali atidaryti. Mokykla netaptų draudžiamų priemonių saugykla. Mes tai turime padaryti, todėl šiandien teikiame šitą pasiūlymą.

PIRMININKĖ. Klausia K. Vilkauskas.

K. VILKAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiama Pirmininke. Gerbiamas kolega, dabar labai svarbu greitas reagavimas, nes gali… Kiekvienas nesureaguotas atvejis, tai yra, na, kaip ir šiuo atveju – vaiko gyvybė. Policijos pareigūnų dabar trūksta, ypač didžiuosiuose miestuose. Ar nemanote, kad reikėtų sutelkti ir kitas institucijas arba jas atgaivinti? Pavyzdžiui, buvo nepilnamečių reikalų inspektoriai, kurie turėjo stipresnius įgaliojimus, nes dabar bendruomeniniai policijos atstovai tokių griežtesnių įgaliojimų neturi. Savivaldybių viešosios tvarkos pareigūnai tai sustiprintų, nes policijos pareigūnai nespės reaguoti į visus tokius atvejus. Ačiū.

V. FIODOROVAS (*DPF*). Na, matyt, klaida buvo padaryti tokią policijos reformą, todėl mes turime tokią situaciją. Bet mes negalime sakyti, žinote, neteikite įstatymo dėl kokio nors didesnio saugumo, nes neturime policijos. Tai gal padarykime taip, kad saugumą mes užtikrintume. Tai yra valstybės iš esmės pagrindinis tikslas – užtikrinti gyventojų saugumą. Sudarykime tam sąlygas, kad visos institucijos, kurios būtų įtrauktos, turėtų tinkamus resursus. Čia, matyt, esminis dalykas. O forma, ar tai bus vienokių, ar kitokių dalykų, yra kitas klausimas. Bet čia, matyt, susiję ir su įstatymu, kurį pateikė ministrė praėjusią savaitę. Reiktų prie jo grįžti ir tada kalbėtis.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Laikas klausti baigėsi.

V. FIODOROVAS (*DPF*). Labai ačiū.

PIRMININKĖ. Motyvai. Už kalba T. Tomilinas. Prašau.

T. TOMILINAS (*DFVL*). Gerbiami kolegos, labai džiaugiuosi kolegų iš Darbo partijos iniciatyva. Kaip matome žiniasklaidoje, faktiškai kasdien tragiški įvykiai mokyklose, prie mokyklų, įvykiai, susiję su moksleiviais, jaunimu. Jie svaiginasi ir patenka į situacijas, kai skystas tabakas būna vartojamas kartu su įvairiomis nuodingomis medžiagomis. Aš visai neseniai klausiau švietimo ministro, koks gi planas dėl mūsų vaikų saugumo mokyklose. Labai nuoširdžiai naujas ministras pasakė, kad plano nėra. Na, nežinau, ar mes galime sau leisti neturėti plano? Aš tikrai ir premjerės klausiau, kuri čia ministrė ar ministras yra šios problemos sprendimo koordinatorius valstybės mastu. Irgi negavau jokio konkretaus atsakymo. Na, belieka opozicijai imtis šio labai svarbaus klausimo sprendimo. Labai tikiuosi, kad bus bendras Seimo palaikymas. Mes tikrai galime sutarti įvairiais klausimais, dažnai sutariame, nereikia to ypatingo konflikto, tačiau visi suprantame, kad problema milžiniška ir reikia didesnio sutelkimo.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Kolegos, motyvai išsakyti. Pradedame balsavimo laiką. Kviečiu užimti vietas. Apsispręskime ir balsuokime dėl ką tik pateikto 2-13 klausimo – įstatymo projekto Nr. XIVP-2975. Kas po pateikimo pritariate, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip. Darbotvarkės 2-13 klausimas – Švietimo įstatymo pakeitimas.

Balsavo 118: už – 94, prieš – 7, susilaikė 17. Po pateikimo pritarta.

Kaip pagrindinis siūlomas Švietimo ir mokslo komitetas. Siūloma svarstyti gruodžio 5 dieną. Ar galime pritarti bendru sutarimu?

M. Danielė. Prašau.

M. DANIELĖ (*LF*). Priklausomybių komisiją prašau įtraukti kaip papildomą.

PIRMININKĖ. Ar galime tuomet pritarti, kad Švietimo ir mokslo komitetas kaip pagrindinis ir Priklausomybių komisija kaip papildoma svarstys? Nematau prieštaraujančių. Dėkoju, pritarta.

15.48 val.

Vystomojo bendradarbiavimo ir humanitarinės pagalbos įstatymo Nr. XII-311 7 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3083 (*pateikimo tęsinys*)

Tuomet turime apsispręsti ir balsuoti dėl jau apsvarstytų klausimų. Darbotvarkės 2-3 klausimas – Vystomojo bendradarbiavimo ir humanitarinės pagalbos įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3083. Tai buvo pateikimas. Kas pritariate, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 120: už – 120, prieš ir susilaikiusių nėra. Po pateikimo pritarta.

Kaip pagrindinis siūlomas Užsienio reikalų komitetas. Siūloma svarstyti spalio 26 dieną. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Dėkui.

15.49 val.

Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 16 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2955 (*pateikimo tęsinys*)

Kitas 2-7 klausimas – Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2955. Taip pat buvo pateikimas. Balsuojame.

Balsavo 121: už – 119, prieš nėra, susilaikė 2. Po pateikimo pritarta.

Kaip pagrindinis siūlomas Socialinių reikalų ir darbo komitetas. Siūloma svarstyti spalio 26 dieną. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Dėkui, pritarta.

15.50 val.

Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 2, 5, 6, 8, 9, 9^1, 10, 12, 12^1, 15, 17, 21, 22, 23, 26, 30, 43 straipsnių ir II skyriaus pavadinimo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 3^1 straipsniu įstatymo Nr. XIV-1942 13, 15, 16 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2984 (*pateikimo tęsinys*)

Balsuojame dėl 2-8 klausimo – Sveikatos draudimo įstatymo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2984.

Balsavo 123: už – 107, prieš nebuvo, susilaikė 16. Po pateikimo pritarta. Pagrindinis – Sveikatos reikalų komitetas. Siūloma svarstyti lapkričio 14 dieną. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Ačiū, pritarta.

15.50 val.

Politinių organizacijų įstatymo Nr. XIVP-1280 19 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3082 (*pateikimo tęsinys*)

Balsuokime dėl 2-11 klausimo – Politinių organizacijų įstatymo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3082. Tai buvo pateikimas.

Balsavo 121: už – 107, prieš nebuvo, susilaikė 14. Po pateikimo pritarta. Siūloma svarstyti Valstybės valdymo ir savivaldybių komitete. Siūloma svarstymo data – spalio 31 diena.

Prašau. V. Semeška.

V. SEMEŠKA (*TS-LKDF*). Pirmininke, kaip pagrindinį siūlome TTK. Ačiū.

PIRMININKĖ. Teisės ir teisėtvarkos komitetas pagrindinis, Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas papildomas. Ar galime pritarti tokiam siūlymui? Prieštaraujančių nematau, negirdžiu. Pritarta.

15.52 val.

Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo Nr. VIII-2032 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3092 (*pateikimo tęsinys*)

Darbotvarkės 2-12 klausimas – Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3092. Balsuojame.

Balsavo 118: už – 102, prieš nebuvo, susilaikė 16. Po pateikimo pritarta. Kaip pagrindinis siūlomas Ekonomikos komitetas. Siūloma svarstyti gruodžio 5 dieną. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Dėkui, pritarta.

15.53 val.

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 28, 37, 42, 43, 44, 66 ir 67 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2759(2) (*priėmimo tęsinys*)

Gerbiami kolegos, pakartokime 1-17.1 klausimą – Švietimo įstatymo Nr. I-1489 pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2759. Balsuojame. (*Balsai salėje*)

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 71, už – 71. Švietimo įstatymas priimtas. (*Gongas*) (*Plojimai*)

15.53 val.

Profesinio mokymo įstatymo Nr. VIII-450 33 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2761(2) (*priėmimo tęsinys*)

Darbotvarkės 1-17.2 klausimas – Profesinio mokymo įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2761. Balsuojame. Taip pat priėmimas.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 71, už – 71. Profesinio mokymo įstatymas priimtas. (*Gongas*) Užsiregistravo 72. Ačiū.

15.54 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 10 d. nutarimo Nr. XIV-69 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų narių pavaduotojų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-3110 (*priėmimo tęsinys*)

Dar turime pabalsuoti dėl rezervinio 2.3 klausimo – Seimo nutarimo dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 10 d. nutarimo pakeitimo projekto. Priėmimas. Balsuojame.

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 117: už – 115, prieš – 1, susilaikė 1. Seimo nutarimas priimtas. (*Gongas*)

Finansų ministrė G. Skaistė norėtų replikuoti. Prašom.

G. SKAISTĖ (*TS-LKDF*). Aš norėjau paprašyti Vyriausybės išvados dėl to įstatymo dėl aikštelių finansavimo.

PIRMININKĖ. Dėl Kelių priežiūros įstatymo?

G. SKAISTĖ (*TS-LKDF*). Taip, ačiū.

PIRMININKĖ. Yra prašymas dėl Vyriausybės išvados. A. Bagdonas.

A. BAGDONAS (*LSF*). Gerbiami kolegos, iš esmės, kaip ir minėjau, įstatymo projektui nereikia nė vieno papildomo cento. Su susisiekimo ministru jau yra apkalbėtas šitas įstatymo projektas ir aš manau, kad jisai tikrai pritartų, bet vilkinti taip, kaip jūs pusantrų metų vilkinote PVM įstatymą nuo 45 tūkst. iki 55 tūkst., na, nėra tikrai prasmės. Leiskite parlamentui dirbti savo darbą. Neprašykime papildomų Vyriausybės išvadų ją apkraudami dėl paprasto, elementaraus įstatymo projekto.

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, nuskambėjo pasiūlymas dėl Vyriausybės išvados. Taigi turime apsispręsti balsuodami: kas pritariate dėl Vyriausybės išvados, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 112: už – 48, prieš – 42, susilaikė 22. Nepritarta.

Gerbiami kolegos, visi balsavimai baigėsi. Taigi ačiū visiems už posėdį ir posėdį skelbiu baigtą. (*Gongas*)

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

VII (RUDENS) SESIJOS
RYTINIO POSĖDŽIO NR. 308
STENOGRAMA

2023 m. rugsėjo 28 d.

Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkė V. ČMILYTĖ-NIELSEN,
Seimo Pirmininko pavaduotojai A. MAZURONIS ir P. SAUDARGAS

PIRMININKĖ (V. ČMILYTĖ-NIELSEN). Gerbiami kolegos, kviečiu užimti vietas. Pradedame rugsėjo 28 dienos, ketvirtadienio, rytinį Seimo posėdį. (*Gongas*)

10.02 val.

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų Algirdo Vaclovo Patacko 80-ųjų gimimo metinių ir Jono Šimėno 70-ųjų gimimo metinių paminėjimas

Šios dienos posėdį pradėsime Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų A. V. Patacko 80-ųjų gimimo metinių ir J. Šimėno 70-ųjų gimimo metinių paminėjimu. Kartu su mumis, Seimo nariais, šiandieną minėjime dalyvauja Aukščiausiosios Tarybos Pirmininkas, atkurtos nepriklausomos Lietuvos valstybės vadovas V. Landsbergis, Nepriklausomybės Akto signatarai, signatarų artimieji, garbingi svečiai.

Gerbiami kolegos, kviečiu tylos minute pagerbti signatarų atminimą.

Tylos minutė

Kviečiu Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarą A. Saudargą pasidalinti mintimis apie Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarą A. V. Patacką. Prašau.

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro Algirdo Saudargo kalba

A. SAUDARGAS. Gerbiama Seimo Pirmininke, Prezidente Vytautai Landsbergi, aukštasis Seime, prieš penkerius metus turėjau garbės kalbėti minint ankstesnį bičiulio ir bendražygio A. Patacko jubiliejų ir tada mėginau jums pristatyti jo kūrybą. Šiandien išdrįsiu jums pasiūlyti paklausyti paties A. Patacko. Trys epizodai po 2 minutes, įrašas padarytas režisieriaus J. Javaičio. Turbūt 2014 metų pabaiga buvo. Algirdas mirė 2015 metų pavasarį. Apie 2 valandas yra šito įdomaus įrašo. Po 2 minutes. Jis kalba, A. Patackas kalba, iš rūsio, 2 minutes iš pastogės ir 2 minutes iš griovio.

Pirmas epizodas iš KGB rūsio, čia galime praeiti netoliese. Antras yra iš jo sukurtos vizijos – „Pastogės“, už ką jisai ir buvo nusiųstas į tą rūsį. Ir trečias epizodas, kai jį, puikų chemiką, inžinierių, išmetė iš Mokslų akademijos sistemos ir nusiuntė dirbti prie melioracijos griovių. Labai prašau paleisti įrašą.

Rodomas archyvinis vaizdo ir garso įrašas

A. V. PATACKAS. Ruošiausi į kalėjimą, nes jau žinojau – anksčiau ar vėliau, bet tik neaišku, kada. Kiekvieną savaitę pirmadienį lauki tarp 7 ir 8 valandų, ar nepasigirs skambutis į duris, nes jeigu jie darydavo, tai darydavo pirmadienį, kad turėtų visą savaitę prieš akis. Pamatai per akutę – kokie septyni vyriškiai su skrybliais. Jie atsidaro, įeina. Jeigu pirmadienį neįvyko, tai turi daugiau mažiau savaitę, jau gali laisviau, po to vėl pirmadienis ir taip kokių dešimt metų laukimo, žodžiu.

Na, o paskui pati ta operacija, kai nuleido į rūsį. Aš jau buvau pasiruošęs, jau žinojau viską, ką reikia daryti, kaip jausiuosi. Ir tai buvo problemų. Buvau išsigandęs vienu metu. Įvedė į kamerą, nieko nėra, kaž-

koks suoliukas tokio pločio, priremtas prie sienos, įstriža ta kamera tokia, nieko nėra daugiau, jokio baldo. Galvoju, jeigu čia reikės metus sėdėti tokioje… Pasirodo, tai buvo kratos kamera, nieko baisaus, tiktai daiktus susidėti. Paskui jau nuvedė į normalią kamerą.

Pats tas įvykis vis tiktai buvo šokas, bet kadangi aš jau buvau pasiruošęs, tai man tas šokas buvo žymiai silpnesnis negu tam, kuris nebuvo pasiruošęs. Kiekvienam tokiam virsmui reikia ruoštis. Na, o paskui ten guli, kadangi neaišku – 5, 7, 12 metų. Žinai, kad čia nematysi nei artimųjų, nieko. Guli va taip rankas sudėjęs, Konservatorijoje viršuje groja, viskas girdisi per tuos rūsio langus. Žodžiu, galvojau taip: mygtuką paspaustum, išeitum ir kaip niekur nieko. Tai tokia repeticija, nes buvimas toje kameroje yra kaip gulėjimas karste: rūsys, ta muzika tokia, tas gyvas palaidojimas. Tai buvo labai puiki repeticija.

A. SAUDARGAS. Štai dabar epizodas apie „Pastogę“, dėl kurios jis būtent ir buvo nusiųstas į šitą KGB rūsį.

Rodomas archyvinis vaizdo ir garso įrašas

A. V. PATACKAS. Branduolys buvo trys redaktoriai. Tai buvo G. Vosyliūtė, jau mirusi, J. Prapiestis, irgi pernai mirė, ir aš. Tai buvo „Pastogė“. Apie „Pastogę“ čia gal jau daug rašyta, bet ji buvo tokia… Paliko mums M. Tomonis žūdamas tokį kaip ir savo testamentą, kad mes jį turime… Buvo išėję du numeriai ir paskui mus užspaudė.

Po to mes leidome tokį rinkinį „Ethos“, jau sumėtėme pėdas. KGB labai siusdavo, jeigu tu leidi ką nors periodinio. Tai reiškia – tu leidi ir leisi, o čia mes tarsi užsidarėme ir tada išleidome „Ethos“ rinkinį. Jie vėl iš naujo pradėjo šniukštinėti, kas čia, kur ir kaip. Kartu lygiagrečiai darėme ir O. Milašiaus tuos raštus. Norėjome kažką padaryti, kas turi išliekamąją vertę ir kas yra pakankamai solidu, pakankamai kokybiška, ir įrodyti, kad pogrindžio sąlygomis galima ir tokius darbus daryti. Aš laikau didžiausiu pasiekimu, mes vis dėlto įrodėme, trys tomai guli. Dabar (…) ne pogrindis, nepatiko tas žodis „pastogė“. Ten šalta, bet toli matyti ir geras oras, žodžiu. Bet su „Pastoge“ mums nepavyko. Reikia tai pripažinti. Tiesiog niekas nerašė iš mūsų būrelio. Tik mes taip paskleidėme tą žinią, kad yra toks leidinys, kas norite, galite atnešti, garantuojame, kad iš mūsų niekur neišeis. Autorius nedaug rizikuoja. Jisai nešė, sakysime, kokiai redakcijai, redakcija atmetė, na, ir kaip jis ten nuplaukė, tai autorius nedaug rizikuoja – rizikuoja redaktorius. Mes tą riziką prisiimame. Bet visi bėgo į šoną, visi jauni autoriai. Faktiškai vienas Gintaras, mano brolis, atsiuntė vieną eilėraštuką, pasirašė: Erazmas Roterdamietis. Tai „Pastogę“ reikia laikyti nesėkme, bet ne dėl mūsų kaltės. Mes turėjome viską padarę, buvome prisiėmę tą riziką, bet tiesiog ta oficialioji pusė buvo patrauklesnė ir visi rašė, užtai paskui stalčiuose nelabai ką turėjo.

A. SAUDARGAS. Laisvą valstybę reikia pradėti nuo laisvos kūrybos. Štai ir už tą laisvą kūrybą čekistai kankino pusę metų Algirdą čia, rūsiuose. O režimas išmetė jį iš Mokslų akademijos ir pasiuntė duoną uždirbti melioracijos grioviuose. Štai kokie įspūdžiai Algirdo iš melioracijos griovių.

Rodomas archyvinis vaizdo ir garso įrašas

A. V. PATACKAS. Man teko dešimt metų dirbti, griovius šienauti. Išmetė iš Mokslų akademijos ir taip toliau. Žodžiu, jeigu taip gražiai griovį padarai, melioracijos griovį, eina vagelė, aš pirmąkart gyvenime… turbūt daugiau nebepatirsiu, kad man būdavo gražu. Aš padariau – gražu, vandenėlis teka čia ir taip toliau. Aš gėrėdavausi savo darbu. Ten, aišku, daug prakaito nulieji.

Paskui tokios atgaivos aš nepatyriau nei knygas rašydamas, nei juo labiau Seime dirbdamas. Bet jeigu žmogus, čia yra būtina, jeigu tu viską teisingai darai ir kažką padarai, tau turi būti pačiam gražu. Reikia skirti laiko tam ir nesigėdyti to pasigėrėjimo, ne pasigyrimo, kad čia kokia nors premija ar dar kas nors.

Sakau, labai keista, bet aš puikiai prie griovių tą tokį… Man tikrai būdavo gražu. Čia buvo raistas, priaugę ten galas žino, to vandens nesimatė, čia dabar gražus griovelis. Aišku, kad ten po purvą maliesi su tuo kastuvu, ten non stop 6 valandas su tuo dalgiu, tai čia jau savo ruožtu, bet padarai – ir gražu. Ir Dievui tas pats yra. Jisai žiūrėjo į savo sukurtą pasaulį ir gėrėjosi. Nežinau, gal septintą dieną, gal…

A. SAUDARGAS. Gerbiami Seimo nariai, patikėkite, gerai žinau, kokį purvą tenka braidyti. Aš tą esu išbandęs. Linkiu jums visiems iš kairės ir dešinės, iš opozicijos ir pozicijos, ir Seimo nariams, ir kitiems politikams pamatyti tą išvalytą griovį, pamatyti tą nedidelį čiurlenantį upelį. Juk tai gražu, ar ne? (*Plojimai*)

PIRMININKĖ. Dėkoju signatarui A. Saudargui ir norėčiau pakviesti į tribūną Seimo narį V. Rakutį. Prašom.

Seimo nario Valdo Rakučio kalba

V. RAKUTIS *(TS-LKDF)*. Šviesiausias Seime, dėkoju jums už galimybę pristatyti A. V. Patacką, žmogų, jo 80-mečio proga iš šios aukštos tribūnos. Istorikui nėra taip lengva įvertinti žmogų, kurį pažįsti asmeniškai, nes tave veikia tavo paties emocija, žmogaus akys, kurios lieka tavo atmintyje, ir jo kūryba, su ja turėjau galimybę šiek tiek susipažinti.

Kilęs iš labai įdomios giminės, Patackai save tapatino su Potockių gimine, kuri ypač išgarsėjusi buvo XVIII amžiuje savo didžiaisiais didvyriais ir didžiaisiais išdavikais. Viskas buvo viena. Bet ta nepalaužiama dvasia ir nesitaikymas su aplinka, ko gero, yra paveldėta iš ten. Jame yra visko: jame yra kaimo, Mišniūnų kaimo Širvintų apylinkėse, jame yra Kauno priemiesčių dvasios, kuri yra labai ypatinga, jinai yra nepalenkiama, ji yra nesitaikstanti, ji yra nuoširdi, kaimiška ir kartu jau miestietiškai suvokianti save kaip universumo dalį. Knygos formavo šitą žmogų, nes jis gimė ir gyveno iš esmės sovietmečiu, ir baisiuoju sovietmečiu. Jo tėvai sunkiai tvarkėsi su šitais laikais, būdami katalikai, išlaikydami tradicines nuostatas. Jo tėtis buvo jam didžiulis asmeninis autoritetas, turėjo turbūt būti kunigu, bet taip išėjo, kad jam nepasisekė, ir tas žmogus sunkiai derėjo tame sovietmetyje, kasdieniniame pasaulyje, sudarydamas sąlygas savo sūnui eiti panašiu, sakyčiau, Lietuvos žynio keliu. Šitam žmogui būdingas ypatingas žodis – „nekolaboravimas“. Nekolaboruoti šitoje epochoje – tai buvo didžiulis iššūkis, ir nekolaboruoti tiktai formaliai, stojant ar nestojant į kokią nors partiją, bet nekolaboruoti savo viduje. Jo argumentas, kurį ne taip seniai perskaičiau, kad 70 % sovietmečio lietuvių vienaip ar kitaip kolaboravo, privertė ir mane pagalvoti apie save. Gyvoji dvasia – štai tie žodžiai, kurie sako, kas gi turi būti mūsų centras, kas turi būti mūsų pagrindinė idėja. Kas būdinga Algirdui, čia jau kalbant apie mūsų epochą, – tai nepatogus doros imperatyvas. Šita A. Petraitytės frazė mane tiesiog sukrėtė. Tai yra tai, ką mes šiandien turime padaryti kiekvienas ir visi kartu. Labai rekomenduoju kolegoms perskaityti 2016–2017 metais išleistą knygą „Algirdas iš Kauno“. Tikrai praturtėsite ir tapsite stipresni.

Ką gi jis padarė iš esmės? Jis buvo ir politikas, ir mąstytojas, ir poetas. Mano akimis, svarbiausia turbūt mano pranešimo mintis – sujungęs senąją ikikrikščionišką lietuvių kultūrą su krikščioniškąja. Balsu įvardino tai, ką savo vardais ir žodžiais liudijo Lietuvos partizanai. Mes čia svarstome – „Romuvai“ suteikti ar nesuteikti statusą, bet mes turime sujungti šitas dvi kultūras, nes jos sudaro mūsų esmę, mes negalime nė vienos iš tų dalių išimti, nes tai yra viskas mes. Ir jis tą sujungė. Tiems, kas bando kurti Lietuvos ateitį, būtinai reikia perskaityti jo knygą „Litua“, kuri kaip tik ir suformuoja šias pagrindines nuostatas. Jungdamas skirtingus mokslus, intuiciją ir nuojautą, su draugais diskutuodamas svarbiais klausimais, išvystė tokį dalyką kaip etnosofija. Jis kartais labai panašus į mokslą, bet kartais labai panašus į kažkokią naują dvasinę būseną. Pakilo taip aukštai, kad tvirtai ant pozityvizmo pagrindo stovintys žemiškieji mokslininkai jo jau nebematė ir jį išbraukdavo. Sakydavo, jie čia kliedi, tie žmonės. Bet kartais tie kliedesiai supranta daug daugiau negu tiktai faktais pagrįsti mokslai, nes kai kuriems dalykams tiesiog tų faktų neužtenka. Todėl kartais reikia susitaikyti su tuo, kad rasite jo tekstuose, atrodo, visiškai neįmanomų dalykų, galbūt ir neteisingų, bet tuo pačiu metu tokių gilių įžvalgų, kurias mes suprasime galbūt ne šiandien, bet dar po keleto metų.

Taigi, skaitykime knygas, suvokime virsmus, šitas žodis yra esminis jo darbuose, ir būkime nekolaborantais. Už mūsų tūkstantmetė Lietuva – Litua. (*Plojimai*)

PIRMININKĖ. Dėkoju Seimo nariui V. Rakučiui. Į tribūną norėčiau pakviesti Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarą S. Kropą prisiminti Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarą J. Šiměną. Prašom.

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro Stasio Kropo kalba

S. KROPAS. Gerbiama Seimo Pirmininke, gerbiamas Atkuriamojo Seimo Pirmininke, garbūs šio paminėjimo dalyviai, man labai malonu pasinaudoti galimybe pristatyti signataro J. Šimėno asmenybę ir veiklą. Jo politinis darbas, politinė veikla detaliai pristatomi parodoje, daugelis iš jūsų kartu su juo dirbo. Aš labiau akcentuosiu jo darbus.

Pradėsiu nuo to, jog pasakysiu, kad Jonas buvo Papilių patriotas. Parlamentarizmo ir istorinės atminties skyriaus citata parodą pristatant taikliai atspindi esmę. Cituoju: „Gilus ryšys su gimtaisiais Papiliais buvo savotiškas vidinis būsimo signataro J. Šimėno gyvenimo kodas, apibrėžtas krikščionybės tradicijomis, meile gimtinei, lietuviškam žodžiui ir dainoms, etnokultūrai.“ Kitas svarbus Jono bruožas buvo tas, kad jis buvo geologas visa širdimi. Geologiją jis labai mylėjo. Baigęs Viešintų vidurinę mokyklą, Vilniaus 21-ojoje technikos mokykloje įgijo geologinio gręžimo meistro specialybę, o Vilniaus universitete – inžinieriaus hidrologo specialybę. Spėjo nuveikti reikšmingų darbų šioje srityje. Dirbdamas Gargždų naftos žvalgybos ekspedicijoje atliko Baltijos jūros dugno geologinį kartografavimą ir geologinę nuotrauką Lietuvos ekonominėje zonoje. Nors vėliau teko keisti veiklos kryptį, geologija visuomet išliko jo širdyje – palaikė ryšį su šios srities kolegomis, dalyvavo ekspedicijose, buvo Lietuvos geologų sąjungos tarybos narys, jos pirmininkas 2001–2004 metais.

Sąjūdis kardinaliai pakeitė Jono šeimos gyvenimą. Jonas nedvejodamas aktyviai pasinėrė į šio judėjimo veiklą, buvo vienas iš Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio Klaipėdos rajono Gargždų iniciatyvinės grupės kūrėjų. Vėliau išrinktas tarybos nariu ir pirmininku tapo Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos nariu, signataru.

Aukščiausiojoje Taryboje pasižymėjo aktyvumu. Dalyvavo rengiant aplinkos apsaugos, mokesčių už aplinkos teršimą, mokesčių už gamtos išteklių naudojimą įstatymų projektus, vadovavo Gamtos apsaugos komitetui ir, kas įdomu, inicijavo saugomų teritorijų tinklo Lietuvoje kūrimą įteisinant nacionalinius parkus, regioninius parkus ir gamtos rezervatus. Daugeliui, įskaitant ir mane, Aukščiausiojoje Taryboje neatrodė, kad saugomos teritorijos būtų prioritetinis reikalas, tačiau Jonas buvo atkaklus to propaguotojas. Tik vėliau supratau, kaip svarbu buvo laiku atlikti darbą, nes vėliau, kuomet jau vyko restitucija ir privatizavimas, interesų buvo jau kur kas daugiau ir tai būtų buvę tikrai sunku atlikti.

Kova už Lietuvos nepriklausomybės įtvirtinimą Jonui nesibaigė balsavimu už Aktą dėl Lietuvos nepriklausomybės. Jis save surado ir realizavo kitur – rūpinosi Lietuvos ekonominės, energetinės nepriklausomybės stiprinimu. Tuo metu Lietuvos nedraugų buvo aktyviai skleidžiamas mitas, kad Lietuva neturi resursų, yra visiškai priklausoma nuo importo ir kad jos laukia liūdnos perspektyvos. Jonas dėl to nuoširdžiai išgyveno ir ieškojo būdų, kaip panaudoti vietinius išteklius ir kaip padaryti Lietuvą kuo mažiau priklausomą nuo energijos importo. Jis man sakė: stirtos šiaudų yra tapusios kraštovaizdžio dalimi, bandant atsikratyti, jos dažnai deginamos. Miškuose kirtaviečių ir išvartų atliekos, nenaudojami kelmai, buitinės atliekos, turinčios energetinę vertę, verčiamos sąvartynuose – visa tai galima racionaliai panaudoti ir ženkliai sumažinti energetinį priklausomumą nuo užsienio šalių.

Buvo galimybių studijos, vizitai į parodas, gamyklas, katilines, atsakingas institucijas pažangiausias praktikas taikančiose Europos Sąjungos šalyse, bendravimas su Lietuvos mokslininkais. Jonas tapo atsinaujinančių energijos šaltinių vystymo strategijų vienu iš svarbiausių kūrėjų ir labai aktyviu jų praktiniu įgyvendintoju. Štai keli pavyzdžiai. Pavyzdžiui, bioetanolio bei biodyzelino gamyba ir jų naudojimas vidaus degimo varikliams. Maišant su iškastiniu kuru buvo galima reikšmingai sumažinti importo poveikį. Signataras rengė reikalingus teisės aktus, ieškojo, kam ši idėja būtų įdomi ir kas būtų pajėgus ją įgyvendinti, įsidarbino vienos įmonės, kur ryžosi pertvarkyti gamyklą etanolio gamybai, konsultantu.

Kita sritis – biokuras. Organizavo savo ir kaimynų laukuose esančių šiaudų perdirbimą į granules, pakelių krūmų kirtimą ir smulkinimą biokurui. Švedijoje įsigiję sodinamosios medžiagos, tėviškėje pasodino energetinių augalų plantaciją. Kūrė biokuro gamintojų ir tiekėjų asociaciją

LITBIOMĄ ir jai vadovavo, dirbo bendrovės „Bionovus“ Mokslinių tyrimų departamento direktoriaus pavaduotoju, organizavo seminarus, diskusijas skatindamas katilinių rekonstrukciją biokurui naudoti.

Jonas turėjo praktiškai pats išbandyti, dalyvauti tame, ką jis siūlė, ir kiekvieną projektą globojo iki jo įgyvendinimo. Vertinant iš perspektyvos, matosi, kokius svarbius darbus yra nuveikęs Jonas, kurie plačiai nėra žinomi ir adekvačiai nėra įvertinti.

Baigdamas norėčiau paminėti dar vieną aspektą – tai bendruomeninių santykių puoselėjimą. Jonas nuostabiai lengvai sugebėdavo bendrai veiklai suburti įvairius žmones, su akordeonu ir daina buvo susibūrimo ašis, organizuodavo, tarp kitko, nemokamai įvairias šventes ir įvykių paminėjimus. Kai kuri jo veikla turi ir išliekamąją vertę: pavyzdžiui, Švento Kazimiero bažnyčios choras, tėviškėje Papiliuose pastatytas kryžius Lietuvos Respublikos nepriklausomybės 20-mečiui su Motinos Marijos ir švento Kazimiero skulptūromis, įrengta koplytėlė su švento Florijono skulptūra, suremontuotas Lietuvos Respublikos kultūros vertybių registre esančios Papilių Švento Vincento Ferero koplyčios stogas, išpopuliarinti Šiliniais liaudyje vadinamo Žolynėlio atlaidai Papiliuose, į juos susirenka apylinkių žmonės kasmet. Įvairių sričių bendruomenės atsidėkoja Jonui: Pasaulio energetikos tarybos Lietuvos komitetas apdovanojo Energetikų garbės ženklu, miškininkai įteikė Auksinio ąžuolo lapo medalį, o Anykščių rajono savivaldybė – Šimtmečio anykštėno medalį.

Šių metų Kovo 11-oji buvo paskutinė valstybinė šventė, kurią Jonas sutiko. Kovo 15-ąją signataras paliko šį pasaulį, nesulaukęs savo 70-mečio. Kartu per gyvenimą jis ėjo su žmona Vida ir džiaugsme, ir varge, įveikdami sunkumus ir negandas, su meile palaikydami vienas kitą. Jonas tėviškės meilę įskiepijo ir vaikams – sūnūs Liutauras ir Paulius įsikūrė Papiliuose ir tęsia tėvo darbus. Daugeliui pažinojusių jo šeimą buvo nuostabu turėti puikius draugus, o dabar – neišdildomus prisiminimus apie turiningai ir maloniai kartu praleistą laiką. Ačiū už dėmesį. (*Plojimai*)

PIRMININKĖ. Dėkoju signatarui S. Kropui ir kviečiu į tribūną Seimo narį J. Urbanavičių.

Seimo nario Justino Urbanavičiaus kalba

J. URBANAVIČIUS (*TS-LKDF*). Mieli iškilmingo renginio dalyviai, gerbiami svečiai, mieli signataro J. Šimėno artimieji, aš džiaugiuosi, kad man, kaip jaunesniosios kartos politikui, likimas dovanojo pažinti ir mokytis iš šio nuostabaus žmogaus – patrioto, politiko, visuomenininko, gamtos mylėtojo. 2008–2012 metais drauge su J. Šimėnu mes dirbome Lietuvos Respublikos Seime, tuo metu gerbiamas Jonas vadovavo Seimo Aplinkos apsaugos komitetui. Tai buvo mano pirmoji ir didelė pažintis su šiuo žmogumi, neišdildomi prisiminimai. Būtent tuo metu žengiau savo, kaip jauno politiko, pirmuosius žingsnius.

Gerbiamo Jono iniciatyva tuomet Lietuvos Respublikos Seime buvo priimta daug svarbių Lietuvai sprendimų. Jis vienas iš pirmųjų inicijavo Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymus, jau tuomet įžvelgė energetinio saugumo svarbą Lietuvai. Visą laiką man sakydavo: Justinai, mes privalome tai atlikti, nes nebūsime ekonomiškai laisvi tol, kol neužtikrinsime energetinio savarankiškumo savo šalyje.

Man, kaip miškininkui, Jonui, kaip gamtininkui, buvo be galo svarbu išsaugoti žaliąjį rūbą – miškus, puikiai veikiančias miškų struktūras. Pamenu, jau tuomet kilo daugybė grėsmių miškų sektoriui. Tik gerbiamo Jono padedami mes sustabdėme įvairias iniciatyvas, galinčias susilpninti miškų sektorių. Nors Jonas ir nebuvo medžiotojas, kaip gamtotvarkininkas, aplinkosaugininkas, jis puikiai suprato gamtos ir medžiotojo santykį, jų reikšmę ir svarbą šiuolaikinei gamtai, vertino ir palaikė.

Jam rūpėjo Lietuvos ateitis, jaunoji karta, tęstinumas. Jis degė meile savo tėviškei, nepraleido nė vieno savaitgalio išvykos į savo gimtinę, kur su sūnumis statė, kūrė ir svajojo.

Jonas iš prigimties buvo keliautojas, įvairių ekspedicijų organizatorius bei dalyvis. Daug man pasakojo apie savo išvykas, keliones, įspūdžius, prisiminimus iš Altajaus ir kitų kraštų. Palapinė, miegmaišis, žibintuvėlis ir gamta. Tai buvo tokios jo kelionės. Sakoma, žmogų kalnuose gali

pažinti. Man drauge su P. Saudargu, L. Kasčiūnu teko garbė su Jonu kopti į kalnus. Vykome ir į tolimus Rusijos kraštus – Sibirą, lankėme, tvarkėme tremtinių kapus, pagerbėme amžino įšalo žemėje atgulusius mūsų tėvus ir senelius. Į šitas ir kitas ekspedicijas Joną visuomet lydėjo jo žmona Vida. Jis be galo gerbė ir vertino savo šeimą, savo sūnums skiepijo krikščioniškąsias vertybes. Jau ir baigęs aktyvią politinę karjerą Jonas dažnai man paskambindavo. Išgyveno dėl politinių sprendimų, ypač vertybiniais klausimais. Visuomet norėjo, kad šeima, krikščioniškosios vertybės ir ateityje liktų valstybės pagrindu.

Aš niekada neabejojau Jono tvirtu žodžiu, tvirtu stuburu, kompetencija ir atsakingumu. Tai buvo žodžio žmogus, tvirtas, tiesus, teisingas, gal kartais ir per tiesus. Jis už tai politikoje brangiai mokėjo, bet mes visada žinojome jo tikrą nuomonę ir vertybes. Toks buvo J. Šimėnas – politikas, signataras, draugas, kolega, bendražygis. Ilsėkis, mielas Jonai, ramybėje, tegu būna jums lengva Lietuvos žemelė. Jūs išliksite visuomet mūsų širdyse. Ačiū. (*Plojimai*)

PIRMININKĖ. Dėkoju J. Urbanavičiui.

Kviečiu Signatarų klubo prezidentę B. Valionytę ir Signatarų klubo kanclerę I. Andrukaitienę. Prašau.

Signatarų klubo prezidentės Birutės Valionytės kalba

B. VALIONYTĖ. Laba diena, gerbiama Seimo Pirmininke, Seimo nariai, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai, signatarų A. Patacko ir J. Šimėno giminės ir draugai, pažįstami ir bendražygiai. Šiandien mes minime iš tikrųjų dviejų Lietuvos didžiavyrių – A. Patacko ir J. Šimėno – jubiliejus. Jie abudu išėjo anapilin per anksti, bet tai buvo žmonės, kurie turėjo labai tvirtą stuburą. Labai gerai, kad minime kartu jų jubiliejus šioje salėje. A. Patackas šiandien bus pagerbtas Karininkų ramovėje Kaune, J. Šimėnas turbūt tiktai čia.

Tai buvo žmonės, kurie suprato, kas yra lietuvių kalba, kas yra lietuvių kalbos istorija, kas yra mūsų šaknys, kas yra mūsų tradicijos. Jeigu kas neskaitėte, būtinai paskaitykite A. Patacko „Virsmus“. Suprasite mūsų tautos esmę ir priedermę. Kai šiandien mūsų programose ir mūsų leksikone dingsta žodis „tauta“, tai šiems abiem didžiavyriams tai buvo kertinis žodis, reiškiantis ir turintis prasmę ir gilią sąvoką.

Norėjau apie tai nekalbėti, bet turiu pasakyti. Vakar mes, Signatarų klubo valdyba, apsilankėme Signatarų namuose ir supratome, kad Kovo 11-osios paskelbimas buvo „Fluxus“ renginys. Gerbiami Seimo nariai, nueikite į Signatarų namus dabar ir pasižiūrėkite visą ekspoziciją. Aš tikrai nemanau, kad J. Šimėnas ir A. Patackas tokiai krypčiai pritartų. Aš manau, kad jie visomis išgalėmis bandytų pateikti ir pasakyti vieną elementarų dalyką – niekada negalima kirsti savo šaknų. Nenoriu aš daugiau ilgiau kalbėti šia tema, bet mes vakar (nuoširdžiai pasakysiu) visi patyrėme šoką.

Šiandien su mumis yra J. Šimėno šeima. Jonas užaugino tris sūnus. Šiandien su mumis yra Liutauras ir Paulius. Abudu jaučia tėvo petį, visą gyvenimą jautė. Aš noriu jums pasakyti: neškite tėvo aukštai iškeltą vėliavą, tai yra jūsų priedermė. Čia buvo taip labai švelniai pasakyta Stasio apie žmoną Vidą, tai aš noriu pasakyti, kad Vida laikė ne tris kampus, o visus keturis namie. Aš žinau, Vida, kiek tu padarei, kad Jonas būtų toks, koks jis buvo, tai 70 % tavo parama jam visais klausimais. Kadangi šiandien šeima yra su mumis, Signatarų klubas nori, Vida, tau įteikti „Laisvės vėją“. Tai ne tik Jonui buvo labai brangu, bet ir jums visiems. Ačiū, Vida, kad Jonui padėjai būti Jonu. (*Plojimai*)

PIRMININKĖ. Dėkoju Signatarų klubo prezidentei B. Valionytei. Signataro J. Šimėno artimiesiems, visiems Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarams, kurie stebi šios dienos posėdį, ir visiems dalyvavusiems šiame minėjime. Skelbiu minėjimą baigtą.

Gerbiami kolegos, kviečiu užimti vietas ir skelbiu registraciją.

Užsiregistravo 101 Seimo narys.

Gerbiami kolegos, vakar mūsų miela kolegė R. Tamašunienė šventė labai gražų jubiliejų, norėčiau savo ir viso Seimo vardu ją pasveikinti. (*Plojimai*)

10.39 val.

Seimo seniūnų sueigos patikslintos 2023 m. rugsėjo 28 d. (ketvirtadienio) posėdžių darbotvarkės tikslinimas ir tvirtinimas

Dėkoju. Pradedame dalykinę posėdžio dalį. Darbotvarkės 1-2 klausimas – darbotvarkės tvirtinimas. V. Ąžuolas prie mikrofono, prašom.

V. ĄŽUOLAS (*LVŽSF*). Frakcijos vardu prašome išbraukti 1-3 klausimą dėl Stambulo konvencijos. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėl kreipimosi į Konstitucinį Teismą, ar ne? Gerai, dėkui. L. Kasčiūnas.

L. KASČIŪNAS (*TS-LKDF*). Gerbiama Seimo Pirmininke. Prašau savo paties įstatymą, darbotvarkės 1-7 klausimą, išbraukti iš darbotvarkės, reikia dar prie jo padirbėti. Ačiū.

PIRMININKĖ. Jūs turite galvoje mūsų darbotvarkės 1-6 klausimą – Vystomojo bendradarbiavimo ir humanitarinės pagalbos įstatymo projektą, taip? Dėkoju. Daugiau pasiūlymų nėra. Apsispręskime balsuodami.

Valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcija siūlo išbraukti iš šios dienos darbotvarkės 1-3 klausimą – Seimo nutarimo dėl kreipimosi į Konstitucinį Teismą projektą Nr. XIVP-2983. Balsuokime. Kas pritariate šiam siūlymui, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 105: už – 46, prieš – 53, susilaikė 6. Pasiūlymui nepritarta. Klausimas lieka darbotvarkėje.

Kitas pasiūlymas… Taip, I. Šimonytė. Prašom.

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Atsiprašau, užsiplepėjau ir balsavau ne taip, kaip turėjau. Tikrai prieš.

PIRMININKĖ. Dėl protokolo. Gerai. Dėkui.

L. Kasčiūnas prašo išbraukti iš darbotvarkės 1-6 klausimą – Vystomojo bendradarbiavimo ir humanitarinės pagalbos įstatymą. Kadangi pats iniciatorius prašo, ar galime bendru sutarimu? Nėra prieštaraujančių. Dėkui.

Ir dėl visos darbotvarkės. Ar reikia balsuoti? Reikia. Balsuojame. Kas pritariate… Atsiprašau, J. Sabatauskas dar dėl darbotvarkės.

J. SABATAUSKAS (*LSDPF*). Atsiprašau, apsirikau dėl balsavimo, norėjau balsuoti prieš. Prieš tai.

PIRMININKĖ. Gerai, įskaitysime dėl protokolo. Daugiau nematau pasiūlymų. Prašom, P. Saudargas.

P. SAUDARGAS (*TS-LKDF*). Aš irgi pribėgau prie šoninio mikrofono, kadangi užsikalbėjau su gerbiamais signatarais ir ne taip paspaudžiau mygtuką. Aš norėjau balsuoti už praeitame balsavime.

PIRMININKĖ. Viskas gerai. Galutinio rezultato vis tiek tai nekeičia. Balsuojame dėl visos darbotvarkės. Kas pritariate darbotvarkei, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 107: už – 82, prieš – 1, susilaikė 24. Darbotvarkei pritarta.

10.42 val.

Seimo nutarimo „Dėl kreipimosi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą su paklausimu, ar Europos Tarybos konvencijos dėl smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir kovos su juo nuostatos neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ projektas Nr. XIVP-2983(2) (*priėmimas*)

Darbotvarkės 1-3 klausimas – Seimo nutarimas dėl kreipimosi į Konstitucinį Teismą. A. Vyšniauskas. Prašom.

A. VYŠNIAUSKAS (*TS-LKDF*). Frakcijos vardu norėčiau paprašyti pusvalandžio pertraukos.

PIRMININKĖ. Prašymas yra. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Nematau prieštaraujančių. Pritarta bendru sutarimu.

A. Vinkus. Prašom.

A. VINKUS (*LVŽSF*). Prašom mano balsą įskaityti už, balsuojant dėl darbotvarkės.

PIRMININKĖ. Dėkoju, dėl protokolo įskaitysime už.

10.43 val.

Trakų rajono, Vilniaus miesto ir Vilniaus rajono savivaldybių teritorijų ribų keitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3002(2) (*svarstymas*)

Toliau pagal mūsų darbotvarkę 1-4 klausimas – Trakų rajono, Vilniaus miesto ir Vilniaus rajono savivaldybių teritorijų ribų keitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3002(2). Svarstymo stadija. Kviečiu Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto narį E. Sabutį, kad pristatytų komiteto išvadą dėl šio įstatymo projekto.

Gerbiami kolegos, primenu, kad balsavimo intervalas nuo 11 val. 30 min.

E. SABUTIS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiama Seimo Pirmininke. Gerbiami kolegos, Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas rugsėjo 20 dieną svarstė šitą klausimą ir bendru sutarimu pritarė komiteto patobulintam įstatymo projektui ir komiteto išvadai.

PIRMININKĖ. Dėkoju už pristatytą komiteto išvadą. Diskutuoti dėl šio įstatymo projekto niekas neužsirašė. Dėl motyvų po svarstymo taip pat nėra. Apsispręsime balsuoti numatytu laiku.

10.44 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. rugsėjo 20 d. nutarimo Nr. XI-2226 „Dėl Lietuvos švietimo tarybos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-2888(2) (*svarstymas*)

Darbotvarkės 1-5 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. rugsėjo 20 d. nutarimo „Dėl Lietuvos švietimo tarybos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-2888(2). Svarstymo stadija. Komiteto pranešėjas – gerbiamas E. Jovaiša.

E. JOVAIŠA (*LVŽSF*). Gerbiamas Seime, Švietimo ir mokslo komitetas svarstė šį nutarimą, teiktą jo paties, ir tam nutarimui pritarė bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Dėkoju už pristatytą komiteto išvadą. Diskutuoti nėra užsirašiusių. Dėl motyvų taip pat niekas neužsirašė kalbėti. Ačiū. Taigi, apsispręsime balsuoti numatytu laiku.

10.45 val.

Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 21 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2440(3) (*pateikimas*)

Dabar norėčiau pakviesti V. Gapšį, kad pristatytų buvusį 1-7, dabar jau 1-6 klausimą – Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 21 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2440(3). Pranešėjas – V. Gapšys arba bet kuris kitas iš dar septynių pasirašiusių narių. V. Gapšys yra. Prašom, žodis jums.

V. GAPŠYS (*DPF*). Gerbiami kolegos, šis projektas yra ilgai diskutuojamas viešojoje erdvėje, todėl šiandien galvojau, ar dar kartą pateikti visus skaičius, ar geriau pasižiūrėti į esmę, kodėl jis šiandien atkeliauja į šią tribūną. Tai nusprendžiau, kad vis dėlto tas dalykas, kad tos šeimos, tie žmonės, tie keli šimtai tūkstančių Lietuvos piliečių, kurie yra paėmę būsto paskolas, šiandien laukia mūsų žingsnių, valdžios atstovų požiūrio į juos ir jų susidariusią situaciją.

Man dažnai yra priekaištaujama, kad kai Darbo partija įregistravo šį projektą, kartu susitarė su opozicinėmis frakcijomis, kad palaikytume bendrai tą klausimą, kad tai yra žmonės, kurie prisiėmė patys savo riziką, kad paskolos yra jų atsakomybė. Taip iš dalies yra, jie teisūs, bet pažiūrėkime visą kontekstą, kuris buvo susidaręs.

Pirma, 30 % euro zonos šalių ten turi nefiksuotas palūkanas, 30 % žmonių, kurie ėmė Europos Sąjungoje paskolas, turi nefiksuotas palūkanas. Lietuvoje tokių faktiškai 100 %. Kodėl taip susidarė, kodėl mūsų valdžia nepažiūrėjo iš anksto į galimybes fiksuoti palūkanas, kaip padarė danai, kaip padarė prancūzai, belgai, vokiečiai ir kitos šalys? Lietuva nesiėmė tos iniciatyvos, todėl atsakomybė krenta ant mūsų pečių.

Sako, kad visi galvojo apie tai, kad turėjo įvertinti savo finansines galimybes, tai galima pasakyti, kad rodikliai, kuriuos turėjo vertinti, – iki 5 % pakilusios palūkanos, ar žmogus galės su-

mokėti. Mes jau peržengėme tą procentą, jau Lietuvoje paskolos peržengė 5 %, metinės palūkanos. Tai yra didžiuliai skaičiai, kurių žmonės negalėjo įvertinti ir negalėjo užsifiksuoti palūkanų.

Ar dėl to kyla tam tikra valdžios atsakomybė? Aš manau, kad taip. Ar tie žmonės turi teisę, mokėdami mokesčius, dalį gyventojų pajamų mokesčio atgauti? Aš manau, kad taip. Todėl mes teikiame projektą, kuris suteiktų žmogui galimybę dalį savo apmokestinamos sumos susimažinti palūkanų sumokėtu dydžiu, tai yra vieniems metams. 2023-ieji buvo tie piko metai, kai palūkanos iškilo labiausiai, žmonės pajuto tą šoką skaudžiausiai. Mes matome iš statistikos, kad žmonių vartojimo galimybės krenta, todėl mes tikrai galėtume nušauti du zuikius.

Vienas dalykas, mes galėtume dalį pinigų sugrąžinti tiems žmonėms, kurie galėtų užtikrinti vartojimą ir atitinkamai bendrojo vidaus produkto augimą. Tas mums lygiai taip pat svarbu formuojant biudžetą, nustatant kitus dalykus, todėl šis projektas sprendžia ne tik tų žmonių problemas, sprendžia ir visos Lietuvos ekonomikos problemą.

Ar mes būtume vieninteliai? Ne. Pasižiūrėkime į aplinkines šalis. Graikai. Graikų vyriausybė sugebėjo sutarti su bankais ir jie pavasarį užfiksavo 12 mėnesių savo sąskaita palūkanas. Lietuvos Vyriausybė dar tada tylėjo. Pažiūrėkime į italus, kurie įsiveda bankų apmokestinimą, labai panašų, beje, kaip Lietuvoje, ir italai dalį tų pinigų skirs būtent būsto paskoloms kompensuoti. Pasižiūrėkime į lenkus, kai valdžia mums sako, kad nežiūrėkime į lenkus, ten kita situacija ir panašiai, bet lenkai ėmėsi, kad būsto paskolos būtų žmonėms pigesnės, ir vis dėlto lietuviai myli tą Lenkiją ir važiuoja ten nusipirkti pigesnių produktų, žiūri į jų pavyzdį ir su pavydu žiūri. Todėl aš sakau, kad mums reikia tai padaryti.

Kai kalbame apie finansinius šaltinius, visada primenama: o iš ko mes tai apmokėsime? Galiu kalbėti už Darbo partiją tikrai, bet ir kita opozicijos dalis turbūt galės patvirtinti. Kai mes balsavome, kai trūko valdančiajai koalicijai balsų dėl bankų papildomo apmokestinimo, tų balsų atsirado opozicijoje. Todėl mes savo indėlį ir atsakomybės dalį jau prisiėmėme, valstybės biudžetas jau pasipildys tais pinigais iš bankų, nepaisant to, kad dažnai mums rodoma, kad tai nėra tie bankų pinigai, tai nėra iš palūkanų sukauptas pelnas, kuris nukeliaus į valstybės biudžetą. Bet ar tikrai? Jeigu bankai neturėtų pelningumo ir tiktai iš Europos Centriniame Banke laikomų pinigų būtų turėję uždarbį, ar mes būtume drįsę daryti tą apmokestinimą? Ne, greičiausiai nebūtume. Todėl visos tos kišenės buvo prikauptos bankų pinigų, uždirbtų pinigų, pelno, taip, kaip ir reglamentuoja teisės aktai, pinigų… dalį mes jau apmokestinome, todėl mes tiesiog turime ne tik teisę, bet yra tam tikra moralinė pareiga dalį tų pinigų grąžinti žmonėms, kurie dėl išaugusių paskolų jaučia sunkumus. Ar tikrai jaučia? Naujausi dalykai, kuriuos girdžiu ir iš Seimo kolegų, yra tai, kad jau atsiranda žmonių, kurie ima vartojimo paskolą tam, kad sugrąžintų dalį būsto paskolos palūkanų. Ar tai yra sąžininga jų atžvilgiu? Ne. Ar tai gilina problemą? Taip. Todėl šiuo atveju mes neturime daug pasirinkimų, kaip galime dar spręsti šitą klausimą.

Žinoma, kas nors pasakys, kad Lietuvos bankas pateikė pasiūlymą dėl fiksuotų paskolų palūkanų ir kad turėtų būti šalia pasiūlymas dėl nefiksuotų, plaukiojančių, ir fiksuotų, bet tai jau yra pavėluota. Kas dabar fiksuos palūkanas, kai jos yra pasiekusios piką? Tą reikėjo daryti, kai jos buvo neigiamoje zonoje, tada reikėjo skatinti. Apie tai kalbėjome Biudžeto ir finansų komitete, bet veiksmų, deja, Vyriausybė nesiėmė. Tas sprendimas, nors ir Lietuvos banko, yra tam tikra išeitis, bet ji yra tiktai dalinė ir tiktai – į ateitį. O šiandien kito sprendimo mes neturime.

Vyriausybė pasirinko tiesiog laukti ir sakyti, kad Europos Centrinis Bankas pradės mažinti palūkanų normas ir mes galėsime atsikvėpti. Taip, sutinku, ateis ta diena, kai bus mažinamos, tik greičiausiai ne taip greitai, kaip mes tikimės, galbūt tai bus kitų metų vidurys, gal bus antra pusė, galbūt, jeigu infliacija kris, ir šiek tiek anksčiau. Bet išgirskime, ką sako Europos Centrinio Banko valdančiosios tarybos nariai: mes išlaikysime aukštą palūkanų lygį tiek, kiek reikės infliacijai sumažinti. Tai reiškia, kad net jeigu ir sumažins, kad ir, tarkime, 0,25 % palūkanas, jos vis tiek bus aukšto lygio, jos vis tiek bus tokio lygio, koks daro mūsų gyventojų sudėtingą finansinę situaciją. Todėl šiandien su tuo projektu mes žiūrime į tuos žmones, į tuos 100 tūkst. Lietuvos piliečių, kurie sąžiningai moka mokesčius ir turi tam tikras teises reikalauti, kad valdžia ir į juos atkreiptų dėmesį.

Taip, dažnai tai yra didžiųjų miestų gyventojai, kurie neis protestuoti prieš Vyriausybės langus, nes jiems tada šeima labiau rūpi, nes jiems reikia išlaikyti vaikus, jiems galbūt kartais reikia

ir pasiskolinti iš tėvų pinigų, kad galėtų sumokėti tas būsto paskolos palūkanas. Todėl dažnas pasirašantis, kai darėme iniciatyvą ir rinkome parašus, buvo vyresnio amžiaus žmogus. Aš pats asmeniškai klausdavau, kodėl tu pasirašai? Todėl pasirašau, kad mano vaikams, mano anūkams tai rūpi ir tai skauda. Todėl netiesa, kad tik tie, kurie turi paskolas, yra susiję su šiuo projektu, su šiuo projektu yra susiję daugiau, manau, negu milijonas Lietuvos gyventojų. Tai ir vaikai, kurie gyvena tose šeimose ir nukenčia, nes tėvai turi išleisti pinigus ne jų mokslui, ne jų švietimui, ne jų būreliams, o būsto paskolai, tai ir seneliai, kurie turi paskolinti savo anūkams, tai ir tėvai, kurie išgyvena dėl savo vaikų finansinės situacijos.

Todėl šiandien žiūrėdamas į jus prašau leisti pradėti šitą projektą svarstyti, suteikti žmonėms galimybę diskutuoti, neužbaigti šito projekto šiandienos posėdyje, o atverti diskusijas. Vyriausybę raginame imtis veiksmų, jeigu nepasiūlo, nesutinka su šita alternatyva, siūlyti kitas, nesėdėti abejingai sudėjus rankas ir nesakyti, kad kančia yra geriausia ir tiesiog laukime, kol sumažės palūkanos. Atsakinga valdžia taip nesielgia.

PIRMININKĖ. Laikas. Jūsų norėtų paklausti Seimo nariai. Pirmasis klausia A. Butkevičius. Ruošiasi V. Semeška.

A. BUTKEVIČIUS (*DFVL*). Dėkoju, Seimo Pirmininke. Gerbiamasis kolega, aš manau, mes turime Lietuvoje tokį istorinį pinigų politikos fenomeną – nuo 2020 metų pinigų kiekis Lietuvoje augo sparčiausiai tarp visų Europos Sąjungos šalių.

Antras dalykas, kad indėliai komerciniuose bankuose irgi augo sparčiausiai tarp visų Europos Sąjungos šalių. Bankų likvidumo perteklius irgi yra pats didžiausias tarp visų Europos Sąjungos šalių. Šių metų I pusmečio „Swedbanko“ pelnas didėjo 4,3 karto, o SEB banko augo 2,2 karto. Matome, kad pinigų kiekis yra didžiulis. Bet yra nesuprantama tai, kad pagal Europos Centrinio Banko skelbiamą duomenų suvestinę paskolų prieinamumas verslui ir žmonėms yra pats sudėtingiausias ir pati didžiausia yra palūkanų norma…

PIRMININKĖ. Laikas!

A. BUTKEVIČIUS (*DFVL*). …tarp visų Europos Sąjungos šalių. Ar jūs galite atsakyti, jeigu bus nepritarta šitam įstatymo projektui, gal reikia parengti kokį specialų įstatymą, nes šita valdžia nesugeba spręsti pinigų politikos klausimų?

V. GAPŠYS (*DPF*). Visiškai sutinku su jumis. Jūs labai tiksliai įvardinote esamą situaciją. Dėl to, matydami šituos dalykus, aš manau, ne tik aš, bet ir jūs spaudėte mygtuką apmokestinti papildomai bankus. Tokiu būdu mes sudarėme valdžiai galimybę gauti papildomų finansinių išteklių ir galimybę spręsti susidarančias socialines problemas. Mes matome, kad bankų palūkanos Lietuvos gyventojams yra didžiausios.

Aš paminėjau Graikijos pavyzdį. Ten buvo nueita kitu keliu: neįvestas papildomas mokestis, bet tiesiog pagrindiniai bankai patys paskelbė, kad fiksuoja, atrodo, kovo mėnesio lygio paskolų palūkanas ir 12 mėnesių savo sąskaita bankai yra pasiruošę žmonėms tas palūkanas užfiksuoti. Tai buvo tuo metu skaičiuojama, kad jiems kainuos virš 200 mln. eurų (manau, kad kainuos daugiau), ir tai būtų palietę apie 500 tūkst. graikų, kurie turi nefiksuotas palūkanas. Lietuva tuo metu išvis nieko nesiūlė. Tada mes buvome pirmieji, kurie pradėjome kelti tuos klausimus kartu su jumis ir Biudžeto ir finansų komitete. Aš manau, kad tikrai, jeigu šitas projektas nebus palaikytas, tai nėra pabaiga. Ta problema turi būti sprendžiama.

PIRMININKĖ. V. Semeškos nėra salėje. Klausia E. Pupinis. Ruošiasi M. Ošmianskienė.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Gerbiamas kolega, iš tikrųjų vėlgi Teisės departamentas surašė tas pačias pastabas. Kodėl jūs į jas nereaguojate? Pradeda atrodyti, kad tai toks politinis, populistinis žingsnis, kuris iš tikrųjų vėl kelia tuos pačius klausimus, tarkime, dėl 2009 metų paimtų paskolų ir po to kitų paskolų. Yra tam tikrų neaiškumų, kuriuos reikėtų paaiškinti. Taip pat dėl tų sumų, kurios anais laikais gal buvo tikrai nemažos, šiuo metu jos gali būti kompensuojamos kur kas… na, ne tokios žymios. Kodėl nepaisote Teisės departamento pasiūlymų?

V. GAPŠYS (*DPF*). Teisės departamentas gali teikti teisines pastabas, ir iš jų teisinė yra viena, o kita politinė. Todėl šiuo atveju Teisės departamento reikėtų paklausti, ar jis neperžengia kai kur savo kompetencijos ribų.

Dėl teisinės pastabos. Taip, ten yra klausimas dėl to, kad tie asmenys, kurie pasinaudojo lengvata iki 2009 metų, galbūt teoriškai galėtų pasinaudoti dar kartą viena lengvata. Vienas dalykas, tokių žmonių tikrai būtų labai nedaug net ir teoriškai. Aš manau, kad tą problemą būtų galima sudėlioti Biudžeto ir finansų komitete svarstant projektą ir išspręsti, aš netgi turiu tam tikrų pasiūlymų. Tiesiog kadangi tai yra juridiniai dalykai, kuriuos reikėtų tiksliau derinti su kai kuriais teisininkais, tai yra gana lengvai išsprendžiamas klausimas.

Antra pastaba. Teisės departamentas kažkodėl politiškai pagalvojo, kad gražiau būtų pritaikyti taip, kaip taikoma gyvybės draudimui tam tikra riba. Ne, mes politiškai norime, kad būtų taikoma tokia riba, kaip buvo 2009 metais, nes kitu atveju žmonės iš esmės negautų jokios didesnės naudos, ypač jeigu naudojasi irgi tais draudiminiais dalykais, pensijų kaupimais ir panašiai. Todėl šiuo atveju ten jau yra politinė pastaba, kuri peržengė Teisės departamento ribas. Nors mes gerbiame Teisės departamentą, kad galime su jais padiskutuoti, bet jie turėtų vengti politinių diskusijų, turėtų žiūrėti teisinės technikos dalykus.

Teisinės technikos požiūriu projektas, palyginti su kai kuriais net iš Vyriausybės ateinančiais, kaip matote, yra gana gerai surašytas, taiklus, tikslus, teisiškai tvarkingas. Jeigu pasižiūrėsime, tarkime, valstybės tarnybos reforma iš Vyriausybės net keletą kartų neperėjo jūsų valdomo Teisės ir teisėtvarkos komiteto žingsnio, todėl šiuo atveju, jei klaidas reikėtų taisyti, tai reikėtų visiems taisyti. Mes sutinkame, mes esame pasiruošę diskutuoti, bet tikrai projektas yra parengtas ir gerai parengtas, kad būtų galima šiandien po pateikimo jam pritarti.

PIRMININKĖ. Klausia I. Šimonytė. Ruošiasi M. Ošmianskienė.

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Labai ačiū. Labai džiaugiuosi, kad jūs keturių sakinių projektą sugebate taip kokybiškai parengti, bet aš turiu vieną tokį klausimą, kurį užduosiu paskui, nes pirmiausia pasisakysiu.

Tai, ką jūs darote, yra gudravimas. Jūs teigiate, kad šitos lėšos bus paimtos iš solidarumo mokesčio, bet solidarumo įmokos įstatymas nenumato tokio lėšų panaudojimo. Taip, jį galima pakeisti, jūs tai bandėte padaryti, kai įstatymas buvo svarstomas, tam nebuvo Seimo pritarta. Jeigu jūs vėl bandysite tai padaryti, tai 2024 metų biudžeto projekte jums teks nubraukti labai konkrečius karinio mobilumo, tai yra „Via Balticos“, tiltų ir visus kitus, ar karinės infrastruktūros projektus, kuriems tos lėšos yra dabar biudžete suplanuotos, kurie pradėti vykdyti ir kurie turėtų būti įvykdyti nustatytu laiku. Tai, ką jūs dabar siūlote, yra šitų lėšų grąžinimas iš savivaldybių biudžeto paprastai – taip, kaip ir bet kokio kito gyventojų pajamų mokesčio.

Man kitas klausimas yra įdomus: kas 2024 metais bus kitaip, kad šita nuostata turėtų galioti tiktai vienerius metus? Ar tada palūkanos, jūsų nuomone, kažkaip ims ir staigiai nukris? Ar seneliams ir tėvams neberūpės kreditai, kuriuos pasiėmę yra jų anūkai ir vaikai, ir taip toliau, ir panašiai? Kodėl jūs siūlote šitą lengvatą vieneriems metams?

V. GAPŠYS (*DPF*). Pirmiausia todėl, kad jūs nesiūlote jokios pagalbos tiems žmonėms ir paliekate tuos šimtus tūkstančių žmonių tiesiog kentėti, kol tas Europos Centrinis Bankas pakeis savo politiką, pinigų politiką. Šiuo atveju, skirtingai negu kitos Vyriausybės, jūs tos problemos visai nematote. Italai, graikai, lenkai mato. Ta pati Europos Centrinio Banko vadovė pasakė: aš jau matau, kad tai yra sunku. Deja, jūs nematote. Tai jūs, nematydama šitos… Turite suprasti, gerbiama premjere, kad jūs nesate viena Lietuvos Respublikos parlamente, kad ir kaip jums norėtųsi, kad būtumėte viena ir keli konservatoriai ir galėtumėte dėlioti viską, ir priimti visus sprendimus. Aš jums priminsiu, gerbiama premjere, kad jūs net neturėjote reikiamos daugumos be šitos opozicijos bankų apmokestinimo klausimui priimti, todėl šita opozicija jums aiškiai ir sakė, kad mes matome ir kitus panaudojimus.

Šiuo atveju neapsimetinėkite, kad jūs viena galite priimti sprendimus. Biudžetas irgi nėra jūsų vienos, nors jums ir tenka konstitucinė atsakomybė jį atnešti ir pristatyti Seimui. Kai jūs atnešite spalio 10 dieną, mes pasiruošę su jumis kalbėtis, jeigu jūs pradėsite kalbėtis konstruktyviai ir siūlyti sprendimus. Pastaruoju metu mes iš jūsų matome emocijų pliūpsnius, kur jūs kalbate apie tai, kad šiuo atveju mes tą galime, to negalime padaryti. Parlamentas yra visų žmonių atstovybė, visų Lietuvos žmonių atstovybė, ir žmonės mums irgi suteikia tam tikras teises ir pareigas jiems

atstovauti. Jeigu jūs nenorite tiems 200 tūkst. žmonių atstovauti, jūsų valia, ponų valia daryti, ką jūs norite, ir Vyriausybei priimti, kokius norite, sprendimus. Bet jeigu jūs ateisite ir į mūsų frakciją, diskutuosite, aš jus irgi kviečiu, aš pasiruošęs būti kiek įmanoma konstruktyvesnis ir jūs puikiai žinote, kad Darbo partijos frakcija visada pasižymėdavo tuo konstruktyvumu, kai jums reikėdavo tų balsų. Galite nesijuokti, o jeigu juoksitės, galite pasižiūrėti balsavimo protokolus. Šiuo atveju, jeigu mes teikiame savo pasiūlymus, tai mes esame pasiruošę juos ir apginti. (*Plojimai*)

PIRMININKĖ. Klausia R. Budbergytė.

R. BUDBERGYTĖ (*LSDPF*). Gerbiamas kolega, aš norėčiau jūsų paklausti. Vis dėlto teikiamas projektas kainuotų 110 mln., kaip jūs patys nurodote, o gal net ir daugiau. Ar negalvojote, kad, teikiant tokį projektą, vis dėlto esant tokiam nepadidėjusiam biudžeto surinkimo pajamų padidėjimui, kai mes visi taip pro pirštus iš tiesų žiūrime, kaip padidinti tą mūsų tokį biudžetą, kuris atsilieka nuo BVP augimo… Ar negalvojote, kad ta nuostata įstatyme, kuri šiuo metu projekte yra numatyta, kad gali žmogaus pasirinkimu, jeigu jis turi paėmęs kelis kreditus, jo pasirinkimu būti, *nu*, kaip sakoma, jam leistina pasirinkti… Ar nereikėtų numatyti kokio nors ribojimo, kur būtent, ar tai būtų pirmas būstas, ar tai būtų pagal vertę mažiausias koks nors būstas, kad tada susidarytų mažesni kaštai ir apkrovimas biudžetui, kaip jūs vertintumėte tokį šito projekto peržiūrėjimą? Ačiū.

V. GAPŠYS (*DPF*). Labai taikli pastaba. Iš tikrųjų projektas gali būti patikslintas. Jeigu atsivertų diskusijų langas, aš manau, tų pastabų ir pasiūlymų atsirastų, juos tikrai turime laiko ir galimybių išdiskutuoti. Mes paėmėme formulę tokią, kuri buvo naudojama iki 2009 metų buvusiame projekte, bet laikas teka. Aš sutinku, sakau, girdžiu ir Teisės departamento pastabas. Aš manau, kad Biudžeto ir finansų komitetas ar kiti komitetai, tapę šio projekto turėtojais ir svarstytojais, tikrai rastų būdų tuos patobulinimus atlikti. Bet svarbu principas, kad mes judėtume į priekį ir spręstume šimtų tūkstančių žmonių problemą.

PIRMININKĖ. Klausia R. Žemaitaitis.

R. ŽEMAITAITIS (*MSNG*). Ačiū, gerbiama posėdžio pirmininke. Atsiprašau, Seimo Pirmininke. Iš tiesų, gerbiamas Vytautai, galėtumėte šiek tiek replikuoti gerbiamai premjerei. Aš tik tiek galiu konstatuoti pagal Teisės departamento pastabą. Dėl Vyriausybės teikiamų projektų Teisės departamentas virš 70 % pateikė įvairių pastabų. Komitetai priversti juos tobulinti, sudaryti darbo grupes, kad brokuotus įstatymus ištaisytų. Čia tikrai galite drąsiai tą replikuoti, tai yra statistika, nes Vyriausybės projektai ateina labai prastos kokybės.

Kitas dalykas, ką kalbėjo dėl „Via Balticos“ ir panašiai. Pinigai yra numatyti, tai yra trejų metų projektai, tikrai ne iš tų pinigų imama. Vienas dalykas, man kyla klausimas, kadangi jau ne pirmą kartą teikiate tą projektą, iš dalies sutinku su premjerės išsakytomis pastabomis, ar neatrodytų variantas, kad Lietuvoje mokesčių surinkimas ir administravimas yra didžiausia problema, dėl ko per biudžeto kraštus mes nesurenkame tų pinigų ir nutekame? Kokią jūs pasiūlytumėte mokesčių administravimo alternatyvą, kad šita pinigų suma, 100 mln., būtų surinkta?

V. GAPŠYS (*DPF*). Mes visada esame pasiruošę atviroms diskusijoms. Tikrai tiesiu ranką ir premjerei, nenoriu būti toks, kuris tik ginčijasi, noriu būti tas, kuris ginčijasi konstruktyviai, ir tas idėjas esu pasiruošęs ginti ir apginti. Šiuo atveju kviečiu ir Vyriausybę nebijoti diskusijos ir nebijoti projektų pateikimo, kad atsivertų platesnė diskusija. Kai prasideda baimės, mes nebeieškome sprendimų. Jūsų pasakymas, kad mes nesurenkame mokesčių, nors ir iš tikrųjų atrodo, kad pagal PVM surinkimą mes pradedame gerinti, kartais mes dar turime erdvės. Mes turime erdvės mažindami kontrabandą, mes turime erdvės kitose srityse. Bet sutikite, Remigijau, jūs puikiai žinote kaip teisininkas, kad didžioji dalis šitų iniciatyvų turi atkeliauti iš Vyriausybės. Mes, parlamentas, esame vertintojai šiuo atveju, atliekame savo darbą priimdami įstatymus. Tikrai esame pasiruošę į tuos įstatymus žiūrėti sąžiningai. Kartais matydavome, kad opozicija tampa tokia, kuri tiktai sako, bet nepadeda. Šiuo atveju aš sakau konkrečius pavyzdžius, kaip mes padedame. Tas pats bankų apmokestinimas. Mes ne vieną sykį balsavome ir kitais atvejais, kai matėme, kad tai yra racionalūs sprendimai. Bet racionalius sprendimus geriausia rasti, kai mes diskutuojame. Todėl neužkirskime šiandien galimybės diskusijoms. Tai yra pats svarbiausias dalykas. Žmonės to laukia. Neužkirskime jiems galimybės irgi įsitraukti į tą diskusiją, jiems tai svarbu.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Laikas klausti baigėsi. Motyvai. Už kalba A. Bagdonas.

A. BAGDONAS (*LSF*). Dėkoju, gerbiama Seimo Pirmininke, už suteiktą žodį. Gerbiami kolegos, Europos Centriniam Bankui rekordiškai didinant bazines palūkanų normas smarkiai išaugo palūkanos už būsto paskolas. Tai daliai Lietuvos gyventojų tampa nepakeliama našta. Dėl drastiško palūkanų kėlimo bankai augina savo pelną, jis šiemet, planuojama, sieks beveik 1 mlrd. eurų daugiau nei praėjusiais metais. Pristatyto projekto siekis, kad nuolatiniai Lietuvos gyventojai, mokantys valstybei mokesčius, deklaruodami pajamas už 2023 metus, galėtų iš jų atimti palūkanas už vieną paimtą kreditą. Taip sumažintų išaugusį palūkanų poveikį.

Suprantama, kad būsto paskola yra asmens rizikos prisiėmimas, tačiau tokio rekordiško ECB bazinių palūkanų normų kėlimo turbūt niekas negalėjo prognozuoti. Nepaisant bankų teigimo, kad blogų palūkanų būstui įsigyti kol kas nėra labai daug, tačiau jie nutyli, kad žmonės skolinasi greituosius kreditus, o čia palūkanų normos yra visai kitos. Taip žmonės tiesiog nenori prarasti savo būsto.

Kviečiu pritarti po pateikimo įstatymo projektui. Be jokios abejonės, prašyti Vyriausybės išvados, ištaisyti Teisės departamento pateiktas pastabas ir rasti būdą padėti tiems asmenims, kurie turi vienintelį būstą, turi vienintelę paskolą. Svarbiausia padėti tiems asmenims, kurie augina mažamečius vaikus.

Jeigu kalbėtume apie lėšas, ką galbūt premjerė kalbės, tai, aš sakyčiau, galima jų tikrai būtų paimti. Mes esame šildymo kompensacijų labai plačiai išplėtę ratą ir kartais gauna asmenys, kurie gali už šildymą susimokėti. Tačiau žmonės šildymą gali prisisukti ir jo naudoti mažiau, o žmonės, kurie nebegalės susimokėti už savo vienintelį būstą, na, tiesiog turės iš jo išsikraustyti. Tai tikiu Vyriausybės išmintimi. Ačiū.

PIRMININKĖ. Motyvai prieš – premjerė I. Šimonytė.

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Labai ačiū, kad nors kas nors tiki Vyriausybės išmintimi, nes čia išgirdau daug demagogijos, bet neišgirdau atsakymo į mano konkretų klausimą, kodėl nesiūloma šitos lengvatos taikyti 2024, 2025 ir ateinančiais metais. Išgirdau, kad Vyriausybė kažkokiu būdu vykdo pinigų politiką, nors ją euro zonoje vykdo Europos Centrinis Bankas, bet aš noriu kalbėti ne apie tai.

Aš noriu kalbėti apie tai, kad po praėjusios krizės, 2008–2009 metų, atsitiko labai daug dalykų. Pirmiausia, buvo priimti atsakingo skolinimo nuostatai, kurie prieš suteikiant kreditą žmogui įpareigoja banką patikrinti, ar žmogus galės atlaikyti, ar šeima galės atlaikyti palūkanų normų šoką, ir šitas patikrinimas yra privalomas. Turi būti užtikrinta, kad net palūkanų normoms labai sukilus skolos aptarnavimo išlaidos šeimos biudžete neviršytų tam tikrų nustatytų limitų. Dar daugiau, per tą laiką buvo priimtas Su nekilnojamuoju turtu susijusio kredito įstatymas pagal Europos Sąjungos direktyvą, kuris numato, kaip bankai privalo atsižvelgti į konkretaus skolininko finansinę situaciją, į konkretaus skolininko problemas, duoti kredito mokėjimo atostogas ir kitus instrumentus taikyti tam, kad žmogus galėtų išlaikyti būstą ir paskolą. Tai, man atrodo, nežinau, ar kolegos nežino, ar kolegos sąmoningai tą nutyli.

Vis dėlto pagrindinis dalykas yra kitas, ką aš norėčiau paminėti. Skirtingai nuo čia minėtų valstybių, Graikijos, ten dar kitų šalių, Lietuvoje pastaruosius keletą metų, įskaitant ir šiuos metus, pagal visų ekonomistų dabartines prognozes pajamos auga dviženkliais skaičiais. Čia ne 2009 metai, kai palūkanos pašoko dvigubai, o pajamos nukrito 20–30 %, kai išties buvo didelė problema kreditą aptarnauti. Aš suprantu, kad visada nemalonu matyti tas augančias palūkanas, bet pagrindinis atsakymas į tai yra vis dėlto spartus pajamų augimas Lietuvoje.

Na, ir dar kartą aš noriu atkreipti dėmesį į tai, kad šis įstatymas niekaip nenumato galimybės grąžinti šitas palūkanas ar kaip nors jas kompensuoti iš bankų solidarumo įnašo. Tai bus tiesiog savivaldybių ir valstybės biudžeto pajamos, kuriomis bus grąžinamas gyventojų pajamų mokestis, jis bus grąžinamas tokiu būdu, kad didesnes pajamas turintys ir didesnes paskolas turintys gyventojai galės susigrąžinti daugiau gyventojų pajamų mokesčio. Praėjusiame Seime pono S. Jakeliūno pasiūlymu buvo nustatytos kitų įmokų lubos, čia jūs nesiūlote jokių lubų nustatyti, tai yra ir socialiai neteisinga. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Nori dėl vedimo tvarkos pasisakyti V. Gapšys. Prašau.

V. GAPŠYS (*DPF*). Dėkoju. Premjere, iš tikrųjų girdime jūsų teisingą pastabą dėl to, kad reikėtų pakeisti ir kitus įstatymus, jeigu šis būtų priimtas. Tikrai atsižvelgsime taip, kad savivaldybėms nereikėtų nukentėti, kad jų biudžetai nenukentėtų, o įmokos būtų kompensuojamos būtent iš to bankų solidarumo įnašo. Jeigu tik šis projektas žengs toliau žingsnį, mes esame pasiruošę atsižvelgti į jūsų pastabas ir patobulinti taip, kad būtų skaičiuojama sąžiningai ir savivaldybių atžvilgiu.

PIRMININKĖ. Dėkoju.

11.13 val.

Želdynų įstatymo Nr. X-1241 5, 7, 8, 13, 22 ir 24 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3100, Administracinių nusižengimų kodekso 281 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3101 (*pateikimas*)

Kadangi dar turime šiek tiek laiko, norėčiau pakviesti ministrą S. Gentvilą, kad jis pristatytų rezervinį 1 klausimą – Želdynų įstatymo pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-3100 ir lydimąjį – Administracinių nusižengimų kodekso 281 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-3101.

S. GENTVILAS (*LSF*). Ačiū. Gerbiamieji, šį įstatymo projektą teikiu kartu su kolegomis A. Gedviliene ir L. Jonausku. Problematika, kurią sprendžia šitas projektas, yra vasarą Vilniuje gana skandalingai nukirstas didelis ąžuolas, taip pat po to sekę ir visuomenės, ir bendruomenių, ir savivaldybių protestai, reikalaujantys aiškesnės tvarkos, kaip yra apsisprendžiama dėl miestų želdynų kirtimo taisyklių ir panašiai. Problematika, kurią keičia šitas įstatymas kartu su lydimuoju Administracinių nusižengimų kodekso projektu, yra išimčių panaikinimas, kada galima kirsti medžius miestuose išimties tvarka, negaunant savivaldybės leidimo: tai yra ir kelių apsaugos zonose, ir infrastruktūros apsaugos zonose, šilumos perdavimo tinklų, magistralinių dujotiekių, naftotiekių apsaugos zonose. Iki šiol kertant ir tvarkant šitose zonose medžius arba želdynus nereikėdavo kreiptis į savivaldybes.

Šiuo įstatymo projektu yra keičiama, kad privalomai yra atsiklausiama savivaldos, kartu naikinama išimtis, kad anksčiau medžiai šitose apsaugos zonose buvo išbraukti ir iš kompensavimo tvarkos. Šiuo atveju pakeitus įstatymą už medžius, kurie yra kertami šiose apsaugos zonose, būtų privaloma mokėti ir atkuriamąją kompensaciją. Kartu šitas Želdynų įstatymas įpareigoja apie savivaldybių teritorijose esančių medžių, kurie yra didesnio negu 12 centimetrų skersmens 1 metro 30 centimetrų aukštyje, kirtimus savivaldą tiesiog informuoti ir savivalda per numatytą terminą informuos atgaline tvarka, ar tai yra saugotini, ar nesaugotini medžiai. Taip pat keičiamas želdynų projektų rengėjų ir nepriklausomų ekspertų atestavimas, informavimas. Tą pradės daryti Aplinkos ministerijos įgaliota institucija, kuri tiek paskelbs viešą registrą, tiek aktyviau prižiūrės tokių želdynų ekspertų veiklą.

Administracinių nusižengimų kodekse keičiamos ir didinamos baudos tiek fiziniams asmenims, tiek juridiniams asmenims, kurie pažeidžia šitas naujas nuostatas, ir numatomos sankcijos leis atgrasyti nuo perteklinio kirtimo. Žinoma, projektas sukelia šiokią tokią administracinę naštą tiek teritorijų tvarkytojams, tiek pačiai savivaldai, bet po šios vasaros įvykių man tapo akivaizdu, kad reikia keisti reglamentavimą ir visuomenė turi teisę žinoti (tiek savivaldybių administracijos, tiek visuomenė) apie želdynų pokyčius.

Tai tiek trumpai. Mielai atsakyčiau į klausimus.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūsų norėtų paklausti vienas Seimo narys. Klausia A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Ačiū, gerbiamoji Pirmininke. Gerbiamasis ministre, matėme pavyzdžių turbūt ne vieną, tas ąžuolas nėra pats paskutinis, kuris buvo nukirstas. Kad ir praėjusią kadenciją mes su jumis dirbdami Aplinkos komitete matėme, kaip Nemenčinės plente buvo iššluotos šimtametės pušys vien tam, kad būtų sudaryta konkurencija, kaip teigė tuometinė Vilniaus savivaldybė, prekybos tinklams visiems įsikurti Nemenčinės plente, aš turiu omenyje dešinėje pusėje dėl „Lidlo“ statybos pušyne. Būtent rengiant pačią teritoriją, įvažiavimus buvo iššluotos šimtametės pušys. Noriu priminti dar, taip pat „Siemenso“ buvusiame sklype, dabar arenos „Avia

Solutions Group“ sklype, 10 hektarų miško buvo išmiškinta beveik per 2 mėnesius, tai buvo rekordas tuometinis. Tai, gerbiamas ministre, priėmus šias šešias pataisas, ar kas nors pasikeis?

S. GENTVILAS (*LSF*). Dėkoju, teisingas jūsų klausimas. Aš, kaip iš Vakarų Lietuvos (ir jums Šilutės kraštas pažįstamas), visada stebiuosi, kodėl Lenkijoje, Mozūrijoje, kaip Rytų Prūsijoje, visi keliai vis dar apsodinti, o Lietuvoje mes buvusioje Mažojoje Lietuvoje visas pakeles, alėjas esame iškirtę.

Konkrečiai šitas įstatymas įpareigoja ir Kelių direkciją mokėti pinigus už kertamus medžius kelio apsaugos juostoje ir jiems gauti leidimus. Iki šiol įstatymas darė išimtį: dėl kelio apsaugos zonoje augančių medžių nereikalaujama kirtimų leidimų ir jie yra atleisti nuo kompensavimo. Kitaip tariant, jeigu yra rajoninis, regioninis kelias, medžiai buvo iškertami nesumokant pinigų už jų atkūrimą. Tai leistų irgi įpareigoti ir direkciją, ir kitus kelininkus, kurie projektuoja, pagalvoti, ar tikrai būtinas tos alėjos arba greta kelio esančio medžio iškirtimas, nes tai būtų įkainota kaštais, kuriuos gautų irgi vietinė savivalda atsodinti ir atkurti. Konkrečiai šiuo įstatymu tai yra sprendžiama, o teisė kirsti ar nekirsti visgi yra palikta savivaldai. Absoliučia dauguma atvejų tai vis tiek būtų leidimas kirsti, jeigu tai yra ne koks nors gamtinio paveldo objektas.

PIRMININKĖ. Dėkoju už atsakymą. Daugiau niekas neužsirašė klausti.

Motyvai. Prieš kalba K. Starkevičius.

K. STARKEVIČIUS (*TS-LKDF*). Laba diena, gerbiami kolegos. Kodėl aš esu užsirašęs šioje grafoje? Noriu, kad ir teikėjai įsiklausytų į mane. Čia yra parašyta, kad bus mokestis už medžius, kurie auga apsauginėse zonose. Dabar įsiklausykite toliau: apsauginėse zonose, ar tai būtų elektros, ar šilumos trasos, medžiai iš principo negali augti. Jie negalėjo būti pasodinti, vadinasi, jie yra nelegalūs.

Vėlgi aš, kaip Ekonomikos komiteto pirmininkas: ant ko kris šie kaštai? Kaštai kris ant mūsų visų. Ant šilumos, nes kur sudės tuos kaštus, arba energetikos. Kur sudės? Į mūsų sąskaitas.

Kaip ne? Ministre, tiktai… Nebūna nemokamų pietų. Aš suprantu, jeigu tas medis yra ne apsauginėje zonoje, jis negalėjo ten augti apsauginėje zonoje, o dabar jūs apmokestinate, kur apsauginės zonos. Galų gale dėl tų leidimų, kurie buvo, ar planų neteisingų jie ten buvo pasodinti arba savaime užaugo. Jeigu ateina remonto trasos darbai, turi būti sudarytos galimybės ir tie medžiai nemokamai pašalinti, nes visi kaštai guls ant visų mūsų.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Daugiau dėl motyvų niekas neužsirašė. Apsispręsime balsuoti numatytu laiku jau netrukus.

11.22 val.

Mėgėjų žvejybos įstatymo Nr. IX-2389 3, 6, 10 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3108 (*pateikimas*)

Norėčiau pakviesti gerbiamą A. Gedvilienę, kad pristatytų rezervinį 2 klausimą – Mėgėjų žvejybos įstatymo pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-3108. Tai yra pateikimas. Prašau.

A. GEDVILIENĖ (*TS-LKDF*). Ačiū, gerbiama Pirmininke. Mes kartu su kolegomis S. Gentvilu ir L. Jonausku teikiame šį projektą. Šis projektas atėjo iš pačių žvejų siunčiamų signalų, kad valstybės turtą, tai yra žuvų išteklius, mes tikrai labai pigiai arba pernelyg pigiai išdaliname.

Šiuo projektu mes nesiūlome labai drastiškai kelti mėgėjų žvejų bilietų kainų. Kita vertus, nors skamba – tris kartus ar du kartus, kainos vis tiek lieka gana simbolinės. Pavyzdžiui, žvejo mėgėjo bilietas 2 paroms – 3 eurai, kai iki šiol buvo 1 euras 40 centų, mėnesiui – 15 eurų, metams – 50 eurų.

Taip pat skatiname principą: pagavai – paleisk. Tie, kurie žvejoja lašišas ar šlakius ir paleidžia juos, moka 5 eurus, užuot mokėję 15 eurų.

Taip pat, norėdami patraukti kuo daugiau jaunų žmonių į žvejybą, keičiame amžių, iki kada nemokamas žvejo bilietas. Taigi, bus nebe 16 metų, o 18 metų.

Tokie yra pagrindiniai pakeitimai. O mūsų tikslas – surinkti daugiau lėšų tam, kad būtų kuo daugiau investuojama į mūsų vandens telkinius, žuvinama, taip pat sudaroma galimybė finansuoti ir tą pačią aplinkosaugą bei valčių įleidimo į ežerus ar kitas žvejojimo vietas tiesiog visą infrastruktūrą.

Labai kviečiu palaikyti. Man atrodo, šį įkainį, kuris nekeistas 11 metų ir pagal kainas tas matyti – 1 euras 40 centų, jau tikrai pribrendo laikas keisti. Tikrai, man atrodo, žvejų bendruomenė ne tik kad nepyks, bet labai sveikins ir laukia šių mūsų sprendimų, nes tai demonstruoja mūsų požiūrį į valstybės turtą – žuvis. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūsų norėtų paklausti šeši Seimo nariai. Pirmasis klausia R. Žemaitaitis. Ruošiasi A. Skardžius.

R. ŽEMAITAITIS (*MSNG*). Ačiū, gerbiama Seimo Pirmininke. Gerbiama pranešėja, labai džiaugiuosi tokiu projektu. Iš tikrųjų aš praėjusią kadenciją bandžiau įtikinti kolegas, kad mokestis turi būti 50 eurų. Pats esu tas žvejys ir tas, kuris paleidžia daug. Net buvau apskųstas jūsų frakcijos nuprotėjusių kolegų, kad salatį netyčia pagavau, tai ten su policijos tyrimais ir vos ne organai ištyrė, kad tikrai aš jį paleidau. Gerbiama kolege Aiste, žinote, su kuo aš nesutinku, ką jūs ką tik pasakėte, ir jūs prieštaraujate Medžioklės įstatymui iš karto. Mes, medžiotojai, irgi mokame gamtos išteklių mokestį už žvėris ir tie pinigai jokiais būdais neina medžiotojų nameliams, keliams ar dar kam nors, jie išimtinai eina į Saugotinų rūšių rėmimo fondą ir eina apsaugai, tai yra medeliams ir panašiai. Kodėl jūs dabar pasakėte (aš tikrai vis tiek balsuosiu už), bet jūs pasakėte, kad jūs dar panaudosite tuos pinigus slipams įleisti, kateriams įleisti ir panašiai. Nedarykite šito, nes tikrai žvejai to nesupranta, tai yra infrastruktūra, kuri priklauso savivaldybei, yra europiniai pinigai, už kuriuos gali pirkti. To pavyzdys yra Klaipėda, mes šiandien Danės upėje baigiame slipą Liepų gatvės gale.

A. GEDVILIENĖ (*TS-LKDF*). Tai labai ačiū ir už palaikymą, ir už pozityvų pasisakymą. Vis tiek paskiau tai per biudžetą sukris į Aplinkos apsaugos rėmimo fondą ir ten, aš tikiu, pagal prioritetus bus paskirstyta, ar daugiau investuoti ir žiūrėti į įžuvinimą, ar į aplinkosaugos stiprinimą, ar į tą pačią infrastruktūrą, apie ją žvejai irgi kalba.

PIRMININKĖ. Klausia A. Skardžius. Ruošiasi L. Nagienė.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Ačiū, gerbiamoji Pirmininke. Gerbiamoji komiteto pirmininke, aš tai nesidžiaugiu naujais mokesčiais, juolab kad nežinau arba bent jau neišgirdau iš jūsų, kaip jie bus panaudojami, ar Aplinkos apsaugos agentūra kokiems nors projektams numato. Dėl kiekvieno mokesčio, kiekvieno atimto euro iš Lietuvos žmonių mokesčių pavidalu turi būti aiškus tikslinis projektas, kam ir dėl ko reikia atimti, o ne taip, kad užsimanome, štai buvo 15 eurų, seniai didinta, padidiname keturis kartus – na, taip nebūna valstybėje. Aš manau, čia įžvelgiu piktnaudžiavimą parlamentine galia arba norą pasipinigauti, nežinant, kur tuos pinigus reikės padėti. Vien dėl to, kad seniai keltas mokestis buvo, aš nemanau, kad čia pagrindinis motyvas.

PIRMININKĖ. Laikas!

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Gal jūs paaiškinkite, gerbiamoji pirmininke, kam ir kodėl, ir kaip naudosite šiuos pinigus? Ačiū.

A. GEDVILIENĖ (*TS-LKDF*). A. Skardžiaus simpatijos man visada pasireiškia per kokį nors pagnaibymą. Bet aš ką tik jau gerbiamajam Remigijui atsakiau ir mes pakalbėjome apie tai, kad iš biudžeto į Aplinkos rėmimo fondą ir per ten, aš linkusi pasitikėti mūsų specialistais, mūsų politine valdžia, kad ir kokia ji būtų, paskirstys ten, kur labiausiai reikėtų. Bet bus galimybės ir ežerų pakrantėms, ir įžuvinimui, ir valtims įleisti, ir visam kitam. Man atrodo, kad tai tiesiogiai sugrįš tiems patiems žvejams, kurie ir žvejoja, ir rūpinasi, kad mūsų ežerai ir upės būtų gausios žuvų.

PIRMININKĖ. Klausia L. Nagienė. Ruošiasi V. Semeška.

L. NAGIENĖ (*DFVL*). Ačiū, gerbiama Pirmininke. Gerbiama kolege, iš tikrųjų norisi paklausti, o kiek planuojate gauti lėšų, kiek šiandien yra registruotų žvejų? Aš manau, kad jeigu net ir tie patys vienkartiniai bilietai pabrangs labai stipriai, tai įsivaizduokite, kad kartais tas pomėgis gali ir sumažėti, nes realiai kaina labai ženkliai išauga. Aš sutinku, kad įplauks į Aplinkos rėmimo fondą, lėšos bus kažkur panaudojamos, tai yra įžuvinimui ir kitiems dalykams, bet vis dėlto ar tokiu keliu mes turėtume eiti? Mes galbūt galvotume, kaip apsaugoti gamtą nuo taršos, o ne šiuo atveju didindami mokesčius. Kaip jums atrodo?

A. GEDVILIENĖ (*TS-LKDF*). Labai ačiū, Laima, labai geri jūsų klausimai. Iš tikrųjų labai labai stipriai dirbame, kad keltumėme baudas visiems tiems, kurie teršia ežerus, upes ir užsiima bet kokia taršia veikla, ir per taršos leidimus, ir per baudavimo sistemą iš kitos pusės.

Kita vertus, patys žvejai mėgėjai signalizuoja, kad, na, mes sutinkame, kad ežerai ir upės yra valstybės turtas, ir tai, kas juose gyvena, ir turime tuo rūpintis. Dabar mes turime apie 300 tūkst. žvejų mėgėjų ir per bilietus yra surenkama atitinkamai skirtingais metais, bet nuo 1 mln. 400 tūkst. iki 1 mln. 600 tūkst. Dabar, jeigu vienas žvejys sumoka 1 eurą 40 centų už dviejų dienų žvejojimo bilietą, o vieną mailiuką įleisti į ežerą kainuoja 1 eurą 80 centų, tai nėra jokios matematinės logikos. Ir šiuo atveju mes turime skaičiuoti, kiek kainuoja gamta ir kiek kainuoja jos palaikymas. Turime rūpintis, kad vis dėlto jinai būtų ir turtinga, ir palikta ateities kartoms.

Man atrodo, kad entuziastų, kuriems rūpi gamta, kurie nori rūpintis, tikrai neišgąsdins nei tie 3 eurai, nei 50 eurų metinis bilietas. Man atrodo, kad čia tikrai nereikėtų bijoti, tuo labiau kad mes tikrai įvertinome jaunų žmonių galimybes ir praplėtėme tą laiką, amžių, kada bus galima nemokamai žvejoti, iki 18 metų. Vadinasi, nepilnamečiai galės žvejoti nemokamai.

PIRMININKĖ. Klausia V. Semeška. Ruošiasi E. Pupinis.

V. SEMEŠKA (*TS-LKDF*). Dėkoju, gerbiama Seimo Pirmininke. Gerbiama pranešėja, infliacija yra akivaizdi, suprantamas kainų kėlimas, tiesa, tris kartus jisai yra šiek tiek stebinantis. Klausimas būtų, kaip reaguoja žvejai mėgėjai, jų draugijos, būreliai ir taip toliau, ar jie pritaria tokiam metinio mokesčio kėlimui iki 50 eurų, ar galbūt kokių nors skeptiškų pasisakymų girdėjote? Būtų įdomu sužinoti jų nuomonę, būtų lengviau apsispręsti. Ačiū.

A. GEDVILIENĖ (*TS-LKDF*). Žiūrėkite, turbūt niekada nebus taip, kad visi sutaria, kad mėgėjo bilieto kainą reikia pakelti. Bet aktyvūs žmonės, tie, kurie imasi lyderystės, tie, kurie atstovauja žvejams mėgėjams įvairiose konferencijose ir susitikimuose, su kuriais mes kalbamės ir bendraujame, kalbame apie tai, kaip saugoti žuvis, labai pritaria ir sako, jūs per lėtai keliate kainas bijodami visuomenės kritikos, reikėtų tai daryti greičiau. Ir tai, kad mes snaudėme 11 metų ir nekeitėme tų įkainių, yra mūsų valstybės apsileidimo ir požiūrio į gamtos išteklius tam tikra demonstracija. Tai reikėtų pabaigti, įrodyti, kad tai yra mūsų turtas, mes turime už jį susimokėti ir vėl atgal grąžinti gamtai.

PIRMININKĖ. Klausia E. Pupinis. Ruošiasi A. Strelčiūnas.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū, gerbiama Pirmininke. Iš tiesų turbūt tas didinimas nėra nieko baisaus, bet vis dėlto tai yra gamtos išteklius, visos valstybės žmonių nuosavybė. Kodėl jūs galvojate, kad visi pinigai turi būti grąžinti atgal tiems patiems, kurie naudojasi tais ištekliais? Kodėl jie negali būti panaudojami kitoms reikmėms? Pavyzdžiui, mane stebina valčių nuleidimo procedūros kūrimas. Tai nežinau, ar mes statome medžiotojams bokštelius? Turbūt jie statosi. Tai šiuo atveju ir pati infrastruktūra, aš suprantu, kai gauna kai kas pinigų, pridaro tos infrastruktūros, kiek nori. Ar manote, kad tikrai reikėtų urbanizuoti tas visas pakrantes, užstatyti kažkokiais žiogriais ir panašiai, kai ir šiuo metu be jų naudojasi gana normaliai tie, kurie atsiveža gumines valtis, ir nereikia jokių infrastruktūrų. Nes aš bijau, kad tos infrastruktūros prikursime, tai paskui visos antys kilnosis nuo bangų, važinės su visokiais kad ir elektriniais varikliais, bet tai nieko nepuošia. Ačiū.

A. GEDVILIENĖ (*TS-LKDF*). Ačiū, Edmundai, geras pastebėjimas. Tikrai nesinori išgąsdinti. Ne patys žvejai spręs, kur tuos pinigus padėti, bet institucijos, atsakingos už aplinkos apsaugą, žuvinimą, priežiūrą, pakrantes, ežerus ir taip toliau. Tai čia tikrai nebus taip, kad panorėjau kažkur nuleidimo vietos ir jinai atsiras. Bet yra galimybė, tai yra tik pavyzdžiai įvardinti, kas galėtų būti daroma. Bet tai spręs, sakau, atitinkamos institucijos ir vertins, ar to tikrai reikia. Tikrai niekas neplanuoja asfaltuoti ežerų tam, kad būtų patogiau su kokiomis prabangiomis jachtomis nusileisti pažvejoti.

PIRMININKĖ. Ir paskutinis klausia A. Strelčiūnas.

A. STRELČIŪNAS (*TS-LKDF*). Aš norėjau visgi jūsų paklausti. Jūs sakote, žvejai mėgėjai prašo didinti. Tikrai to nėra ir tuo manipuliuoti nereikėtų. Antra. Mokestis galėtų šiek tiek didėti, bet ne tris kartus, ne 50 eurų. Be to, jūs aiškinate, kad pagauna daug žuvų. Galiu pasakyti taip, kad nustatyta, pavyzdžiui, dabar pagaunamos lydekos ilgis turi būt 50 centimetrų, anksčiau buvo 40. Tai aš galvočiau, kad visgi tas mokestis yra per didelis. Žinoma, jeigu jau būtų patvirtintas, tai reikėtų, kad būtų panaudojamas žuvų ištekliams grąžinti į ežerus.

A. GEDVILIENĖ (*TS-LKDF*). Kaip ir minėjau, yra įžuvinimui skirti… tas fondas ir yra įžuvinimui skirtas. Aš nežinau, mes turbūt su skirtingais žvejais bendraujame, bet aš tikrai daug dirbu su žvejais ir jie tikrai kalba apie tai, kad mūsų žvejo mėgėjo bilieto kaina yra per maža. Džiaugiuosi, kad ir iš kitų pusių patvirtinimą girdžiu. Aš kalbu ir apie asociacijas, ir apie būrelius. Aš esu linkusi pasitikėti ir man atrodo, kad jeigu žmonės tikrai turi hobį ir eina žvejoti kelis kartus per savaitę, kelis kartus per mėnesį, 50 eurų tikrai nėra ta suma, kuri galėtų išgąsdinti, juo labiau kad į savo meškerę, savo aprangas ir visą kitą reikalingą atributiką investuojami tikrai didžiuliai pinigai. Tai jau leidimą nusipirkti ir su valstybe pasidalinti ateities investicijomis, man atrodo, neturėtų būti labai didelė problema sąmoningam žvejui.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūs atsakėte į visus klausimus. L. Girskienė dėl vedimo tvarkos. Prašau.

L. GIRSKIENĖ (*LVŽSF*). Aš noriu paprašyti, kad jūs perduotumėte pirmininkavimą posėdžiui vicepirmininkui A. Mazuroniui ir nueitumėte susitikti su šeimų atstovais, kurie norėjo su jumis susitikti.

PIRMININKĖ. Dėkoju už pasiūlymą, bet, jums leidus, sprendimą, kiek pirmininkauti, aš priimsiu pati. Labai ačiū.

Taigi motyvai. A. Vinkus už kalba. A. Vinkaus nėra salėje. L. Jonauskas kalba už. Prašom.

L. JONAUSKAS (*LSDPF*). Labai ačiū. Mokestį reikia kelti ne dėl to, kad seniai jisai yra nekeltas – ar prieš 11 metų, ar panašiai, o dėl to, kad tos lėšos reikalingos žuvų ištekliams atkurti ir įžuvinti, ir aplinkos apsaugos kontrolei stiprinti. Vienareikšmiškai, jeigu bus pritarta šitam įstatymo projektui, tai neabejoju, kad aplinkos apsauga turės daugiau galimybių tinkamai saugoti, būdrauti, atlikti visas kitas savo funkcijas. Tam ir bus būtent šitos lėšos, kurios kitur ir negali būti panaudotos. Jos keliauja į Specialiąją aplinkos apsaugos programą, yra skirtos žuvų ištekliams atkurti ir apsaugai.

Dar kolegai A. Strelčiūnui ir kitiems reikia atsakyti, kad iš tikrųjų įžuvinimui šiandien skiriama per mažai pinigų. Visi pinigai, kurie šiandien būtų surinkti, daugiau pinigų turėtų būti skirta atkurti žuvų ištekliams, kuriuos iš tikrųjų reikia drastiškai didinti, nes tai, kas šiandien vyksta, tiesiog skatina žvejus važiuoti į užsienio šalis, ten palikti savo pinigus ir meškerioti ten, kur yra didelių trofėjinių žuvų.

Į argumentą, kad per brangu, tai atsakysiu labai paprastai: pabranginus leidimas dienai kainuotų lygiai 13 centų. 13 centų tikrai nėra per brangu už galimybę vieną dieną žvejoti, ir dar ne tiktai žvejoti, bet, jeigu moki žvejoti, ir pasiimti sugautą žuvį, kiek tai leidžia žvejybos taisyklės.

Ir trečias argumentas yra – reikia atkurti tą socialinį teisingumą ir nustatyti, kad visi asmenys, tiksliau, vaikai, jaunimas iki 18 metų turėtų nemokamą galimybę žvejoti, nes dabar turi tiktai iki 16 metų. Puikiai žinome, kad nei 16, nei 17 metų asmenys nei dirba, nei turi kokių nors pajamų, todėl geriau iš tikrųjų jiems suteikti tą nemokamą žvejybos teisę ir tegul žmonės, mylintys gamtą, būna prie vandens telkinių, o ne kažkur, neaišku, kur, ir neaišku, ką veikia.

PIRMININKĖ. Laikas.

L. JONAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū.

PIRMININKĖ. Motyvai prieš – J. Jarutis.

J. JARUTIS (*LVŽSF*). Ačiū, Pirmininke. Gaila, kad taip sudėliojama darbotvarkė, kad iš rezervo patenka į priekį ir tuo metu nesi salėje, neturi galimybės paklausti.

Bet šio įstatymo pasiūlymo esmė yra ne dydis iš tikrųjų. Kas bent susidūręs su viešuoju valdymu ir mes suprantame, kad patekę į biudžetą pinigai ne visada skiriami toms reikmėms, kurios yra numatytos. Čia iš to bendro katilo dažniausiai dalis tiktai yra nusemiama ir atiduodama. Tai vienas dalykas.

Kitas dalykas, kas mane neramina, tai… Suprantu, valstybiniai telkiniai, viskas gerai – čia 3 ar 4 eurai, ne tiek svarbu. Bet man įdomus vertinimas, kada jūs šituo įstatymu nustatote, kokį mokestį nustatyti privačiuose telkiniuose? Tiesiog nesikiškite į privačius dalykus. Jau tebūnie mano klausimas ir mano problema, už kiek aš noriu leisti savo tvenkinyje kažkam žvejoti. Vien dėl to aš negaliu pritarti šiam įstatymo pasiūlymui. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Motyvai išsakyti. Kadangi jau prasidėjo balsavimo laikas, apsispręskime balsuodami dėl rezervinio 2 klausimo – Mėgėjų žvejybos įstatymo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3108. Kas pritariate, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Balsavo 118: už – 65, prieš – 18, susilaikė 35. Po pateikimo pritarta.

Kaip pagrindinis siūlomas Aplinkos apsaugos komitetas. Siūloma svarstyti gruodžio 5 dieną. Ar galime bendru sutarimu pritarti? Nematau prieštaraujančių. Dėkoju.

P. Gražulis labai nori pasisakyti.

P. GRAŽULIS (*MSNG*). Gerbiama Pirmininke, aš vis tiek kreipiuosi į jus. Žmonės buvo susirinkę, jus kvietė susitikti, tačiau jūs atsisakėte. Bet, kiek žinau, jūs eisite į homoseksualų organizuojamą mitingą ir su jais susitiksite. Tai kaip čia, su vienais žmonėmis galite susitikti, su kitais ne? Apie tai, kad reikalinga seksualizacija mokyklose, kalba K. Bartoševičius, sako, kad labai reikalinga ta seksualizacija, ir homoseksualai sako, kad labai reikalinga.

PIRMININKĖ. Petrai Gražuli, prašau nenusišnekėti.

11.41 val.

Seimo nutarimo „Dėl kreipimosi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą su paklausimu, ar Europos Tarybos konvencijos dėl smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir kovos su juo nuostatos neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai" projektas Nr. XIVP-2983(2) (*priėmimo tęsinys*)

Kitas darbotvarkės klausimas. Pertrauka jau baigėsi. Pereiname į darbotvarkės pradžią. Darbotvarkės 1-3 klausimas – Seimo nutarimo dėl kreipimosi į Konstitucinį Teismą su paklausimu projektas Nr. XIVP-2983. Priėmimo stadija.

Priėmimo stadijoje yra vienas straipsnis. Ar galime jam pritarti bendru sutarimu? Nematau prieštaraujančių.

Ir motyvai. Dėl motyvų užsirašė kalbėti keturi – už, keturi – prieš. Taigi pirmoji už kalbės A. Armonaitė.

A. ARMONAITĖ (*LF*) Stambulo konvencijos, tiksliau, Europos Tarybos konvencijos dėl smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje nagrinėjimas yra apaugęs įvairiais mitais, legendomis ir dezinformacija. Visa tai nukreipia mūsų dėmesį nuo esmės ir problemos, kurią mes siekiame išspręsti. Problema yra labai paprasta – smurtas artimoje aplinkoje vis dar yra mūsų kasdienybė. Štai keletas skaičių. Vien per 2 paskutinius vasaros mėnesius policija sulaukė apie 5 tūkst. pranešimų dėl smurto artimoje aplinkoje. Policija 3,5 tūkst. smurtavusių asmenų įteikė orderius laikinai pasišalinti iš namų ir laikytis atokiau nuo savo artimųjų, kuriems kelia grėsmę. Net aštuoni iš dešimties smurtą patyrusių asmenų yra moterys, reikšminga dalis – vaikai.

Klausimas, kolegos, ar tai yra problema? Aš manau, kad tai yra milžiniška problema. Tai yra daug didesnė problema negu kultūriniai karai, negu noras pasirodyti savo rinkėjams, negu noras susireikšminti ir per neapykantą statyti savo elektoratą.

Aš manau, kad šitą konvenciją mes turėjome ratifikuoti seniai. Turėjome būti kartu su Ukraina, turėjome būti kartu su Vakarų sąjungininkėmis, su mūsų vertybių sąjungos narėmis. Tačiau mes to nepadarėme, nes pataikavome mitams ir fobijoms. Kreipkimės į Konstitucinį Teismą ir paklauskime jo nuomonės, kiek konvencija atitinka šitą vertybių sąjungą, kiek konvencija atitinka mūsų Konstituciją. Tai yra juk pagrindinis klausimas, į kurį ir turi atsakyti Konstitucinis Teismas. Užtenka pataikauti tamsai. Balsuosime už.

PIRMININKĖ. Motyvai prieš – A. Širinskienė.

A. ŠIRINSKIENĖ (*MSNG*). Konstitucinis Teismas minėjo savo gražų 30-mečio jubiliejų, bet, matyt, per tuos 30 metų pirmą kartą Konstitucinį Teismą pasieks kreipimasis, kuomet besikreipiantys asmenys yra įsitikinę, kad nėra prieštaravimo Konstitucijai, bet vis tiek kreipiasi, nes turi tam tikrų politinių, pragmatinių, rinkiminių ar kitokių motyvų. Aš manau, visų pirma, matyt, turėtų kilti pagarbos Konstituciniam Teismui klausimas, ar mes Konstitucinį Teismą įveliame į politinius debatus rinkimų kampanijos metu, ar jį panaudojame kokiems nors politiniams tikslams, ar vis dėlto Konstitucinis Teismas yra skirtas klausimams spręsti tuomet, kai tikrai kyla konstitucinis ginčas. Man yra labai apmaudu, kad dabar turima valdančioji dauguma peržengia tą trapią ribą, nes išties niekas anksčiau iki jų nedrįso į savo politikavimą, į rinkimų kampaniją įvelti Konstitucinio Teismo.

Antra vertus, jeigu mes jau kalbame apie žmogaus teisių apsaugą, Konstituciniame Teisme yra aibė bylų, pradedant galimybių pasais ir baigiant teisėjų atlyginimais, kurias šitas kreipimasis, motyvuotas grynai politiniu noru kažkam įgelti ar kažką pamokyti, aplenks. Jis bus nagrinėjamas be eilės, jis bus nagrinėjamas pirmumo tvarka ir greičiau negu tie kreipimaisi, kur žmonės, tarkime, teisėjai nori apginti savo teises. Tikrai yra labai apmaudu, kad vaidinant žmogaus teisių gynybą yra išnaudojamas Konstitucinio Teismo vardas, ir labai apmaudu, kad užuot tikrai rūpinantis žmonių teisėmis ir laisvėmis…

PIRMININKĖ. Laikas!

A. ŠIRINSKIENĖ (*MSNG*). …yra rūpinamasi vienos partijos rinkimų kampanija.

PIRMININKĖ. Laikas! M. Danielė – motyvai už.

M. DANIELĖ (*LF*). Smurto problema Lietuvoje yra milžiniška. Aušrinė jau išvardino skaičius. Aš suprantu, kad jums, sėdintiems šitoje salėje, tai tėra skaičiai. Kol jūs šiandien trypčiojate vietoje, kol *pezate* nesąmones per savo mikrofonus, kasdien kenčia žmonės. (*Plojimai*) Aš žinau, ką reiškia būti toje šeimoje, kurioje yra smurto, ir aš žinau, ką reiškia matyti ekranuose jus, kalbančius apie tai, kad smurtas neegzistuoja, viską jau esame padarę, visus apgynę, laukti šitų sprendimų ir jų nesulaukti dešimtmečiais. Aš žinau, ką reiškia žinoti, kad valstybė tavęs negina.

Žinote, kodėl mes šiandien trypčiojame vietoje? Todėl, kad leidome per ilgai sklisti *pezalams*. Šiandien turime padaryti viską, kad šita *pezalų* diskusija baigtųsi, mes padėtume dėl jos tašką ir darytume viską kaip valstybė, kad išgyvendintume smurtą kartą ir visiems laikams iš šitos valstybės, iš tų namų, kuriuose tas smurtas veisiasi. Mūsų valia šiandien yra padaryti viską, ką galime.

PIRMININKĖ. Motyvai prieš – R. Žemaitaitis.

R. ŽEMAITAITIS (*MSNG*). Ačiū, gerbiama Seimo Pirmininke. Jeigu taip lengvai, tai esu šokiruotas, kad valdančiosios daugumos atstovė A. Bilotaitę ir E. Dobrowolską išvadino *pezalais*, kad trypčioja vietoje, kad nieko nesugeba dirbti. Jinai, būdama valdančiojoje daugumoje, šitų dviejų ministrių dėka pati patiria didelį fizinį ir psichologinį smurtą. Aš noriu jums pabrėžti – jūs treji metai esat valdančiojoje daugumoje, dvi jūsų ministrės yra atsakingos už tą sritį ir per trejus metus tos dvi ministrės toliau šeimoje smurtauja, daužo, muša, lupa ir visaip kitaip daro. Jūs atsipeikėkite, ką jūs kalbate, kolegos.

Šiandieną nemaža dalis būtent Stambulo konvencijos yra Administracinių nusižengimų kodekse, yra Baudžiamajame kodekse ir yra kituose lydimuosiuose įstatymuose. Jūsų šiandien kritika yra griežtai nukreipta į premjerės I. Šimonytės Vyriausybę, kas yra protu nesuvokiama, nes būtent I. Šimonytės dėka daugelis teisės aktų ir buvo pakeista šios Vyriausybės, o tai leido apsaugoti šeimą. Tas įstatymas, kuris galioja nuo sausio 1 dienos, būtent šitos Vyriausybės darbas. Jūs galų gale atsipeikėkite, ką jūs šnekate. Ar jums su galvomis čia yra negerai? Jeigu jūs nesugebate dirbti, dėkite pareiškimus, čiuožkite lauk iš to Seimo ir *pezėkite* toliau kažkur atsisėdę aikštėje. Tikrai nereikia kreiptis į Konstitucinį Teismą.

Ką kolegė Agnė pasakė – prieštaravimo šiandien nėra. Kreiptis vien todėl, kad jūs padarytumėte rinkimų šou ir po 2–3 mėnesių vėl išsilankstytumėte kokius nors lankstinukus… Kolegos, jūs atsipeikėkite, ką jūs čia darote iš to paties Seimo ir iš savo valdančiosios daugumos? Jūs gi patys iš savęs tyčiojatės, ne iš opozicijos. Tikrai valdančioji dauguma šiandien, mes, opozicija, kai kurios frakcijos, gal viena frakcija ir dalyvaus, mes šitame šou tikrai nedalyvausime, nes šiandien pakanka teisės aktų, kurie apsaugo šeimą nuo smurto. Gal nustokime tyčiotis vieni iš kitų.

PIRMININKĖ. V. Semeška – motyvai už.

V. SEMEŠKA (*TS-LKDF*). Dėkoju, Seimo Pirmininke. Gerbiami kolegos, gal tikrai reikėtų šiek tiek mums nuleisti garą, sumažinti tą įtampą, juk čia nieko tokio ypatingo šiandien neįvyksta ir mes neratifikuojame. Tiesiog pasinaudojame savo teise kreiptis į Konstitucinį Teismą prašydami pateikti išvadą, ar tam tikri konvencijos straipsniai neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai. Bus atsakyta į klausimus tiek Seimo nariams, tiek visuomenei ir tai galbūt palengvins daug kam apsisprendimą. Net neabejoju, kad nemaža dalis Seimo narių net nėra skaitę ir įsigilinę į tą konvenciją, tai bent jau Konstitucinis Teismas galbūt padės išspręsti, išsklaidyti tam tikras abejones tam tikrų Seimo narių. Taigi ramiai kreipkimės į Konstitucinį Teismą. Konstitucinis Teismas

atliks savo pareigas ir tuomet eisime prie sprendimų. Šiandien jokių sprendimų dėl konvencijos ratifikavimo nepriimama. Labai ačiū.

PIRMININKĖ. Motyvai prieš – V. Valkiūnas.

V. VALKIŪNAS (*DPF*). Ačiū, Pirmininke. Stambulo konvencija – tai LGBT biznis ar Belgijoje, ar Latvijoje, ar Lietuvoje. Tas pats triukšmas, tie patys argumentai, nes matosi, iš kur viskas eina. Gerbiami kolegos, psichologai, psichiatrai į tai turi atsakyti, o ne Konstitucinis Teismas, kiek lyčių, jausmų ir identitetų. Užuojauta Morganai, įstrigusiai vaikystės nuoskaudose. Kaip tik čia po Seimą vaikšto psichologijos profesorius G. Navaitis, jis, aš manau, jums gali, gerbiama Morgana, suteikti konsultacijų, kad jūs iš tų vaikystės skriaudų, nuoskaudų ir frustracijų išeitumėte. Ne į Konstitucinį Teismą reikia kreiptis – į psichiatrus ir psichologus. (*Šurmulys salėje*)

PIRMININKĖ. E. Gentvilas – motyvai už.

E. GENTVILAS (*LSF*). Vaikšto Seime ir psichiatras A. Veryga. Valkiūnai, jeigu yra poreikis, kreipkis.

O aš noriu pabrėžti – tai konvencija dėl smurto, smurto artimoje aplinkoje. Mes žengėme didelį žingsnį nuo liepos 1 dienos įteisindami smurto arešto orderį ir manau, kad žengsime ir kitus žingsnius. Demagogija liejasi laisvai. Anksčiau buvo sakoma, kad Stambulo konvencija gali prieštarauti Konstitucijai. Dabar jau siūlo į psichologus, psichiatrus ar kur kreiptis, bet tik ne į Konstitucinį Teismą. Tai, kolegos, patys sau prieštaraujate. Jeigu sakote, kad mes naudojame tą kreipimosi į Konstitucinį Teismą argumentą prieš rinkimus, tai jūs patys, opozicija, ką tik prieš rinkimus kreipėtės į tą patį Konstitucinį Teismą dėl pensijų kaupimo fondų. Aš tai priėmiau kaip normalų jūsų norą išsiaiškinti ir mes laukiame atsakymo dėl jūsų kreipimosi. Lygiai taip pat sulauksime (galbūt jau ir po rinkimų) ir dėl šito šios dienos inicijuoto kreipimosi. Tai nereikia užsiimti demagogija patiems, o paskui kaltinti kitus.

O šiaip tai yra tema, kurią primetė „Šeimų maršas“, ir dabar pataikavimas čia sustojusių žmonių ir kitų „Šeimų maršui“, šita proga eik, Seimo Pirmininke, pakalbėti su šeimų aktyvistais. Aš, kaip šią vasarą atšventęs gražų 40-ies metų santuokos jubiliejų, neinu nei pas vienus, nei pas kitus ir prašau nesiuntinėti manęs, kaip ir aš jūsų nesiuntinėju, nes siuntinėjimo tradicija turbūt Seime nėra labai priimtina.

Tai, kolegos, priimkite kaip neišvengiamybę. Patys sakėte – gali prieštarauti Konstitucijai. Mes ir inicijuojame kreipimąsi ne į psichologus ir psichiatrus, o į Konstitucinį Teismą.

PIRMININKĖ. Motyvai prieš – A. Skardžius

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Ačiū, gerbiamoji Pirmininke. Na, kartais ir Konstitucinis Teismas aiškina Konstitucijos dvasią. Taip ne kartą teko per ilgus dešimtmečius girdėti dirbant čia, Seime, bet man tai panašu į valdančiųjų sukonstruotą rusišką matriošką. Kreipimasis dėl smurto artimoje aplinkoje, dėl smurto prieš moteris. Tai, beje, sprendžiama kitais teisės aktais ir Lietuva tikrai toliau pažengusi už daugelį galbūt ir net Europos Sąjungos valstybių, bet į tą matriošką supakuota nestandartinis lyčių vaidmuo, socialinė lytis, lyties socialinis aspektas ir visa kita. Tai ką jūs, gerbiamieji, norite apgauti ir kokio atsakymo tikitės iš Konstitucinio Teismo?

Galų gale ir pats Konstitucinio Teismo sprendimas tai nėra ratifikavimas – tai yra tiesiog *popsas* tautai ir pateisinate savo politinę liniją ir savo, sakykime, tas nuostatas. Aš tikrai nesmerkiu jūsų nuostatų, kalbėkite, ką norite, bet neprimeskite Tautos atstovams čia, parlamente, savo nuostatų, gerbkite ir kitų žmonių nuostatas. Tai mano toks būtų palinkėjimas. Ir nieko aš nesitikiu iš to Konstitucinio Teismo. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Motyvai išsakyti. Apsispręskime balsuodami. Pratęsiu balsavimo laiką ir balsuokime dėl darbotvarkės 1-3 klausimo – Seimo nutarimo projekto Nr. XIVP-2983. Visos replikos bus po balsavimo. Balsuojame. Kas pritariate kreipimuisi į Konstitucinį Teismą, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 88: už – 60, prieš – 17, susilaikė 11. Nutarimas priimtas. (*Gongas*)

Dabar replikos po balsavimo. P. Gražulis. Po to R. Šarknickas. Po to M. Puidokas.

P. GRAŽULIS (*MSNG*). Taip, gerbiami Seimo nariai, Morgana mane tikrai papiktino ir šokiravo. Ar šiandien nėra įstatymų? Ar priėmus Stambulo konvenciją bus mažiau smurto artimoje aplinkoje ar tolimoje aplinkoje? Taigi jūs propaguojate narkotikus, jūs propaguojate alkoholio reklamą, tai tie narkotikai ir gimdo aplinkoje, ir artimoje, ir tolimoje, smurtą. Kiekvieną savaitę moksleivis atsiduria reanimacijoje dėl narkotikų vartojimo. Jūs prisiimkite atsakomybę, gerbiama ponia Morgana, su valdančiąja dauguma.

O į Konstitucinį Teismą kreipiasi tik tie, kurie nežino, kiek yra lyčių, ir kas nežino, kokios lyties. Aš žinau, kad esu vyras, ir man nereikia kreiptis į jokį Konstitucinį Teismą. Kai „Respublika" paklausė, kiek yra lyčių, visa valdančioji dauguma nežino jau šiandien, sutriko, kiek yra lyčių. Jiems dabar reikia kreiptis į Konstitucinį Teismą, kad jis pasakytų, kiek yra lyčių ir kokios lyties kiekvienas.

PIRMININKĖ. Gerai, supratome. Petrai Gražuli, supratome jūsų pasisakymą. Prašom. R. Šarknickas. Vėliau M. Puidokas.

R. ŠARKNICKAS (*LVŽSF*). Turbūt lietuvių kalba neatsitiktinai yra šiek tiek darkoma. Ką tik išgirdome iš kolegės Morganos tą žodį, tarpuvartės žodį. Mano palinkėjimas būtų vartoti gražesnius žodžius ir nežeminti Seimo ir pačios lietuvių kalbos. Ačiū.

PIRMININKĖ. M. Puidokas.

M. PUIDOKAS (*MSNG*). Aš norėjau paklausti gerbiamos Seimo Pirmininkės. Ar dabar jau Seimo diskusijose tampa norma, kai jūs net nepasakote nė žodžio, nepadrausminante valdančiosios daugumos narių, kai jie menkina, įžeidinėja opozicijos narius dėl jų kitokios nuomonės, kitokio požiūrio? Ar tinka ta situacija, kai yra siekiama pateikti tokį melą, kad kreipimasis ne dėl viso Stambulo konvencijos teksto *in corpore*, bet dėl atskirų jo straipsnių prieštaravimo ar neprieštaravimo Lietuvos Konstitucijai yra teisingas sprendimas, kai akivaizdu, kad visą laiką yra teisiniai dokumentai vertinami kaip visuma *in corpore*, o ne išimant iš jų atskiras dalis ir ne formuluojant klausimų taip, kai tu žinai iš anksto, kokį atsakymą gausi? Yra toks, kokio jums reikia, kad prieštaravimo nėra, ir Konstitucinis Teismas tiesiog neturėtų kitos išeities, kaip atsakyti taip, nes klausimas yra suformuluotas būtent taip.

PIRMININKĖ. Mindaugai Puidokai, aš jūsų išvedžiojimų dėl Konstitucinio Teismo nesuprantu. O dėl normų Seimo salėje jūs man atsakykite, ar tai yra normos, nes, mano nuomone ir mano vertinimu, būtent kai kurie opozicijos nariai retoriką Seimo salėje nužemino iki labai tolimų žemumų. V. Ąžuolas. Prašom.

V. ĄŽUOLAS (*LVŽSF*). Iš tikrųjų, valdantieji, jūs Konstitucinį Teismą pastatėte į tokią situaciją, kuri vadinasi cugcvangas. Tai su tuo ir sveikinu.

PIRMININKĖ. Prašom.

L. KUKURAITIS (*DFVL*). Dėkoju. Mano balsą įskaitykite prieš dėl protokolo.

PIRMININKĖ. Būtinai įskaitysime. Ačiū. V. Gapšys. Prašom.

V. GAPŠYS (*DPF*). Dėkoju, Pirmininke. Aš manau, kad valdantieji šį kartą pergudravo patys save, o galbūt ir buvo toks tikslas. Aš asmeniškai susilaikiau, nes nematau prieštaravimo Konstitucijai, todėl nemanau, kad Konstituciniam Teismui čia reikėjo ką nors nagrinėti. Bet dabar Konstitucinis Teismas turės visą procedūrą pereiti, tai užtruks laiko ir greičiausiai šią kadenciją šis klausimas tiesiog nebegrįš į Seimo salę. Su tuo ir sveikinu.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Replikos po balsavimo išsakytos.

11.59 val.

Trakų rajono, Vilniaus miesto ir Vilniaus rajono savivaldybių teritorijų ribų keitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3002(2) (*svarstymo tęsinys*)

Tęsiame balsavimą. Turime apsispręsti dėl darbotvarkės 1-4 klausimo – Trakų rajono, Vilniaus miesto ir Vilniaus rajono savivaldybių teritorijų ribų keitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3002(2). Balsuokime.

Balsavo 114: už – 113, prieš – 1, susilaikiusių nėra. Pritarta po svarstymo.

12.00 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. rugsėjo 20 d. nutarimo Nr. XI-2226 „Dėl Lietuvos švietimo tarybos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-2888(2) (*svarstymo tęsinys*)

Darbotvarkės 1-5 klausimas – Seimo nutarimo projektas Nr. XIVP-2888. Balsuojame. Balsavo 114: už – 113, prieš nebuvo, susilaikė 1. Po svarstymo pritarta.

12.00 val.

Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 21 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2440(3) (*pateikimo tęsinys*)

Kitas darbotvarkės 1-7 klausimas – Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2440. Balsuokime. Balsavo 112: už – 52, prieš – 41, susilaikė 19. Po pateikimo nepritarta. Alternatyvus balsavimas. Kas siūlote, kas norėtumėte grąžinti tobulinti, balsuojate už, kas už atmetimą, balsuojate prieš. Balsuojame.

Balsavo 110: už – 58, prieš – 52. Projektas grąžintas tobulinti.

A. Skardžius – replika po balsavimo.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Ačiū, Pirmininke. Daug pateikimo stadijoje iečių buvo laužoma dėl atsakingo skolinimosi, kad piliečiai neatsakingai skolinosi, yra nuogąstavimas, na, ir taip toliau. Tačiau žvelgiant į tų asmenų, kurie kalbėjo apie atsakingą skolinimąsi, veiksmus, kai buvo skolinamasi be reikalo, tą konstatavo ir specialioji Seimo komisija, ir buvo konstatuota Valstybės kontrolės, pasiskolintas didžiulis kiekis labai aukštomis palūkanomis ir tai mums kainavo papildomai 2,1 mlrd. eurų… Aš kalbu apie 2009–2012 metų skolinimąsi. Tad pažiūrėkite, gerbiamieji, patys į save, į veiksmus, ką valstybė daro, o ne į pačius piliečius, nes lengviausia juos uiti.

12.03 val.

Želdynų įstatymo Nr. X-1241 5, 7, 8, 13, 22 ir 24 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3100, Administracinių nusižengimų kodekso 281 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3101 (*pateikimo tęsinys*)

PIRMININKĖ. Tęsiame balsavimą. Turime apsispręsti dėl rezervinio 1 klausimo – Želdynų įstatymo projekto Nr. XIVP-3100 ir lydimojo – Administracinių nusižengimų kodekso pakeitimo. Kas pritariate, balsuojate už, kas manote kitaip, balsuojate kitaip.

O toliau posėdžiui pirmininkaus pavaduotojas P. Saudargas.

PIRMININKAS (P. SAUDARGAS, *TS-LKDF*). Taigi užsiregistravo 108, balsavo 108: už – 83, prieš niekas nebuvo, susilaikė 25. Taigi po pateikimo yra pritarta.

Dabar apsispręskime dėl komitetų. Tuoj, gerbiamas Petrai, viską matau. Viskas gerai. Jūs ir taip šiandien jau nemažai mums pasakėte minčių.

Siūlomi komitetai: pagrindinis – Aplinkos apsaugos komitetas. Ar galime bendru sutarimu? Jūs ne to, ne dėl to turbūt? Gerbiamas K. Starkevičius per šoninį mikrofoną. Prašom.

K. STARKEVIČIUS (*TS-LKDF*). Kadangi iškėliau ten problemą, kurią reikia išspręsti, dabar įstatymas neišsprendžia, tai jeigu Ekonomikos komitetas būtų papildomas…

PIRMININKAS. Papildomas.

K. STARKEVIČIUS (*TS-LKDF*). …tai mes pabandytume paieškoti būdų. Mes ir su…

PIRMININKAS. Gerai, dėkoju. Tai mes pirmiausia dėl pagrindinio. Niekas neprieštarauja, kad Aplinkos apsaugos – pagrindinis, tada Ekonomikos komitetas – papildomas. Galime bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta. Siūloma svarstyti gruodžio 5 dieną. Galime bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta.

Dabar replika per šoninį mikrofoną – gerbiamas P. Gražulis.

P. GRAŽULIS (*MSNG*). Replika ir dėl vedimo tvarkos. Gerbiamieji, čia iš manęs visa žiniasklaida juokiasi, kad aš nežinau, kas yra tas oralinis seksas, dar nepaskaičiau, bet švietimo ministras

nežino, kokios yra lyties, gal pasiskaitė, gal žino dabar. O gal jisai žino, kas yra oralinis seksas, tai gal papasakos arba pademonstruos gal ministras?

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar, gerbiami kolegos, pasitarkime. Yra vienas pareiškimas, bet pagal laiką jau yra Vyriausybės valanda. Tai kaip darome, gal pareiškimą po Vyriausybės valandos? Ne, jūs norite dabar? Gerai.

12.06 val.

Seimo narių pareiškimai

D. Gaižauskas. Yra pareiškimas, prašom, paskui pereisime prie Vyriausybės valandos. Prašau.

D. GAIŽAUSKAS (*LVŽSF*). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Tikrai norėjau dabar perskaityti, prieš Vyriausybės valandą, nes jį galbūt išgirs ir mūsų ministrai.

Gerbiami kolegos, išties šitame Seime labai daug kalbame ir kalbėsime apie išorės grėsmes mūsų nacionaliniam saugumui, tačiau beveik neturime diskusijų (kalbu priekaištaudamas daugiau valdantiesiems), beveik neturime diskusijų apie vidines grėsmes mūsų nacionaliniam saugumui. Ir šiandien norėčiau pradėti nuo narkotikų.

Nacionalinio saugumo strategijoje po nepriklausomybės atkūrimo, Lietuvos nacionalinio saugumo strategijoje, narkotikai buvo įrašyti kaip viena pagrindinių grėsmių, tačiau panašu, kad mes bent šiame Seime į tai visiškai nekreipiame dėmesio. Kodėl?

Marijampolėje numirė nepilnametis, perdozavęs narkotikų, dar du atsidūrė ligoninėje. Kai prasidėjo visų aplinkybių kėlimas į viešumą, skambučiai netyla iš visų savivaldybių, ko gero, ir jums, Seimo nariai, ir iš policijos komisariatų, ir įvairių įstaigų, kad faktiškai visos savivaldybės susidūrė su milžinišku iššūkiu. Kalbu būtent apie ligonines, kad masiškai vežami nepilnamečiai ir netgi mažamečiai, apsinuodiję narkotinėmis medžiagomis. Pradėjo lįsti informacija, kad faktiškai mokyklose nepilnamečiai ir mažamečiai patys platina narkotines medžiagas. Aiškėja aplinkybės, kad į cigaretes narkotines medžiagas maišo nepilnamečiai. Ką tai rodo? Kad narkotikų arba tų prekursorių, narkotikų sudėtinių dalių, yra pilna.

Vadinasi, situacija nekontroliuojama visiškai, ir tas Nacionalinio saugumo strategijos punktas, kova su organizuotu nusikalstamumu ir narkotikais, faktiškai užmirštas. Kodėl? Policija (vakar dalyvavau laidoje) praneša, kad Vilniuje, sostinėje, per metus pradėti 128 ikiteisminiai tyrimai. Tik 128 ikiteisminiai tyrimai! Aš sakau, tai turėtų būti per dieną tiek pradėta, nes išties visose savivaldybėse masiškas vartojimas.

O ko tikėtis? Žiūrėkite, priekaištas dabartiniam Seimui. Valdantieji, nuo ko pradėjote jūs savo didžiausias kovas su opozicija? Būtent nuo pasiūlymų dekriminalizuoti visų rūšių narkotikus. Pradžioje pabandėte panaikinti netgi kontrabandos straipsnį, kad narkotikų įvežimas būtų pripažintas nusikaltimu, būtų tik administracinis pažeidimas. Nekalbu apie visus kitus įvykius Seime, kai ateina į tribūną, prisipažįsta, kad vartojo visų rūšių narkotikus, kad, jeigu reikia pavartoti, išvažiuoja į užsienį, komandiruotes ir taip toliau. Priklausomybių prevencijos komisijos pirmininkė atėjusi čia aiškino, kad čia mūsų kiekvieno vos ne laisvas pasirinkimas. Premjerė irgi pasisako viešai už narkotikų dekriminalizavimą, bet lengvųjų narkotikų. Tai kur, gerbiamieji, mūsų strateginė kryptis – kova su vidinėmis grėsmėmis?

Europos Sąjunga, Europos Komisija 2021–2025 metams yra patvirtinusi Kovos su narkotikais programą, kur aiškiai įvardina, kad Europos Sąjunga išgyvena krizę ir ateina didžiulė nelaimė, nes faktiškai narkotikai pradeda naikinti mus, Europos Sąjungą, iš vidaus. Olandija pradeda, panaikino tolerancijos principą ir atgaivino baudžiamąjį persekiojimą dėl narkotikų platinimo. Danijoje stabdomos visos programos, pagal kurias buvo bandoma lengvųjų narkotikų prekyba tam tikrose teritorijose, nes nesusitvarko su nusikalstamumu.

Narkomanai, nužudymai, sunkūs nusikaltimai faktiškai plinta kaip maras, tačiau mes kalbame apie narkotikų dekriminalizavimą ir nėra jokios diskusijos, kaip tai stabdyti, pataisymų nėra. Ką mes matome? Priešingai, einame link mažinimo, link naikinimo tos policijos, kuri turėtų kovoti. Tuoj regionuose nebeliks policijos komisariatų. Policininkas ir gyventojas vienas nuo kito atitolsta šimtmečiams, o tai yra didžiausias pavojus ir rizika, nes nebeliko apylinkės inspektorių,

nepilnamečių inspektorių, kurie turėdavo teritoriją, žinodavo, kur kas yra, kur kokie narkomanai, kur yra kažkokios socialinės rizikos šeimos, kas praneša informaciją ir taip toliau. Nebeliko jokio ryšio.

Mes dar kalbame apie policijos sumažinimą. O kad jinai sumažėtų maksimaliai, tuoj atneš įstatymą, Statuto pakeitimą, kur bus sunaikintos socialinės garantijos policijos pareigūnams, Valstybės sienos apsaugos tarnybai. Iš esmės visiems iškyla krizė dėl stažo skaičiavimo – vietoje 30 belieka tik 20, laipsnių nebelieka, nebelieka maistpinigių, kelionpinigių – tų socialinių garantijų, kurios dar pritraukdavo pasirinkti šią profesiją, nes policijos pareigūnų ar kitų pareigūnų profesija yra labai pavojinga. Jie nežiūri, ką eina sulaikyti, – ar sergantį tuberkulioze, ar hepatitu, ar AIDS ir taip toliau. Jie privalo sulaikyti ir dirbti dienomis ir naktimis, netgi po darbo, nes jei mato nusikalstamą veiką ir į ją nesikiša, ir nieko nesiima, jiems gali būti pradėtas ikiteisminis tyrimas dėl pareigų neatlikimo. Dėl to socialinės garantijos būtų paskata pasirinkti šią profesiją. Jinai tuoj bus panaikinta. Policijos pareigūnai, profesinės sąjungos aiškina: tuoj bus didelė krizė. Pusė policijos pareigūnų, kurie jau dabar turi užtarnautą pensinį amžių, sakė: laukiame momento, kada prasidės reorganizacija arba sumažės socialinės garantijos, mes paliksime tarnybą.

Ką skaičiuoja Policijos mokykla? Policijos mokykla pranešė apie prašymus, kad gali pasirinkti policininko profesiją. Žinote, kiek kreipėsi? Tik 241.

PIRMININKAS. Laikas!

D. GAIŽAUSKAS (*LVŽSF*). Praeitais metais 130. Mažėja išties būtent tų, kurie turėtų rūpintis mūsų saugumu.

PIRMININKAS. Laikas!

D. GAIŽAUSKAS (*LVŽSF*). Gaila, kad neturiu daugiau laiko pasisakyti, bet aš noriu kreiptis į valdančiuosius ir ypač į vidaus reikalų ministrę. Policija dabar turi turėti maksimalų dėmesį iš parlamento ir būtent suaktyvinti kovą su narkotikais. Mes turime žinoti priemones ir taip toliau.

PIRMININKAS. Dėkoju. Bet laikas jau baigėsi.

D. GAIŽAUSKAS (*LVŽSF*). Pakartosiu, pradėsiu savo pokalbį kitame pasisakyme, nes išties apie vidines grėsmes mes turime nuolatos kalbėti. Ačiū, gerbiamas pirmininke.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar galėsime pereiti prie Vyriausybės valandos. Tik vienas aspektas – mes tik dėl rezervinio 1.1 klausimo paskyrėme pagrindinį komitetą, o dėl rezervinio 1.2 klausimo taip pat reikia paskirti. Ar galime bendru sutarimu, kad pagrindinis čia turi būti Teisės ir teisėtvarkos komitetas? Dėkoju, pritarta.

12.12 val.

Vyriausybės valanda

Dabar Vyriausybės valanda. Dėkoju ministrams, atėjusiems atsakyti į klausimus. Pirmąjį klausimą užduos gerbiamas A. Vinkus. Prašau.

A. VINKUS (*LVŽSF*). Klausimas gerbiamam sveikatos apsaugos ministrui ponui A. Dulkiui. Šį sykį, ministre, drįstu jūsų paprašyti apibendrintai informuoti mus apie vykdomą sveikatos apsaugos reformą su dviem prašymais.

Pirmas prašymas. Apibūdinkite, ministre, kaip vyksta reforma visos Lietuvos mastu, koks reformos kelias jau nueitas, ką pavyko pasiekti, ko nepavyko ir panašiai?

Antras prašymas būtų, kiek jūs atsižvelgėte į gyventojus, kurie rašė laiškus ir rašymus, ir prašymus ir turėjo tvirtą poziciją, taip pat į medikų poziciją, kurie prieštaravo reformai, į savivaldybių nuomones, kai jos prieštarauja Sveikatos ministerijos nuomonei, arba kaip sprendžiate tokio pobūdžio nesutarimus?

A. DULKYS. Ačiū už klausimą. Turiu kažkokį protingą laiką, pabandysiu. Matyt, mūsų, jeigu apibendrinčiau, pliusas yra tai, kad mes pasirinkome sveikatos sistemoje reformuoti iš esmės visas jos dalis ir pokyčiai liečia… yra tokie sisteminiai, holistiniai. Daugiausia jie yra pažengę skubiosios pagalbos srityje, slaugos srityje, vaistų srityje. Mažiau yra pažengę ir mažiau mums yra kažkas dar pasisekę ilgalaikės priežiūros srityje. Tarkime, galiu pasakyti tokią… Nežinau, ar čia jau

klaida, bet tikrai, startuodami Vyriausybėje, nebuvome numatę ir pavėžėjimo paslaugos. Ačiū merams, kad jie aktyviai dalyvavo diskusijose ir mums padėjo papildyti pokyčius ir tokiais dalykais.

Matau ir pliusų, ir minusų. Didelis reformų skaičius duoda pliusą, kad galime sistemiškai išjudinti dalykus. Minusas, kad yra sudėtinga paskirstyti ribotus išteklius vėliau investicijoms, kad visi gerai galėtų jaustis.

Kaip atsižvelgiu į kritiką, pastabas, pasiūlymus? Kadangi esame pokyčių kelyje, tai yra procesas, jisai visose srityse yra vienodas. Reikia pripažinti, kad ten, kur vyksta tikri pokyčiai, neišvengiami konfliktai, neišvengiamos diskusijos. Aš į jas atsižvelgiu. Nesiruošiu kurti aplinkos, kurioje panaikinčiau galimybę konfliktuoti, panaikinčiau galimybę aštriai kalbėtis, nes tai tiesiog reikštų pokyčių panaikinimą. Nėra pokyčių, nėra diskusijų. Aš pasiruošęs nekonstruktyvius konfliktus keisti į konstruktyvius ir judėti pirmyn. Nežinau, ar man pavyko per laiką.

PIRMININKAS. Dėkoju. Kitą klausimą užduos gerbiamas A. Butkevičius. Prašom.

A. BUTKEVIČIUS (*DFVL*). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Mano klausimas susisiekimo ministrui, nes praeitą savaitę Vyriausybės valandoje nedalyvavo. Aš buvau suformulavęs klausimą premjerei, bet atsakymo raštu negavau. Žinote, besilankant Statybininkų asociacijos 30-metyje buvo užduotas klausimas, kokia yra situacija su „Rail Balticos“ tilto projektavimu ir tilto statybos darbais Jonavos rajone. Vėluojantis, neparengtas darbo projektas, nors laimėjusieji konkursą yra pasirengę vykdyti darbus. Ar galite apibūdinti šią situaciją, nes įsipareigojau pateikti atsakymą? Ačiū.

M. SKUODIS. Premjerė perdavė klausimą. Aš pasirašiau, atsakymas jau pateiktas raštu, gal tiesiog nesuvaikščiojo. Galiu informuoti, kad jau polių kasimas prasidėjęs, projektai patvirtinti, dėl kitos dalies, kur yra sankasa, lygiai taip pat statybos leidimai gauti, kitaip sakant, kliūčių toliau būti neturėtų. Tiek, kiek galėjome, mes viską padarėme. Tikrai vyksta ministerijos reguliarūs susitikimai, dabar jau net ir rangovus įtraukiame, kad mes jau iš viršaus matytume, kas vyksta. O atsakyme raštu išdėliota ir detaliau, daugiau informacijos.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausimą užduos gerbiama O. Leiputė.

O. LEIPUTĖ (*LSDPF*). Dėkoju. Mano klausimas bus švietimo ministrui. Rytoj prasideda, kaip žinome, streikas. Gal galėtumėte trumpai informuoti, kas pavyko ir kas nepavyko derantis tiek su viena, tiek su kita profesine sąjunga? Ar mokyklos jau yra gavusios rekomendacijas, kaip elgtis streiko laikotarpiu? Ar ministerija yra linkusi pritarti, kad būtų mokamas atlyginimas už streiko dienas?

G. JAKŠTAS. Ačiū už klausimą. Derybos vyko su penkiomis profesinėmis sąjungomis. Viena iš penkių pasitraukė iš derybų, su keturiomis iš penkių derybos tęsiasi. Šiandien nuo 13 valandos vėl turėsime derybinį posėdį. Sakyčiau, artėjame susitarimo link. Derybos, aišku, nėra paprastas procesas, bet tikiu, kad tą sutarimą rasime. Viena iš penkių pasitraukė iš derybų ir inicijuoja streiką. Suprantame, kad streikas sutrikdo ugdymo procesą, dėl to nukenčia ir vaikai, tėvai, mokyklų administracijoms tenka didelė našta. Mūsų siekis yra kuo greičiau susitarti ir su streikuojančia profesine sąjunga, bet tas sutarimo siekis, aišku, turi būti abipusis.

Dėl lėšų skyrimo. Valstybė mokykloms skiria lėšas ugdymui. Suprantame, kad streikas nėra ugdymas. Pagal Darbo kodeksą taip pat streikuojantiems nepriklauso darbo užmokestis. Nesame gavę ir jokio kreipimosi iš profesinės sąjungos, kad būtų daroma kaip nors kitaip. Nematyčiau šiuo metu jokių argumentų, kad streiko metu streikuojantiems mokytojams būtų mokamas darbo užmokestis. Rekomendacijas pateikėme.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausimą užduos gerbiamas A. Gedvilas.

A. GEDVILAS (*MSNG*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Pastaruoju metu labai liūdname kontekste nuskambėjo informacija apie paauglio mirtį galimai perdozavus narkotinių medžiagų. Ar nemanote, kad masiškai plintant narkotikams Lietuvos mokyklose, įvertinant ir ankstesnes patirtis, kai didžiojoje dalyje Klaipėdos mokyklų buvo aptikta narkotinių medžiagų pėdsakų, laikas būtų pradėti diegti naujas priemones? Viena tokių galėtų būti moksleivių daiktų tikrinimas, turbūt ir dar daugelis kitų. Kiek dar turėsime paaukoti jaunų žmonių gyvybių, kad vis tiktai būtų reaguojama? Kas ir kada šioje Vyriausybėje prisiims atsakomybę dėl neveikimo ir pasekmių? Gal pagaliau

nustosime kalbėti apie narkotikų dekriminalizavimo klausimą ir imsimės veiksmų, kurie vis dėlto apsaugotų jaunus žmones, tarp jų ir moksleivius?

PIRMININKAS. Patikslinkite, kam klausimas.

A. GEDVILAS (*MSNG*). Kadangi premjerė paprastai nelinkusi atsakinėti į mano klausimus, tai, tikiuosi, čia vidaus reikalų ministrės ar švietimo ministro dėmesiui.

PIRMININKAS. Dėkoju.

A. BILOTAITĖ (*TS-LKDF*). Labai ačiū. Gal kolegos dar mane papildys. Aš kalbėsiu daugiau iš savo, kaip vidaus reikalų ministrės, pozicijų. Pirmiausia, yra imtasi veiksmų ir buvo duotas pavedimas policijai paruošti rekomendacijas, saugumo rekomendacijas mokykloms. Jos yra jau išplatintos visoms mokykloms ir savivaldybėms.

Antras dalykas, šiuo metu darbo grupėje dirbame prie *pilotinio*, arba bandomojo, projekto. Šiuo metu mes galėsime išsigryninti ir patikrinti konkrečias priemones, kurios veikia ir kurios ne. Yra numatyta, kad tas bandomasis (*pilotinis*) projektas vyks trijose savivaldybėse ir tai mums leis pasitikrinti tiek kietųjų policijos priemonių, tiek minkštųjų priemonių veiksmingumą. Žinoma, aš pagal savo kompetenciją galiu kalbėti daugiausia apie kietąsias priemones.

Kas yra dar daroma? Yra labai aiškus pavedimas mano, kaip vidaus reikalų ministrės, policijai – skirti maksimalų dėmesį kovojant su organizuotu nusikalstamumu, tai yra stambiu. Tai, aš manau, yra sėkmingai vykdoma, nes tą rodo atimtas didžiulis narkotikų kiekis ir sėkmingos operacijos. Pernai buvo atimta 10 tonų narkotinių medžiagų. Taip pat yra skiriamas didelis dėmesys platinimo tinklams, ikiteisminių tyrimų skaičius didėja, nors čia, girdėjau, buvo pasakyti visai kiti dalykai. Bet noriu pabrėžti, kad tai, ką daro policija, kokių veiksmų imamės, yra būtent reagavimas jau į rezultatą. Čia reikalingas tikrai ir kitų priemonių, minkštųjų priemonių, sutelkimas ir bendras susitarimas, kaip mes veikiame. Taip pat kitą savaitę vykstu į Islandiją, nes Islandija turi tikrai labai geros patirties šioje srityje. Taip pat tikiuosi, kad tai leis parsivežti gerųjų praktikų ir jas įdiegti Lietuvoje.

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Aš papildysiu, jeigu galima.

PIRMININKAS. Prašom.

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Žinau, kad ponas Aidas nesitikėjo to, bet aš imsiu ir papildysiu. Man atrodo, kad labai daug dėmesio psichotropinių medžiagų vartojimo žalai yra skiriama Gyvenimo įgūdžių programoje, kuri pradėta diegti nuo šių metų ir kuriai jūs kažkodėl atkariai priešinatės.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar klausimą užduos gerbiamas V. Bukauskas. Prašom.

V. BUKAUSKAS (*DPF*). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Aš norėčiau paklausti aplinkos apsaugos ministro. Gerbiamas ministre, į mane kreipėsi Žemaitijos krašto ūkininkai, tai Plungės, Telšių, kurie būtent užsiima avininkystė. Jiems šiuo metu yra iš tiesų bemiegės naktys, tai mato visuomenė ir televizijos reportažuose, kai vilkų šeimynos išvaiko bandas, sudrasko, išplėšo, moko savo jauniklius. Jie teikia atitinkamus prašymus į agentūras dėl kompensacijų, kažkodėl delsiama ir nesulaukia. Tai susiję ir su jumis.

Ir antra dalis klausimo yra, kodėl būtent savivaldybėse tos pačios veislės, rūšies, kilmės avies suplėšymas, sudraskymas yra skirtingai vertinamas? Vėl vyksta ūkininkų diskusijos. Nesusipratimas ar tai būtent yra padarytos žirklės, nėra nustatyta aiški riba arba vieneto įkainis?

PIRMININKAS. Dėkoju, laikas.

V. BUKAUSKAS (*DPF*). Prašom, ministre, kas yra daroma šiuo klausimu?

S. GENTVILAS (*LSF*). Ačiū, gerbiamas Valentinai. Plėšrūnai gamtoje yra du – žmogus ir vilkai dažniausiai, dabar atsirado jau ir lūšių. Po populiacijos atsigavimo tai reikia reguliuoti. Dabar vilkų medžioklės kvotą didiname nuo 300 iki 371 artimiausią medžioklės sezoną. Padidinama yra jinai. Dėl probleminių vilkų, kurie nuolat lankosi ūkiuose, galima gauti papildomą licenciją ir kvotą jiems sumedžioti. Ūkininkai gali dėl to kreiptis. Kad tinkamas arbitras būtų šitam klausimui, tai yra savivaldybės tarp ūkininkų ir medžiotojų, o pinigų visada užteko. Kiek buvo prašymų, mes juos visada padengdavome iš Valstybinės aplinkos apsaugos rėmimo programos. Jeigu kažkur vėluojama, aš tikrai pasitikrinsiu. Bet reikia nepamiršti, kad medžiotojai turi reguliuoti, turi teisę pašalinti sudėtingus, probleminius vilkus, kurie lankosi gal konkrečiame ūkyje. Tai pasižiūrėsiu į šį klausimą.

PIRMININKAS. Gerai, dėkoju. Toliau klausimą užduos gerbiamas L. Slušnys.

L. SLUŠNYS (*TS-LKDF*). Ačiū, jau O. Leiputė apvogė mane klausimu truputėlį, todėl švietimo ministrui truputėlį kitaip suformuluosiu klausimą: gal turite informacijos, kas įsipareigoja apmokėti mokytojams negautas pajamas dėl streiko? Gal tokią informaciją, nes aš suprantu, kad valstybė, ačiū Dievui, nesiruošia to daryti. Ačiū.

G. JAKŠTAS. Ačiū už klausimą. Tokios informacijos tiesiogiai nesu gavęs. Iš spaudos girdėjau, kad pati profesinė sąjunga galvoja apie apmokėjimą. Bet tai yra žinios iš spaudos, neturiu tiesiogiai gavęs informacijos, todėl nenorėčiau retransliuoti, kas yra tiesiog spaudoje pateikiama. Bet, aišku, tai yra pačių mokytojų, kurie pasiryžo streikuoti, finansinė atsakomybė, gali prie to prisidėti streiką organizuojanti profesinė sąjunga.

PIRMININKAS. Dėkoju, klausimą užduos gerbiamas R. Vaitkus.

R. VAITKUS (*LSF*). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Klausimas būtų ekonomikos ir inovacijų ministrei. Europos Komisija ne kartą yra pasisakiusi dėl autoritarinės Kinijos ypač didelės įtakos Europai, Europos pramonei ir ekonomikai, ir ypač atsinaujinančių išteklių srityje, tai būtent kas susiję su vėjo turbinų gamyba, jų komponentų gamyba, saulės baterijų gamyba. Dabar faktiškai 70 % pasaulyje pagaminamų elektromobilių baterijų yra gaminama Kinijoje, iki 2030 metų, bent jau taip yra prognozuojama. Taip pat šešios iš dešimties kompanijų, gaminančių vėjo komponentų detales, turbinų detales, būtent yra kinų kompanijos.

Ar… Lietuvoje taip pat yra įmonių, kurios gamina vėjo turbinų būtent išorines korpuso detales. Taip pat turime įmonių, kurios gamina ir saulės komponentų, baterijų elementus. Bet ar yra ieškoma investicijų pritraukti (galbūt labiau klausimas būtų) būtent vėjo turbinų komponentus gaminti Lietuvoje? Manau, mes tikrai turėtume ta linkme eiti, žiūrėti ir galbūt ieškoti…

PIRMININKAS. Dėkoju, laikas!

R. VAITKUS (*LSF*). …investicijų, kaip pritraukti. Ačiū.

A. ARMONAITĖ (*LF*). Taip, be jokios abejonės, čia yra kryptis, prie kurios tikriausiai dirba aktyviai kiekviena Europos Sąjungos vyriausybė. Jūs pradėjote savo klausimą šiek tiek nuo prekybinių niuansų globalioje ekonomikoje. Man atrodo, čia viena bus iš temų, ypač prieš Europos Parlamento rinkimus, kaip vis dėlto Europos Komisija proaktyviai spręs šitą klausimą.

Dar tikrai neramina ir Jungtinių Amerikos Valstijų didelis antiinfliacijos… mažinimo akto poveikis konkurencingumui. Mes, kaip Europa, – mums jau čia sunku lenktyniauti subsidijomis su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis, o mūsų mažajai Lietuvai diversifikacija savo ekonomikos viduje yra esmė.

Jūs labai konkrečią sritį paminėjote – vėjų turbinų komponentus. Nėra taip, kad nieko nėra. Mūsų inžinerinė pramonė auga, ir auga reikšmingai, todėl turime, nuo ko atsispirti, ir, tiesą sakant, matyčiau ne tik užsienio investuotojus, kurie čia galėtų ateiti dirbti, bet ir Lietuvos kompanijas, kurios galėtų atidaryti gamybos linijas. Beje, paramos, jeigu kalbame apie gamybos startavimą ar pagalbą įmonėms persitvarkyti į labiau našius gamybos procesus, gamybos linijų automatizaciją, yra gana daug. Vien šiemet 1 mlrd. eurų iš Ekonomikos ir inovacijų ministerijos valdomų fondų buvo investuota, yra investuojama šiuo metu į ekonomiką. Dirbame ir tikiuosi, kad pavyks čia diversifikuotis. Bet su Kinijos prekybos politika mes galime tvarkytis tik bendrai Europos Sąjungoje.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausimą užduos gerbiama M. Ošmianskienė. Prašom.

M. OŠMIANSKIENĖ (*LF*). Dėkoju. Atsakant A. Gedvilui dar norisi kažkaip atkreipti dėmesį, kad Marijampolėje situacija dėl narkotikų iš tiesų parodo, puikiai iliustruoja, kaip veikia baudžiamoji politika šiuo klausimu, kai paaugliai, baimės kaustomi, išsilaksto, užuot ieškoję pagalbos. Bet mano klausimas būtų aplinkos ministrui.

Šiais metais įsigaliojo naujas Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymas, kuris numato prievolę tam tikrai naujai statybai – suprojektuoti ir įrengti priedangas bei slėptuves. Pakeitimai įsigaliojo, tačiau poįstatyminių teisės aktų nebuvo. Vasarį ministerija komentavo, kad techninis normavimas yra rengiamas. Šiandien jau beveik spalis, o situacija vis dar tokia pati, kaip suprantu. Priedangų įrengimo procesas kelia nerimą, nes ištikus kokiai nors ekstremaliajai situacijai jose tilptų viso labo 28 % mūsų gyventojų.

Tai mano klausimas ir būtų: kaip statytojams įgyvendinti šią įstatyminę prievolę ir kiek bus dar vilkinama, kas prisiims atsakomybę, jei čia atbėgs visgi kažkokie žmogeliukai, o žmonėms nebus kur slėptis? Mes sakysime, kad, na, kaip čia, poįstatyminiai vis dar rengiami, ar ne?

S. GENTVILAS (*LSF*). Dėkoju, labai aktualus ir svarbus klausimas. Bet kolegė A. Bilotaitė irgi patikslina, kad nuo 0 iki 38 % yra sudarytos sąlygos, tiek gyventojų, trečdalis gyventojų, jau šiandien turi. Tai tie darbai, slėptuvių arba priedangų įrengimas, nepadaromi per dieną, šalys rengiasi tam dešimtmečius, institucionalizuoja tai.

Kai įstatymas yra įsigaliojęs, priimtas praeitą gruodį ir įsigaliojo sausį, na, nėra lūkesčių, kad dabar visos naujos statybos jau šiandien, nes projektavimas ir užtrunka ilgai, tai yra turi būti tikrai pasverti kaštai visuomenei, viešiesiems objektams, turi sąmatose atsirasti šitie pinigai. Bet aš tik noriu pasakyti, kad tai yra ilgalaikis procesas ir neišeina to padaryti per minutę.

Tai nėra atsikalbinėjimas. Visgi nuo sausio 1 dienos yra galimybė projektuoti. Kiekvieno projekto atveju yra daroma ekspertizė ir turi būti numatyta priedanga gyventojams, kad būtų patalpa po pastatu priedangai. Bet tai nėra slėptuvė. Slėptuvė yra žymiai ilgesniam laikotarpiui ir žymiai daugiau valandų.

Kas dabar yra daroma? Kauno technologijos universitetas daro studiją dėl statybos techninio reglamento naujai statybai ir jisai bus patvirtintas, tas STR'as, iki Naujųjų metų. Bet nauja statyba yra ne sprendimas, nes mes didžiausią gyventojų tankį turime šiandien gyvenamuosiuose kvartaluose, kurie yra statyti prieš 50 metų. Ten nėra naujos statybos, todėl mes turime sugalvoti schemą, kaip renovacijos metu rūsius mes galėtumėme paversti galimai dviračių saugojimo patalpomis, kokiomis nors bendrojo naudojimo patalpomis, kad gyventojai esamuose pastatuose įsikurtų priedangas ir valstybė tą paremtų. Nes didžioji problema yra esamuose gyvenamuosiuose namuose, ne naujojoje statyboje. Dėl naujos statybos jau yra įpareigojimas įstatymu. Yra galimybė naudoti užsienio normatyvinius dokumentus, ar Suomijos, ar Norvegijos, projektuotojai gali pasirinkti. Bet didysis iššūkis yra esamuose namuose sukurti tokią infrastruktūrą.

Taigi mes kartu su Vidaus reikalų ministerija aktyviai apie tai galvojame ir čia tikrai yra mūsų atsakomybės klausimas, kaip per renovaciją surasti ir pinigų gyventojams, kad paskatintume bendro naudojimo patalpų įrengimą. Tik dar kartą pakartosiu, na, namų darbai yra atliekami dabar, bet apie juos turėjo būti galvojama žymiai anksčiau, nes statybų procesas, projektavimas, statybos, na, yra ne poros mėnesių klausimas, o inertiškas kelerių metų procesas.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausimą užduos gerbiamas A. Dumbrava.

A. DUMBRAVA (*LVŽSF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Norėčiau klausimą susisiekimo ministrui. Gerbiamas ministre, tebūnie tas mano, na, užklausimas ministerijai oficialus, ką aš noriu jums pasakyti.

Nuo 2005 metų kelias A6 Kaunas–Daugpilis, na, jis yra mokamas kelias ir tas kelio ruožas, kuris yra Zarasų mieste, nuo šių metų liepos mėnesio, na, stebuklas įvyko ir žmonės gauna baudas. Tie, kurie vieną ar kitą kartą komerciniu transportu važiavo šiuo keliu mieste. Baudos ne 10, ne 15, o 350 eurų už vieną nusižengimą.

Aš, gerbiamas ministre, žinau, kad, na, jūsų galioje yra pakeisti įsakymą. Galbūt kai kuriuose miestuose, žinau, yra priimti sprendimai, pavyzdžiui, Ukmergėje, kiek žinau, po to lyg ir Raseinių rajone, ne Raseinių, Tauragės rajone, kad, na, galima buvo išbraukti miesto atkarpas iš to apmokestinamo kelio dalies. Tai aš labai prašyčiau ministerijos išnagrinėti situaciją būtent dėl Zarasų miesto, kad žmonės tikrai yra labai nuskriausti, šokiruoti. Daugelį metų tas kelias nebuvo mokamas, žmonės negaudavo tų baudų, o dabar tiesiog sutrikę. Galbūt būtų galima tas baudas kažkaip anuliuoti? Labai ačiū.

M. SKUODIS. Čia turbūt svarbu, kad tas sunkiasvoris transportas, kuris tais keliais naudojasi, turėtų susimokėti. Bet aš išgirdau. Aš tiesiog pasidomėsiu ministerijoje. Bet kurie daromi sprendimai tai ne tik ministro – tai Vyriausybės sprendimai. Ten turi būti padaryta savivaldybės analizė ir panašiai. Aš tiesiog pasidomėsiu ir mes jums duosime atsakymą, koks procesas, ar bent jau anksčiau kreiptasi, ar nesikreipta. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Toliau klausimą užduos gerbiama L. Nagienė. Prašau.

L. NAGIENĖ (*DFVL*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Mano klausimas sveikatos ministrui. Pirmiausia noriu paklausti. Kai dabar yra regionai paskirstyti ir regioninės ligoninės yra priskirtos

prie didelių miestų, tai Mažeikiai yra priskirti lyg ir prie Šiaulių, taip ir yra patvirtinta, tačiau kartais artimieji pageidauja vis dėlto vežti kai kuriais atvejais į Klaipėdą. Atsimenate, mūsų frakcijoje jūs pasakėte, kad to neturėtų būti, tačiau toliau taip vyksta. Ar yra pasirinkimo laisvė, ar turi griežtai vadovautis ta nuostata, kuriam miestui yra priskirti?

Antras mano klausimas. Kodėl greitosios pagalbos bendrajam telefonui buvo pasirinktas Kaunas, o kodėl ne per Vidaus reikalų ministerijos telefoną, kur ženkliai yra pigiau ir būtų ženkliai pigiau kainavę?

A. DULKYS. Lietuvoje mes nekeitėme to principo per pokyčius. Yra bendrasis principas, kad pacientai renkasi gydymo įstaigą, bet tais atvejais, kai yra teikiama pagalba, jau reikia pasitikėti medikais ir tada kiekvienu atveju, priklausomai nuo būklės, veikia tam tikra sistema arba veikia susitarimai tarp regioninių, universitetinių ligoninių. Kai kuriais klausimais juk turime klasterinę sistemą, kuri irgi turi atitinkamai sklandžiai veikti, bet tikrai nėra gerai, kai pacientų artimieji nepaisydami tų pacientų būklės reiškia asmeninį pageidavimą, kad būtų nuvežti į vieną ar kitą gydymo įstaigą, kas, atvirkščiai, gali sukelti pacientui papildomų problemų ir pakenkti bendrai sėkmei išgelbėti žmogaus gyvybę arba jam pagyti. Aš manau, kad čia tiesiog, matyt, turime pažiūrėti į kiekvieną tą atvejį konkrečiai. Galbūt kažkur neveikė susitarimas ar panašiai. Čia tokia yra, matyt, problema.

Kita dalis. Jūs gal priminkite.

L. NAGIENĖ (*DFVL*). Dėl greitosios telefono.

A. DULKYS. Mes, steigdami nacionalinę tarnybą, pagrindu rinkomės Kauno greitosios medicinos pagalbos bazę. Labai noriu jums pasakyti, kad specialistai tai analizuoja, žiūri. Aš žinau, kad visą laiką yra tų ginčų dėl tų sistemų. Aš prioritetą skirčiau ten, kur yra ne kaina, o ten, kur yra kokybė. Vadinasi, kad ne taupymas, bet turi būtent kokybiškai veikti sistema, kad visuose mūsų greitosios medicinos pagalbos automobiliuose veiktų viena, aukščiausio lygio, puikiai veikianti sistema. Mes šiuo metu tą tarnybą steigiame Kauno pagalbos centro pagrindu.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausimą užduos gerbiamas A. Sysas. Prašau.

A. SYSAS (*LSDPF*). Ačiū, Pirmininke. Mano klausimas bus Ministrei Pirmininkei. Perskaičiau žinutę, kuri tikrai nudžiugino (nežinau, kuo ji baigsis), kad vakar buvo paskelbtas konkursas į Narkotikų, alkoholio ir tabako kontrolės departamentą. Todėl mano klausimas, kodėl taip vėlai? Praėjo pusantrų metų, kai buvo atstatydintas ar išėjo savo noru buvęs direktorius, buvo laikini vadovai. Kas trukdė paskelbti anksčiau?

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Gal niekas labai netrukdė. Buvo laikina vadovė, irgi negaliu pasakyti, kad labai pavyko išsibandyti žmogų, nes atsitiko kitų problemų. Tikrai negerai, kad institucija buvo be nuolatinio vadovo šitiek laiko. Dėl to apgailestauju, bet konkursą paskelbėme ir tikiuosi, kad dabar, kai Valstybės tarnybos įstatymas yra pakeistas ir vadovams motyvacijos dalyvauti konkursuose yra šiek tiek daugiau, negu kad buvo anksčiau, nes darbo užmokestis už vadovaujamas pareigas vis tiek šiek tiek didesnis, net ne šiek tiek, negu kad šiuo metu galiojantis, manau, kad mes drąsiau galime skelbti konkursus ir tikėtis didesnio gerų kandidatų dalyvavimo.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar klausimą užduos gerbiamas A. Skardžius. Prašom.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Mano klausimas būtų gerbiamam susisiekimo ministrui. Gerbiamas ministre, mano klausimas susijęs su remontuojamu viaduku prie labai svarbių magistralių A4, A16 ties Trakų Voke. Viadukas jau pusmetį išardytas, darbuotojų nė kvapo, kaip matote pagal numerius, keliai yra itin svarbūs – A4 ir A16. Kodėl nevyksta darbai? Ar ten įmonė bankrutavo, ar mes laukiame žiemos, ar mes, kaip tranzitinė valstybė, na, nesirūpiname savo pajamomis, nes jau vietiniams gyventojams, Lietuvos gyventojams, vykstantiems ta kryptimi, tiek į Alytų, tiek į Trakus ir visus kitus toliau esančius miestus, yra problema. Žiemą problemos bus kur kas didesnės. Aš turiu ne vieną paklausimą iš gyventojų, iš rinkėjų, todėl kreipiuosi į jus. Jeigu negalėsite dabar atsakyti, prašome atsakyti raštu. Labai ačiū.

M. SKUODIS. Gal aš bendrai. Aišku, detaliau tai atsakinga Automobilių kelių direkcija gali pakomentuoti. Viadukų ir tiltų paskutiniu metu buvo tokia situacija: ne vienu atveju, ir jūsų minimu, yra nuperkami paprastesni remonto darbai, o išardžius yra pamatoma, kad reikia kapitali-

nių darbų. Kadangi papildomų darbų kaina viršija aną pirminį viešąjį pirkimą daugiau negu 50 %, ir gerokai daugiau, tiesiog procedūras reikia daryti iš naujo ir atitinkamai koreguoti projektą. Dėl to bent jau dviejose vietose Lietuvoje, ir Kaune viadukas sukant į Marijampolę, ir jūsų minimu atveju į Trakus, yra tokia situacija. Bet tiesiog tada paprašysiu, kad Automobilių kelių direkcija pateiktų detalesnę informaciją dėl konkretaus etapo.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausimą užduos gerbiamas V. Gapšys. Nėra. Tada gerbiamas G. Surplys.

G. SURPLYS (*LVŽSF*). Dėkoju. Mano klausimas bus susijęs su Kazlų Rūda ir neseniai įvykusia aplinkosaugos avarija. Gerbiamas aplinkos ministre, mačiau jūsų susirašinėjimą socialiniuose tinkluose su Kazlų Rūdos meru ir tiesiog norėčiau paprašyti patikslinti, ar tikrai savivaldybė derino projektą pusantrų metų, kaip jūs teigiate? Tada ar yra grėsmė žmonėms? Nes lyg ir pasigirdo tokių versijų, kad ten žuvys gaišo galbūt dėl užteršto vandens, o ne dėl vandens trūkumo, tai kokia ta situacija, ar nekyla didesnė grėsmė? Taip pat gal žinote, kiek yra dar tvenkinių, kuriuose galėtų įvykti panašių katastrofų?

Ir galbūt žemės ūkio ministras galės papildyti, kodėl Žuvininkystės tarnyba nesutiko pagelbėti, išvežti tų žuvų, nors, kiek žinau, buvo į ją kreiptasi? Ačiū.

S. GENTVILAS (*LSF*). Ačiū už klausimą. Visada tokiose istorijose reikia paklausti, kas dėl to kaltas. Visų pirma kalta yra įmonė, kurios tai buvo privatus tvenkinys ir jinai buvo tos užtvankos savininkė. Mūsų duomenimis, 2022 m. kovo 16 d., tai yra pernai, Kazlų Rūdos savivaldybė gavo statybų ekspertų išvadą, kad užtvanka yra avarinės būklės. Tai nebuvo jokia naujiena Kazlų Rūdos savivaldybei. Įmonė derinosi avarinės būklės remonto projektą ir susiderino jį šių metų rudenį.

Prieš gero pusantro mėnesio pradėjo sekti vanduo, įlūžo, taip sakant, užtvanka ir pradėjo aplinkosaugininkai duoti ir baudas, ir privalomuosius nurodymus, ir Aplinkos apsaugos agentūra liepė nuleidinėti vandenį ne skubiai, bet po 20 centimetrų, kad žuvys liktų gyvos. Savininkas nedarė šitų veiksmų. Galima institucijas kaltinti, bet visų pirma savininkas yra kaltas. Dabar čia ar *pingpongas* tarp mero ir aplinkos ministro yra prasmingas? Na, jis neveda niekur.

Dabar klausimas, ar tenai yra kokie nors nuostoliai ir tarša? Jos nėra, tai nėra koks nors užterštas vanduo pagal vertinimus, tai yra tiesiog žala gamtai, kuri bus apskaičiuota ir baudos bus išrašytos. Aišku, niekam nemalonu matyti tą atvejį, bet tai buvo privatus tvenkinys, blogai eksploatuojamas. Savininkas bus nubaustas, buvo baudžiamas ir ligi tol. Čia, man atrodo, reikia įvertinti, kad valstybės institucijos tikrai darė ir gali pagrįsti savo veiksmus, o dabar kartais nepavyksta išgelbėti. Tik kad suprastų ir platesnė visuomenė: kai kuriais atvejais žuvų net neįmanoma perkelti todėl, kad jos transportavimo metu šiaip ar taip žūsta. Todėl kartais, kai nuleidžiamos užtvankos, tiesiog apsisprendžiama negelbėti žuvų todėl, kad transportavimo metu jos visos žūtų. Yra buvę tokių atvejų. Pavyzdžiui, užpernai Salantų užtvankos nuleidimo metu buvo panašus ažiotažas, kai buvo nuspręsta vis dėlto palikti gyvūniją tame tvenkinyje.

PIRMININKAS. Dėkoju. Toliau klausimą užduoda gerbiama V. Targamadzė. O posėdžiui toliau pirmininkauja gerbiamas A. Mazuronis.

V. TARGAMADZĖ (*DFVL*). Ačiū. Aš turiu klausimą švietimo, mokslo ir sporto ministrui. Nuo 2024 metų įsigalioja PUPP'as: kas neišlaiko – arba turės likti kartoti kurso, arba siekti profesinio mokymo. Bet mes puikiai žinome, kad 14 savivaldybių net neturi profesinio mokymo filialų. Kitas dalykas, yra labai menka pasiūla profesinio mokymo programoje tiems, kurie neturi pagrindinio išsilavinimo. Tai ir klausimas yra, ar parengtos naujos programos? Ar pagalvota, kur tie vaikai galės mokytis? Nepamirškime, kad yra socialinės, ekonominės, kultūrinės atskirties vaikai, o Lietuvoje mokymasis yra privalomas iki 16 metų. Galimai gali atsitikti taip, kad dalis iš viso nebesimokys po 16 metų. Ačiū.

G. JAKŠTAS. Ačiū už klausimą. Daug turėjome diskusijų, buvo jos jau ir šioje salėje apie tai, kad, jeigu nėra pasiruošta kitam žingsniui, jo ir nereikėtų. Pirmiausia, reikėtų jam tinkamai pasiruošti. Todėl, jeigu nėra išlaikomi atitinkami egzaminai, keliauti, įsivaizduojant, kad esu pasiruošęs, nors nesu, tai nėra geras kelias. Tada turime daug diplomuotų, pažiūrėjus, atrodo, didelė dalis įgyja vidurinį išsilavinimą, bet pažiūrėję ir į valstybinius brandos egzaminus matome, kad tas

vidurinis išsilavinimas dažnai nesuteikia žinių. Todėl, jeigu nėra išlaikomi atitinkami PUPP'o egzaminai, galima kartoti kursą ir tam bus sudarytos sąlygos. Tačiau nėra taip, kad laukiame tiesiog PUPP'o ir kitose klasėse, kai yra pastebimos ugdymo spragos, yra skiriamos papildomos lėšos kursams, toms spragoms likviduoti. Tai mūsų siekis yra, kad mokiniai mokytųsi nuosekliai, o ne suprastų 12 klasėje, kad visgi neturi atitinkamų žinių.

PIRMININKAS (A. MAZURONIS, *DPF***).** Labai dėkui. Klausia J. Pinskus.

J. PINSKUS (*MSNG*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Mano klausimas bus aplinkos ministrui, tiesiog tai būtų tęsinys galbūt G. Surplio, dėl tos katastrofinės situacijos Kazlų Rūdoje, Pilvės-Vabalkšnės tvenkinyje. Aš norėčiau pratęsti, kad tai nėra *pingpongas* tarp ministro ir mero, nes jūs praeitą antradienį per Vyriausybės pusvalandį teigėte, aš cituoju: „Pusantrų metų įmonė su Kazlų Rūdos savivaldybe derinosi avarinės būklės užtvankos projektą. Galiausiai užtvanka griuvo ir pradėjo sekti." Tai čia yra tiesioginis Kazlų Rūdos savivaldybės administracijos apkaltinimas. Mano žiniomis, pagal dokumentus, kaip tik jūsų pavaldžiose įmonėse – NŽT ir Aplinkos apsaugos departamente – užtruko derinimas. Tai kaltė yra jūsų, o jūs tiesiog apšmeižėte savivaldybę. Tai gal galima kažkokį atsiprašymą savivaldybei, kad jūs suklaidinote visuomenę? Dabar ir čia ir pasibaigtų *pingpongas.*

S. GENTVILAS (*LSF*). Gerbiamas Jonai, aš suprantu, kad jūs – Regionų partijos pirmininkas, ką tik šviežiai iškėlęs nepartinį Kazlų Rūdos rajono merą į prezidentus. Dieną po jo paskelbimo sulūžta užtvanka ir dabar aplinkos ministras staiga kaltas dėl vienos iš 1,5 tūkst. užtvankų griuvimo. Aš galiu atsiprašyti, man tai nėra malonus vaizdas matyti kenčiant… situaciją, tai nėra. Aš žinau, kad ir jūsų Širvintose (patys buvote su Širvintų mere atvažiavęs) yra tų užtvankų, kurios gali griūti ir gali nugriūti. Jūsų įstatymo projektas – tai yra pasakymas, kad perduokime savivaldybės nuosavybe esančias užtvankas Žemės ūkio ministerijai, – tai nėra sprendimas. Tai nėra sprendimas, nes tos užtvankos… Iš 1,5 tūkst. užtvankų 1 tūkst. yra valstybės nuosavybė, apie 300 jų yra savivaldybių nuosavybė, 100 turi hidroenergetikai, kurie eksploatuoja. Visi turi rūpintis savo turtu. Šiandien valstybė tikrai nėra sukūrusi pakankamai apsaugos mechanizmų rūpintis kai kuriomis užtvankomis. Iš Europos Sąjungos pinigų mes esame užsitikrinę pinigus užtvankoms griauti, bet ateina, pavyzdžiui, Biržų rajono savivaldybė ir sako: Širvėnos ežero užtvanka, sukurta dar ir tam, kad pilį apsuptų vandeniu, turi būti remontuojama. Tam reikia išteklių konsolidavimo turbūt ir iš valstybės, ir iš savivaldybės. Tie pinigai turi būti ieškomi daugeliui avarinių būklių naikinti. Dabar, man atrodo, reikia paieškoti sisteminio sprendimo, o ne bandyti čia ieškoti kraštinio žmogaus, kuris dabar kaltas dėl privataus juridinio asmens eksploatuojamos užtvankos griovimo. Ačiū.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Klausia D. Kepenis.

D. KEPENIS (*LVŽSF*). Dėkui. Švietimo ministro norėčiau paklausti. Turbūt visi prisimename, buvo paskelbta, kad 2025 metais mokytojo profesija taps prestižine. Lieka jau dienos suskaičiuotos. Gal galite patvirtinti, kad taip ir bus? Kokiais kriterijais mes matuosime tą mokytojo prestižą? Jeigu nepavyks, tai gal galite pasakyti, iki kada nukelsime tą terminą, kada lietuvių tauta tikrai galės pasidžiaugti, kad, pagal Sokratą, geriausi mūsų atstovai panorės tapti mokytojais? Kaip jums atrodo? Ačiū.

G. JAKŠTAS. Ačiū už klausimą. Šį tikslą iškėlė ne ministerija, jis buvo iškeltas visuomenės, tačiau iškeliant tikslą nebuvo nustatyta, kaip bus pamatuota. Profesijos prestižui matuoti yra ne viena metodologija, bet jos paprastai remiasi keliais dalykais: kokią vertę kuria šita profesija, jos patrauklumas renkantis stojantiesiems, reikalaujamas išsilavinimo lygis, tos profesijos būtinybė, kas būtų, jeigu nebūtų, ir panašiai. Pagal šiuos kriterijus mokytojai, kaip ir medikai, pareigūnai, yra prestižinė profesija. Patys mokytojai savo profesiją laiko prestižine, visuomenė dažniausiai laiko prestižine, tačiau mokytojai galvoja, kad visuomenė nelaiko tos profesijos prestižine. Iš apklausų tai matome.

Ką tai parodo? Mes, galvodami, kad mokytojo profesija yra prestižinė, nesugebame to parodyti patiems mokytojams, kad jie jaustųsi pripažinti ir įvertinti. Čia yra, aišku, mūsų visų atsakomybė. Mano tėtis, mokytojas, kai buvo iškeltas šitas tikslas, pasakė: „Na laba diena, visą gyveni-

mą dirbu mokytoju ir visą laiką galvojau, kad mano profesija prestižinė, o dabar iki 2025 metų nebebus ji prestižinė.“ Čia yra, aišku, požiūrio klausimas, kas kaip galvoja, kokia yra prestižinė. Matyt, visų galvose vienodos nuomonės niekada neturėsime.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Klausia B. Pietkiewicz.

B. PIETKIEWICZ (*MSNG*). Ačiū, pirmininke. Mano klausimas būtų kultūros ministrui. Gerbiamas ministre, jūs tikriausiai žinote, apie ką aš noriu paklausti. Mes neseniai kalbėjome apie Valstybinės lietuvių kalbos inspekcijos vadovo pasisakymus ir apie tai, kad jis gavo tik pastabą. Paskutinėmis dienomis vėl mūsų vyriausiasis kalbininkas sužibėjo kalbomis apie *čiurkas*. Tai tikrai žemina ne tik valstybės tarnybą, bet ir visą Lietuvą. Ar šį kartą ponas A. Valotka bus tinkamai nubaustas, ar mes vėl lauksime jo *lapsus linguae* atvejų?

S. KAIRYS. Labai ačiū už klausimą. Jis irgi čia taip pasisakė man nebūnant Lietuvoje, kiek sekiau visus įvykius, jam vakar buvo pasiūlyta pagalvoti, ką jis galėtų veikti kitaip, kokias galėtų užimti, nežinau, ką jis pats nori kurti, kur eiti, ką daryti, nes, akivaizdu, mes darbo, jei kalbėtume apie Valstybinę kalbos inspekciją, neatliekame. Patikėkite, aš jau nebenoriu visiems aiškintis ir teisintis, ką pasakė ar parašė A. Valotka, nes tai užima tikrai per daug brangaus laiko. Bet atsakomoji reakcija yra tokia, kad jis jokių problemų nemato, yra įsitikinęs savo šventu teisumu, dirbs, kiek jam Dievas duos ir teisinės aplinkybės leis. Na tai ką? Mes turbūt įkursime atskirą padalinį, kuris kiekvieną tą pasakymą vertins kaip komisija, skirs vėl pastabų. Taip ir važiuosime, kol jau formaliai tas klausimas pribręs iki tokių teisinių aplinkybių. Jis nėra politinio pasitikėjimo pareigūnas, jis yra valstybės tarnautojas, valstybės pareigūnas. Ta teisė šiuo atveju jam galioja. O mes sėkmingai toliau nardysime po biurokratinius procesus dėl jo tokio supratimo.

PIRMININKAS. Labai dėkui, ministre. Klausia R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (*LVŽSF*). Gal labiau čia bus pasisakymas. Švietimo ir mokslo ministrui. Praėjusią Vyriausybės valandą jūsų klausiau dėl Alytaus kolegijos prijungimo prie Kauno kolegijos, nors Alytaus kolegija yra padavusi į teismą dėl šito jūsų sprendimo. Minėjote, kad su jais buvote susitikę, bendravote. Man pasiteiravus po jūsų atsakymo, Alytaus kolegijos bendruomenė pasakė, kad jūs su jais susitikote, bendravote po Vyriausybės sprendimo. Tiesiog man yra tikrai nesmagu sužinoti tai, ką pasakėte, tai pasakė ir Alytaus kolegija, kad vis dėlto buvo negražus dalykas atliktas jūsų dėl šito dalyko. Alytaus kolegija vis dėlto turėjo sprendimą jungtis su Klaipėdos universitetu. Tai tiek. Ačiū.

G. JAKŠTAS. Ačiū už klausimą. Galėsiu atsiųsti jums tuomet datas, kada buvo susitikimas ir kada buvo Vyriausybės sprendimas, įsitikinti, kad susitikimas buvo iki Vyriausybės sprendimo.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Paskutinysis teisę klausti turėtų V. Ąžuolas, bet jo posėdžių salėje nematau. Prie Seimo narių pareiškimų jis taip pat užsirašęs. Kadangi salėje jo nėra, tai skelbiame rugsėjo 28 dienos rytinį Seimo plenarinį posėdį baigtą. (*Gongas*)

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

VII (RUDENS) SESIJOS
VAKARINIO POSĖDŽIO NR. 309
STENOGRAMA

2023 m. rugsėjo 28 d.

Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininko pavaduotojai
J. JARUTIS, A. MAZURONIS ir J. SABATAUSKAS

PIRMININKAS (J. JARUTIS, *LVŽSF*). Gerbiami kolegos, pradedame 2023 m. rugsėjo 28 d. popietinį Seimo posėdį. Dabar, sako, gongas. (*Gongas*) Du kartus gongas, tai tikrai pradedame ir registruojamės.

Užsiregistravo 64 kolegos.

Opozicinės Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcijos darbotvarkė

14.01 val.

Diskusija „Regioninės politikos *status quo* ir perspektyvos Lietuvoje“

Šiandien pagrindinė darbotvarkė – opozicinės Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcijos darbotvarkė.

Darbotvarkės 2-1 klausimas – diskusija „Regioninės politikos *status quo* ir perspektyvos Lietuvoje“. Noriu supažindinti su diskusijos formatu. Maždaug nuo 14 valandos iki 15 val. 30 min., yra siūloma per valandą šešiems pranešėjams maždaug po 10 minučių pasisakyti, padaryti pranešimus, po to kolegos turės galimybę paklausti, maždaug 30 minučių pranešėjams atsakyti į klausimus.

Per šoninį mikrofoną – P. Gražulis.

P. GRAŽULIS (*MSNG*). Replika po balsavimo. Baigėsi LGBT mitingas, bet LGBT mitinge buvo tik vienas V. Simonko, lietuvio nė vieno, o kiti kalbėjo angliškai, visi kiti su trispalvėmis. V. Čmilytės-Nielsen nebuvo. Pasirodo, orientaciją žino net, kad vyras yra V. Simonko. Taigi, gerbiami konservatoriai, nepamirškite, kad ir jūs vyrai ir moterys.

PIRMININKAS. Ačiū. Ačiū, gerbiamas Petrai. Tik tiek, kad kreipėtės į tuščią salę. Čia kas girdėjo, negirdėjo, nežinau.

Gerai, kviečiu pranešėją G. Surplį – Seimo narį, Valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcijos narį. Pranešimas: „Iki šiol vykdyta regioninė politika buvo labiau deklaratyvi“, – teigia gerbiamas G. Surplys. Prašau, Giedriau.

Seimo nario Giedriaus Surplio pranešimas „Iki šiol vykdyta regioninė politika buvo labiau deklaratyvi“

G. SURPLYS (*LVŽSF*). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Gerbiami Seimo nariai, gerbiami svečiai, šiandien turime labai svarbią diskusiją. Aš džiaugiuosi, kad joje dalyvaus ne tiktai opozicijos, bet ir valdančiųjų atstovai. Gaila, kad nematau vidaus reikalų ministrės, bet žinau, kad Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto pirmininkas stebi mus per nuotolį. Iš tikrųjų pavadinimas mano pranešimo šiandien ir yra toksai, kaip buvo įgarsinta – „Iki šiol vykdyta regioninė politika buvo labiau deklaratyvi“. Tai yra citata iš dabartinės Vyriausybės programos, kuri buvo patvirtinta 2020 metų pabaigoje. Deja, tai, kad pastaruoju metu iš ligoninių bėga medikai, keliai pasiekė kritinę būklę, mokytojai nebesupranta, kaip dirbti jų profesiją paskelbus prestižine, o valstybės ir verslo paslaugų tinklas tik traukiasi, verčia klausti: o kokia yra šios daugumos regioninė politika?

Apie tai šiandien ir norėsime padiskutuoti su garbiais prelegentais, kurie štai čia sėdi, ir jumis, gerbiami kolegos Seimo nariai.

Esminis klausimas, kurį norėčiau mums visiems užduoti, yra: kelintais metais neteksime Pagėgių ir Skuodo? Kodėl klausiu? Štai šiek tiek statistikos. Remiantis Registrų centro duomenimis, per pastaruosius dvejus metus gyventojų skaičius Lietuvoje sumažėjo net 46 savivaldybėse: Biržų, Ignalinos, Kelmės, Kupiškio, Lazdijų, Pakruojo, Pasvalio, Rokiškio, Šakių, Šilalės rajonuose gyventojų sumažėjo po 4 %, Pagėgių ir Skuodo savivaldybėse – virš 5 %. Gyventojų skaičius paaugo iš principo tiktai didmiesčiuose ir kurortuose.

Be vidinės gyventojų migracijos, neramina ir vėl galvą kelianti emigracija iš Lietuvos. Lietuvos duomenų agentūros duomenimis, 2022 metų sausio–rugpjūčio mėnesiais iš Lietuvos išvyko dukart daugiau asmenų negu tuo pačiu metu prieš metus. Didžiąją dalį tų išvykusiųjų sudaro Lietuvos piliečiai. Taigi galime paskaičiuoti, kad, nepakeitę tendencijos, apie 2060 metus jau pasitiksime be Skuodo ir Pagėgių, o Kovo 11-osios 80-metį švęsime jau tik didmiesčiuose ir kurortuose.

Kiekvienas regioninės politikos teoretikas jums pasakys, kad pakeisti natūralią žmonių tėkmę į didmiesčius ir turtingesnes šalis galima veikiant dviem kryptimis: pirma – kuriant darbo vietas, o antra – užtikrinant kokybiškas paslaugas ir jų greitą pasiekiamumą, kad ir kur žmogus gyventų. Deja, pati dabartinė Vyriausybė savo 2022 metų ataskaitoje pripažįsta, kad ekonominis atotrūkis tarp Vilniaus apskrities ir likusių apskričių vertinant BVP vienam gyventojui tik didėja, o paslaugų pasiekiamumo pokyčius turbūt geriausiai iliustruoja situacija Klaipėdoje, kurioje pacientai turi stoti į gyvą eilę tam, kad galėtų užsirašyti į skaitmeninę eilę patekti pas gydytojus.

Puikiai atsimename, kad tvirtinant XVIII, dabartinės, Vyriausybės programą kilo įtarimų, jog didelė dalis regionų plėtros idėjų yra tiesiog nuplagijuotos nuo merų, ministerijų, verslo, akademikų parašytos Regioninės politikos baltosios knygos nenurodant jų pirminio šaltinio. Tai būtų tik pusė bėdos. Deja, akivaizdu, kad netgi tos idėjos, kurios buvo nuplagijuotos ir paskelbtos kaip savo, nėra niekaip įgyvendintos. Pateiksiu tik trumpą dabartinės Vyriausybės programoje nurodomų sėkmės rodiklių analizę.

Buvo numatyta bendradarbiaujant su regionų atstovais parengti Nacionalinę regionų plėtros programą, kurios sudedamoji dalis būtų efektyvus ir specializuotas ekonomikos augimo planas kiekvienam regionui. Programa yra, bet jokio tokio plano kiekvienam regionui joje nė su žiburiu nerasite.

Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų dalis, perskirstoma per regionų plėtros tarybas, turėjo sudaryti 30 %. Šis rodiklis toli gražu nėra pasiektas, o Europos Sąjungos investicijos iš principo vėluoja ir skirstomos jos bus ne taip, kaip buvo numatyta – ne suteikiant visišką sprendimo teisę regionams, o tiesiog nuleidžiant jiems ministerijų aprašus ir regionus iš principo padarant ministerijų planų įgyvendintojais.

Dabartinė Vyriausybė buvo įvardinusi ir pagrindines planuojamas iniciatyvas. Deja, su jų įgyvendinimu irgi nieko nepavyko. Buvo žadėta stiprinti regionų plėtros tarybas vėl įtraukiant į jas verslo atstovus. To nepadaryta. Buvo pažadėta siekti stiprinti vietos veiklos grupių kompetencijas suteikiant joms daugiau galimybių įgyvendinti didesnio masto projektus, teikti paslaugas. Nepasiekta. Galiausiai buvo planuota sudaryti lygias galimybes gauti kokybiškas viešąsias paslaugas visų regionų gyventojams. Matant šliaužiančią optimizaciją Lietuvoje, tai tiesiog skamba kaip anekdotas, o gal net ir pasityčiojimas.

Dar buvo toks Vyriausybės programos projektas „Gyvybingas kaimas“. Kaip sekasi jį įgyvendinti, turbūt geriausiai parodė ūkininkų streikas prie Seimo. Nenuostabu, kad nei 2021 metų, nei 2022 metų savo veiklos ataskaitose Vyriausybė nė žodžiu neužsiminė apie pažangą kuriant tą gyvybingą kaimą, o ir pažanga žemės ūkio srityje Vyriausybės ataskaitose beveik negavo jokio dėmesio.

Taigi tenka konstatuoti, kad regioninė politika pastaraisiais metais nebuvo net deklaratyvi. Ji tebuvo imitacinė arba jos visai nebuvo. Tą liudija ir Vyriausybės 2022 metų ataskaitoje pripažintas neigiamas esminio regioninės sanglaudos rodiklio pokytis – vidutinis BVP vienam gyventojui nuokrypis regionuose, palyginti su šalies BVP vienam gyventojui, ne sumažėjo, kaip turėtų būti sėkmingos regioninės politikos atveju, o tik padidėjo.

Ačiū už dėmesį.

PIRMININKAS. Ačiū, gerbiamas kolega.

Kitas kalbėtojas turėtų būti B. Markauskas, kiek suprantu, nuotoliniu būdu. Technikai, bus galimybė, taip? Taigi gerbiamas B. Markauskas. Jo tema „Savivaldos stiprinimas kaip prielaida tolygiam vystymuisi“. Lietuvos savivaldybių asociacijos viceprezidentas ir Klaipėdos rajono savivaldybės meras. Prašau, gerbiamas Broniau. O, matome jus. Kol kas garso nėra.

B. MARKAUSKAS. Ar girdisi?

PIRMININKAS. Puiku, ačiū.

Lietuvos savivaldybių asociacijos viceprezidento,
Klaipėdos rajono savivaldybės mero Broniaus Markausko pranešimas
„Savivaldos stiprinimas kaip prielaida tolygiam vystymuisi“ (*nuotoliniu būdu*)

B. MARKAUSKAS. Ačiū, pirmininke. Gerbiami Seimo nariai, iš tiesų pastaruoju metu dažnai tenka kalbėti regioninės plėtros klausimais. Štai ir vakar Kaune, universiteto Žemės ūkio fakultete, buvo konferencija. Kalbėjome apie bioekonomiką, palietėme regionų plėtros klausimus. Ne taip seniai, prieš keletą mėnesių, vyko Vidaus reikalų ministerijos organizuotas forumas regionų plėtros klausimais. Turbūt nieko naujo nepasakysiu, nes tikrai gana daug turime kritikos dėl regioninės plėtros politikos įgyvendinimo. Gal pabandysiu išvardinti.

Pirmiausia, ką, aišku, ir paminėjo G. Surplys, tai yra… Kadangi aš jau irgi meras antrą kadenciją, tai labai puikiai prisimenu pradžią. Kai buvo kalbama apie naują finansinį periodą, apie Sanglaudos fondą, buvo kalbama, kad šiuo finansiniu periodu savivaldybėms, regionams bus suteikta žymiai daugiau savarankiškumo, kad savivaldybės galės pačios, regionai, pasirengti specializaciją, galės pačios administravimo taisykles ir Sanglaudos fondo patį administravimą vykdyti. Deja, taip nenutiko.

Aišku, mes tuo patikėjome ir Klaipėdos regionas, mūsų asociacija, kuriai priklauso septynios savivaldybės, tikrai įdėjome daug pastangų rengdami regiono specializaciją, kur viena iš krypčių būtent yra bioekonomika, ir labai tikėjomės, kad Sanglaudos fondas bus skirtas šiai specializacijai įgyvendinti. Deja, taip neatsitiko. Kaip buvo paminėta, iš tikrųjų ministerijos tuos pinigus sudėliojo į labai aiškias lentynėles, į labai aiškius jų matomus prioritetus. Mums beliks pagal ministerijų matymą daryti tas investicijas.

Antras dalykas, aišku, yra terminai. Dabar, visi žinome, yra 2023 metų pabaiga, finansinis periodas prasidėjo 2020 metais. Vadinasi, lieka ketveri metai nuo… Aišku, taisyklė: plius trys, dar treji metai užbaigti. Bet iš principo šiandien jokios investicijos, jokie planai nėra įgyvendinami ir dar netgi ne visi aprašai yra patvirtinti.

Žinoma, čia G. Surplys įvardijo nemažai regionų problemų. Aišku, tikrai Sanglaudos fondas visų problemų neišspręs, nes jeigu kalbėtume apie patį biudžeto dydį, tai Klaipėdos regionui yra skirta 190 mln. eurų. Labai nesunku suskaičiuoti. Pavyzdžiui, Klaipėdos rajono savivaldybė per septynerius metus gaus maždaug 34 mln. eurų Sanglaudos fondo. Apskaičiavus, kiek tenka kiekvieniems metams, tai yra *nepilni* 5 mln. Mūsų savivaldybės biudžetas yra 130 mln., tai *nepilni* 5 mln. yra apie 3 % mūsų biudžeto. Turbūt, aišku, puikiai suprantate, kad kokio nors proveržio regioninėje politikoje tikrai nepavyks padaryti.

Dar ir kitas dalykas. Dabar jau matosi, kad Vyriausybė visus savo įsipareigojimus bando sudėti į šį fondą, į Sanglaudos fondą. Galiu paminėti, pavyzdžiui, turbūt visi puikiai žinote, kad iki praėjusių metų Švietimo, mokslo ir sporto ministerija savivaldybėms centralizuotai pirkdavo geltonuosius autobusiukus. Dabar yra to atsisakyta. Kai mes paklausėme Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos, kodėl taip yra ir ką savivaldybėms daryti, nes poreikis, aišku, geltonųjų autobusiukų tikrai yra didelis, buvo pasakyta, kad yra „Tūkstantmečio mokyklų“ programa, yra regioniniai pinigai, iš ten pirkite.

Arba, pavyzdžiui, Vyriausybės įsipareigojimas ir, žinote, pareiga savivaldybių dėl ikimokyklinio ugdymo. Dabar yra mažinamas amžius, nuo kada vaikai gali lankyti darželį, ir savivaldybės turi užtikrinti tą vietų skaičių. Vėlgi buvo kažkada numatyta, kad kasmet Vyriausybė skirs

30 mln. eurų tai programai įgyvendinti, dabar jau yra sakoma, kad yra regioniniai pinigai – iš ten. Žodžiu, kaip sakant, laukas dar susiaurėja.

Na ir, aišku, mes matome, kad yra gana nemažas nesusikalbėjimas tarp administruojančios institucijos, tai yra Vidaus reikalų ministerijos, ir Centrinės projektų valdymo agentūros, kuri yra kaip ir pagalbininkas rengiant ir įgyvendinant šią regioninę politiką, ir jeigu ministerija sako, kad vienas projektas tinka, tai Centrinė projektų valdymo agentūra sako, kad netinka. Iš tiesų yra toks naujas dalykas kaip funkcinės zonos, kalbant apie regionų vietą ir transporto sistemą arba apie turizmo politiką ir įgyvendinimą, būtent kaip funkcinę zoną visam regionui. Šiuo atveju vėlgi tikrai pagalbos ir patarimo nesulaukėme. Iš principo tenka pripažinti, kad vis dėlto ta viltis, kad Sanglaudos fondai tikrai kažkaip turės pakankamai didelę įtaką sprendžiant regionų problemą, atskirų savivaldybių ar regionų skirtumus… Tikrai to nebus. Dar problema, kad ir dėl to, kas šiandien stringa, deja, dar nė projekto faktiškai nėra pradėto. Problemų tikrai turime daug. Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū, gerbiamas Broniau. Noriu paprašyti, kad jūs vis dėlto liktumėte, jeigu galite, prisijungęs, maždaug nuo 16 valandos bus kolegoms galimybė paklausti, tai gal bus ir jums klausimų. Bent jau nuo 16 valandos. Atsiprašau, nuo 15 valandos.

Kitas pranešėjas Lietuvos verslo konfederacijos prezidentas A. Romanovskis – „Regioninė politika: iššūkiai ir galimybės verslo akimis“. Prašom, gerbiamas Andriau, į tribūną.

Lietuvos verslo konfederacijos prezidento Andriaus Romanovskio pranešimas „Regioninė politika: iššūkiai ir galimybės verslo akimis“

A. ROMANOVSKIS. Gerbiamas posėdžio pirmininke, gerbiami Seimo nariai, tikrai man didelė garbė šiandien čia atstovauti verslui ir iš šios Seimo tribūnos pristatyti verslo požiūrį į Lietuvos regionų politiką. Aš atvirai pasakysiu – asmeniškai man pati regionų politikos koncepcija, idėja sukelia prieštaringus jausmus. Viena vertus, dėl savivaldos, kuri yra viena iš dviejų konstitucinių valdžios formų, visi sutaria ir jai skiria daugybę liaupsių ir pagyrų. Pripažįstama, kad jos įtaka ir reikšmė yra iš tikrųjų labai reikšminga. Tačiau, kita vertus, vis išlieka nemažai atgyvenusio ir biurokratinio požiūrio į regionus kaip į centrinės valdžios filialus – tikriausiai dėl to, kad vis dėlto centrinė valdžia duoda pinigų – taip pat kartais net kaip ir į pavaldinius. Štai jūs turite daryti tą, ką mes sakome, nes jeigu nedarysite, žiūrėkite į pirmą punktą. Tas faktas, kad regionų pats suvokimas pas mus Lietuvoje yra grindžiamas Europos Sąjungos padalinimu, kai mes juos daliname pagal apskritis, kurių jau nėra, o apskritys tai yra centrinės valdžios atributas, irgi iliustruoja nemažai. Galiausiai ir pats faktas, kad daugelio savivaldybių pavadinimuose yra likęs žodis „rajonas“, kuris yra sovietinio administracinio suskirstymo elementas, irgi nustato tam tikrą santykį tarp regionų ir nacionalinės valdžios. Galiausiai ir tai, kad regioninės politikos koordinatorius, kuratorius yra Vidaus reikalų ministerija, kuri daugeliui iš mūsų asocijuojasi vis dėlto labiau su jėgos struktūromis, irgi iškelia tam tikrą valdžios vertikalę.

Kita vertus, yra jaučiamas ir kitas klaidingas požiūris, kuris sako, kad regioninė politika yra pačių regionų klausimas. Tai reiškia, kai mes kalbame apie regionų politiką, pradedame sakyti, ką turi savivaldybės, ką savivalda turi daryti, nors iš tikrųjų nėra taip, nes vis dėlto regioninė politika tai yra nacionalinės valdžios politika regionuose arba per santykį su savivalda. Taigi mano pirmoji tezė yra tai, kad regioninė politika yra išskirtinai nacionalinė, ir aš specialiai nevartoju žodžio „centrinė“, nes „centrinė“ vėlgi tai yra tam tikras posovietinis rudimentas. Tai yra kompetencija ir bandymas dalintis atsakomybe tarp nacionalinės valdžios ir regionų, sakyčiau, gal nėra labai sąžiningas ir teisingas. Šiuo atveju, mes sutikime, aš kalbu Seime, esminis nacionalinės politikos bruožas yra tai, kad jinai atstovauja visiems Lietuvos gyventojams, rinkėjams. Todėl per regioninę politiką būtent nacionalinė valdžia turi išlyginti esminius netolygumus, kurie atsiranda dėl ekonomikos, dėl geografijos, dėl demografijos. Kitaip tariant, turint nacionalinį mandatą privalu, kad viešosios paslaugos būtų panašaus lygio, o verslo sąlygos, bent jau pradinės verslo sąlygos, būtų vienodos.

Antroji mano tezė – tai yra turtinis ir finansinis savivaldos savarankiškumas. Iš tikrųjų yra sveikintinas šito Seimo sprendimas, kada pagaliau žemė buvo atiduota savivaldai. Žinau, kad

daugelio kadencijų buvo nemažai kovų dėl to, bet tikriausiai nereikėtų ties tuo sustoti. Šiuo metu yra svarstomas nekilnojamojo turto mokesčio klausimas. Ir aš noriu, pasinaudodamas proga, atkreipti Seimo narių dėmesį, kad, verslo bendruomenės, mūsų konfederacijos manymu, nekilnojamojo turto mokestis turėtų būti visuotinis. Ir tas faktas, kad jis bus atiduotas savivaldai, yra labai teisingas faktas. Bet didesnis savivaldybių savarankiškumas, sprendžiant dėl nekilnojamojo turto mokesčio, turėtų būti įtvirtintas.

Tačiau, kaip aš minėjau, nereikia sustoti, yra kitų klausimų. Štai, pavyzdžiui, regioniniai keliai. Aš mačiau tokį skaičių, kad Lietuvoje valstybė, centrinė, aš sakau, nacionalinė valdžia valdo tiek pat kelių tinklo kiek Lenkijoje. Gal vis dėlto reikėtų pradėti kalbėti, kad regioniniai ir vietos keliai galėtų būti atiduoti savivaldai, be abejonės, su pinigais ir tokios būklės, geros būklės, kad galėtų… prižiūrima. Aš matau Seimo narį iš Palangos. Palangos savivaldybė yra vienas iš pavyzdžių, kada susitarė dėl perėmimo vieno kelio, tai, viena vertus, privertė sutvarkyti kelią ir perėmė sau to kelio priežiūrą.

Kitas svarbus dalykas, pavyzdžiui, miškai. Mes žinome, kad valstybės miškai sudaro didžiąją dalį ir valstybė gauna nemažai pajamų iš miškų. Ar nereikėtų pagalvoti, kad valstybė turėtų pasidalinti tomis pajamomis iš valstybės miškų su savivaldybėmis, iš kurių teritorijos gaunamos tos pajamos? Galiausiai ir kiti dalykai, pavyzdžiui, valstybės nekilnojamasis ir nenaudojamas turtas, kuris dabar kartais *ad hoc* yra perduodamas vienai ar kitai savivaldybei, bet kodėl jisai sistemiškai negalėtų būti perduotas savivaldai?

Trečioji mano tezė – tai yra kontraktas, kontrakto idėja dėl viešųjų ir privačių investicijų tarp nacionalinės valdžios ir savivaldos. Praeitą savaitgalį, penktadienį, buvo Savivaldybių asociacijos renginys Palangoje ir vienas užsienietis kalbėtojas pasakė, kad viešosios investicijos turi būti ekonomiškos, o privačios turi būti pelningos arba ekonomiškai atsiperkančios. Todėl pirmąsias dažniausiai gali užtikrinti tik Vyriausybė, o antrąsias gali užtikrinti verslas. Ir manau, kad yra naivu tikėtis, kad savivalda daugeliu atvejų, ypač jeigu mes kalbame apie mažąsias savivaldybes, sugebės savarankiškai pritraukti, ypač užsienio investicijas. Todėl kontrakto idėja yra labai svarbi, kada nacionalinė valdžia turėtų tam tikrą sutarimą su regionu.

Vienas iš galimų būdų, kaip aš minėjau, kontraktas galėtų atspindėti savivaldybių tam tikras ekonomines, socialines specializacijas, ar tai būtų kurortinė veikla, ar tai būtų atsinaujinanti energetika, ar tai būtų žemės ūkis. Ir netgi pasakyčiau tokią drastišką mintį: nebūtinai tas kontraktas turėtų būti su geografiškai artimomis savivaldybėmis, o gali būti su specializuotomis, bet visiškai skirtingose Lietuvos teritorijose esančiomis savivaldybėmis. Šiuo atveju kontrakto būdu Vyriausybė įsipareigotų prisidėti prie viešųjų investicijų šiai specializacijai stiprinti, ar tai būtų infrastruktūra, ar tai būtų profesijų rengimas, ar perkvalifikavimo specifinis finansavimas, kuris dabar vyksta per užimtumo programas. Taip pat įsipareigotų per savo agentūras (mes žinome, kad Ekonomikos ir inovacijų ministerija valdo, vadovauja „Investuok Lietuvoje“ agentūrai), per tas agentūras padėtų pritraukti investicijas į regionus. Taip pat savivaldybė irgi turėtų, savivalda turėtų įsipareigoti pagal sutartos veiklos sritis sudaryti palankias reguliacines sąlygas, ar tai būtų žemės suteikimas, ar turto suteikimas, palankių nekilnojamojo turto mokesčių nustatymas, investuotojo krepšeliai, na, įvairiausi kitokie dalykai. Tokio kontrakto objektas gali apimti, kaip aš ir minėjau, tiek lėšų suteikimą specializuotai projektams įgyvendinti, užimtumo politikai, administracinei paramai, švietimo įstaigoms, kitiems dalykams.

Ketvirtoji mano tezė (gal skambės labiausiai kontroversiškai), kad regioninei politikai reikia naujos lyderystės. Jeigu mes kalbame apie vadovų rotaciją skirtingose valstybės reguliuojamose srityse, tai gal verta pagalvoti ir apie atsakomybių rotaciją už regionų politiką Vyriausybėje, gal verta suteikti ekonomikai prioritetą regioninėje politikoje ir pasiūlyti lyderystę šita tema Ekonomikos ir inovacijų ministerijai, kaip tai buvo padaryta inovacijos politikos srityje. Jūs matėte, kad ne per seniausiai yra paskelbta, kad Lietuva po to, kai praeitos Vyriausybės inovacijų politika buvo perduota Ekonomikos ir inovacijų ministerijai, inovacijų reitinge gerokai pakilo į viršų.

Apibendrinant, verslas mato neišnaudotas galimybes lanksčiau reaguoti į nacionaliniu lygiu iškeliamus tikslus, sprendžiant regioninės politikos klausimus; mato erdvę, kad savivaldybės, gavusios daugiau savarankiškumo, finansų ir išsigryninusios savo specializaciją, drauge gali gauti

daugiau naudos gyventojų labui. O mes, kaip Lietuvos verslas, esame visą laiką pasirengę žengti koja kojon. Ačiū už galimybę pasisakyti ir būsiu pasiruošęs atsakyti į jūsų klausimus. Dėkui.

PIRMININKAS. Ačiū gerbiamam A. Romanovskiui. Tikslus kaip laikrodis. 10 minučių. Ir kviečiu į tribūną A. Stulpiną – Lietuvos pramonininkų konfederacijos viceprezidentą, atsakingą už regioninę politiką. „Pramonės svarba tvariai Lietuvos plėtrai". Prašom, gerbiamas Alvydai, tribūna jūsų, 10 minučių jūsų.

Atsakingo už regioninę politiką Lietuvos pramonininkų konfederacijos viceprezidento Alvydo Stulpino pranešimas „Pramonės svarba tvariai Lietuvos plėtrai"

A. STULPINAS. Laba diena, gerbiami Seimo nariai, laba diena posėdžio pirmininkui. Labai ačiū už kvietimą dalyvauti šiame renginyje. Iš tikrųjų, tai yra proga išsakyti savo mintis, savo požiūrį į regioninę politiką, kuriai Lietuvos pramonininkų konfederacijoje priklausau aš, už ją esu atsakingas. Turėdamas šitą progą, turiu pasakyti keletą skaičių apie Lietuvos pramonininkų konfederaciją. Tai, iš tikrųjų, asociacija, kuri vienija 56 šakines asociacijas ir 6 regionines asociacijas. Keletas atskirų įmonių yra mūsų asociacijoje, po mūsų sparnu. Iš viso tai sudaro apie 4 tūkst. Lietuvos įmonių, kurios šiandieną sukuria iki 50 %, apie 47 %, viso Lietuvos BVP. Aš manau, tai yra didelis pramonės verslas, kuris generuoja šiandieną Lietuvos ekonomiką, Lietuvos gyvenimą.

Pats asmeniškai esu įkūręs verslą nuo nulio ir iš tikrųjų dalyvauju šitame gyvenime 30 metų, o virš 10 metų atstovavau vienam iš Lietuvos regionų, tai Šiaulių pramonininkų asociacijai.

Šiandieną, atstovaujant visoms Lietuvos regioninėms asociacijoms ir visiems regionams, tikrai per keletą paskutiniųjų metų teko pravažiuoti tikrai daugelį iš jų ir, iš tikrųjų, visur iškyla tos panašios aktualijos, kurias norėčiau šiandieną trumpai ir apžvelgti. Tai svarbiausia problema, kuri šiandieną Lietuvos verslui iškyla… Turbūt žinote, kad Lietuvos pramonės pagrindinis variklis yra eksportas, kad eksportą mes galėtume vystyti ir plėsti, susiduriame su didžiausiu iššūkiu šiandieną, tai yra žmogiškaisiais ištekliais. Šiandieną visos įmonės, susidurdamos su tuo klausimu, tikrai vargsta, nevyniodamas į vatą sakau, ir iš tikrųjų be žmogiškųjų išteklių mūsų pramonei judėti į priekį yra labai sunku. Aš jau nekalbu apie tai, kad tikrai per paskutiniuosius penkerius metus Lietuvos pramonė persikvalifikavo, tikrai investavo dideles lėšas. Iš tikrųjų, kiek mes galėjome savo verslus integruoti į šiuolaikines technologijas, tą padarėme. Bet vis tiek įrengimai be žmogiškųjų išteklių, kaip žinote patys tikrai, kad ir dirbtinis intelektas padeda mums, ir kiti dalykai, bet vis tiek be jų mes judėti negalime. Šiandieną poreikis yra ne tiktai paprastų darbuotojų, jų paskutiniais dešimtmečiais tikrai turėjome, netrūko, bet šiandieną yra tikrai didžiulis poreikis aukštos kvalifikacijos žmonių, kurių įsivežimas, integracija į Lietuvos verslą, į Lietuvos pramonę yra tikrai sudėtingas.

Antras punktas. Šiandieną tam, kad būtų žengtas kitas žingsnis, Lietuvos pramonės iššūkis yra prieiga prie finansų. Šiandieną turbūt puikiai žinome finansų sektorių, žinome finansines pasiūlas, su kokiomis palūkanomis mus kviečia bankai „skolintis" ir kokie reikalavimai iškyla. Šiuo atveju kraujo, kuris generuotų mūsų verslus, tiesiai šviesiai sakant, tikrai neturime, trūksta. Neišsprendę šios problemos mes tikrai nejudėsime į priekį.

Taip pat norėčiau akcentuoti ir energetiką. Šiandieną, kaip žinote, žalioji energetika. Visi turime suprasti, kad be jos judėjimo nėra. Verslas tai supranta ir pasirengęs tai daryti. Kiek gali, savo lėšomis įsirengia atsinaujinančius energetikos šaltinius, tą pačią saulės energetiką, vėjo energetiką, bet didelio postūmio, reikalingo išjudėti iš mirties taško, šiandieną be valstybės paramos… Mes daugelį metų čia girdime, sakoma, kad tikrai jos sulauksime, bus kuriami didieji saulės, vėjo jėgainių parkai Lietuvoje, regionai galės iš jų jungtis ir turėti pajėgumus, kurie leistų pramonei augti.

Kaip jau prieš tai kalbėjo prelegentas, iš tikrųjų ne mažesnis klausimas yra savivalda. Kaip žinome, iš viso 62 savivaldybės, tikrai teko per tuos metus nuvažiuoti į daugelį iš jų, iš tikrųjų labai skirtingos. Kiekviena savivaldybė turi savo matymą, savo požiūrį į verslą, į pramonę, kaip jos mato savo regiono vystymąsi. Tai labai priklauso nuo kiekvienos savivaldybės, galų gale nuo paties mero, nuo visos tarybos daugumos požiūrio į tai, kam skirti lėšas, kokiam kelio privažiavi-

mui, kur kokį šaligatvį nutiesti ar kur padaryti autobusų transporto stotelę, kad galėtų darbuotojus atvežti į darbą. Čia yra tema, kuriai tikrai reikėtų atskiro pranešimo ir diskusijų.

Be abejonės, kokius turime, tokius tuos žmogiškuosius išteklius… mes vis tiek jau daugelį metų turime įsirengę savo asmeninius universitetus, aš taip juos vadinu. Kiekviena įmonė turi savo mokymo programas, investuoja į savo darbuotojus. Mes džiaugiamės tuo, kad tikrai matome pirmus sveikintinus žingsnius. Aš norėčiau paminėti profesinio rengimo centrų įleidimą į mūsų valdymą, į tarybų priėmimą ir taip toliau. Bet yra ir kita medalio pusė – šiandieną vykstanti regioninių kolegijų reforma pagal atitinkamus nesuprantamus kriterijus. Vienoms kolegijoms tikrai pasisekė, kitoms tikrai yra didžiulių iššūkių. Kai šiandieną jungiamos meno ir verslo kolegijos, sakoma, kad taip reikia, jeigu jūs tai padarysite, gausite atitinkamas lėšas, kad jūs žengtumėte šitą žingsnį, tai yra tikrai, manau, nesuprantama.

Apie mokesčių reformą irgi buvo užsiminta. Čia mūsų kertinis klausimas, apie kurį jau daugelį metų mes kalbame ir vieni pirmųjų Pabaltijo šalyse buvome įsivedę. Šiuo Lietuvos pavyzdžiu pasekė Estija, po to ir Latvija. Į pramonės pelną yra investuojamas nulinis tarifas. Dėl kitų dalykų, kurie buvo sudėti į šitą mokesčių reformą, mes tikrai parašėme paskutiniu metu savo nuomonę, išsiuntėme į visas institucijas savo raštą, kad tikrai nepritariame ir nenorime, kad šiuo metu, šiame etape įvyktų ta reforma. Jeigu tai ir įvyktų, manau, pati geriausia situacija… Mes puikiai suprantame ir matome, kas už lango ateina, kokia recesija, kokie iššūkiai Lietuvos, ir ne tik Lietuvos – ir Europos, ir viso pasaulio laukia. Šiame etape, mes manome, tikrai blaškytis neturėtume.

Pasakyti, kad regioninė politika yra – šiandien kiekvienas pramonininkas pasakys, kad jos nėra. Kodėl? Nes mes nesame regioninės politikos dalyviai. Jūs puikiai žinote, prieš X metų mes buvome visi, pasakyčiau tokį žodį, išmesti iš regioninės politikos tarybų, kur iš tikrųjų mes galėjome valdyti savo savivaldybes, žinoti, kas jose vyksta, kokie kertiniai klausimai yra, kur skirti lėšas. Mes įtaką tikrai ten minimalią turėjome, bet mes žinojome, kas vyksta. Šiandien mes iš tų regioninės politikos tarybų esame išstumti ir nesuprantame, kodėl. Po to reikia kiekvienam atsakyti už priimtus regioninės politikos sprendimus. Tai tikrai yra kertinis dalykas ir aš manau, kad šito klausimo neišsprendus… Kai kalbamės apie skaičius, kad didžiąją dalį Lietuvos ekonomikos sukuria verslas regionuose, ir mūsų dalyvavimas regioninėje veikloje nustumtas, yra nesuprantama. Tiesiog drįsčiau prašyti, kad tikrai turėtume grįžti prie to klausimo ir jį išspręsti.

Taip pat norėčiau pritarti dėl to, kad regioninės politikos failas, manau, tikrai turėtų iš Vidaus reikalų ministerijos būti perkeltas kad ir į tą pačią Ekonomikos ir inovacijų ministeriją ar kitur. Trumpai tiek. Jeigu būtų klausimų, visą laiką pasiryžęs atsakyti. Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū, gerbiamas Alvydai. Grįžkite, kaip sako, į vietą ir iš ten bus galima atsakyti į klausimus.

Lietuvos gydytojų sąjungos prezidento profesoriaus Liutauro Labanausko pranešimas „Kieno sąskaita bus vykdomi pokyčiai sveikatos sistemoje“

Dabar kviečiu profesorių L. Labanauską, kuris pristatys turbūt kaip niekada aktualią šių dienų temą – sveikatos sistemą: „Kieno sąskaita bus vykdomi pokyčiai sveikatos sistemoje“. Prašau, gerbiamasis.

L. LABANAUSKAS. Laba diena, gerbiami Seimo nariai, laba diena, posėdžio pirmininke. Ačiū už galimybę pasisakyti. Mano, aišku, gal ta tema daugiau žemiška bus – sveikatos reforma. Prieš tai kalbėję kolegos labai jau tokiomis rimtomis frazėmis kalbėjo, aš pasistengsiu kalbėti paprastai, tai yra kas mums šiandien rūpi. Kodėl malonu, kad aš čia galiu pasisakyti? Nes kiek vyko šitos sveikatos reformos svarstymų, reformos organizatorius, tai yra Sveikatos apsaugos ministerijos komanda, neatsakė nė į vieną klausimą, kurį mes pateikėme. Visą laiką būdavo vienas atsakymas: pradėsime reformą, tada ir pakalbėsime. Tokia yra situacija. Todėl aš pradėdamas noriu perduoti trumpai tokią pastabą mūsų Gydytojų sąjungos tarybos, kad teisinga reforma yra pats nuostabiausias dalykas ir labai reikalingas, bet dėl blogos ir neparengtos reformos pirmiausia yra gėda jos rengėjams ir gėda tiems, kurie ją patvirtino. Tai nėra blogiausias dalykas – blogesnis da-

lykas tai, kad tai yra bėda mūsų pacientams ir vargas mūsų gydytojams. Bet tai dar nėra pats blogiausias dalykas – blogiausia yra tai, kad tai bus galvos skausmas valdžiai ir papildomų pinigų išmetimas grąžinant sugriautą sveikatos apsaugos sistemą atgal į vėžes. Štai tokia yra problemėlė.

Jeigu ta problema būtų tik viena, tai jos nebūtų iš viso. Problema yra tai, kad yra dar ir visų mūsų teisės aktų pažeidimas reglamentuojant, kaip vyksta reforma, ypač Konstitucijos. Sakykime, ar kažkas susipažinęs, ar ne su šita struktūra, aš ilgai nekalbėsiu, aš pasakysiu tik keletą momentų, kurie yra skelbti jau su įstatymo pakeitimu.

Sukurtas sveikatos centras. Jisai įrašytas į įstatymą prie medicinos įstaigų. Kol kas niekas negali paaiškinti, kokia medicinos įstaiga yra sveikatos centras. Iki šiol nepaaiškino ir kol kas niekas negali paaiškinti. Bet radome vietą – įrašėme.

Toliau. Pasirodo, centras gali būti trijų rūšių: struktūrinis, funkcinis ir funkcinis struktūrinis. Vėl keista, Lietuva, atrodo, nelabai didelė šalis ir šiaip pagal Konstituciją žmonėms turi būti… valstybė atsako už vienodą ir teisingą sveikatos apsaugos paslaugų teikimą ir priežiūrą savo piliečiams. Visi trys centrai jau skirtingai regionuose teiks sveikatos priežiūrą, todėl įvertinti, kuris čia geresnis, ar tas centras, ar kitas, mes negalime šiandien, bet, pavyzdžiui, Raseiniuose gyventojas gali gauti visai kitokią paslaugą pagal tą centrą negu Kėdainiuose. Aš manau, kad tai yra tikrai jau Konstitucijos kaip ir pažeidimas, nes išskiriamas skirtingumas. Šiandien to skirtingumo nėra, kaip jūs žinote.

Tolesnis dalykas. Visur reglamentuojama ir rodomos skaidrės, kad ta nuostabi reforma vyko Slovėnijoje. Turbūt teko tai irgi girdėti. Aš noriu pasakyti, kad tai yra neteisybė. Slovėnijoje vyko šita reforma, bet jinai jau yra sugriuvusi. Jau sugriuvusi ir slovėnai (nes tos skaidrės iš jų buvo paimtos) mums, kadangi mes esame bendra Europos gydytojų sąjungos struktūra, davė atsakymą. Atsakymas buvo labai ilgas, bet, sako, mes jums suformuluosime du klausimus. Pirmas, tai yra nekompetentingai paruošta reforma, kurios daigus mes jau matome. Ir antras klausimas, kad ta komanda, kuri turėjo daryti reformą, nežinojo, ką daryti.

Taigi, pereinant prie antro klausimo, taip pat eina vėl ministerijos įsakymai, kurie tiesiog labai įdomūs. Lėšų kiekis realiai nepadidinamas. Šeimos gydytojų komandai faktiškai priklausė du asmenys, kai kur trys, dabar bus aštuoni ir jie kažką vykdys. Pažiūrėjome mes įdomų dokumentą (tiesiog dėl ko jis ir įdomus, aš tiesiog jį noriu pagarsinti), tai yra kaip bus įdarbinami žmonės. Gydytoja, slaugytoja, akušeris ir visi kiti, nenoriu aš jų vardinti dėl laiko stokos, įdarbinami ir parašytos jų pareigybės. Bet atsiranda du labai svarbūs asmenys, reklamoje rodoma, kaip jie stovi susikibę už rankų, – tai atvejo vadybininkas ir apylinkės administratorius. Į šitas pareigas, parašyta ministerijos rašte, priimama be apribojimų. Vadinasi, kas nori, tas gali būti priimtas: gali būti valytoja, gali būti dar kažkas, kaip aš sakau, gal net ir iš *zonos* grįžęs pilietis, ir jie vykdys šitą mūsų reformą. Mums atrodo šiek tiek nesuprantama.

Toliau. Vėl mes kalbame apie tai, kad tai bus našta sveikatos apsaugai, o šiaip yra netgi ir minusas. Ligonių kasų raštas sako, kad bazinis apmokėjimas bus už prirašytą gyventoją, diferencijuojant į komandą, ir išskirta, kad gydytojas, slaugytoja, ta senoji komanda, čia nepriklauso – tie naujieji administratoriai priklauso. Viskas būtų gerai, bet negalima šitaip daryti, kadangi visi žino, ir tos pačios ligonių kasos, kad įkainis nustatomas pagal amžių ir įstatymas tai reglamentuoja. Skirtinguose regionuose negali būti skirtingų įkainių už suteiktą pirminio sveikatos priežiūros lygio pagalbą. Tai jau aišku, kad įstatymo pakeitimas…

Ir baigiant, kad nesakytumėte, čia gali būti dar daug diskusijų, kad mes nekalbėtume, kad tai tikrai gali būti, paskaičiavome. Paskaičiavome, kad, na, davė tokį procentą, aš jo taip nemačiau, bet 6,7 % įkainio didinimas. 6,7 % šeimos gydytojo komandai per mėnesį duoda 400 eurų papildomai. 400 eurų papildomai. Kaip jūs matote, už tuos 400 eurų turės dirbti tie šeši papildomi asmenys. Kiek jie uždirbs, irgi truputį man atrodo keistoka.

Taigi, net ir lėšų nėra skirta. Jeigu nėra skirta lėšų, dėl ko ir iškilo ši problema mūsų medicinos visuomenėje, lėšas uždirba tik šeimos gydytojas, vadinasi, jis komandai turėtų mokėti iš savo uždirbtų lėšų. Gydytojai nesutinka su šia pozicija ir tikrai su ja nesutiks. Todėl yra mūsų toks kreipimasis į Seimą ir keletas tokių pasiūlymų.

Pirmas. Jeigu dar yra galimybė, stabdyti šį įstatymo vykdymą, dar kartą apsvarstyti šios reformos galimybes, ar ji išvis reikalinga, nes tokia sveikatos apsaugos sistema, kokia yra Lietuvoje, yra visoje Europos Sąjungoje. Vienaip ar kitaip truputį skiriasi ir funkcionuoja jau tiek metų. Viskas vyksta čia neblogai, sakyčiau. Tai vienas.

Antras pasiūlymas. Mes tikrai, kaip aš jau minėjau, matome ir įstatymų pažeidimų, ir Konstitucijos pažeidimų, todėl mes irgi kreipsimės į Seimą ar į Seimo narius, kad vis dėlto šis klausimas būtų perduotas su visais pažeidimais į Administracinį teismą. Ar teismas priims stabdymą reformos, ar nepriims, mes pasakyti negalime, bet tikimės, kad tai tikrai turės įvykti, jeigu nėra kitų priemonių.

Taigi, aš tik noriu pasakyti, kad mes tikimės, kad būsime išgirsti. Todėl aš ir džiaugiuosi, kad šiandien galėjau pasisakyti, nes iki šiol, kaip aš minėjau, mes atsakymų negavome nė į vieną klausimą. Tikimės, kad nebus priimti sprendimai, kurie bus žalingi mūsų pacientams, gydytojams. Jie, deja, noriu priminti, ir moka iš savo mokesčių už jiems suteikiamą pagalbą. Ačiū už dėmesį. Jeigu bus klausimų, tikrai atsakysiu.

PIRMININKAS. Ačiū, gerbiamas Liutaurai. Klausimų bus. Matome, kad yra užsiregistravusių kolegų.

Seimo nario, Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcijos pirmininko pavaduotojo Aurelijaus Verygos pranešimas „Valstybė arti žmogaus, kur jis begyventų“

Kviečiu į tribūną Seimo narį, Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcijos pirmininko pavaduotoją A. Verygą. „Valstybė arti žmogaus, kur jis begyventų“ – jo pasisakymo tema. Prašom, gerbiamasis.

A. VERYGA (*LVŽSF*). Dėkoju, pirmininke. Gerbiami kolegos, na, iš tikrųjų išklausėme labai rimtų pasisakymų. Norėčiau pabandyti juos šiek tiek apibendrinti. Pradėsiu galbūt nuo to, kad vis dėlto Lietuva yra demokratinė valstybė ir Lietuvos žmonės šią kadenciją valdyti šalį patikėjo liberalioms jėgoms. Tenka tą pripažinti. Tikrai ne konservatyvioms, bet liberalioms, ir tą sprendimą mes visi privalėtumėme gerbti.

Tačiau akivaizdu, kad dabartinės valdžios valstybei taikomi laisvosios rinkos principai ne tik kad neskatina valstybės pažangos, bet, atvirkščiai, galima būtų sakyti, griauna valstybės pamatus. Lietuvoje jau randasi dykrų, kur keliasdešimt kilometrų spinduliu nėra banko, nėra pašto, nėra sveikatos ir švietimo paslaugų. O viešojo transporto tinklas, kuris užtikrintų tų paslaugų pasiekiamumą, iki šiol yra nesukurtas, apie jį yra tiktai kalbama.

Nemokšiškai vykdomos sveikatos paslaugų, švietimo tinklo pertvarkos visiškai ignoruoja esminį principą, kad šių įstaigų, tai yra ligoninių ir mokyklų, veikimą užtikrina ne finansai ir šiuolaikinė įranga, o pirmiausia gydytojai ir mokytojai. To padarinys – medicinos personalas masiškai pereina dirbti į privačias gydymo įstaigas, mokytojai šiuo metu streikuoja, o Vyriausybė papirkinėja savivaldybes, žadėdama milijonus eurų toms, kurios optimizuos kritinių paslaugų tinklus. Deja, jau akivaizdu, kad tie žadėti milijonai ir lieka tik žadėti, o kai kurios savivaldybės greitai iš viso liks be valstybinių sveikatos priežiūros įstaigų. Ir tokius imamus pinigus galima būtų palyginti su pinigais, imamais už savanorišką eutanaziją, tai yra už savotišką sumokėjimą už savo savanorišką susinaikinimą. Matant tokias iniciatyvas kaip lengvatinių paskolų jaunoms šeimoms apkarpymą, kyla natūralus klausimas – gal dabartinė valdžia nori tyčia visus Lietuvos gyventojus suvaryti tik į Vilnių, Kauną ir Klaipėdą, o gal tiesiog išvaryti į užsienį, nes ir dideliuose miestuose yra numatomi jaunoms šeimoms apribojimai gauti lengvatinę paskolą pirmajam būstui. Reikėtų priminti ir šios Vyriausybės sprendimus, kuriais šimtai milijonų eurų iš regionų buvo nukreipti į Vilnių ir tik dėl sąmoningų piliečių ir Europos parlamentaro B. Ropės pastangų bent dalis šių pinigų buvo sugrąžinta regionams, tai yra keli šimtai milijonų eurų. Giriamasi, kad pastaruoju metu į Lietuvą atvyksta daugiau žmonių nei išvyksta, tačiau nutylima, kad tokį gražų miražą sukuria tik nuo karo bėgantys ukrainiečiai ir nuo tirono A. Lukašenkos sprunkantys baltarusiai. Ignoruojami verslo perspėjimai apie didelę grėsmę ekonomikos augimui ir absurdiškai kaišiojami pagaliai investicijoms. Kalbame apie žaliąjį kursą, tačiau tuo pat metu ESO neišduoda leidimų

atsinaujinančios energetikos generacijai. Kelių tinklas verčia raudonuoti prieš kaimynus lenkus ir latvius. Dar neseniai mes aplenkdavome lenkų kelius, dabar panašu, kad lenkai aplenks mūsų kelius. Vėluojama paleisti Europos Sąjungos investicijas, o verslas, kuris nulems, ar regionuose bus darbo vietų, vis dar pasodintas ant atsarginių patarėjų suolelio regiono plėtros tarybose.

Taigi reziumuodamas noriu priminti dabartinei valdžiai, kad valstybės tikslas yra ne sunaikinti save taupant visur, kur įmanoma, bet teikti savo piliečiams kokybiškas paslaugas, tai yra tiesti kelius, užtikrinti švietimą, sveikatos apsaugą ir socialinę rūpybą. Tai pavyksta Lenkijai, tai turėtų pavykti ir Lietuvoje. Dėkoju.

PIRMININKAS. Ačiū gerbiamam Aurelijui. Dabar bus galimybė paklausti. Ir pirmas klausia V. Ąžuolas. Taip pat noriu priminti, kad pasistenkite klausimą suformuluoti maždaug per minutę, o atsakymą per porą minučių ir pasakykite, kam adresuojate klausimą. Ačiū. Prašau, Valiau.

V. ĄŽUOLAS (*LVŽSF*). Aš norėčiau paklausti B. Markauską, kadangi jis ir Savivaldybių asociacijos veikloje dalyvauja, ir yra kaip meras, mato iš arčiau, kas vyksta. Kaip jūs vertinate apskritai valdančiųjų veiksmą, kad, kaskart atnešdami biudžetą, biudžetą atneša valdantieji, jie numato tame biudžete, kiek planuoja panaudoti ES lėšų. Bet ką mes matome? Kiekvienais metais jie planuoja panaudoti 3–3,5 mlrd. ES lėšų, bet faktas dažniausiai būna iki milijardo, tai, vadinasi, jie netgi savo planą, kurį užsibrėžia biudžete, vykdo tiktai apie 30 %. O yra sakoma, kad, regioninės plėtros tarybos, palaukite pinigų, mes čia dar kažką galvojame, kažkokius mechanizmus. Darželių grupių kūrimas, kas priklauso pagal įstatymus, ir kiti dalykai vėl lieka tokios laukimo stadijos. Iš tikrųjų kaip reiktų vertinti tą situaciją ir kaip regionai tą situaciją vertina, kad Vyriausybė turi ES pinigų, bet jų neduoda? Kokios pasekmės to nedavimo, ką buvo galima padaryti už tuos pinigus prieš metus ar dvejus metus ir ką galima padaryti šiandien, koks nuvertėjimas? Ačiū.

PIRMININKAS. Taip, gerbiamas Broniau, prašau.

B. MARKAUSKAS. Ačiū, gerbiamas Valiau Ąžuolai, už klausimą. Tai iš tiesų aš dar pakankamai naujas kaip Savivaldybių asociacijos viceprezidentas, bet neseniai vyko valdybos posėdis ir mes kitame valdybos posėdyje nusprendėme nagrinėti turbūt visiems irgi žinomą aktualų klausimą dėl valstybės kelių finansavimo. Aišku, mes įvairiais formatais bandome atkreipti Vyriausybės dėmesį. Rytoj mes ryte turėsime žiedinių savivaldybių, tai yra Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Alytaus, Šiaulių ir Panevėžio rajonų, merų susitikimą, kur kalbėsime būtent dėl švietimo problemų. Toks keistas sutapimas, dabar, žinote, meras turi pasirašinėti daug įvairių dokumentų, ir klausiausi konferencijos, bet kartu ir pasirašinėjau, ir iš Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos atėjo atsakymas į mūsų raštą dėl finansavimo skyrimo ikimokyklinio ugdymo infrastruktūrai plėtoti. Atsakyme labai aiškiai pasakyta, kad naujų pinigų nebus, ir pažymėta, kad naujų ikimokyklinio ugdymo vietų kūrimas dėmesį skiriant ankstyvojo amžiaus vaikų ugdymui, negalią turintiems mokiniams ir kitiems mokiniams pavėžėti iki ir iš ugdymo įstaigos, lengvai pritaikomų transporto priemonių įsigijimas turėtų būti numatomas iš regioninių pinigų.

Aš galiu paminėti mūsų savivaldybės pavyzdį, kad šiuo metu mes privačiuose darželiuose turime apie 1 tūkst. vietų. Vadinasi, savivaldybė neužtikrina jau 1 tūkst. vietų savivaldybės darželiuose. Vadinasi, mums reikia statyti bent penkis darželius. Aš minėjau skaičius, kad septyneriems metams mūsų visas biudžetas visoms ministerijos priemonėms įvykdyti yra 34 mln. Vien darželiams pastatyti mums reikia gal 50 mln.

Tokie atsakymai truputį glumina. Anksčiau dar girdėdavome, kad yra numatomos lėšos iš Europos gaivinimo plano, o šiandien kažkaip tų pinigų niekur nebėra likę. Visa panacėja yra būtent Sanglaudos fondas, regioniniai pinigai. Žinoma, kad Savivaldybių asociacija irgi stengiasi į tai reaguoti, rengiame tas pozicijas, bet kiek į tai yra atsižvelgiama, turbūt… Taip, turime mes periodinį susitikimą su Vyriausybe, dvišalius susitarimus, tai kartais išgirsta, kartais ne. Žinoma, konkretaus atsakymo, kur tie pinigai vis dėlto dingsta, tai mes taip ir neturime. Bet mes, kaip savivaldybės, kaip regionai, vėlgi negalime vykdyti savo įsipareigojimų savo gyventojams, kad ir švietimo.

Ir, sakykime, mums ypač svarbi problema yra vandentvarka. Tai ir paviršinės nuotekos, ir nuotekų tvarkymas, nes reikia pripažinti, kad didžiuliai… Tarkime, pas mus didžiausi Lietuvoje

Dituvos sodai, kuriuose gyvena apie 5 tūkst. gyventojų ir neturi centralizuotų tinklų. Tai, nežinau, mes irgi gauname tokius atsakymus, mums nurodo tokius šaltinius, kuriuose tų pinigų nėra. Kaip mums įgyvendinti tuos įsipareigojimus, tai aš tikrai negaliu pasakyti.

PIRMININKAS. Na, taip, dileminis klausimas. Kur dingsta pinigai, iš tikrųjų niekas nežino. Gerai.

Klausia S. Tumėnas. Ruošiasi K. Masiulis. Prašau, gerbiamas Stasy.

S. TUMĖNAS (*LVŽSF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Pirmiausia noriu padėkoti visiems pranešėjams už aktualius, bet gerokai nelinksmus pranešimus.

Kreipiuosi į Lietuvos pramonininkų konfederacijos viceprezidentą A. Stulpiną. Smagu, gerbiamas viceprezidente, matyti Šiaulių krašto atstovą, žinomą verslininką, kuris praktikoje žino visas šitas problemas, ir dar liūdniau, kai jums, atsakingam už regionų politiką, tenka sakyti, kad regionų politikos visai nėra. Jūs puikiai žinote, kad regionų ekonomikos kraujotaka yra mažos įmonės, individualios įmonės, kurios patyrė didžiulį šoką po sustabdymo bet kokių veiksmų su Kinija. Didžiosioms įmonėms Ekonomikos ir inovacijų ministerija pasistengė šiek tiek amortizuoti, nukreipė į Taivaną ir taip toliau. To neturėjo galimybių daryti mažos įmonės.

Gerbiamas viceprezidente, ar tos įmonės, kurios patyrė tą šoką išstumtos visiškai iš bendradarbiavimo su Kinija, atsigavo, ar daugelis jų iš viso užsidarė, ar jos pajėgė atsistoti ant kojų?

Antras dalykas. Jūs minėjote (buvo puiku girdėti), turite savo kaip ir asmeninius universitetus, kuriuos remiate, šefuojate, kaip Šiaulių Simono Daukanto inžinerijos gimnaziją, valstybinę kolegiją. Ar jūs bandėte kalbėtis su Švietimo, mokslo ir sporto ministerija apie tuos kolegijų keistus jungimus, keistas reformas, ar jums nepavyko? Mums, politikams, nesiseka kalbėtis su Švietimo, mokslo ir sporto ministerija šita tema, nes ji yra įsakiusi kolegijoms iki gruodžio mėnesio sunešioti kurpaites ir pačioms nustatyti susinaikinimo ar pasismaugimo būdą. Ačiū. Du aspektai, kuriuos norėčiau išgirsti.

A. STULPINAS. Labai ačiū už klausimą, tikrai pabandysiu atsakyti. Aišku, Kinijos klausimas tikrai yra labai skaudus ir jautrus. Iš tikrųjų, vienareikšmiško atsakymo negalėčiau pasakyti. Tokių duomenų, kokiose situacijose šiandien kai kurios įmonės yra atsidūrusios, apie kiekvieną įmonę tikrai neturėčiau, bet bendrame kontekste tikrai galiu pasakyti, kad tikrai pirmi žingsniai, kada buvo priimtas sprendimas trauktis iš Kinijos ir nutraukinėti daugiametes grandines, kai kuriems mūsų verslams tai buvo skaudus sprendimas, bet mes jį priėmėme tokį, koks yra. Stengėmės: kurie galėjo tą padaryti, iš karto tą padarė, o kurie negalėjo šito padaryti, daro atskirais etapais. Šiandien, manau, iš tikrųjų mes radome kitus žaliavų tiekėjus, kurie tikrai yra ne blogesni, o kartais netgi ir geresni. Aš kitaip manau, nemanyčiau, kad čia tikrai yra tokia didžiulė problema, kurios mes, verslas, negalėtumėme išspręsti. Mes ją sprendėme. Puikiai atsimename laikmetį su ta pačia Rusija, dabar su Kinija turime. Verslas prisitaiko prie visko. Aišku, kartais skaudu būna, bet tai yra nepajudinamas klausimas ir mes tą priimame natūraliai.

Antras momentas dabar dėl Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos priimtų sprendimų dėl jungimosi. Iš tikrųjų, kai kuriems regionams tikrai pasisekė ir tai sveikintina, nes tikrai tų kolegijų gyvenimas yra ne visų vienodas ir kai kurios besijungdamos tikrai gauna gelbėjimosi ratą, kad iš tikrųjų pasitemptų ir, susijungusios su stipresniais, gal pavyks (…). Turbūt žinote, ne visi jungimosi etapai yra užbaigti, ne visi jų susitarimai yra, bet tas pats… Ir jūs, kuris atstovavote šiandien Šiaulių regionui, tai mes, Šiauliai, Panevėžys ir ta pati Utena, tikrai turime dar derybinį kelią ir iki gruodžio mėnesio mes tikrai bandysime išspręsti.

Kitaip tariant, yra procesas, kuris vyksta, mes jame esame dalyviai, o ne sprendimų priėmėjai. Deja, taip. Bet, aišku, visą laiką prašome ir tiesiog dar kartą ir šiandien prašome, kad į tuos procesus, kurie tikrai liečia regionus, kuriems atstovauju šiandien, būtume pakviesti laiku, galėtumėme išreikšti savo nuomonę, koks tas regionas, kiek tame regione ta pati kolegija, ta švietimo sistema yra reikalinga tam regionui, kokios specialybės reikalingos ir taip toliau. Kada gauname sprendimą, ką mes galime paveikti? Aišku, susitikinėjame ir džiaugiamės, kad randame tų sąlyčio taškų ieškodami, bet visa tai žymiai greičiau vyktų, jeigu būtų tai padaroma laiku. Jeigu atsakiau į klausimus, tai būsiu… Labai ačiū.

PIRMININKAS. Labai ačiū. Klausia K. Masiulis. Ruošiasi R. Šarknickas. Prašom, gerbiamasis.

K. MASIULIS (*TS-LKDF*). Ačiū organizatoriams už tokią praktinę diskusiją. Aš truputį pasigendu joje akademikų, toje srityje aš pats dirbau ir domėjausi. Norėčiau užduoti vieną tokį klausimą. Gal per tą laiką, kol esu politikoje, kas pasikeitė. Jūs turite informacijos daugiau negu aš, man duokite sėkmingą pavyzdį valstybės, kuri neturi regionų politikos problemos ir taip sėkmingai sėkmingai tvarkosi, ir nėra reikalaujama taip: duokite daugiau pinigų, regionai suklestės, o regionai tik smunka, smunka ir smunka, o ir daug kur yra labai daug pinigų išmesta. Tai man prašom duoti gerą pavyzdį, nes aš nežinau jo, gal man trūksta išsilavinimo. Tai vienas prašymas. Bet kuris, kas žinote, pasakykite. Andriau, čia jūs toks akademiškas, gal žinote.

Kitas klausimas būtų toksai. Čia buvo teisingai, man atrodo, o kokie receptai vis dėlto pristabdo? Aš nemanau, kad įmanoma kažką drastiškai pakeisti, bet pristabdo regionų nuosmukį ar nykimą. Čia sėkmingai pasakyta – klasterizacija. Turbūt yra daug įvairių subjektyvių faktorių, kurių mes net neišnaudojame, ir nekalbame, ir neskatiname. Pavyzdžiui, kodėl Molėtai yra visai rimta investicija, ar ne? Kodėl? Subjektyvus faktorius – turbūt vietinis patriotizmas. Tas žmogus galėtų ir kitur investuoti, bet štai ten investuoja. Yra ir daugiau subjektyvių faktorių. Ar yra pakankami regionų administraciniai gebėjimai tiems faktoriams išnaudoti? Prašom atsakyti. Jūs čia turbūt išmanote tuos dalykus.

PIRMININKAS. Gerai. Kas čia imtųsi? Gerbiamas G. Surplys, po to A. Romanovskis. Prašom. Prašom, Andriau, jūs. Minutėlę.

K. MASIULIS (*TS-LKDF*). Aš visą laiką girdžiu ir girdžiu, man labai ausį rėžia. Savivaldybių asociacija, Savivaldybių asociacija. Palaukite, darželių, gydytojų ir panašiai problemos yra Vilniuje. Arba kanalizacijos stoka. Vilniuje lygiai taip pat yra problema, tik kitokio masto negu regionuose. Aš matau, kad didelės interesų sankirtos, bet, atrodo, tik tą regioninį aspektą mes girdime. Ar nėra čia interesų sankirtos? Gal aš klystu.

PIRMININKAS. Prašom, gerbiamas Andriau.

A. ROMANOVSKIS. Gerai. Atsakau į paskutinį klausimą. Tikriausiai objektyvu yra tai, kad Vilnius turi daugiau pinigų, tai yra Vilnius sumoka, negu gauna. Deja, bet tai yra objektyvu. Čia klausimas, reikia duoti ar ne, kai kažkas regionuose neturi tų pinigų. Mano tezė: vis dėlto pareiga, kad tam tikras išlyginimas turėtų būti. Tikriausiai toks ir yra regionų politikos fundamentalus dalykas. Gerų pavyzdžių aš galėčiau… Man atrodo, artimiausiomis dienomis Lietuvoje lankysis Šiaurės Reino-Vestfalijos ministras pirmininkas. Aš nežinau, ar daugelis žino, kur yra tokia žemė Vokietijoje, bet toje žemėje yra dvi labai stambios įmonės, jos tiktai tenai, tai yra didžiulė energetikos bendrovė RWE ir farmacijos bendrovė „Bayer“. Ten yra jų būstinės, jos tenai veikia. Aš sakyčiau, kad Europoje daugeliu atvejų skandinavai, vokiečiai, austrai, olandai yra geros regioninės politikos pavyzdžiai, kur vis dėlto yra taip. Pavyzdžiui, aš buvau Austrijoje viename visiškai nedideliame miestelyje, ten yra didžiulės korporacijos „Red Bull“ būstinė. Arba jeigu jūs važiuotumėte per Šveicariją, matytumėte, kad Šveicarijoje visiškai mažuose miesteliuose, apie jų egzistavimą mes kartais net nežinome, veikia stambios korporacijos. Ir tai vėlgi vienas iš esminių dalykų, pavyzdžiui, mokestinės politikos klausimais, kaip tu tuos klausimus derini, kiek tu vis dėlto duodi laisvės. Geras pavyzdys Lietuvoje buvo laisvosios ekonominės zonos. Prisiminkime, tai yra iš tikrųjų geras projektas, pasiteisinęs, daugeliu atvejų centrinės valdžios sprendimas duoti mokestinių lengvatų regionams padėjo. Aš tikriausiai nesakyčiau, kad pas mus yra tragiška, gal aš nebūčiau toks kategoriškas, kad viskas yra blogai, bet tikriausiai ir požiūrio pasikeitimas, ir vis dėlto pripažinimas, kad taip, nacionalinės valdžios pareiga yra su pinigais ateiti į regionus.

Kita vertus, yra ir regiono pareiga tuos pinigus teisingai išleisti. Bet, pavyzdžiui, klasterizacijos klausimas, gerbiamas Kęstuti, aš prisimenu, prieš rinkimus jūsų partijos programoje buvo kertinis dalykas, penki, man atrodo, ar kiek esminiai klasteriai. Klausimas, kiek mes pajudėjome? Pripažinkime, savivalda kartais objektyviai, ypač kai mes kalbame apie užsienio investicijas, nėra pajėgi dėl įvairiausių dalykų. Tai yra ir kompetencijos klausimas. Čia yra būtent nacionalinės valdžios ir agentūrų priedermė. Nemažai atvejų ir buvo, kai būtent užsienio investicijos, štai Akmenėje neseniai atsidarė, beje, lietuviškos, iš dalies užsienio investicijos, taip? Tų gerų pavyzdžių irgi yra. Ačiū.

PIRMININKAS. Dar papildyti nori G. Surplys. Prašom.

G. SURPLYS (*LVŽSF*). Ačiū, Jonai. Ačiū, Kęstuti, kad įžiebėte tokią diskusiją. Iš tikrųjų nereikia toli ieškoti. Andrius paminėjo Akmenę, jūs paminėjote Molėtus, aš gal dar paminėčiau Visaginą. „Intersurgical" investavo Visagine, ne tik Molėtuose. Akmenėje investavo „Vakarų medienos grupė", bet abiem atvejais suveikė tas trikampis: vietos valdžia, centrinė valdžia ir verslas.

Jeigu mes už Lietuvos sienų norime pažiūrėti, tai Andrius paminėjo Austriją. Aš galiu pasakyti, mačiau savo akimis, kaip ten veikia tie smulkūs pieno ūkiai ir ta kooperacija, ko mes Lietuvoje niekaip nesugebame padaryti. Vėlgi įsijungia vietos valdžia, centrinė valdžia ir pati ūkininkų savivalda. Ir, aišku, Lenkija. Jeigu jūs pažiūrėtumėte, kaip Lenkijoje yra sutvarkyta regioninė politika, jūs pamatytumėte, kad iš tikrųjų tai gali būti. Iš principo šiandien ta mūsų diskusija galbūt į tai ir buvo orientuota, kad pirmiausia mes sutarkime, ką mes darome, kas lyg ir buvo padaryta su ta Baltąja knyga praėjusioje kadencijoje, o tada kryptingai dirbant verslui, vietos savivaldai ir centrinei valdžiai tikrai galima padaryti gražių dalykų.

PIRMININKAS. Taip. Ačiū, kolegos. Klausia R. Šarknickas. Ruošiasi D. Kepenis.

R. ŠARKNICKAS (*LVŽSF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Pertvarką reikia daryti, kai yra minusų, o ne kai žmonėms, pacientams yra gerai, jie yra patenkinti. Bet sveikatos ministrui A. Dulkiui tikrai yra turbūt nė motais, juolab kad jis ir neturi kompetencijos žmogaus iš sveikatos srities. Prieš 15 metų Santaros klinikų gydytojo kardiologo profesoriaus P. Šerpyčio iniciatyva buvo įkurtas Alytaus ligoninės ir Santaros klinikų skubios pagalbos kardiologiniams ligoniams klasteris: medikai, slaugytojai, vairuotojai. Į ligoninę patekę sunkiomis širdies ligomis sergantys pacientai reikalingiems tyrimams skubiai buvo pervežami į Santaros klinikas, o juos atlikus toliau gydytis grąžinami į Alytaus ligoninę. Tas pats pavyzdys buvo ir Utenos. Tai buvo pažangus klasteris ne tik Lietuvoje, bet ir visoje Europoje. Būtent regionuose tokie dalykai buvo padaryti. Buvo naudingas regiono pacientams ir gydytojams – pacientai gaudavo greitus, kvalifikuotus tyrimus, o ligoninės gydytojams tapdavo aiškesnė gydymo taktika.

Dabar, panaikinus klasterį, medikams padvigubėjo darbo. Net vienas Seimo narys apkaltino, kad medikai yra kalti dėl mirčių, net kreipėsi į Generalinę prokuratūrą. Mesta didžiulė dėmė ant gydytojų, darbuotojų, slaugytojų, kurių dirba apie 700. Kaip jiems su tokiomis mintimis grįžti namo? Yra tikrai gaila ir liūdna. Aš manau, kad ne Alytaus ligoninės medikai, darbuotojai yra kalti, bet Sveikatos ministerijos visa sistema kalta ir jos požiūris. Nuo liepos 1-osios sveikatos apsaugos ministro A. Dulkio įsakymu Alytaus ligoninės ir Santaros klinikų bendradarbiavimas dėl pagalbos kardiologiniams ligoniams nutrūko. Ligoninėje nebeliko greitosios pagalbos, skubios. Sveikatos apsaugos ministerijai grąžinamas reanimobilis, automobilis, kuriuo kardiologiniai ligoniai iš Alytaus ligoninės buvo vežami į Santaros klinikas ir parvežami atgal. Ar nemanote, kad tas dalykas, kuris buvo padarytas neatsiklausiant tų regionų, turi būti vėl grąžintas, nes mirčių skaičius tą taip pat rodo? Ačiū. Norėčiau paklausti gerbiamo atstovo iš sveikatos srities.

PIRMININKAS. L. Labanauskas. Prašom.

L. LABANAUSKAS. Labai ačiū už klausimą. Taip, jūs esate visiškai teisus. Juo labiau kad, sakykime, tų klasterių pradėjimas buvo labai teisingas, kaip jūs minėjote, ir po to jie turėjo tęstis. Dar daugiau, tose bazinėse, kaip aš sakau, atraminėse klinikose: Santaros klinikose, Kauno klinikose, yra sukurtos net komandos, kurios iš karto pasijungia, jeigu atvyksta toks pacientas, sakykime. Šiandien mes toliau tą darbą vykdome, bet, kaip jūs ir paminėjote, kai kurios gydymo įstaigos kažkodėl, neaišku, dėl kokių priežasčių, nebevykdo šitų dalykų, nebevykdo. Kodėl jos nevykdo, mes negalime net atsakyti, atvirai aš jums atsakysiu, nes lyg ir visos tos sąlygos turėtų būti.

Bet čia grįžtu ir prie to mūsų pirmojo lygio klausimo, šiek tiek aš nespėjau dėl laiko stokos pasakyti. Pats įdomumas yra tas, kaip jūs ir minėjote, siūlomas kažkoks saldainis, kaip buvo paminėta, Europos Sąjungos lėšos, sakykime, ką nors naujo sukurti. Pirmiausia, tas saldainis yra skirtas ne atlyginimams, o kam nors reorganizuoti. Kai mes reorganizuojame, mes turime pavyzdį prieš daugiau negu gerų dešimt metų, kai mes gavome tokį saldainį, o po to jau labai skausmingai jį ilgai čiulpėme, nes renovuoti kai kurie skyriai mažesnėse ligoninėse tiesiog neturėjo darbo, bet uždaryti jų neturėjome teisės, nes tada turėtume grąžinti pinigus. Kas įvyko praktikoje? Praktikoje kolegos išlaikė kolegas, kurie tiesiog neturėjo darbo.

Dabar lygiai tą patį bandoma padaryti gąsdinant kažkokiu saldainiu. Man teko matyti, baigiant, šitą prašymą tų savivaldybių, ko joms reikia, kad kažkokią reformą padarytų. Žinokite, tuose prašymuose nėra jokių diskusijų apie kažkokius centrus, dar kažką. Kažkas prašo greitosios, kaip jūs minėjote, kažkas reanimobilio prašo, kad pervežtų ligonį, – tai jokio ryšio neturi su ta reforma. Bet uždėję ant viršaus *galvą*, kaip sakoma, arba užrašą, kad tai reforma, mes galime daryti, ką tiktai norime. Tas mums visiškai nepatinka ir mes nesutinkame su tuo. Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū. Klausia D. Kepenis. Ruošiasi G. Burokienė. Dainiau, prašau.

D. KEPENIS (*LVŽSF*). Dėkoju. Noriu paklausti profesoriaus L. Labanausko, kurį dabar užima pozicija, dabar trukdo atsakinėti į klausimus. Taigi, gerbiamas Liutaurai, jūs kaip niekas kitas puikiai žinote, kad sveikatos sistemos apkrovimas gerokai sumažėtų, jeigu veiktų padoriai ligų prevencijos sistema. Pabandykite dabar įvertinti pagal dešimties balų sistemą, kiek jinai šiandien veikia, kokias problemas jūs matote, kodėl jinai neveikia, ką reikėtų mums padaryti, kad 75 % sumažėtų širdies ligų, diabeto, vėžinių, apie ką kalba PSO, jeigu veiktų ligų prevencinė sistema. Ką mums daryti ir kaip jinai šiandieną atrodo, jūsų akimis? Ačiū.

L. LABANAUSKAS. Tikrai geras klausimas, ačiū už jį. Čia lygiai taip pat, jei jūs manęs dabar paklaustumėte, kas bus, jeigu veiks šitie mistiniai centrai. Prevencijos sistema. Yra žinoma, ką jinai turi daryti. Šiandieną jos realiai kaip tokios nėra, sakykime, jinai turėtų būti sukurta. Tam ir reikėtų dėti pastangas, kad mes ją galėtume sukurti. Šiandien gydytojai jos sukurti negali, kadangi ne jie kuria sistemas. Jie tik gali padėti, patarti, tarpininkauti ir taip toliau. Vadinasi, turi būti aiškiai numatyta valstybės politika, kaip šitą ligų prevencijos sistemą sukurti.

Prieš tai buvo geras klausimas, lygiai taip pat buvo numatyta klasterių šita politika, jinai buvo įvykdyta ir davė tikrai nemažą naudą žmonėms. Tai šiuo atveju mes laukiame šito dalyko, kaip sakoma, tokios programos, kažkuri valdžia turės tą programą paskelbti ir pradėti vykdyti. Viskas, daugiau jokių kitų problemų nėra čia. Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū. Klausia G. Burokienė. Ruošiasi M. Ošmianskienė.

G. BUROKIENĖ (*LVŽSF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Ačiū, gerbiami pranešėjai, tikrai labai įdomūs pranešimai ir noriu pasakyti, kad nenustebino jie. Tikrai žinome, ne pirmus metus tą patį šnekame ir niekas nesikeičia. Bet aš noriu visų paklausti, galbūt jūs turite kokį receptą ar žinote, kaip padaryti, nes regionai gyvi tiek, kiek yra gyvybės juose, tolstant paslaugai nuo žmogaus, žmogus iš regiono išvažiuoja ieškodamas geresnės vietos po saule, tai yra atvažiuoja į didmiesčius. Sakykite, kaip išlaikyti tą žmogų regione, kaip pritraukti žmones į regionus, gal jūs turite kokį receptą gerą, kad galėtume ir mes pritaikyti, kad tie regionai nemirtų, kaip Giedrius pačiame pirmame pranešime sakė? Dėkoju.

PIRMININKAS. Prašau. Kas imsis atsakomybės?

A. ROMANOVSKIS. Čia, aišku, pats sudėtingiausias klausimas, nes tokia sidabrinė kulka reikalinga, kad išspręstume šitą problemą. Bet aš manau, kad vienas iš dalykų yra labai svarbus – reikia, kad nacionalinė valdžia labiau pasitikėtų savivalda, nes vis dėlto savivalda jau subrendo ir jinai jau gali būti pakankamai atsakinga už savo sprendimus.

Kitas dalykas, tikriausiai mums reikia galvoti apie tai, kad daugeliu atvejų regionai turi būti patogūs gyventi. Aš, pavyzdžiui, niekados nebuvau iš tų, kurie kritikuodavo savivaldybes, kad jos ten trinkelėmis viską išdeda. Žmonėms, kurie gali dirbti, pavyzdžiui, Kaune arba Vilniuje, arba Klaipėdoje, bet gyventi 50 kilometrų atstumu, yra svarbu ir ta psichoemocinė aplinka, ir aplinka, kurioje gyvena. Pavyzdžiui, aš kažkada buvau Prienuose ir klausiau: kaip jūs vertinate, kad Prienuose planuojama tiesti kelią iš Prienų į Kauną? Sako, puiki mintis, nes visiškai fundamentaliai pakeis visą regiono ateitį. Nustebau, kai Prienuose pamačiau naujus daugiabučius, kurie gana brangiai kainuoja. Nepatikėsite, trijų kambarių butas apie 100–150 tūkst. eurų ir žmonės perka.

Aš sakyčiau, tas orientavimasis į paslaugas, čia tikriausiai ir švietimas, ir medicina, yra svarbus dalykas, kad žmogus, gyvendamas tenai, gautų patogias ir kokybiškas paslaugas. Aš tikriausiai dabar tokio atsakymo stebuklingo nepasakysiu, bet tai yra svarbu. Čia yra tas pats Norvegijos pavyzdys, kodėl žmonės ten gyvena tuose mieluose mažuose miesteliuose, kuriuose, aišku, ir verslas klesti, ir panašiai, bet jie vis tiek yra maži miesteliai. Pirmiausia viena iš priežasčių, nes ten yra smagu ir patogu gyventi.

PIRMININKAS. Ar dar norite kas nors pridėti? Ne, ačiū. M. Ošmianskienė. Prašau.

M. OŠMIANSKIENĖ (*LF*). Mano klausimas būtų G. Surpliui. Jūs iš tribūnos kalbėjote valdantiesiems, savo pasisakymą jiems dedikavote, tačiau visą laiką žiūrėjote į kairę Seimo pusę. Mano klausimas: kodėl kalbėdamas su valdančiaisiais net neatsisukate į juos ir kalbate su opozicija? Atrodo, kad jūsų pasisakymas buvo jiems skirtas.

Kitas klausimas. Nuskambėjo visa tirada įvairių priekaištų, kas nepadaryta, ko trūksta, kas negerai, tačiau norėtųsi matyti visą paveikslą. Prašau įvardyti penkis dalykus, kas yra vis dėlto gerai ir gerai padaryta regioninės politikos srityje.

G. SURPLYS (*LVŽSF*). Ačiū, Monika. Dėl žiūrėjimo. Man natūraliai iš čia į dešinę žiūrisi, bet tiesiog ta pusė buvo tuštesnė, gal elementariai dėl to ir tas žvilgsnis buvo labiau nukreiptas ten, kur buvo žmonių.

Dabar kalbant apie tai, kas yra sėkminga. Mes tikrai džiaugiamės investicijomis, kurios ateina ir apie kurias jau buvo kalbėta. Čia Akmenė turbūt yra pats gražiausias pavyzdys. Tai yra tęstinumas, sakykime, buvusios kadencijos darbų, bet ne ta esmė.

Kitas dalykas, kas irgi yra svarbu, tai yra padidintas savivaldybių finansinis savarankiškumas, ypač suteikiant galimybę skolintis. Tai irgi yra gerai.

Na ir aš vis dar tikiu, kad iš tikrųjų tai, ką Vyriausybė prižadėjo (turi dar metus tam), bus padaryta, kad bus sugrąžintas verslas į regionų plėtros tarybas, nes dabar jie tiesiog yra padaryti patarėjais, o tai, sutikime, yra labai svarbus momentas, nes regionų plėtros tarybose yra sprendžiami ilgamečiai regionų, apskričių, sakykime taip, plėtros planai. Natūralu, kad didžiąją dalį tos plėtros sudaro verslo planuojamos investicijos ir taip toliau.

Galų gale, apie ką irgi šiandien buvo kalbėta, jiems yra svarbu ne tik tai, kad jie kurtų darbo vietas, bet ir kad jų darbuotojai turėtų kur gyventi, turėtų medicinos paslaugas ir taip toliau. Šiuo atveju tas verslo dalyvavimas regionų plėtros tarybose dar gali būti padarytas ir aš tikiu, kad tai galima padaryti. Taigi yra kuo pasidžiaugti.

Tik, sakau, čia kaip, žinote, rašant strategiją arba projektą yra loginė matrica. Panašu, kad kažkokie veiksmai vyksta, bet rezultatai… Sakau, tas atotrūkis tarp Vilniaus ir regionų dar padidėjo ir savivaldybėse kaip mažėjo gyventojų skaičius, taip dar labiau pamažėjo. Vadinasi, nėra jungties. Dėl to ir šios dienos diskusija.

PIRMININKAS. Ačiū, Giedriau. Klausia L. Nagienė. Prašau.

L. NAGIENĖ (*DFVL*). Ačiū pirmininkui. Buvo viena iš tokių priežasčių ir trūkumų, kai kalbėjo pramonininkai, tai yra žmogiškųjų išteklių. Vis dėlto norint gyventi geriau, matome, trūksta darbo jėgos. Prašau pasakyti, mano giliu įsitikinimu, kai kuriuose regionuose tas darbo užmokestis yra ženkliai mažesnis. Kaip jūs galvojate, ta atskirtis tarp regionų ir miestų, sakysime, Vilniaus, Kauno ar Klaipėdos, yra vis tiek didesnė, kaip jūs įsivaizduojate tada pritraukti į tą regioną, kad ateitų žmonės dirbti ir jie oriai ten gyventų, jeigu ta atskirtis bus tarp regionų darbo užmokesčio ir centrų, mūsų didžiųjų miestų?

Dar mano antras klausimas L. Labanauskui. Šiandien aš uždaviau klausimą sveikatos ministrui apie greitosios reformą. Buvo klausimas, kodėl buvo pereita prie vieno telefono, nepasirinktas tas vidaus reikalų sistemos telefono numeris, kur yra sistema Panevėžyje sukurta, o pasirinkome Kauną vien dėl to, kad ten ženkliai brangiau kainuoja, žino, bet sako, kad kokybiškesnė paslauga. Man buvo keisčiausia, kad mes pripažįstame, kad mūsų valstybinis telefonas, tas, kurį valdo Vidaus reikalų ministerija, blogai dirba.

A. STULPINAS. Labai ačiū Seimo narei už klausimą. Pabandysiu atsakyti. Jeigu taip žiūrėtume, kas šiandien yra, tai aš noriu pasakyti, kad regionai šiandien kai kurių specialybių žmonėms, specialistams moka didesnius atlyginimus, negu jie gauna tame pačiame jūsų įvardintame Vilniuje ar kitur. Mums trūksta specialistų ir mes, tiesiai šviesiai sakant, juos perkame, perkame iš Vilniaus, perkame iš Kauno ir tempiamės juos į regionus. Regionuose statome namus, kuriame universitetus, viską darome, kad jie dirbtų mūsų regionuose, regionų įmonėse. O tai, kad šiandien žmonės bėga iš regionų, yra šiek tiek ir mada, ir tradicija, ir taip toliau. Aš manau, laiko klausimas, kai iš tikrųjų tie žmonės susivoks pagyvenę tuose didmiesčiuose ir grįš į tuos regionus, aišku, ne visi, bet grįš, kaip ir visoje Europoje, ir visame pasaulyje. O šiandien dėl žmogiškųjų iššū-

kių turbūt nė vienos pasaulyje šalies nėra, iš tikrųjų visos jos susiduria, bet jos visos bando spręsti. Šiandien, manau, mūsų imigracinė politika šlubuoja, taip drįsčiau pasakyti, ir jos neišsprendę mes tikrai turėsime didelių iššūkių dėl mūsų tolesnės ateities. Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū. Ir klausia A. Vinkus. (*Balsas salėje: „O man nereikia atsakyti?“*)

A. VINKUS (*LVŽSF*). Gerbiami Seimo nariai ir svečiai, noriu pasakyti, kad austrų psichiatras A. Adleris yra pasakęs, kas yra gyvybė – gyvybė tai yra judėjimas. Manau, ir ligoniai, ir mes norime pridėti – judėjimas su rezultatais. Mielas Liutaurai, pone Labanauskai, daug metų nesimatėme, šiandien matau pirmą kartą pajaunėjusį, puikiai nusiteikusį, jūs esate vienas iš kiečiausių ir daugiausia žinančių medicinoje profsąjungos lyderių. Aš tikiu, kad neišpuiksite.

Klausimas. Mes žinome, kad medicinos srityje visi siekiame medicininės diagnostikos paslaugos teikimo kokybės ir prieinamumo. Nuo VI gydytojų suvažiavimo, kai mes kartu su tamsta buvome ir tuometinis ministras buvo sudirbinėjamas į miltus: popierizmas, neprieina ligoniai, taip toliau, taip toliau, kas pasikeitė per 35 metus dėl prieinamumo? Dėl kokybės, matome, kad garsėjame, ir tikrai reikia džiaugtis, reikia padėkoti visoms vyriausybėms, visiems rajonų vadovams, bet prieinamumas? Jeigu galite, atsakykite. Ir dar, jeigu suspėsite, kas pasikeitė medicinos etikoje, deontologijoje, tarp medikų santykių ir tarp medikų ir ligonių?

PIRMININKAS. Ačiū, gerbiamas Antanai. Noriu atsiprašyti gerbiamo Liutauro, nepastebėjau. Turbūt kartu atsakysite ir į prieš tai klaususio.

L. LABANAUSKAS. Labai trumpai atsakysiu į prieš tai užduotą gerbiamos Laimos klausimą. Tikrai taip nereikėtų formuluoti, kuo jis blogas ar geras tas telefonas? Jisai tiesiog… Buvo nekompetencija, ne visai kompetentingai dirbo ten esantys žmonės. Be abejo, už aukštesnę kompetenciją teks mokėti brangiau, bet galbūt tai duos daug geresnį rezultatą. Tai taip trumpai aš galiu atsakyti į šitą klausimą, nes taip, na, nesvarstėme – blogas ar geras.

Dabar norėčiau ekscelencijai daktarui atsakyti. Nuo pabaigos, jeigu galima, pradėsime. Tai yra kas pasikeitė etikoje ir deontologijoje? Keičiasi tikrai į gerą pusę santykiai tarp pacientų ir gydytojų, nes nuo 2020 metų, kaip jūs žinote, įsigaliojo žalos atlyginimo be kaltės modelis. Jis pradeda jau labai aktyviai, gerai veikti, mes jį nuolat analizuojame ir tai pradeda įtraukti pacientus ir gydytojus į vieną bendrą reikalą sprendžiant pacientų problemas, kas yra visose kitose šalyse 30 ar kiek metų, kur daugiau jis galioja. Ir mes iš karto matome šitą tokį teigiamą efektą, sakykime, baigiant labai trumpai. Mes spręsdavome ginčus tarp gydytojų ir pacientų, skundus dėl gydytojų, darydavome taikos sutartis ir taip toliau, ir taip toliau, būdavo po šešis ar aštuonis per metus. Per šiuos trejus metus, galiojant, turėjome vieną. Tai turbūt ir pasako, kaip viskas neblogai juda į priekį.

Dabar dėl ministro, kuris VI suvažiavime buvo kaltinamas, tai jūs man atleiskite. Tikrai tų kaltinimų neturėjo būti, nes tikrai ministerija dirbo pakankamai normaliai, viskas ten buvo gerai. O kad kažkam galbūt politiškai atrodė, kad taip nėra, tai ką darysi, žmonės išsakė savo nuomonę, buvo išsiilgę galbūt pakalbėti atvirai. Tai mes galbūt jau ir užmirškime tą prieš kiek metų iškeltą problemą, dabar gyvenkime šia diena ir nesusikurkime daugiau problemų, kad vėl nereikėtų mums tarpusavyje pyktis ir aiškintis. Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū. Ačiū prelegentams, ačiū klaususiems. Gražios dienos visiems ir gerų darbų ateityje.

15.31 val.

Valstybės vėliavos ir kitų vėliavų įstatymo Nr. I-1497 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-700(3) (*svarstymas*)

Skelbiu darbotvarkės 2-2 klausimą – Valstybės vėliavos ir kitų vėliavų įstatymo Nr. I-1497 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-700(3). Svarstymo stadija. Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto išvadą pristatys turbūt A. Strelčiūnas.

Toliau posėdžiui pirmininkaus Seimo Pirmininko pavaduotojas A. Mazuronis. Sėkmės, kolega.

A. STRELČIŪNAS (*TS-LKDF*). Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas, kaip pagrindinis komitetas, svarstė ir priėmė sprendimą pritarti įstatymo projektui Nr. XIVP-700(3) ir komiteto išvadoms.

PIRMININKAS (A. MAZURONIS, *DPF*). Labai dėkui, gerbiamas kolega. Diskutuoti užsirašė vienas Seimo narys. S. Tumėną kviečiame į tribūną. Visiems kolegoms primenu, kad, kaip ir apsisprendėme darbotvarkės tvirtinimo metu, balsavimas – po kiekvieno klausimo, nėra balsavimo intervalo.

S. TUMĖNAS (*LVŽSF*). Šviesusis Seime, tikiuosi, kad valstybės vėliava, himnas, priesaika visiems mums, čia esantiems ir dirbantiems, yra jautrūs ir vertybiniai žodžiai, įprasminantys, rodantys, išsakantys asmens santykį su valstybe, atspindintys pagarbą jai. Dabar kasdien mūsų gyvenimo erdvėse ir čia, Seime, matome Ukrainos vėliavas. Tai yra su ginančia savo valstybę ukrainiečių tauta solidarumo išraiška. Bet, gerbiamieji kolegos, ar reikia karo, ar reikia, kad įvyktų tragedijos, genocidas, valstybės menkinimas, kad vėliavos plevėsuotų mūsų gatvėse, mūsų miesteliuose ir kaimuose?

Šiam kolegų pristatymui, įstatymo siūlymui, aišku, aš pritarsiu, nes tai yra žingsnis į priekį. Šis įstatymas yra tobulinamas. Pritarsiu, kad vėliavos būtų keliamos prie, virš, ant tų pastatų, kur yra gyvenama, kur yra įstaigos. Tačiau teisiškai, ko gero, čia turėtų būti tikslesnis žodis, nes įstatyme parašyta – vėliavas kelti ten, kur gyvenama. Ko gero, teisiškai būtų tikslesnis žodis, kur esi registruotas, kur tavo deklaracijos vieta. Ir, mano nuomone, šio pristatomo įstatymo minusas yra tas, kad bandome, ieškome kelių, kaip padėti tiems žmonėms, kurie turi daug nuosavybės objektų – daug namų, daug pastatų, daug vasarviečių. Tarsi norima, kad seniūnai ar seniūnaičiai nebaustų tų žmonių, kurie ne gyvena, bet turi turtą ir ten per šventes nekelia vėliavų. Aš manyčiau, jeigu taip galima pasakyti, čia yra toks vertybinis minusas, ne tai svarbiausia. Kai važiuoji per Lietuvą, ypač per šventes, pavyzdžiui, Vasario 16-ąją, liūdnoka yra, kai kaimuose matai mažai vėliavų. Vadinasi, arba ta sodyba yra tuščia, arba žmonės abejingi, arba ten yra vienas iš tų objektų, kurį turi iš miesto žmogus nusipirkęs, ten neregistruotas ir negyvena. Tai čia yra ta liūdnoji pusė. Aš manyčiau, kad šitam įstatymo projektui reikia pritarti.

Bet reikėtų akcentuoti svarbesnį dalyką, nes vėliava, visų pirma, yra susijusi su istoriniais įvykiais ir apie tai mes turime kalbėti daugiau. Pavyzdžiui, keista yra: dabar vėliavos yra keliamos, kai yra atmintinų metų, atmintinų dienų sąraše, o, pavyzdžiui, koks Saulės mūšis, kuris yra ne mažiau reikšmingas negu Durbės mūšis, nėra atmintinų dienų sąraše. Tai tarsi net neaptariama ta problema – reikia ar ne. Taip neturėtų būti. Taip, yra, dabar yra nustatytos tos datos, tačiau mūsų kiekvieno tautinės savigarbos, meilės savo istorijai išraiška turėtų būti, kad vėliavas mes keliame per visas svarbias savo širdžiai ir savo tautai šventes. Kviečiu pritarti šitoms įstatymo pataisoms. Ačiū.

PIRMININKAS. Labai dėkui, kolega, už raginimą. Diskusijoje nėra daugiau norinčių dalyvauti Seimo narių. Dėl įstatymo projekto 1 straipsnio yra gauta viena Seimo nario K. Masiulio pataisa. Į tribūną kviečiame komiteto pranešėją A. Strelčiūną. Taip, pataisą pristatys, bet prašau ir komiteto išvadą pristatyti. Kęstuti, prašau pristatyti savo išvadą. Pasiūlymą, atsiprašau. Prašom.

K. MASIULIS (*TS-LKDF*). Kolegos, aš sureagavau į A. Dumbravos siūlymą, produktyvų tikrai, pritariu S. Tumėnui, ir panagrinėjau, kaip yra kitose valstybėse. Yra taip, pavyzdžiui: Austrijoje, Belgijoje, Čekijoje, Danijoje, Ispanijoje, Kipre, Kroatijoje, Slovėnijoje, Suomijoje, Rumunijoje, visose Skandinavijos valstybėse, Vengrijoje, Vokietijoje ir panašiai, ten, kur žiūrėjau, vėliavas privalo kelti valstybinės institucijos. Privalo. Žmonės neprivalo. Tada pažiūrėjau Rytus: į Rusiją, Baltarusiją – ten privalo, bet nebūtinai kelia.

Tai dabar kokias aš išvadas padariau? Na, gerai, Algimantas teisingai sako, žmogaus, registruoto toje vietoje, nėra ir jis neturėtų kelti. O jeigu žmogus registruotas, o yra ligoninėje? O jeigu žmogus yra registruotas, bet senyvas…

PIRMININKAS. Laikas!

K. MASIULIS (*TS-LKDF*). …senyvas. O jeigu invalidas, privalo kelti? Užtai pasiūliau, kad mes sektumėme Vakarų valstybių pavyzdžiu ir žmonėms leistumėme patiems apsispręsti. Ir nereikėtų sakyti, kad liūdna. O dabar pažiūrėkime į policijos praktiką.

PIRMININKAS. Laikas!

K. MASIULIS (*TS-LKDF*). Gerai, aš labai trumpai. Policija beveik nebaudžia. Yra vienetai baudžiamų. Per tris šventes, kada reikia, vienetai nubaudžiami.

PIRMININKAS. Gerai, labai dėkui. Gerbiami kolegos, turime išsiaiškinti, ar yra dešimt Seimo narių, kurie remia šitą pataisą, ką tik pristatytą K. Masiulio pataisą? (*Balsai salėje*) Nematau dešimt, gal galite… Gerai, yra dešimt Seimo narių. Prašau, kolega Strelčiūnai, pristatyti komiteto nuomonę.

A. STRELČIŪNAS (*TS-LKDF*). Komitetas nepritarė. Argumentai yra: Lietuvos valstybės vėliava – neatsiejama visų valstybės švenčių ir renginių dalis. Ji yra tapusi svarbiu simboliu, atkuriant Lietuvos valstybės nepriklausomybę, todėl Lietuvos valstybės vėliavos iškėlimas valstybės švenčių dienomis yra pagarbos ženklas tiek Lietuvos valstybei, tiek visiems už ją kovojusiems.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Pasisakymai dėl motyvų dėl pasiūlymo. Už pasiūlymą kalba T. V. Raskevičius.

T. V. RASKEVIČIUS (*LF*). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Dėkoju už suteiktą žodį. Iš tiesų labai geras ir liberalus gerbiamo Kęstučio pasiūlymas, kad vėliavos iškėlimas turėtų būti ne prievolė, o tai, kuo mes didžiuojamės ir ką darome savanoriškai. Todėl labai palaikau šį pasiūlymą ir raginu kolegas balsuoti už. Tačiau gerbiamam Kęstučiui norėčiau pasakyti, būkime geri, žodžio „invalidas“ nevartokime, pereikime prie pagarbesnių žodžių – „žmonės, turintys negalią“. Ačiū.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Kitokią nuomonę turi A. Širinskienė.

A. ŠIRINSKIENĖ (*MSNG*). Aš, kolegos, esu apstulbusi ir amo netekusi, kad kolega konservatorius, aš suprantu, buvęs komunistas, siūlytų nekelti valstybinės vėliavos prie namų. Taip negerbti vėliavos yra neįtikėtina. Daug valstybių stengiasi skatinti vėliavos naudojimą. Dabar mes turime konservatorių iniciatyvą valstybinių švenčių metu, kaip per sovietmetį, neturėti valstybinių vėliavų prie namų. Iš tikrųjų yra labai apmaudu, kad tokios iniciatyvos užgimsta. Tikrai būtų labai sunku tikėtis, kad vis dėlto nepriklausomybės 30 metais tokių pasiūlymų surasime.

PIRMININKAS. Labai dėkui, gerbiama Agne. Atėjo momentas apsispręsti dėl K. Masiulio pasiūlymo. Kas pritariate jo ką tik pristatytam pasiūlymui, balsuojate už, kas turite kitą nuomonę, balsuojate prieš arba susilaikote.

Balsavo 91 Seimo narys: už – 15, prieš – 47, susilaikė 29. K. Masiulio pasiūlymui nepritarta.

Daugiau pasiūlymų dėl įstatymo projekto nėra gauta. Pasisakymai dėl motyvų dėl viso po svarstymo. Už kalbės S. Tumėnas.

S. TUMĖNAS (*LVŽSF*). Ačiū. Tai jau viskas išsakyta. Kviečiu pritarti ir dažniau, kai keliame vėliavas, mąstyti apie Lietuvos istoriją ir įpareigojimą mūsų dienų žmonėms. Ačiū.

PIRMININKAS. Labai dėkui, gerbiamas Stasy. Gera kalba – trumpa kalba. Prieš nenori kalbėti niekas. Išklausėme visų pasisakymų dėl motyvų. Balsuojame dėl įstatymo projekto po svarstymo.

Balsavo 96 Seimo nariai ir visi 96 palaikė įstatymo projektą. Įstatymo projektui po svarstymo pritarta.

15.43 val.

Seimo 2023 m. spalio 10 d. (antradienio) posėdžių darbotvarkės pateikimas ir tvirtinimas

Kitas darbotvarkės rezervinis 3 klausimas – 2023 m. spalio 10 d., antradienio, Seimo posėdžių darbotvarkės tvirtinimas. Kviečiame Seimo Pirmininkę pristatyti.

V. ČMILYTĖ-NIELSEN. Dėkoju, gerbiamas posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, pristatau spalio 10 dienos, antradienio, planuojamą posėdžių darbotvarkę. Kaip jau sakiau Seniūnų sueigoje, ji bus sudaryta iš tokių dviejų esminių dalių. Pirmoje rytinio posėdžio dalyje planuotume svarstyti Rinkimų kodekso pakeitimus, tai yra visą paketą siūlymų, šį antradienį perėjusių svarstymo stadiją. Čia planuojami priėmimai, balsavimas dėl projektų. Toliau – pristatymas, pateikimas Seimui biudžeto projekto ir ataskaitų rinkinių. Kol kas planuojama, kad posėdis baigtųsi apie 17 valandą, bet gali būti, žinoma, kad darbotvarkė bus šiek tiek papildyta per tą laiką, komitetams apsvarsčius vieną ar kitą įstatymo projektą.

PIRMININKAS. Labai dėkui, gerbiama Pirmininke. Jūsų paklausti nori V. Semaška. Semeška, atsiprašau.

V. SEMEŠKA (*TS-LKDF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiama Pirmininke, čia toks būtų prašymas. Mes įregistravome Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo pakeitimo įstatymo projektą, kad kariuomenei suteiktume galimybę kiek galima greičiau rengti specialistus, vairuotojus,

kurie galėtų vairuoti logistines ir taktines transporto priemones. Tai nacionaliniam saugumui svarbus, su KAM'u ir NSGK suderintas projektas. Jeigu būtų galimybė, būčiau dėkingas, jei įtrauktume, kad greičiau priimtume. Ačiū.

V. ČMILYTĖ-NIELSEN. Dėkui už pasiūlymą. Žinoma, bus galima. Aš siūlau pritarti tai darbotvarkei, kuri dabar yra pateikta, o dėl tų pateikimų, kurie gali atsirasti per tą laiką, kaip ir sakiau, laiko dar yra ir tikrai papildysime darbotvarkę, nes šiuo metu jinai yra numatyta gana trumpa.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Klausia V. Valkiūnas.

V. VALKIŪNAS (*DPF*). Ponia Pirmininke, ar neįdėsite 10 dieną tokių klausimų, kaip šią savaitę, kurie kėlė tarpusavio pyktį ir neapykantą?

V. ČMILYTĖ-NIELSEN. Ne.

PIRMININKAS. Labai ačiū už atsakymą. Atsakėte į visus Seimo narių klausimus. Ar galime bendru sutarimu pritarti kitos savaitės posėdžių darbotvarkei? Galime. Labai dėkui, pritarta.

15.46 val.

Papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros įstatymo Nr. XIII-2771 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2582(2) (*pateikimas*)

Kitas darbotvarkės 2-3 klausimas – Papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros įstatymo Nr. XIII-2771 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2582(2). Pranešėjas – A. Veryga. Pateikimas.

A. VERYGA (*LVŽSF*). Dėkoju, pirmininke. Gerbiami kolegos, teikiu šitą įstatymo projektą pakartotinai po to, kai jisai buvo grąžintas tobulinti. Noriu priminti, apie ką jisai ir dėl ko jis yra teikiamas. Šiuo metu įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 4 punkte yra reglamentuojama, kokią aukštojo mokslo kvalifikaciją įgijus galima praktikuoti papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros natūraliosios ir liaudies medicinos srities psichosocialinio poveikio paslaugų grupės paslaugų, kurias teikiant naudojami gyvūnai, pogrupio… paslaugų teikimo licencijų paslaugų grupes. Tačiau ten šiuo metu nėra numatyti gyvūno ir žmogaus sąveikos bei gyvūnų mokslo studijų programas baigusieji, reikiamą išsilavinimą turintys specialistai. Todėl šita įstatymo pataisa ir siūloma papildyti įstatymą ir įrašyti, kad tas paslaugas galėtų teikti ir tie specialistai, kurie yra baigę gyvūno ir žmogaus sąveikos bei gyvūnų mokslo studijų programas. Toks yra trumpai siūlymas.

Dabar dėl ko tokio pasiūlymo prireikė? Iš tiesų mes visi matome, kaip auga šitų specialistų paslaugų teikimo poreikis. Čia aš visų jų tikrai nevardinsiu, bet jūs visi puikiai žinote ir kaniterapeutus, kurie lankosi pas onkologinių susirgimų turinčius pacientus, ir tuos, kurie teikia šitas paslaugas su gyvūnais raidos sutrikimų turintiems vaikams. Iki šiol tie žmonės, kurie baigdavo šitas gyvūnų mokslo studijas, nors jie turi tikrai reikiamus gebėjimus ir išsilavinimą, to daryti tiesiog negalėjo. Tiems, kurie turi galbūt nuogąstavimų, ar jie galėtų teikti šitą pagalbą, nors neturi kažkokio žmogaus sveikatos išsilavinimo – pačiame įstatyme jau yra nustatyti reikiami saugikliai, kad jie turi baigti sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka keliamus reikalavimus atitinkančius papildomus kursus. Galėtume pasakyti, kad tie žmonės, kurie moka ir supranta, kaip elgtis su gyvūnais, yra baigę šitas studijas, tikrai, manau, turi netgi daugiau kompetencijų negu, sakykime, psichologinį išsilavinimą turintis žmogus, kuris su gyvūnu galbūt nebūtinai moka elgtis. Bet kokiu atveju, jeigu bus dirbama su žmogumi, kuris turi tam tikrų sveikatos problemų, tas indikacijas nustatys sveikatos priežiūros specialistas, o tas, kuris yra baigęs gyvūno studijas, puikiai žinos, kaip reikia elgtis ir naudoti patį gyvūną.

Tikrai ir pirmąkart teikdamas šitas įstatymo pataisas jau buvau klausiamas, kodėl anksčiau tai nebuvo numatyta. Tiesiog įstatymo rengimo metu gal nebuvo žinoma apie visas studijas, kurios vyksta, nebuvo numatyta, kad prireiks tokių, ir dabar, manau, mes šitą spragą tiesiog galėtume labai paprastai ištaisyti. Kviečiu palaikyti ir pritarti.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Jūsų paklausti nori šeši Seimo nariai. Pirmasis klausia E. Pupinis.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Gerbiamas kolega, iš tikrųjų gyvūnų terapija tikrai nieko naujo, kiek žinau, jinai vyksta ir Lietuvoje. Mane domina, kad surašo tik tam tikras profesijas. Aš suprantu, galbūt aukštasis išsilavinimas reikalingas. Bet ar tikrai įsitikinę, kad, pavyzdžiui, ten, kur

yra delfinų terapija, iš tikrųjų dirba baigę ir išsilavinimą turi veterinarijos gydytojai, edukologai ar kiti. Ar neužtektų, pavyzdžiui, aišku, aukštojo išsilavinimo ir, tarkime, tam tikrų specialių kursų, kuriuos žmogus baigtų? Jis vis tiek yra ne pagrindinis, galima sakyti, tam tikras tarpininkas tarp gydytojo ir gyvūno. O čia mes surašome specialybes. Ar neapribosime kai kurių, kurie iš tikrųjų jau senokai dirba toje srityje? Ačiū.

A. VERYGA (*LVŽSF*). Labai ačiū. Tikrai taiklus klausimas. Aš gal tik priminsiu tokį bendresnį kontekstą, šiaip susijusį su ta papildomąja ir alternatyviąja sveikatos priežiūra. Noras buvo vis dėlto reglamentuoti, kas gali dirbti, nes iki jo atsiradimo iš tiesų ir buvo taip, kaip jūs sakote: žmonės baigdavo kokius nors kursus, gal net nebūtinai Lietuvoje, išvažiuodavo, pastudijuodavo ir kitose šalyse, grįždavo, parsiveždavo kokį nors pažymėjimą, kurio net ir patikrinti, tiesą sakant, nelabai gali. Įstatymas ir atsirado tam, kad nebūtų galima ant durų tiesiog užsikabinti lentelę, kad esi koks nors terapeutas, ir užsiimti, sakykime, dirbti su žmogumi.

Šiuo atveju tai yra susikirtimas jau dviejų sričių, tai yra gyvūno sąveika ir, kaip jūs sakote, atsiranda tam tikras tarpininkas. Čia šiuo atveju mes plečiame galimybes, jos jau yra numatytos įstatyme, buvo tam tikros siauros numatytos, išvardintos profesijos, kurias turint buvo leidžiama dirbti ir praktikuoti. Čia šiuo atveju mes plečiame sąrašą. Jeigu ateityje atsiras profesijų, kurių studijų programose, ar ne, bus numatyta ir jie studijuos, pavyzdžiui, ką nors, kas yra susiję arba su žmogaus sveikatos mokslais, arba su gyvūnų mokslais, tada bus galima įstatymą pildyti. Dabar leisti bet kam – tai išeitų taip, kad jeigu aš turiu šunį ir galvoju, kad moku su juo elgtis, tada pagal tą logiką jau būtų galima eiti prie žmogaus ir dirbti. Bet aš vis tiek turiu turėti kokį nors patvirtinimą, kad esu baigęs tam tikras studijas. Manau, kad tiesiog kursų tam neužtektų.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Klausia L. Slušnys.

L. SLUŠNYS (*TS-LKDF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Man gal galite paaiškinti logiką, kolega. Pastarąsias 3 savaites užteršėte eterį apie tai, kaip mokytojai nepasirengę dirbti su Gyvenimo įgūdžių programa, neturi vadovėlių ir iš viso negali net prisiliesti prie tokios programos, o staiga įvedate ir prašote Seimo leisti dirbti veterinarams, kurie baigę veterinariją, neturi absoliučiai jokio, sakysime, supratimo (tarkime, supratimo) apie tai, kas yra vaikai, vaikų psichologija ir visi kiti dalykai. Nesakau, kad negali, bet man prašau paaiškinti, kodėl dabar staiga norite, kad su vaikais dirbtų bet kas? Ačiū.

A. VERYGA (*LVŽSF*). Ačiū už klausimą. Nesutinku su teiginiu, kad aš ką nors užteršiau, ar eterį, ar kokią nors kitą erdvę. Aš iškėliau klausimus, kurie, tiesą sakant, pasitvirtino, nes mokytojai nėra parengti, jie tą patys labai aiškiai sako.

O dabar, grįždamas prie šitos temos ir konkrečiai šito klausimo, turiu, deja, jus pataisyti. Studijuojantys gyvūnų mokslo programas studijuoja tam tikrus tarpdisciplininius dalykus, į tas programas yra įtraukiami dalykai apie visuomenės sveikatą. Dar daugiau. Aš jau paminėjau, kad įstatyme yra numatyti ir tam tikri saugikliai, tai yra sveikatos apsaugos ministras tvirtina tvarką, ir tie žmonės privalo išklausyti kursus. Vadinasi, jie tiesiog turėdami gyvūną, kaip čia ir buvo jūsų kolegos klausimas, negalėtų eiti dirbti prie vaiko, tam reikėtų baigti specialius kursus.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Klausia M. Ošmianskienė. Ne, atsisakote? Tada klausia K. Masiulis.

K. MASIULIS (*TS-LKDF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Aš pritarsiu jūsų pateiktam projektui. Norėčiau jūsų pasiteirauti, kokios maždaug, kokio tipažo ligos, jūs truputį atskleidėte, kokios ligos galėtų būti gydomos šitokiais netipiškais gydymo būdais, kai ne medikas gali. Ir lygiai taip pat, prisijungdamas prie E. Pupinio klausimo, noriu pasakyti: tarkime, koks nors žmogus, kuris išmano apie žirgą, jau dešimtmečius su žirgais dirba ir anksčiau yra gydęs, tarkime, autistus arba padėjęs, jie ten randa bendrą santykį, tai dabar jis jau negalės? Ar kaip čia išeina?

A. VERYGA (*LVŽSF*). Labai ačiū už klausimą. Jis galės, jeigu jis baigs tam tikrus kursus. Greičiausiai, kad jie jau yra juos baigę, jeigu jau dirba, tarkime, kaip jūs sakote, su autistais.

Vėlgi ką reikia suprasti. Tos terapijos, jos taip vadinasi – terapijos, bet mes suprantame, kad nei kaniterapija, hipoterapija, nei delfinų terapija autizmo neišgydo. Na, neišgydo. Lygiai taip, kai ateina terapeutas su šuniuku, sakykime, pas vaikus, kurie serga onkologiniais susirgimais, jie neišgydo onkologinės ligos.

Ir šiaip gydytojas pasako, ar galima jam tokią sąveiką leisti, ar gali pas jį ateiti, nes yra visokių dalykų. Pavyzdžiui, negali bet kada to šuns atsivesti į skyrių, jeigu vaikas yra imunosupresuotas. Tai jis ir pasakys, ar galima, ar negalima ateiti. Bet kokiu atveju tai yra sveikatos specialisto sprendimas.

O žmonės, kurie dirba su gyvūnais, supranta gyvūno elgseną. Nors aš gydytojas, bet aš tikrai nestudijavau nieko nei apie žirgus, nei apie šunis, aš nežinau jų elgsenos, nemoku su jais elgtis. Aš būčiau diletantas.

Tai tam, kad atsirastų ta sąveika, čia ir yra įvedama, kad jie atlieka savo vaidmenį, bet sprendimą priima medikas, ar gali, ar negali. O grupės? Taip, tai yra vaikai su raidos sutrikimais, jūs čia jau paminėjote. Autizmas yra ne vienintelis raidos sutrikimas, yra visokių raidos sutrikimų, sunkesnių, lengvesnių. Tie patys, kaip ir minėjau, onkologiniai pacientai. Toliau yra vyresnio amžiaus žmonės, kurie, sakykime, susiduria su demencija ir panašiai, kuriems reikia… Vėlgi tas gyvūnas gali duoti, užtikrinti tam tikrą emocinį ryšį ir panašiai.

Tai čia nėra baigtinis koks nors sąrašas. Jų, matyt, laikui bėgant, atsiranda daugiau. Problema dažniausiai yra, kad trūksta tų terapeutų, jų tiesiog nėra.

PIRMININKAS. Labai dėkui, gerbiamas kolega, jūs atsakėte į visus Seimo narių klausimus. Pasisakymai dėl motyvų po pateikimo. Už pasisako A. Matulas.

A. MATULAS (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, išties, manau, kolegos L. Slušnio argumentai dėl mokytojų yra pagrįsti, iš dalies pagrįsti. Išvis labai dažnai mes apie sveikatos apsaugą, įgyvendinus pertvarkas, kalbame ne dalykiškai, bet politizuotai. Kad ir kolega D. Kepenis visada kalba apie tai, kad niekas neįgyvendina sveikos gyvensenos principų, prevencinės programos, mažai lėšų skiria.

Tai jūs atsisukite atgal, ne premjerės klauskite, ne manęs, atsisukite atgal dviem eilėmis į kolegą Aurelijų. Ketverius metus valdėte ir padarėte gryną nulį šioje srityje. Netgi dėl to užpykęs, kad nebuvo rezultatų, išėjo ir jūsų kolega iš Klaipėdos profesorius A. Kirkutis. Tik dėl to, kaip jisai sakė komitete, išeinu, nes tiesiog tas, kas buvo pažadėta, nebuvo padaryta.

Šiandien kolega L. Labanauskas, Gydytojų sąjungos vadovas, irgi šnekėjo kažkokius absurdus. Tiktai aklas ir kurčias gali nematyti tų dalykų, kas dabar yra įgyvendinta. Kad ir vakar ministras pasirašė įsakymą, buvusios valdžios…

PIRMININKAS. Gerbiamas Antanai, jūs už projektą?

A. MATULAS (*TS-LKDF*). (Už, už, pasakysiu.) …pakeitė tvarką ir suteikė galimybę gydytojui pačiam argumentuotai paskirti tokį tyrimą, kokio reikia. Ne taip, kaip buvo: pirma atlik rentgeną, paskui kompiuterį, paskui magnetinį rezonansą, o jeigu ne, nemokėsime už paslaugas. Reforma yra daug gerų darbų padaryta ir bus padaryta.

O šiam projektui aš pritariu. Tikrai komitete įsigilinsime, yra geras žingsnis į priekį, yra ir delfinų terapija, ir arklių terapija, ir šunų terapija, ir žmonės su regėjimo negalia tikrai naudojasi šunų paslaugomis. Ir čia reikia žinoti daugiau gyvūnų psichologiją. O gydytojas, jeigu paskirs…

PIRMININKAS. Laikas.

A. MATULAS (*TS-LKDF*). …už tuos dalykus irgi kartu prisiims atsakomybę.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Gerbiamas Dainiau, gal dar išklausome motyvus prieš, gal bus galimybė replikuoti ir dėl L. Slušnio pasisakymo? Gal bus toks poreikis. Išklausome L. Slušnį ir tada. Gerai? L. Slušnys prieš ir tada.

L. SLUŠNYS (*TS-LKDF*). Ačiū. Pirmiausia turbūt kaimynai mes ir pasikalbėjome, kad iš tiesų aš prieš, ir paaiškinsiu kodėl. Pirmiausia tai visos tos terapijos nėra mokslu pagrįstos, jos neturi jokių mokslinių įrodymų. Aš sutinku, kad reglamentuoti galima, bet pirmiausia man neramu, kai prie vaiko, ypač turinčio tam tikrų sutrikimų, gali eiti dirbti bet kas. Toks jausmas, kad Lietuvoje ateiname į etapą, jeigu vaikas, tai nieko nereikia. Kur suaugęs, tai reikia licencijų, reikia visko, o dėl vaiko nieko nereikia.

Tikrai man vaikas niekada nebuvo ir nebus tiesiog kažkoks eksperimentas ir, sakysime, kad niekas negali drausti prie jo prieiti. Tai mes gal truputėlį susitarkime. Prieš tai daviau klausimą, kad vienur mes sakome, kad nepasiruošę, kitur staiga visi pasiruošę ir visi viską gali. Renkime gal vaikų specialistus, kurie jau žino, ką daryti, ir tegul jie užsiima šitais darbais. Taigi yra veteri-

narijos, sakysime, kažkur su tais šunimis, nežinau, arkliais, paruoškime vaikų specialistus, psichologus ir iš tiesų jie tada išmoks dirbti su vaikais. Todėl aš tikrai būsiu prieš. Ačiū.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Dėl vedimo tvarkos per šoninį mikrofoną D. Kepenis. Ir apsispręsime dėl įstatymo projekto. Prašau.

D. KEPENIS (*LVŽSF*). Kadangi išgirdau savo pavardę, tai noriu gerbiamam Antanui priminti, kad praeitoje kadencijoje buvo priimtas Seimo nutarimas „Dėl sveikatos tausojimo ir stiprinimo politikos gairių". Jo jūs visiškai nevykdote, taip pat kaip ir rezoliucijos „Dėl imuniteto stiprinimo" nevykdote, nors pinigus tiems reikalams jau kažkur išleidote. Ką dabar patvirtino ir profesorius L. Labanauskas, Gydytojų sąjungos pirmininkas, kad to darbo nulis, o pinigai išleisti. Tai pagalvokite apie tai. Ačiū.

PIRMININKAS. A. Kubilienė per šoninį mikrofoną ir balsuosime.

A. KUBILIENĖ (*LVŽSF*). Ačiū, pirmininke. Aš noriu kolegai A. Matului pasakyti, kad iš tikrųjų būtų gerai pašnekėti su R. Martinėliu, kuris pas jus perėjo, jis ne viename posėdyje yra pasakęs, kad dabar yra aukso amžius toms įvairioms programoms, ir profilaktinėms, ir panašiai, per mūsų kadenciją. Pakalbėkite su juo, jis jūsų komandoje.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Tai balsuojame ir tada replikos. Paskutinė replika per šoninį mikrofoną ir balsuosime.

R. ŠARKNICKAS (*LVŽSF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Bet šiandien mes čia dėl motyvų išgirdome tiktai du prieš. Tik du prieš, tai nereiškia, kad užsirašė už, nes kalbėjo tiktai prieš. Tai norėtume adekvatumo. Leiskite vienam pasisakyti už. Ačiū.

PIRMININKAS. Gerai, jeigu norite. S. Tumėnas pasisako už, jeigu namo netraukia.

S. TUMĖNAS (*LVŽSF*). Ačiū, posėdžio pirmininke, kad leidote pasisakyti. Aš nesu medikas, bet aš noriu apie definiciją kalbėti.

Gerbiami kolegos, taigi yra žodis „alternatyviosios" sveikatos priežiūros. Vadinasi, čia ir reikia kalbėti apie truputį kitonišką gydymą, apie ką ir kalbėjo, ką pristatė kolega A. Veryga. Mes visi puikiai žinome meno terapiją, muzikos terapiją, gyvūnų terapiją, žirgų terapiją, žodžio terapiją ir taip toliau, ir taip toliau. Pavyzdžiui, Kurtuvėnų regioninio parko žirgynas tą dirba su Vilniaus universiteto Šiaulių akademijos specialiaisiais pedagogais, vykdo tarptautines programas ir puikiai ši terapija sekasi. Noriu, kad išgirstumėte, kad čia yra alternatyvusis gydymas, tai tegul ir būna toks, ypač jei jis yra nusisekęs, vertinamas tarptautinių ekspertų. Ačiū.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Balsuojame dėl įstatymo projekto. Kas pritariate įstatymo projektui, balsuojate už, kas turite kitą nuomonę, balsuojate arba prieš, arba susilaikote, arba išvis nebalsuojate.

Balsavo 91 Seimo narys: už – 72, prieš – 4, susilaikė 15. Įstatymo projektui po pateikimo pritarta. Pagrindiniu komitetu siūloma skirti Sveikatos reikalų komitetą. Galime pritarti bendru sutarimu? Galime. Labai dėkui. Pritarta. Siūloma svarstyti gruodžio 12 dieną. Galime pritarti? Galime. Labai dėkui. Pritarta.

Per šoninį mikrofoną – A. Matulas.

A. MATULAS (*TS-LKDF*). Gerbiamas jaunasis parlamentare, nors jau stažo, atrodo, turite, noriu priminti, kad 2 minutės dėl motyvų yra skirta ir galima kalbėti tą, ką nori, mandagiai, kultūringai tą, ką nori kalbėti. Tik nepatyręs politikas dviem sakiniais gali pasakyti, pritariu arba nepritariu. Tai aš pasinaudojau ta patirtimi, kuria jūs naudojatės, kolegė A. Širinskienė, kolega Dambrava, visi kiti išsako savo motyvus, argumentus ir po to pasako, kaip rekomenduoja balsuoti. Aš aiškiai pasakiau, jeigu jūs turite klausos problemų, dar kartą pakartoju, aiškiai pasakiau ir rodžiau ženklą, kad mūsų frakcija palaikytų šitą visai neblogą projektą.

PIRMININKAS. Labai dėkui, gerbiamas Antanai.

16.06 val.

Socialinės paramos mokiniams įstatymo Nr. X-686 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2457 (*pateikimas*)

Darbotvarkės 2-4 klausimas – Socialinės paramos mokiniams įstatymo Nr. X-686 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2457. Pranešėja – R. Šalaševičiūtė. Pateikimas.

Algimantai, labai trumpą repliką.

A. DUMBRAVA (*LVŽSF*). Aš norėčiau mielam Antanui pasakyti, kad Dambravos nėra Seime, yra A. Dumbrava.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Rimante, prašau.

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (*LVŽSF*). Ačiū, pirmininke. Gerbiami kolegos, nors buvo įvardyta, kad naujas projektas, tai projektas yra tikrai nenaujas, mes su kolega L. Kukuraičiu atskirai teikėme truputį skirtingus šituos projektus jau ne vieną kartą. Todėl pristatymą aš stengsiuosi maksimaliai sutrumpinti, kadangi visiems faktiškai viskas žinoma.

Nuo 2008 metų pagal priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programas visi vaikai turėjo teisę į nemokamus pietus. Tai sumažino socialinę įtampą mokyklose, sumažėjo įtampa tarp turtingų ir mažiau turtingų tėvų vaikų. Vėliau ši teisė buvo atimta ir tik nuo 2020 metų buvo etapais pradėtos įgyvendinti nemokamo maitinimo programos. Tik nuo 2021 m. rugsėjo 1 d. nemokami pietūs organizuojami ir maitinami priešmokyklinio amžiaus bei pradinių 1 ir 2 klasių moksleiviai, o 3 ir 4 pradinių klasių moksleiviams nesuteikta teisė gauti nemokamus pietus.

Atkreipiu dėmesį į tai, kad pirmokus buvo pradėta maitinti pagal socialinę programą, kuri buvo Valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcijos iniciatyva, antrokai buvo pradėti maitinti teikus ministrės M. Navickienės projektą, kuriam buvo pritarta, o trečiokai, ketvirtokai taip ir liko užribyje. Ir, aš manau, ne tiktai aš, bet dauguma Seimo narių, sėdinčių salėje, ne kartą yra išgirdę vaikų tėvų, pedagogų klausimus, kodėl jūs diskriminuojate trečiokus ir ketvirtokus? Beje, tokį pasiūlymą dėl trečiokų ir ketvirtokų maitinimo buvo įregistravę ir iš valdančiųjų S. Jovaiša ir I. Haase, tačiau tam siūlymui nebuvo pritarta.

Tikslas – pirmiausia sumažinti socialinę ir emocinę atskirtį tarp pradinių klasių moksleivių. Būtų ugdomi teigiami moksleivių mitybos įpročiai, užtikrinamas moksleivių mitybos režimas, taip pat būtų tobulinami tarpusavio bendravimo įgūdžiai. Ir svarbiausia turbūt yra užtikrinti lygias teises visiems pradinių klasių moksleiviams, nes kai dalis mokinių gauna nemokamą maitinimą dėl socialinės šeimų padėties, tai, na, yra stigmatizuojami tie, kurie to maitinimo negauna arba kurių tėvai pakankamai gerai gyvena.

Kadangi žinau kontrargumentus ir bus išsakytos nuomonės arba pateikti klausimai, aš tiesiog noriu labai trumpai įvardinti, kas jau buvo kalbama ir kuo buvo net piktinamasi, kad siūloma maitinti ir trečiokus, ir ketvirtokus. Pirmiausia, maisto švaistymas, kad dalis vaikų nemoka, išvežama; neaišku, kuo maitinami fermose gyvūnai, tiksliau, gyvuliai, ne gyvūnai, ir taip toliau.

Noriu pasakyti, kad iš tikrųjų yra pereita prie kito pirmokų, antrokų maitinimo tipo – prie švediško stalo. Nėra taip, kaip kai kurie, nuvykę poilsiauti į Turkiją, prisikrauna tiek, kiek nesuvalgo. Yra, kas vaikus stebi. Iš tikrųjų, šitas metodas parodė, kad labai teisingas toks variantas yra.

Antras dalykas. Aišku, bus pasakyta, kad kamgi dabar skirti nemokamą maitinimą trečiokams, ketvirtokams, jeigu yra mokami vaiko pinigai? Vaiko pinigai yra 85 eurai vaikui. Būtent per praeitus metus dėl infliacijos jų vertė yra sumažėjusi 15 %, lyginant su tomis kainomis, kiek reikia mokėti už maistą. Ne paslaptis, kas turi vaikų, žino, kad vaiko maitinimas per mėnesį kainuoja (ir neaišku, ar vaikas perka mokykloje, ar kioskuose bandeles, ir neaišku ką) apie 100 eurų. Aš manau, kad šitie motyvai (tokie buvo pagrindiniai motyvai) kaip ir labai aiškiai pagrindžia, kad tai iš tikrųjų nėra pagrindas atmesti projektą.

Projektui įgyvendinti abiem klasėms – trečiokams ir ketvirtokams – per metus iš biudžeto reikėtų maksimaliai 20 mln. eurų. Iš tikrųjų aš nemanau, kad tai yra labai didelė suma, kadangi kolega L. Kukuraitis buvo labai aiškiai pasakęs, kiek kainuoja investuoti į vaikų maitinimą tą 1 eurą, kuris atsiperka ateityje 2 eurais. Mes daug skolinamės, mes neaišku kur išleidžiame, kokiems mokymams ir įvairioms programoms, kurios tikrai, aš nemanau, kad kažkokią ypatingą pridėtinę vertę duoda. Todėl prašau kolegų palaikyti projektą ir pritarti, kad būtų nemokamas maitinimas visiems pradinių klasių ugdymo moksleiviams.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Jūsų paklausti nori du Seimo nariai. Pirmasis klausia J. Džiugelis.

J. DŽIUGELIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Pranešėja, pirmiausia norėčiau atkreipti dėmesį, kad nemokamų pietų nebūna, netgi trečiokams ir ketvirtokams.

Mano klausimas yra iš dviejų dalių. Į pirmą dalį jūs atsakėte – tai valstybės biudžetui kainuos 20 mln. eurų. Iš kur siūlote tuos 20 mln. eurų paimti? Ar iš savivaldybių, ar siūlote skolintis, ar turite pasiūlymų, kaip perskirstyti lėšas? Iš kur konkrečiai siūlote šiuos 20 mln. paimti, kad įgyvendintume jūsų siūlomą įstatymo projektą? Ačiū.

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (*LVŽSF*). Ačiū, gerbiamas Justai. Pakomentuoju. Tai yra maksimaliai 20 mln., tačiau iš valstybės biudžeto reikėtų 16 mln., nes nemokamas maitinimas susideda iš dviejų dalių: tai yra maistas ir aptarnavimas, ir taip toliau. 4 mln., aišku, pasiskirstytų per savivaldybes. Skolintis ar nesiskolinti? Aš manau, 10 dieną svarstysime biudžetą, ir nemanau, kad tokiam projektui, kuris bus pateiktas, bus absoliučiai pritarta. Kaip visada, galbūt svarstant biudžetą atsiras lėšų, kurioms nebus pritarta ir kurias bus galima perkelti būtent nemokamam trečiokų, ketvirtokų maitinimui.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Klausia A. Veryga.

A. VERYGA (*LVŽSF*). Dėkoju, Rimante, už pristatymą. Aš turiu klausimą, kuris jau turbūt susijęs su tuo, jeigu būtų priimtas tas įstatymas. Kaip jūs galvotumėte, gal jį būtų galima derinti su reikalavimu, kaip buvo ir anksčiau daroma, kad tas maitinimas, kuris yra vaikams šiuo atveju nemokamas, turėtų būti ir sveikatai palankus? Tai yra suderinti su reikalavimu turėti švedišką stalą tuo atveju pradinio ugdymo įstaigoje, kad tas maistas būtų tikrai sveikatai palankus, kad mes ne tik pamaitintume, bet kad išugdytume sveikos mitybos įpročius.

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (*LVŽSF*). Ačiū. Aurelijau, iš tiesų man čia A. Sysas sakė labai trumpai pristatyti, aš norėjau kalbėti ir apie nutukimą, ir apie sveiką mitybą, ir apie galimybes, kaip būtų galima tobulinti tą maitinimą. Aš manau, kad jeigu… Vėl sakau žodį „jeigu“, nes du kartus mano teiktam ir du kartus kolegos L. Kukuraičio faktiškai analogiškam projektui nebuvo pritarta, todėl ir yra žodis „jeigu“. Bet aš visada būnu optimistė ir turiu vilčių, kad valdantieji supranta, koks tai svarbus yra klausimas – moksleivių mityba.

PIRMININKAS. Labai dėkui, gerbiama kolege, atsakėte į visus Seimo narių klausimus. Pasisakymai dėl motyvų. Už įstatymo projektą pasisako A. Vinkus. (*Balsai salėje*)

A. VINKUS (*LVŽSF*). Gerbiami kolegos, siūlomas Socialinės paramos mokiniams įstatymo pakeitimas yra paprastas, aiškus ir su kilniais tikslais. Be abejonės, tai geras siūlymas, o sprendimas, manau, priklausys tik nuo galimybių padengti didėsiančias valstybės biudžeto išlaidas maitinimui.

Aiškinamajame rašte paaiškinta, kad moksleivių skaičius metai iš metų mažėja, tai drįstu pasakyti, kad apie tai byloja ir vykstantis mokyklų uždarymo procesas. Manau, valstybės biudžetas nelabai turėtų patirti didesnę finansinę naštą. Čia tik mano prielaida. Nors teikiamame projekte tai ir nesiūloma, bet palaikau dar ir tą požiūrį, kad nereikia rūšiuoti vaikų pagal pajamas – pajamas uždirba ne vaikai, o tėvai – nes tai pastato į nepatogią padėtį tiek tuos, kurie patenka prie gaunančių teisę į nemokamus pietus, tiek tuos, kurie jos negauna. Beje, praeityje tokia visų priešmokyklinio ir pradinio ugdymo moksleivių nemokamų pietų praktika jau buvo taikyta ir ji pasiteisino, bet vėliau ji buvo panaikinta. Kviečiu balsuoti už.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Balsuoti prieš kvies J. Džiugelis.

J. DŽIUGELIS (*TS-LKDF*). Dėkoju. Aš dar kartą norėčiau pasakyti – nemokamų pietų nebūna netgi trečiokams, ketvirtokams ar dvyliktokams, vis tiek kas nors už juos turi sumokėti. Gerbiama pranešėja minėjo, kad tai kainuoja 20 mln. eurų kasmet. Tiesą pasakius, šio įstatymo pateikimas yra chrestomatinis neatsakingos politikos pavyzdys, kai yra sukeliami lūkesčiai Lietuvos gyventojams, tėvams, bet nepasakoma, iš kur bus surinkti tie pinigai. Tai yra konkretus klausimas, iš kur? Konkretus atsakymas – iš kur nors. Aš kviečiu nepritarti šiam populizmo žanrui, nes nėra konkrečiai nurodoma, iš kur siūloma nurėžti tuos 20 mln.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Išklausėme visus raginimus, į kuriuos iš jų įsiklausėme, apsispręsime balsuodami. Kas pritariate įstatymo projektui po pateikimo, balsuojate už, kas turite kitą nuomonę, balsuojate kitaip.

Balsavo 98 Seimo nariai: už – 43, prieš – 27, susilaikė 28. Įstatymo projektui po pateikimo nepritarta. Apsispręsime alternatyviai balsuodami, ką darome toliau. Kas balsuojate už, balsuojate už tai, kad grąžintume iniciatoriams tobulinti, kas balsuojate prieš, balsuojate už tai, kad atmestume.

Balsavo 94 Seimo nariai: už – 42, prieš – 52. Įstatymo projektas atmestas.

16.19 val.

Periodinės pensijos išmokos įstatymo projektas Nr. XIVP-2472(2) (*pateikimas*)

Darbotvarkės 2-5 klausimas – Periodinės pensijos išmokos įstatymo projektas Nr. XIVP-2472(2). Pranešėja – R. Šalaševičiūtė. Pateikimas.

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (*LVŽSF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, galima preziumuoti, kad jūs, valdantieji, atmesite įstatymo projektą, bet aš jį pristatysiu, ir jau ne pirmą kartą.

Europos bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos kas dvejus metus rengiamoje apžvalgoje „Žvilgsnis į pensijas“ yra įvardyta 2021 metais, kad Lietuvoje asmens pensija siekė tik 30,7 % buvusio atlyginimo į rankas. Pridėjus papildomą kaupimą Lietuvoje šis skaičius padidėja iki 55 %, tačiau išlieka žemesnis nei daugelyje darbe aptartų valstybių. Pavyzdžiui, Lenkijoje siekia 90,3 % buvusio atlyginimo, Vengrijoje – 94 %, Portugalijoje analogiškai ir apskritai dydžiai svyruoja nuo 36,5 % iki, kaip girdėjote, 94 %. Ir šiose valstybėse, be to, yra mokamos skirtingos papildomos kasmetinės išmokos, dar vadinamos 13-ąja ir 14-ąja pensijomis. Tokios išmokos mokamos Austrijoje, Italijoje, Kipre, Lenkijoje, Portugalijoje, Slovakijoje, Vengrijoje.

Analizuojant procesus Lietuvoje fiksuojama, jog bendroji pensijos dalis pagal šių metų indeksavimo koeficientą didėja 9,2 %, individualioji – 15,38 %, o jau 2022 metų gruodžio mėnesį infliacija siekė 18,9 % ir buvo viena didžiausių Europos Sąjungoje. Lietuvoje, statistikos duomenimis, 2023 metų gegužę, lyginant su 2022 metų geguže, infliacija siekė 11,7 %. Infliacijai daugiausia įtakos… be būsto, vandens, elektros, dujų ir kitų kuro prekių ir paslaugų, maisto produktų ir nealkoholinių gėrimų, transporto prekių ir paslaugų kainų padidėjimas ir lėmė tokią situaciją. Akivaizdu, kad šitoje situacijoje finansinė pagalba senyvo amžiaus asmenims yra itin reikšminga.

Projekto tikslas – užtikrinti, kad periodiškai kartą per metus išmokama vienkartinė išmoka suteiktų senyvo amžiaus asmenims, kurių pajamos yra mažesnės už vidutinę socialinio draudimo senatvės pensiją ir kurių pajamos didėja mažiausiai net ir indeksuojant gaunamas pensijas ar kompensacijas, ir kurie patiria didžiausią skurdą bei socialinę riziką, ne tik itin svarbią finansinę paramą, bet ir dar labiau sutvirtintų solidarumo, vienybės, besiremiančios ir pasireiškiančios bendrais interesais ir tikslais, principą.

Siūlymas susieti išmokos dydį su senatvės pensijos bendrosios dalies dydžiu argumentuojamas tuo, kad nuo 2022 m. sausio 1 d., siekiant labiau padidinti mažiausias pensijas, buvo pakeista bendrosios pensijos dalies apskaičiavimo tvarka, kuria vadovaujantis tie žmonės, kurie yra įgiję būtinąjį stažą (turintys 15 metų minimalųjį stažą)… bet neturintys būtinojo stažo, gaus viso dydžio bendrąją pensijos dalį – 246 eurus, o šalpos pensijų bazės dydis, su kuriuo susietos visos mokamos šalpos išmokos ir kompensacijos, – 184 eurai.

Priėmus įstatymo projektą, visiems socialinio draudimo senatvės pensijos gavėjams kartą per metus būtų išmokamas vienkartinis senatvės pensijos bendrosios dalies dydis. Šalpos senatvės pensijos gavėjams kartą per metus būtų išmokama šalpos senatvės pensijos dydžio išmoka. Ši išmoka išmokama einamųjų metų lapkričio mėnesį iki 20 dienos. Data pasirinkta todėl, kad yra siejama su prasidedančiu šildymo sezonu, be to, ir artėjant vienai svarbiausių metų švenčių – šventoms Kalėdoms – paprastai asmenų išlaidos didėja. Tokiu principu yra mokamos vienkartinės išmokos – 13-oji ir 14-oji pensijos Italijoje, Lenkijoje, Portugalijoje, Vengrijoje. Aišku, klausimas: o kiek tai kainuotų? Tai kainuotų 200 mln. eurų biudžeto lėšų per pirmuosius galiojimo metus, kitais metais lėšų poreikis gali keistis.

PIRMININKAS. Labai dėkui, gerbiama kolege. Jūsų paklausti nori keturi Seimo nariai. Ir pirmoji klausia L. Nagienė.

L. NAGIENĖ (*DFVL*). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Gerbiama kolege, pirmiausia skaitau jūsų aiškinamąjį raštą. Tai labai nuostabu: tie, kurie dalyvauja privačiuose fonduose, 25 % pakelia savo pensiją. Nustebau, net nežinojau tokių rodiklių. Labai nustebusi, nes žmonės visai kitokią informaciją, kai ateina pas mus konkrečiai skųsdamiesi…

Kitas momentas. Noriu jūsų paklausti dabar. Čia visi pinigai bus iš valstybės biudžeto, tie 200 mln., apie 200 mln. eurų. Į privačius fondus dar pervesti reikės apie 300 mln. Ar jūs nemanote, kad reikėtų tada spręsti visiškai kitaip, galvoti, kaip padidinti iš viso tą bazinį dydį pensijos, ir spręsti klausimą dėl individualiosios dalies galbūt skaičiavimo? Nes čia mes matome, kad tie, kurie dirba, jų pensijų individualioji dalis labai ženkliai… atskirtis yra labai maža, mažai padengiama. Ar nemanote, kad kitaip reikėtų spręsti? Ši vienkartinė išmoka, nemanau, kad yra tikslinga.

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (*LVŽSF*). Visų pirma, taip, tai būtų iš valstybės biudžeto visa suma. Ne iš „Sodros“ – iš valstybės biudžeto būtų.

Dabar dėl antros dalies. Mes praeitoje kadencijoje labai daug kalbėjome, kaip reikia didinti bendrąją dalį, pensijos bendrąją dalį, ir iš tikrųjų buvo daug ir argumentuotų siūlymų, tačiau pasikeitus valdantiesiems situacija pasikeitė ir apie tai jau nebekalbama. Yra džiaugiamasi tuo, kad pensijos indeksuojamos, ypač individualioji dalis, tačiau žmonės, aišku, yra nepatenkinti. Aš manau, po kitų rinkimų bus galima, gerbiama Laima, jūsų pasiūlymus priimti, kadangi jūs, kaip buvusi „Sodros“ darbuotoja, puikiai žinote, ką būtų galima pakeisti ir tobulinti.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Klausia J. Džiugelis.

J. DŽIUGELIS (*TS-LKDF*). Galima būtų preziumuoti, kad jūs neatsakysite, bet aš vis tiek paklausiu. Iš kur 200 mln. siūlote skirti?

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (*LVŽSF*). Gerbiamas Justai, trečią kartą teikiamas projektas ir atsakymo nebuvo nei pirmą, nei antrą kartą. Trečią kartą aš taip ir tikėjausi, kad vėl ten, kur pinigai, valdantieji laiko pinigus tik toms reikmėms, kur mato reikalinga. Mes, opozicija, matome truputį kitaip, mums prioritetas yra socialiniai klausimai, bet kartais būna ir išimčių. Tikimybė, kad pritarsite, maža, bet mūsų noras yra didelis. Atsakymas toks.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Klausia Ministrė Pirmininkė I. Šimonytė. Įtariu, irgi apie finansus.

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Na, turbūt, bet gal klausimas labiau filosofinis, nes jūs turbūt suprantate tiek, kad jūs tampote tą pačią *kaldrą.* Tiesiog nutraukiate nuo kažkur kitur, bet tai yra ta pati *kaldra*, nes jūs dar nė vienam kolegai neatsakėte ir net neparodėte kokio nors supročio apie tai, kaip biudžete pinigai atsiranda, kaip jie ten ateina. Bet jau tuščia jo, aš iš jūsų šito nesitikiu. Aš tik būčiau tikėjusis, kad jūs pristatyme būtumėte naudojusi ne 2021 metų duomenis, o 2023-iųjų bent jau, nes tikrai statistikos yra apstu.

Bet mano klausimas yra filosofinis. Kadangi jūs dalinate tuos pačius pinigus, kurie yra, jūs nesiūlote, kad tų pinigų būtų daugiau, ar geriau yra 12 didesnių pensijų, ar 12 mažesnių ir 13 pensija?

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (*LVŽSF*). Visų pirma, gerbiama Ingrida, ačiū už pastebėjimą, aš daug ko tikrai nesuprantu. Ne man duota suprasti tiek, kiek jūs suprantate. O čia buvo jūsų tokia įžanga: jūs tiek maždaug dar gal išmanote? Tiek aš išmanau, kiek reikia man, kaip Seimo narei ir dirbančiai tose srityse, kurios man yra priimtinos ir žinomos.

Jeigu kalbame apie vieną kartą išmokamą išmoką ir jeigu analogiška suma būtų padidinta visiems lygiai vienodai kiekvieną mėnesį, aš manau, kad tauta būtų patenkinta tuo, bet tokio dydžio indeksuojant, kiek mes siūlome išmokėti, ypač tiems, kurie gauna mažas pensijas, čia buvo akcentas būtent mažos pensijos, ir senatvės, ir šalpos, jiems tiek nepadidėtų.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Tikriausiai apie finansus klausia socialinių reikalų ir darbo ministrė M. Navickienė.

M. NAVICKIENĖ (*TS-LKDF*). Taip, aš gal labiau tokį matematikos klausimą negu filosofinį turėčiau, bet pradžioje apie tas labai mažas pensijas. Gerbiama Rimante, kadencijos pradžioje tam ir padarėme reformą, kad žmonių bazinė pensija padidėtų suvienodinus stažus ir kad pačių mažiausių pensijų priemokų gavėjų mes turėtume Lietuvoje mažiau. Šitas sprendimas buvo padarytas iš karto, kai tiktai šita Vyriausybė pradėjo dirbti, ir tada jau nuo didesnės bazės atsispirdami mes darėme viską ir toliau darysime viską, kad spartėtų indeksavimas ir žmonės gautų didesnes pensijas. Bet matematinis klausimas ir uždavinys jums būtų štai toks. Jūs čia disponavote 2022 metų duomenimis, bet šiandien yra 2023-ieji, o jau, žiūrėkite, už slenksčio ir 2024-ieji, tai uždavinukas paprastas. Jeigu šiemet laukiama vidutinė infliacija yra 9 %, o pensijos auga 12 %, tai kuris dydis yra didesnis – ar 9, ar 12? Čia pirmas klausimas.

Antras matematinis klausimas būtų jau apie 2024 metus. Kai laukiama infliacija yra 2,4 %, o pensijos, jeigu vien tik pagal bazinį scenarijų būtų indeksuojamos, augtų 9,57, tai kuris dydis yra didesnis – ar 2,4, ar 9,57?

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (*LVŽSF*). Gerbiama ministre, matematiškai čia yra labai teisingai jūsų viskas pasakyta. Aš šito neneigiu. Bet aš būtent šiandien domėjausi. Dabar, kai aš jau pristačiau, noriu atkreipti jūsų dėmesį, mano buvo pasakyta: 2023 metų gegužės mėnesį infliacija siekė 11,7, liepos mėnesį jau siekė 9. Aš jūsų ministerijoje šiandien aiškinausi tuos skaičius, tikslinausi, tai aš ir susiejau su birželio mėnesiu, ne su liepos mėnesiu, jo procentą jūs įvardijote. Kad bendrąją dalį didinote, taip, sutinku, bet žmonės, gaunantys mažas pensijas, nelabai, bent jie taip įsivaizduoja, kad nelabai pajuto.

PIRMININKAS. Labai dėkui, jūs atsakėte į visus Seimo narių klausimus. Nėra norinčių kalbėti dėl motyvų. Balsuojame dėl įstatymo projekto. Kas pritariate, balsuojate už, kas nepritariate, balsuojate prieš arba susilaikote.

Balsavo 87 Seimo nariai: už – 32, prieš – 39, susilaikė 16. Įstatymo projektui po pateikimo nepritarta.

Alternatyviai balsuodami apsisprendžiame, ką darome toliau. Kas balsuojate už, balsuojate už tai, kad būtų grąžinta iniciatoriams tobulinti, kas balsuojate prieš, balsuojate už tai, kad būtų atmesta.

Balsavo 89 Seimo nariai: už – 36, prieš – 53. Įstatymo projektas atmestas. Labai dėkui.

Gerbiami kolegos, dėl 2-6 klausimo – dėl įstatymo projekto Nr. XIVP-2204 nėra gauta Teisės departamento išvada, todėl įstatymo projektas negali būti teikiamas.

16.34 val.

Nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymo Nr. XII-717 4 ir 8 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2040(2) (*pateikimas*)

Darbotvarkės 2-7 klausimas – Nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymo Nr. XII-717 4 ir 8 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2040(2). Pranešėja – L. Girskienė. Pateikimas.

L. GIRSKIENĖ (*LVŽSF*). Laba diena. Kai yra bėda, mes visada prisimename nevyriausybines organizacijas. Pabandysiu labai trumpai pristatyti mano teikiamo projekto esmę, nors jau esame apie tai diskutavę. Nevyriausybinis sektorius ypač svarbus mūsų valstybės raidai, piliečiai, būdami valstybės dalis, gali prisidėti prie valstybės problemų sprendimo ir jas efektyviai spręsti. Be nevyriausybinių organizacijų įsitraukimo valstybė dar ir dabar sunkiai pasirūpintų benamiais gyvūnais, sunkiai sergančiais vaikais, spręstų skurdo ir net aplinkosaugos problemas.

Klaipėdos pavyzdys rodo, kad tik aktyvus nevyriausybinių organizacijų sektorius padėjo atskleisti didžiulio masto taršos problemas, o aktyvūs piliečiai suorganizavo visuotines tvarkymosi akcijas, tokias kaip „Darom“, po kurių mūsų aplinka tampa švaresnė ir gražesnė. Norėdamos tinkamai apginti gyventojų interesus, nevyriausybinės organizacijos dažnai yra priverstos ginčus spręsti teismuose. Vėl Klaipėdos atvejis. Žmonėms nuo uoste dirbančių įmonių į namus ateina dulkių, gyvenamojoje aplinkoje atsiranda dulkių ir taip žmonės gyvena metų metus. Todėl norėdami apginti savo interesą, apginti savo kaimynų interesą yra priversti ginčą su taršia įmone spręsti teismuose.

Pažymėtina, kad ne visi piliečiai turi žinių, kaip teisingai surašyti skundą, kaip išspręsti tam tikras problemas teisiniu keliu, todėl dažnai nevyriausybinės organizacijos, ypač mažesnės ir tos, kurios negauna finansavimo iš valstybės biudžeto ar gauna tikslinį finansavimą, kurio negalima panaudoti teisinėms paslaugoms įsigyti, neturi galimybės samdyti teisininkų, todėl sunkiai bendradarbiauja su valstybinėmis institucijomis ir kartais dėl elementarių žinių stokos įvyksta nesusikalbėjimas, skatinantis teisinį nihilizmą, arba jis yra išreiškiamas protestais, o ne problemų sprendimu teisiniu būdu. Valstybinės institucijos turi atskirus teisės padalinius, kurie konsultuoja teisinių žinių neturinčius tarnautojus, gina institucijas teismuose, tačiau nevyriausybinės organizacijos dažnai neturi galimybių pasisamdyti brangiai apmokamų teisininkų, nes jų veikla paremta savanorišku pagrindu.

Šiuo įstatymu siūloma suteikti viešosios naudos nevyriausybinėms organizacijoms nemokamą teisinę pagalbą, įskaitant ir gynybą teismuose, nes ten yra reikalingos specifinės žinios; patikslinti viešosios naudos nevyriausybinių organizacijų apibrėžimą ir numatyti, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerija būtų atsakinga už nemokamos teisinės pagalbos teikimo organizavimą. Kodėl būtent šita ministerija? Todėl, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerija jau dabar yra atsakinga už nevyriausybinių organizacijų plėtrą, teikia bendruomenėms metodinę paramą. Atsižvelgiant į tai, kad nevyriausybinės organizacijos yra pilietiškų žmonių sambūris, yra daug efektyviau skirti teisinę pagalbą tokių žmonių sambūriui, o ne kiekvienam atskiram žmogui, kuris susiduria su ta pačia problema.

Galime prisiminti garantuojamos nemokamos teisinės pagalbos temą, pasinaudoti ja. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija galėtų nustatyti kriterijus, kokiu atveju teisinė pagalba yra skiriama, paskirti atitinkamus tarnautojus arba pavesti tai padaryti vienai iš savo pavaldžių institucijų. Jau šiuo metu Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pavaldžios institucijos teikia įvairią pagalbą įvairių grupių asmenims, todėl ši funkcija nebūtų nauja. Ministerija galėtų organizuoti viešąjį pirkimą dėl teisinių paslaugų teikimo nevyriausybinėms organizacijoms ir apmokėti teisines paslaugas pagal įvykusį faktą, numatydama maksimalų valandų kiekį. Ministerija turėtų numatyti aiškius kriterijus, kokią pagalbą ir kokiais atvejais būtų galima skirti, pavyzdžiui, motyvavus, kad teisinė pagalba reikalinga dėl tiesiogiai su viešuoju interesu susijusios veiklos. Pavyzdžiui, dažna problema – pastabų dėl poveikio aplinkai vertinimo surašymas arba skundo dėl galimos taršos surašymas, arba kreipimasis į teismą siekiant apskųsti tam tikros institucijos sprendimą. Tokiu būdu ne tik bus suteikta pagalba pilietinei visuomenei, bet ir padidinta valstybės tarnautojų darbo kokybė, ypač atsakinėjant į nevyriausybinių organizacijų raštus ir sprendžiant susijusias problemas.

Tai tiek apie mano siūlomą projektą. Atsakysiu į klausimus.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Jūsų paklausti nori du Seimo nariai. Pirmasis klausia J. Džiugelis.

J. DŽIUGELIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Be abejo, sunku ginčytis, kad nevyriausybinis sektorius…

L. GIRSKIENĖ (*LVŽSF*). Aš negirdžiu jūsų, labai didelis šurmulys.

J. DŽIUGELIS (*TS-LKDF*). Be abejo, sunku ginčytis, kad nevyriausybinis sektorius yra be galo svarbus valstybės vystymuisi. Bet, gerbiama Ligita, mes prieš metus laiko priėmėme Nevyriausybinių organizacijų stiprinimo fondą, jeigu neklystu, ir jūs palaikėte tą fondo idėją. Kodėl dabar siūlote dar atskirai numatyti finansavimą iš Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos lėšų, kai nevyriausybinės organizacijos veikia ne vien tiktai socialinėje plotmėje, bet ir sveikatos, aplinkosaugos, ką minėjote, ir kitose. Ar tame fonde, jūsų manymu, neužtenka lėšų?

L. GIRSKIENĖ (*LVŽSF*). Iš tikrųjų, diskutuotinas klausimas, dėl finansavimo šaltinių galima būtų pasitarti. Aš manau, šiuo atveju, kadangi Socialinės apsaugos ir darbo ministerija kuruoja jau ir taip nevyriausybinių organizacijų veiklą, tai, man pasirodė, būtų logiška, kad jinai kuruotų ir finansinę dalį būtent dėl teisinės pagalbos skyrimo, bet tai gali būti ta pati Teisingumo ministerija, kadangi jinai kuruoja neatlygintiną teisinės pagalbos tam tikrai asmenų grupei teikimą. Nežinau, čia diskutuotinas klausimas, komitetuose galėtumėme padiskutuoti dėl finansavimo šaltinių.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Tikriausiai dar vieną matematinį uždavinuką norėtų užduoti socialinių reikalų ir darbo ministrė M. Navickienė.

M. NAVICKIENĖ (*TS-LKDF*). Gerbiamas posėdžio pirmininke, ne, šį kartą norėčiau turbūt labiau pasisakyti, negu paklausti. Manau, kad su ponia Ligita panašiai matome poreikį, kad nevyriausybinės organizacijos būtų stiprios, bet mes esame nuėję šiek tiek kitu keliu, būtent per savireguliaciją. Fondo atsiradimas, Nevyriausybinių organizacijų fondo atsiradimas ir yra tas žingsnis, kad organizacijos galėtų ir pačios save reguliuoti, ir būti nepriklausomos nuo kitų institucijų. Jokiu būdu negalėčiau pritarti, kad būtų teisinga Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai duoti funkciją, kuri jai niekaip nėra būdinga, tai yra teisinių konsultacijų ir panašių dalykų. Tai būtų tiesiog ir valdymo prasme nelogiška, bet ir neteisinga – jau nueitų savireguliacijos keliu. Tai mano klausimas turbūt būtų toks: ar jūs sutiktumėte labiau galbūt pasigilinti į paties fondo veiklą ir jo

teikiamas galimybes ir tuomet šio savo projekto arba nesvarstyti, arba, na, atidėti jį vėlesniam laikui ir tuomet jį suformuluoti galbūt korektiškiau?

L. GIRSKIENĖ (*LVŽSF*). Aišku, būtų labai įdomu turėti informaciją apie fondo veiklą, kiek organizacijų naudojasi šita priemone. Vis dėlto, aš projektą būčiau linkusi teikti jūsų sprendimui.

PIRMININKAS. Labai dėkui, jūs atsakėte į visus Seimo narių klausimus. Dėl motyvų niekas nenori kalbėti. Balsuojame dėl įstatymo projekto: kas pritariate įstatymo projektui po pateikimo, balsuojate už, kas nepritariate, – prieš arba susilaikote.

Balsavo 77 Seimo nariai: už – 26, prieš – 9, susilaikė 42. Įstatymo projektui nepritarta. Alternatyviu balsavimu apsisprendžiame, ką darome toliau. Kas balsuojate už, balsuojate už tai, kad grąžintume iniciatoriams tobulinti, kas balsuojate prieš, balsuojate už tai, kad atmestume.

Balsavo 83 Seimo nariai: už – 38, prieš – 45. Įstatymo projektas atmestas.

16.44 val.

Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13[1], 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 27, 29, 30 straipsnių pakeitimo ir papildymo ir Įstatymo papildymo 18[1] straipsniu įstatymo Nr. XI-111 23 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2546 (*pateikimas*)

Darbotvarkės 2-8 klausimas – Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo daugelio straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2546. Pranešėja – L. Girskienė. Pateikimas.

L. GIRSKIENĖ (*LVŽSF*). Šitas įstatymas yra beveik analogiškas šiandien jau teiktam V. Gapšio įstatymo projektui. Tai aš trumpai tik pasakysiu, koks yra skirtumas. Mano siūlomu įstatymo projektu, Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo daugelio straipsnių pakeitimais, siūloma nustatyti, kad Lietuvos Respublikos piliečiai, deklaruodami pajamas, iš pajamų galėtų atimti palūkanas už vieną paimtą kreditą (arba jo dalį) vienam gyvenamajam būstui statyti ar įsigyti arba palūkanas už vieno gyvenamojo būsto finansinę nuomą, tai yra lizingą, jeigu toks kreditas yra paimtas ir rašytinis susitarimas dėl gyvenamojo būsto, kuriam statyti ar įsigyti paimtas kreditas, statybos ar įsigijimo arba finansinės nuomos (lizingo) sutartis sudaryta iki 2023 m. sausio 1 d… ir kuriame asmuo yra deklaravęs savo gyvenamąją vietą. Šiuo metu esantis reglamentavimas, kaip jau minėjo kolega rytiniame posėdyje, sudaro galimybes susigrąžinti dalį gyventojų pajamų mokesčio asmenims, kurie yra paėmę kreditą gyvenamajam būstui įsigyti iki 2009 metų. Siūlau sudaryti galimybę didesnei grupei asmenų gauti, susigrąžinti gyventojų pajamų mokesčio dalį.

PIRMININKAS. Labai dėkui, gerbiama kolege. Jūsų paklausti nori A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Ačiū, pirmininke. Gerbiamoji kolege, greičiausiai ir jūsų projektą ištiks toks pat likimas kaip ir V. Gapšio projektą. Bet užbėgdamas už akių aš vis dėlto norėčiau paklausti, jūsų manymu, kodėl Vyriausybė ir jos vadovė taip priešinasi, atrodo, tokioms socialiai jautrioms iniciatyvoms, padiktuotoms laiko, padiktuotoms infliacijos, kai matome labai aukštas palūkanas? Kokia čia priežastis yra?

L. GIRSKIENĖ (*LVŽSF*). Iš tiesų sunku pasakyti, man atrodo, kad viena iš priežasčių yra, kad vis dėlto Vilnius, didieji miestai gyvena kažkokiame atskirame burbule, sakykime, ir nelabai suvokia, kaip žmonės gyvena ir kokie svarbūs yra tie 300 ar 400, 500 eurų regiono žmogui. Tai galbūt viena iš priežasčių yra ta. O kita, kad vis dėlto nuolat yra kalbama apie lėšų stygių, bet dalykams, kurių galbūt mums nereikėtų, surandame finansavimo šaltinių.

PIRMININKAS. Labai dėkui, gerbiama kolege, jūs atsakėte į visus Seimo narių klausimus. Dėl motyvų niekas nenori kalbėti. Balsuojame dėl įstatymo projekto. Kas pritariate įstatymo projektui po pateikimo, balsuojate už, kas nepritariate, arba balsuojate prieš, arba susilaikote, arba visai nebalsuojate.

Balsavo 83 Seimo nariai: už – 31, prieš – 34, susilaikė 18. Įstatymo projektui po pateikimo nepritarta. Alternatyviai balsuodami apsisprendžiame, ką su įstatymo projektu darome toliau. Kas balsuojate už, balsuojate už tai, kad grąžintume iniciatoriams tobulinti, kas balsuojate prieš, balsuojate už tai, kad atmestume.

Balsavo 84 Seimo nariai: už – 33, prieš – 51. Įstatymo projektas atmestas.

16.48 val.

Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo Nr. X-764 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3073 (*pateikimas*)

Kitas darbotvarkės 2-9 klausimas – Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo Nr. X-764 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3073. Pranešėja – L. Girskienė. Pateikimas.

L. GIRSKIENĖ (*LVŽSF*). Tikiuosi, kad, kolegos, mano trečio projekto neišmesite į šiukšlių dėžę, nes jam nereikia papildomo finansavimo. Todėl kviečiu paklausyti, nes tai susiję su kiekvienu iš jūsų, kurie gyvenate daugiabučiame name arba turite kokią nors kitą nuosavybę. Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 3 straipsnio 19 dalyje yra apibrėžiama geriamojo vandens tiekimo ir vartojimo riba. Tai yra geriamojo vandens tiekimo infrastruktūros vieta, kurioje baigiasi abonentui ir vartotojui nuosavybės teise priklausančio ar kitaip valdomo ir naudojamo turto riba (tai gali būti vandentiekio šulinys, sklypo riba ar statinio, ar daugiabučio namo įvadas, atsižvelgiant į abonentų ir vartotojų kategoriją) ir prasideda geriamojo vandens tiekėjui ir nuotekų tvarkytojui nuosavybės teise priklausanti ar kitaip valdoma ir (arba) naudojama geriamojo vandens tiekimo infrastruktūra ir kurioje geriamojo vandens tiekėjas ir nuotekų tvarkytojas perduoda saugos ir kokybės reikalavimus atitinkantį geriamąjį vandenį abonentui ir vartotojui.

Na, išversiu į lietuvių kalbą. Jeigu gyvenate daugiabutyje ir jums staiga nutrūksta vandens tiekimas, pradedama ieškoti, kas nutiko. Daugiabučio namo administratorius nustato, kad ar susprogo, ar prakiuro įvadinis vamzdis, kuriuo į namą ateina geriamasis vanduo. Iškviečia avarinę tarnybą, o avarinė tarnyba pasako: ne, čia jūs turite savo lėšomis remontuoti, mes nieko netvarkysime. Kyla ginčas. Tos avarinės tarnybos, dažniausiai tai yra vandens tiekėjų pasamdytos, aiškina, kad geriamojo vandens tiekimo infrastruktūrą joms priklauso tvarkyti tik iki namo pamato, tai yra iki sienos, ar ne? Bet aš manau, kad tai yra neteisinga. Ši riba turėtų būti nustatyta – įvadinis namo apskaitos prietaisas ir įvadinė sklendė, nes be šitos įrangos į namą negalima būtų tiekti geriamojo vandens. Gyventojai savo lėšomis turėtų remontuoti, taisyti, atnaujinti geriamojo vandens infrastruktūrą, esančią tik už šios įvadinės sklendės. Todėl siūlau savo įstatymo projektu nustatyti aiškiai (kad ateityje būtų išvengta ginčų), kad geriamojo vandens tiekėjas yra atsakingas už infrastruktūrą iki įvadinės namo sklendės ir privalo ją remontuoti, prižiūrėti ir visa kita. O visa kita, kas yra už įvadinės namo sklendės, jau būtų gyventojų nuosavybė. Tai lietuviškai paaiškinus tokia yra mano projekto esmė.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Jūsų paklausti nori penki Seimo nariai. Pirmoji klausia M. Ošmianskienė.

M. OŠMIANSKIENĖ (*LF*). Dėkoju. Tai aš norėčiau pasitikslinti…

L. GIRSKIENĖ (*LVŽSF*). Jeigu galite, garsiau, nes aš negirdžiu, čia šurmulys.

M. OŠMIANSKIENĖ (*LF*). Aš čia esu. Norėčiau pasitikslinti. Vadinasi, kam pati sklendė priklausytų, jeigu jinai sugestų, kaip jūs čia pagal tą formuluotę matote? Ir ar nesusidarys tokių situacijų, kai tiekėjai neturės galimybių įvykdyti savo pareigą, nes negalės patekti į pastatą, į rūsį (arba galbūt kartais būna kur nors ir bute tos sklendės, aš nežinau, patikslinkite), ar nebus tada taip, kad vieni sakys – aš negaliu patekti, kiti sakys – jums priklauso ir visi sėdės iš viso bėdoje?

L. GIRSKIENĖ (*LVŽSF*). Paprastai patekimą turi užtikrinti daugiabučio namo administratorius arba įgaliotas asmuo. Tai patekti tikrai neturi kilti jokių problemų. Aš dirbau daugiau negu dešimt metų šitoje srityje ir visada privalėdavome užtikrinti atitinkamą patekimą tiek į butą, tiek į bendrojo naudojimo patalpas, kuriose yra įvadinė sklendė. O pati įvadinė sklendė ir įvadinis apskaitos prietaisas būtų vandens tiekėjo nuosavybė.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Klausia… (*Balsas salėje*)

L. GIRSKIENĖ (*LVŽSF*). Čia sklendė ir yra.

PIRMININKAS. Klausia L. Nagienė.

L. NAGIENĖ (*DFVL*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiama kolege, manau, kad tikrai geras projektas. Bet įvadinis apskaitos prietaisas visada parodo ir nuostolius. Dažniausiai būna dideli nuostoliai, kuriuos vis tiek jie padalina mūsų gyventojams, tiems, kurie gyvena daugiabutyje, tą skirtumą, nes parodymus kiekvienas pateikia realiai pagal savo skaitiklį, o po to vis tiek yra nuostoliai ir jie priskaičiuojami. Tai kaip tą klausimą galvotume spręsti? Nes dažniausiai, mes žinome, 10–15 %, aš net esu susidūrusi, vanduo bėga, nes nuolat yra kažkur skylelių, sakykime, vamzdyje ir prarandama geriamojo vandens. Šiuo atveju, aišku, vandens įmonės turėtų turėti visą atsakomybę ir tą skirtumą ne kabinti gyventojams, o turėtų pačios iš savo pelno padengti tą nuostolį.

L. GIRSKIENĖ (*LVŽSF*). Ne, aš su jumis nesutikčiau. Čia yra truputį skirtingi dalykai. Matote, geriamasis vanduo, kuris ateina iki įvadinės sklendės ir apskaitos prietaiso įvadinio, jo kiekis, kaip sakant, yra fiksuojamas tik po skaitiklio, kiek paima namo gyventojai, o problema dėl to susidariusio skirtumo yra netinkamas geriamojo vandens deklaravimas. Už tai jau yra atsakingi patys gyventojai.

Viena iš priežasčių, kad skirtingu laiku deklaruoja. Vieni deklaruoja kas mėnesį, kiti – kas 2 mėnesius, kiti – kas pusę metų. Dėl to susidaro tas skirtumas. Įvadinis skaitiklis parodo, kiek bendrai namo gyventojai yra paėmę vandens. Žodžiu, po to per tam tikrą laikotarpį vis tiek ta suma išsilygina. Tai mano projektas nėra skirtas tam. Vanduo, kuris ateina iki įvadinės sklendės, yra išskirtinai vandens tiekėjo problema.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Klausia A. Matulas.

A. MATULAS (*TS-LKDF*). Gerbiama kolege, už prieš tai jūsų teiktą įstatymo projektą balsavo 33, prieš – 51. 36 opozicijos nariai šiuo metu salėje nedalyvauja, nebalsavo. Sudėjus gautus skaičius, 69 – už, 51 – prieš. Tai gal galite atsakyti, ar jūsų opozicija dirba dėl pliusiukų, ar dėl feisbuko, kad po to teigtų, kad tokie *blogiečiai* dešinieji atmetė jūsų gerus įstatymų projektus?

Na, o aš balsuosiu už šį įstatymo projektą, kurį jūs dabar teikiate, jis nereikalauja tokių milžiniškų lėšų, ir padėsiu jums, kad šis projektas po pateikimo galbūt būtų priimtas.

L. GIRSKIENĖ (*LVŽSF*). Štai jūs ir pateksite dabar jau į feisbuką.

PIRMININKAS. Klausia A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). Ačiū, pirmininke. Gerbiamoji kolege, ar išties įstatymu reikia reglamentuoti nuosavybės ribą? Sakykime, tarp objekto ir vandens tiekėjo šiuo atveju. Ar užtektų, na, poįstatyminių aktų ar kokių nors, ar būtinai reikia įstatymu nubrėžti šią ribą, ant tos ribos įrengti sklendę, kaip jūs sakote…

L. GIRSKIENĖ (*LVŽSF*). Yra tos sklendės.

A. SKARDŽIUS (*MSNG*). …ir tai turi būti įstatyme?

L. GIRSKIENĖ (*LVŽSF*). Aš manau, kad tik įstatymas išspręstų esamą situaciją, kadangi poįstatyminius teisės aktus, na, interpretuoti galime kaip norime. Tuo ir naudojasi dabar vandens tiekėjai, tiek šilumos tiekėjai, tiek vandens tiekėjai ir panašiai. Aš manau, kad vienintelis būdas visam laikui išspręsti ginčus tarp vandens tiekėjo ir nuosavybės teisę į butą turinčio asmens – tik įstatymas gali padėti.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Ir paskutinė klausia E. Rudelienė.

E. RUDELIENĖ (*LSF*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Ačiū pranešėjai. Iš tikrųjų neblogas įstatymo projektas ir, matyt, na, tikrai pradinėje stadijoje palaikysiu.

Tiesiog kilo keli tokie galbūt teisiniai klausimai, nes jūs sakote, kad, na, šiandieną kalbate apie turtą ir tai gali būti bendrijos turtas. Pavyzdžiui, sklendė, kuri šiandieną stovi, gali būti, jeigu jinai neseniai keista, taip. Bet kaip šis… Ar tiesiog galvojate, kad pereis tada automatiškai vandens tiekėjui? Tai čia vienas klausimas.

Kitas klausimas. Jeigu tai susiję ir su nuosavais namais, kaip aš suprantu, kad ne tiktai su daugiabučiais iki įvadinės tos sklendės susiję, jeigu eina per nuosavą žemės sklypą, kaip tada dėl žemės nuosavybės, nes tada turės būti automatiškai servitutai nustatyti? Na ir dabar, jau šiandieną, susiduria vandens tiekimo įmonės su tam tikromis problemomis. Galbūt čia svarstymo stadijoje atsakysite į šiuos klausimus, bet gal jūs galite ir dabar atsakyti? Ačiū.

L. GIRSKIENĖ (*LVŽSF*). Į antrą klausimą atsakant, kiek man yra žinoma, aš, aišku, praktikos labai daug su individualiais namais neturiu, bet servitutai yra nustatyti ten, kur yra infrastruktūra, reikalinga viešiesiems poreikiams tenkinti. Tai šitą reikėtų pasitikslinti.

O kas būtent dėl sklendės nuosavybės, tai bendrija ir taip neturi jokios nuosavybės, visas turtas, kuris yra daugiabučiame name, yra bendrojo naudojimo, tai yra bendras turtas, nuosavybės. (*Balsai salėje*) Ne, bendrija atlieka tik administravimo funkciją, o turtas yra gyventojų. (*Balsai salėje*) Irgi taip pat.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Labai dėkui, gerbiama kolege, jūs atsakėte į visus Seimo narių klausimus. Pasisakymai dėl motyvų. Už pasisako M. Ošmianskienė.

M. OŠMIANSKIENĖ (*LF*). Dėkoju. Noriu atkreipti dėmesį, kad šis klausimas nuostabus vien tuo, kad atskleidė, kiek daug santechnikių turime Seime. Iš penkių klaususių trys yra moterys, klausimą pristato taip pat moteris. Dėl to šiek tiek džiugu. Bet išties atrodo, kad šis klausimas sprendžia aktualią ir svarbią problemą, kai niekaip nepavyksta susitarti gyventojams. Todėl tikrai siūlau palaikyti po pateikimo ir toliau giliau nagrinėti klausimą komitetuose.

PIRMININKAS. Labai dėkui. Prieš norėtų pasisakyti S. Gentvilas, jo salėje nematau. Išklausėme visus pasisakymus dėl motyvų.

Balsuojame dėl įstatymo projekto. Kas pritariate įstatymo projektui po pateikimo, balsuojate už, kas nepritariate, balsuojate kaip nors kitaip.

Balsavo 75 Seimo nariai: už – 62, prieš – 3, susilaikė 10. Įstatymo projektui po pateikimo pritarta. Pagrindiniu komitetu siūloma skirti Aplinkos apsaugos komitetą. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Galime. Labai dėkui, pritarta. Siūloma svarstyti gruodžio 12 dieną. Galime pritarti bendru sutarimu? Galime. Labai dėkui, pritarta.

17.01 val.

Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo Nr. XIII-2166 19 ir 99 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3028 (*pateikimas*)

Kitas darbotvarkės 2-10 klausimas – Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo Nr. XIII-2166 19 ir 99 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3028. Pranešėjas – G. Kindurys. Pateikimas.

Posėdžiui toliau pirmininkauja Seimo Pirmininko pavaduotojas J. Sabatauskas.

G. KINDURYS (*LVŽSF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, šiuo metu Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme yra nurodyta, kad kelių apsaugos zonose susisiekimo ministro nustatyta tvarka gavus kelio savininko arba valdytojo pritarimą leidžiama miestuose, miesteliuose ir kaimų, atkreipsiu dėmesį, kompaktiškai užstatytose teritorijose statyti ar rekonstruoti pastatus, kurie nesusiję su kelių transporto priemonių ar eismo dalyvių aptarnavimu. Taigi susisiekimo ministras, atsižvelgdamas į šią nuostatą, patvirtino Pritarimo projektui arba numatomai veiklai kelių apsaugos zonose tvarkos aprašą. Apraše yra nurodyta, kad norint statyti ar rekonstruoti kaimo kelio apsaugos zonoje būtina pateikti kelio savininkui ar valdytojui esamos situacijos schemą ir aprašymą, pagrindžiančius, kad apsaugos zona minėtame kelio ruože yra kompaktiškai užstatyta. Teritorijų planavimo įstatyme yra sąvoka „kompaktiškai užstatyta teritorija“, tai didesnė kaip 5 hektarų užstatyta teritorija, kurios užstatymo tankis yra ne mažesnis kaip 20 %.

Pažymėtina, kad, iki Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo priėmimo derinant klausimus dėl galimybės statyti ar statinius, ar pastatus kaimuose kelio apsaugos zonoje, reikalavimo, kad tokia statyba galima tik kompaktiškai užstatytose kaimų teritorijose, nebuvo. Aiškinantis šį klausimą pastebėta, kad apskritai kaimų, kurių užstatymo tankis būtų ne mažesnis kaip 20 %, yra galimai nedaug. Tai gana aukštas reikalavimas, reiškiantis, kad 20 % teritorijos turi užimti pastatai. Taigi akivaizdu, kad gyventojai, norintys statyti ar rekonstruoti kaimuose namų valdose, savo sklypuose prie kelių, kur toje pačioje gatvėje jau nuo seno kaimynystėje stovi kiti namai, negali gauti kelio valdytojo pritarimo, nes neįmanoma pateikti dokumento, pagrindžiančio, kad kaime kelio apsaugos zonoje užstatymo tankis yra ne mažesnis kaip 20 %, tokio dokumento neįmanoma parengti, nes Lietuvoje tokių vietų yra labai mažai.

Susitikimuose su gyventojais Kelių direkcija, kalbėdamasi dėl kelio zonų apribojimo, šį minėtą ministro aprašą pateikė kaip tikrai kompromisinį, leidžiantį statytis namus. Tiktai tiek, kad jie negali būti arčiau nei kiti pastatai. Tačiau visgi aprašą išnagrinėjus, kaip ir minėjau, paaiškėjo, kad jo neįmanoma įgyvendinti ir tai tiesiog neišsprendžiama problema.

Taigi tikslinga keisti šio klausimo reglamentavimą išbraukiant tą žodį „kompaktiškai“, tai yra nustatant galimybę ar, tiksliau, išimtį leisti statyti ar rekonstruoti, žinoma, atliekant būtinus derinimus ir projektavimus kelio zonoje kaimų užstatytose teritorijose. Juk akivaizdu, kad visi kaimai yra prie kelių.

Be to, tokia pati nuostata dėl kompaktiško užstatymo yra ir 99 straipsnyje, kuriame yra nustatytos išimtys paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų draudimuose, tai yra draudimas statyti pastatus mažesniu kaip 50 metrų atstumu iki paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juostos išorinės ribos, išskyrus atvejus, kai statomi pastatai miestuose, miesteliuose ir kaimų kompaktiškai užstatytose teritorijose, sodybose.

Taigi įstatymo projektu siekiame panaikinti perteklinius ir dažniausiai neįgyvendinamus reikalavimus įstatyme ir taip sudaryti teisėtą galimybę žemės savininkams, žemės, kurios paskirtis leidžia statybas, įgyvendinti savo teisėtus lūkesčius.

PIRMININKAS (J. SABATAUSKAS, *LSDPF*)**.** Ačiū, gerbiamas kolega. Nėra kolegų, kurie norėtų jūsų paklausti.

Dėl balsavimo motyvų nori pasisakyti du Seimo nariai, bet abu už. Jeigu nėra prieš, gal nebūtina kalbėti, tada galime iš karto pereiti prie sprendimo. Galime bendru sutarimu pritarti? (*Šurmulys salėje*) Ačiū, pritarta bendru sutarimu po pateikimo. Labai atsiprašau, kolegos, kad… (*Balsai salėje*)

Siūlomi komitetai: kaip pagrindinis – Aplinkos apsaugos komitetas. Siūloma svarstyti gruodžio 12 dieną. Galime pritarti dėl komiteto ir datos? Ačiū, pritarta bendru sutarimu.

17.06 val.

Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 59 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3049 (*pateikimas*)

Kitas darbotvarkės klausimas – Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo 59 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3049. Pranešėja – A. Norkienė. Pateikimo stadija. Prašom.

A. NORKIENĖ (*LVŽSF*). Gerą vakarą, mieli kolegos. Su kolege Guoda projektu teikiame pakeitimą. Kaip žinote, Darbo kodeksas numato darbuotojams, auginantiems vaikus, papildomas atostogų dienas, auginantiems vaikus su negalia – dar papildomas nuostatas. Šiame Karo tarnybos įstatyme, žinoma, yra… darbo ir valstybės tarnybos santykius… kariams dažniausiai netaikoma, bet šio įstatymo 59 straipsnyje yra įteisintos būtent šios Darbo kodekso nuostatos, išskyrus teisę į papildomą darbo dieną ar sutrumpintą darbo laiką tėvams, auginantiems vieną vaiką. Manome, kad tai atsitiko grynai dėl techninės klaidos ir ši nuostata nebuvo perteikta šiame įstatyme. Tad siūlome tą dabar padaryti.

PIRMININKAS. Ačiū. Jūsų nori paklausti M. Ošmianskienė.

M. OŠMIANSKIENĖ (*LF*). Dėkoju. Minimame Darbo kodekso straipsnyje yra ir daugiau garantijų. Klausimas būtų, kodėl siūlote perkelti ne visos apimties, kaip ir pastebėjo Teisės departamentas?

Kitas klausimas: ar klausimas yra derintas su kariuomenės atstovais ir kokia yra jų nuomonė?

A. NORKIENĖ (*LVŽSF*). Taip, derinta. Tiesiog manome, kad tai buvo techninė klaida ir neperkelta. Dėl jūsų minėtos Teisės departamento pastabos. Mes su kolege pastebėjome būtent šitą, Teisės departamentas dar vieną, tai aš manau, kad komitetas tikrai sugebės visas nuostatas perkelti.

PIRMININKAS. Ačiū. Jūs atsakėte į visus klausimus. (*Balsai salėje*) Dėl balsavimo motyvų nori kalbėti tiktai J. Džiugelis už. (*Balsai salėje*) Jeigu nėra norinčių kalbėti prieš, gal galime, kolega, tada nekalbėti ir bendru sutarimu pritarti? Galime. Ačiū. Ačiū už supratimą. Pritarta bendru sutarimu. Ir siūlomi komitetai: kaip pagrindinis – Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas. Siūloma svarstyti lapkričio 7 dieną. (*Balsai salėje*) Galime pritarti? Ačiū, pritarta bendru sutarimu.

Kitas darbotvarkės… (*Balsai salėje*) Dar dėl komiteto turite pasiūlymą, taip? Papildomas komitetas – SRDK. Galime pritarti? Ačiū, pritarta. Taigi, pagrindinis – NSGK, o papildomas – SRDK.

17.09 val.

Darbo kodekso 134 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3056, Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 22 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3057 (*pateikimas*)

Kompleksinis dviejų projektų klausimas – Darbo kodekso 134 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3056 ir Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo 22 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3057. Pateikimo stadija. Pranešėja – G. Burokienė. Prašom, kolege.

G. BUROKIENĖ (*LVŽSF*). Dėkoju posėdžio pirmininkui. Norėčiau trumpai pristatyti teikiamą įstatymo projektą. Dabar galiojančiame Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatyme įteisintos nuostatos, derinančios darbo ir vaiko priežiūros pareigas, vyrų ir moterų lygybę bei galimybes darbo rinkoje. Teisę gauti vaiko priežiūros išmoką turi vienas iš tėvų ar įtėvių, ar globėjas, ar nustatytas sąlygas atitinkantis vienas iš vaiko senelių. Bet nūdieną pasitaiko atvejų, kad vaiko tėvai turi tik globėjus, neturėjo tėvų, kurie juos užaugintų, užaugino globėjai ir dėl įvairių priežasčių tų vaikų negalėjo įsivaikinti. Ir tiems globėjams, pagal Darbo kodekso nuostatas, negali būti suteiktos atostogos anūkui, vaikui prižiūrėti ir, pagal tą įstatymo nuostatą, jiems nėra galimybės gauti vaiko priežiūros išmoką. Aš tikiu, kad tokių globėjų nėra labai daug, bet kadangi yra norinčių pasinaudoti šita galimybe, tai siūlau įvesti ir globėjus, kaip ir senelius tų vaikų, tėvų.

PIRMININKAS. Ačiū, gerbiama kolege. Jūsų niekas nenori klausti. Dėl balsavimo motyvų taip pat nėra norinčių pasisakyti. Kolegos, ar galime pritarti bendru sutarimu? Ačiū, pritarta bendru… (*Balsai salėje*) Ne? Norite balsuoti? Ką gi, balsuojame. O turėjau viltį, kad pritarsime bendru sutarimu visiems likusiems projektams.

Užsiregistravo 75, balsavo 75: už – 47, prieš – 3, susilaikė 25. Projektams pritarta po pateikimo. Ir dėl abiejų projektų kaip pagrindinis siūlomas Socialinių reikalų ir darbo komitetas. Siūloma svarstyti gruodžio 12 dieną. Galima pritarti? Ačiū. Pritarta bendru sutarimu. Pasiūlymų nebus? Nėra.

Kolegos, paskutinis šios dienos darbotvarkės klausimas – Švietimo įstatymo 31 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3102. Norėsite replikos? Ne.

Kolega, atsiprašau, dėl prie prieš tai buvusio klausimo, SRDK pirmininkas siūlo paprašyti Vyriausybės išvados. Ar bendru sutarimu galime pritarti? Ačiū, pritarta bendru sutarimu. Prašome Vyriausybės išvados. Dar? (*Balsai salėje*) Jau nebereikia, pritarta jo pasiūlymui.

17.12 val.

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 31 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3102 (*pateikimas*)

Taigi, paskutinis projektas – Švietimo įstatymo 31 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3102. Pranešėjas – L. Kukuraitis. Pateikimo stadija. O kol jis pasiruoš, G. Burokienė per šoninį mikrofoną.

G. BUROKIENĖ (*LVŽSF*). Frakcijos vardu prašau pertraukos dėl šio klausimo iki kito posėdžio.

PIRMININKAS. Prašymas teisėtas, frakcijos vardu. Kolegos, ar bendru sutarimu, ar?.. (*Balsai salėje*) Bendru sutarimu? Viskas, pritariame bendru sutarimu. (*Balsai salėje: „Balsuojame!“*) Norite balsuoti? Prašom balsuoti.

Užsiregistravo 73, balsavo 72: už – 26, prieš – 38, susilaikė 8. Prašymui pritarta. Įstatymo projekto pateikimo stadijoje daroma pertrauka.

Kolegos, kadangi ką tik balsavome, ar yra prasmė registruotis? Turbūt kad ne, visi užsiregistravo. Ačiū visiems už dalyvavimą rugsėjo 28 dienos posėdyje, už konstruktyvų darbą. Gero visiems vakaro ir artėjančio savaitgalio. Posėdis baigtas. (*Gongas*)

ASMENVARDŽIŲ RODYKLĖ

A

Adleris Alfredas (Adler Alfred) 381
Adomaitis Kasparas 25, 60, 61, 62, 77, 111, 141, 152, 159, 203, 206, 212, 263, 264, 268, 274
Aleknaitė-Abramikienė Vilija 105, 181, 220, 252, 317
Andrukaitienė Irena 338
Anušauskas Arvydas 36, 99, 101, 102, 143, 250, 258
Aradas Icchakas (Tolka), Rudnickis (Arad Yitzhak (Tolka), Rudnicki) 226
Armonaitė Aušrinė 120, 121, 299, 300, 301, 351, 360
Asanavičiūtė Dalia 280
Augūnaitė Viltė 56
Avulis Arvydas 180
Ažubalis Audronius 167, 176, 292

Ą

Ąžuolas Valius 64, 116, 117, 236, 239, 242, 258, 259, 267, 305, 307, 339, 354, 365, 375

B

Bachas Johanas Sebastianas (Bach Johann Sebastian) 234
Bad Kaplan Rišelė (Budd-Caplan Richelle) 221
Bagdonas Andrius 25, 57, 71, 109, 110, 111, 121, 211, 212, 324, 325, 326, 332, 345
Baidenas Džo, Džozefas (Biden Joe, Joseph) 180, 320
Bakas Samuelis (Bak Samuel) 227, 228, 229, 231, 234, 290
Bakas Vytautas 25, 42, 44, 45, 70, 71, 99, 203, 213, 214, 215, 220, 236, 237, 247, 251, 252, 262, 263
Balčytis Zigmantas 166
Baltokas Paulius 24
Bartoševičius Kristijonas 185, 351
Baškienė Rima 89, 118, 193
Baublys Juozas 141
Benkunskas Valdas 314
Bešta Petro (Bešta Petro) 179, 182
Bethovenas Liudvigas van (Beethoven Ludwig van) 234
Bičiūnas Tomas 93
Bielskis Albinas 78, 85
Bilotaitė Agnė 97, 103, 104, 105, 106, 238, 245, 247, 248, 249, 250, 251, 254, 257, 261, 262, 263, 352, 359, 361
Binkis Kazys 188
Blinkevičiūtė Vilija 306
Brancovskaja Fania 224
Brazauskas Algirdas Mykolas 281
Brazdžionis Bernardas 54
Bražėnaitė Nijolė 230
Bražėnienė Konstancija 230
Bučienė Irena 54
Budbergytė Rasa 344
Bukauskas Jonas 113, 114
Bukauskas Valentinas 359
Burokienė Guoda 69, 116, 379, 399
Butkevičius Algirdas 30, 31, 47, 50, 65, 118, 140, 184, 243, 247, 254, 342, 358

Č

Čepononis Antanas 130, 137
Čmilytė-Nielsen Viktorija 23, 25, 35, 53, 115, 165, 193, 221, 222, 232, 276, 290, 310, 327, 333, 366, 383, 384
Čmilis Viktoras 193

D

Dajanas Danis (Dayan Dani) 221, 225, 227, 236
Danielė Morgana 23, 241, 243, 328, 330, 352
Dikmanas Kristofas (Dieckmann Christoph) 233
Dineikaitė Vaižgantė Kunigunda 56
Dineika Vincas Rimgaudas 54
Dobrowolska Ewelina 23, 93, 104, 202, 203, 204, 304, 305, 352
Dombrovskis Valdis (Dombrovskis Valdis) 30, 184
Drobiazko Margarita (Drobiazko Margarita) 281
Dulkys Arūnas 260, 307, 357, 362, 378
Dumbrava Algimantas 25, 144, 199, 292, 361, 382, 388
Džiugelis Justas 38, 41, 58, 81, 167, 308, 388, 389, 391, 393, 398

E

Einšteinas Albertas (Einstein Albert) 294
Elijas Saliamonas Zalmanas ben (Elijahu Šlomo Zalman ben), Vilniaus Gaonas 222
Erazmas Roterdamietis, Deziderijus Erazmas Roterdamietis (Desiderius Erazmus Roterodamus) 334

F

Fiodorovas Viktoras 94, 108, 169, 183, 324, 327, 328, 329
Franklis Viktoras Ėmilis (Frankl Viktor Emil) 224

G

Gaidys Darius 149
Gaižauskas Dainius 251, 252, 253, 258, 356, 357
Gapšys Vytautas 36, 195, 196, 323, 340, 342, 343, 344, 346, 354, 363, 394
Gedeikis Mindaugas 127, 128, 136
Gediminas 221
Gedvilas Aidas 47, 76, 87, 93, 104, 126, 143, 157, 200, 201, 253, 255, 300, 301, 303, 358, 359, 360
Gedvilienė Aistė 153, 166, 241, 244, 346, 347, 348, 349, 350
Gensas Jakovas 230

Gentvilas Eugenijus 83, 138, 162, 168, 181, 183, 189, 216, 217, 353
Gentvilas Simonas 141, 146, 310, 313, 314, 315, 346, 347, 359, 361, 363, 364, 397
Giraitytė-Juškevičienė Vaida 64, 206, 286, 287
Girskienė Ligita 126, 130, 146, 178, 179, 260, 261, 312, 326, 350, 392, 393, 394, 395, 396
Gleizer Chana 232
Glikas Hiršas (Glik Hirš) 235
Goda Gintaras 276, 277
Gorbačiovas Michailas (Gorbačiov Michail) 54, 55, 57
Gražulis Petras 179, 180, 181, 184, 185, 190, 193, 243, 252, 272, 281, 293, 325, 326, 351, 353, 354, 355, 366
Gringauzas Aleksandras 230
Griškevičius Domas 49, 89, 110, 137, 278, 322, 323
Grodzkis Tomašas (Grodzki Tomasz) 223
Grosu Igoris (Grosu Igor) 23
Gudaitis Romas 53, 54, 55
Gurijonas Davidas Ben (Gurion David Ben) 143
Gvaramija Nika (Gvaramia Nika) 317

H

Haase Irena 97, 105, 107, 123, 124, 167, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 298, 299, 388
Hajekas Frydrichas Augustas fon (Hayek Friedrich August von) 187, 188
Haseltonas Tomas Mailsas (Haselton Thom Miles) 124, 125, 135
Haselton Natalia (Haselton Natalia) 124, 125, 135
Hercogas Icchakas (Hercog Icchak) 294, 303
Hitleris Adolfas (Hitler Adolf) 228
Hofertienė Romualda 54
Huzis Ihoris (Guz Igor) 277

I

Istomina Natalja 301, 302

J

Jablonskytė-Landsbergienė Ona 226
Jakeliūnas Stasys 345
Jakštas Gintautas 35, 89, 92, 93, 94, 95, 96, 140, 141, 143, 145, 146, 253, 255, 256, 358, 360, 363, 364, 365
Jakulevičienė Lyra 315, 316, 318
Jankauskas Ignas 142
Januška Albinas 52, 175
Jarutis Jonas 181, 197, 275, 313, 350, 366
Jasukaitytė Vidmantė 50, 53, 54, 55, 56, 57
Javaitis Juozas 333
Jonauskas Linas 60, 153, 264, 271, 272, 273, 346, 347, 350
Jovaiša Eugenijus 273, 340
Jovaiša Sergejus 388
Jukna Vigilijus 153
Juozapaitis Vytautas 44, 161, 166
Juršėnas Česlovas 281
Juška Ričardas 170, 279, 280

K

Kabišaitis Andrius 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78
Kačerginskis Šmerelis, Šmerkė 224, 228
Kačinskaitė-Urbonienė Ieva 70, 71, 106
Kadelskas Marius 124, 125, 135
Kairys Simonas 365
Kalvaitis Antanas 293
Kaminskis Michalas (Kamiński Michał) 221, 223, 234, 235, 236
Kanopa Vidmantas 25, 200, 201, 218
Kantor Mika (Kantor Mickey) 233
Kaplinskis Šmuelis 224
Karalius Linas 192
Karbauskis Ramūnas 306
Kartanienė Audronė 78, 84
Kasčiūnas Laurynas 44, 98, 99, 100, 101, 167, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 252, 262, 338, 339
Katkauskienė Svetlana 152
Kaveckis Aidas 179
Kepenis Dainius 38, 51, 142, 147, 176, 177, 208, 256, 273, 312, 319, 364, 378, 379, 386, 387
Kibarskis Chackelis 294
Kindurys Gintautas 59, 60, 96, 147, 157, 158, 159, 164, 257, 262, 268, 397
Kirkilas Gediminas 29
Kirkutis Algimantas 386
Košeru Ina (Coşeru Ina) 297
Kovneris Aba (Kovner Abba) 224, 225, 226, 235
Kreivys Dainius 180, 197, 199, 200, 201, 256
Krikštaponis, Krištaponis Juozas 226, 235, 292
Kropas Stasys 335, 336, 337
Krukas Hermanas (Kruk Herman) 227, 290
Kubilienė Asta 387
Kubilius Andrius 180, 306
Kuconis Pranas 111, 112, 113, 126, 135
Kukliansky Faina 221, 224, 225, 235, 236, 292
Kukuraitis Linas 37, 38, 59, 60, 89, 354, 388, 389, 399
Kuodis Raimondas 195
Kupčinskas Andrius 41, 42, 43, 44, 102, 121, 122, 123, 154, 155, 156, 163, 282, 283
Kuzmickienė Paulė 291
Kuznecovas Anatolijus (Kuznecov Anatolij) 231

L

Labanauskas Liutauras 372, 378, 379, 380, 381, 386, 387
Ladigienė Stefanija 188

Landsbergis Gabrielius 116, 189
Landsbergis Vytautas 52, 175, 177, 178, 182, 232, 236, 247, 281, 306, 333
Laužinskas Edvardas 127, 135
Leiputė Orinta 31, 43, 140, 173, 191, 250, 254, 358, 360
Lejen Ursula fon der (Leyen Ursula von der) 181
Levie Ralfas (Levie Ralph) 232
Liluašvili Sofija (Liluašvili Sofia) 317
Lingė Mindaugas 47, 66, 166
Lopata Raimundas 166, 195, 237
Lukašenka Aliaksandras (Lukašenka Aliaksandr) 374
Lukša-Daumantas Juozas 230

M

Majauskas Mykolas 46, 48
Maldeikis Matas 195, 220
Marcinkevičius Justinas 35, 53
Markas Sija 232
Markauskas Bronius 368, 375
Martinėlis Raimundas 387
Masiulis Kęstutis 185, 192, 281, 376, 377, 382, 383, 385
Maskaliovienė Loreta 116, 117
Matelis Bronislovas 195
Matulas Antanas 80, 167, 208, 284, 285, 322, 386, 387, 396
Mazuronis Andrius 110, 184, 310, 314, 319, 325, 333, 350, 363, 364, 366, 381, 382
Mazuronis Valentinas 315
Mažeika Kęstutis 43, 49, 50, 62, 65, 66, 67, 77, 102, 119, 142, 153, 154, 155, 156, 199, 200, 242, 255, 268, 272, 289, 313
Metsola Roberta (Metsola Roberta) 222
Mikulska Marija 224
Milašius Oskaras, Liubičius-Milašius Oskaras Vladislovas (Lubicz-Milosz Oscar Vladislas de) 334
Mitalas Vytautas 31, 89, 115, 122, 136, 183, 192, 196, 197, 215, 237, 238, 253, 322
Mocartas Volfgangas Amadėjus (Mozart Wolfgang Amadeus) 234
Morkūnaitė-Mikulėnienė Radvilė 166

N

Nagienė Laima 60, 64, 74, 87, 105, 109, 111, 114, 120, 121, 136, 144, 153, 154, 158, 213, 217, 246, 247, 267, 274, 325, 327, 348, 361, 362, 380, 390, 395, 396
Nausėda Gitanas 24, 25
Navaitis Gediminas 353
Navickas Andrius 194, 195
Navickas Kęstutis 118, 119, 257, 258, 274
Navickienė Monika 35, 40, 68, 69, 70, 71, 144, 256, 388, 391, 393
Nedzinskienė Birutė 54
Neliupšienė Jovita 148, 149, 150, 151, 320, 321
Noreika Jonas-Generolas Vėtra 226
Norkienė Aušrinė 33, 34, 398

O

Obama Barakas (Obama Barack) 161
Ohana Amiras (Ohana Amir) 222, 223
Olševski Česlav 25, 131
Ošmianskienė Monika 153, 240, 241, 273, 308, 342, 343, 360, 379, 380, 385, 395, 397, 398
Ovčinikova Julija (Ovčinikova Julija) 277

P

Pakarklytė Ieva 239, 271, 287, 288, 289, 292, 297
Paksas Rolandas 192, 193
Palionis Andrius 98, 273
Paliulytė-Ladigienė Stefanija 229, 230
Paluckas Gintautas 109
Patackai 335
Patackas Algirdas Vaclovas 333, 334, 335, 338
Pavilionis Žygimantas 52, 167, 175, 176, 177, 178, 181, 194, 291, 321
Pečkauskas Aurimas 204, 206, 207, 208
Petkevičaitė-Bitė Gabrielė 53
Petraitytė Astrida 335
Petrauskai 229
Petrauskienė Rasa 156, 212, 213
Petrošius Audrius 273
Pietkiewicz Beata 365
Pinskus Jonas 364
Plagė Karlas (Plagge Karl) 228
Pocienė (Bacevičienė-Urbonavičiūtė) Barbora 294
Pociūnienė Liuda 25, 229, 230, 305, 306, 307
Pocius Arvydas 99, 100, 215, 216, 271, 272
Pomerancaitė Danutė (Pomerants-Mazurkevich Dana) 229
Porat Dina (Porat Dina) 233
Potockiai (Potoccy) 335
Pranciškus Asyžietis, Bernardonas Džovanis (Franciscus de Assisi, Giovanni Francesco di Bernardone) 152, 153
Pranckietis Viktoras 23, 143, 149, 166, 242, 244, 252, 272, 274, 275
Prapiestis Juozas 334
Puidokas Mindaugas 164, 219, 253, 277, 301, 353, 354
Puodžiūnas Tomas 127, 136
Pupinis Edmundas 37, 65, 73, 100, 109, 111, 112, 113, 114, 124, 125, 126, 127, 128, 130, 137, 152, 153, 161, 163, 174, 195, 288, 315, 324, 328, 329, 342, 349, 384, 385
Putinas Vladimiras (Putin Vladimir) 180, 184, 235

R

Radavičienė Raminta 117, 118
Rakutis Valdas 99, 101, 117, 161, 217, 218, 335
Rasimas (Rasimavičius) Liudvikas Narcizas 115
Raskevičius Tomas Vytautas 84, 95, 102, 167, 172, 187, 218, 219, 220, 243, 263, 270, 302, 303, 318, 327, 328, 383
Rasmusenas Andersas Fogas (Rasmussen Anders Fogh) 237
Razma Jurgis 23, 31, 51, 118, 128, 129, 165, 171, 173, 174, 184, 186, 187, 219, 221, 245, 246, 275, 289, 321
Ražinskytė Vanesa 232, 233
Reizė Simė 232
Riuzenas Jornas (Rüsen Jörn) 231
Romanovskis Andrius 369, 371, 377, 379
Ropė Bronis 374
Rozova Irina 23
Rubinis Nurielis (Roubini Nouriel) 195
Rudelienė Edita 83, 94, 324, 326, 396
Ruškytė Ramutė 174

S

Sabatauskas Julius 77, 104, 105, 111, 152, 192, 203, 297, 339, 366, 397, 398
Sabutis Eugenijus 83, 167, 219, 340
Sacharuk Aleksandr 192
Sagatys Gediminas 315, 316, 319, 320
Saudargas Algirdas 333, 334, 335
Saudargas Paulius 38, 53, 70, 71, 148, 221, 239, 260, 276, 285, 286, 333, 338, 339, 355
Savickas Lukas 45, 46, 47, 48, 49, 67, 118, 262
Segalovičienė Irena 78, 80, 81
Sejonienė Jurgita 94
Semeška Vilius 37, 73, 74, 128, 130, 149, 150, 151, 156, 170, 171, 176, 178, 180, 184, 191, 242, 263, 274, 275, 278, 279, 280, 282, 283, 323, 331, 342, 348, 349, 352, 383
Simonko Vladimir 366
Sysas Algirdas 34, 59, 60, 130, 131, 151, 152, 163, 167, 174, 192, 193, 207, 215, 255, 285, 362, 389
Skaistė Gintarė 49, 62, 64, 65, 66, 257, 265, 266, 267, 268, 269, 331, 332
Skamarakas Matas 276, 277, 289, 321
Skardžius Artūras 87, 118, 122, 123, 125, 138, 140, 149, 152, 161, 191, 203, 210, 244, 249, 256, 321, 325, 346, 348, 353, 355, 362, 394, 396
Skritulskas Mindaugas 107, 108, 109, 110
Skuodis Marius 140, 141, 145, 147, 358, 361, 362
Skvernelis Saulius 76, 88, 89, 118, 168, 171, 248, 299, 306
Slušnys Linas 286, 360, 385, 386
Smitas Adamas (Smith Adam) 274
Sniegas Šmuelis Aba (Sniegas Šmuelis Abba) 234
Sokratas (Sōkratēs) 364
Stachanovas Aleksejus (Stachanov Aleksej) 185
Stakauskas Juozapas 224
Stalinas Josifas (Stalin Josif) 229, 234
Starkevičius Kazys 43, 44, 150, 153, 154, 163, 166, 204, 347, 355
Stasas Henrikas 123
Stončaitis Algirdas 209, 210
Strelčiūnas Algis 349, 350, 381, 382, 383
Stulpinas Alvydas 371, 376, 380
Suckeveris Abraomas (Suckever Avrom) 228, 235
Surplys Giedrius 180, 363, 364, 366, 368, 377, 378, 380

Š

Šakalienė Dovilė 178, 179, 183, 189, 191, 192, 321
Šalaševičiūtė Rimantė 104, 106, 387, 388, 389, 390, 391, 392
Šarknickas Robertas 35, 54, 55, 56, 74, 96, 116, 117, 131, 146, 150, 155, 161, 173, 177, 219, 220, 257, 288, 307, 326, 353, 354, 365, 377, 378, 387
Ščajevienė Sigita 82, 83, 85, 86, 87, 88, 96, 97
Šedbaras Stasys 304
Šerpytis Pranas 378
Šilingauskaitė-Kapelovič Sara (Shilingauskaite-Capelovitch Sarah) 230
Šimaitė Ona 188, 224, 291
Šimėnas Jonas 333, 335, 336, 337, 338
Šimonytė Ingrida 27, 31, 34, 36, 37, 48, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 182, 183, 185, 221, 232, 242, 253, 254, 255, 271, 303, 315, 339, 343, 345, 352, 359, 362, 391
Širinskienė Agnė 35, 36, 101, 115, 142, 165, 171, 172, 182, 183, 184, 185, 189, 191, 193, 242, 243, 249, 263, 278, 288, 351, 352, 383, 387
Šiugždinienė Jurgita 93
Škirpa Kazys 226
Šurajev Oleg 116

T

Tamašunienė Rita 58, 97, 129, 130, 131, 145, 158, 172, 174, 182, 211, 236, 314, 338
Tapinas Andrius Balys 256
Targamadzė Vilija 49, 93, 252, 363
Tolka, žr. Aradas Icchakas, Rudnickis (Arad Yitzhak, Rudnicki) 226
Tomaszewski Waldemar 190
Tomilinas Tomas 41, 58, 59, 62, 189, 192, 194, 243, 255, 261, 264, 274, 293, 318, 329
Tomonis Mindaugas 334
Trimakas Antanas 293

Tumėnas Stasys 96, 100, 120, 121, 122, 123, 139, 140, 146, 160, 161, 162, 211, 216, 253, 376, 382, 383, 387

U

Ulpis Antanas 224, 235
Urbanavičius Justinas 98, 159, 326, 337, 338
Uždavinys Ignacas Stasys 23

V

Vaitiekūnas Petras 52, 175
Vaitkus Romualdas 360
Vaitkus Šarūnas 161
Valeckas Edgaras 261
Valinskas Arūnas 190, 191, 195, 196, 219
Valionytė Birutė 56, 57, 338
Valkiūnas Valdemaras 25, 36, 51, 239, 240, 241, 243, 248, 271, 299, 304, 314, 319, 320, 321, 325, 353, 384
Valotka Audrius 365
Varaška Mantas 315
Varžgalys Juozas 319
Veisaitė Irena 188, 230
Veryga Aurelijus 70, 80, 92, 206, 207, 240, 250, 255, 285, 286, 353, 374, 384, 385, 387, 389
Vilionis Jonas 142
Vilkauskas Kęstutis 65, 69, 70, 82, 88, 98, 99, 106, 130, 132, 136, 137, 138, 143, 156, 164, 236, 257, 269, 314, 329
Vilniaus Gaonas, žr. Elijas Saliamonas Zalmanas ben 222
Vinkus Antanas 81, 109, 159, 170, 257, 258, 264, 294, 303, 308, 339, 350, 357, 381, 389
Vitkus Zigmas 230, 232
Vydūnas, Storosta Vilhelmas 51, 256
Vygodskis Jokūbas (Jakovas) 222
Vyšniauskas Andrius 48, 49, 116, 119, 120, 139, 187, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 196, 238, 244, 277, 278, 280, 293, 294, 297, 339
Vytautas Didysis 221, 281, 302
Vosyliūtė Gema 334

Z

Zelenskis Volodymyras (Zelenskij Volodymyr) 177, 178, 300
Zingeris Emanuelis 52, 175, 178, 179, 190, 193, 217, 233, 236, 237, 238, 290, 291, 292, 293
Zingeris Markas 235
Zingeris Mykolas 192

Ž

Žalėnaitė Kotryna 113
Žalimas Dainius 302
Žemaitaitis Remigijus 35, 36, 80, 81, 86, 87, 102, 165, 169, 183, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 196, 238, 239, 286, 301, 306, 344, 348, 352
Žemaitė, Beniuševičiūtė-Žymantienė Julija 53
Žiobienė Edita 315, 317, 318, 319
Žukauskas Artūras 167, 195, 196

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
POSĖDŽIŲ STENOGRAMŲ RINKINYS

Septintoji sesija
2023 m. rugsėjo 10–28 d.
297–309 posėdžiai

ISSN 2538-7979. 2024 07 26. 41,9 apsk. leid. l.
Tiražas 12 egzempliorių. Užsakymas 2024-1697-1
Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija,
Gedimino pr. 53, LT-01109 Vilnius.
Interneto puslapis *www.lrs.lt*
Spausdino UAB „Printėja“,
Gedimino g. 16-1, LT-56128 Kaišiadorys.
Interneto puslapis *www.printeja.eu*